Prefață 9
Prolog 11
Evoluția istorică 12
Aparatul 17
Camera în care se efectuează examinarea 26
Pregătirile preliminare 28
Observații preliminare 29
Procedura si tehnica de diagnosticare 29
Discuția pretest şi pregătirea întrebărilor testului 30
Problema medicației 41
Ilustrări de cazuri specifice 42
Principii generale 46
Întrebările testului 48
Frazeologia întrebărilor relevante 48
Limitele pertinenței întrebărilor relevante 51
Exemple de întrebări relevante adecvate 52
Întrebările de control 54
Testele 70
Primul test 70
Testul cartonaşelor 75
Al treilea test 78
Testul “întrebărilor combinate” 83
Testul “da” 84
Testul “complexului de vinovăție “ pentru individul prea cooperant 85
Reexaminarea 87
Testul vârfului de tensiune 96
Diagnosticul 102
Întrebările de control 120
Traseele respirației şi tensiunii la testul de control al indivizilor sinceri 122
Traseele respirației şi tensiunii la testele de control ale indivizilor care mint 132
Testul cu cartonaşe 138
Inregistrări ale unor indivizi mincinosi folosind testul cartonaşelor ca metodă de stimulare 147
Utilitatea testului cu cartonaşe pentru detectarea tacticilor evazive 158
Testul “întrebărilor combinate” 169
Testul “da” 179
Reexaminarea 197
Stimularea specifică 204
Înregistrări ce ilustrează o serie întreagă de procedee de testare ale tehnicii Reid privind traseele respirației si tensiunii arteriale – puls 208
Precauții cu privire la folosirea întrebărilor de control 212
Testul “Răspunsului tăcut” 219
Explicarea valorii reacțiilor S.A.T. 220
Eliminarea de către S.A.T. a dezavantajelor procedurilor testelor obişnuite 222
Avantajele procedurale ale S.A.T. –ului 229
Poziția alternativă a S.A.T. –ului ca prim test 237
Canalele de înregistrare a dublei respirații 242
Criteriile testelor vârf de tensiune în înregistrările respirației si tensiunii arteriale – puls 246

Exemplificări de cazuri reale de criterii ale testelor vârf de tensiune pe traseele respiraţiei şi tensiunii arteriale 250
Vârfurile de tensiune în traseele mişcărilor şi presiunilor musculare, şi în traseele GSR 263
Îndrumări suplimentare pentru interpretarea traseelor respiratorii precum si ale tensiunii 263
Răspunsuri anticipatorii 263
Răspunsuri “spot” 265
Folosirea unor întrebări relevante minore ca întrebări de control 266
Respiraţia în general dezordonată 269
Evaluarea răspunsurilor pe traseul tensiunii arteriale 275
Fluctuaţii uşoare, ciclice ale traseului tensiunii arteriale – puls 276
Blocajele mintale 279
Simptomele de comportament raportate la răspunsurile mincinoase 279
Măsuri de precauţie împotriva încercărilor de a scăpa de detectare prin respiraţie controlată, prin mişcări musculare, prin evaziune psihologică,sau prin deteriorarea mecanică a poligrafului 280
Respiraţia controlată 281
Mişcările musculare 295
Deteriorarea mecanică a poligrafului 305
Factori suplimentari ce influenţează rezultatele testelor 306
Lipsa de preocupare referitor la posibilitatea detectării 306
Tensiune emoţională sau nervozitate extremă 307
Excesul de anxietate 311
Supărarea 312
Preocuparea în privinţa neglijenţei în timpul serviciului sau a lipsei de responsabilitate care a făcut posibilă săvârşirea infracţiunii de către o persoană străină 317
Implicarea în alte fapte sau infracţiuni asemănătoare 317
Disconfortul fizic în timpul testului 318
O interogare excesivă prealabilă testului 320
Un număr prea mare de întrebări în cursul unui test şi în testele anterioare 321
"Subşoc" sau epuizarea adrenalinică 321
Raţionalizare şi autoînşelare 323
O frazeologie inadecvată a întrebărilor 324
Frazeologia inadecvată a întrebărilor de control 326
Exemple de întrebări de control inadecvate 330
Afecţiuni fizice şi psihice 331
Afecţiuni fizice 332
Afecţiunile psihice 349
Precauţii cu privire la erorile datorate afecţiunilor fizice sau psihice 355
Testarea copiilor la poligraf 356
Diverşi factori 359
Simptomele de minciună 409
Simptomele de sinceritate 411
Comportamentul comun al mincinoşilor şi sincerilor 412
Utilitatea si acurateţea tehnicii poligraf 414
Instituţiile de aplicare a legii 414
Întreprinderile private şi agenţiile de securitate guvernamentale 421

Procese ale tribunalului 423
Acurateţea 424
Calificarea si pregătirea examinatorului 425
Tehnicile si tacticile de interogare 427

TEHNICA POLIGRAFULUI
ediția a doua

"TRUTH AND DECEPTION" de John E. Reid şi Fred E. Inbau

Prefață

Tehnica Poligrafului, pentru determinarea adevărului şi a minciunii, pe care o descriem în această carte, şi părerile pe care le expunem, sunt bazate pe experiențele noastre profesionale colective după testarea a peste 100.000 de indivizi în diferite cazuri în curs de cercetare. Aceste experiențe se întind pe o perioadă de timp de 44 ani. Pentru unul din noi (Reid) aceasta a fost singura preocupare profesională din 1940.

Prima noastră publicație cu privire la acest subiect a apărut în 1942 sub titlul: *LIE DETECTION AND CRIMINAL INTEROGATION* (“Detectarea minciunii şi interogatoriul în materie penală”). O a doua ediție a fost publicată în 1948. Ambele ediții au avut drept autor pe unul dintre noi (Inbau). În 1953 a apărut a 3-a ediție autorii fiind ambii subsemnați. După aceea am hotărât să scindăm cartea în două publicații separate. Prima "*CRIMINAL INTEROGATION AND CONFESSION*" (“Interogatoriul penal şi mărturisirile”) de Inbau şi Reid, a apărut în 1962, şi o a doua ediție în 1967. Cartea era consacrată exclusiv tacticilor şi tehnicilor unui interogatoriu în materie penală, fără a utiliza tehnica Poligraf. Cea de-a doua carte : *TRUTH AND DECEPTION: THE POLIHRAPH* (“Adevăr şi minciună: poligraful”) de Reid şi Inbau, se limitează la tehnica Poligrafului. Ea a apărut prima dată în 1962, urmată, după 11 ani, de această a doua ediție.

Având în vedere infracțiunile împotriva publicului atât de răspândite, şi cu necesitatea de a avea un mijloc sigur de apreciere a sincerității sau nesincerității suspecților penali, a învinuitorilor sau martorilor de profesie, tehnica poligrafului, atunci când este adecvat folosită, poate fi de mare ajutor în multe situații penale. De asemenea şi-a demonstrat marea sa utilitate în rezolvarea unor conflicte civile, în cercetarea furturilor comise de salariați în industria particulară şi a funcționarilor publici, precum şi pentru trierea solicitanților pentru funcții de încredere delicate. În activitatea

guvernamentală care implică securitatea națională, valoarea sa a fost demonstrată foarte competent.

În aprecierea utilității Poligrafului, adesea se trece cu vederea faptul că întrebuințarea sa are de multe ori ca rezultat *examinarea unor suspecți inocenți*; şi aceasta este cauza pentru care se întrebuințează numele de Poligraf în locul denumirii anterioare de "detector de minciuni".

Noi nu susținem infailibilitatea tehnicii Poligrafului, dar putem afirma cu sinceritate că este un ajutor foarte valoros pentru determinarea adevărului sau minciunii. În plus, tehnica Poligrafului, adecvat întrebuințată, posedă un grad de precizie comensurabil cu - sau chiar superior - majorității formelor probate cu dovezi ştiințifice cât şi neştiințifice, care apar în procesele penale şi civile.

Prezentând acest material despre tehnica Poligrafului, o facem cu cea mai mare încredere în utilitatea şi valabilitatea sa, şi suntem de părere că o evaluare imparțială a celor ce prezentăm aici va garanta un statut mai favorabil pentru această tehnică decât cel existent. De asemenea credem că a sosit timpul pentru aprobarea judiciară a rezultatelor testelor, în procesele penale şi civile, cu rezerva totuşi a măsurilor de precauție pe care le recomandăm aici, referitoare la procedurile de examinare care trebuie folosite, referitoare la calificarea examinatorului şi la prezentarea rezultatelor în fața instanțelor.

PARTEA 1.

ADEVĂR SI MINCIUNĂ

Prolog

Oricare dintre noi are cel puțin o înțelegere parțială a minciunii şi a detectării acesteia. Întrucât faptul de a minți este ceva care survine atât de frecvent, cea mai mare parte dintre noi cunoaştem personal trăirile interne care însoțesc atât de frecvent spunerea unei minciuni. De asemenea am învățat din experiență personală, din acțiunile obişnuite, de fiecare zi, ale vieții, că uneori este posibil să detectăm o minciună spusă de alte persoane prin observarea pur şi simplu a expresiei lui faciale, sau a comportamentului lor .

În eforturile noastre de a ascunde adevărul, am resimțit uneori o creştere surdă a bătăilor inimii, năvălirea sângelui în obraz, un impuls necontrolabil de a înghiți, sau alte fenomene asemănătoare rezultate din teama posibilității ca minciuna să fie detectată. Am resimțit de asemenea un oftat de uşurare - de obicei manifestat printr-o răsuflare mai adâncă - după ce minciuna a fost spusă cu un succes aparent ? ªi am întâlnit multe ocazii în care am fost în stare să detectăm minciuna altor persoane prin indicații diverse, precum: înroşirea obrajilor, contractarea buzelor, clipirea accelerată a ochilor, evitarea de a privi pe interlocutor "drept în ochi", o monotonie specială a vocii, un râs "forțat", o contra-întrebare: "cine eu ? ", o cerere inutilă pentru repetarea unei întrebări, mişcări ale mâinilor şi picioarelor, manifestând o stare de nelinişte, o activitate crescută a mărului lui Adam, şi multe alte reacții de o natură similară?

Este adevărat, desigur, că unele persoane mint mai bine decât altele. Ele mint mai bine, fie că nu sunt foarte mult deranjate de spunerea unei minciuni, sau fiindcă sunt capabile să controleze mai bine tulburarea emoțională produsă de spunerea unei minciuni, sau fiindcă sunt capabile să controleze mai bine tulburarea emoțională produsă de spunerea unei minciuni, şi astfel să evite o manifestare a indicațiilor exterioare manifestate de persoanele mai puțin înzestrate cu aceste condiții esențiale pentru a minți cu succes. Totuşi, şi printre cei mai buni mincinoşi (în măsura în care este vorba de simptomele exterioare observabile), există un număr considerabil care resimt unele trăiri interne neobservabile de nelinişte sau de teamă de detectare, iar

aceasta este deosebit de adevărat în privința problemelor grave, ca în cazul unei infracțiuni penale.

Având în vedere numărul mare de ani de experiență al oamenilor în privința minciunilor şi a detectării minciunilor la semenii lor pe baza unor diverse indicații externe, ca cele menționate mai sus, era inevitabil ca cineva să conceapă ideea că ar putea fi posibil să se facă o determinare ştiințifică a minciunii sau a sincerității, prin obținerea de indicații sau de înregistrări ale unor fenomene fiziologice neobservabile, precum modificări ale tensiunii arteriale, a pulsului şi a respirației. Desigur că exista o bază pentru această idee şi evident exista o necesitate practică, - mai cu seamă în domeniul cercetării penale - referitor la o metodă care putea face posibil să se determine adevărul şi minciuna mai uşor şi mai precis, decât atunci când luăm în considerare numai indicațiile externe observabile.

Evoluția istorică

Prima încercare de a utiliza un instrument ştiințific pentru a detecta minciuna a avut loc în 1895. În acel an Cesare Lombroso a publicat o dare de seamă a câtorva experiențe pe care le efectuase pe infractori bănuiți, aflați în curs de cercetare, a căror sinceritate sau nesinceritate căuta să o determine pe baza prezenței sau absenței modificărilor presiunii arteriale, atunci când bănuiții erau interogați în legătură cu infracțiunea în curs de cercetare[1]. Instrumentul pe care l-a folosit Lombroso - un "hydrosphygmograph" - fusese inventat şi pus la punct de alți oameni de ştiință pentru scopuri medicale, şi nu a fost inițial destinat pentru a fi
folosit ca un instrument pentru detectarea minciunii[2]. Întrucât instrumentul exista la data la care Lombroso a efectuat experiențele sale pentru detectarea minciunii, el nu poate fi considerat ca un "inventator al detectorului de minciuni", dar în acelaşi timp trebuie să

---

[1] Lombrosso, C., *L'Homme Criminel, Ed. 2, Vol. I, pag. 336-346, 1895.* Prima ediție (în limba italiană) a acestei cărți a apărut în 1876, dar numai ediția a 2-a (în franceză,1895) trezește interesul deoarece este menționat modul de utilizare a unui instrument pentru testarea sincerității cuiva. O traducere în limba engleză a acestei cărți nu a apărut niciodată.

[2] Cu ajutorul "hydrosphygmograph"- ului Lombroso a obținut înregistrări, pe un tambur afumat, ale modificărilor pulsului şi ale tensiunii arteriale. Instrumentul se compunea în principal dintr-un mic rezervor umplut cu apă în care se introducea mâna individului. Pumnul imersat era apoi sigilat la partea de sus a rezervorului printr-o membrană de cauciuc. Probabil că modificările bătăilor pulsului şi tensiunea arterială a mâinii erau transmise apei, iar modificările nivelului apei erau transmise unui tub plin cu aer unui tambur rotativ afumat. O reproducere a unei schițe a recipientului de apă al "hydrosphygmograph" - ului apare în : Trovilla, P. V. : Istoric al detectării minciunilor, în "J. Crim.L. & Criminol.,29 (6), 864, 1939.

i se recunoască meritul de a fi prima persoană care a întrebuințat un instrument în scopul de a detecta minciuni.

Deşi Lombroso a obținut rezultate încununate de succes în experiențele sale[3], cercetările lui în domeniul detectării minciunii nu au fost foarte ample, poate din cauza interesului său larg pentru multe domenii ale criminologiei. Se pare că singurele sau aproape singurele, experiențe referitoare la detectarea minciunilor au fost cele raportate în 1895, şi până în 1915 nu au mai fost efectuate experiențe referitoare la modificările tensiunii arteriale. În acest an, William Moulton Marston şi-a început cercetările. Tehnica sa consta, în principal, în folosirea unui sfigmomanometru obişnuit - acelaşi tip de instrument folosit de medici pentru determinarea tensiunii arteriale pentru bolnavi - cu ajutorul căruia obținea citirea periodică a unei tensiuni arteriale discontinuă în cursul unui test.

De asemenea, Marston a înregistrat respirația şi a notat timpul răspunsurilor verbale ale individului. El a mai făcut experiențe cu galvanometrul pentru a înregistra modificările de rezistentă a pielii şi cu un dispozitiv pentru a înregistra tensiunea. Tehnica de interogare pe care o folosea este oarecum neclară, fiindcă Marston făcea experiențe şi cu testul de asociere a cuvintelor, pe care ulterior l-a abandonat în favoarea unui răspuns de tip narativ şi a unei contra-interogări a individului referitor la declarațiile sale. Marston a obținut cu această tehnică unele rezultate foarte bune[4] .

În 1914 Vittorio Benussi, un alt pionier în acest domeniu, a publicat o dare de seamă a cercetărilor sale asupra modificărilor de respirație ca simptome de înşelăciune. În cazurile testate, el a măsurat urmele respiratorii înregistrate şi a găsit că dacă durata inspirației era împărțită prin durata expirației, câtul era mai mare înainte de a spune adevărul decât după aceasta, şi mai mare după spunerea unei minciuni decât

---

[3] Lombrosso, C., *L'Homme Criminel,* Ed. 2, Vol. I, pag. 336-346, 1895, şi în special imaginile 17 şi 18 din atlasul cărții; de asemenea a se vedea Lombroso, C., *Crime, Its Causes and Remedies* cap. 137, şi Ferrero, G. L.,*Criminal Man*, pag. 223-225, 1911.

[4] Marston, W. M., Systolic blood pressure symptoms of deception, J. Exp. Psychol., **2** (2): 117, 1917; Psychological possibilities in the deception tests, J. Crim. L. & Crim. L. & Criminol., **15** (1): 5, 1924. De asemenea a se vedea cartea lui Marston *The Lie Detector Test*, 1938, şi revizuirile în J. Crim. L. & Criminol., **29**: 305, 1938.

Marston a început să lucreze în timp ce era student la profesorul Hugo Münsterberg, autorul lucrării: "*On the Witness Stand*" (Pe banca de interogare a martorilor), 1908; în această carte, la capitolul "Urmele emoțiilor", Münsterberg discuta efectele modificărilor emoționale asupra tensiunii arteriale, respirației, reflexele galvanice ale pielii etc. şi scotea în evidență posibilitățile de a folosi astfel de reacții pentru detectarea minciunilor.

înainte de a minți[5]. Ulterior, Harold E. Burt a confirmat parțial rezultatele obținute de Benussi şi i-a îmbunătățit tehnica. Totuşi, Burt considera că această metodă de analiză a respirației avea o valoare diagnostică mai mică decât tehnica tensiunii arteriale[6].

Încurajat de succesele semnalate de înaintaşii săi, John A. Larson a construit în 1921 un instrument capabil să înregistreze în mod continuu cele trei fenomene: tensiunea arterială, pulsul şi respirația, în cursul întregii perioade de testare. Cu acest instrument, Larson a efectuat un număr de teste asupra infractorilor bănuiți şi a raportat un procent ridicat de precizie a rezultatelor sale[7].

În 1926, Leonarde Keeler a construit un instrument mai perfecționat decât cel folosit de Larson[8]. Ulterior Keeler a făcut modificări suplimentare ale instrumentului său, iar la data morții sale, în 1949, "Polygraphul Keeler" cuprindea, în afară de dispozitive pentru înregistrarea modificărilor tensiunii arteriale, a pulsului şi a respirației, un galvanometru pentru înregistrarea a ceea ce este cunoscut ca reflexul galvanic al pielii, sau răspunsul electrodermic (denumit ulterior GSR).

Lui Keeler i se recunoaşte şi introducerea testului “cartonaşelor“ (card test) pe care-l întrebuința în scopuri de "control", precum şi testul specializat al vârfului de tensiune, despre care vom discuta ulterior.

În 1945 unul dintre autori (Reid) a găsit că prin diverse forme de activitate musculară neobservabile, tensiunea arterială a unui individ poate fi modificată de aşa manieră încât să afecteze în mod serios precizia diagnosticului examinatorului. Atunci el a proiectat un aparat (Poligraful Reid) care să înregistreze activitatea musculară împreună cu modificările tensiunii arteriale, a pulsului, a respirației şi GSR-ul.

---

[5] Benussi, V., Die Atmungssymptome der L✓ge, Arch. Ges. Psychologie, **31**: 244, 1914

[6] Burtt, H. E., A pneumograph for inspiration-expiration ratios, Psychol. Bull., **15** (10): 325, 1918; The inspiration- expiration ratio during truth and falsehood. J. Exp. Psychol., **4** (1): 1 1921: Further technique for inspiration-expiration ratios, J. Exp. Psychol., **4** (2): 106, 1921.

[7] Larson, J. A., Modification of the Marston deception test, J. Crim. L. & Criminol., **12** (3): 390, 1921; The cardio-pneumo-psychogram and its use in the study of emotions, with practical applications, J. Exp. Psychol., **5** (5): 323, 1922. D asemenea a se vedea cartea acestuia *Lying and its Detection*, 1932.

Marele interes al lui Larson şi succesul său în domeniul detecției minciunii poate fi atribuit încurajării şi suportului pe care l-a primit de la şeful poliției din California August Vollmer of Berkeley în perioada când Larson se afla sub conducerea acestuia ca ofițer de poliție. Mai târziu, Larson devenind psihiatru.

[8] A se vedea Keeler, L., A method for detecting deception, Amer. J. Police Sci., **1** (1): 38, 1930.

În 1947, Reid a introdus o tehnică complet revizuită, a cărei trăsătură cea mai semnificativă a fost întrebuințarea unei "întrebări de control". Este indicatorul răspunsului de bază, care a reprezentat nucleul a ceea ce a devenit cunoscut ca "tehnica Reid a întrebării de control". Modul cum se întrebuințează este descris în amănunt dealungul acestei cărți.

Tehnica completă a lui Reid include următoarele: elaborarea întrebărilor şi citirea lor individului, pentru a şti ce va fi întrebat în cursul testului; stimularea verbală a indivizilor care răspund prea puțin; metodele de stabilizare a celor ce răspund prea mult; un test restrâns numai la întrebări neutre, care serveşte la identificarea persoanelor prea nervoase, prea aprehensive; teste speciale pentru aşa numiții "spot responders" (cei ce răspund fragmentar); o combinare a testului “cartonaşelor” şi a testului "da" de confirmare, pentru a stabili dacă individul cooperează în desfăşurarea testului; şi testul cel mai recent, acela al "răspunsului tăcut", care elimină unele inadvertențe care ocazional însoțesc testele care necesită răspunsuri verbale. Tehnica, de asemenea, furnizează o evaluare completă a simptomelor de comportament ale individului, care pot fi manifestate în cursul testului propriuzis, cât şi în cursul unei întrevederi structurate anterior testului, care este menită să provoace indicații specifice de comportament cu privire la sinceritatea sau a nesinceritatea unui individ. Dacă evaluarea simptomelor de comportament şi rezultatele testului la poligraf nu coincid, sugerăm o continuare a testării, în scopul de a evita apariția erorilor şi pentru ca examinatorul să se asigure în privința preciziei rezultatelor testului său.

S-a pus la punct, de asemenea, un interviu structural, ulterior testului, pentru acei indivizii care mărturisesc după test şi pentru aceia pe care tehnica îi indică sinceri. Sugestiile oferite de aceste subiecte sunt cât se poate de utile pentru a corecta lacunele procedurii de testare, iar interviul a constituit o influență substanțială ca metodă de cercetare în dezvoltarea unor tehnici şi proceduri noi.

În istoricul determinării ştiințifice a adevărului şi a minciunii se trece de obicei cu vederea faptul că un "Poligraf" (cel puțin în ceea ce priveşte înregistrarea fenomenelor cardiace) exista în 1906. Totuşi inventarea sa nu avea drept scop diagnosticarea adevărului şi a minciunii, ci era folosit mai curând pentru examene medicale. Totuşi, el conținea trăsăturile esențiale ale instrumentelor folosite în zilele noastre, iar construcția lui era bazată pe exact aceleaşi principii. Inventatorul său a fost Sir James Mackenzie, un celebru cardiolog englez. Acesta a descris prima oară instrumentul într-un articol

intitulat "Poligraful cu cerneală", care a apărut într-un număr din 1908 al lui British Medical Journal[9].

Ca şi în cazul instrumentului pentru înregistrarea activității cardiace, unitatea GSR a poligrafului nu era o invenție pentru detectarea minciunilor. Instrumente pentru înregistrarea GSR-ului existau înainte de apariția întrebuințării unor aparate pentru determinarea adevărului şi a minciunii[10].

Antemergător tehnicii care va fi descrisă în aceasta carte, şi care uneori mai este folosit singură, este testul întrebării relevante-neutre. Acest test conține unele întrebări care aparțin problemei în curs de cercetare (întrebări relevante), precum şi alte întrebări care sunt neutre, dar alese aşa deoarece se ştie că răspunsurile sunt sincere, precum numele individului, vârsta şi domiciliul. La toate întrebările trebuie să se răspundă cu "da" sau "nu". Apoi se compară întrebările relevante cu cele neutre, iar dacă individul răspunde mai mult la întrebările relevante (referitoare la problemă) decât la cele neutre (ştiute a fi sincere), se consideră că individul nu spune adevărul; dar dacă nu există răspunsuri semnificative atât la întrebările relevante cât şi la cele neutre, se consideră că individul este sincer. Dificultatea în întrebuințarea testului relevant - nerelevant singur este că indivizii care mint şi care sunt în mod natural neresponsivi ar putea trece testul, fiindcă nu apare nici un răspuns atât la întrebările relevante cât şi la cele neutre; şi în baza aceleiaşi considerațiuni s-a determinat sinceritatea față de indivizii care spuneau adevărul. În afară de posibilitatea erorii, tehnica întrebărilor relevante-neutre

---

[9] Vol. I, pag. 1411. Această informaţie interesantă despre "The Ink Polygraph" ne-a atras atenţia pentru prima dată în articolul în care s-a făcut următoarea afirmaţie: " Poligraful este întradevăr o modificare a mecanismului inventat de Sir James Mackenzie, faimosul specialist cardiolog." Gay William O., The search for truth, English Police J., **21** (4): 284, 1948.

[10] În 1791, Galvani, un italian după al cărui nume s-a numit galvanometrul modern, a publicat rezultatele studiului şi experienţelor sale referitoare la acest fenomen. În 1897 experienţele lui Sticker cu galvanometrul au indicat că răspunsul provenea din "impresii mintale excitante". Veraguth (1907) se pare că a fost primul care a întrebuinţat galvanometrul în legătură cu testele de asociere a cuvintelor, deşi cam în acelaşi timp Münsterberg sublinia posibilitatea aplicării sale în cazuri penale. Marston afirmă că în 1917 a folosit un galvanometru în scopul de a testa minciuna. (Pentru o detaliere a evoluţiei GSR-ului vezi Trovillo, P. V., A history of a lie detection, J. Crim. L. & Criminol., **30** (1): 104, 1939. În acelaşi articol, în a doua parte, de asemenea sunt conţinute interesante şi complete informaţii cu privire la evoluţia detectorului de minciuni până în 1939. Prima parte a apărut în J. Crim. L. & Criminol., **29** (6):848, 1939).

În 1935 un înregistrator fotoelectric G.E. a fost adaptat pentru a fi folosit ca unitate poligraf de către Charles M. Wilson de la Laboratorul pentru Detectarea ştiinţifică a Infracţiunilor de la Universitatea din Nord-vest. În 1939 Keeler a încorporat un galvanograf în poligraful său care măsura tensiunea arterială, pulsul şi respiraţia. Câteva din poligrafele care au apărut atunci includ şi un galvanograf. Unii examinatori au încercat să se bazeze numai pe GSR pentru testele de detectare a minciunii. Totuşi atunci când este folosit singur, GSR-ul nu are practic nici o valoare pentru testarea în situaţii reale, aşa cum se va discuta ulterior în acest text.

prezintă de asemenea un procent ridicat de rezultate neconcludente, întrucât nu există nici o posibilitate ca prin această tehnică să se poată facă deosebirea între răspunsurile care sunt similare în natură atât întrebărilor relevante cât şi celor neutre, ceea ce atrage consecința că o indecizie considerabilă prevalează în privința rezultatelor testului.

Când s-a descoperit că testul întrebărilor relevante-neutre avea limitări importante, adică numai un procent relativ mic de indivizi puteau fi identificați ca sinceri sau nesinceri, numai pe baza înregistrărilor aparatului, examinatorii la poligraf s-au văzut puşi în fața a două alternative: (1) să folosească aparatul numai ca factor psihologic pentru a induce mărturisiri da la indivizii care mințeau, sau (2) să caute să dezvolte o tehnică de diagnostic pentru determinarea adevărului sau minciunii, interogatoriul neurmând a avea loc decât după ce s-a pus diagnosticul de sinceritate. Eforturile depuse în acest din urmă scop au determinat apariția tehnicii descrisă în această carte.

APARATUL

În imaginația populară, poligraful (detectorul de minciuni) este adesea imaginat ca un aparat care, în momentul în care un individ minte, sună o sonerie, se aprinde o lumină, sau se produce o altă indicație rapidă şi pozitivă a unei minciuni, când aceasta este spusă de persoana testată. Din nefericire nu există actualmente nici un aparat care să detecteze minciuna atât de simplu şi de rapid. Totuşi, este un fapt demonstrabil că dispunem de astfel de aparate ca cele deja menționate, care sunt în stare să producă înregistrări ale fenomenelor psihologice, care pot fi folosite drept bază pentru aplicarea unei *tehnici* de încredere pentru diagnosticarea adevărului sau a minciunii.

Mai multe tipuri de poligraf sunt folosite acum cu scopul de a diagnostica adevărul şi minciuna. Deşi calitatea structurii mecanice şi a funcționalității pe care le au unele poligrafe pot asigura preferința unor aparate asupra altora, factorul cel mai important implicat în folosirea oricărui tip de aparat este capacitatea, experiența, instruirea şi integritatea a însăşi examinatorului.

Aparatul care a fost folosit pentru obținerea tuturor înregistrărilor la poligraf ilustrate şi discutate în prezenta publicație este poligraful Reid. În esență este un aparat acționat pneumatic care înregistrează modificările tensiunii arteriale, a pulsului şi a respirației, care are în plus față de celelalte poligrafe o unitate pentru înregistrarea GSR-ului. Această unitate suplimentară permite înregistrarea unei anumite activități musculare, şi în special presiunea musculară exercitată de corpul individului, de

antebrațe, coapse sau picioare. Această unitate constă dintr-o cameră de cauciuc fixată pe spătarul scaunului, cu tuburi care duc la un sistem de foale aflat în interiorul aparatului. (Această unitate va fi ulterior descrisă în amănunt).

Aşa cum se arată în figurile 1, 2 şi 3, poligraful se ataşează în felul următor de persoana care este testată. Tuburile pneumografului se leagă în jurul pieptului şi abdomenului individului. Un manşon pentru tensiune, ca cel folosit de medici, se ataşează de unul din brațele individului, în aşa fel încât porțiunea de cauciuc a aparatului să fie deasupra arterei brahiale a mâinii drepte, pentru o înregistrare mai satisfăcătoare[11].

Electrozii se ataşează pe degetul arătător şi cel inelar al mâinii stângi, sau pe suprafețele palmare şi dorsale ale mâinii stângi. Mâna stângă este mai indicată, deoarece manşonul pentru tensiune este fixat pe brațul drept.

Tuburile pneumografice constau din 2 tuburi de cauciuc ondulat de 10 inch; o extremitate a fiecărui tub este sigilată, iar cealaltă extremitate este conectată cu aparatul prin tuburi de cauciuc cu pereți groşi, care au un diametru considerabil mai mic decât tubul pneumografic însuşi. În cursul unui test, pe măsură ce circumferința pieptului şi abdomenului individului creşte cu fiecare expirație a aerului, tuburile pneumografului se extind; atunci când individul inspiră aerul, tuburile se contractă. Aceste mişcări produc modificări de presiune în interiorul tuburilor pneumografului, modificări ce sunt transmise prin tuburile mai mici sistemului de foale care este compus din tuburi subțiri de metal ondulat, situat sub panoul instrumentului (Vezi fig. 4). Aceste modificări de presiune fac ca foalele fie să se contractate, fie să se extindă, iar mişcarea extremității libere este transmisă tijelor pivotului, a căror extremitate superioară poartă penițele înregistratoare.

---

[11] În locul aparatului obişnuit de luat tensiunea (acelaşi ca cel folosit de medici), tensiunea arterială poate fi înregistrată cu ajutorul unui manşon ataşat la încheietura mâinii. Acesta este mult mai mic decât cel ce se ataşează pe braţ, iar scopul folosirii sale este de a obţine o înregistrare a tensiunii arteriale a încheieturii mâinii când - pentru o cauză oarecare - aceasta nu poate fi obţinută în mod satisfăcător din braţ. Totuşi asemenea cazuri sunt rare şi implică indivizi care au prea mult ţesut gras deasupra arterei brahiale pentru a se putea obţine un traseu satisfăcător al tensiunii arteriale-puls. În asemenea cazuri un manşon fixat la încheietura mâinii poate fi întrebuinţat cu rezultate mai bune. Totuşi în general acest manşon prezintă unele dezavantaje serioase. Manşonul care se fixează pe braţ necesită mai putină tensiune, iar reacţiile şi traseele care se obţin cu acesta indică mai multe amănunte a modificărilor tensiunii arteriale, decât cele ce pot fi obţinute de un manşon plasat la încheietura mâinii. Vezi Ansley N. "Comparaţie între modelele tensiunii arteriale obţinute prin manşoane de luat tensiunea plasate unul pe braţ, celălalt la încheietura mâinii, în graficele obţinute la poligraf", în J. Crim. 1., C & P.S., **50** (2): 192, 1959.

Un dispozitiv mecanic asemănător este întrebuințat pentru sistemul de înregistrare a tensiunii arteriale-puls. Atunci când manşonul pentru tensiune este umflat, extinderea şi contractarea alternativă a țesutului brațului individului, datorată modificărilor tensiunii arteriale (şi probabil şi volumului sângelui) cauzează o creştere a tensiunii în interiorul manşonului şi a foalelor asociate (fig.4). Aceste modificări variabile ale tensiunii în interiorul foalelor determină extinderea şi contractarea acestuia, şi ca în cazul foalelor de respirație mişcarea extremității libere este transferată axului pivot al tensiunii arteriale-puls şi brațului peniței. Pulsațiile inimii apar pe trasee ca linii verticale individuale, care de asemenea rezultă din fluctuații din înteriorul foalelor.

Electrozii folosiți pentru obținerea înregistrării GSR-ului, sau răspunsul electroderdermic, se leagă de mână sau de degete (vezi figurile 1, 2 şi 3). Cu ajutorul trecerii unei cantități imperceptibile de curent electric prin mâna sau degetele care poartă electrozii ataşați, un galvanograf asigură înregistrarea variațiilor în scurgerea curentului electric[12].

Tensiunea arterială-pulsul, respirația şi GSR-ul sunt înregistrate simultan şi în mod continuu pe suprafața unei coli de hârtie milimetrică în mişcare, trasă de un mecanism denumit Kymograph[13]. (Aceste caracteristici sunt comune tuturor poligrafelor, aşa cum se arată în fig.5).

---

[12] Detalii despre sistemul galvanometrului sunt discutate şi ilustrate ulterior.

[13] Kymographul se compune dintr-un mecanism de acţionare a unei diagrame, compus dintr-un motor sincronic de orologiu cu roată de fricţiune sau cu acţionare prin lanţ, calibrat pentru a se desfăşura la o viteză uniformă de 6 inch/minut.

Fig.1. *Poligraful "Reid" în acțiune. Observați tuburile pneumografului în jurul pieptului şi abdomenului individului, manşonul pentru luat tensiunea arterială şi pulsul din jurul brațului drept, şi electrozii ataşați la două degete ale mâinii stângi. Spătarul scaunului şi tăblița scaunului sunt prevăzute cu camere de cauciuc ce pot fi umflate, în scopul de a înregistra contracțiile musculare şi tensiunile.*

Subiectul este plasat într-o asemenea poziție încât să privească înainte, având instrumentul şi examinatorul în partea din dreapta şi în spate...

Fig.2 . *Vedere laterală a subiectului față de aparat şi de examinator. Subiectul este alături de examinator, cu brațul său drept rezemat de birou şi cu brațul stâng pe brațul scaunului. Individul priveşte la peretele din față, fiind plasat puțin în fața kimografului sau al graficului, aşa încât nu va fi distras de traseele poligrafului. Examinatorul este la dreapta şi puțin în spatele individului, aşa încât să poată observa acțiunile subiectului dintr-o parte şi în acelaşi timp să supravegheze penițele şi să facă însemnările necesare pe diagramă.*

Fig.3. *Prezentarea instrumentelor poligrafului "Reid" şi a poziţiilor corespunzătoare a legăturilor de înregistrare pe individ. 'A' pe diagramă identifică penița pentru înregistrarea mişcărilor musculare ale individului şi tensiunea musculară. (Semnul 'A' de pe spătarul scaunului reprezintă camerele de cauciuc care sunt plasate în interiorul spătarului şi tăbliței scaunului). 'B' de pe diagramă este penița de înregistrare pentru respirația abdominală. ('B'-ul de pe abdomenul individului este tubul pneumografic). 'C' de pe diagramă este penița de înregistrare pentru respirația toracică. ('C' de pe pieptul individului este însăşi tubul toracic). 'D'-ul de pe diagramă este penița pentru înregistrarea reflexului galvanic al pielii (sau răspunsurile electrodermice), obținute de la electrozii 'D' ataşați de la mâna stângă a individului. 'E' este penița pentru înregistrarea tensiunii arteriale şi a pulsului, obținute de la manşonul 'E' de pe mâna dreaptă a individului...*

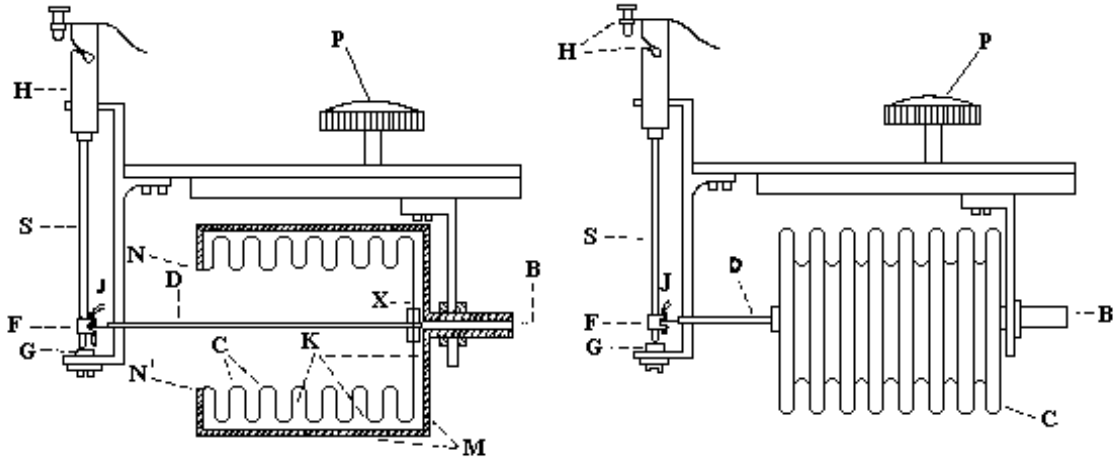

Fig.4. *Schițe diagramatice ale foalelor tensiunii arteriale-puls şi ale respirației poligrafului "Reid". La stânga, "foalele interioare" pentru înregistrarea tensiunii arteriale-puls. Tubul de cauciuc de la manşonul pentru tensiunea arterială este ataşat de tija scobită de admisie B. Atunci când manşonul din jurul brațului este umflat, presiunea aerului (cca. 90 mm.) se egalizează în manşon şi în foale şi circulă în interiorul zonei închise K, între învelitoarea M şi între marginea foalelor C. Foalele (care au o grosime de 0.005 inch) sunt sigilate la N şi la N[1].*

Pe măsură ce presiunea aerului intră în zona K, foalele se contractă parțial, forțând împingerea înainte a tijei D. D este ataşat de o clemă, F', lângă baza tijei pivot S, care se roteşte pe un lagăr G, şi pe un lagăr asemănător în interiorul unui suport de peniță H. Mişcările fluctuante ale lui D activează pe S într-o mişcare semicirculară, care la rândul său produce înregistrarea de către peniță a modificărilor pulsului şi a tensiunii arteriale. (Pârghia J agață pe D cu F', în aşa manieră încât să permită mişcarea semicirculară a tijei S).

Când sistemul de presiune al aerului este suficient de umflat pentru a efectua înregistrarea, foalele se lasă până la aproximativ punctul X, şi cu fiecare bătaie a pulsului foalele se contractă sau se destind puțin şi brusc. Pe măsură ce tensiunea arterială a individului creşte sau descreşte se produce o contractare sau o relaxare mai mare şi mai constantă a foalelor. Totuşi în nici un moment în timpul examinării foalele nu se relaxează complet aşa cum se vede din diagrama de mai sus, până când manşonul pentru tensiunea arterială nu este dezumflat de către examinator.

P este un buton de ajustare care permite o alunecare a ansamblului foalelor în față şi în spate, cu ajutorul unui sistem de cremalieră şi pinion, în scopul de a centra penița de înregistrare pe diagrama de înregistrare.

Deoarece înregistrarea presiunii arteriale se efectuează printr-un sistem de aer forțat cu o pană de umflare, este nevoie să se întrebuințeze foale introduse într-un cadru, mai curând decât foale libere deoarece, în caz contrar, foalele ar fi extinse dincolo de limitele normale.

În dreapta, "foalele libere" pentru înregistrarea respirației. Spre deosebire de "foalele introduse într-un cadru" necesare pentru înregistrarea tensiunii arteriale şi a pulsului, "foalele libere" sunt mai adecvate pentru înregistrarea respirației, deoarece sistemul respirator nu necesită umflarea cu aer forțat. Acest sistem funcționează pe baza principiului deplasării "aerului mort".

P este butonul de ajustare pentru centrarea manuală a peniței. B este orificiul tijei scobite pentru tubul de cauciuc care duce la pneumograf; C sunt foalele din alamă cu pereții subțiri (de 0.005 inch), care se contractă atunci când aerul este evacuat, şi care se întoarce la normal atunci când aerul este înlocuit; D este tija de acționare, conectată cu extremitatea sigilată a foalelor.

În momentul în care tubul pneumografului este întins şi plasat în jurul pieptului individului, este nevoie de un surplus de aer din interiorul tubului pneumografului. Aerul necesar, din această cauză este extras automat din foale, determinând prin aceasta o uşoară contractare. Atunci când individul inspiră aer, o mai mare cantitate de aer este extrasă din foale; iar atunci când individul expiră, aerul se întoarce în mod automat în foale. Contractarea şi extinderea alternativă a foalelor care rezultă de aici împinge înapoi şi înainte tija D. Această acțiune pune în mişcare pe S şi în cele din urmă însăşi penița de respirație cu ajutorul pieselor F, G, S, H, şi J, în aceeaşi manieră în care a fost anterior descrisă pentru sistemul tensiune arterială-puls al "foalelor încadrate".

(Acelaşi tip general de foale este întrebuințat la unitatea ulterior descrisă pentru înregistrarea activității musculare).

Aparatul mecanic folosit pentru a măsura atât respirația toracică cât şi cea abdominală ar trebui să fie identic din toate punctele de vedere. Tuburile pneumografului ar trebui să fie de aceeaşi construcție ca material, diametru şi lungime iar tuburile care duc de la pneumograf la foale ar trebui de asemenea să fie la o distanță identică. Foalele ar trebui să fie de acelaşi tip "deschis" iar sensibilitățile pivoților nu ar trebui să difere.

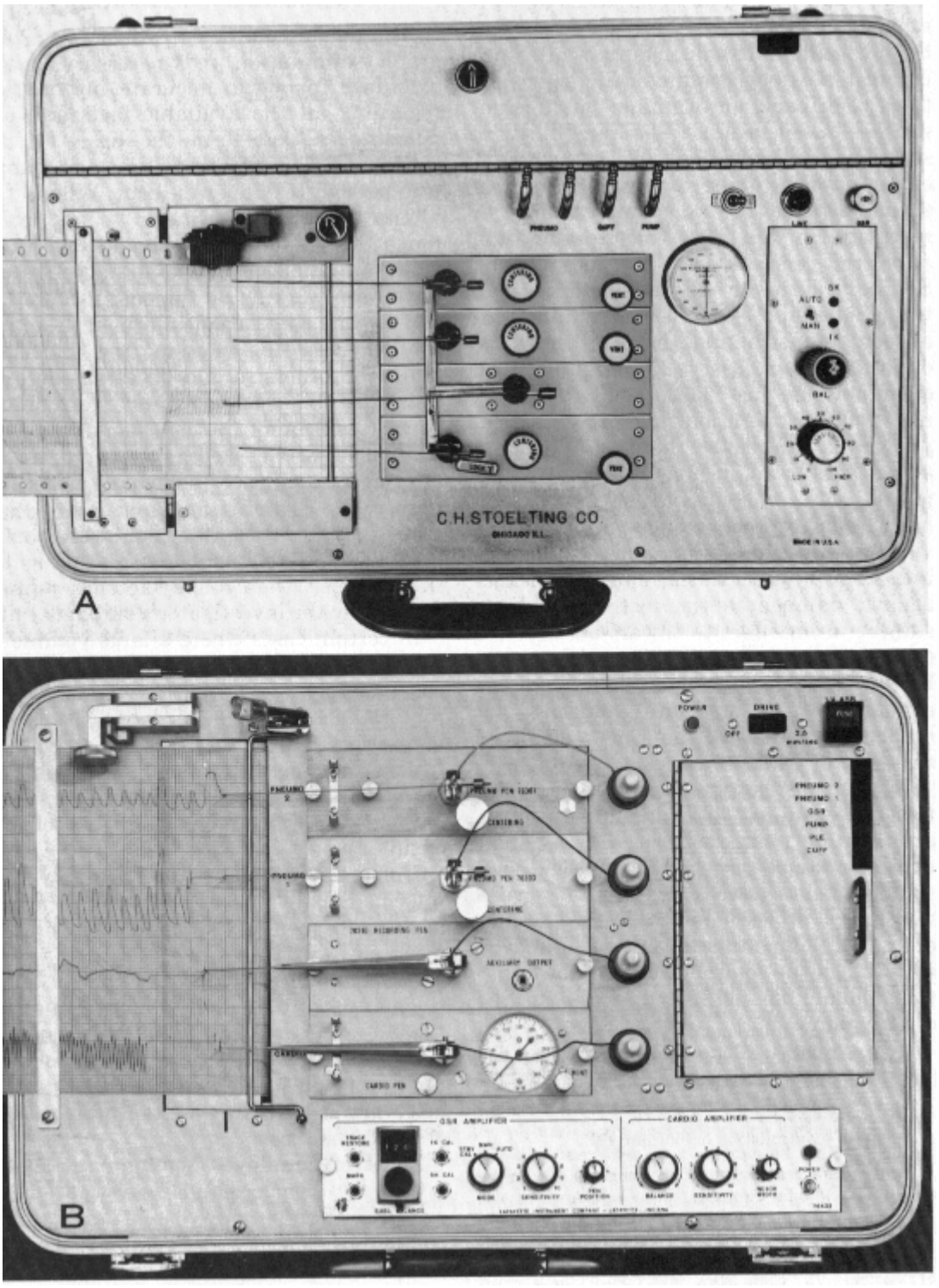

5A. *Monitorul stresului emoțional "Stoelting" - poligraf portabil (Societatea C.H. Stoelting, Chicago). Acest poligraf portabil uşor prezintă doi parametri de respirație şi un singur parametru de tensiune a sângelui-puls şi un singur parametru GSR. Fotografia arată o furnizare comună de aplicare a cernelii cu o asamblare de transmisie cu o schemă în 6; totuşi există şi transmisie cu o schemă în 8 cu o furnizare individuală de aplicare a cernelii. Toate părțile componente cu excepția GSR-ului sunt acționate pneumatic. Compartimentul cu balamale de la partea de sus a aparatului este lăcaşul*

unde se depozitează manşonul pentru tensiunea arterială, pneumografele, şnurul GSR, cordonul de pus la priză şi celelalte accesorii. (Pentru o discuție a instrumentului poliscrib al lui Stolting, vezi mai jos în partea a 3-a, Cercetarea la Poligraf).

***5B**. Poligraf portabil Lafayette (Societatea "Lafayette Instrument", localitatea Lafayette, Statul Indiana). Acest poligraf portabil uşor prezintă doi parametri de respirație acționați pneumatic, o singură unitate GSR tranzistorizată şi un parametru cardiac intensificat electric, care foloseşte un manşon standard de tensiune arterială. La această unitate, o asamblare de transmisie cu o schemă în 8 şi un sistem individual de aplicare a cernelii sunt standard. Un mic lăcaş pentru depozitarea accesoriilor se află în partea dreaptă a instrumentului, aşa cum se vede în fotografie. (Lafayette mai oferă şi un aparat complet electronic, care întrebuințează transductori şi un sistem de marcare activat prin căldură pe hârtie sensibilă la căldură).*

Camera în care se efectuează examinarea

Testele la poligraf trebuie efectuate într-o încăpere liniştită, retrasă, semiinsonorizantă. Zgomote străine, precum soneria unui telefon, sau conversația unor persoane în afara camerei de examinare, sau prezența unor anchetatori sau a altor spectatori în cameră, vor induce tulburări şi distrageri, care la rândul lor vor deforma diferitele înregistrări fiziologice şi vor influența în mod serios un diagnostic satisfăcător de poligraf.

Ori de câte ori este posibil, trebuie rezervată o cameră special mobilată şi special utilată pentru examinarea la poligraf. Această cameră trebuie să fie foarte sobră în privința zugrăvelii pereților şi a mobilierului. Nu trebuie să conțină nici un ornament, tablouri sau alte obiecte care ar putea într-un fel oarecare să abată atenția persoanei în curs de examinare, sau care i-ar putea permite să le folosească pentru eforturi de evaziune psihologică, de tipul celor care vor fi descrise ulterior. Dacă sunt necesare jaluzele, ornamente, picturi, sau alte obiecte decorative, acestea nu trebuie plasate în fața subiectului în cursul testului. Acesta nu trebuie plasat în fața unei ferestre sau unei alte camere în cursul testului, din cauza distragerilor exterioare posibile, care pot afecta răspunsurile testului. Aparatele de iluminat ale camerei trebuie astfel dispuse astfel încât să dea o lumină bună, dar nu excesivă sau orbitoare.

Este important ca încăperea de examinare să fie adecvat ventilată şi să aibă o temperatură constantă, confortabilă.

Dacă posibilitățile pe care le avem la dispoziție permit, ar trebui să existe o "cameră de observare" lipită de camera de examinare, un aranjament asemănător acelora găsite în multe laboratoare psihologice. Ne gândim la o mică încăpere alăturată, în al cărui perete se află înserată o "oglindă cu dublu sens", un geam tratat chimic, aşa încât să permită cuiva aflat în interiorul unei camere relativ obscure să vadă în camera de examinare iluminată, fără a fi văzut. Apoi, în afară de această oglindă, camera de examinare trebuie să fie înzestrată cu un microfon ascuns, aşa ca una sau mai multe persoane aflate în camera de observație să poată să vadă şi să audă ceea ce se petrece în camera de examinare[14].

O cameră de examinare-observare aranjată aşa cum a fost sugerat mai sus poate fi de o valoare considerabilă. În primul rând, deoarece testul trebuie efectuat în condiții de izolare, examinatorul trebuie să se asigure împotriva posibilității unor acuzații ulterioare de rea comportare, fie abuzarea fizică a unui inculpat, fie avansuri sexuale făcute unei inculpate. Un asistent în camera de observare va asigura această protecție în privința femeilor. În al doilea rând, deoarece singura cale satisfăcătoare de a iniția examinatorii la poligraf este prin instruirea pe cazuri individualizate, ei trebuie, să aibă posibilitatea de a observa examinări reale la poligraf, tot aşa precum un student la medicină trebuie să asiste la operații şi la alte procedee medicale. În plus, mai sunt şi alte avantaje derivate din existența unei camere de observație: un individ în stare de arest poate fi supravegheat de paznicii săi pentru a împiedica o evadare iar observarea poate oferi protecție examinatorului împotriva unei vătămări corporale, şi de asemenea să protejeze aparatul de stricăciunile ce pot fi aduse de către un individ care ar dori să zădărnicească un examen efectiv. Si în acest caz individul poate fi privit din camera de observație de către examinator sau de către asociații săi pentru a surprinde simptome observabile de comportament care să fie relevante pentru determinarea sincerității sau încercarea de a induce în eroare.

Atunci când foloseşte facilitățile din camera de observare, examinatorul nu trebuie să permită ca încăperea de examinare să fie folosită ca o "vitrină" pentru observarea indivizilor care sunt testați. Accesul la camera de observare nu trebuie permis decât acelor persoane care au un interes profesional în acel caz sau în tehnica poligrafului şi care vor respecta aspectul confidențial al situației.

(Vezi anexa F, formulare de consimțământ pentru cele de mai sus, ca şi pentru însăşi examinarea).

---

[14] Legile locale şi de stat vor fi verificate întâi, totuşi, şi se va constata dacă acestea permit “ascultarea electronică”

Pregătirile preliminare

În scopul de a executa satisfăcător un examen la poligraf, este necesar pentru examinator să obțină informații precise referitoare la toate faptele şi împrejurările disponibile, care formează baza pentru bănuială sau pentru învinuirea îndreptată împotriva persoanei de examinat. Acolo unde avem la dispoziție victima sau vreun alt martor ocular al vreunei întâmplări, aceştia trebuie interogați. Ori de câte ori au lucrat în acelaşi caz mai mulți anchetatori, este bine să întrebăm pe cel care este cel mai bine informat mai întâi, şi apoi să îngăduim celorlalți să adauge amănuntele necesare; în caz contrar, examinatorul poate să obțină numai o versiune denaturată a faptelor cauzei.

O schiță a locului crimei, efectuată de către un anchetator priceput, este de obicei preferabilă pentru scopurile examinării la poligraf decât numai o descriere verbală, sau chiar decât fotografii. Pentru acest scop, acestea din urmă sunt mai puțin relevante decât schițele simple, suplimentate de amănuntele verbale ale anchetatorului.

În anumite cazuri, în care trebuie parcurs un mare volum de material scris (de ex. cazuri care implică dosarul unei instanțe) acest material trebuie pus la dispoziția examinatorului înainte de sosirea anchetatorului, caz în care examinatorul este mai în măsură să ceară informații suplimentare amănunțite, fără a mai avea nevoie de o povestire exhaustivă a întregului caz.

Dacă examinatorul nu este rezonabil de bine informat în privința cazului, el nu va fi în măsură să efectueze o convorbire premergătoare testului adecvată, în cursul căreia se formulează întrebările relevante, neutre şi de control. De asemenea este de ajutor pentru examinator să ştie cât mai multe despre individ şi despre antecedentele sale. Astfel de informații uşurează întrevederea premergătoare testului, ca şi un interogatoriu post-test al unui individ care minte.

Atunci când se testează funcționari pentru pierderi suferite de societăți, avem la dispoziție mai puține cercetări referitoare la antecedente, decât în cazuri aparținând poliției, mai cu seamă la societățile care nu au personal de securitate. În astfel de cazuri de funcționari, examinatorul trebuie să stabilească informațiile de bază şi să dezvolte cazul plecând de la diferiții angajați supuşi examinării la poligraf. Examinatorul este de asemenea dezavantajat în acele cazuri în care un individ se supune singur unui

test la poligraf, pentru că testul se va baza pe o singură latură a cazului, şi deci va fi limitat în posibilitățile sale[15].

Ori de câte ori împrejurările permit, persoana sau persoanele care trebuie testate trebuie prevenite despre faptul că urmează să fie examinate la poligraf, cu un interval de timp rezonabil înainte de examenul programat. O astfel de înştiințare prealabilă va da o şansă persoanei sincere, dar probabil contrariate, să se "liniştească", pe când, în acelaşi timp, acest interval poate servi la mărirea aprehensiunii detectării din partea individului care minte. (În anexa B sunt date toate aranjamentele şi toate procedurile ce trebuiesc urmate ori de câte ori este nevoie de serviciile unui interpret).

Observații preliminare

Deşi diagramele poligrafului permit de obicei un diagnostic sigur în privința adevărului şi a minciunii din partea unui examinator competent, se poate câştiga mult din observațiile preliminare asupra individului, din momentul când intră în biroul examinatorului şi până este condus în camera de examinare. Observațiile înregistrate ale unei secretare sau ale unui funcționar însărcinat cu primirea unor astfel de persoane vor fi utile examinatorului. Acestea îi vor furniza un indiciu sau un ghid pentru cea mai bună comportare față de individ, mai cu seamă în ceea ce priveşte resentimentul său posibil față de test, sau alte atitudini care trebuie înțelese şi soluționate înainte de administrarea efectivă a testului. În plus se pot solicita observații din partea anchetatorului în privința comportamentului individului în intervalul dintre notificarea testului şi a sosirii la laborator. Trebuie acordată o atenție deosebită unor obiecții ilogice sau nerezonabile cu privire la refuzul efectuării testului, precum dureri fizice "misterioase", care sunt uneori născocite de individ, care încearcă să evite efectuarea testului.

Procedura si tehnica de diagnosticare

Nici un test nu trebuie efectuat fără o discuție pretest, în cursul căreia individul este condiționat pentru test, iar întrebările de pus au fost formulate cu grijă de examinator[16].

---

[15] Dacă un individ face el însuşi o cerere de a fi testat, este bine ca o altă persoană decât examinatorul care urmează să efectueze testul să obțină faptele de la individ. Acest procedeu împiedică posibilitatea ca individul să

Discuția pretest implică, de asemenea, punerea întâmplătoare a unor serii de întrebări care au scopul anticipat de a provoca răspunsuri verbale şi nonverbale care vor da examinatorului o indicație despre sinceritatea individului, fără a-l face să-şi micşoreze în mod inutil starea de tensiune, şi fără ca examinatorul să se angajeze într-un interogatoriu acuzator.

Discuția pretest şi pregătirea întrebărilor testului

Examinatorul nu trebuie să refuze individului nici o informație referitor la aparat, la legăturile sale sau la înregistrările sale. Acest lucru va mări preocuparea unui individ mincinos şi implicit teama de o posibilă detectare a minciunii, care - aşa cum se va discuta ulterior - este cerința cea mai importantă pentru o examinare efectivă cu ajutorul acestei tehnici. Dimpotrivă, aceste informații vor îndepărta orice teamă pe care o persoană sinceră poate să o aibă împotriva vreunei posibile vătămări fizice datorate legăturilor instrumentului.

Cele ce urmează constituie un model detaliat al unei discuții pretest, pe care l-am găsit ca fiind cel mai semnificativ din toate câte am folosit şi am observat. (Presupunem în exemplul pe care l-am selecționat că i s-a pus deja în vedere individului faptul că v-a fi supus unei examinări la poligraf iar în cazuri penale în care se află în stare de reținere i s-au administrat avertismentele "MIRANDA" necesare)[17].
Când examinatorul intră în camera de aşteptare, el trebuie să ceară individului să-l, însoțească în camera de examinare; iar dacă individul este adus în camera de examinare de altcineva, salutul examinatorului trebuie să fie cordial dar rezervat[18].

---

fie uşurat de tensiunea sa prin faptul că a discutat personal problema cu examinatorul.

[16] O excepție specială de la regula că trebuie mai întâi să aibă loc un interviu prealabilă testului, este în cadrul utilizării testului "răspunsului tăcut" (SAT), care va fi discutat detaliat mai târziu.

[17] Amănuntele referitoare la condițiile şi împrejurările în care avertismentele "Miranda" sunt necesare vor fi discutate în ultima parte a acestei cărți. Pentru scopurile prezente este suficient să afirmăm că, Curtea Suprem a S.U.A., în speță cel din 1966 în cazul "Miranda" Statului Arizona, 384 U.S. 436, a statuat că atunci când o persoană se află reținută de poliție sau "lipsită de libertatea sa în orice manieră semnificativă" din cauza poliției, înaintea oricărui interogatoriu, trebuie să i se spună, (1) Că are dreptul să tacă; (2) Că orice ar spune poate fi folosit împotriva sa; (3) Că are dreptul să fie asistat de un avocat; (4) Dacă nu poate plăti un avocat i se va da unul din oficiu.

[18] Examinatorul trebuie să poarte un costum civil de lucru şi bineînțeles dacă este un organ de aplicare al legii el nu trebuie - din motive de factură psihologică - să poarte uniformă sau un astfel de indiciu al autorității sale oficiale. Cu alte cuvinte, examinatorul trebuie să arate ca un profesionist sau ca un om de afaceri respectabil.

După ce a intrat în camera de examinare, subiectul este invitat să stea jos pe scaunul situat lângă aparat.

În afară de cazul când aceasta a fost obținută mai înainte, individul trebuie rugat să semneze un formular prin care declară că se supune voluntar testului (şi dacă sunt necesare avertismentele "Miranda", trebuie să se obțină o renunțare la drepturile sale "Miranda"). După semnarea unui astfel de document, examinatorul începe să plaseze legăturile pe individ. În timp ce leagă manşonul pentru luarea presiunii arteriale, examinatorul trebuie să întrebe: "Ai mai fost supus unui test la detectorul de minciuni ?"[19]. Examinatorul nu trebuie să mai facă nici un comentariu în timp ce ataşează tuburile pneumografului şi electrozii G.S.R. individului, dar pentru motive ce vor fi explicate ulterior, examinatorul trebuie să asculte atent la orice ar putea spune individul, ca rezultat al reacției sale față de instrument sau față de test[20]. (vezi fig.6).

De asemenea, examinatorul trebuie să evite să fumeze: fumatul ar putea să jeneze pe un nefumător şi poate chiar să producă tuse în timpul testului. Ba mai mult, dacă individul testat este fumător, el îşi va permite şi el să fumeze, ceea ce în mod evident va stânjeni întrevederea şi înregistrările testului. După intrarea în camera de examinare, individul trebuie invitat să ia loc în scaunul care se află la marginea aparatului.

[19] Dacă nu s-a spus individului scopul prezenței sale în laboratorul de testare, examinatorul trebuie desigur să-i explice că testul este o parte dintr-o anchetă referitoare la o pierdere, infracțiune sau incident anume, şi examinatorul trebuie să consacre acestor explicații atâta timp cât împrejurările o necesită în mod rezonabil. Numai după aceasta va avea loc ataşarea instrumentului de individ.

[20] Dacă individul intră în camera de examinare purtând ochelari negri, trebuie să fie rugat să şi-i scoată, aşa încât examinatorul să poată observa mai bine ochii individului, ca să fie sigur că acesta cooperează şi că este atent în cursul testului. De asemenea, se recomandă să nu mănânce chewing-gum sau caramele, pentru ca înregistrările testului să nu fie afectate de o înghițire excesivă. Bineînțeles că fumatul trebuie interzis.

Fig.6 . *Ataşarea electrozilor de reflex galvanic al pielii. Ivan A. Wemhoff, Decanul Facultății de Detectare a Minciunii, ajustează electrozii G.S.R. degetelor mâinii stângi a persoanei examinate. Aceasta este întruchipată de Marlene L. Jakubielski, secretara colectivului John E.Reid & Asociați.*

Atunci când legăm manşonul pentru tensiunea arterială de partea de sus a brațului individului, se recomandă să-l plasăm deasupra mânecii, mai degrabă decât pe brațul gol (vezi fig.7). Procedând astfel, porțiunea cu transpirație a subsuoarei individului va fi acoperită, aşa încât manşonul nu va fi murdărit, iar transferul unei infecții a pielii viitorilor examinați va fi împiedicat. De asemenea, este mai uşor de ataşat manşonul de tensiune arterială deasupra mânecii, fiindcă va rămâne la locul său mai sigur, decât dacă ar fi plasat pe brațul gol. În fine, prin plasarea manşonului peste mâneca ce acoperă brațul, un individ care ar avea această tendință va fi împiedicat să facă o falsă plângere referitor la jena produsă de presiunea manşonului şi de asemenea, va fi o piedică pentru un individ care în mod sincer se aşteaptă la o astfel

de jenă. Dacă un individ nu vede că brațul său se înroşeşte, el va fi mai puțin tentat să se plângă de presiunea manşonului.

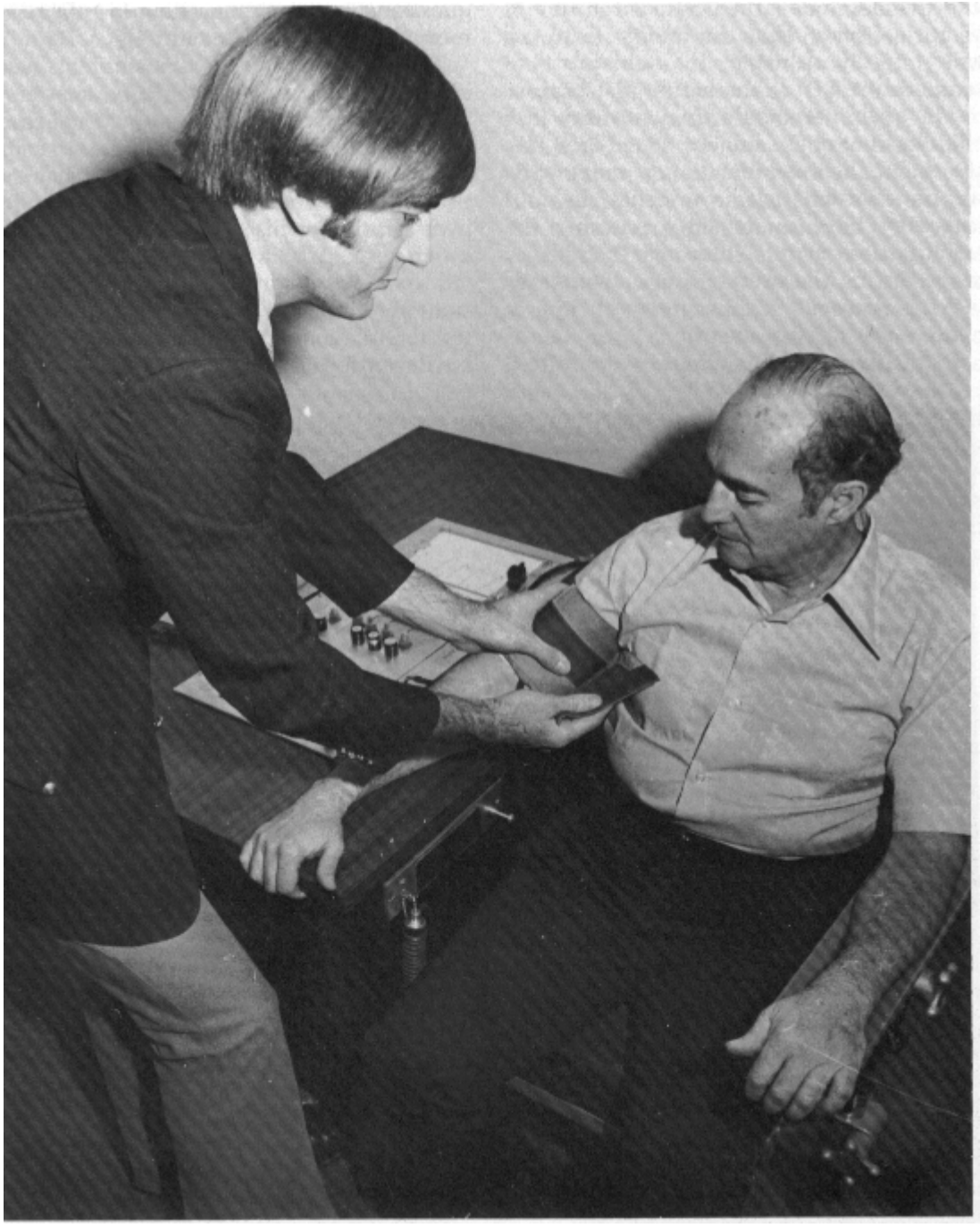

Fig.7. *Plasarea manşonului pentru tensiunea tensiunea arterială. Această fotografie ilustrează plasarea corectă a manşonului de luat tensiunea pe brațul drept al individului. Acesta trebuie astfel plasat încât camera de cauciuc să se afle deasupra arterei brahiale.*

Examinatorul este James J. Bobal, un examinator al colectivului lui John E. Reid & Asociați, iar rolul individului este jucat de către Harold Bloch, examinator diplomat la St. Croix, Insulele Virgine.

După ataşarea tuburilor pneumografului, a manşonului de luat tensiunea arterială şi a electrozilor, comutatorul G.S.R. trebuie pus pe contact, aşa încât electrozii de metal se vor ajusta convenabil temperaturii pielii individului, înainte de începerea efectivă a testului.

Atunci examinatorul trebuie să se aşeze pe un scaun în fața individului (vezi fig.8). Din acest moment examinatorul trebuie să facă note scrise la orice comentarii ar fi putut face individul din momentul intrării în camera de examinare. De asemenea, în timpul discuției pretest trebuie să se ia note referitoare la ținuta individului (de exemplu, teamă sau nelinişte).

Fig.8. *Convorbirea premergătoare testului. Examinatorul care efectuează convorbirea premergătoare este Stansey M. Slowik, directorul Laboratorului Poligraf al lui John E. Reid & Asociații din Denver, Statul Colorado. Rolul individului examinat este jucat de Richard J. Phannenstill, membru al colectivului Laboratorului Poligrafic al lui John E. Reid & Asociații din Denver.*

Trebuie să se acorde o atenție specială expresiilor individului, reflectând atitudinea sa față de test, precum şi tuturor comentariilor sau întrebărilor provenite de la el şi referitoare la starea sa fizică, mintală sau emoțională.

Deşi examinatorul trebuie să răspundă întrebărilor pe care individul le pune referitor la aparat (deşi cât mai pe scurt posibil), el trebuie să se opună oricăror comentarii sau oricăror declarații ample ale individului referitor la problema sau la incidentul anchetat, sau la tăgăduirea oricărei responsabilități din partea sa. Un individ care minte şi căruia i se permite să se extindă într-o astfel de discuție prelungită, poate prin aceasta să se elibereze de tensiunea de a minți - factor care va face mai dificilă detectarea minciunii.

Examinatorul va insista pentru obținerea de răspunsuri scurte, clare la întrebările sale, şi va observa cu atenție comportamentul individului; adică privirile şi gesturile în timpul răspunsurilor sale. Răspunsul "da" sau "nu" în sine este comparativ fără importanță pentru cele mai multe din întrebările premergătoare testului, dar întârzierea în a răspunde, mişcările ochilor şi alte mişcări corporale, precum şi atitudinea generală a individului în timp ce răspunde întrebărilor sunt de o valoare considerabilă.

Ca regulă generală, o discuție pretest bine planificată trebuie terminată în 30-40 de minute, în funcție de natura speței. Durata discuției pretest trebuie să urmeze preceptul că nu trebuie să dureze atât de mult încât să provoace o scădere a tensiunii, în aşa măsură încât individul nu va mai reacționa sensibil în timpul examinării. Din această cauză nu trebuie să se permită în timpul discuției pretest discuții nerelevante.

Interviul nu trebuie să fie acuzator; principalul său scop este să permită examinatorului să facă observații şi să formuleze întrebările testului. *În nici un moment din timpul interviului, examinatorul nu trebuie să se lase ademenit de vreo întrebare care să aibă drept țel de a stabili sinceritatea sau nesinceritatea individului, sau de a obține de la el o mărturisire a vinovăției sale*. Singura excepție la această regulă este cazul în care un individ îşi manifestă clar dorința de a mărturisi înaintea testului.

Un individ care este învinuit de către examinator de a fi săvârşit actul sau infracțiunea în curs de cercetare sau care este interogat ca şi când ar fi deja considerat ca responsabil de acestea, nu mai este un individ potrivit pentru un test la poligraf de către examinator. Dacă individul este sincer, el poate să devină atât de tulburat de învinuire sau de interogare, încât va manifesta reacții de minciună în timpul testului sau traseele poligrafului vor deveni aşa de încâlcite încât nu vor permite un diagnostic despre sinceritate sau nesinceritate.

De-a lungul întregii discuții pretest atitudinea examinatorului trebuie să fie complet obiectivă şi reținută: el trebuie să fie complet imparțial în privința sincerității sau nesincerității individului. Adoptarea oricărei alte atitudini va plasa examinatorul în rolul unui interogator, mai degrabă decât în acela decât al unui interviator sau examinator. Numai după ce testul a luat sfârşit şi numai după ce rezultatele au indicat minciuna, examinatorul poate să întreprindă orice formă de acuzare şi de interogare, în scopul de a obține o recunoaştere.

După ce întrebările individului - dacă se formulează vreuna - despre test şi despre procedura de testare au căpătat răspuns, şi după ce examinatorul a luat note scrise referitoare la comentariile şi comportamentul individului, trebuie să i se spună ceva cam în genul acesta: "ştii desigur că anchetăm în privința morții lui Johnes din First and Main Street, din noaptea trecută (sau orice infracțiune sau alt incident poate fi în cercetare). Dacă ai săvârşit această faptă (de exemplu l-ai împuşcat pe John Jones), voi şti aceasta imediat după terminarea acestei examinări. Dacă ai săvârşit această faptă, povesteşte-mi despre ia acum, înainte de începerea testului." Aici examinatorul trebuie să facă o pauză, pentru a aştepta orice comentariu sau orice reacție ce poate veni din partea individului, dar aşa cum am arătat mai sus, nu trebuie să facă nici o încercare să-l *interogheze* în această privință! Un individ sincer, cu o inteligență medie sau deasupra mediei, de obicei va răspunde imediat, făcând o astfel de declarație: "Uite ce este, nu am nimic de-a face cu asta; sunt tot atât de dornic ca şi dumneata să se descopere persoana vinovată". Pe de altă parte, un individ mincinos nu va manifesta o astfel de sinceritate sau de interes; mai curând este dispus să vorbească evaziv sau în termeni generali despre problema în cauză. Spre deosebire de individul sincer, de multe ori el se va agita pe scaun, se va uita în altă parte decât spre examinator, va pune picior peste picior, îşi va agita mâinile ca şi când ar încerca să îndepărteze ceva de pe hainele sale, sau va întreprinde alte asemenea activități eliberatoare de tensiune.

Atunci examinatorul trebuie să spună individului: "În acest test am să-ți pun următoarea întrebare: 'ştii cine l-a împuşcat pe John Jones (sau cine este implicat în această chestiune etc.) ?'. Dacă ai vreo bănuială, testul va arăta aceasta, la fel ca şi dacă ştii efectiv cine a tras; aşa încât dacă ai vreo bănuială, chiar dacă poate greşeşti, spune-mi care este acea bănuială, acum înaintea testului".

Acolo unde incidentul sau cauza în curs de anchetare este de aşa natură încât individul, chiar dacă este sincer, poate să aibă anumite idei despre acestea, trebuie să i se pună întrebarea: "Cine crezi că a săvârşit această faptă ?". El poate prea bine să răspundă: "Nu-mi place să afirm ceva dacă nu pot să-l probez.". În acest moment

examinatorul trebuie să-l lămurească că orice va spune referitor la bănuielile sale cu privire la orice persoană nu vor fi aduse la cunoştința acestei persoane, dar că o divulgare a bănuielilor sale este necesară, pentru însăşi scopurile testării individului. Apoi trebuie să fie îndemnat să numească persoana pe care o suspectează. De obicei, un individ sincer, care deține vreo bănuială, va numi persoana sau persoanele pe care le suspectează; individul nesincer va identifica arareori o altă persoană ca fiind suspectată[21]. Totuşi trebuie să fie bine înțeles că unii indivizi sinceri pot să nu aibă nici o bănuială referitoare la colegii săi, şi deci pot nega orice fel de bănuieli. Bineînțeles că din aceste considerente nu se poate trage nici o concluzie clară.

Dacă în cazul dat au fost lăsate amprente digitale, sau urme de paşi la locul crimei, este recomandabil să i se spună individului: "Este vreun motiv pentru care amprentele dumneavoastră digitale să fie (de exemplu) pe o sticlă de bere sau pe un pahar în locuința lui John Jones, sau (de exemplu) urmele paşilor dumneavoastră pe pământ la First and Main Street ?". Cu excepția cazului în care împrejurările indică posibilitatea ca urmele individului sincer să se afle acolo, acesta va spune de obicei: "Nu, nu există nici un motiv pentru care amprentele mele digitale (sau urmele paşilor mei) să fie acolo ". Pe de altă parte, un individ care minte este înclinat să ofere o explicație în privința lor: "Se poate să fi ținut în mână o sticlă de bere sau un pahar în această locuință" sau "Poate că m-am plimbat recent pe First and Main Street". Cu alte cuvinte, un individ mincinos, va căuta să înlăture orice concluzie incriminatoare care ar putea fi trasă dintr-o astfel de amprentă digitală sau dintr-o astfel de urmă de paşi. El se poate simți îndemnat să ofere o explicație. Însă o persoană sinceră nu va simți o astfel de preocupare[22].

În timp ce examinatorul se interesează de legătura dintre amprentele digitale sau de urmele de paşi menționate mai sus ale suspectului, el trebuie să observe reacția generală a individului şi, de asemenea, să considere semnificația răspunsului verbal. O persoană sinceră nu va fi afectată de sugerarea implicațiilor amprentelor digitale sau a urmelor de paşi, în timp ce un mincinos va manifesta probabil o mare preocupare prin astfel de reacții, ca o întârziere a răspunsului său, prin îndreptarea privirii în altă parte sau prin agitația sa pe scaun[23].

---

[21] În cazul unui individ mincinos, ancheta va decurge altfel decât în mod obişnuit. Vezi Inbau, f. E., and reid, J. E., *Criminal Interrogation and Confession* Ed. 2, pag. 95, 1967.

[22] Desigur că examinatorul trebuie să țină seama de acele ocazii şi situații în care urmele cuiva pot să fi fost lăsate la locul crimei în mod inocent, înainte de săvârşirea crimei sau chiar după aceasta.

[23] În cazurile în care sunt implicate documente în care un fals poate să fi fost săvârşit, examinatorul poate să adreseze individului întrebarea

În cazul în care martorii au indicat că cel care a săvârşit crima seamănă cu individul, sau în care un informator raportează că individul se afla împreună cu victima la scurt interval înainte de infracțiune, individul trebuie întrebat: "Dacă ai fost pe First and Main Street (sau altă localizare a crimei, violului etc.) în acea noapte, la un moment oarecare, răspunde. Se poate să fi fost acolo, iar aceasta nu înseamnă neapărat că l-ai împuşcat pe John Jones. Poate că ai fost acolo tocmai înaintea crimei sau la scurt timp după, şi să nu ai nimic de-a face cu ea. Se poate ca cineva să te fi văzut mai înainte sau după, dar ulterior el poate să presupună sau să creadă că te-a văzut când Jones a fost împuşcat. Aşa încât este important să lămurim aceasta înaintea testului. Deci spune-mi unde ai fost în acea noapte, la acea oră ?". O întrebare alternativă, din aceeaşi categorie poate fi: "Este vreun motiv pentru care un martor să spună că te-a văzut acolo în momentul când crima a avut loc ?".

De obicei, un individ sincer va nega energic că a fost undeva prin împrejurimi în momentul crimei, excluzând deci o situație în care prezența sa acolo era explicabilă ca fiind inocentă. Pe de altă parte, un individ mincinos va întârzia de obicei cu răspunsul său, va face mişcări corporale, şi în cele din urmă va nega că a fost prezent în acel loc. Totuşi, dacă admite că a fost acolo fie înainte fie după crimă, această recunoaştere, venind după tăgăduielile sale inițiale, poate fi apreciată în mod rezonabil ca indicând probabila sa implicare în problema aflată în cercetare.

Întârzierea de a răspunde a unui individ mincinos (în privința prezenței sale la fața locului, înainte sau după săvârşirea crimei*) rezultă din nehotărârea sa dacă o jumătate de adevăr poate să-i permită să scape de a fi descoperit, mai bine decât o minciună totală*. Totuşi, de obicei, el se cantonează de negarea sa inițială dar întârzierea sa în a răspunde, şi mişcările sale fizice însoțitoare, precum fâțâirea pe scaun, vor servi totuşi unui scop util. În plus, aşa cum s-a arătat mai sus, orice fel de admitere îmbracă o semnificație considerabilă în lumina negărilor sale totale inițiale.

Acolo unde linia anterioară a întrebărilor produce indicații de încercare de înşelare, examinatorul trebuie să sugereze posibilitatea că faptul care a avut loc poate să fie rezultatul unui accident (ca în cazul unui incendiu), sau rezultatul unui comportament nedelicvent (ca într-un caz de viol, voința sau consimțământul din partea reclamantei). La acest stadiu, individul trebuie întrebat, ca o întrebare anterioară testului: "Joe, dacă aceasta s-a întâmplat din accident " sau "Joe, dacă ea te-a lăsat să ai raporturi sexuale cu ea iar acum este îngrijorată că este însărcinată şi vrea să dea

---

premergătoare testului: "Este vreun motiv pentru care un grafolog poate să spună că aceasta este semnătura dvs. pe C.E.C. ?". Individul sincer răspunde

vina pe cineva, trebuie să-mi spui aceasta chiar acum !". Astfel de întrebări prealabile testului sunt foarte eficiente când avem de-a face cu un individ care minte. El poate să considere că este avantajos să adopte o explicație, ca accidentul sau consimțământul, acționând pe presupunerea că un astfel de răspuns va satisface atât pe examinator cât şi aparatul. Totuşi individul sincer îşi va menține liniştit poziția sa inițială, anume că nu a avut nici o implicație în fapta care a avut loc.

O altă întrebare ajutătoare, prealabilă testului, este aceea bazată pe faptul că dacă individul s-a "gândit" vreodată să facă ceva asemănător sau identic cu fapta care este în curs de cercetare. De exemplu, în cazul unei crime în care victima a fost omorâtă prin împuşcare, individul trebuie întrebat: "Te-ai gândit vreodată să împuşti sau să omori pe cineva, *chiar dacă nu ai făcut-o* ? În caz afirmativ, vreau să-ți scoți aceasta din minte înaintea testului". Răspunsul, caracteristic al unei persoane care nu a comis omorul este: "nu m-am gândit niciodată să împuşc sau să omor pe cineva !". Răspunsul său este energic şi fără echivoc, deoarece chiar dacă a avut un gând fugar în acest sens, el interpretează întrebarea examinatorului ca însemnând un gând serios premeditat, de a omorî pe cineva. Pe de altă parte, un individ care minte probabil va răspunde zicând: "Desigur m-am gândit să fac astfel de lucruri; fiecare are astfel de gânduri. Dar nu am comis crima."

Pentru a mai ilustra întrebuințarea întrebării "gândului" în cursul interviului premergător testului, să presupunem că avem de anchetat un caz de viol. Putem întreba un suspect: "V-ați gândit vreodată să forțați o fată să aibă raporturi sexuale cu dvs. ? Chiar dacă ați avut astfel de gânduri, nu înseamnă că dvs. ați comis violul. Dar dacă v-ați gândit la astfel de lucruri, răspundeți, în scopul de a vă scoate din cap astfel de gânduri în cursul testului". Răspunsul caracteristic al unei persoane sincere este un "nu" imediat. Pe de altă parte, cel ce a comis violul va răspunde de obicei, după o oarecare ezitare şi o preocupare vizibilă, zicând: "Da, oricine are astfel de gânduri, dar nu eu am comis violul".

Într-un caz care a implicat omorârea şi decapitarea unei tinere fete, un suspect căruia i s-a pus această întrebare de ce "gândeşte", a răspuns: "Nu, dar am visat să pun femei goale într-o maşină de curățat cuțite". A urmat un test la poligraf, care a indicat clar nesinceritatea individului referitor la omor, el a mărturisit şi a arătat anchetatorilor dovezi tangibile care stabileau valabilitatea mărturisirii sale.

Se mai pot pune şi alte întrebări suplimentare prealabile testului, tot atât de bine în cea mai mare parte a altor tipuri de cazuri. De exemplu: "Joe, când îl vor găsi pe

---

foarte direct: "Nici un motiv !". Răspunsul individului mincinos este vag şi

individul care a săvârşit această crimă, ce crezi că ar trebui să-i facă ?". Răspunsul unui individ sincer va fi probabil: "Să-l spânzure pe acest ticălos; mi-a făcut destule necazuri.". Pe de altă parte, atunci când se pune aceeaşi întrebare unui individ care minte, acesta se poate fâțâi pe scaun, să devină evaziv şi în cele din urmă să spună: "Depinde de ceea ce l-a determinat să facă aceasta.". Cu alte cuvinte, individul care minte are o tendință de a scuza pe cel care a comis crima, şi de asemenea, să fie cât mai indulgent posibil în sugerarea cuantumului pedepsei.

O altă întrebare bună este: "Cum crezi că se simte persoana care a făcut această faptă ?". (În întrebare trebuie menționat faptul crimei pentru a obține de la individ un răspuns mai bun). Răspunsul unui individ sincer va fi de obicei ceva cam în felul acesta: "El trebuie să se simtă foarte jalnic. Cum poate cineva să mai trăiască cu conştiința lui după ce a făcut o astfel de faptă ? Poate că este dement, sau ceva în felul acesta". De obicei, un individ care minte nu găseşte repede un răspuns sau poate că se descrie pe sine însuşi în starea sa actuală, ca de exemplu: "Probabil că este speriat şi îngrijorat". Dând acest răspuns, individul care minte se va agita probabil pe scaun şi nu va fi în stare să se uite direct în ochii anchetatorului.

O altă întrebare revelatoare din timpul discuției pretest este: "Cum te simți în privința faptului că eşti supus acestui test ?". Un individ sincer de obicei dă un astfel de răspuns: "Sunt bucuros să mă supun acestui test şi sper să vă ajute la găsirea persoanei vinovate". Dimpotrivă, răspunsul unui individ care minte este de obicei justificativ, el vorbeşte despre nervozitatea sa despre handicapuri fizice şi indică foarte clar că ar prefera să evite testul sau cel puțin să-l amâne deocamdată.

În afară de indicațiile arătate mai sus, această întrebare poate de asemenea să evidențieze faptul că individul este supărat, iar în caz afirmativ, el trebuie liniştit înainte de a începe testul. În consecință, este recomandabil ca această întrebarea referitoare la atitudinea individului față de test să fie adresată devreme, în cursul interviului prealabil testului.

În aceeaşi privință, individul poate fi întrebat: "Cum crezi că v-a fi rezultatul acestui test în privința dvs. ?". Individul sincer este încrezător că rezultatele vor fi în favoarea sa, pe când individul mincinos este evaziv şi arată că nu este sigur pe sine, iar uneori atacă precizia testului, ca fiind fără o valoare ce poate fi probată.

O întrebare întrucâtva similar de revelatoare poate fi: "Ti-a spus cineva cum să te comporți în timp ce eşti supus acestui test ?" O persoană sinceră care a primit sfaturi despre felul cum să se comporte, va vorbi examinatorului despre acestea, pe când

---

evaziv.

individul care minte, dacă a primit astfel de informații, va pregeta să recunoască aceasta. Totuşi, el poate fi foarte neliniştit în timp ce neagă că a primit "vreun sfat", iar această neliniște este o bună indicație pentru un examinator atent că individul a primit în realitate unele informații, care probabil iau fost oferite pentru a "înfrânge" testul. Din faptul negării nu se poate, bineînțeles, trage nici o concluzie, deoarece astfel de sfaturi pot să nu fi fost primite.

Problema medicației

Având în vedere frecvența cu care medicamentele de diferite tipuri sunt folosite astăzi, şi a posibilității ca unele din ele să interfereze cu rezultatele examenului la poligraf, este bine să întrebăm pe individ în această chestiune: "Joe ai luat vreun medicament în cursul ultimelor 12 ore - vreun medicament sau orice fel de narcotice?" Un individ care este sincer în privința chestiunii anchetate şi care a luat vreun fel de medicament, va spune: "Da, am luat câteva aspirine (sau tablete contra răcelii, sau doctorul mi-a dat o rețetă pentru nervii mei, şi am luat o tabletă azi dimineață)." De obicei, un astfel de individ se va oferi să arate sticla şi rețeta şi va invita pe examinator să vorbească cu doctorul. Un alt individ sincer poate să spună "Această doctorie o iau de obicei dimineața, dar ştiind că voi fi supus acestui test nu am luat-o azi".

Scopul întrebării despre medicamente este dublu: (1) de a afla dacă individul a luat în realitate vreun medicament care ar putea afecta înregistrările testului său, şi (2) să afle dacă individul este de acord să recunoască că a luat ceva înaintea testului. Individul sincer merge pe neocolite şi va furniza detalii dacă a luat ceva; iar dacă nu a luat nici un medicament va răspunde fără echivoc printr-un "nu". Un individ mincinos care a luat vreun medicament sau vreun stupefiant poate să pară neliniştit şi evaziv în vorbirea sa şi în acțiunile sale, deoarece se teme că examinatorul va pune o întrebare despre medicamente cu referire la test, care-i vor da de gol minciuna sa, anume că nu a luat nimic; dar în cele din urmă el va nega că a luat vreun medicament, chiar dacă a luat. Desigur că un examinator trebuie să cunoască faptul că un individ nesincer care nu a consumat nici un medicament sau drog va răspunde de o manieră pozitivă cu "nu", tot aşa ca şi individul sincer.

Totuşi cea mai bună metodă pentru a determina dacă un individ a luat un medicament în prealabil, care va afecta testul său, sunt observațiile unui examinator competent, prealabile testului. Dacă individul a luat o doză masivă de sedative, sau de orice alt medicament care-l fac incapabil, aceasta va deveni evidentă din vorbirea

nedesluşită a individului din mişcările sale letargice, care vor arăta că nu este în stare să fie supus unui test. Dacă s-a luat o cantitate mai mică de medicamente, care nu afectează vorbirea sau mişcările sale, puterea de a raționa a individului poate totuşi să fie alterată, ceea ce va avertiza pe examinator că răspunsurile testului pot fi afectate, şi în consecință el trebuie să țină seama de aceasta în analiza finală a înregistrărilor testului. (Chiar dacă nu s-a consumat decât o mică cantitate de droguri înaintea testelor, care nu afectează reacțiile testului, este totuşi important ca examinatorul să cunoască aceasta de la început, indiferent de motivele individului.

Ilustrări de cazuri specifice

Cazuri de furturi. Se pot pune întrebări anterioare testului pline de sens, în alte situații de cazuri tipice, precum cercetările furturilor angajaților[24]. Să considerăm de exemplu un caz în care s-a luat de la maşina înregistratoare de casă a unei societăți suma de 1700 $; la această maşină nu aveau acces decât şase funcționari. În cursul interviurilor prealabile testului, ca răspuns la întrebarea de bănuială descrisă de mai sus, nici unul din cei şase angajați nu au exprimat bănuieli în privința vreunuia din ceilalți cinci. În astfel de cazuri în care individul nu divulgă nici o bănuială, trebuie să i se spună: "Nu există nici o îndoială că unul din voi şase a luat cei 1700 $. Dvs. spuneți că nu bănuiți pe nimeni, atunci spuneți-mi care din ei credeți că nu a făcut aceasta ?". Examinatorul poate atunci să menționeze numele celorlalte cinci persoane şi din nou individul trebuie întrebat: "Care dintre ei crezi că nu a făcut aceasta ?". Un individ sincer, după toate probabilitățile, va numi unul sau mai mulți din cei cinci, ca fiind deasupra oricărei bănuieli, şi probabil va termina spunând cam aşa ceva; "Pe ceilalți băieți nu-i cunosc prea bine".

Se pare ca atunci când un individ care minte este întrebat "Pe cine nu bănuieşti ?", el nu elimină pe nimeni ca fiind în afara bănuielii, în speranța ca propria sa vinovăție să nu fie aşa de uşor recunoscută, atât timp cât toți ceilalți sunt încă sub cercetare.

Trebuie să recunoaştem că unii indivizi sinceri nu sunt în stare să elimine pe nimeni ca fiind în afara bănuielii. Avantajele provenind de la întrebare sunt similare

[24] Într-un caz de furt, trebuie făcute eforturi pentru a ne asigura că pierderea a avut loc. Uneori un proprietar sau un director incorect va face un raport fals despre un furt, unul care sugerează cu putere responsabilitatea angajaților, în scopul de a-şi ascunde propria necinste. În alte cazuri, o persoană care a fost furată poate să exagereze cuantumul sumei de bani ce i-a fost furată. De aceea este mai bine să evităm întrebările în cursul testului care se referă la cuantumul sumei de bani ce i-a fost furată. De aceea este

celor obținute de la întrebarea referitoare la bănuială, adică dacă numeşte pe cineva pe care "nu-l bănuieşte", acesta este un motiv pentru a-l considera sincer. În cazul celor 1700 $, singurul individ care nu a eliminat pe nimeni ca fiind în afară de bănuială a mărturisit după examinarea sa la poligraf că a furat cei 1700 $.

O altă întrebare prealabilă testului plină de sens, în exemplul de mai sus, ar fi: "Crezi că cei 1700 $ au fost furați ?". Când unui individ sincer i se pune această întrebare, el va răspunde cam aşa: "Desigur, ei nu au luat-o singuri la plimbare". Indivizii care mint, însă, vor fi vagi în răspunsurile lor, şi este posibil că vor spune că poate au fost pierduți, sau poate că s-a făcut o greşeală, sau vreo astfel de concluzie neîntemeiată.

Indivizii care mint, prin aceste tipuri de declarații, încearcă cu disperare să inducă în eroare pe examinator, ca acesta să caute alte surse, mai curând spre o pierdere decât un furt.

Atunci când acei salariați la care ne-am referit în cazul de mai sus, referitor la pierderea celor 1700 $, au fost întrebați: "Cine crezi că ar fi putut să aibă cea mai bună ocazie de a comite furtul ?", indivizii sinceri s-au inclus şi pe ei, ca cei care aveau cele mai bune şanse, fiindcă toți foloseau maşina de înregistrat. Totuşi, individul mincinos nu a fost aşa de mărinimos încât să se includă şi pe sine ca unul cu "cele mai bune şanse"; a răspuns în schimb: "Nu ştiu, oricine ar fi putut să facă acest furt. O mulțime de oameni umblă cu maşina de înregistrat". Răspunsul a fost vag; el lăsa să se subînțeleagă că oricine ar fi putut să comită furtul, incluzând şi alte persoane decât cei şase salariați bănuiți. El gândea să lărgească cercul suspecților, aşa încât să fie ferit în continuare.

Indivizii bănuiți de furt trebuie întrebați: "Ai împrumutat vreodată bani de la societate fără ştirea nimănui, bani pe care i-ai restituit mai târziu ?"[25]. Individul sincer spune "nu", sau va explica scuzându-se că odată a luat 25 cenți pentru tramvai pe care i-a pus înapoi în dimineața următoare. Individul mincinos, după o oarecare întârziere în răspuns, interval în care va cântări în mintea sa avantajele sau dezavantajele unei astfel de recunoaşteri, se poate hotărî să spună: "Da, am împrumutat bani de câteva ori, înaintea salariului, când nu prea aveam bani". Întrebat în continuare despre amănunte, el poate să recunoască că a împrumutat de câteva ori 10 $ sau mai mult. Individul care minte face această recunoaştere referitore la împrumuturi, deoarece

---

mai bine să evităm întrebările în cursul testului care se referă la cuantumul pierderii din cauza furtului, afară de cazul că există o certitudine.

[25] Subiectul suspectat de furt de alte articole decât bani, poate fi întrebat dacă vreodată a împrumutat orice obiect cum ar fi radio, T.V.,

crede că va putea să explice reacțiile testului atunci când va fi întrebat despre furtul actualmente în curs de cercetare.

Examinatorul nu trebuie să meargă mai departe pe această linie de cercetare prealabilă testului, fiindcă poate să tindă să-l lipsească pe examinator de avantajul răspunsurilor înşelătoare, care ar putea astfel să apară în cursul examenului, cu privire la problema specifică în curs de investigare. În plus, examinatorul a aflat deja că individul este un împrumutător primejdios; împrumutarea de sume substanțiale este în sine un furt. Un individ care este în permanență în pană de bani, va reține în curând banii pe care i-a împrumutat, şi dacă nu este descoperit, această practică va duce eventual la furturi de sume din ce în ce mai mari şi de mărime ce poate fi observată.

O altă întrebare foarte utilă în cursul unui interviu prealabil unui test al unui bănuit de furt este: "S-a mai întâmplat un furt aşa de mare în vreo întreprindere unde ai lucrat mai înainte ?". Dacă individul răspunde: "Nu, acesta este primul, şi lucrez aici de 25 de ani", aceasta este o indicație foarte bună că probabil spune adevărul, atunci când tăgăduieşte furtul în cauză. O lungă perioadă de muncă la o societate care nu a avut nici un furt de mult timp este un factor foarte favorabil, fiindcă fără o nevoie recentă specială este puțin probabil că va începe acum să fure. Totuşi, pe de altă parte, dacă un individ este angajat la societate de relativ puțin timp, şi declară examinatorului că au avut loc furturi la locul său de muncă precedent, şi poate şi în alt loc de muncă anterior, furturi care nu au fost soluționate, aceasta sugerează posibilitatea ca individul să poată fi implicat în furtul aflat actualmente în cercetare.

Acolo unde furturile au avut loc în ocazii anterioare la societatea unde au dispărut cei 1700 $, un angajat care a început să lucreze după ce furturile inițiale au avut loc, dar înaintea dispariției celor 1700 $, este probabil inocent de furtul celor 1700 $. De obicei furturile de bani de la patroni, care implică acelaşi modus operandi, sunt săvârşite de un acelaşi salariat.

Cazurile de infracțiuni sexuale. În discuția pretest cu un individ învinuit de un act homosexual, examinatorul trebuie să întrebe: "Te-a abordat vreodată cineva pentru un act homosexual ?". Individul sincer poate să zică: "Da, de vreo două ori, dar am spus răspicat individului aceluia s-o întindă". Individul sincer este foarte direct şi răspicat atunci când răspunde la această întrebare, în timp ce un individ care minte, deşi declară că a fost abordat de câteva ori, va spune aceasta scuzându-se. Atunci examinatorul trebuie să-l întrebe pe individ: "Ai abordat vreodată pe cineva

---

aparate sau echipamente casnice, unelte fără aprobarea prealabilă a proprietarului. Oricum, interogatoriul se va limita numai la unul din acestea.

pentru un act homosexual ? Motivul pentru care vreau să ştiu aceasta este că nu vreau ca vreo altă experiență să te plictisească când îți pun întrebările test referitoare la acest caz". Individul care minte poate să întârzie răspunsul, şi să fie neliniştit şi apoi să recunoască vag că a fost învinuit odată de aceasta.

În ceea ce priveşte un individ învinuit de purtare indecentă față de copil, examinatorul trebuie să întrebe: "Ai abordat vreodată vreo persoană tânără pentru un act sexual; nu mă refer la cazul pentru care eşti aici, dar vreun altul asemănător ? Motivul pentru care te întreb aceasta este că dacă ai făcut aşa ceva, trebuie să te mai gândeşti la asta înainte de începerea testului". Individul sincer va răspunde imediat "nu" şi probabil el nu va permite examinatorului nici măcar să completeze întreaga declarație referitoare la motivul întrebării. Individul care minte, de obicei îşi va întârzia răspunsul, se va răsuci pe scaun, îşi va îndrepta privirea în altă direcție, ca şi când ar încerca să-şi amintească o astfel de situație; în cele din urmă, după ceea ce pare a fi un fel de eliberare, va răspunde "nu". De obicei un individ cu activități indecente sau implicat în cazuri de acte homosexuale, care manifestă asemenea acțiuni evazive referitor la alte situații similare aceleia în curs de anchetare, minte de cele mai multe ori în ceea ce priveşte infracțiunea prezentă.

Cazurile de incendiere. În cazurile de incendiere, mijloacele anchetatorului în ceea ce priveşte întrebările prealabile testului sunt limitate. Totuşi, două întrebări speciale s-au dovedit întradevăr eficace. Una din ele este: "Câte incendii ați văzut în viata dvs. ?" Unii indivizi recunosc că au văzut un număr mare de incendii, mult mai multe decât o persoană obişnuită vede realmente în cursul unei vieți. În asemenea cazuri incendiatorii se simt complet în siguranță şi într-adevăr foarte *normali* când enumeră marele număr de incendii la care au asistat. Deşi numai astfel de experiențe nu pot fi acceptate ca o indicație sigură de vinovăție, ele merită desigur atenție serioasă.

Cea de-a doua întrebare care este foarte utilă la un interviu premergător testului unui incendiator, este: “Joe, dacă ai pus acest foc din întâmplare, trebuie să-mi spui aceasta acum. De altfel un accident nu este o infracțiune". Deşi această sugestie va avea arareori drept rezultat o recunoaştere imediată a unui accident, sau chiar a unei incendieri, neliniştea, sau întârzierea răspunsului, şi comportamentul subiectului, pot să constituie indicații utile de înşelăciune. Indivizii sinceri nu trec prin astfel de reacții când răspund printr-un "nu" prompt la întrebarea dacă au dat foc accidental.

Principii generale

De asemenea este utilă, în cea mai mare parte a cazurilor, întrebarea în cursul discuției pretest: "Ai spus soției (soțului), părinților sau cuiva că vei fi supus astăzi acestui test ?". Deoarece este ceva natural a discuta o experiență atât de neobişnuită cu cineva, mai cu seamă cu o rudă apropiată sau cu un prieten, o tăgăduire poate fi considerată ca un simptom posibil de nesinceritate.

În general, am constat că un individ sincer are un bun contact de la ochi la ochi, se agită foarte puțin, vorbeşte direct şi degajat şi pare complet în apele sale în cursul discuției pretest. Pe de altă parte, individul nesincer este evaziv în vorbire şi acțiuni; este oarecum agitat prin aceea că îşi combină răspunsurile cu mişcări inutile, şi încearcă să evite, să privească în ochii examinatorului.

În plus, la simptomele de comportament de mai sus, examinatorul trebuie să acorde o atenție deosebită faptului dacă individul tuşeşte sau trage aer pe nas, sau dacă se angajează în oricare activitate similară în cursul discuției pretest. În acelaşi timp, examinatorul trebuie să observe dacă individul respiră normal, deoarece dacă respiră normal iar în timpul testului îşi permite o respirație specială, această este o indicație posibilă a unei încercări de a "bate maşina". Dacă individul tuşeşte sau trage aer pe nas în timpul discuției pretest, este recomandabil să se ceară individului să se abțină de la această activitate în cursul testului. Dacă individul face un efort conştient pentru a se conforma, acesta trebuie considerat ca o indicație suplimentară a sincerității sale. Totuşi, dacă individul continuă să tuşească şi să tragă aer pe nas în cursul testului, înseamnă că probabil aceste activități nu pot fi evitate şi trebuie luate în considerare în timpul testului. Concluzia este că acestea sunt obiceiuri sau activități naturale, şi că nu reprezintă tactici evazive.

Ori de câte ori un individ care nu a tuşit şi nici nu a tras aer pe nas în cursul discuției pretest, începe să facă aceasta în cursul primului său test, se recomandă să i se spună să se abțină de la asemenea activități deoarece pot să influențeze nefavorabil testul. Dacă atunci individul se abține de la aceste activități, aceasta este o indicație că încearcă să coopereze. Dacă el nu se abține după ce a fost prevenit, înseamnă că individul probabil continuă acțiunile sale în încercarea de a denatura testul.

În afară de întrebările de mai sus, în cursul discuției pretest şi a pregătirii întrebărilor, examinatorul încearcă să pregătească o întrebare de control, a cărei natură şi semnificație vor fi explicate mai departe în capitolul "Întrebările testului".

Nu trebuie trasă nici o concluzie definitivă din răspunsurile sau reacțiile individului pe care le-am scos în evidență ca indicații de sinceritate sau nesinceritate probabile. Totuşi ele sunt de mare ajutor ca factori care trebuiesc luați în considerare în decizia finală pe care o avem de făcut referitor la sinceritatea sau nesinceritatea individului examinat. În cel mai rău caz, acestea pot să pună pe examinator în gardă împotriva unei opinii pozitive bazată numai pe rezultatele testului, ori de câte ori aceste diverse răspunsuri şi reacții prealabile testului tind spre o indicație contrară.

Având în vedere valoarea răspunsurilor şi comportamentului individului din timpul interviului anterior testului, pentru scopurile testului şi al diagnosticului final, *este important ca examinatorul să ia notițe adecvate, pe măsură ce se desfăşoară interviul*[26]. Este nerealist să ne aşteptăm să ne bazăm numai pe memorie. Mai mult, se va realiza concomitent un sacrificiu al datelor de cercetare şi poate şi o pierdere de informații care pot fi importante pentru dezbaterile judiciare subsecvente.

Discuția pretest, în afară de faptul că permite să se facă observații asupra simptomelor de comportament, mai are şi alte câteva avantaje, precum evaluarea inteligenței individului, înfățişarea sa fizică în general, atitudinea sa (de exemplu: supărat, impertinent, arogant sau deprimat), şi de asemenea dă posibilitatea de a observa timpul de reacție al individului atunci când răspunde întrebărilor, în măsura în care oferă un indiciu în privința posibilității ca el să fi consumat droguri sau medicamente ca o tactică evazivă. În sfârşit, interviul prealabil testului condiționează individul pentru test şi defineşte zonele de anchetare prin punerea sa în cunoştință cu întrebările ce i se vor pune, fără a releva un amănunt important care ar distruge posibilitatea de a întrebuința testul "vârfului de tensiune", care va fi descris ulterior.

Nu numai că trebuie să existe o discuție pretest, dar şi procedura testului trebuie să fie mai mult sau mai puțin standardizată, în maniera în care a fost anterior schițată. O astfel de standardizare ar face posibil ca un examinator la poligraf care nu a efectuat el însuşi o examinare, să treacă în revistă înregistrările obținute şi să facă propriul său diagnostic independent. Aceasta este deosebit de utilă în cazurile în care mai mulți elevi-examinatori efectuează examene sub îndrumarea unui examinator instructor, sau în care un număr de persoane sunt examinate într-o singură anchetă de câțiva examinatori, al căror lucru este coordonat de un examinator superior.

În afară de motivele specificate mai sus cu privire la discuția pretest, trebuie să menționăm punerea în practică a informațiilor furnizate examinatorului de către

---

[26] Foaia tabel pe care examinatorul o va folosi mai târziu pentru întrebările testului, poate fi folosită pentru a verifica simptomele de comportament şi declarațiile individului.

persoanele care sunt presupuse că ar cunoaşte toate faptele esențiale. De multe ori însăşi individul poate să facă corecturi faptelor sau să dea mai mult sens celor deja raportate.

Un interviu prealabil testului, bine condus, are efectul de a diminua temerile unui individ sincer, a neutraliza ostilitatea unui individ ostil, şi de a stimula pe mincinosul letargic în a fi reactiv la întrebările adresate în timpul testării poligraf.

Discuția pretest dă posibilitatea examinatorului de a "clasa" individul şi prin aceasta să pregătească întrebări ale testului mai pline de înțeles şi mai uşor de priceput, decât dacă examenul ar fi efectuat de rutină, fără referire la individul anume care trebuie testat[27].

Justificarea în scopurile diagnosticului final al luării în considerare a simptomelor exterioare anterior descrise de adevăr sau de minciună, este strâns înrudită cu procedeul folosit de un medic când încearcă să pună un diagnostic de boală sau de sănătate. ªi medicul ia în considerare simptomele observabile relevate de înfățişarea externă a bolnavului şi de vorbirea acestuia. (O discutare amănunțită a simptomelor de comportament în timpul şi după un examen la poligraf, ca şi unele observații ulterioare cu privire la simptomele anterioare testului, vor fi prezentate mai târziu în această carte).

Întrebările testului

Frazeologia întrebărilor relevante

Frazeologia întrebărilor testului constituie un aspect extrem de important al examinării. Întrebările, şi fiecare cuvânt folosit în întrebări, nu trebuie să fie ambigue, fără echivoc, şi să fie perfect înțelese de individ. De exemplu, într-un caz de viol sau de copil ilegitim, dacă individul este needucat şi nu cunoaşte decât vorbe şi expresii care sunt echivalente triviale pentru "raport sexual", acestea trebuie folosite în întrebările testului. De asemenea, dacă actul sexual în curs de anchetare este unul de "felatio" (stimulare orală a penisului), ar fi inoperant atunci când testăm un individ care nu cunoaşte sensul cuvântului, să denumim actul în orice altă manieră decât aceea a terminologiei obişnuite.

---

[27] Vezi Horvath, F. S., Verbal and nonverbal clues to truth and deception during Polygraph examinations, J. Pol. Sci. & Adm., 2 (1): March, 1974 pentru o analiză superioară discuției pretest.

Cele ce urmează constituie o ilustrare a ceea ce poate să rezulte dintr-o terminologie inadecvată. O tânără martoră reclamantă într-un caz de viol a spus examinatorului că individul învinuit "şi-a băgat p..a în p...a ei". Prin aceasta înțelegea că învinuitul îşi introdusese penisul în vaginul ei. De aceea în cursul examenului la poligraf al reclamantei, examinatorul şi-a formulat întrebările cu termenii de "p..ă" şi de "p...ă", în loc de penis şi vagin. Pe de altă parte, într-un astfel de caz învinuitul poate fi complet nefamiliarizat cu terminologia vulgară a reclamantei, iar la testarea acestuia poate să fie mai adecvat sau chiar esențial, să se întrebuințeze alte vorbe şi alți termeni pentru a descrie faptul pretins.

Întrebările trebuie formulate cât mai simplu posibil, evitându-se complet întrebări duble, precum: "L-ai împuşcat şi apoi ai fugit în casă ?" sau "L-ai lovit sau i-ai furat banii ?", care combină două seturi de fapte sau de evenimente, dintre care unul poate fi răspuns sincer prin "da" şi celălalt prin "nu".

Toate întrebările trebuie să aibă un singur înțeles, neambiguu. De exemplu, acolo unde victima unei crime este o femeie, iar cel ce urmează este o cunoştință de sex bărbătesc, trebuie să se formuleze în întrebare numele complet al femeii sau altă identificare specifică. Altfel, întrebarea îşi pierde impactul complet, şi de asemenea oferă individului posibilitatea de a se concentra asupra unei alte femei numite "Mary" atunci când i se pune întrebarea relevantă. Un exemplu în plus al necesității de specificare poate fi găsit într-un caz în care un soț, acuzat de a-şi fi lovit soția Helen, avea o fiică numită Helen, fapt care nu era cunoscut de examinator. Când soțul a fost testat şi întrebat: "Ai lovit-o pe Helen ?", el se poate gândi la o ocazie când şi-a lovit fiica sa pe nume Helen, proces de gândire care poate să producă o indicație eronată de înşelăciune cu privire la tăgăduirea învinuirii soției. Acest incovenient poate fi evitat şi formulând întrebarea: "Ai lovit-o pe *soția* d-tale Helen?".

Trebuie evitate întrebările lungi. Timpul întrebuințat pentru expunerea unei întrebări lungi minimalizează impactul pe care ar trebui să-l aibă asupra unui individ care minte. O întrebare lungă poate să fie una care poate produce confuzie, şi aceasta de asemenea poate avea drept rezultat o pierdere a impactului asupra unui individ mincinos; în plus, poate să provoace o reacție de derutare la un individ care spune adevărul. Când totuşi este nevoie de o întrebare lungă, în scopul de a-i da un înțeles deplin şi complet, aceasta trebuie citită şi explicată clar înaintea testului, ocazie cu care el va fi avertizat că o versiune mai prescurtată a întrebării îi va fi pusă în timpul testului. De exemplu, dacă întrebarea completă este: "Ai împuşcat pe Marilyn Ridgeway în sala

de baie a unui apartament situat la 2132 East Superior Street în Chicago ? ". Individul va fi informat despre aceasta, dar i se va spune că în timpul testului întrebarea se va reduce numai la : "Ai împuşcat-o pe Marilyn Ridgeway ?".

Cuvinte ca "omucidere", "viol" şi "delapidare" nu ar trebui întrebuințate în întrebările testului, fiindcă nu au un sens destul de precis. Ar trebui folosite în loc de "omucidere" cuvinte ca "împuşca" sau "înjunghia". Pentru "viol" termenul de "obligat să aibă raporturi sexuale de bună voie", descrie în mod mai precis evenimentul în cauză şi sunt de asemenea lipsiți de conotație legală. Acelaşi avantaj îl are cuvântul "a fura" asupra cuvântului "a delapida"[28]. De fapt, în cele mai multe situații o prezentare mai detaliată a evenimentului este preferabilă la o întrebare din timpul testului decât un singur cuvânt care nu descrie decât în mod general însăşi infracțiunea. Experiența noastră ne-a arătat că cei ce săvârşesc infracțiuni au putut să-şi analizeze îndeajuns comportamentul, aşa încât pentru ei faptul de a omorî nu este "omucidere", insistența lor excesivă nu este "viol", iar faptul de a fura bani în timp ce lucrează pentru un salariu inadecvat nu este "delapidare"[29].

Întrebările testului la poligraf trebuie să se refere la informații *de fapt*; ele nu trebuie să fie bazate pe *opinii*. Răspunsurile unor întrebări referitoare la opinii nu pot constitui o bază pentru evaluarea adevărului sau înşelăciunii. De exemplu dacă se pune o astfel de întrebare: "Ai fost beat în ziua de 16 august ?". aceasta va necesita o interpretare personală a individului asupra stării sale, iar concluzia pe care o poate trage poate fi foarte diferită de ceea ce se află în mintea examinatorului când a folosit cuvântul "beat". Acelaşi lucru ar fi valabil pentru o întrebare ca: "O iubeşti pe Mary ?". În mintea individului, cuvântul "iubire" poate fi foarte departe de înțelesul pe care examinatorul l-a acordat cuvântului "iubire". Erori similare sunt inerente la întrebările care se referă la "dorințe" sau la "intenții".

Este impropriu din punct de vedere tehnic, şi uneori chiar neloial față de individ, să se pună o întrebare de tipul: "Înainte de 5 decembrie ştiai că John Jones furase aceşti bani ?". Se poate să fie foarte greu pentru individ să separe în mintea sa ceea ce ştia înainte de 5 decembrie, de ceea ce ştia după 5 decembrie. Chiar dacă nu ştia

---

[28] Se întrebuinţează cuvântul "a fura" în locul cuvântului "a lua", pentru că "a fura" este un cuvânt pe care toată lumea îl înţelege şi nu este supus ambiguităţii implicate în folosirea unor astfel de cuvinte ca "omucidere", "viol" sau "delapidare", despre care am sugerat deja că nu sunt adecvate pentru o întrebare de test. În plus, "a fura" deosebeşte în mod clar o faptă de o simplă "luare" a unui articol de la un loc la altul, pe care un individ nevinovat ar fi putut efectua.

[29] Cu privire la atenţia ce trebuie acordată semanticii întrebărilor a se vedea Dienstein, W., *Techniques for the Crime Investigator, pag. 104, 1952*, unde se face referire la importanţa cuvintelor folosite în elaborarea chestionarului.

acest fapt înainte de 5 decembrie, s-ar putea totuşi ca să apară un răspuns la poligraf din cauza conştiinței sale actuale, care ar putea fi greşit interpretat ca indicatoar de minciună. Lipsa oricărui răspuns ar putea fi interpretată ca indicatoare de sinceritate.

Este de asemenea riscant, cât şi neloial față de individ de a-i pune întrebarea: "L-ai omorât pe John Jones între 9.30 a.m. şi 1.00 p.m. în ziua de 3 ianuarie ?", sau "L-ai omorât pe John Jones cu un instrument neascuțit ?". Aceste întrebări presupun că individul l-a omorât pe John Jones şi nu sugerează decât că singura informație necesară în această fază este cum şi când l-a omorât pe Jones.

Întrebarea relevantă trebuie să fie de sine stătătoare şi să nu depindă de vreo altă întrebare care să-i completeze sensul. De exemplu dacă s-a pus individului întrebarea, ca o întrebare specifică de test: "I-ai dat lui Smith 40.000 dolari ?", este inadecvat ca o altă întrebare să fie: "Suma a fost mai mică de 40.000 dolari ?".

Limitele pertinenței întrebărilor relevante

Întrebările relevante ale unui test întrebuințate în orice examinare trebuie să se limiteze la anchetarea unui singur caz. Tehnica poligrafului nu este eficace pentru testarea simultană a două sau mai multe evenimente fără legătură între ele. În plus, există o limitare importantă referitor la problemele care pot fi explorate chiar cu privire la un singur incident. Explicația psihologică pentru aceasta este faptul că între un incident (sau chestiune controversată) şi alt incident, un individ care minte în ambele cazuri, poate să aibă o preocupare mult mai mare pentru unul din aceste incidente decât pentru celălalt, încât nu se vor produce decât reacții fiziologice foarte mici, sau poate chiar deloc, când individul va fi interogat despre unul din incidente. În consecință, se poate ivi riscul de a se concluziona despre individ că a spus adevărul despre celălalt incident, când de fapt a mințit în ambele. De exemplu, să presupunem că un individ a săvârşit trei tâlhării. Într-una nu a obținut decât 5$ sub amenințarea pistolului, fără a vătăma fizic victima; în cea de-a doua a obținut 5$ după ce a lovit victima în cap cu un pistol; iar în cea de-a treia a omorât victima. Dacă individul este examinat în acelaşi timp pentru toate cele trei tâlhării, după toate probabilitățile el va fi preocupat cel mai mult de aceea în care victima a fost omorâtă. În cursul unei examinări la poligraf, frica sa mult mai mare de a fi detectat pentru tâlhăria soldată cu un omor, va masca probabil răspunsurile pe care le-ar fi dat întrebărilor privind celelalte două tâlhării dacă ar fi fost testat pentru fiecare dintre ele. Cu alte cuvinte, examinatorul ar greşi dacă ar raporta că individul a mințit în privința unei singure tâlhării, în timp ce le săvârşise pe toate trei.

Aceeaşi explicație ar fi valabilă cu privire la mai multe probleme incluse într-un singur eveniment. De exemplu, într-un caz de omucidere, asasinul poate să aibă reacții specifice la întrebările referitoare la omorârea victimei de către el şi la luarea banilor, şi totuşi să nu dea nici un răspuns semnificativ atunci când este întrebat: "*ştii* cine a omorât pe ...?". Aceasta poate să pară contradictorie, prin aceea că dacă el a omorât victima, el ar trebui să răspundă şi la întrebarea "ştii cine ?". Totuşi, în realitate, în timpul testului, întrebarea "ştii cine ?", este în general mult mai puțin jenantă pentru adevăratul ucigaş decât întrebarea dacă el însuşi a săvârşit omorul. Totuşi întrebarea "ştii cine ?" este o întrebare necesară în seria de întrebări a testului, fiindcă individul, chiar dacă el este nevinovat, poate să ştie cine a săvârşit omorul, sau să aibă vreo bănuială în această privință, iar răspunsul său la întrebarea "ştii cine ?" împreună cu lipsa de răspuns (sau cu un răspuns mai neînsemnat) la întrebarea "Cine a omorât ?", vor servi la eliminarea lui ca ucigaş.

Exemple de întrebări relevante adecvate

Cu privire la formularea întrebărilor practice ale unui test, folosirea unei situații ipotetice poate să servească mai bine pentru a exemplifica procedeul pe care-l recomandăm.

Să presupunem că individul care trebuie testat este Joe "Red" Blake, şi că este bănuit de asasinarea sâmbătă noaptea a lui John Jones, în cursul unei tâlhării înarmate, în care ceasul prețios al Jones i-a fost luat. Se mai presupune că Blake cunoaşte identitatea victimei ca fiind John Jones.

Examinatorul spune individului în timpul discuției pretest că în cursul testului va fi întrebat: "L-ai omorât pe John Jones ?". În acest moment examinatorul scrie întrebarea pe o coală de hârtie, coală care în cele din urmă va conține toate întrebările ce vor fi puse în cursul testului. Această întrebare trebuie să fie în poziția a 5-a, printre celelalte întrebări ale testului care vor fi puse în cursul acestuia. Experiența arată că această poziție este centrul testului şi că în acel moment individul a fost suficient aclimatizat cu întrebările testului aşa încât să fie condiționat pentru un răspuns sau pentru o lipsă de răspuns. Această întrebare este pusă destul de devreme în cursul testului, aşa încât individul nu va întâmpina jenă datorată presiunii asupra brațului creată de manşonul pentru tensiunea arterială. Aşa încât poziția întrebării a 5-a nu trebuie irosită. De exemplu în cazul furtului celor 1700$, ar fi convenabil să punem întrebarea: "Ai furat vreo sumă de bani de la societate ?" în poziția a 5-a; în locul său, întrebarea a 5-a ar

trebui să fie: "Ai furat cei 1700$?". Întrebarea "Ai furat vreodată bani de la societate ?" este prea generală, şi dacă, cumva este pusă, aceasta trebuie să se facă la sfârşitul testului. Natura generală a acestei întrebări, "vreo sumă de bani" poate să nu fie destul de specifică pentru a face ca un individ nesincer să dea un răspuns, pe când dacă întrebarea a 5-a se referă direct la cei 1700$, ea va determina un individ mincinos să răspundă.

Individul este de asemenea prevenit că va fi întrebat: "Sâmbăta trecută, noaptea, l-ai împuşcat pe John Jones ?". (De obicei această întrebare va fi în poziția a 3-a pe lista întrebărilor). Apoi i se spune că i se va pune întrebarea: "Ai furat ceasul lui John Jones sâmbătă noaptea ?" (De obicei această întrebare va fi în poziția a 8-a pe lista întrebărilor)[30].

Apoi individul este informat că i se va pune întrebarea: "ştii cine l-a împuşcat pe John Jones ?". (De obicei această întrebare se va afla în poziția a 9-a a testului).

---

[30] În întrebarea de mai sus se presupune că individul ştie că obiectul furat este un ceas; în caz contrar orice întrebare despre ceas va fi rezervată pentru testul vârfului de tensiune, care va fi ulterior discutat.

În anumite cazuri, o întrebare referitoare la corpul delict specific găsit la locul crimei va fi substituită întrebării referitoare la furt (cea de-a 8-a), pentru că va constitui o întrebare mai plină de sens şi mai stimulativă. De exemplu dacă la locul crimei s-a găsit o pălărie care nu aparținea victimei, o întrebare despre acea pălărie poate fi atunci formulată. Ea poate să sune: "Pălăria găsită lângă cadavrul lui John Jones era a d-tale ?". Aceasta este o întrebare "în legătură cu dovada", care s-a constat că este foarte valoroasă din cauza faptului că este mai tulburătoare uneori pentru un individ mincinos, din cauza semnificației incriminatoare mai mare a unei astfel de dovezi, decât problema generală a tâlhăriei din cauză şi a împuşcării, referitor la care poate să nu existe o astfel de legătură directă de probă. Pe de altă parte, o întrebare în legătură cu dovada de această natură nu are nici o importantă pentru un individ sincer. Exemplul următor arată utilitatea unei întrebări în legătură cu o dovadă: Într-un caz de spargere în care fusese spartă o fereastră a localului societății Grant, un bănuit avea câteva zgârieturi pe spatele mâinii sale. Când a fost întrebat despre ele, el a spus că sunt rezultatele unghiilor unei prietene, cu care se certase. În cursul testului său la poligraf, la întrebarea a 8-a a fost întrebat: "Te-ai zgâriat la mână la fereastra spartă de la fabrica Grant ?". Reacția individului supus testului atunci când a spus "nu" la această întrebare a fost mai pronunțat decât când a spus "nu" la întrebarea specifică referitoare la însăşi spargerea. Într-o convorbire ulterioară mărturisirii, individul a recunoscut că întrebarea în legătură cu dovada l-a îngrijorat mai mult decât întrebarea specifică.

Stratagema întrebării în legătură cu dovada poate fi folosită atunci când nu există în realitate nici o dovadă în legătură cu crima. De exemplu, dacă există vreo posibilitate ca urmele picioarelor unui hoț să fi rămas la locul unei crime, deşi aceasta a fost călcată de un public curios, se poate totuşi folosi şi o întrebare referitoare la urmele de paşi. Un individ care minte poate să mai aibă unele griji referitoare la această întrebare, pe când aceasta nu îngrijorează deloc un individ sincer.

Atunci când examinatorul foloseşte o întrebare în legătură cu dovada, el trebuie să fie întotdeauna sigur că individul ştie ceva despre metoda prin care poate fi stabilită legătura cu el. De exemplu, într-o situație de urme de paşi, trebuie să i se spună că există diverse metode de laborator pentru a determina dacă urma de paşi de la locul crimei este sau nu a lui, sau dacă pământul de pe ghetele sale provine sau nu de la locul crimei.

Întrebările de control

În acest stadiu, spre sfârşitul discuției pretest, examinatorul va căuta să formuleze o întrebare *de control*, o întrebare referitoare la o infracțiune *de aceeaşi natură generală cu incidentul principal aflat în cercetare*, şi anume o întrebare la care individul, după toate probabilitățile, va minți sau pentru care răspunsul său va avea o valabilitate dubioasă în mintea sa[31].

Amănuntele formulării întrebării de control şi ale aplicării sale vor fi discutate şi exemplificate ulterior; pentru scopurile actuale, tot ceea ce este necesar de făcut este de a-i explica pe scurt modul de întrebuințare într-un astfel de caz, în care Joe Black este implicat ca suspect. Deoarece tâlhăria este o formă a furtului, o bună întrebare cu care să înceapă discuția pretest este: "Ai furat vreodată ?".

Întrebarea de control trebuie să fie cât mai cuprinzătoare, atât în timp cât şi în sfera de activitate. Examinatorul trebuie să folosească în scopuri de control astfel de cuvinte ca: "vreodată" (cel mai larg interval de timp), sau "oricine" (cea mai largă sferă de activitate). Apoi, dacă individul zice : "nu" unor astfel de întrebări largi, examinatorul, în scopul de a stimula maximul de interes pentru întrebarea de control, trebuie să întrebe puțin mai apăsat : "Vrei să spui că niciodată în viața ta? ", întrebare care de

---

[31] Este extrem de important existe o legătură între întrebarea de control şi incidentul aflat în cercetare. Deci, în nici o împrejurare întrebarea de control dintr-un caz de furt sau de furt şi crimă, nu se va referi la sex. Pe de altă parte, totuşi, într-un caz care implică o infracțiune sexuală, sau o crimă motivată de sex, întrebarea de control trebuie bazată pe perversiune sexuală.

În cazurile în care mobilul crimei nu este bine cunoscut, de exemplu în cazul în care o femeie a fost omorâtă, şi nu este sigur dacă uciderea a fost rezultatul unei încercări de furt, sau al unei agresiuni sexuale, este bine să se pună două întrebări de control, una referitoare la furt şi una referitoare la sex.

A folosi o situație de natură sexuală drept bază a unei întrebări de control, într-un caz în care se cercetează un furt, sau orice altă problemă în afară de o infracțiune sexuală, poate să stimuleze un răspuns emoțional mai mare decât o întrebare care nu se referă la sex, având o legătură cu modul de comportare actualmente complicat în acest caz. Prin urmare, un examinator va fi indus în eroare la evaluarea întrebării de control. În diferite cazuri, întrebarea de control trebuie să se bazeze pe viața sexuală a individului; de exemplu – doi indivizi trebuie testați pentru un furt de lenjerie de la un magazin, unul fiind bărbat iar celălalt o femeie. Întrebarea de control pentru bărbat trebuie să facă referire la sex, deoarece un furt de lenjerie de către un bărbat este cauzat în mare parte de anumite disfuncții de natură sexuală. Întrebarea de control pentru femeie va privi furtul, o faptă rea sau o răzbunare făcută din răutate, dar nu se va referi la sex. De asemenea, în cazurile de stabilire a paternității, întrebarea de control nu va face referire la viața sexuală a individului, deoarece relația sexuală, ca act în sine, nu se pedepseşte, ci mai degrabă rezultatul actului, răspunderea de întreținere a copilului. Astfel că, o întrebare de control cu privire la o posibilă înşelare, amăgire este acceptabilă. De asemenea, nu este necesar a se folosi o întrebare de control cu referire la sex atunci când victima unei infracțiuni sexuale este o femeie.

obicei produce un astfel de răspuns: "Poate copil fiind, dar niciodată de atunci.". (Desigur că acesta poate să fi fost răspunsul de la bun început la întrebarea inițială: "Ai furat vreodată ceva ?"). Apoi, examinatorul, trebuie să întrebe ce a furat şi de asemenea când, ca de exemplu: "Ce ai furat când erai mic ?" şi "Ce vârstă aveai când ai luat acel lucru ?".

Urmând astfel limitarea întrebării, examinatorul trebuie atunci să întrebuințeze, ca întrebare de control întrebarea: "În afară de timpul când erai copil, ai mai furat ceva "?[32].

În cazurile în care individul insistă că nu a furat niciodată nimic în nici un moment din viața sa, examinatorul trebuie să întrebe atunci: "Ai încercat vreodată să furi ceva ?". Dacă zice "nu", atunci trebuie să fie întrebat: "Te-ai *gândit* vreodată să furi ceva ?". Dacă răspunsul este "nu", această întrebare va servi ca întrebare de control. Pe de altă parte, dacă individul recunoaşte că s-a gândit să fure, atunci examinatorul trebuie să revină la întrebarea "Ai încercat să furi ?" ca întrebare de control. Dacă examinatorul este nevoit în cele din urmă să întrebe individul dacă s-a gândit vreodată să fure ceva dintr-un loc oarecare, iar individul zice "nu", sugerăm ca examinatorul să zică pe un ton de îndoială: "Vrei să spui că nu te-ai gândit niciodată în întreaga ta viață să furi ceva ?".

Ori de câte ori, ca răspuns la întrebarea de control din discuția pretest un individ recunoaşte că a furat mai multe lucruri şi spune care au fost acelea, întrebarea trebuie atunci reformulată astfel: "În afară de ceea ce mi-ai spus, ai mai furat şi altceva?" (Dacă menționează ceva extrem de fără importanță, ca "câțiva cenți de la mama mea", întrebarea de control ar trebui să fie: "În afară de cei câțiva cenți de la mama, ai mai furat vreodată altceva ?").

Examinatorul trebuie să acorde importanță faptului recunoaşterii individului la întrebarea de control, indiferent cât de mici ar fi recunoaşterile. Dacă examinatorul lasă impresia că nu acordă importanță recunoaşterilor individului şi trece peste el, se poate

---

[32] Un individ care tăgăduieşte că a furat vreodată ceva în toată viaţa sa (după ce i s-a pus această întrebare, aşa cum am mai arătat mai sus) de obicei se dovedeşte prin însăşi testul, că minte în privinţa infracţiunii principale care este în curs de cercetare. O persoană sinceră va recunoaşte aproape întotdeauna vreo formă oarecare de "furt" în timpul vieţii sale, sau cum a încercat, sau cum s-a gândit să fure ceva în cursul vieţii sale.

În unele cazuri, examinatorul poate să aibă norocul să deţină unele informaţii referitoare la individ privind un incident mai puţin grav decât cel în curs de cercetare, iar examinatorul ştie, sau se simte destul de sigur că individul v-a minţi în privinţa sa. O întrebare bazată pe o astfel de informaţie, la care s-a primit un răspuns mincinos, va servi foarte bine pentru a indica natura răspunsurilor mincinoase ale individului, în caz că există unele; iar înregistrările din această fază vor reprezenta o bază pentru a evalua acea porţiune din înregistrarea obţinută atunci când i se pun întrebări referitoare la problema sau la incidentul în curs de cercetare.

întâmpla ca individul să nu le acorde importanță, şi prin urmare, nu va răspunde în cursul testului, când vor fi puse întrebările de control.

Ori de câte ori individul zice "nu" oricăreia din încercările de a formula o întrebare de control satisfăcătoare şi - bazat pe comportamentul individului - examinatorul simte că răspunsul "nu" este fie fals, sau că poate să existe o oarecare îndoială în mintea individului în privința exactității răspunsului, (sau că în orice caz are o oarecare preocupare în această privință), atunci examinatorul şi-a atins scopul de a-şi asigura o întrebare de control[33]. Dacă individul spune adevărul în privința problemei în curs de cercetare, minciuna sa la întrebarea de control, sau îngrijorarea sa cu privire la exactitatea răspunsului său, vor produce de obicei un răspuns pe graficul său, mai mare decât orice răspuns care poate să apară când spune "nu" la întrebarea referitoare la incidentul principal. Totuşi, în cazul unui individ care minte, îngrijorarea sa va fi mult mai mare în privința incidentului principal, decât în privința chestiunii relativ minore prezentată în întrebarea de control. De fapt, minciuna la întrebrea de control sau nevalabilitatea probabilă a răspunsului de obicei nu-l va preocupa deloc. Aşa încât răspunsul său înregistrat trebuie să fie mult mai intens atunci când este întrebat despre incidentul principal. (Aşa cum va fi exemplificat şi explicat mai târziu, eficacitatea întrebării de control este de obicei manifestată numai la al 3-lea test al individului, sau la testele ulterioare, după folosirea procedurilor de "stimulare", care vor fi ulterior descrise)[34].

În afară de întrebarea generală de control, care se află în poziția a 6-a a întrebărilor testului, trebuie pregătită încă una similară. Aceasta poate fi folosită ca ultima întrebare a testului. Într-un caz asemănător celui de față, ipotetic, cea de a 2-a întrebare de control, (în poziția a 10-a) poate să sune: "Ai furat vreodată ceva de la locul tău de muncă ?". Dacă individul recunoaşte că a furat ceva de la locul său de muncă, bineînțeles că întrebarea trebuie reformulată, cam în genul următor : " În afară de ceea ce mi-ai spus, ai mai furat vreodată ceva de la un loc de muncă ?"[35].

---

[33] Este foarte important ca individul să răspundă "nu" la întrebarea de control. Dacă în pregătirea întrebării de control individul manifestă oarecare îndoială în privința răspunsului său "nu", această îndoială trebuie rezolvată înaintea începerii testului, iar examinatorul trebuie să fie sigur că individul va răspunde "nu" la întrebarea de control.

[34] Vezi subcapitolul “Al treilea test” ce va fi prezentat ulterior.

[35] În cazurile în care "furtul de la locul de muncă" nu este aplicabil (de exemplu individul nu a fost angajat niciodată, sau a fost angajat pentru o perioadă de timp foarte scurtă, sau pentru alte scopuri), examinatorul poate să pună o a doua întrebare de control: "Ai înşelat vreodată pe cineva în vreo privință oarecare ?". În timpul pregătirii unei întrebări de "controlul înşelăciunii" se recomandă să i se descrie individului diversele maniere în care înşelarea poate să aibă loc de obicei, ca de exemplu la jocurile de noroc, sau în cursul examenelor şcolare, sau în timpul lucrului, sau în tranzacții de afaceri, sau în privința impozitelor pe venit etc. Pentru motive

care vor fi discutate mai târziu, un "card test" (testul cartonaşelor) dă rezultate nesatisfăcătoare pentru scopurile de control.

Întrebările neutre

După elaborarea şi formularea întrebărilor de control, ca şi a întrebărilor relevante anterior exemplificate, individul (din cazul nostru ipotetic) este avizat că celelalte întrebări ale testului vor fi: "Ți se spune Red" (nr. 1); "Ai peste 21 ani" (nr.2) sau se face referire la vreo altă vârstă incontestabil - dar rezonabil şi nu ridicol - mai mică decât a individului; "Te afli la Chicago / sau în oricare alt oraş / acum ?" (nr.4); "Ai mers vreodată la şcoală ?" (nr.7); şi "Ai băut vreodată lapte ?". (Ultima întrebare va servi ca o întrebare neutră de rezervă, dacă vom avea nevoie mai târziu de o astfel de întrebare). Apoi individul este prevenit că aceste întrebări (pe care examinatorul le numeşte "neutre") vor fi amestecate cu celelalte întrebări deja menționate.

Scopul principal al întrebărilor neutre este de a verifica reacțiile normale ale individului - "normalitatea" sa - în condiții de testare. Motive suplimentare pentru întrebuințarea întrebărilor neutre sunt:

1. pune capăt tipului de reacție şovăitor care poate să apară la întrebările relevante, fie la cele de control (reacțiile şovăitoare sunt datorate fie extinderii proceselor gândirii normale, fie preocupării răspunsului dat anterior);
2. să anuleze sau să pună capăt unor reacții de şoc datorate unor zgomote care au loc în afara camerei de examinare şi care sunt auzite de individ în timpul testului;
3. să furnizeze o scăpare pentru un răspuns de uşurare, după întrebări relevante (dacă de exemplu individul a manifestat creştere mare a tensiunii arteriale, sau o suprimare a respirației, în urma întrebării relevante, punerea unei întrebări neutre după aceea poate să determine scăderea tensiunii arteriale şi de asemenea să producă în respirație un "oftat de uşurare". Aceste modificări accentuează răspunsurile nesincere care survin la întrebările relevante).
4. să se facă o distincție între reacțiile la întrebările relevante, întrebuințând între ele o întrebare neutră;
5. de a accentua un răspuns mincinos la o întrebare relevantă prin imposibilitatea individului de a răspunde, sau prin darea unui răspuns întârziat următoarei întrebări neutre. (Această imposibilitate de a răspunde, sau de a răspunde cu întârziere, are loc de obicei la întrebarea neutră nr.4 când este pusă prima dată. Cauza acestei întârzieri este starea de şoc a individului, care se gândeşte aşa de adânc la minciuna sa în privința întrebării cu nr.3, încât nu poate răspunde, sau răspunde cu întârziere la întrebarea nr.4);
6. să invite pe individul care face planuri pentru inducerea în eroare să provoace reacții false sau frauduloase la întrebări neutre, în scopul de induce în eroare pe

examinator pentru a-l face să creadă că aceste reacții sunt mai mari - prin comparare - decât reacțiile la întrebările relevante.

Fiecare dintre întrebările neutre (1, 2, 4 şi 7) trebuie să se refere la un fapt cunoscut, şi nu la o situație bazată numai pe o probabilitate pe care examinatorul o presupune că este adevărată. De exemplu este o certitudine că într-un moment sau altul individul, din speța noastră de tâlhărie-omor, era numit "Red", dar poate să nu existe o certitudine că numele său este într-adevăr Joe sau Blacke. O întrebare în această privință este deci mult mai bună decât o întrebare ca: " Ai avut ceva de mâncare astăzi ?", al cărui răspuns corect nu este cunoscut cu certitudine de examinator. Aceste recomandări sunt bazate pe experiențe care demonstrează că unii indivizi încearcă să pună la încercare eficacitatea tehnicii minținд deliberat la unele întrebări neutre, ale căror răspunsuri nu sunt cunoscute cu siguranță de examinator ca fiind adevărate. Dacă individul nu este atenționat cu privire la această minciună (ceea ce este justificat, deoarece întrebările neutre nu sunt folosite decât pentru scopul limitat de a stabili starea de normalitate), examinatorul poate să întâmpine unele dificultăți, după terminarea testului, în obținerea de recunoaşteri din partea individului prin confruntarea sa cu faptul minciunii sale referitor la însăşi crima în cauză. Această experiență poate de asemenea să întărească individului credința că poate să scape de detectarea minciunii sale referitoare la întrebări relevante puse în testele ulterioare, în cazul în care nu se atrage atenția asupra minciunii sale la întrebarea neutră de la primul test.

După ce s-au pregătit întrebările testului, acestea trebuie citite individului (nu neapărat în ordinea în care au fost scrise).

Întrebările relevante trebuie citite individului la început, apoi întrebările de control, şi în cele din urmă întrebările neutre. Individul va fi întrebat dacă a înțeles bine întrebările, iar examinatorul trebuie să se convingă că individul nu are nici o îndoială asupra sensului nici uneia dintre întrebări. Apoi, trebuie să se comunice individului că nu i se vor pune decât aceste întrebări în cursul testului, şi nu altele.

Scopul principal al informării individului în prealabil asupra întrebărilor testului ce i se vor pune, este de a risipi orice teamă că i se vor pune şi întrebări care se referă la alte chestiuni fără legătură cu cazul ce se cercetează, şi care pot să-l neliniştească. În plus, prin comunicarea întrebărilor, examinatorul poate să se convingă că individul îl înțelege. Înțelegerea clară din partea individului a întrebărilor în acest stadiu va minimaliza de asemenea riscul unui înțeles fals transmis de diverse inflexiuni sau

pauze care pot să survină pe măsură ce întrebările sunt puse de examinator în timpul testului însuşi.

În cazul nostru ipotetic, întrebările testului vor fi aşadar următoarele:

1. Ți se spune "Red" ? [în cazul în care interviul prealabil testului a relevat că în general i se spune "Red".]
2. Ai peste 21 de ani ? [sau se face referire la vreo altă vârstă, în mod neîndoielnic - dar rezonabil şi nu ridicol - mai mică decât cea a individului.]
3. Sâmbătă noaptea l-ai împuşcat pe John Jones ?
4. Eşti în Chicago [sau vreun alt oraş] acum ?
5. L-ai omorât pe John Jones ?
6. În afară de ceea ce mi-ai spus, ai mai furat vreodată altceva ?
7. Ai mers vreodată la şcoală ?
8. I-ai furat ceasul lui John Jones sâmbătă noaptea ?
9. ªtii cine l-a împuşcat pe John Jones ?
10. Ai furat vreodată ceva de la un loc de muncă ?

Cazul ipotetic al lui Joe "Red" Black pe care l-am folosit este mai complicat decât cazurile obişnuite întâlnite de un examinator. De obicei, chestiunile sunt mult mai simple şi nu implică decât una sau două întrebări fundamentale, precum: "L-ai împuşcat pe John Jones ?" sau "ªtii cine l-a împuşcat pe John Jones ?". Diversele exemple de cazuri reale care apar mai târziu în această carte vor demonstra natura şi poziția întrebărilor puse în tipul obişnuit de cazuri. Folosirea noastră în mod deliberat a cazului ipotetic mai complicat al lui John "Red" Black a fost de a da ocazia să cuprindem toate procedeele majore ale unui test într-o singură dată, mai degrabă decât a face aceasta din bucăți.

După discuția pretest cu individul, acesta trebuie avizat că după primul test va mai fi supus şi altora, dar că fiecare test îi va fi explicat în prealabil. Totuşi examinatorul trebuie să precizeze clar că la primul test nu i se vor pune alte întrebări decât cele deja discutate de dânsul. De asemenea, trebuie să i se spună că fiecare test nu va dura decât aproximativ 3 minute.

Ajustarea finală a aparatului

Vom reaminti că tuburile pneumografului, manşonul de tensiune şi electrozii pentru G.S.R. au fost deja fixați individului deşi nu au fost puşi în funcțiune. La acest stadiu al pregătirii testului, individul trebuie informat că pulsul şi tensiunea sângelui vor fi înregistrate cu manşonul pentru luat tensiunea şi respirația sa va fi înregistrată cu ajutorul tuburilor pneumografe. Subiectul trebuie de asemenea informat că electrozii de pe mâna sa vor înregistra schimbările rezistentei pielii sale.

Dacă va fi folosit poligraful Reid echipat cu manşon pentru luat tensiunea situat pe spătarul scaunului, examinatorul va trebui să poziționeze subiectul pe scaun în aşa fel încât picioarele să cadă drept pe duşumea iar spatele să fie rezemat de spătar. Manşonul pentru tensiune, poziționat pe spătar şi conectat la unitatea de foale în instrument, este umflat la o presiune de aproximativ 50 mm.

Mişcarea ciclică, după modelul simulării înregistrării respirației, va fi obținută dacă senzorul scaunului este umflat corespunzător şi subiectul este poziționat corect în scaun. În unele cazuri, datorită lipsei de mişcare a subiectului, sau a obezității, este obținută doar o linie dreaptă în înregistrarea mişcării.

Pentru a fi siguri în privința ajustării corecte a tuburilor, şi în special la femei, examinatorul va trebui să întrebăm: “Aceste tuburi din jurul pieptului şi abdomenului, vă jenează ?“. Dacă subiectul manifestă o stare de discomfort, tuburile trebuie reajustate[36]. Chiar dacă individul nu se plânge că este prea strâns, dacă amplitudinea traseului respirației pare să fie prea mare, examinatorul trebuie să slăbească legăturile tubului pneumografului. Experiența a arătat că unii indivizi evită să se plângă de strânsoarea pneumografului din cauza presupunerii că aceasta este o condiție inevitabilă, aşa încât, de-a lungul întregului test, individul va recurge la o inspirație anormal de grea pentru a compensa strânsoarea tuburilor penumograf[37].

---

[36] În unele cazuri, în special cu subiecții obezi, examinatorul poate să aibă dificultăți în obținerea unei amplitudini adecvate a respirației, cazuri în care se recomandă să se plaseze o riglă obişnuită, sau un alt obiect asemănător sub tubul pneumografului într-o poziție verticală. De obicei aceasta va servi la dublarea amplitudinii deşi s-ar putea ivi cazuri când totuşi nu se va obține o amplitudine satisfăcătoare.

[37] Este nevoie de o mare atenție în privința ajustării tubului pneumograf la femei, deoarece unele dintre ele sunt extrem de sensibile la presiunea tubului în timpul menstruației. Din cauza repulsiei lor naturale de a se plânge unui examinator de acest factor, ele pot să suporte acest discomfort de-a lungul întregului test, fără să menționeze nimic.

Ocazional, un examinator poate să întâlnească o astfel de situație: o tânără femeie a fost foarte deranjată în timpul unui test, cu deformările aferente ale traseului respirator, deoarece tubul pneumografului exercita o presiune asupra sutien-ului făcând ca bretelele să intre în piele.

Cu toți subiecții, femei sau bărbați, este important ca tubul situat în partea de sus a pneumografului, care înregistrează mişcările pieptului în timpul respirației, să fie plasat cât mai sus posibil pe piept; şi cel de-al doilea tub al pneumografului care înregistrează respirația abdominală, să fie plasat puțin mai jos de suprafața frontală a coastei şi deasupra şoldului[38]. Totuşi, ca o linie de conduită generală, examinatorul trebuie să observe mişcările respiratorii ale pieptului şi abdomenului în timpul discuției cu individul, iar atunci când va plasa tubul, să aleagă poziția care dă un maxim de amplitudine cu un minim de discomfort. (Vezi figurile 9 şi 10)

De când corsetele strânse ale femeilor nu mai sunt la modă, se pot face cu uşurință înregistrări ale respirației femeilor atât din regiunea diafragmei cât şi din cea a pieptului. Ideea inițială de a înregistra respirația femeilor la piept se baza pe faptul că un corset strâns acționa oarecum ca o pârghie, şi în timp ce o femeie respiră, rigiditatea corsetului va împiedica orice mişcare laterală, iar singura mişcare ce putea fi obținută în scopul de a fi înregistrată, ar fi fost în partea de sus a pieptului.

[38] Trebuie să i se ceară individului să scoată din buzunarele sale orice obiecte care ar împiedica o înregistrare normală. Pneumograful nu trebuie plasat peste pandative sau coliere şi nici peste un cordon lat strâns pe care individul poate să-l poarte. De asemenea, îmbrăcămintea excesivă trebuie scoasă pentru a se putea obține o mai bună amplitudine a respirației.

Fig.9 *Ajustarea finală şi poziția subiectului. Examinatorul efectuează pregătirile finale pentru administrarea testului. I se spune subiectului să stea liniştit, să privească înainte şi să-şi țină picioarele pe podea. Spatele subiectului trebuie să fie lipit de spătar iar brațul drept pe care este aplicat manşonul pentru măsurat tensiunea este aşezat confortabil pe mânerul scaunului cu degetele atârnând uşor peste marginea mânerului. Brațul stâng este aşezat pe mânerul scaunului, iar degetele cu electrozii ataşați stau aşezate pe mânerul scaunului. La sfârşit, examinatorul se asigură de tensiunea şi poziția tuburilor pneumografului.*

Fig.10. *După ce au fost ajustate tuburile pneumografului, subiectul va fi întrebat despre efectele restrictive ale pneumografului asupra pieptului. Examinatorul va slăbi legăturile tuburilor.*

După ce s-a obținut un model satisfăcător de înregistrare a respirației pe un grafic de aproximativ 6 inch - şi de obicei o amplitudine a respirației de la ¼ la 1¼ inch este înălțimea unei înregistrări corecte - galvanometrul trebuie echilibrat şi sensibilitatea sa trebuie redusă aşa încât penița să nu înregistreze decât modificările majore[39].

[39] În ajustarea înregistrării GSR-ului, examinatorul va trebui să consulte cartea tehnică a instrumentului pe care-l foloseşte. În general, controlul sensibilităţii trebuie să fie la nivelul cel mai de jos când legăturile electrozilor sunt plasate pe individ, sau atunci când scoase. Ulterior se vor face ajustări ale controlului sensibilităţii, astfel încât să obţinem abateri observabile de grafic atunci când au modificări ale potenţialului dintre electrozi. Totuşi, sensibilitatea nu trebuie să fie aşa de înaltă încât să cauzeze abateri extreme ale acului. Un model satisfăcător este acela în care limitele abaterilor acului se află în treimea centrală a colii grafului. Când a avut loc o ajustare importantă pentru a obţine sensibilitatea cea mai satisfăcătoare, examinatorul trebuie să ajusteze controlul de centrare. Menirea controlului de centrare este de a aduce potenţiometrul în echilibru cu nivelul general de rezistenţă a individului.

Cele mai multe poligrafe oferă la alegere centrări automate şi centrări manuale. Sistemul de centrare automată corectează descreşterile şi creşterile sensibilităţii generale, aducând astfel acul înapoi în poziţie centrală după

Dacă examinatorul bănuieşte că individul are o infirmitate oarecare în brațul drept, pe care a fost plasat manşonul pentru înregistrat tensiunea, el se va interesa despre aceasta, iar dacă subiectul recunoaşte infirmitatea, manşonul trebuie mutat pe celălalt braț (vezi fig. 11). În aceste caz, electrozii GSR trebuie mutați pe mâna dreaptă.

Fig.11. *În această fotografie, examinatorul va umfla manşonul pentru înregistrat tensiunea arterială, între timp, subiectul îl va informa despre efectele restrictive. Examinatorul explică necesitatea presiunii aerului în manşon care produce o mărire a presiunii sângelui.*

Acum, manşonul pentru tensiunea arterială, trebuie umflat la o presiune de aproape 90 mm, aşa cum se arată la sfigmomanometrul situat pe masa instrumentului, iar, după aceea, trebuie să se facă un control pentru a fi sigur că acul de înregistrare este bine echilibrat[40].

---

fiecare abatere semnificativă. Sistemul de centrare manuală dirijează rezistența galvanică actuală a individului, cu referire la echilibrul galvanic, inițial fiind preferabil sistemului centrării automate, deoarece sistemul centrării automate restrânge mişcarea naturală a acului.

[40] Este foarte important de stabilit dacă acul ce indică tensiune arterială exercită sau nu o frecare prea mare asupra hârtiei diagramei. Pentru a verifica această situație, vârful acului trebuie ridicat de pe hârtie şi apoi lăsat să cadă. Dacă sare, acul este bine echilibrat. Dacă acul de tensiune exercită o frecare prea mare asupra hârtiei, răspunsurile individului pot fi reduse mecanic, iar aceasta poate împiedica o reflectare adevărată a ceea ce se întâmplă în realitate.

Dacă nivelul dicrotic al traseului pulsului (văzut ca o deviere abruptă cu bătaia orientată în jos), apare la vârful sau lângă vârful bătăii pulsului, aceasta constituie o indicație că manşonul de tensiune este prea slab pentru o înregistrare adecvată, trebuind umflat cu încă 5 sau 10 mm. Pe de altă parte, dacă nivelul dicrotic apare în partea de jos a bătăii pulsului, aceasta este o indicație că presiunea manşonului trebuie scăzută cu circa 5mm. La unii indivizi nu se poate obține nici o evidențiere a crestăturii dicrotice indiferent de ridicarea sau coborârea tensiunii, iar în asemenea cazuri examinatorul trebuie să stabilească cea mai mare amplitudine ce poate fi obținută la traseul pulsului, la cea mai joasă presiune de înregistrare posibilă, ce va menține o bătaie a pulsului constantă şi stabilă, indiferent de nivelul dicrotic[41].

În cazul în care traseul pulsului la presiunea de 90 mm are o amplitudine foarte mare, deşi crestătura dicrotică este aproximativ la centru, se recomandă să se reducă presiunea manşonului atât de mult încât crestătura dicrotică să rămână, totuşi, aproximativ în centrul traseului. Această reducere efectivă a tensiunii este mult mai preferabilă decât întrebuințarea unei valve de reducere a amplitudinii, care reduce mult amplitudinea traseului, fără a efectua nici o modificare a tensiunii manşonului[42].

Deşi am recomandat anterior ca examinatorul să se intereseze, în special în cazul femeilor, în privința unui eventual discomfort provenind de la tuburile pneumografului, nici o astfel de întrebare nu trebuie făcută cu privire la vreo posibilă jenă ce ar proveni de la manşonul de tensiune. În caz contrar, aceasta nu ar servi decât să invite la plângeri referitoare la unele jene imaginare din partea unor subiecți, sau să suscite griji nefondate despre o posibilă vătămare cauzată de presiunea manşonului, presiune care nu este decât normală. În plus, observarea de către examinator a brațului individului va fi o garanție împotriva vreunei jene exagerate produsă de manşon[43].

---

[41] Nivelul dicrotic rezultă din următoarele fenomene: atunci când inima se contractă (sistolă), iar sângele este împins în aortă, acul de înregistrare face o mişcare abruptă în sus. Apoi, când inima se dilată (diastolă), iar forța fluxului sanguin a luat sfârşit, acul de înregistrare se deplasează în jos. În cursul scurtei perioade de relaxare a inimii, sângele începe să curgă înapoi în inimă, dar este împiedicat de valvele semilunare aortice. Sângele care curge înapoi, forțează valvele şi începe să curgă din nou înainte. Această mişcare temporară înainte a sângelui este reflectată de diagramă ca o linie orizontală foarte scurtă, care este nivelul dicrotic.

[42] Butonul de reducere sau valva de reducere este aceea care reduce scurgerea aerului din manşonul pentru tensiunea arterială spre instrument, şi prin aceasta determinând reducerea amplitudinii pulsului, dar modelul (dicrotic etc.) rămâne acelaşi. În opinia noastră, asemenea element este indezirabil şi necesar.

[43] S-a observat că indivizii albi se plâng mai mult de jena produsă de manşonul pentru înregistrare tensiunii arteriale decât cei de culoare. Aceasta, probabil, se datorează faptului că albii îşi văd brațul înroşindu-se, iar ei asociază această înroşire cu durerea şi de aceea se plâng de vătămare când în realitate ea nu există. Astfel de situații pot fi împiedicate dacă ținem mâneca cămăşii lăsată în jos.

După terminarea ajustărilor arătate mai sus, examinatorul va lua cu atenție brațul subiectului pe care se află manşonul pentru tensiune arterială, îl va întinde, îl va scutura delicat pentru a fi sigur că se află într-o poziție relaxată, şi va sugera subiectului să se relaxeze (vezi fig. 12). Apoi, brațul său va fi plasat din nou pe masă sau pe brațul fotoliului într-o poziție relaxată. În timp ce efectuează acestea, examinatorul trebuie să observe joja de presiune care în mod normal scade cu 5 - 15 mm, indicând prin aceasta că manşonul a fost convenabil ajustat pe braț. Dacă amplitudinea bătăii pulsului este între ¼ şi 1 inch, cu crestătura dicrotică rămânând aproximativ în centrul al bătăii pulsului, nu mai este nevoie de nici o ajustare a presiunii manşonului. Dacă crestătura dicrotică nu este centrată, uneori poate fi nevoie de o mărire sau o scădere a presiunii manşonului.(În ambele cazuri, este bine să notăm pe schemă tensiunea manşonului la care testul trebuie efectuat.)

În cazul în care nu survine nici o scădere în joja de presiune după ajustarea la braț mai sus descrisă, aceasta poate fi datorată unei contractări sau încordări a muşchilor piciorului. O instrucțiune cu privire la relaxarea muşchilor picioarelor va produce, de obicei, modificarea de presiune dorită.

În cursul deplasării brațului individului într-o poziție de repaus, joja de presiune, uneori, se va ridica până la 10 mm. Ori de câte ori are loc aceasta, examinatorul ar trebui să fie în stare să recunoască că această ridicare este rezultatul contractării muşchilor din brațul individului. Dacă brațul rămâne contractat, nu se va putea obține nici o înregistrare satisfăcătoare. De aceea examinatorul trebuie din nou să întindă brațul individului, să-l scuture uşor, şi să realizeze încă odată instructajul pentru realizarea relaxării. De obicei, această a doua încercare va fi de ajuns. În caz contrar, manşonul trebuie dezumflat şi întreaga procedură trebuie repetată.

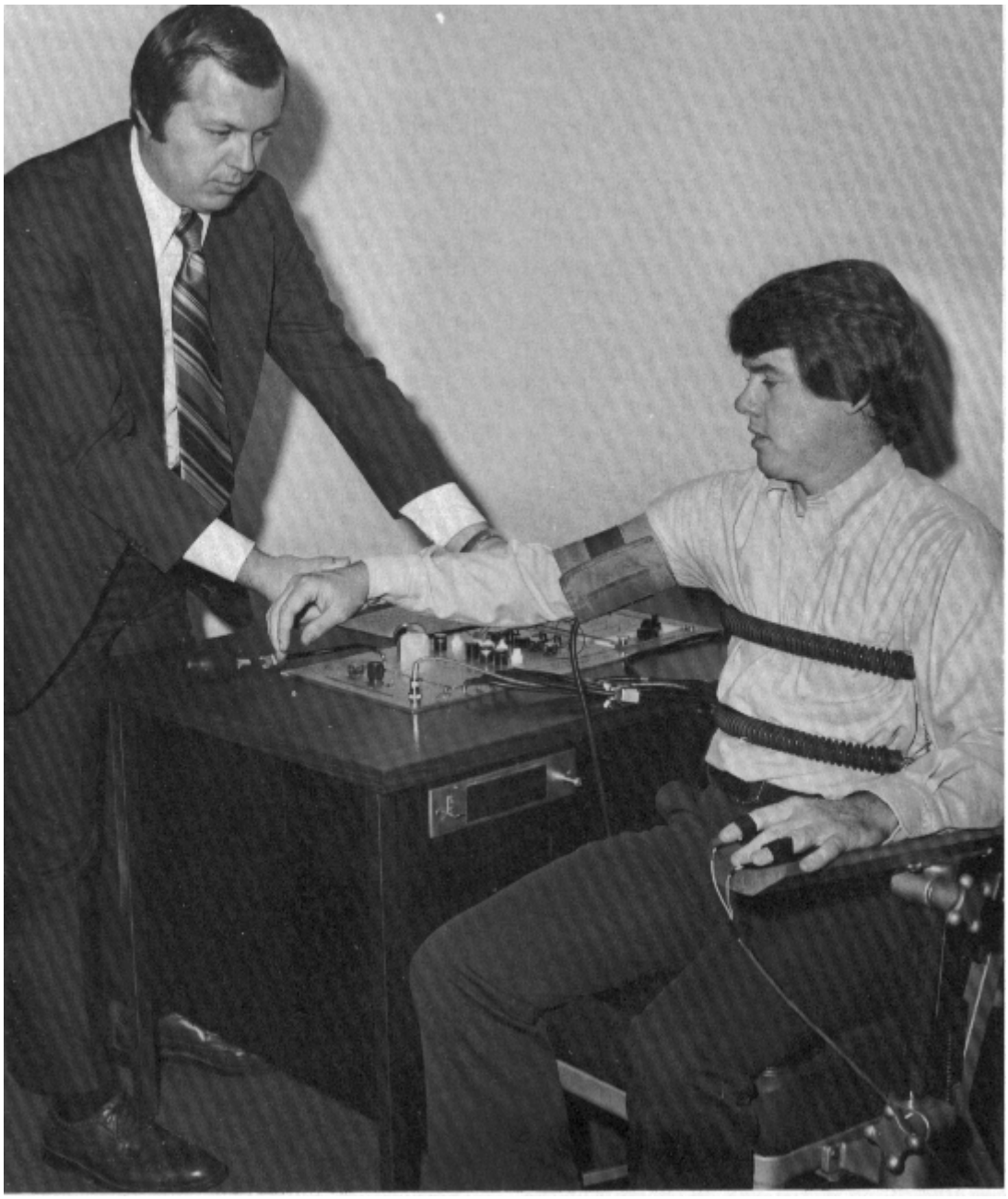

Fig.12. *Faza finală de pregătire a testului. După umflarea manşonului pentru tensiunea arterială, brațul subiectului este scuturat uşor pentru a obține o relaxare deplină de-a lungul duratei testului.*

Contractarea şi tensiunea la care ne-am referit poate să fie rezultatul temerii continue a unei persoane sincere, care se teme de o vătămare fizică sau de vreun alt factor. Dar, în cazurile în care această situație persistă în ciuda procedeului descris mai sus al ajustării brațului, examinatorul trebuie să o considere ca o manifestare a minciunii probabile din partea persoanei care nu se poate relaxa, sau care se teme să se relaxeze de frică că aparatul va înregistra implicațiile răspunsurilor mincinoase la

întrebări. Spre deosebire, un individ care spune adevărul, va coopera şi va urma instrucțiunile examinatorului aşa încât în cele din urmă, se va obține o înregistrare satisfăcătoare.

Ori de câte ori joja de presiune sau diafragma aparatului indică o descreştere persistentă, treptată a presiunii, examinatorul va controla sistemul de tensiune arterială pentru a stabili dacă este o scurgere mecanică. Bineînțeles că orice testare a individului trebuie amânată până se corectează scurgerea[44].

Scopul procedeului de mai sus, referitor la ridicarea şi îndreptarea brațului care poartă manşonul este de a verifica că nu există nici o tensiune musculară. În caz contrar, tensiunea arterială ar fi mai ridicată în mod artificial decât ar trebui să fie în mod normal cu riscuri consecutive de a masca răspunsurile mincinoase. Cu alte cuvinte, nivelul ridicat creat artificial la începutul testului poate să împiedice apariția de înregistrare a creşterilor specifice ale tensiunii, care în caz contrar ar putea să apară, atunci când individul minte la anumite întrebări ale testului.

Deoarece procedurile de mai sus pentru o ajustare adecvată a manşonului pot dura între 30' - 60', iar acesta poate creea un oarecare discomfort fizic, examinatorul trebuie să dezumfle manşonul pentru câteva minute, iar apoi să-l umfle din nou la presiunea dorită şi din nou să relaxeze brațul înainte de începerea testului propriu-zis. Această eliberare temporară a presiunii va permite sângelui să circule liber în braț şi să risipească orice discomfort ce ar fi rezultat din presiunea manşonului. Apoi, testarea poate să continue fără a fi afectat de factorul extern al unui discomfort fizic continuu a brațului[45].

---

[44] În scopul de a verifica aparatul pentru înregistrat tensiunea, atunci când bănuim o scurgere, examinatorul va înfăşura de braţ în jurul unui obiect inflexibil ca de exemplu piciorul unei mese, iar apoi va presuriza sistemul până la o presiune de aproximativ 100 mm. Apoi manşonul va fi masat pentru a îndepărta orice bulă de aer care ar putea exista în învelitoare, ceea ce va cauza o scădere a tensiunii. Atunci manşonul trebuie presurizat la 100 mm. Cu acul centrat nu ar trebui să fie nici o pierdere de presiune în sistem.

Pentru a verifica pierderile de presiune trebuie închisă valva de ieşire a aerului, iar acul trebuie centrat. O extremitate a ansamblului tubului pneumograf trebuie ţinută într-o poziţie fixă, iar extremitatea liberă trebuie uşor închisă în scopul de a determina o mişcare în sus şi în jos acului. Dacă sistemul este etanş, şi există o scurgere de aer în sistem, acul va coborî treptat spre peniţa oprită de jos.

[45] Din cele de mai sus reiese clar că poligraful nu înregistrează decât schimbările relative ale tensiunii, mai degrabă decât tensiunea absolută care bineînţeles nu este necesară pentru scopurile examinării.

Testele

Primul test

După completarea ajustărilor întregului aparat, examinatorul trebuie să-i spună din nou individului: "Dacă ai spus adevărul detectorul va arăta aceasta; dacă vei minți şi acest lucru va fi arătat". Individul va trebui apoi instruit astfel: "Stai drept ține ambele picioare rezemate complet pe podea, uită-te direct înainte, stai liniştit şi răspunde la toate întrebările numai prin “da” sau nu". Imediat după aceasta şi fără efectuarea unei norme de întrebare prealabilă i se adresează prima întrebare.(în cazul nostru ipotetic Joe “Red” Blake) (Ți se spune “Red?”)[46]. După aproximativ 10 secunde trebuie pusă cea de-a doua întrebare neutră (de exemplu "Ai mai mult de 21 ani?"). Apoi după alte 15 secunde se pune prima întrebare relevantă (de exemplu: “Sâmbătă noaptea l-ai împuşcat pe John Jones?")[47]. De aici înainte, intervalul de timp dintre diversele întrebări rămase trebuie să fie între 15 şi 20 secunde. Totuşi, dacă individul tuşeşte sau oftează în cursul intervalului dintre întrebări sau aproape la o întrebare crucială, după aceasta trebuie folosită o întrebare neutră, iar dacă va fi necesar chiar peste rând. Acest procedeu nu ajută la stabilizarea răspunsurilor individului aşa încât, aceeaşi întrebare crucială poate fi pusă din nou înainte de a merge mai departe cu întrebările pregătite din timp.

Motivul intervalului de timp mai scurt între întrebările 1 şi 2 şi între 2 şi 3 este faptul că prima întrebare nu este destinată decât să condiționeze individul pentru test, iar cea de-a doua pentru a stabili un model pentru răspunsurile adevărate pentru partea inițială a înregistrării. In plus, o perioadă mai scurtă va minimaliza jena pe care poate să o resimtă un individ din cauza presiunii manşonului de tensiune.

---

[46] Prin eliminarea “normei” convenționale a întrebării prealabile, examinatorul va minimaliza jena obişnuită produsă de manşon şi în acelaşi timp se va asigura în mod rezonabil ca răspunsul la ultima întrebare a testului nu va fi afectat de oboseala produsă individului de presiunea manşonului.

Dacă din orice cauză va fi o întârziere în punerea primelor întrebări ale testului, de exemplu, dacă individul se interesează dacă mai poate face unele declarații suplimentare sau dacă poate face unele mişcări corporale, manşonul de tensiune va fi dezumflat până când totul este din nou gata. Cu alte cuvinte, timpul în cursul căruia tensiunea manşonului se exercită trebuie să fie cât mai scurt posibil, pentru perioada întrebărilor testului şi nu pentru mai mult timp.

[47] Trebuie bine înțeles faptul că examinatorul trebuie să spună întrebările testului cu un ton sau voce egală, bine modulată, fără nici o inflexiune specială pe nici întrebare sau pe nici o expresie la nici una din întrebări. Accentuările vocii pot să determine individul să dea răspunsuri false la întrebări.

După adresarea fiecărei întrebări, trebuie pus un număr pe diagrama de înregistrare care să corespundă cu numărul întrebării. De asemenea, la punctul de pe diagramă la care individul dă răspunsul, examinatorul trebuie sa pună un (+) sau (-) sau alt simbol, pentru a indica răspunsurile “da” respectiv “nu”. Cu alte cuvinte, când se dă răspunsul, simbolul pentru “da” sau “nu” trebuie plasat exact la punctul de pe traseu unde a avut loc răspunsul. Dacă există o întârziere a răspunsului, simbolul trebuie plasat la punctul precis la care se dă răspunsul. Ori de câte ori individul tuşeşte sau mişcă sau efectuează o activitate care denaturează înregistrarea, se va face pe diagramă o notare adecvată la punctul unde a avut loc aceasta pentru a indica faptul. În plus, va fi nevoie să se centreze acele de înregistrare deoarece tusa sau mişcările individului fac ca acele să-şi schimbe linia de bază, în aşa măsură încât mişcarea acelor este restrânsă.

În acele cazuri în care tensiunea creşte treptat iar acul de înregistrare se plimbă de la partea de sus la partea de jos a diagramei, se sugerează ca examinatorul să centreze imediat acul de tensiune pentru a putea permite ca tensiunea arterială să fie înregistrată chiar dacă aceasta a crescut la un nivel mai înalt. Bineînțeles că trebuie făcută o adnotare adecvată pentru a indica ajustarea în jos.

Trebuie bine înțeles că dacă se utilizează o unitate dublă de respirație, trebuie făcută o corectare imediată dacă cele două ace ce înregistrează respirația se suprapun sau se blochează, sau dacă se ating unul de altul determinând prin aceasta înregistrări eronate. (Bineînțeles că aceeaşi ajustare este necesară ori de câte ori acele se suprapun sau se lovesc).

După ce a fost adresată şi ultima întrebare, şi după un interval de timp de 15 secunde, pentru a elimina posibilitatea unui alt răspuns la care ar putea să se gândească subiectul după terminarea întrebărilor, i se va spune: “Acestea sunt toate întrebările care am vrut să ți le adresez, dar stai nemişcat şi rămâi liniştit pentru câteva secunde”. Apoi, timp de 10 secunde, se va continua înregistrarea atât a respirației cât şi a tensiunii arteriale, după care se va dezumfla manşonul, dar înregistrarea va continua încă 10 secunde.

Nu este ceva neobişnuit ca înregistrarea tensiunii arteriale a subiectului să scadă câțiva milimetri după ce i se comunică la sfârşitul testului că nu i se vor mai pune întrebări, şi să stea liniştit câteva secunde până când examinatorul va scoate din funcțiune poligraful. În acest moment, dacă are loc o scădere abruptă a tensiunii arteriale, aceasta constituie o indicație clară că individul s-a aflat sub tensiune în timpul

testului, iar acest factor poate să explice lipsa vreunui răspuns al tensiunii arteriale de-a lungul examinării. (Vezi fig. 262)

Ridicarea anormală a nivelului tensiunii arteriale poate fi datorată unuia dintre factorii următori:

1. O creştere treptată, naturală, a tensiunii musculare, sau încordarea musculaturii corporale la începutul testului va determina o creştere a amplitudinii tensiunii arteriale încă de la început, şi va continua să crească până la terminarea testului, sau până când i se va comunica subiectului că nu i se vor mai pune întrebări. De obicei, acest tip de creştere a tensiunii arteriale nu este datorat minciunii, chiar dacă primele experienţe la poligraf păreau să indice contrariul. Trebuie notat faptul că, acolo unde există cazuri de subiecţi mincinoşi, totuşi, tensiunea arterială poate să crească treptat de-a lungul testului şi din cauza creşterii treptate a tensiunii musculare naturale, sau încordării musculaturii corporale.

2. Întreaga tensiune reţinută de la începutul testului prin încordarea imediată a muşchilor braţelor sau picioarelor şi continuarea creşterii acestei presiuni a tensiunii musculare până la sfârşitul testului sau până când examinatorul va anunţa că nu-i va adresa întrebări, este de obicei o tensiune fals provocată de individ cu intenţia de a denatura rezultatele testului, de a “învinge maşina”.

Este foarte important în testarea unor astfel de indivizi să li să spună să stea liniştiţi încă câteva secunde până când aparatul va fi deconectat. Dacă atunci are loc o scădere bruscă a tensiunii, examinatorul poate fi convins că această presiune a fost fals provocată.

3. Hipertensiunea cronică poate fi cauza citirii unei presiuni arteriale anormal de ridicate, dar într-un asemenea caz, la sfârşitul testului, sau când se dau obişnuitele instrucţiuni, scăderea presiunii va fi minimă sau nu se va indica nici o variaţie.

Uneori, când examinatorul comunică individului că nu i se vor mai pune întrebări şi cere să rămână liniştit câteva momente, individul poate să arate o schimbare completă a modului de respiraţie fie prin reducerea amplitudinii fie prin creşterea sau descreşterea ciclurilor spre o viteză mai normală. Această schimbare poate să indice clar că individul îşi controla respiraţia în timpul testului şi că probabil făcea aceasta pentru a nu se realiza o detectare corectă. Se pot observa indicaţii suplimentare chiar după ce examinatorul depresurizează manşonul şi cere individului să mai stea liniştit câteva momente. Mai mult, dacă înregistrarea individului nu a indicat nici o modificare a respiraţiei din momentul primei intervenţii până la sfârşitul testului, aceasta poate să aibă loc după depresurizarea manşonului şi după al doilea instructaj.

Dacă individul îşi permite mişcări corporale importante ca, privirea în jur, oftatul, când se pun primele întrebări, testul trebuie oprit imediat şi i se va atrage atenția individului că trebuie să coopereze complet, să stea nemişcat şi să privească drept înainte. Totuşi nu trebuie dat un astfel de avertisment dacă individul se mişcă numai la unele întrebări, spre exemplu când se pun întrebările neutre, sau numai când se pun cele relevante. Ori de câte ori examinatorul crede că individul încearcă voit să denatureze rezultatele testării prin mişcări subtile sau prin controlarea respirației, acesta nu va fi avertizat să se abțină de la acele mişcări, decât după testul "da", dar înainte de testul "întrebărilor combinate" (ambele teste vor fi ulterior descrise, deoarece aceste acțiuni intenționate sunt în sine indicații clare de minciună. Rațiunea acestui procedeu de întârziere este faptul că dacă se dă un avertisment prematur individului, să renunțe la o astfel de activitate intenționată, el poate să adopte o atitudine fatalistă, caz în care devine mai puțin sensibil la întrebările adresate. Consecința ar putea fi ca examinatorul să nu obțină decât un răspuns neconcludent.

Când împrejurările indică un avertisment înaintea testului "întrebărilor combinate", trebuie să se spună individului că nu este necesar să facă nimic pentru a ajuta aparatul şi că trebuie să-şi dea întreaga cooperare în cursul testului. Dar examinatorul nu trebuie să dezvăluie nici o metodă sau nici un mijloc prin care un individ poate să denatureze rezultatele.

Ori de câte ori un individ dă un răspuns cu întârziere întrebărilor testului, aceasta este de obicei o indicație că el nu spune adevărul şi că se angajează într-un fel de gimnastică mintală înainte de a răspunde. Aceasta se poate corecta prin întreruperea testului după răspunsul la întrebarea de control numărul 6, moment în care examinatorul comunică individului că trebuie să răspundă imediat. Trebuie să se reamintească individului că el nu şi-a întârziat răspunsurile în timpul discuției pretest şi întrucât întrebările au fost trecute în revistă cu el, nu există nici un motiv pentru a întârzia cu răspunsul în timpul testului.

Dacă un individ îşi închide ochii în cursul unui test, examinatorul trebuie să oprească testul după ce s-a răspuns întrebării nr. 6 şi să pună în vedere individului să-şi țină ochii deschişi. Când un individ închide ochii în cursul testului el o face de obicei pentru a evita detecția fie prin transferarea gândurilor, fie prin încercarea de a nu se gândi la nimic ce are legătură cu motivul examinării. Există cazuri când un individ închide ochii pentru a spune rugăciuni, putând deforma astfel înregistrările poligrafului. Bineînțeles că o parte din aceşti indivizi pot fi sinceri şi că îşi permit să spună rugăciuni numai pentru a fi siguri de un rezultat care să le ateste sinceritatea. În orice împrejurare

şi oricare ar fi raţiunea, acest comportament poate afecta o înregistrare normală şi prin urmare trebuie combătută.

Dacă individul răspunde întrebărilor testului cu o voce tare şi care pare supărat, examinatorul trebuie să oprească testarea după întrebarea numărul 3, să se aşeze în faţa individului şi să declare: "Atunci când pun aceste întrebări, nu te acuz; nu sunt interesat decât în a obţine reacţiile dumneavoastră normale atunci când răspundeţi la întrebările testului. Răspunsurile dumneavoastră cu voce ridicată vor influenţa testul în mod nejustificat ducând la înregistrări anormale ale aparatului; deci răspunde pe un ton normal al vocii, fii corect cu tine însuţi pentru că dacă spui adevărul testul va arăta aceasta şi eu voi raporta în acest sens."

Individul care răspunde la începutul inspiraţiei, adică trage aer adânc în piept, dă răspunsul şi apoi expiră, va determina apariţia unor distorsiuni în înregistrările respiraţiei şi, în cazul în care nu va fi atenţionat se vor obţine înregistrări eronate. De obicei aceste eforturi sunt evazive şi sunt făcute de indivizi mincinoşi. De aceea este bine să permitem individului să răspundă în momentul inspiraţiei la primele şase întrebări, apoi dacă el persistă în a răspunde la începutul ciclului respiratoriu de-a lungul acestor întrebări, el ar trebui să fie avertizat să răspundă aşa cum a făcut-o în convorbirea anterioară testului când a dat răspunsuri normale la întrebările care i s-au pus[48].

Dacă individul persistă să răspundă în timpul inspiraţiei examinatorul are o dovadă în plus că acesta încearcă să evite detectarea. Pentru a determina acest lucru, trebuie să i se administreze testul "răspunsului tăcut". Dacă individul continuă să inspire profund în momentul când răspunde, aceasta este o indicaţie certă că o face în scopul eludării. Totuşi, chiar dacă individul nu mai face astfel de încercări în timpul testului "răspunsului tăcut", el nu trebuie considerat absolvit de eforturile anterioare de a "învinge maşina", deoarece el se poate considera încolţit şi deci să abandoneze astfel de tactici evazive. Totuşi, în această din urmă situaţie, individul va manifesta, probabil, adevărate răspunsuri mincinoase în timpul testului "răspunsului tăcut"

[48] Motivul care determină întreruperea testului după întrebarea numărul 6 în cazul în care individul răspunde fie mai târziu fie închizând ochii fie la începutul ciclului respirator , este de a vedea dacă individul face unul din aceste lucruri atunci când sunt adresate întrebările neutre sau numai atunci când sunt puse întrebările relevante sau cele de control sau dacă face aceasta pentru toate tipurile de întrebări. Dacă individul îşi permite asemenea practici la întrebările neutre sau la întrebările relevante, el ar putea face aceasta pentru a "bate maşina" şi prin urmare el minte în privinţa chestiunii în curs de cercetare. Acest lucru poate să fie adevărat dacă răspunde astfel la oricare din întrebări.

Testul cartonaşelor

Imediat după terminarea primului test cu manşonul de tensiune arterială încă nedezumflat, examinatorul spune individului: “Aici este o altă parte a testului”, după care examinatorul arată individului şapte cartoane purtând diverse numere, aşezate cu fața în jos, spunându-i să ia una, să se uite la ea şi să o pună la loc în pachetul cu cartonaşe fără a o arăta examinatorului, sau fără a o identifica în altfel de număr. Examinatorul trebuie să observe individul pentru a putea fi sigur că el s-a uitat într-adevăr la număr.

După ce s-a făcut alegerea, examinatorul amestecă cărțile şi spune individului să răspundă cu “nu” la fiecare întrebare referitoare le cartonaşe, chiar atunci când este întrebat de pe cartonaşul ales. Cu alte cuvinte, răspunsul individului la una din întrebări va fi o minciună.

În scopul de a face testul cu cartonaşe pe deplin eficace, este foarte important ca examinatorul să fie sigur că individul pricepe sensul testului şi că realizează că trebuie să răspundă cu “nu” la toate cărțile, inclusiv cea aleasă. Examinatorul va spune individului că testul cu cartonaşe este tot atât de important ca şi celelalte şi că dacă poligraful poate să aleagă cartea trasă, atunci examinatorul va şti că instrumentul funcționează bine.

În timpul testului cu cartonaşe, examinatorul scoate fiecare carte şi pentru fiecare pune întrebarea: “ Ai tras numărul …. ”[49].

---

[49] În acest scop sunt recomandate cartonaşe care au dimensiuni de aproximativ 6/9 cm, având înscrise pe ele numere ca 15, 8, 5, 3, 4, 14, 12, evitând numerele norocoase ale jucătorilor de cărți ca 7 şi 11 şi numărul ghinionist 13. De asemenea, examinatorul trebuie să evite numerele 6 şi 9 pentru a nu fi confundate.

Cărțile sunt astfel aranjate şi prezentate individului aşa încât examinatorul va şti imediat care carte a fost trasă de individ. Motivele sunt următoarele: (1) înregistrarea testului cu cartonaşe nu poate să dezvăluie minciuna; (2) scopul principal al testului este efectul de “stimulare” care rezultă din al treilea test, deoarece subiectul crede că, cartonaşul “minciună ” al testului a fost detectat, şi normal, doar dacă, cartonaşul ales nu a fost identificat corect din punctul de vedere al testului cu cartonaşe, efectul de stimulare al testului este pierdut complet; (3) cartonaşul ales trebuie să fie precis cunoscut în cazurile în care unii indivizi încearcă să scape de detectare fie prin devierea diagramei în respirație, fie prin mişcări musculare sau alte tactici. Amplificările acestor motive va fi ulterior explicată.

Este foarte important ca examinatorul să fie sigur că individul se uită într-adevăr la cartea extrasă. Se ştie că unii indivizi au evitat să se uite la cartea extrasă căutând prin aceasta să evite orice reacție de minciună în cursul testului.

Experimentele indică faptul că, chiar dacă individul îşi dă seama că examinatorul cunoaşte cartea pe care a extras-o se va înregistra pe poligraf un răspuns suficient sau chiar o falsă reacție .

Testul cu cartonaşe se va desfăşura cam în acelaşi mod ca un test obişnuit, cu intervale de circa 15 secunde între fiecare întrebare.

După ce individul a răspuns la întrebarea referitoare la numărul ales, întrebare ce trebuie să fie a treia sau a patra, trebuie să nu se mai pună decât o singură întrebare referitor la un număr neales, după care examinatorul trebuie să repete întrebarea referitoare la numărul ales. Aceasta va avea drept scop de a mai verifica odată posibila intenție a vreunei devieri care poate să fi apărut anterior în grafic când a fost pusă întrebarea referitoare la numărul ales.

Dacă nu a apărut în diagramă nici o deviere a traseelor, atunci când numărul ales a fost detectat a doua oară, testul cu cartonaşe trebuie considerat încheiat şi trebuie să i se spună individului care este cartea pe care a ales-o. Totuşi, pe de altă parte, dacă individul îşi permite eforturi pentru a devia traseele, atunci când i s-a prezentat cartea aleasă prima sau a doua oară, examinatorul trebuie să mai pună o întrebare referitoare la o carte neextrasă şi apoi să repete pentru a treia oară întrebarea critică. În cazurile în care un individ deformează înregistrarea când i se pune o întrebare referitoare la o altă carte decât cea extrasă, atunci întrebarea referitoare la aceeaşi carte trebuie repetată în maniera descrisă mai sus. În această privință, dacă individul a deviat cu intenție răspunsurile la testul cu cartonaşe, nu se recomandă să fie confruntat cu eforturile sale evidențiate pe diagramă decât după ce examinarea s-a terminat şi el este interogat în scopul de a obține mărturisire. Acelaşi procedeu trebuie să fie adoptat când un individ încearcă voit să denatureze răspunsurile sale în cursul testului “da”, test ce va fi descris în paginile următoare.

De fiecare dată când un individ spune “da” când i se prezintă cartea extrasă, acest lucru indică faptul că instructajul testului nu a fost clar sau că individul a răspuns intenționat “da”, cu intenția de-l împiedica pe examinator să-şi atingă scopul pe care individul îl atribuie acestuia. În această situație, va fi atenționat că va avea loc un al doilea test cu cartonaşe şi i se va spune să aleagă o carte din acelaşi set. Atunci i se va spune foarte clar că în acest din urmă al doilea test trebuie să răspundă cu “nu” la fiecare întrebare. (I se va spune că dacă extrage aceeaşi carte ca prima dată, va trebui să extragă o altă carte).

La terminarea testului cu cartonaşe, examinatorul va dezumfla manşonul pentru tensiune, va deconecta motorul poligrafului şi va comunica individului cartea aleasă. Apoi, după ce individul confirmă aceasta, examinatorul va spune: ”Acum ştim că detectorul de minciuni este bine reglat pentru dumneata. Avem o imagine clară a ceea ce se petrece când spui adevărul.” Apoi, examinatorul, ținând foaia cu întrebările în

mână, va atrage atenția asupra lor şi va spune: “Am să părăsesc camera pentru câteva minute timp în care brațul dumneavoastră se va odihni, iar dumneata să te gândeşti la întrebările pe care ți le-am pus în primul test; dacă la unele întrebări nu ai spus adevărul sau dacă vrei să dai explicații în legătură cu vreuna, să-mi spui aceasta când mă întorc, înainte de a-ți spune aceleaşi întrebări la testul viitor”[50].

Aşa cum se va explica mai târziu, principala valoare a testului cu cartonaşe este: (1) de a stimula indivizii în a da răspunsuri responsabile la întrebările următoare, datorită faptului că eficacitatea şi acuratețea tehnicii poligrafului a fost demonstrată, ca şi cea a testului cu cartonaşe; (2) să asigure indivizii sinceri de seriozitatea testului şi să stimuleze concentrarea asupra răspunsurilor ce vor fi date întrebărilor de control din testul următor; (3) să ofere unui individ mincinos ocazia de a încerca să deformeze diagramele poligrafului şi prin aceasta să-şi dea în vileag minciuna în ceea ce priveşte problema în curs de cercetare[51].

---

[50] Chiar dacă individul începe să spună ceva înainte ca examinatorul să părăsească încăperea, i se va cere să tacă până la întoarcerea examinatorului. Amânând, astfel, orice fel de comentarii, individul va avea mai mult timp să cântărească instrucțiunile examinatorului, şi după toate probabilitățile va spune după aceea mult mai mult. În plus, un individ care minte îşi va face mult mai multe griji cu privire la orice minciună pe care de gând să o spună la testul următor.

Precauție: Procedeul de stimulare pe care l-am descris mai sus, cu privire la orice întrebare la care nu a spus adevărul, nu va trebui totuşi folosit în nici un caz în care individul a manifestat o nervozitate considerabilă sau teamă. Ai vorbi astfel, nu va face decât să mărească tensiunea care există deja şi să facă mult mai dificilă diagnosticarea minciunii în testele următoare. În asemenea cazuri, faptul că examinatorul va părăsi camera sau va continua testarea, va fi determinat pe baza nevoii aparente de repaus a individului.

[51] Discuțiile pretest au indicat importanța testului cu cartonaşe. Unii indivizi au afirmat că testul cu cartonaşe era cel mai impresionant din tot grupul, iar alții au declarat că atunci când testul a indicat corect cartea aleasă ei şi-au reevaluat poziția şi au fost mult mai îngrijorați de viitorul test. Este clar că după testul cu cartonaşe atât indivizii sinceri, cât şi cei mincinoşi au dat răspunsuri mai clare.

Al treilea test

După ce examinatorul se întoarce în camera de examinare după o absență de câteva minute el trebuie să se aşeze în fața individului şi cu foaia cu întrebări în mână, privind-o va întreba: “Există vre-o întrebare la care nu ai spus adevărul ?” dacă individul spune că nu a spus adevărul cu privire la întrebarea de control şi continuă să facă unele recunoaşteri în această privință, examinatorul va preciza: “Foarte bine, la viitorul test te voi întreba: <<Pe lângă ce mi-ai spus ai mai furat ceva ?>>”. (Aceasta în cazul în care cauza cercetată este o tâlhărie, sau furt).

Dacă individul spune că este nesigur cu privire la răspunsul său la întrebarea de control (nr. 6), examinatorul va clarifica atunci chestiunea, putând apărea ca necesar reformularea întrebării.

La acest stadiu, ori de câte ori un individ recunoaşte că are unele bănuieli în privința persoanei care a săvârşit fapta şi declară că aceasta la preocupat când a fost întrebat: “ªtii cine l-a împuşcat pe John”, examinatorul trebuie să-i spună: “Atunci, la viitorul test te voi întreba: <<ªtii cu siguranță cine l-a împuşcat pe John ?>>”.

Experiența a arătat că un individ care face unele recunoaşteri sau corecturi cu privire la răspunsul său, la întrebarea de control sau la întrebarea de cunoaştere, sau care şi-a exprimat îngrijorarea despre incertitudinea răspunsurilor sale la astfel de întrebări, *de obicei* spune adevărul cu privire la întrebarea relevantă. Pe de altă parte, dacă la întrebarea examinatorului referitoare la sinceritatea răspunsurilor la primul test individul neagă că ar fi mințit sau refuză orice fel de explicație, acest lucru este un indicator de minciună privind problema în cercetare. Această conduită serveşte numai ca titlu de încercare pentru a exonera dar nu pentru a implica.

În cazurile în care un individ nu face nici o corectură şi nici o modificare la răspunsurile sale şi nu dă nici o explicație răspunsurilor sale, va fi înştiințat că la viitorul test i se vor pune aceleaşi întrebări. În cazurile în care întrebările au fost modificate ca rezultat al celor afirmate de individ, trebuie înştiințat că – în forma lor modificată – întrebările din primul test vor fi repetate mai târziu. Apoi, al treilea test este efectuat în acelaşi mod ca primul.

Dacă răspunsul la întrebarea de control este mai intens (de exemplu, creşterea tensiunii arteriale ori ținerea respirației) decât răspunsul la întrebările relevante, se poate considera că individul spune adevărul cu privire la cauza în cercetare, mai ales acolo unde există dovada certă că răspunsul său la întrebarea de control a constituit o minciună. Pe de altă parte, dacă răspunsurile la întrebările relevante sunt semnificativ

mai mari decât răspunsul la întrebarea de control, aceasta sugerează minciuna referitor la problema în cauză.

Ori de câte ori înregistrările testelor 1 şi 3 *indică în mod clar sinceritatea* în raport cu criteriile mai sus descrise, iar comportamentul general al individului se coroborează cu această indicație, investigarea individului poate fi socotită încheiată şi se va putea afirma că individul spune adevărul. De asemenea, dacă înregistrările 1 şi 3 *indică în mod clar minciuna*, iar comportamentul se coroborează cu această indicație, individul poate fi interogat în scopul de o obține o mărturie la problema în cauză. *Totuşi, indicații clare de sinceritate sau de minciună la înregistrările testelor 1 şi 3, nu sunt prezente decât în 25% din cazurile pe care le întâlneşte un examinator, restul necesitând testarea în continuare, tinzându-se spre un diagnostic cert, de sinceritate sau minciună.*

Înainte de a începe interogarea unui individ în scopul de a obține o mărturisire, examinatorul trebuie să fie sigur că a obținut suficiente date din diagrame şi comportament pentru a fi mulțumit cu diagnosticul de minciună. O interogare va termina, de obicei, într-un mod favorabil, o testare suplimentară în cursul aceleiaşi perioade de examinare.

Natura şi tipul testelor adiționale pe care un anume caz poate să le ceară, vor fi determinate de modul de colaborare observat în primele trei teste. Examinatorul se poate confrunta astfel cu mai multe situații .

Testare suplimentară pentru individul care răspunde moderat atât la întrebările relevante cât şi la cele de control (1), (2) individul distrat sau inconsecvent în răspunsuri, (3) individul neimpresionabil, (4) individul ale cărui simptome de comportament nu concordă cu indicațiile diagramelor.

În privința indivizilor din categoria (1), examinatorul trebuie să procedeze în modul următor: în timp ce stă în fața lui, după cel de-al treilea test, va spune: “Spune-mi la ce te gândeai când te-am întrebat …”. Uneori individul moderat va afirma: “Într-adevăr, nu mă gândeam la ceva anume, îmi ziceam: << Ce fac eu aici, de ce mă aflu aici la acest test? Nu puteau să găsească o altă metodă în afară de folosirea unui test de detectare a minciunii ? >> ”, Este posibil ca acest mod de a gândi să stea la baza reacțiilor mediocre ce se produc. Se recomandă atunci ca examinatorul să explice individului că poligraful este mijlocul cel mai rapid pentru descoperirea adevărului şi că – dacă spune adevărul – el trebuie să coopereze, să asculte întrebările şi să răspundă prin ”da” sau “nu”. După ce examinatorul se convinge că individul va consimți să coopereze, se poate administra testul “întrebărilor combinate” (ce va fi descris ulterior).

Indivizilor din categoria (2) li se va adresa întrebarea: “La ce te gândeşti când te afli aici ?”. Se poate prea bine ca răspunsul să fie cu referire la o problemă personală care afectează familia sau căminul şi că această problemă îl frământă. În acest caz, examinatorul va încerca să-l liniştească putându-i făgădui chiar ajutorul. De exemplu, în cazul unui subiect ale cărui înregistrări poligraf erau distorsionate iar răspunsurile discordante, purtându-se o discuție cu el cu privire la acestea, a afirmat că se gândea la faptul că familia sa a fost evacuată şi scoasă în stradă cu tot cu mobilă. A afirmat de asemenea că în timpul testării nu s-a gândit decât la aceasta, având imaginea soției sale şi a familiei sale stând în stradă cu mobila sa. În acest caz, examinatorul a fost nevoit să-l liniştească promițându-i că-l va ajuta în problema locuinței. Astfel, subiectul, la testul “întrebărilor combinate” a ieşit nevinovat cu privire la problema investigată.

Ca o altă situație, când individul a fost întrebat “La ce te-ai gândit în timpul testului când eu ți-am pus aceste întrebări ?”, el ar putea să răspundă că nu s-a gândit la nimic. În cazul în care un individ încearcă să-şi păstreze mintea “albă”, examinatorul îi va atrage atenția că nu este corect şi că trebuie să se gândească la întrebările care i se pun. În acest caz, examinatorul va observa pe diagramă că traseul respirației s-a redus de la valoarea normală de 20 cicluri/minut la 8 cicluri acest tip de traseu purtând denumirea de “roller coaster” – trenuleț suspendat, având aspectul unor valuri. Subiectul, din cazul de mai sus, a afirmat că s-a gândit la întrebările testului şi i se pare absurd să încerce să-şi țină mintea “albă”.

De obicei, individul care minte, nu va da examinatorului nici o explicație în privința conținutului gândurilor în momentul testului. De obicei, mincinosul îşi schimbă deliberat gândurile în cursul unui test, pentru a evita detectarea, apărând în consecință devieri ale modelului respirator.

Atunci când avem de a face cu indivizi din categoria (3) (neimpresonabil), trebuie folosită o tehnică de stimulare pentru a-l sensibiliza. I se va spune: “Vreau să reiau fiecare din aceste întrebări, pentru a vedea care te tulbură. După cum îți aminteşti înainte de a începe ultimul test (al treilea) ți-am spus că dacă este ceva care te preocupă, trebuia să-mi spui înainte de a începe testul următor. Nu ai dat nici un fel de explicație; dar dacă nu ar fi fost nevoie de nici o explicație ultimul dumneavoastră test ar fi fost clar. O să te întreb din nou şi să-mi explici pe măsură ce îți voi citi fiecare întrebare.” Atunci examinatorul trebuie să citească din nou întrebările relevante şi cele de control, după fiecare întrebare interesându-se preocupat: “[a]i acum cum stăm cu întrebarea?”.

De asemenea, când avem de-a face cu un individ neimpresionabil se poate recomanda în continuare să se întrebuințeze un titlu de simulare prin deducție, înainte de a administra testul "întrebărilor combinate". I se poate spune individului că întrebarea de control 6 va fi schimbată astfel: "În afară de aceasta, când erai copil, ai mai furat vreodată ceva?". Se pune această întrebare pentru a deduce că era posibil să fi avut o reacție când întrebarea pusă în testul anterior a fost: "Ai furat vreodată ceva în viața dumitale?"[52].

Este de la sine înțeles că dacă aceşti indivizi îşi modifică răspunsul anterior, examinatorul trebuie să revizuiască întrebările testului şi să informeze individul despre aceasta. Apoi examinatorul declară că în esență vor fi puse aceleaşi întrebări ca la testul al treilea (într-o formă revizuită, dacă este necesar).

Indivizilor din categoria (4) (neconcordanță între comportament şi diagrame) – trebuie să fie întrebați: "La ce te gândeşti când eşti în curs de testare?". El poate să zică: "M-am simțit bine în privința efectuării acestui test până când ați început să-mi puneți întrebările, iar atunci m-am gândit ce s-ar putea întâmpla ca acest aparat, care nu este decât un aparat, indică minciună. Aş putea să-mi pierd mijloacele de existență numai încrezându-mă într-un astfel de test". Atunci trebuie să i se explice că poligraful are o marjă de eroare mai mică de 1% şi că puținele erori care au loc sunt de interpretare referitoare la indivizi care mint, mai degrabă decât interpretări dăunătoare pentru sinceri.

Indivizii care dau explicații plauzibile pentru că se gândesc aiurea în cursul testelor sunt de obicei sinceri în problema cercetată. Indivizii care nu dau astfel de explicații ori ale căror explicații sunt lipsite de sens sau uşuratice, de obicei nu sunt sinceri în problema cercetată. Indivizii care nu dau nici o explicație examinatorului, ori ale cărui explicații sunt fără sens sau naive, de obicei aceştia nu sunt sinceri cu privire la cauza investigată.

Când înregistrarea unui individ conține un răspuns pronunțat la o anumită întrebare, examinatorul trebuie să întrebe în mod specific: "Ce întrebare te preocupă cel mai mult?". Dacă individul indică o întrebare la care a dat un astfel de răspuns, iar aceasta este fie de control fie una de importanță secundară, ne sugerează că individul spune adevărul față de problema în cauză. Pe de altă parte, dacă individul indică altă

[52] Se recomandă ca atunci când s-a făcut o corectură unei întrebări a testului, ca întrebarea corectă să fie scrisă din nou în linia următoare a foii cu întrebări şi să se schimbe numărul, de exemplu: de la 6 la 6A. Raţiunea acestor modificări este de a ajuta examinatorul sau un coleg al său, să ştie mai târziu că s-a efectuat recunoaşterea sau o corectare cu ocazia testului. Este de asemenea important pentru ca însuşi examinatorul să ştie

întrebare decât cea pentru care a dat răspunsul cel mai mare, ne sugerează că minte în problema cercetată. De exemplu, într-un caz real care implică cumpărarea unui televizor furat, individul a fost întrebat înaintea testului "întrebărilor combinate": "Ce întrebări te preocupă cel mai mult?"; individul a afirmat că este întrebarea de control ("În ultimii 12 ani ai înşelat pe cineva cu ceva?"). În realitate individul nu răspunsese deloc la întrebarea de control, dar a răspuns semnificativ la întrebările referitoare la cumpărarea televizorului. Ulterior s-a dovedit că se ştia că televizorul era furat în momentul când l-a cumpărat.

Dacă răspunsurile individului sunt semnificative în privința întrebărilor relevante, dar afirmă că nici una nu-l incomodează, el probabil minte în problema cercetată. Dacă individul răspunde consecvent întrebărilor relevante, şi spune examinatorului că întrebările care l-au jenat au fost cele relevante, se poate ca individul să fie numai temător şi nu mincinos în privința problemei cercetate. În consecință, examinatorul trebuie să fie cu băgare de seamă când îşi formează diagnosticul şi în fapt să-l amâne până se efectuează o reexaminare.

Dacă un individ nu prezintă nici o reacție semnificativă față de întrebările cruciale, dar spune că toate întrebările îl plictisesc, nu se poate trage nici o concluzie.

Experiența a arătat că, după o procedură de "stimulare generală" şi înaintea testului "întrebărilor combinate" (care urmează), un individ care spune adevărul în privința problemei cercetate, se va concentra asupra întrebării de control în testul următor (al patrulea). El îşi dă seama că dacă testele anterioare au relevat o minciună sau incertitudine în privința exactității răspunsurilor sale, aceasta nu ar putea fi decât rezultatul al unei preocupări asupra întrebărilor de control întrucât el ştie că spune adevărul în privința problemei cercetate. Pe de altă parte, un individ care minte se va concentra asupra întrebărilor relevante în testul următor. El ştie că a mințit la aceste întrebări şi va căuta să eludeze. Întrebările de control îi vor pricinui în comparație cu cele relevante o preocupare redusă[53].

---

aceasta în cazul în care este chemat să explice fundamentul diagnosticului său.

[53] Din experiență rezultă că dacă în acest stadiu al testării, individul declară *pentru prima dată* o incapacitate fizică (de exemplu, suferință a inimii, a plămânilor pentru care a fost tratat), după toate probabilitățile el spune adevărul în problema în cauză. Deducția contrară este îndreptățită ori de câte ori un individ, la începerea testării, menționează o astfel de incapacitate, mai cu seamă dacă aceasta este o incapacitate vagă, ca de exemplu, tensiunea arterială ridicată, şi nu poate să dovedească sau nu dă nici o indicație că vreun doctor i-a prescris un tratament medical sau i-a făcut analize.

Testul “întrebărilor combinate”

Aranjarea întrebărilor în testul “întrebărilor combinate” trebuie să se bazeze pe tipul răspunsurilor care s-au formulat în testele precedente. De exemplu, dacă au fost reacții la întrebarea 3, ele pot fi cauzate de faptul că în întrebarea 3 a fost prima întrebare relevantă a testului şi nu constituie decât un răspuns dat într-o situație dificilă şi nu o reacție de minciună (răspunsurile date în situații dificile vor fi discutate ulterior). Pentru a ne asigura, recomandăm să plasăm o altă întrebare, de exemplu întrebarea (9) în poziția 3, dar o întrebare la care nu a fost decât o reacție mică, sau chiar nici una. Dacă cealaltă întrebare selecționată (9) produce o reacție când este plasată în poziția a treia, în timp ce întrebarea (3) care este plasată în poziția 9 nu are decât o reacție mică sau chiar nici una, atunci răspunsul din testele anterioare la întrebarea 3 trebuie considerat ca un răspuns dat într-o situație dificilă decât ca indicație de minciună.

Luând în considerare ajustările de mai sus (şi folosind acelaşi caz ipotetic a lui Joe “Red” Blake, care este bănuit de tâlhăria şi omorul lui John Jones), întrebările combinate ar trebui să arate în modul următor:

4. Eşti (de exemplu în Chicago) acum?
1. Ți se spune “Red”?
9. ªtii cine l-a împuşcat pe John?
5. L-ai omorât pe John?
6. În afară de ceea ce mi-ai spus ai mai furat vreodată ceva?
2. Ai peste 21 de ani?
3. Sâmbătă noaptea l-ai împuşcat pe John?
10. Ai furat vreodată ceva de la locul de muncă?
7. Ai mers vreodată la şcoală?
5. D-ta l-ai omorât pe John?
10. Ai furat vreodată ceva de la locul de muncă?

Există 4 avantaje diferite ce pot fi obținute prin folosirea testului “întrebărilor combinate”:

1. Permite împerecheri suplimentare exacte ale răspunsurilor la întrebările relevante şi de control. (De exemplu, în lista de mai sus întrebarea 5 pare juxtapusă nu numai cu întrebarea 6 şi cu a 10-a, iar întrebarea 3 este şi ea împerecheată cu a 10-a).
2. O modificare a poziției întrebărilor va servi ca un control al posibilității răspunsurilor date într-o situație dificilă.

3. Se poate ca un individ să fi anticipat punerea anumitor întrebări de obicei prima întrebare relevantă, la primul şi al treilea test, şi se poate să fi dat un răspuns "anticipat" chiar dacă el spune adevărul cu privire la acea întrebare. Amestecarea întrebărilor v-a asigura evitarea acestei eventualități derutante.
4. Individul poate să fi dat un răspuns la sfârşitul testului (de exemplu, la întrebările 9 şi 10) din cauza jenei rezultate de la manşon. Prin schimbarea în test a poziției ultimelor întrebări, examinatorul va avea posibilitatea de a elimina factorul unei posibile jene produse de manşon.

Trebuie notat că în testul "întrebărilor combinate" propus în cazul nostru ipotetic s-a omis întrebarea relevantă numărul 8. Rațiunea pentru acest lucru este de a reduce problemele în acest test asupra problemei dacă individul l-a împuşcat pe Jones sau dacă ştie cine l-a împuşcat pe Jones. În afară de avantajul psihologic al unei concentrări asupra acestor două probleme testul este scurtat în mod considerabil.

Bineînțeles că acolo unde întrebarea "ştii cine" (nr. 9) de la testele 1 şi 3 a produs un răspuns mai intens decât întrebarea de control (nr. 6) şi de asemenea un răspuns mai intens decât acela al întrebării referitoare la implicația individului însuşi (5), întrebarea "ştii cine" trebuie plasată în testul "întrebărilor combinate" în locul întrebării dacă individul însuşi a săvârşit fapta sau dacă a fost implicat în incidentul în curs de cercetare.

Regulile care trebuie urmate cu privire la testul "întrebărilor combinate", sunt: (1) Să se omită oricare din întrebările relevante anterioare care nu primiseră răspunsuri semnificative sau (2) dacă individul a fost în general puțin cooperant, să se restrângă întrebările relevante la problemele cele mai importante implicate în cercetarea cazului.

În cele mai multe cazuri testul "întrebărilor combinate" va indica examinatorului sinceritatea sau minciuna individului. De exemplu, dacă răspunsurile la întrebările de control sunt mai intense decât răspunsurile la întrebările relevante, examinatorul poate trage concluzia că individul spune adevărul. Dacă, din contră, răspunsul la întrebările relevante este semnificativ mai mare față de răspunsul la întrebările de control se poate presupune că individul minte. În acest din urmă caz examinatorul trebuie să treacă la interogarea individului în scopul de a obține o mărturie.

Testul "da"

În cazurile în care au avut loc devieri ale diagramei (ca de exemplu cele datorate respirației controlate, sau unor mişcări subtile ale muşchilor) la primul test, la testul

cartonaşelor, sau la al treilea test, testul ”da” trebuie administrat înaintea testului “întrebărilor combinate”.

Testul “da” se efectuează prin instruirea individului să răspundă “da” tuturor întrebărilor care i se pun acum, inclusiv acelora care se referă la problema în curs de cercetare. Într-un astfel de test indivizii care mint vor încerca adesea să devieze înregistrările forțându-se să facă astfel ca răspunsurile lor “da” să aibă înfățişarea unor minciuni.

Instructajul pe care examinatorul îl face înaintea testului “da” va fi: “Acum vei fi supus unui altui test, în cursul căruia dorim să răspunzi “da” la diversele întrebări asupra acestei cercetări. Întrebările vor fi aceleaşi ca cele din primul test când ai răspuns prin “nu”. ªtim care au fost răspunsurile dumitale atunci, acum vrem să vedem ce se întâmplă când răspunzi “da” la aceleaşi întrebări.”

Examinatorul va citi şi întrebările de control, dar va spune individului că aceste întrebări nu vor fi puse în cursul testului “da”. Întrebările de control sunt eliminate ca o măsură de precauție, pentru a împiedica individul să fie preocupat de ele, şi apoi să existe posibilitatea de a distorsiona înregistrarea din cauza acestui factor.

După ce s-au dat instrucțiunile şi înainte de administrarea testului “da”, se sugerează ca examinatorul să părăsească camera de examinare pentru câteva minute, pentru a permite individului să reflecteze la noua sa procedură de răspuns.

Testul “complexului de vinovăție “ pentru individul prea cooperant

Ori de câte ori la testele 1 şi 3 şi la testul “întrebărilor combinate”, un individ dă un răspuns pronunțat, specific, tuturor întrebărilor relevante şi de control, sau dacă nu răspunde întrebărilor relevante, iar comportamentul este dubios sau în contradicție cu răspunsurile înregistrate, devine necesar să efectuăm texte suplimentare, la fel ca şi cu grupurile anterioare de indivizi. În asemenea cazuri, examinatorul trebuie să recurgă la testul “complexului de vinovăție”. Acesta constă în pregătirea şi punerea anumitor întrebări cu privire la un incident fictiv, de o natură asemănătoare, dar care pare real în măsura în care priveşte pe individ. Pentru pregătirea testului “complexului de vinovăție” examinatorul va spune individului: “Mi s-a cerut să te întreb şi în privința altei chestiuni în afară de aceea pentru care te-am testat deja. Este foarte asemănătoare cu cealaltă. “ Apoi examinatorul descrie incidentul fictiv şi efectuează procedura testului în aceiaşi

manieră convingătoare ca cea pe care a efectuat-o pentru incidentul real în curs de cercetare[54].

În cursul testului "complexului de vinovăție" – al cincilea pentru persoana exuberantă – se pun individului numai întrebări referitoare la incidentul fictiv; nu i se pune nici o întrebare despre problema reală în curs de cercetare.

Dacă individul răspunde întrebărilor referitoare la incidentul fictiv, la un grad comparabil aceluia al testelor anterioare, referitoare la faptul real, aceasta indică sinceritatea posibilă a individului. Totuşi recomandăm să i se mai administreze un test în care să se folosească atât întrebări referitoare la cazul real cât şi la cel fictiv. Dacă individul şi de data aceasta răspunde întrebărilor cu privire la incidentul fictiv la acelaşi grad cu întrebările la cazul real, el trebuie avizat că întrebările referitoare la complexul de vinovăție sunt bazate pe un caz fictiv. După această relevare examinatorul trebuie să mai administreze odată testul "complexului de vinovăție". Dacă individul continuă să răspundă ca mai înainte, examinatorul poate, în mod justificat, să raporteze despre el că este sincer, sau poate că raportul ar trebui să fie unul neconcludent.

În cazurile în care un individ, în aparență prea exuberant, nu răspunde la vreuna din întrebările "complexului de vinovăție" acest fapt indică cu putere că el minte în privința incidentului real.

Testul "complexului de vinovăție" pentru un individ prea exuberant de obicei va determina dacă are sau nu complex de vinovăție sau dacă actualmente minte cu privire la problema principală în curs de cercetare[55].

---

[54] Întrebarea "complexului de vinovăţie" trebuie să apară individului ca o întrebare reală. Totuşi, în cazuri extreme în care este imposibil să ajungem la o întrebare de "complex de vinovăţie" convenabilă fie datorită refuzului individului de a răspunde la o altă întrebare suplimentară asupra unei alte infracţiuni sau pentru vreun alt motiv, examinatorul poate informa individul în privinţa naturii fictive a întrebării şi să-i spună care este rostul ei. Această dezvăluire poate fi făcută şi unui individ care este prea exuberant chiar şi în testul "complexului de vinovăţie". În scopul de a testa mai departe reacţiile "complexului de vinovăţie", i se poate spune individului că infracţiunea este fictivă şi să i se mai administreze din nou testul. Dacă individul răspunde din nou la întrebarea testului "complexului de vinovăţie", înseamnă că individul răspunde într-adevăr la acest complex de vinovăţie. În acest caz rezultatele examinării sale la poligraf trebuie raportate ca neconcludente. Un individ care refuză să răspundă la întrebările testului "complexului de vinovăţie" este probabil sincer în ce priveşte problema în curs de cercetare. Nu este neobişnuit ca un asemenea individ să comenteze "Oare încearcă să-mi pună şi asta în spinare !".

[55] Într-un caz, înregistrările la poligraf ale unui individ indicau reacţii atât la întrebările relevante referitoare la împuşcarea unui agent de poliţie cât şi la întrebările de control. Individul a dat explicaţii că era tulburat ori de câte ori era menţionat numele agentului victimă. În scopul de a verifica dacă acest fapt era real, examinatorul a aranjat un test de "complex de vinovăţie" în care numele agentului de poliţie era întrebuinţat în contextul unui caz fictiv, care se pretindea că implică o încercare nereuşită de a împuşca acest agent de poliţie. Înregistrările individului au fost din nou tulburate în mod egal atât în cazul întrebărilor referitoare la "complexul de vinovăţie" cât şi în cazul întrebărilor de control, stabilind că afirmaţia

În afară de valoarea pentru scopul de diagnostic a testului “complexului de vinovăție”, acest test poate fi util în discuția posttest în cazul unui individ care minte. De exemplu, i se poate spune că rezultatele testului indică în mod concludent că el spune adevărul în privința incidentului real care este în curs de cercetare. I se pot chiar arăta înregistrările care indică reacții specifice la incidentul real dar nici un fel de reacție la incidentul fictiv.

Un alt exemplu al valorii testului “complexului de vinovăție” este cazul în care un suspect de furt, după ce a fost examinat, a consimțit să restituie banii sau obiectul implicat. El poate să fie atunci întrebat să restituie furtul fictiv. În mod invariabil el va refuza, după care examinatorul poate să spună: “De ce nu ? Ai convenit să restitui cealaltă, de ce nu şi pe aceasta ?” Individul va spune adesea: “Pentru că nu am luat-o !” Răspuns prin care el relevează clar că motivul pentru care s-a oferit să restituie suma efectiv furată, este datorat responsabilității sale pentru acest furt.

Reexaminarea

Dacă după testul “întrebărilor combinate”, sau după testul “da”, examinatorul nu a putut să elaboreze un diagnostic precis, referitor la tipul care răspunde moderat, distrat, necooperant sau la cei cu un comportament în contradicție cu înregistrările - aceasta se va întâmpla în 10% din cazurile rămase nerezolvate până în acest moment al examinării - nu se va efectua nici un test în continuare, ci se vor face aranjamente pentru reexaminarea individului la o dată ulterioară. Înainte de despărțire trebuie să i se spună individului, ca o stimulare pentru reexaminare: “Testul dumneavoastră indică reacții; pentru a fi loial, o să-ți cer să te reîntorci (sau voi aranja să te reîntorci) pentru o reexaminare (se va fixa o dată precisă dacă este posibil). Până atunci gândeşte-te la întrebările pe care ți le-am pus şi când te vei întoarce să-mi spui ce te preocupă”. De exemplu, în cazul nostru ipotetic de tâlhărie şi omor, fraza de despărțire ar putea fi: “Dacă ai mai furat ceva (în afară de ceea ce el a declarat deja), povesteşte-mi despre aceasta când te întorci. Dacă acesta este singurul subiect care te preocupă, voi putea să te eliberez de faptul principal (de exemplu împuşcarea lui Jones), sau dacă este ceva cu totul deosebit şi nu are nimic de-a face cu ceea ce te-am întrebat deja, povesteşte-mi despre aceasta când te întorci şi te asigur că dacă aceasta nu are de-a

---

individului cu referire la tulburările provocate de numele agentului victimă era realmente cauza răspunsurilor.

face cu cazul (împuşcarea lui Jones), voi păstra acest secret[56].” *Nu se va administra un astfel de stimul individului exuberant, sau prea nervos, dacă acesta are nevoie de reexaminare.*

În timpul discuției cu suspectul, referitor la necesitatea reexaminării, este bine să-i observăm cu atenție comportamentul său general şi să ascultăm comentariile sale. Experiența a dovedit că în comportament şi comentarii, un individ sincer diferă mult de cel hotărât să mintă până la capăt.

Exemplele următoare sunt modele de comportament şi comentarii observate, specifice fiecărui grup de indivizi:

De obicei, mincinoşii par mai grăbiți să părăsească camera de examinare, dar în acelaşi timp se pot opri pentru o rapidă strângere de mână cu examinatorul, sau chiar să se scuze că au produs “atâtea necazuri”. Pe de altă parte, sincerilor nu le vine să plece, ei părând că preferă să stea până când vor fi găsiți nevinovați, iar aceasta este mai cu seamă adevărat atunci când au fost interogați ca şi când ar minți în realitate. Individul sincer poate chiar să se ofere să ia un ser al adevărului, sau orice ar putea demonstra sinceritatea sa.

Informațiile ce se obțin până la data când individul este reprogramat pentru o reexaminare şi pot să fie relevante în privința sinceității sau minciunii. Experiența arată că persoanele sincere vor adera aproape întotdeauna la consimțământul lor anterior de a fi reexaminate, şi chiar dacă nu sunt reținute de poliție rar se întâmplă să nu-şi respecte data stabilită pentru reexaminare. Pe de altă parte, mincinoşii sunt foarte predispuşi să făgăduiască consimțământul pentru reexaminare, iar dacă nu sunt arestați este foarte probabil că se vor interesa pentru acele explicații în privința necesității reexaminării sau pot să invoce vreo scuză în schimbarea hotărârii lor cu privire la reexaminare. Mai mult, mincinoşii care nu se află în stare de arest şi îşi mențin consimțământul dat, de obicei vin cu întârziere la ziua programată pentru reexaminarea lor.

Un alt model caracteristic de comportament specific mincinoşilor, constă în eforturile pe care le fac prin alte persoane de a influența părerea examinatorului în privința sinceității lor. Ei pot să ceară unui prieten apropiat sau vreunei alte persoane să intre în contact cu examinatorul din partea lor, să-i povestească despre buna lui familie, bunul său caracter sau reputație. Un individ sincer, rareori va face un astfel de efort.

---

[56] Ori de câte ori face o astfel de făgăduială, el trebuie să facă toate eforturile pentru a o ține. Totuşi pot fi excepții extrem de rare, când

Orice alți factori pot ajuta foarte mult examinatorul în ceea ce priveşte diagnosticarea unui subiect ca sincer sau mincinos. Un alt avantaj al programării unei reexaminări cu acest grup de indivizi dificili, este, ivirea între timp, în mințile unor mincinoşi, a ideii de eludare a poligrafului, fapt care în sine, este un criteriu foarte sigur de minciună. Ei pot să se hotărască să facă aceasta printr-o respirație dezordonată ori printr-o activitate musculară. De exemplu, acționând în baza prezumției că testul cartonaşelor este efectuat în scop de control, un mincinos poate să încerce printr-o respirație dezordonată sau mişcări musculare să formeze o reacție de minciună substanțială, după ce a răspuns “nu” la cartea pe care a ales-o. Prin aceasta el caută să producă o reacție mai mare la minciuna ce priveşte cartea aleasă, decât aceea referitoare la întrebările din test, şi prin aceasta să determine pe examinator să minimalizeze importanța acesteia din urmă. Asemenea eforturi, vor fi rareori făcute de un individ sincer.

Intervalul dintre examinarea inițială şi reexaminare, poate determina o persoană nesinceră, să se sfătuiască cu prieteni, rude ori cu preoți care s-o sfătuiască să spună adevărul. Când survine aşa ceva, individul poate să recunoască minciuna de îndată ce se prezintă la reexaminare dacă nu a făcut-o deja la poliție.

Atunci când rezultatele unei prime examinări, sunt nedefinite sau neconcludente, intervalul dintre această primă examinare şi reexaminare, va furniza posibilitatea de a testa în cazurile adecvate alți suspecți sau chiar persoane care au acuzat individul sau care au descoperit fapta. Dacă se stabileşte că o altă persoană este responsabilă de accident sau că învinuirea este falsă ori nefondată, aceasta va face utilă necesitatea reexaminării, cu excepția valorii de studiu a unei astfel de reexaminări. Apoi dacă toate posibilitățile suspecte au fost eliminate, examinatorul va fi mai îndreptățit să efectueze un interogatoriu suspectului inițial chiar dacă rezultatele examinării sale, rămân neconcludente.

Recurgerea la reexaminare este foarte recomandată în acele cazuri în care reexaminarea este efectuată la un scurt interval după survenirea faptului în curs de cercetare, asupra unui individ care se stabileşte că a fost prezent la acea faptă. De exemplu, să luăm cazul unui casier de bancă, bănuit că a ajutat la plănuirea unei spargeri în care el era victima. Un alt exemplu este acela al unei soții care este învinuită că şi-ar fi ucis soțul, despre care ea a raportat că s-a împuşcat în prezența ei. Asemenea persoane pot fi sincere sau nu, însă, ele se pot afla într-o stare de şoc o

---

confidențele unui individ îl indică ca pe o amenințare foarte gravă a colectivității, cum ar fi un incendiator obsedat sexual.

perioadă timp după faptă, timp în care ele nu pot fi subiecte adecvate examinării la poligraf. În multe din aceste cazuri, o reexaminare este desigur binevenită.

O persoană foarte nervoasă sau furioasă, constituie un alt tip pentru care reexaminarea este recomandabilă. La data reexaminării nervozitatea sau furia pot fi scăzute considerabil.

Dacă un individ, sincer în celelalte privințe, a ascuns vreo informație semnificativă referitoare la problema în curs de cercetare, sau dacă el însuşi este responsabil de producerea vreunui alt incident care a apăsat din greu pe conştiința sa, de obicei la începutul prezentării sale pentru reexaminare va da în mod voluntar aceste informații sau se va interesa dacă examinatorul va păstra secretul în privința celor ce vrea să declare. De la un mincinos nu vom obține astfel de comentarii.

Înainte de a începe reexaminarea, examinatorul va revedea întrebările de control, puse în cursul examinării inițiale, pentru a vedea dacă au nevoie de unele adăugiri sau corecturi. Se recomandă să se modifice întrebările de control, dacă nu au obținut nici un fel de răspunsuri în timpul testării inițiale, sau dacă examinatorul se îndoieşte de eficacitatea lor. De asemenea, se recomandă ca întrebările testului să se limiteze la principala problemă în curs de cercetare. Ele nu trebuie să se refere la probleme secundare precum simple cunoştințe referitoare la infractor.

Procedura testării. De îndată ce individul intră în camera de reexaminare, el trebuie invitat să ia loc pe fotoliul de examinare, după care examinatorul începe să ataşeze legăturile. La acest stadiu, dacă individul face unele comentarii care sugerează o viitoare mărturisire, examinatorul va continua totuşi legarea aparatului, iar apoi se va aşeza în fața individului şi îl va asculta.

În acele cazuri, în care nu au avut loc comentarii sau mărturisiri ale individului în timpul conectării la aparat, examinatorul va proceda la efectuarea testului cartonaşelor, similar cu cele efectuate la examinarea inițială, cu excepția că de data aceasta, atunci când individul spune “nu” la cartea aleasă, examinatorul trebuie să oprească testarea fără a mai întreba de restul cărților[57].

Aceasta serveşte la condiționarea individului mai mult decât dacă se menționează şi restul de cărți, deoarece produce o mai mare certitudine referitor la eficacitatea aparatului. Totuşi, dacă individul îşi permite vreun efort pentru devierea

---

[57] În cazul în care individul încearcă să devieze traseul biodiagramei la orice întrebare referitoare la vreo carte, trebuie să se urmeze procedura descrisă anterior.

Dacă se întrebuinţează acelaşi set de cărţi, individul trebuie avizat, că dacă a tras aceeaşi carte ca în primul test, el trebuie să extragă o altă carte.

traseelor, atunci când se prezintă cartea trasă, trebuie să i se pună o întrebare referitoare la altă carte şi apoi întrebarea referitoare la cartea trasă, din nou. Acelaşi procedeu trebuie repetat ori de câte ori un individ reexaminat încearcă o deviere a traseului cu privire la întrebarea referitoare la o carte care nu a fost aleasă. Cu alte cuvinte, şi această întrebare trebuie repetată.

După testul cartonaşelor şi după identificarea numărului ales, examinatorul părăseşte camera câteva minute pentru a permite individului să se mai gândească la sinceritatea sau nesinceritatea sa cu privire la problema în curs de cercetare. Când examinatorul se întoarce va relua întrebările testului în curs, aceleaşi care au fost puse la examinarea inițială.

În cazurile în care un individ în curs de reexaminare nu dă nici o explicație referitor la întrebarea de control, sau nu sugerează că ar trebui schimbată într-un fel oarecare, testul trebuie revizuit de către examinator pentru a-l accentua şi mai mult şi ca un procedeu de stimulare. De exemplu, dacă întrebarea de control la examinarea inițială era: ”Ați furat vreodată ceva în viața dumneavoastră”. Examinatorul poate să spună: “Doresc să schimb această întrebare, deoarece nu vreau ca dumneata să fii preocupat de amintirea vreunui furt din copilărie, aşa că am să te întreb: în afară de copilărie, ai furat vreodată ceva ?. Această întrebare poate să te ajute să-ți reducă preocuparea în cursul acestui test”. Examinatorul poate să schimbe complet întrebarea secundară de control cu alta care să aibă mai mult înțeles. Apoi primul test este repetat, sau efectuat cu orice fel de modificări pot fi considerate necesare.

Testul următor trebuie să fie testul “întrebărilor combinate”, deja descris.

Este recomandat ca după terminarea testului “întrebărilor combinate”, examinatorul să scoată diagramele din aparat, să le identifice corect şi apoi să spună individului: “Mă duc să examinez înregistrările dumneavoastră la detectorul de minciuni, şi dacă va fi nevoie mă voi întoarce şi voi mai efectua câteva teste.” Apoi examinatorul se aşează în fața individului cu diagramele în mâna sa şi îi spune: ”Vrei să-mi dai vreo explicație înainte ca eu să examinez aceste diagrame ?” Indiferent de răspunsul individului, examinatorul va părăsi camera unde s-au efectuat înregistrările.

Există cazuri în care procedeul de stimulare mai sus descris, determină pe unii indivizi inocenți, să mai dea explicații referitor la întrebarea control. Totuşi nu se poate lua nici o hotărâre referitoare la adevăr sau minciună dacă individul nu mai dă alte explicații.

Tipul de răspunsuri indicate pe înregistrările de reexaminare efectuate până la acest stadiu, va determina care din procedeele următoare vor fi folosite de examinator.

1. Dacă în această fază înregistrările indică sinceritatea, testarea trebuie considerată încheiată şi examinatorul va raporta că individul spune adevărul.
2. Dacă există indicații de necooperare voită în cursul testului cartonaşelor, sau dacă mai există şi alte indicații de răspunsuri denaturate, aşa cum sunt demonstrate de cele ale mişcărilor controlate ale respirației sau muşchilor în cursul testului obişnuit al întrebărilor de control, se recomandă să se administreze testul "da" descris anterior. Înainte de administrarea acestui test, trebuie totuşi să se spună individului motivul pentru care se va efectua acest test aşa cum s-a descris anterior, iar apoi examinatorul va trebui să părăsească sala pentru a da răgaz individului să se gândească la viitoarele răspunsuri "da" la testul ce va avea loc.
3. Dacă răspunsurile individului au fost distrate sau contradictorii, după întoarcerea în cameră, examinatorul va spune în timp ce ține în mână foaia de întrebări: "La ce te gândeai când îți spuneam aceste întrebări ale testului ?" Individul poate să explice, de exemplu, că după ce i s-a cerut să revină pentru o reexaminare, el a început să fie îngrijorat în privința preciziei examinării, întru-cât aceasta ar fi trebuit să indice sinceritatea sa încă din prima examinare. În asemenea cazuri examinatorul trebuie să explice că reexaminările nu sunt lucru neobişnuit, tot aşa cum reexaminările pot fi necesare la testele medicale. Un avertisment că acum el trebuie să se gândească numai la întrebările ce i se pun, şi că poligraful va indica adevărul, este de obicei un instructaj suficient pentru a îndepărta îngrijorarea unui individ sincer în cursul viitorului său test.

Aşa cum am afirmat mai devreme în discutarea procedurii inițiale de examinare, un individ care prezintă o explicație plauzibilă după întrebarea "La ce te gândeşti ?", de obicei spune adevărul. Mincinosul, nu va da nici un fel de explicație plauzibilă.

În cazurile în care s-a dat o explicație, sugerăm să se administreze un test SAT. În acest test se spune individului numai să asculte întrebările ce i se pun dar să li se răspundă în gând. (Amănunte despre testul SAT în paginile următoare). După terminarea lui dacă va fi necesar se va putea efectua un alt test al "întrebărilor combinate".

În acele cazuri rare în care incertitudinea nu a fost eliminată după urmarea procedurii de examinare descrisă mai sus (iar aceste cazuri de obicei implică indivizii care nu cooperează), examinatorul trebuie să stimuleze individul în modul următor. De fapt el poate să recurgă la acest procedeu ca la o ultimă posibilitate în cursul examinării inițiale, ori de câte ori se pare că nu va mai exista nici o posibilitate pentru o reexaminare la o dată mai târzie.

Stimularea specifică. Procedeul “stimulării specifice” este menit să stimuleze individul, de a-l face mult mai temător şi mai reactiv în cazul în care spune o minciună în timpul viitoarele teste. Pentru atingerea acestui scop, examinatorul va spune individului, într-un caz de furt ca cel ipotetic ales de noi, care-l implică pe Joe “Red“ Blake în care întrebarea de control se va referi la furt: “Detectorul de minciuni arată că nu spui întreg adevărul. Spune-mi ce ai furat în întreaga ta viață (sau în afară de ce mi-ai spus, ce ai mai furat). Sunt sigur că nu-mi spui adevărul, cel puțin în privința acestei întrebări.” Dacă individul ezită să răspundă, examinatorul trebuie să-i spună în scopul de a încuraja un răspuns sincer: “Spune-mi despre ce este vorba, iar dacă asta este tot ce ai pe suflet, viitoarele dumneavoastră înregistrări vor fi clare. Se poate ca abținerea dumneavoastră de a spune adevărul despre vreun furt oarecare, poate să fie cauza pentru care întregul test îți este defavorabil. Ei bine ce ai mai făcut?”. Dacă individul menționează vreun alt obiect pe care l-a furat i se va pune în vedere că la viitorul test va fi întrebat printre altele: “În afară de ce mi-ai spus, ai mai furat ceva ?”.

După procedeul de “stimulare specifică” unii indivizi vor începe să coopereze fie la întrebarea de control, fie la întrebările relevante, fie la ambele în grade variate.

Procedeul de “stimulare specifică” nu este folositor examinatorului decât atunci când determină răspunsul şi la alte întrebări decât la aceea care a format obiectivul stimulării specifice. Cu alte cuvinte, când stimularea este îndreptată împotriva unei întrebări de control, un răspuns ulterior la această întrebare este de valoare îndoielnică, fiindcă se poate ca numai stimularea specifică să fi produs acest răspuns mai degrabă decât o minciună. Totuşi dacă după stimularea unei întrebări de control, individul începe să răspundă la altă întrebare de control sau la întrebările relevante în acest caz acel răspuns poate fi considerat semnificativ.

Deci, dacă un individ care a fost stimulat cu privire la o întrebare de control, răspunde mai târziu la această întrebare, dar nu răspunde la cele relevante, acest fapt nu face decât să sugereze o sinceritate posibilă şi nu trebuie să-i acordăm prea mare importanță. Mai importantă şi mai sugestivă cu privire la sinceritatea unui individ este acea înregistrare în care un individ stimulat răspunde unei alte întrebări de control şi anume uneia noi, într-un grad mai mare decât a făcut-o cu privire la întrebarea de control care a constituit baza pentru stimularea specifică. ªi de importanță şi mai mare este înregistrarea unui individ stimulat care acum dă răspunsuri specifice la întrebarea de control. Cu alte cuvinte, procedeul de stimulare specifică este mult mai eficace în producerea de indicații serioase de minciună, decât de adevăr.

Principii generale în cazul reexaminării. În acele cazuri în care examinatorul se află în imposibilitatea de a da un rezultat chiar după o reexaminare, el trebuie să procedeze, ca o măsură finală în interogarea individului, ca şi când rezultatele testului ar fi stabilit minciuna sa. Ceea ce examinatorul urmăreşte în acest stadiu este o manifestare a individului, o unei atitudine sau o divulgare de informații sau de comentarii care pot fi în sine indicatoare de minciună sau de adevăr.

O persoană care spune adevărul şi este supusă unei reexaminări v-a reacționa aproape întotdeauna la o învinuire de minciună ca fiind o jignire. Spre deosebire, un individ care minte îşi va păstra de obicei o atitudine pasivă într-o aşa măsură încât nu va reacționa nici când examinatorul îl înştiințează că raportul pe care îl va redacta în privința sa este că nu spune adevărul.

Ca o consecință a acestei acuzații finale de minciună, un individ sincer care a fost preocupat de o chestiune fără legătură cu cea în curs de cercetare, va întreba foarte probabil, dacă examinatorul va trata ca pe ceva confidențial problema care îl deranjează. Cu alte cuvinte acum, că individul se află în fața dilemei de a fi considerat mincinos în privința cauzei cercetate sau de a releva chestiunea care poate produce reacții false, el va prefera riscul implicat în relevarea acestei chestiuni diferite de cea cercetată. În astfel de situații examinatorul trebuie să-şi dea cuvântul în privința chestiunii diferite şi în realitate să-şi țină această făgăduială pe cât posibil[58].

După ce individul a mărturisit o altă abatere fără vreo legătură cu actuala cauză cercetată, examinatorul îi va comunica că va fi nevoie să mai programeze o altă reexaminare, la o dată ulterioară cu privire la chestiunea pentru care individul a fost inițial bănuit.

În această fază nu mai trebuie efectuate alte teste de întrebări de control, fiindcă răspunsurile individului la testele efectuate în aceste condiții au fost găsite că nu inspiră încredere. Oricum, la secțiunea “vârful de tensiune” se va arăta faptul că testul “vârfului de tensiune” este o excepție prin aceea că s-a constatat că este demn de încredere chiar în această fază a procedurii testării.

Aproape întotdeauna o a doua reexaminare va produce rezultate clare ale testului arătând că individul este sincer. Totuşi persoanele a căror reexaminare nu permite un diagnostic precis din cauza naturii nehotărâte sau neprecise a răspunsurilor lor sau care nu conving pe examinator în privința sincerității lor probabile s-au dovedit în cele mai multe cazuri că mint. Acesta este motivul pentru care recomandăm măsura de ultimă instanță a unui interogator bazat pe o prezumție de minciună.

---

[58] A se revedea nota de subsol 56

Dacă după o reexaminare completă, individul rămâne neresponsiv atât la întrebările relevante cât şi la cele de control, recomandăm raportarea răspunsurilor individului ca fiind neconcludente; cu alte cuvinte decizia cu privire la adevărul sau minciuna unui individ va fi doar o presupunere.

Testul vârfului de tensiune

În afară de testele descrise anterior se poate folosi un tip de test, distinct, dar care nu poate fi întrebuințat decât în acele cazuri în care individul nu a fost informat de către investigatori (sau ziare, etc.) cu privire la detaliile cele mai importante în cazul infracțiunii cercetate. În astfel de cazuri, examinatorul poate recurge la folosirea a ceea ce este cunoscut sub numele de test vârf de tensiune. Testul se aseamănă oarecum cu testul cu cartonaşe, deoarece constă în *punerea unei serii de întrebări din care numai una are o legătură cu chestiunea în curs de cercetare*. Această unică întrebare relevantă, se referă la un amănunt al incidentului (de exemplu caracteristici ale obiectului furat, modul cum a fost săvârşită crima etc.) *care nu poate fi cunoscut de o persoană nevinovată, sau de cineva care nu fusese informat cu privire la aceasta*. Dar când această întrebare este menționată în cursul unui test se poate să apară un vârf de tensiune în unul sau mai multe din traseele diagramelor.

Un test vârf de tensiune continuă să fie un indicator valoros de minciună după un interogatoriu intensiv, sau după un set complet de teste asupra întrebărilor de control. De aceea este recomandabil ori de câte ori împrejurările permit să administrăm un test de vârf de tensiune, chiar dacă numărul de teste efectuat depăşeşte 5-6.

Următorul caz ipotetic este un exemplu de aplicare a testului vârfului de tensiune. Să presupunem că la o anumită spargere singurul obiect furat, de valoare, a fost un inel cu diamant şi că suspectul care trebuie examinat nu a fost informat de acest lucru chiar dacă el ştie că este bănuit de o spargere la acel loc. Deci împrejurările sunt de aşa natură încât singura cale prin care individul poate să ştie că obiectul furat este un inel cu diamant, este fie ca el să fi participat la o spargere fie să fi aflat despre aceasta de la o persoană care a participat la spargere. Într-o astfel de situație examinatorul va proceda astfel:

1. Să pregătească o listă cu şapte articole de bijuterie - de exemplu, ceas de aur, colier de perle etc. incluzând şi articolul furat. Pentru motivele cunoscute se recomandă plasarea numelui articolului în discuție undeva aproape de mijlocul listei.
2. Va explica individului că la viitorul test i se vor pune câteva întrebări despre diverse articole de bijuterie, şi anume care din aceste articole este luat în timpul spargerii. Examinatorul poate să-l întrebe pe individ: “Pretinzi că nu ai fost în acel loc în aceea noapte. Dacă nu ai fost acolo şi dacă nimeni nu ți-a spus ce s-a furat, înseamnă că nu ştii ce obiect de bijuterie s-a luat. De aceea în cursul testului am să-ți pun şapte întrebări, bazate pe şapte articole de bijuterie. Una din cele şapte întrebări se referă

la articolul care a fost furat. Vei răspunde cu ‘nu’ la toate întrebările. Aceasta va însemna că nu ştii ce s-a furat. Dacă ştii într-adevăr ce s-a furat tensiunea dumneavoastră va creşte în mod continuu până ce ajunge la acea întrebare ce face referire chiar la obiectul furat, şi apoi va reveni încet la normal.” (Pentru accentuare este bine ca examinatorul să demonstreze afectiv cu mâna într-o manieră ascendentă cum creşte tensiunea ajungând la un vârf, apoi scade treptat până la normal.) “Acum stai liniştit şi acordă-mi întreaga cooperare şi răspunde-mi ‘nu’ la fiecare din întrebările mele”.

Înainte de începerea primului test al vârfului de tensiune, individul nu este prevenit în privința ordinii în care întrebările referitoare la diversele articole vor fi puse şi nici măcar nu i se spune numele acestora. Obiectivul acestei nedivulgări este de a se obține un efect de surpriză la primul test de vârf de tensiune, *dar numai la acest prim test*; la următoarele teste vârf de tensiune (care nu trebuie să fie mai multe de 3) ordinea inițială a întrebărilor va fi menținută iar individul va fi întrebat despre această ordine înaintea fiecărui test. În funcție de prezența sau de absența unui vârf de tensiune, pe diagramă, la punctul la care se dă răspunsul la întrebarea cu articolul furat, examinatorul poate fi în măsură să determine dacă individul recunoaşte sau nu care din obiectivele enumerate reprezintă pe acela furat. Prin aceasta el poate să dea o indicație în privința implicării sale la spargere.

Orice mişcări musculare din partea unui individ vor influența negativ, din punct de vedere al relevanței, rezultatele testului. În consecință, ori de câte ori un individ se mişcă, testul trebuie întrerupt, iar individul trebuie avizat că mişcarea sa face necesară un nou test, apoi i se spune: “Dacă spui adevărul ai nevoie ca acest test să o dovedească. Dacă nu spui adevărul, atunci poate că vrei să denaturezi rezultatele detectorului. Dacă faci acest lucru înseamnă că nu spui adevărul. Ar fi indicat, spre binele dumneavoastră, să stați liniştit”.

Cel de-al doilea test de vârf de tensiune poate fi administrat la foarte scurt interval de primul. Totuşi, înainte de al doilea test, examinatorul va aviza pe individ că testul va fi repetat cu întrebările în aceeaşi ordine, apoi individul va fi prevenit: “Motivul acestui al doilea test este de a dovedi ceea ce a rezultat din primul test. Acum stai nemişcat şi cooperează cu mine.” Apoi examinatorul trece la administrarea celui de-al doilea test de vârf de tensiune.

După cel de-al doilea test de vârf de tensiune examinatorul va spune: “Voi efectua acelaşi test a treia oară, dar înainte de aceasta voi părăsi camera pentru a putea să-ți odihneşti brațul. Când mă întorc şi când voi efectua testul viitor să nu mişti

în timpul administrării.” După aceasta examinatorul părăseşte camera. Scopul pentru care părăseşte camera este de a permite individului mincinos să revadă în minte testul anterior şi să se gândească în continuare la poziția întrebării referitoare la articolul furat printre celelalte întrebări. Un astfel de interval de timp între teste reprezintă şi o uşurare în ceea ce priveşte jena produsă de manşon.

După ce examinatorul se întoarce nu i se vor mai da individului alte instrucțiuni, doar i se va spune: “Foarte bine, reaminteşte-ți să stai liniştit pe toată durata testului”. Dacă individul răspunde: “Am stat liniştit”, examinatorul îi va spune: “Dacă ai stat liniştit stai aşa mai departe, iar testul va arăta că spui adevărul, dacă într-adevăr îl spui”.

Experiența a arătat că dacă un individ persistă să mişte în cursul testelor vârf de tensiune, prin aceasta el desfăşoară o activitate de apărare şi de obicei minte în privința problemei în curs de cercetare. Pe de altă parte nu se poate trage totuşi nici o concluzie de sinceritate prin faptul că nu mişcă.

Testul vârfului de tensiune este un test care necesită neapărat cooperarea completă a individului în ceea ce priveşte mişcările musculare. Totuşi, aşa cum s-a semnalat mai înainte, mişcările musculare şi presiunile în cursul altor teste pot fi efectiv utile pentru indicarea minciunii.

Pentru a asigura seriozitatea testului vârfului de tensiune, trebuie avute în vedere de examinator următoarele precauții:

1. Să fie sigur că individul nu a fost deja informat de către anchetator sau prin alte mijloace cum ar fi presa privitor la detaliile pe care examinatorul are intenția să le folosească în testele vârfului de tensiune; în caz contrar, testul ar fi complet nesigur şi ar induce în eroare, întrucât o persoană nevinovată, astfel informată, ar atinge, poate, probabil un vârf de tensiune la întrebarea crucială. Pentru a ne feri de această posibilă eroare, nici un test de vârf de tensiune nu trebuie administrat atâta vreme cât examinatorul nu s-a convins din chestionarea atât a anchetatorilor cât şi a individului că singura cale prin care individul ar fi putut căpăta vreo informație despre acest amănunt special era din propria lui implicare în incidentul în cauză.
2. Să nu folosească pentru amănuntul din întrebarea crucială decât un obiect sau o împrejurare, care este posibil să fi fost trecut cu vederea de către cel care a săvârşit infracțiunea. De exemplu, dacă lângă capul zdrobit al victimei s-a găsit un baston de oină plin de sânge, ucigaşul este în mod evident în conştiință de faptul că s-a întrebuințat un baston de oină. Aşa încât, “baston de oină” este un amănunt adecvat de întrebare crucială, pentru a fi întrebuințat împreună cu alte obiecte, ca “țeavă de fier”, ”topor” etc. De asemenea, dacă s-a luat un inel de pe degetul victimei unei

tâlhării, hoțul ştie cu siguranță în ce constă acel obiect, aşa încât “inel” este un bun obiect pentru întrebarea crucială. Totuşi, pe de altă parte, un hoț care a furat un pachet cu brățări din automobilul unui vânzător de bijuterii, poate că a ascuns pachetul fără să-l fi deschis până în momentul arestării sale. Dacă i se administrează un test de vârf de tensiune cu amănuntul “brățări” ca bază pentru întrebarea crucială acesta ar putea să ducă, în mod evident, la un diagnostic eronat. Acelaşi lucru ar fi adevărat într-un caz când unul din doi hoți a luat un obiect sau o sumă de bani, pe care nu l-a împărțit cu complicele său; întrebuințarea unui asemenea obiect drept bază unei întrebări cruciale pusă complicelui nu ar avea nici un fel de relevanță. De asemenea, la furtul unui revolver Smith & Wesson de calibrul 38, ar fi inutil să întrebăm în cursul unui test vârf de tensiune, despre marca şi calibrul revolverului furat sau despre marca şi calibrul altor revolvere, întrucât hoțul s-ar putea să nu cunoască aceste caracteristici ale obiectului furat.

3. În cazurile de furt să întrebuințeze ca obiecte nerelevante, ce nu fac subiectul întrebărilor cruciale de vârf de tensiune, numai acele categorii de obiecte care sunt bine cunoscute, că nu au fost furate în cursul infracțiunii cercetate. De exemplu, într-un caz real de spargere, în care s-au furat 10$ dintr-un birou, dacă se întrebuințează cuvântul “cuțit” ca obiect nerelavant, un individ care minte poate să aibă vârf de tensiune la acest cuvânt, în locul cuvântului “10$”, eroare care poate să rezulte din faptul că atât examinatorul cât şi victima pot să nu ştie că individul le-a luat pe *ambele*, cuțitul şi cei 10$.

Examinatorul trebuie să fie destul de sigur că obiectul raportat furat, a fost realmente furat, deoarece poate să greşească cu bună credință în privința pierderii obiectului, sau poate să fi falsificat în mod voit raportul în privința lucrurilor furate în scopul de a câştiga un beneficiu fraudulos, ca de exemplu încasarea unei polițe de asigurare care să-i acopere pierderea.

4. Ori de câte ori testul vârfului de tensiune este întrebuințat într-un caz care implică pierderi acumulate, ca în situațiile de delapidare, iar obiectivul testului este de a stabili cuantumul sumelor, experiența arată că testul nu are nici o valoarea reală, afară de cazul că salariatul a admis deja că a luat o parte din bani sau din mărfurile lipsă. Cu alte cuvinte testul este util în privința unui individ care a negat orice fel de prelevări.

Atunci când se foloseşte un test referitor la *cuantum* se recomandă să se stabilească cu individul suma cea mai mare pe care recunoaşte că a furat-o, iar apoi să se urmeze cu următoarele instrucțiuni: “Joe, ai spus că ai luat mărfuri în valoarea de

200$, de la magazin (dacă această sumă este recunoscută), aşa încât am să-ți spun această întrebare la începutul testului vârfului de tensiune şi anume << Ai furat mărfuri în valoare mai mare de 200$ de la magazinul (XYZ) ?>> Întrucât afirmi că aceasta este tot ceea ce ai furat ar trebui să răspunzi “nu”. Apoi te voi întreba şase alte sume progresive la care vei răspunde tot “nu”, iar ultima întrebare va fi: << Ai furat mărfuri în valoare de 5000$ de la magazin ? >> Cu alte cuvinte te voi întreba o sumă ce variază de la 200$ la 5000$ valoarea mărfurilor furate. Dacă spui adevărul în privința sumei de 200$, răspunsurile dumneavoastră nu se vor schimba niciodată în cursul testului, dar dacă nu spui adevărul în privința vreunei sume dincolo de întrebarea referitoare la 200$, tensiunea dumneavoastră va creşte, iar când vei răspunde “nu”, la această întrebare, va atinge maximum după care va coborî până la sfârşitul testului.”

De notat că nu se vor divulga individului toate întrebările primului test, mai cu seamă acelea dintre întrebările referitoare la cei 200$ şi la 5000$. Rațiunea pentru care nu se spune individului suma şi ordinea întrebărilor este de a folosi factorul surpriză în primul test de vârf de tensiune. Totuşi, în următoarele două teste de vârf de tensiune, trebuie să se spună individului sumele reale care vor fi întrebate.

5. Atunci când folosim un test ce priveşte o pierdere a unei sume de bani, trebuie să luăm în considerare posibilitatea ca hoțul să nu ştie cuantumul exact al banilor sau mărfurilor pe care le-a luat. Cu alte cuvinte, se poate să fi pus banii în buzunar sau să-i fi cheltuit fără să-i fi numărat sau fără să-şi aducă aminte cât a cheltuit.
6. Obiectele fără relevanță utilizate în întrebările din testul vârfului de tensiune, vor trebui să fie de acelaşi tip general sau de aceeaşi categorie ca şi cele cruciale. Cu alte cuvinte, într-un caz implicând un inel furat, articolele necruciale vor trebui să fie tot piese de bijuterie şi nu altfel de obiecte fără valoare; în caz contrar marea diferență de valoare sau importanță a inelului furat față de celelalte obiecte, poate să creeze un vârf de tensiune artificial în momentul întrebării, chiar la înregistrarea unui individ nevinovat.
7. Obiectul din întrebarea crucială nu trebuie descris sau anchetat cu o particularitate sau cu o accentuare mai mare decât cele mai puțin cruciale. De exemplu, atunci când cercetăm furtul unui colier de perle, o stimulare artificială va rezulta din identificarea obiectului ca fiind colier de *perle*, în timp ce ne-am referit la obiectele fără relevanță numai ca ceas, brățară, inel; Toate obiectele trebuie descrise la fel colier de *perle*, ceas de *aur*, brățară de *argint*, inel cu *diamant* etc.

Examinatorul trebuie să fie foarte atent când învinovăţeşte un subiect sau când întocmeşte raportul acestuia pe baza testului vârf de tensiune cu excepția în care subiectul nu a spus că obiectul furat a fost pierdut sau bănuieşte că a fost furat.

Deşi testele vârf de tensiune sunt utile ca parte a tehnicii poligrafului, nu se recomandă să eliminăm un individ ca bănuit pe baza lipsei unui răspuns semnificativ. Totuşi, dacă individul cooperează din plin, şi de asemenea, răspunde la o întrebare străină de evenimentul în curs de cercetare, acest răspuns poate fi luat în considerare şi folosit ca încă o indicație a nevinovăției posibile a individului. De exemplu, în timpul examinării unui individ foarte sensibil într-un caz de omucidere, testele întrebării de control erau prea bizare pentru a fi evaluate. Totuşi, poliția a tăinuit anumite amănunte ale crimei, iar aceste amănunte au fost folosite în testele vârf de tensiune. Individul a cooperat din plin în cursul testelor, dar în mod constant, a răspuns la una din întrebări greşit. După ce s-a stabilit neimplicarea sa în această infracțiune, a fost pus să explice de ce una din întrebările vârfului de tensiune îl preocupa mai mult decât celelalte. El a spus că aceasta se datora faptului că el a presupus că acea întrebare, releva cauza morții.

Mai mult, nu trebuie să ne bazăm prea mult pe testul vârfului de tensiune în acele cazuri în care trebuie stabilite sumele de bani sau mărfurile ce au fost furate. Se cunosc cazuri în care înregistrările nu au reuşit să stabilească cu precizie cuantumul real implicat. Aceasta poate şi datorită faptului că indivizii examinați nu cunoşteau cu precizie cuantumul.

O sugestie pentru investigator. Aşa cum am mai arătat, pentru ca un examinator să întrebuințeze testele de vârf de tensiune este esențial ca individul să nu cunoască amănuntul special al evenimentului care formează baza întrebărilor testului. Din această cauză, cei care anchetează trebuie să se abțină de la a spune unui suspect, ce urmează să fie testat la poligraf, nici un fel de amănunt, ca de exemplu, instrumentul folosit în timpul infracțiunii, obiectul furat etc. Dar mai este încă un motiv, în afară de testarea la poligraf, pentru nedivulgarea unor astfel de amănunte şi anume: poate să se ivească o situație în care valabilitatea unei mărturisiri ulterioare va fi pusă la îndoială de însăşi anchetatori, mai cu seamă în cazurile în care există bănuieli că cel ce a mărturisit este un mincinos patologic, în realitate nevinovat de crima pe care a mărturisit-o.

Diagnosticul

Întrucât criteriile cele mai generale întrebuințate (şi care în mod obişnuit sunt considerate cele mai serioase) pot fi obținute din înregistrări continue şi simultane a modificărilor de respirație şi a tensiunii arteriale şi a pulsului, cea mai mare parte a acestei discuții referitoare la răspunsurile mincinoase, va fi consacrată răspunsurilor care pot fi reflectate numai în aceste două fenomene fiziologice. Exemplele de modificări ale G.S.R. sunt rezervate unei prezentări ulterioare.

În scopul de a uşura înțelegerea indicatorilor de minciună care pot fi detectați din traseele respirației şi a tensiunii arteriale – puls, am făcut ca fiecare set de exemple, să fie precedat de mostre de modele obişnuite, normale, sincere, ale unor astfel de trasee (vezi fig. 13 pentru respirație şi fig. 23 pentru tensiune-puls).

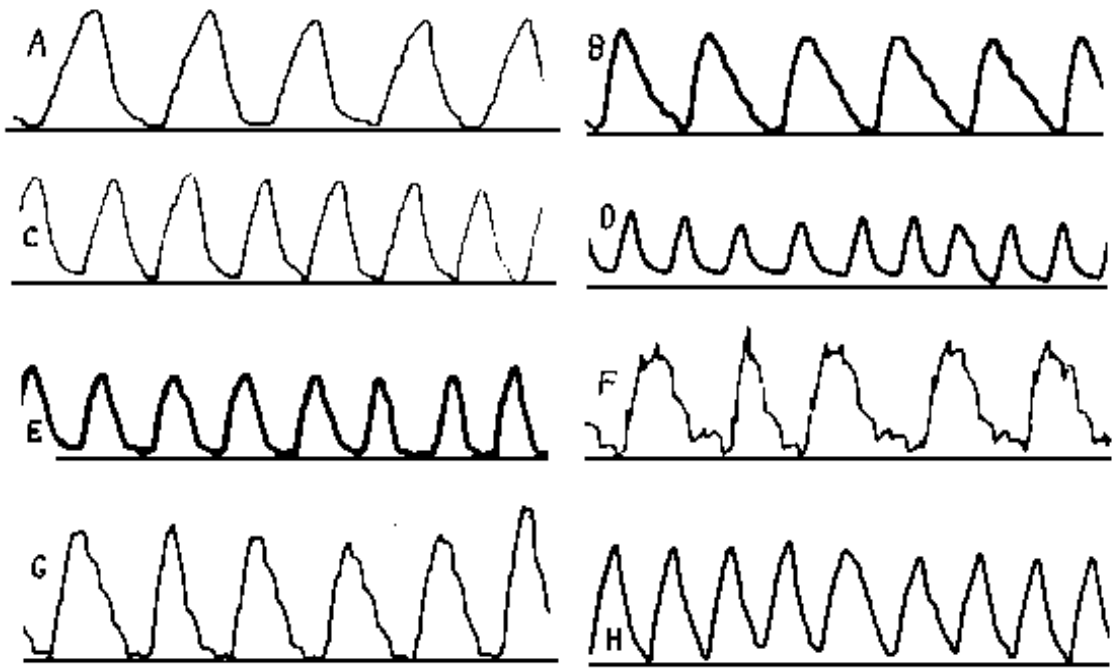

Fig. 13. *Modele normale (sincere) de respirație. A, cicluri respiratorii, 12/minut; amplitudinea ½ in. B, cicluri respiratorii, 12/minut; amplitudinea 7/16 in. A se observa dovada nervozității partea descendentă (expirație) a ciclului respirator. C, cicluri respiratorii, 16/minut; amplitudinea 7/16 in. D, cicluri respiratorii, 22/minut; amplitudinea ¼ in. E, cicluri respiratorii, 18/minut; amplitudinea 3/8 in. F, cicluri respiratorii, 12/minut; amplitudinea 5/8 in. A se observa traseul respirației datorat nervozității. G, cicluri respiratorii, 14/minut; amplitudinea 5/8 in. A se observa evidenta nervozitate pe latura descendentă a ciclului respirator (expirație). H, cicluri respiratorii, 20/minut;*

amplitudinea ½ in. Uşoarele ridicări ale liniei de bază nu au nici o semnificație decât dacă apar în mod constant în punctele în care se pun întrebările relevante ale testului şi nu în alte momente.

Sunt prezentate o serie de exemple de diverse tipuri de răspunsuri ale respirației şi ale tensiunii, care sunt considerate ca fiind criterii valabile de minciună (vezi fig. 14-22 pentru respirație; fig. 24 şi 25 pentru tensiune şi fig. 26 pentru răspunsurile duble ale respirației şi tensiunii). Mai târziu, vor apare reproduceri de înregistrări de cazuri care vor exemplifica toate fazele tehnicii poligrafului.

În privința celor două trasee principale, cel al respirației şi cel al tensiunii-puls, traseul cel mai demn de încredere este respirația. De fapt (aşa cum vom vedea în capitolele următoare), la examinarea unor indivizi inteligenți, dacă modificările de tensiune la întrebările relevante, nu sunt însoțite de modificări ale respirației, modificările tensiunii-puls nu pot fi apreciate ca adevărate răspunsuri mincinoase. Totuşi, dacă are loc o modificare a tensiunii arteriale la *întrebarea de control*, fără a fi însoțită de o modificare a respirației, aceasta poate fi de ajuns pentru a scoate pe individ din rândul suspecților. Acest rezultat este datorat faptului că răspunsul la o întrebare de control, pentru a fi semnificativ, nu trebuie să se datoreze minciunii; un astfel de răspuns îşi va fi îndeplinit scopul chiar dacă este rezultatul numai al unei preocupări sau al unui gând în privința justeței sau suficienței răspunsului dat.

Pe de altă parte, în cazurile în care sunt implicați indivizi mai puțin inteligenți, minciuna lor poate fi descoperită numai în modificările tensiunii-puls, fără alte modificări însoțitoare ale respirației.

Spre deosebire de traseul tensiunii-puls, respirația este mai puțin aptă de a fi afectată de asemenea factori străini, ca nervozitatea unei persoane sincere, sau preocuparea sa în privința unei alte chestiuni, fără legătură cu cea în curs de cercetare. Apoi, eforturile de a scăpa de detectare prin devierea înregistrărilor poligrafului sunt mai uşor detectabile sau reflectate în traseul respirației. Totuşi, ambele trasee sunt absolut esențiale în orice examinare la poligraf.

În interpretarea diagramelor obținute la poligraf, examinatorul trebuie să caute modele pentru răspunsuri generale, şi apoi să-şi pună următoarele întrebări:

1. Care este modelul normal de respirație al individului ?
2. A cooperat total individul în cursul testului ?
3. Care întrebare indică răspunsul cel mai intens al respirației ?
4. Care întrebare indică răspunsul cel mai intens al tensiunii ?

5. Dacă individul indică vreun răspuns la întrebarea de control ? În caz contrar dacă sunt necesare întrebări de control diferite ?
6. Cum se compară răspunsurile individului cu răspunsurile la întrebarea de control?
7. Care răspunsuri sunt mai intense şi *mai consecvente*, cele la întrebările relevante sau la întrebările de control ?
8. Dacă individul a răspuns prea mult, este recomandabil un test al "complexului de vinovăție" ? Dacă răspunsurile nu sunt destul de clare, neputând stabili dacă individul spune adevărul sau nu, este necesară o reexaminare ?
9. Dacă răspunsurile nu sunt destul de clare, neputând stabili dacă individul spune adevărul sau nu, este necesară o reexaminare ?
10. Dacă individul a încercat cu intenție să răspundă prea mult, sau şi-a permis mişcări evidente atunci când i s-a prezentat cartonaşul ales sau atunci când a răspuns cu "da" la "testul da".

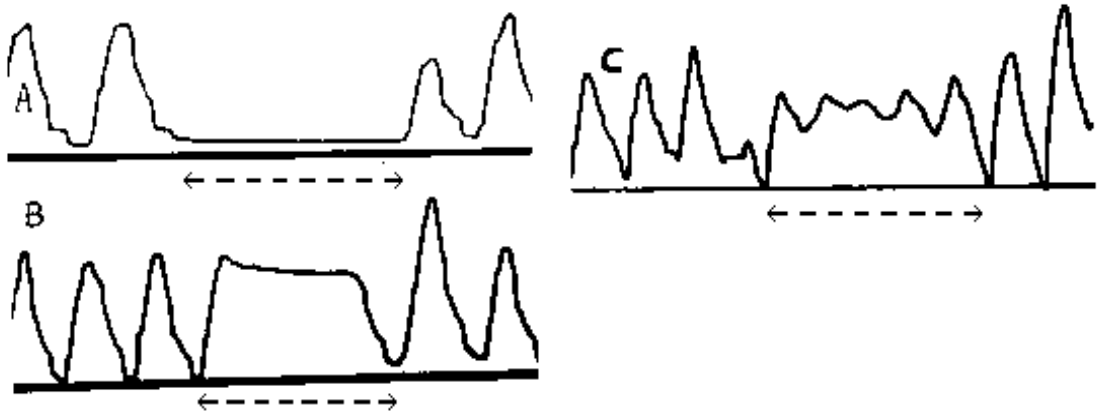

Fig. 14. *Respirația la un răspuns mincinos: 1. Blocuri respiratorii. O blocare (o oprire) a respirației care survine imediat după răspunsul la o întrebare a testului şi durează câteva secunde (aproximativ de la 5 la 15 sau chiar 20 secunde) este un simptom serios de minciună. Această formă de suprimare a respirației poate să apară la sfârşitul expirației aşa cum se vede în A sau la sfârşitul inspirației aşa cum se vede în B, sau între cele două momente, ca în C. Partea orizontală a traseului, între săgeți, reprezintă în A un stop respirator de circa 10 secunde. Stopul respirator în B a fost de aproximativ 7 secunde. Chiar dacă un stop respirator are loc la sfârşitul unei inspirații şi foarte rar la sfârşitul expirației (ca în traseul A), este tot atât de semnificativ ca răspuns mincinos. C exemplifică o suprimare a respirației care se apropie dar care nu este chiar egală cu stopurile respiratorii tipice din A şi din B. Totuşi, are aceeaşi semnificație de minciună.*

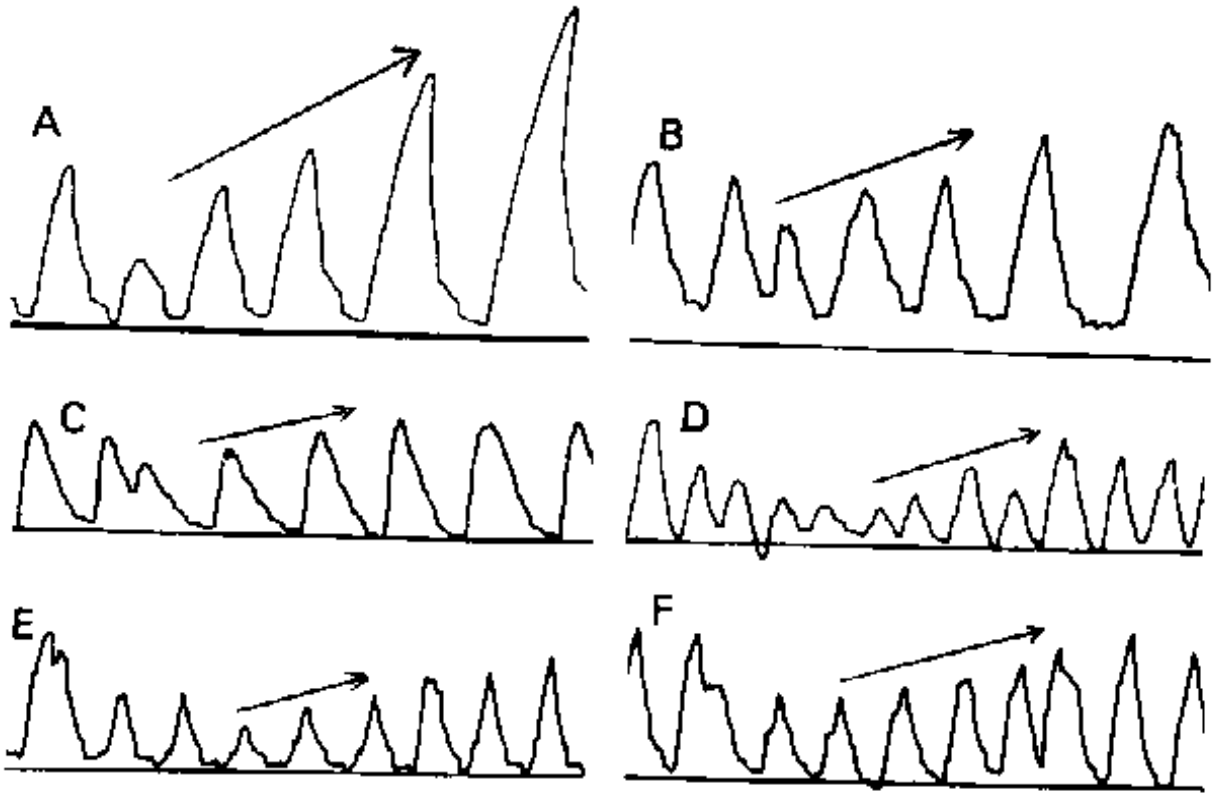

Fig. 15. *Respirație la un răspuns mincinos: 2. Suprimarea în formă de scară. O suprimare a respirației care ia forma unei scări care urcă şi care începe imediat coboare după ce s-a răspuns unei întrebări, este un alt criteriu foarte serios de minciună. Poate să survină în mai multe forme aşa cum se arată mai sus şi aşa cum este indicat şi prin săgeți.*

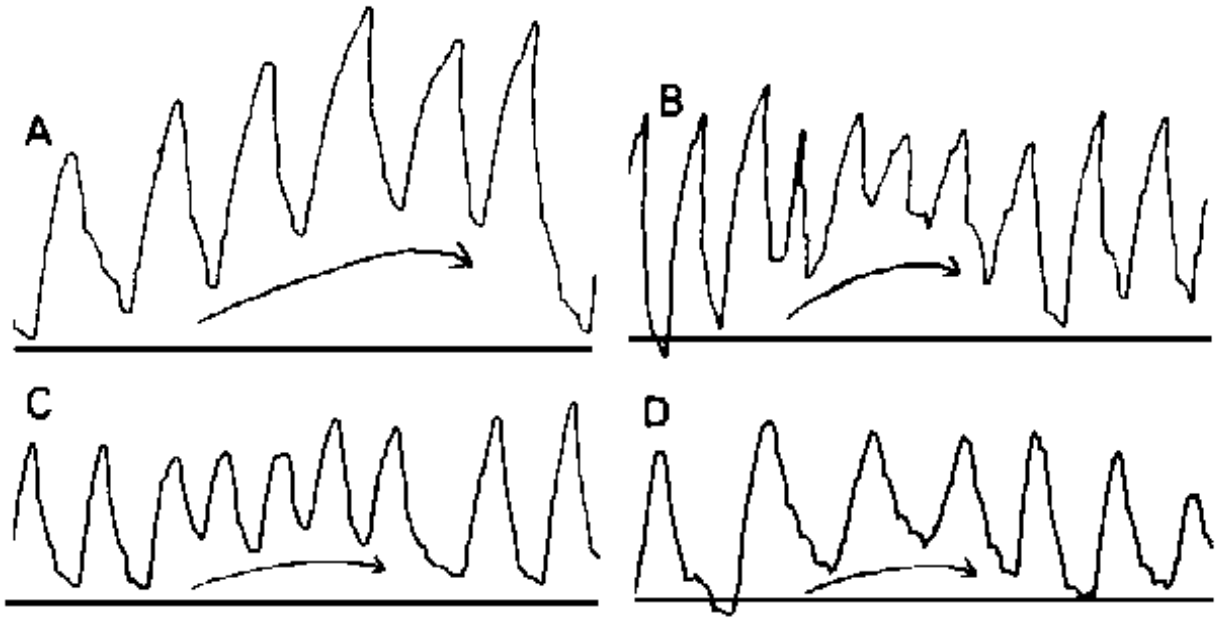

Fig. 16. *Respirația la un răspuns mincinos. 3. Linia de bază a respirației se ridică. O ridicare a liniei de bază a respirației (aşa cum se arată prin săgeți) în momentul când se pune o întrebare a testului, este un alt simptom foarte serios de minciună. Aşa cum se arată şi în acest exemplu, de obicei ridicarea durează 15 – 20 secunde, după care linia de bază, de obicei, revine la nivelul său normal*.

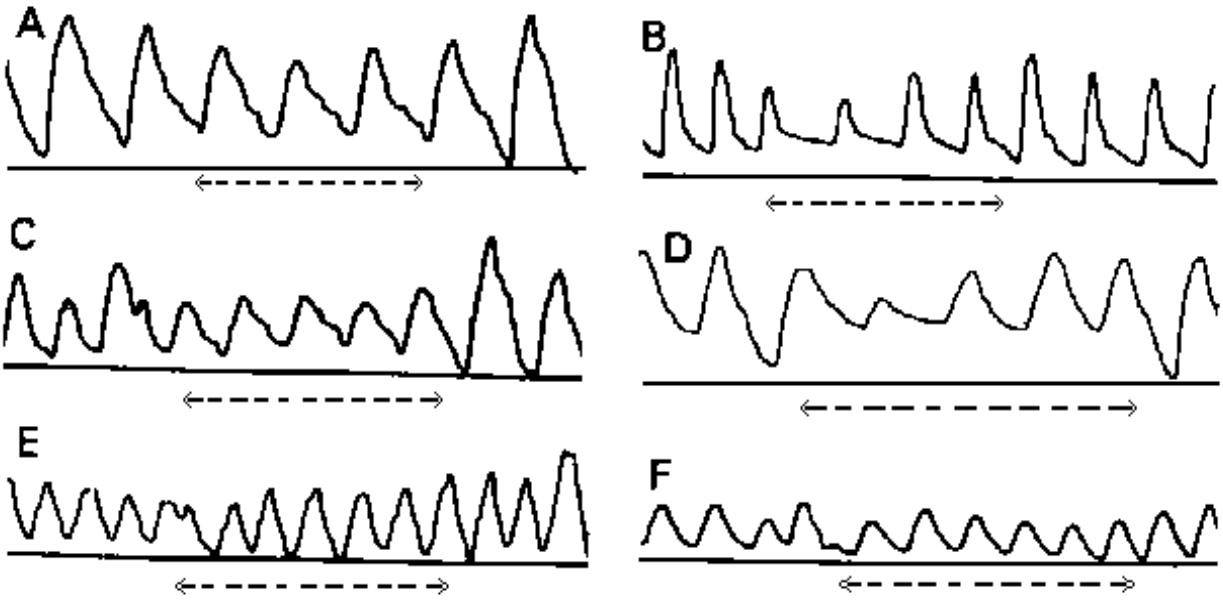

Fig. 17. *Respirația la un răspuns mincinos. 4. Suprimarea obişnuită. Tot atât de semnificativă ca răspunsurile de mai sus este o formă de suprimare a respirației, care nu poate fi caracterizată decât ca obişnuită. Nu are nici o caracteristică specifică de*

bloc, scară, sau de ridicare a liniei de bază, dar totuşi, constituie un criteriu serios de minciună.

Observați că unele din trasee combină caracteristici la o scară minoră a blocurilor, scării şi ridicării liniei de bază, dar singura calitate distinctivă adevărată este o formă generală de suprimare a respirației.

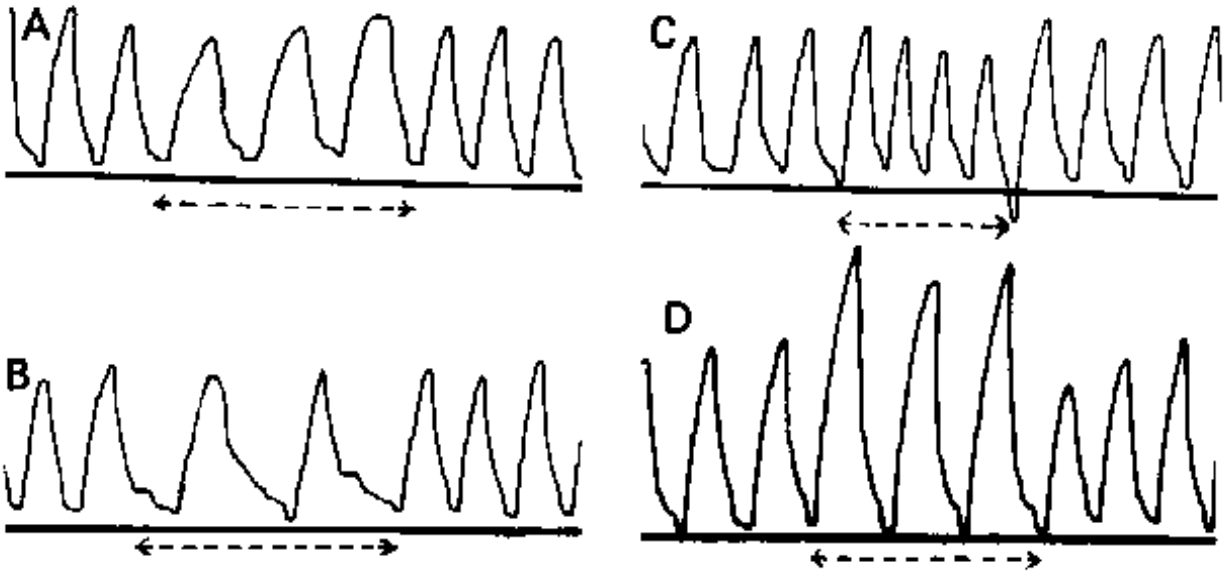

Fig. 18. *Respirația la un răspuns mincinos. 5. Modificarea ciclului respirației (mai încet, mai rapid sau respirație mai grea). O modificare a ciclului respirator, după punerea unei întrebări relevante (de exemplu în timpul intervalului indicat între săgeți), este un alt criteriu serios de minciună. A, lărgirea ciclului indică o respirație mai înceată în timpul întrebării relevante. B, criteriul de minciună apare aici sub forma unui traseu al respirației încet, alunecos. C, aici ciclurile sunt mai frecvente din cauza unei respirații mai rapide. D, ciclurile mai lungi indică o respirație mai grea de-a lungul intervalului întrebării relevante.*

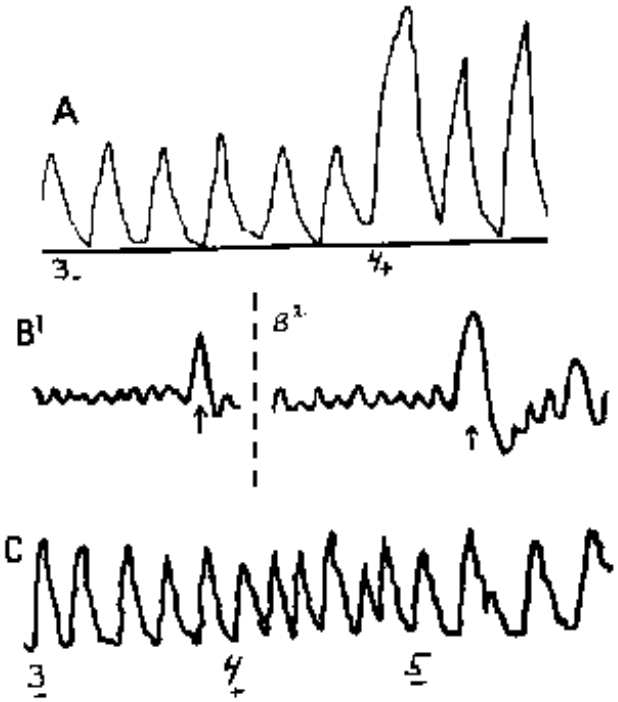

Fig. 19. *Respirație la un răspuns mincinos. 6. Uşurarea respirației după minciună. O respirație mai grea (adică un oftat de uşurare) după o întrebare relevantă, sau chiar la sfârşitul testului şi fără a fi precedat de vreo suprimare evidentă, este un alt criteriu serios de minciună. A, este, în acest caz, traseul respirator al unui individ, dea lungul primelor trei întrebări, care apare complet normal, dar după a patra întrebare (o întrebare neutră ce urmează după întrebarea relevantă din poziția 3), individul a avut un "oftat de uşurare", sub forma a trei respirații grele. Ori de câte ori acest fenomen are loc de mai multe ori în cursul unui test, el poate fi considerat ca un criteriu de minciună. B, este răspunsul caracteristic al acestui individ caracterizat printr-o respirație mai grea ("oftat de uşurare") la punctele marcate cu săgeți, circa 20 secunde după răspunsul la o întrebare relevantă (viol – omor). C, fenomenul de "uşurare" a respirației ar putea fi descris ca o "recuperare" a unei insuficiențe de oxigen creată în perioada de suprimare a respirației. Uneori, deşi foarte rar, recuperarea de oxigen poate îmbrăca forma unei respirații mai rapide, ca în C (la întrebarea numărul 4), mai degrabă decât în forma unei respirații mai grele ca în A şi în B.*

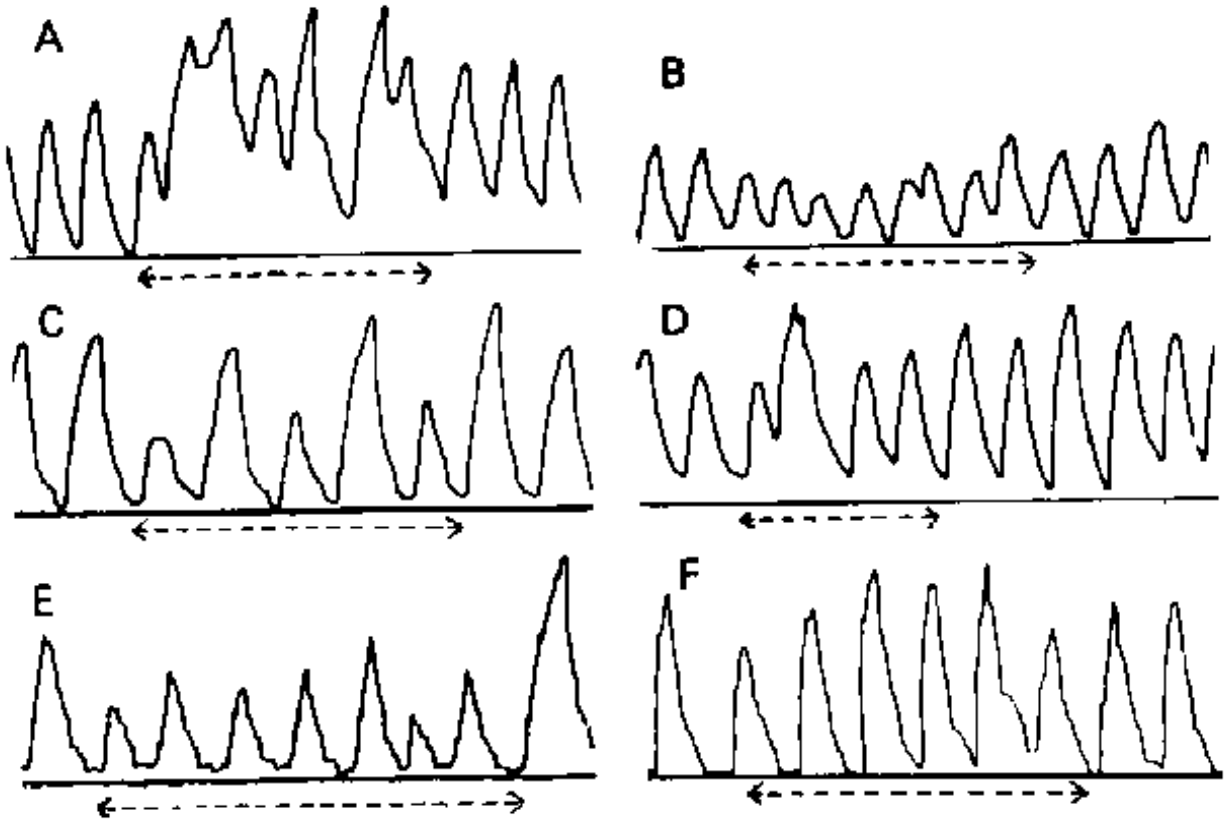

Fig. 20. *Respirația la un răspuns mincinos. 7. Răspunsuri nehotărâte specifice. În afară de setul anterior exemplificat de răspunsuri specifice, minciuna mai poate fi reflectată prin diverse forme de respirație dezordonată în cursul intervalului dintre întrebările relevante ale testului. Spre deosebire de ceea ce se presupune uneori, respirațiile dezordonate de tipurile arătate aici nu sunt datorate de obicei unui efort voit din partea individului; în aparență acestea rezultă numai din propria sa tulburare* naturală datorată faptului că minte.

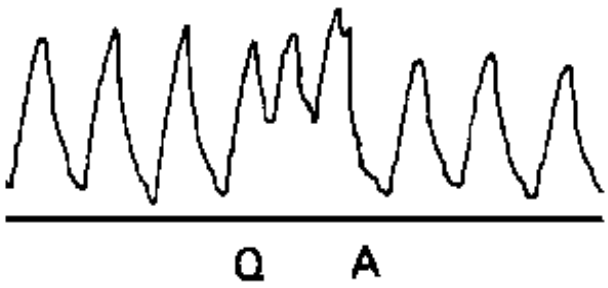

Fig. 21. *Răspuns pseudomincinos anticipator, al respirației. Răspunsurile specifice, anterior exemplificate, ale respirației, nu devin semnificative decât dacă apar şi continuă după ce s-a răspuns la o întrebare, sau în orice caz, nu mai devreme decât la un interval de un ciclu înainte ca să fi răspuns la întrebare. Dacă răspunsul are loc*

înaintea acestui eveniment (ca în fig. 21) de obicei nu indică o minciună şi poate fi considerat ca un răspuns anticipat pseudomincinos.

Bineînțeles, o excepție la această regulă trebuie făcută în acele cazuri în care individul îşi permite încercări deliberate de a devia traseul respirației. Pentru o altă excepție, vezi fig. 180.

De asemenea, este important de notat că această regulă se aplică numai traseului respirației şi nu tensiunii. Totuşi, o modificare a tensiunii care survine în cursul punerii unei întrebări şi înainte de răspunsul individului, poate fi semnificativă ca un răspuns de minciună. Poate că diferența de semnificație rezultă din faptul că răspunsurile respirației la o minciună sunt uneori datorate unui efort controlat de a exercita un control asupra unor tulburări interne în momentul în care s-a spus o minciună, în timp ce modificările de tensiune implică un fenomen necontrolabil, care reflectă tensiunea în momentul spunerii unei minciuni, dar şi ca anticipare la minciuna însăşi. Totuşi, cea mai mare parte a răspunsurilor respirației la o minciună sunt naturale şi necontrolate.

Examinatorul a început să pună o întrebare relevantă în *Q*; aceasta nu s-a terminat sau nu i s-a dat răspuns decât la punctul marcat *A*. În afară de cazul în care un răspuns de tipul arătat între *Q* şi *A* survine după răspunsul individului, acest răspuns nu trebuie socotit ca şi criteriu de minciună.

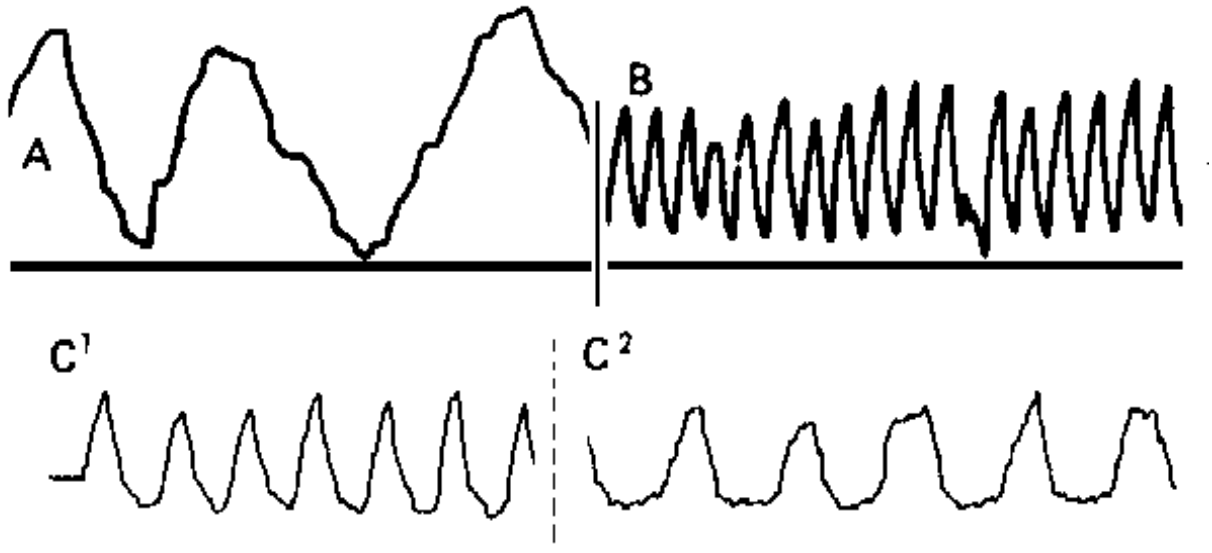

Fig. 22. *Răspunsul respirației la o minciună. 8. Respirația în general dezordonată. Există cazuri în care minciuna nu este reflectată în respirație decât printr-un model în general dezordonat, mai degrabă sub forma de modificări specifice, aşa cum s-a mai arătat mai sus. Asemenea modele în general dezordonate pot să rezulte*

dintr-o respirație excesiv de înceată sau de rapidă ca în A şi în B. Când se prezintă în această formă, ele sunt de obicei rezultatul unui efort deliberat, din partea individului, de a induce în eroare pe examinator.

O altă indicație cu caracter general de minciună, pe traseul respirației, este o linie de bază fluctuantă de-a lungul întregii înregistrări, şi fără nici o legătură cu întrebările adresate. Cu alte cuvinte, tipul de modificări arătate în fig. 16 şi 20 pot fi găsite de-a lungul înregistrării şi nu numai ca răspuns la o întrebare specifică (un exemplu real este cel din fig. 177).

Un model general de inspirație în formă de "dinți de ferestrău" este o altă indicație de minciună, ori de câte ori o comparație cu traseul respirației individului când nu este în curs de testare, arată că aceasta nu este o caracteristică normală a respirației sale (vezi C^2). Totuşi, trebuie să avem grijă să verificăm faptul că porțiunea de inspirație în formă de ferestrău a traseului ciclului respirator să nu fie rezultatul vreunei scurgeri a sistemului mecanic al poligrafului, posibilitate pe care o vom discuta ulterior în capitolul "Factori care influențează rezultatele testelor". O respirație foarte înceată ca în *A* (circa 6 cicluri/minut) de-a lungul întregului test arată eforturile intenționate ale unui individ mincinos de a eluda detectarea. În *B* avem o respirație extrem de rapidă (aproximativ 38 cicluri/minut) de-a lungul testului, ce indică un alt fel de efort de a eluda detectarea. Traseul din stânga, C^1, a fost făcut în acel moment al testării când individul nu a cunoscut ce întrebări îi vor fi adresate. Traseul din dreapta C^2, a fost făcut în acel moment al testului când subiectul a recunoscut că a deviat în mod voit modul lui de a respira. De obicei, înregistrarea atât a respirației abdominale cât şi a celei toracice, are modele similare; Aceasta înseamnă că traseele de inspirație din plămâni şi din abdomen se suprapun. Totuşi, amplitudinea unui traseu poate fi mai mare decât a celuilalt. În cea mai mare parte a cazurilor, traseul abdominal al respirației atinge o amplitudine mai mare decât traseul pulmonar.

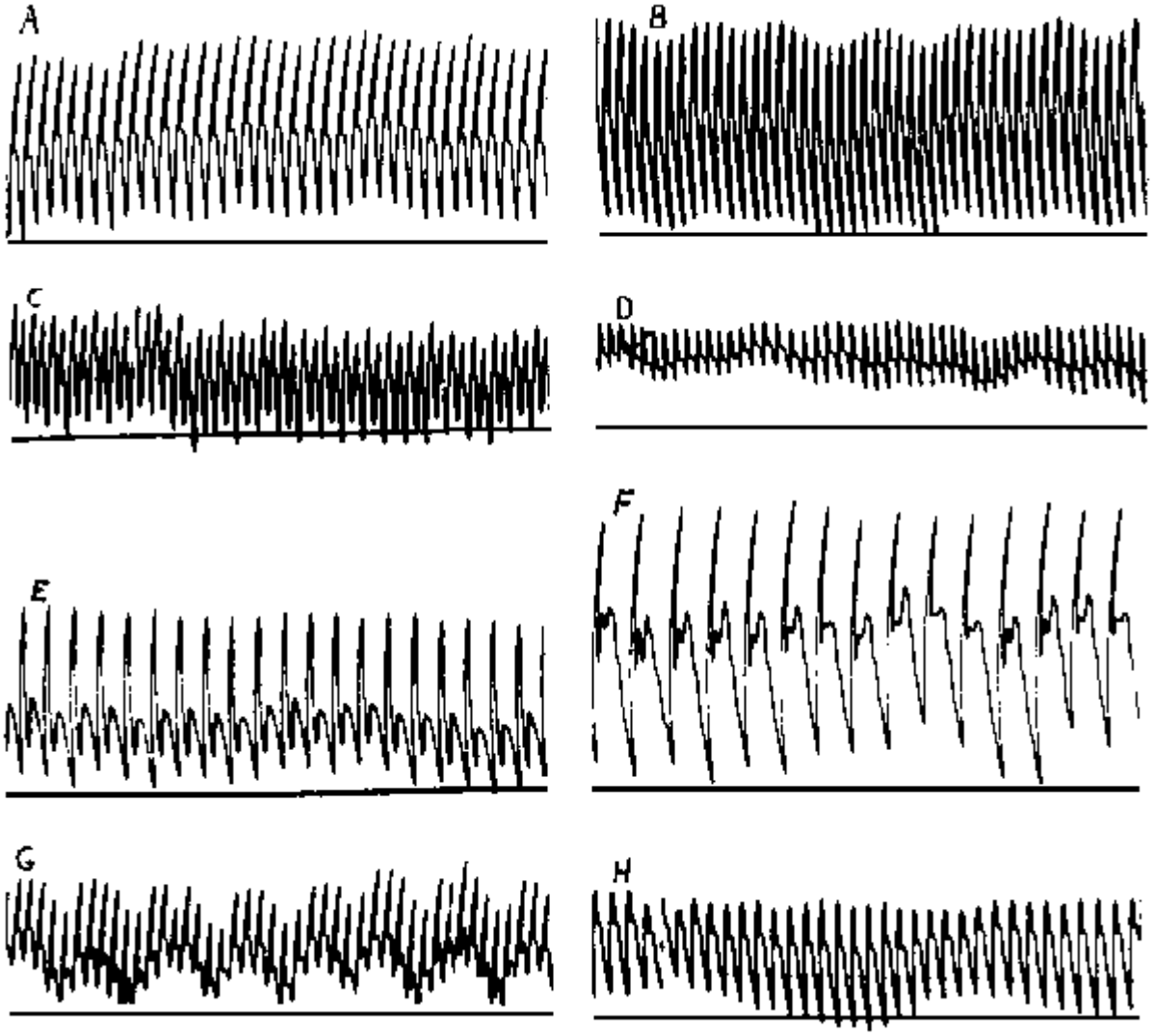

Fig. 23. *Traseele normale (sincere) de tensiune arterială -puls. A, Fiecare bătaie individuală din acest traseu reprezintă o bătaie de inimă, în limite normale, de 80 bătăi/minut. O bătaie de această amplitudine (¾ in), cu o crestătură dicrotică lângă centru, este ideală pentru scopul de a testa minciuna; ea indică faptul că presiunea manşonului este aproximativ la jumătatea drumului între tensiunea aterială sistolică şi diastolică. B, pulsul acestui individ este foarte rapid, aproximativ 100 bătăi/minut. Crestătura dicrotică apare în modelul normal, central, dar este de aşa natură încât să dea fiecărei bătăi aspectul unui "os iadeş". C, observați amplitudinea neregulată dar constantă a traseului acestui individ, stare descrisă de medici ca "echtopică". Totuşi, această stare nu interferează cu un examen satisfăcător la poligraf. D, aici pulsul este de circa 110 bătăi/minut. Deşi amplitudinea traseului este relativ mică (¼ in), ea este suficientă pentru testarea minciunii. Un puls de amplitudine mică este caracteristic pentru indivizii obezi. De asemenea, la aceşti indivizi poate să fie nevoie de o presiune a manşonului 100 până la 130 mm, în scopul de a obține un traseu satisfăcător, cu crestătura dicrotică lângă centrul bătăii. E, modelul unui puls foarte încet, circa 50*

bătăi/minut Un astfel de puls este numit în termeni medicali ca puls "vagatonic". F, un puls excepțional de încet, circa 34 bătăi/minut. Când pulsul unui individ este atât de încet ca cel arătat la E şi în F, el va resimți numai în rare cazuri modificări semnificative ale tensiunii. Persoanele care mint şi care au un puls mare sunt indivizi mult mai buni pentru examinare, în măsura în care este implicat traseul tensiunii. G, fluctuarea nivelului liniei de bază a tensiunii indică nervozitate. Totuşi, astfel de indivizi sunt adecvați pentru scopurile unui test. H, observați dovada ivirii rare a două crestături dicrotice la fiecare puls. Totuşi, se pot face asupra unor astfel de indivizi, examinări satisfăcătoare.

Ca regulă generală, orice neregularitate a tensiunii, a pulsului sau a respirației, care este în mod constant neregulată, nu va împiedica realizarea unui diagnostic la poligraf. Totuşi, dacă aceste neregularități sunt sporadice, ele vor stânjeni obținerea unui test satisfăcător.

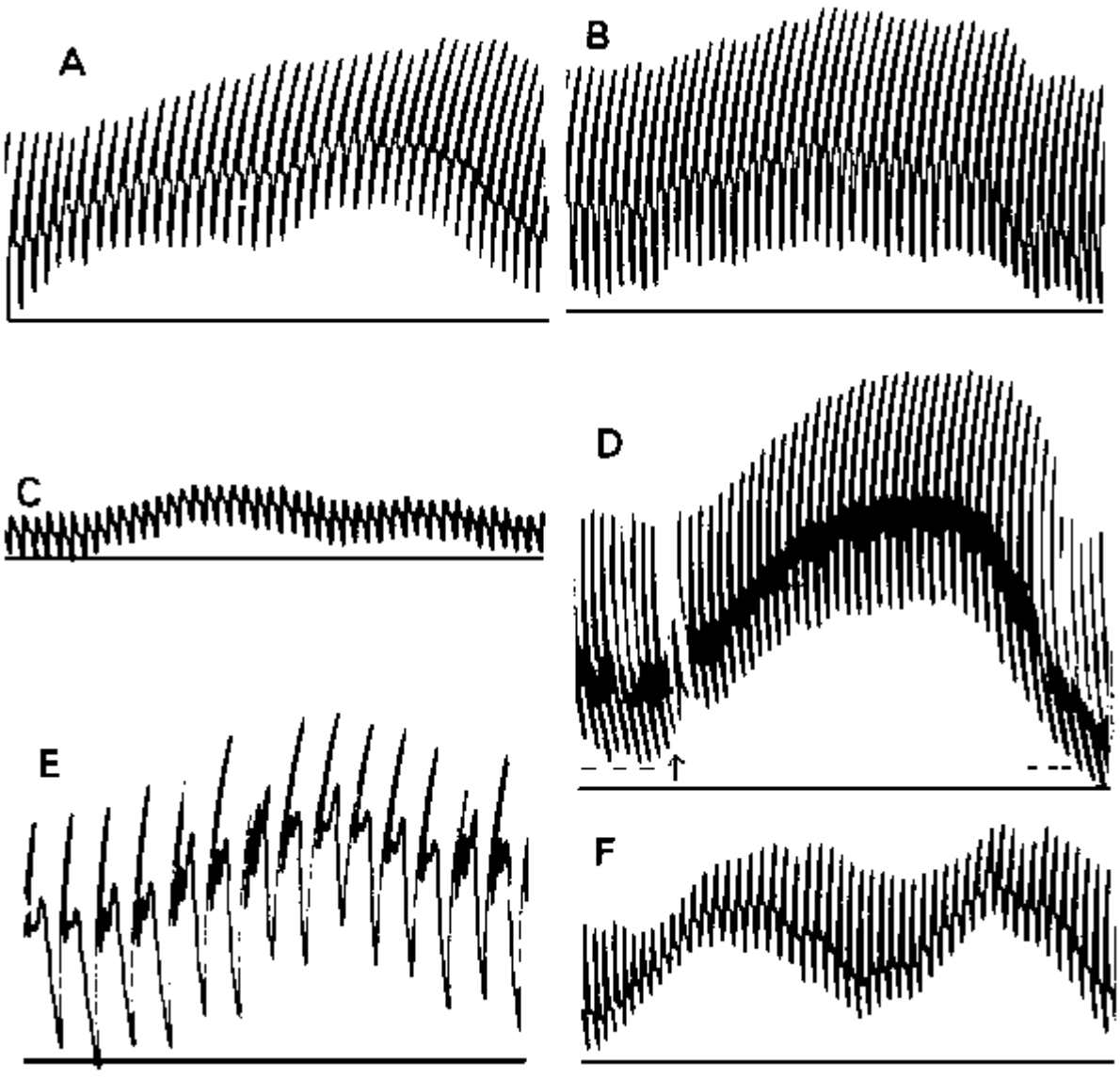

Fig. 24. *Indicatori de minciună pe traseul tensiunii. A, răspuns tipic de minciună indicat de o ridicare a nivelului de bază al traseului. Această ridicare reflectă o creştere a tensiunii arteriale, când s-a dat un răspuns întrebării, aici arătat la începutul traseului. Observați, de asemenea, reducerea amplitudinii pulsului. B, o ridicare a nivelului de bază a tensiunii arteriale nu este însoțită în mod necesar de o scădere a amplitudinii pulsului ca în A. C, criteriile de minciună pot să apară în forme mai puțin dramatice decât în A şi B. Acest traseu este al unei persoane obeze. Este tot atât de semnificativ ca cele din A şi B. D, observați că în acest răspuns de minciună, nivelul tensiuni arteriale era mai ridicat înainte de întrebarea relevantă (linia punctată şi săgeata) decât după intervalul răspunsului la întrebarea relevantă. Tensiunea arterială a scăzut la linia de bază față de linia inițială aşa cum se arată cu cel de-al doilea rând de linii punctate. Aceasta este probabil datorată anticipării întrebării de către individ, ori de uşurarea de tensiune după răspunsul său. E, exemplificarea unui caz destul de rar al unui răspuns mincinos care apare în traseul minciunii al unui individ cu un puls extrem de încet (34 cicluri/minut). F, un răspuns al tensiunii arteriale în formă de "cale ferată".*

În afară de indicațiile răspunsurilor specifice de mai sus de minciună, un examinator va întâlni uneori o indicație generală sub forma unei creşteri treptate a tensiunii arteriale, sau o menținere a tensiunii care este reflectată printr-o ridicare a traseului până la întrebarea relevantă (5) şi o cădere a tensiunii când se pune întrebarea următoare (6). Totuşi, trebuie să avem grijă să evităm o creştere accidentală a traseului ca rezultat al unei presiuni inadecvate în manşon aşa cum se vede în fig. 25 B.

Un principiu conducător în privința modificărilor tensiunii arătate în fig. 24 este că atunci când avem de-a face cu indivizi inteligenți, instruiți, nu ne putem baza pe astfel de modificări ca reprezentând criterii valabile de minciună, decât dacă sunt însoțite de modificări sau neregularități ale respirație, chiar dacă acestea pot fi uşoare şi chiar dacă le lipseşte calitatea de indici de minciună pe respirație. Totuşi, în privința unor indivizi mai puțin inteligenți, neinstruiți, minciuna lor poate fi stabilită numai prin modificările tensiunii, fără vreo modificare însoțitoare a respirației.

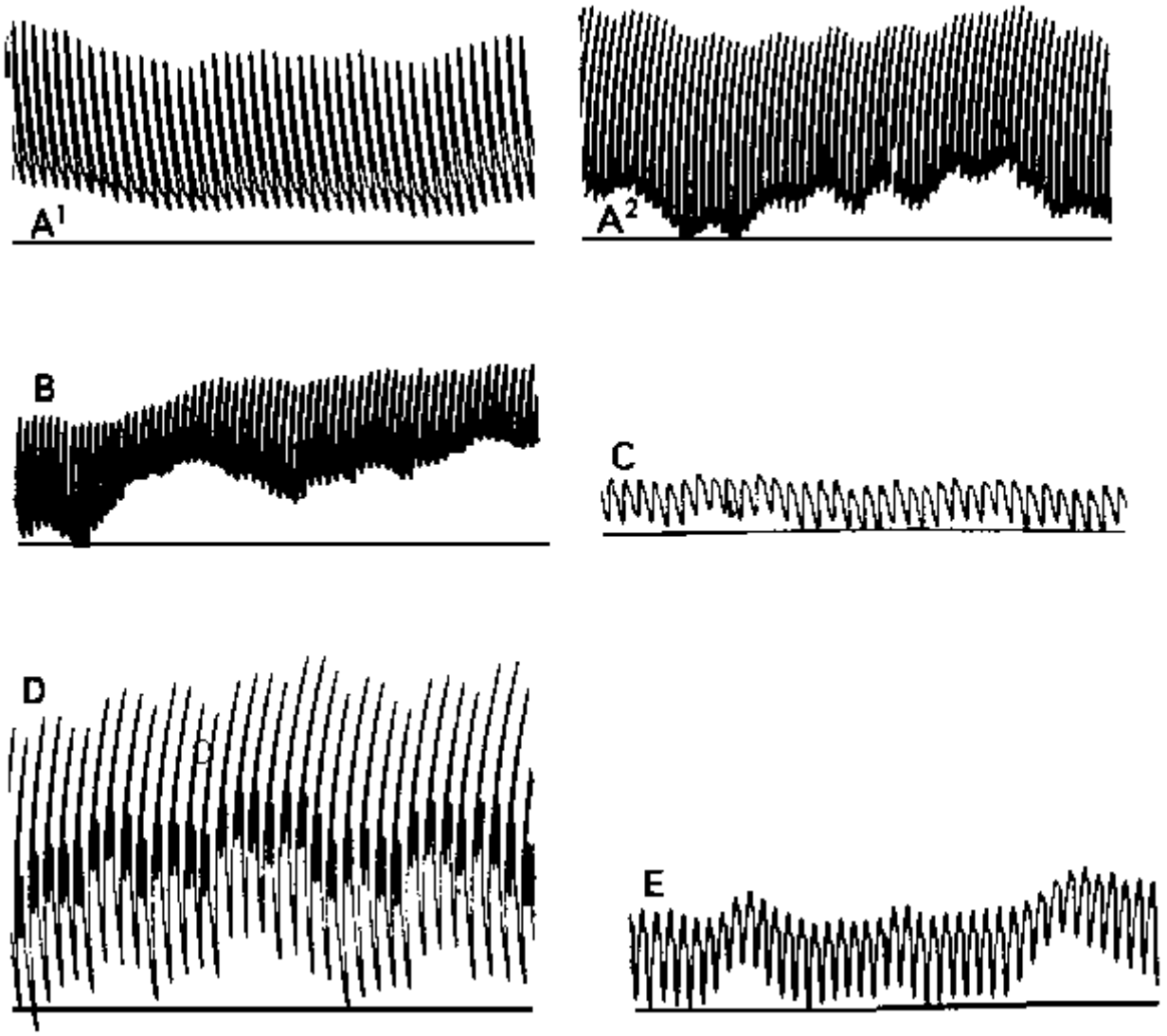

Fig. 25. *Exemple ale efectului unei presiuni inadecvate ale manşonului asupra tensiunii arteriale. A, localizarea crestăturii dicrotice lângă baza traseului, în ambele trasee de mai sus indicându-se o presiune prea mare în manşon. O dezumflare a tensiunii manşonului circa 5 mm, va centra crestătura dicrotică şi va furniza un traseu mult mai convenabil pentru scopurile testului. De asemenea, va uşura jena individului. Când presiunea manşonului este prea ridicată, ea tinde să mascheze criteriile de minciună, care de obicei sunt relevante dacă presiunea a fost ajustată în mod adecvat. De aceea este important ca examinatorul să caute să umfle manşonul la presiunea adecvată cu crestătura dicrotică la centrul bătăii. B, jena fizică produsă de o presiune prea ridicată poate să provoace aşa cum se arată aici, o creştere treptată, totuşi, uneori specifică liniei bazale, pe care un examinator fără experiență poate să o interpreteze greşit ca o indicație de minciună. C, traseul tensiunii arteriale ale unei femei obeze. Pentru a obține un traseu chiar atât de bun ca cel de față, presiunea manşonului ar trebui să fie de cca. 130 unități, presiune care inhibă valoarea traseului tensiunii-puls. Totuşi, traseul respirației unui astfel de individ poate să furnizeze examinatorului criteriile necesare*

pentru minciună. D, o amplitudine atât de mare ca aceasta a traseului tensiunii arteriale trebuie redusă prin scăderea presiunii manşonului, menținând în acelaşi timp crestătura dicrotică în centrul bătăii pulsului. E, în acest exemplu presiunea manşonului este prea scăzută, având ca rezultat apariția crestăturii dicrotice la partea de sus a bătăii pulsului. O mărire a presiunii cu cca. 5 – 10 mm va remedia situația.

În cazurile în care crestătura dicrotică nu poate fi centrată printr-o modificare a presiunii manşonului, în sus sau în jos, examinatorul trebuie să se oprească la o amplitudine medie indiferent de poziția crestăturii dicrotice.

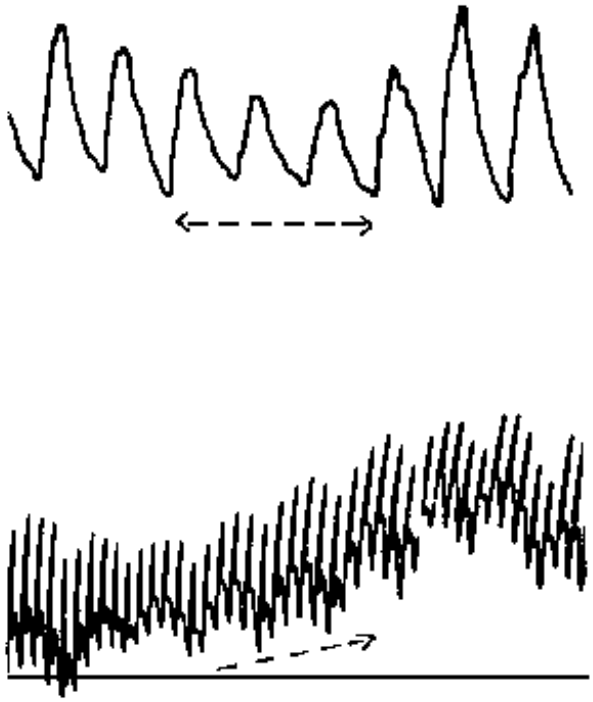

Fig. 26. *Răspuns dublu de minciună a respirației şi a tensiunii. Răspunsul specific mincinos apare aici în ambele trasee*.

Factori fundamentali care stau la baza răspunsurilor mincinoase

Preocuparea de o posibilă detectare pare să fie factorul principal, responsabil de schimbările fiziologice care sunt înregistrate şi interpretate ca simptome de minciună (a se vedea în special figurile 27 şi 28). De fapt, toate exemplele următoare de cazuri referitoare la aplicarea diverselor procedee de “stimulare” stabilesc că în afară de cazul când o persoană este preocupată de posibilitatea ca minciuna să fie detectată, înregistrările sale la poligraf nu vor releva această minciună.

Conştiința unei infracțiuni sau remuşcarea, pot servi ca factori auxiliari, dar efectul lor asupra modificărilor fiziologice pare să fie de importanță minoră în comparație cu frica de detectare [59].

Desigur, că există posibilitatea ca modificările fiziologice care indică minciuna la o înregistrare la poligraf să nu fie decât simplul rezultat al proceselor de gândire ale individului, atunci când sunt stimulate de întrebările testului, de exemplu, atunci când un individ răspunde sincer "nu" la întrebarea de control – de exemplu "Ai furat vreodată ceva în viața dumitale ?" - adeseori va avea loc o reacție, ca rezultat al încercării individului de a-şi aminti dacă a uitat ceva, sau ca rezultat al îndoielii pe care o poate avea în privința adevărului total al răspunsului său, în contrast cu o minciună adevărată.

[59] Vezi "Limitele detectorului de minciuni" de Floch, M. în J. Crim. L. & Criminol., **40** (5): 651, 1950. A se vedea în special pag. 652 unde se afirmă că, "conştiinţa" trebuie pusă în aceeaşi categorie cu "teama de detectare" deoarece din punct de vedere psihologic conştiinţa este o astfel de teamă. Numai că teama este de superego sau de principiile morale, care reprezintă autoritatea în general. În concluzie, conştiinţa este teama de detectare şi de pedeapsă şi nu un concept abstract.

Experienţa şi observaţiile noastre au arătat că funcţionarii însărcinaţi cu aplicarea legii într-o colectivitate în care poligraful şi-a dovedit valoarea, ca un auxiliar de cercetare, sunt foarte vulnerabili atunci când sunt supuşi unei reexaminări. Respectul lor pentru eficacitatea tehnicii, bazată chiar pe întrebuinţarea de către ei a aparatului pe diferiţi suspecţi în diferite infracţiuni, cât şi cunoştinţele lor provenind din alte surse cu privire la eficacitatea aparatului, creează o teamă de detectare mult mai mare decât a mediei celor interogaţi, care nu au acelaşi respect faţă de eficacitatea acestei tehnici. Aceasta s-a adeverit ori de câte ori funcţionarii însărcinaţi cu aplicarea legii au fost testaţi ca suspecţi de infracţiuni sau în cazul unor cercetări de personal.

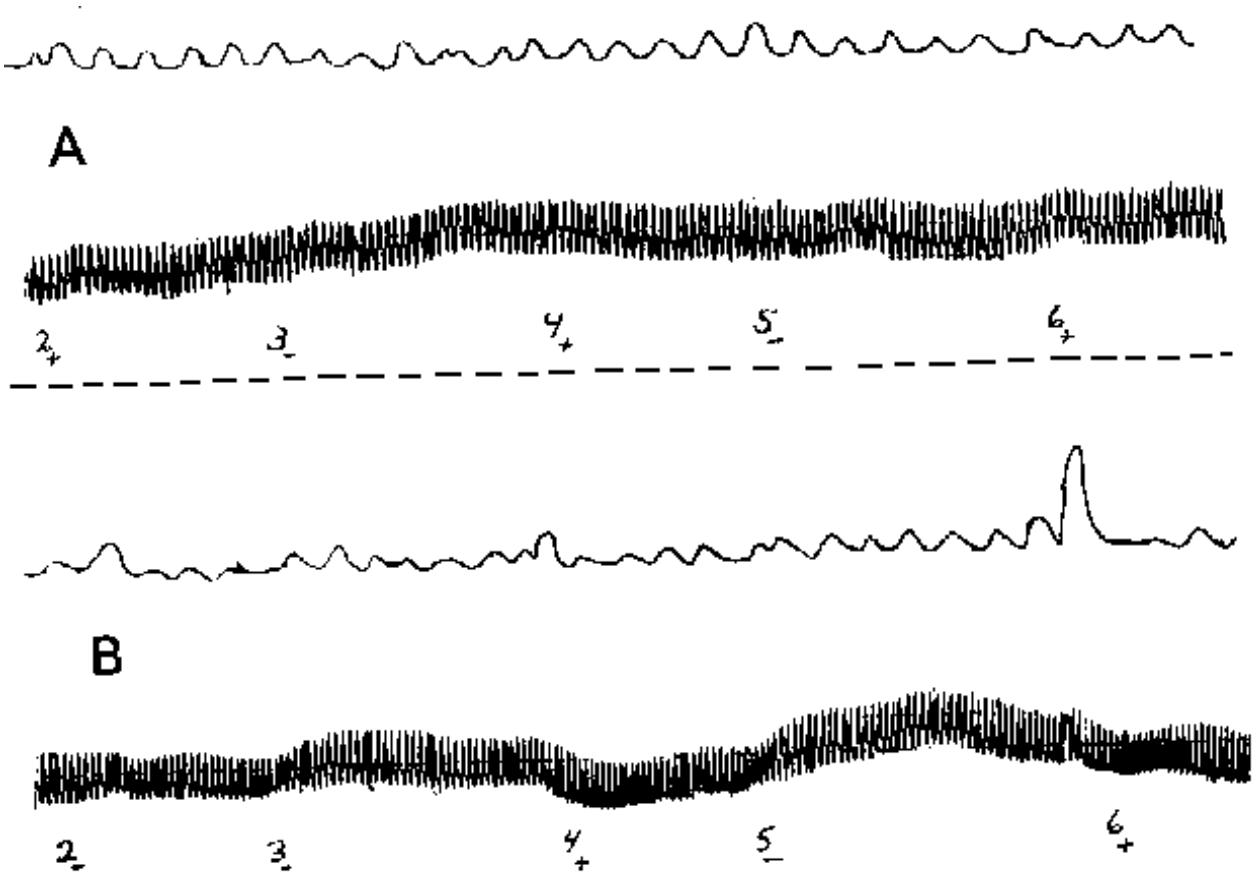

Fig. 27. *Un exemplu a ceea ce pare a fi efectul unei lipse de griji iar apoi al prezenței unei griji referitoare la o posibilă detectare. Individul în cauză de la care au fost obținute traseele A şi B, era bănuit că a dinamitat un imobil. Prima înregistrare a testului său nu conține nici o indicație de minciună, afară poate de natura, în general dezordonată, a traseului respirației. După două zile a fost din nou examinat (traseele B), după ce complicele său a fost examinat şi a mărturisit vinovăția. Deşi individul nu ştia de mărturisirea complicelui, el ştia că acesta fusese examinat şi că se afla în stare de arest. Cunoaşterea acestui fapt se pare că stârnise preocuparea individului că propria sa minciună putea fi detectată, fapt ce pare să explice răspunsurile mincinoase de la întrebările 3 şi 5, în privința implicării sale în infracțiune. (Acest caz s-a ivit înaintea apariției tehnicii de control a lui Reid. În momentul de față, când avem la dispoziție tehnica Reid, aceeaşi preocupare, în privința unei detectări posibile, poate fi produsă prin diversele proceduri de stimulare care vor fi discutate şi exemplificate ulterior).*

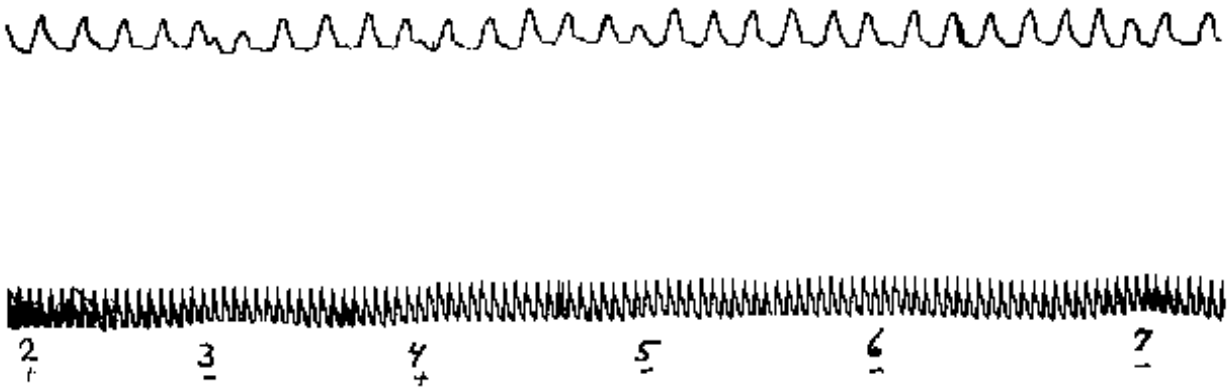

Fig. 28. *Un exemplu al efectului posibil, a lipsei de preocupare în privința vreunei detectări, concomitent cu realizarea aparentă a individului, a zădărniciei de a fi în stare să respingă dovada faptică zdrobitoare a vinovăției sale. Individul era un fost condamnat care a fost prins ieşind dintr-un imobil care tocmai fusese prădat. Cu ocazia testului a spus examinatorului: "Mai bine poliţiştii m-ar fi împuşcat. Nu mă voi întoarce niciodată la închisoare !". S-a sinucis înainte de începerea procesului*.

Această analiză este bazată pe faptul că poligraful nu este un "detector de minciuni" în sine, prin aceea că ponderea emoțională a întrebărilor puse este cauza principală pentru amplitudinea răspunsului fiziologic. Experiența noastră a dovedit în mod constant că un individ va prezenta cea mai mare reacție la întrebarea care – în contextul situației în curs de testare – înseamnă cel mai mult pentru el, deşi el poate să mintă la câteva întrebări ale testului. De exemplu, în cazul unui furt de 500$ individul care minte va răspunde cu o mai mare intensitate şi cu o mai mare constanță atunci când spune "nu" la întrebarea: "Dumneata ai furat cei 500$ care lipsesc ?" decât la întrebarea de control "Ai furat vreodată ceva în viața dumitale ?", chiar dacă minte în ambele cazuri.

Se fac uneori declarații ocazionale cum că tehnica poligrafului detectează pe indivizii mai puțin inteligenți, neinstruiți, sau handicapați din punct de vedere social, în timp ce indivizii mai bine înzestrați, precum spionul unui student străin pot uşor să "învingă maşina". Aceasta este o pură ficțiune. În realitate, de obicei prevalează situația contrară. Primul tip de indivizi va aprecia probabil posibilitatea ca atunci când minte să apară modificări fiziologice (şi care să fie înregistrate). Indiferența sa socială referitor la minciună, este un alt factor mai puțin semnificativ; în consecință, asemenea indivizi pot să nu prezinte o reacție la minciună în testele lor. Pe de altă parte, cel de-al doilea tip de indivizi are de obicei o apreciere mai mare a efectelor de natură fiziologică a faptului de a minți, şi de asemenea, o mai mare sensibilitate şi o mai mare preocupare cu

privire la aceasta. În plus, astfel de indivizi pot chiar să încerce să deruteze pe examinator prin tactici evazive, menite să “învingă maşina”, care vor fi discutate ulterior.

ILUSTRĂRI DE CAZURI, DE ÎNREGISTRĂRI ALE RESPIRAȚIEI SI A TENSIUNII ATUNCI CÂND SE ÎNTREBUINȚEAZĂ TEHNICA ÎNTREBĂRII DE CONTROL

Cele ce urmează sunt câteva reproduceri de înregistrări de cazuri reale, care ilustrează aplicarea tehnicii întrebării de control.

Aşa cum am arătat anterior, tehnica pe care am găsit-o că este cea mai eficace, este aceea în care se întrebuințează una sau două întrebări de control, formulate cu grijă, printre cele 10 întrebări din care sunt constituite fiecare din testele principale în seria de teste care cuprinde întreaga procedură de examinare. În principiu, o întrebare de control este aceea care are o sferă şi o adâncime mare în privința infracțiunilor de aceeaşi natură generală cu aceea în curs de cercetare, şi una la care – după toate probabilitățile – individul va mințI, sau la care răspunsul său poate să aibă o valabilitate dubioasă chiar în propria sa minte. Figurile 29 – 44 sunt exemple de cazuri în care procedura întrebării de control a stabilit sinceritatea unor persoane bănuite. Figurile 45 – 56, reprezintă trasee provenind de la indivizi a căror minciună a fost detectată cu ajutorul procedeului întrebării de control.

Cele mai multe înregistrări de cazuri ilustrate în fig. 29 – 56 au fost obținute în cursul *celei de-a treia* sau *ulterior* testării individului, care a fost supus unui examen complet la poligraf. Cu alte cuvinte, acestea sunt înregistrările testelor care au fost obținute *după* testul cu cartonaşe, şi după stimularea psihologică asociată cu aceasta, sau *după* folosirea diverselor altor procedee de stimulare. În multe din aceste cazuri nici un astfel de răspuns nu a apărut la primul test sau înainte de procedeele de stimulare. Este foarte important ca examinatorul să nu uite acest fapt, pentru a nu fi indus în eroare, presupunând că întrebarea de control singură este suficientă pentru diagnostic, pe baza unui singur test.

După prezentarea înregistrărilor testelor individuale indicate în fig. 29 – 56, vom arăta o serie de înregistrări de teste care cuprind examinarea completă într-un număr de cazuri diferite. Ele vor ilustra aplicarea întregii tehnici Reid care constă în diverse procedee de stimulare şi alte caracteristici semnificative ale acestei tehnici.

Traseele respirației şi tensiunii la testul de control al indivizilor sinceri

În afară de cazurile în care se indică contrariul, în toate cazurile prin care au fost obținute următoarele reproduceri de trasee de respirație şi tensiune (fig. 29 – 44), diagnosticul examinatorului a fost verificat de evenimentele ulterioare.

Aşa cum am arătat mai sus, cea mai mare parte din aceste înregistrări au fost obținute în cursul celui de-al treilea test sau unuia ulterior, care au cuprins examinarea completă la poligraf a individului; cu alte cuvinte, ele au fost obținute după întrebuințarea uneia sau mai multor procedee de stimulare şi asupra cărora vom mai reveni.

În scopul de a exemplifica mai clar funcția şi valoarea tehnicii întrebării de control, reproducerile din fig. 29 – 44, omit capetele înregistrărilor; cu alte cuvinte, traseele întrebărilor 1 şi 2, şi porțiunea ce urmează după întrebarea 7 nu apar în cele mai multe dintre imagini. (Imaginile sunt de obicei la dimensiunile naturale)

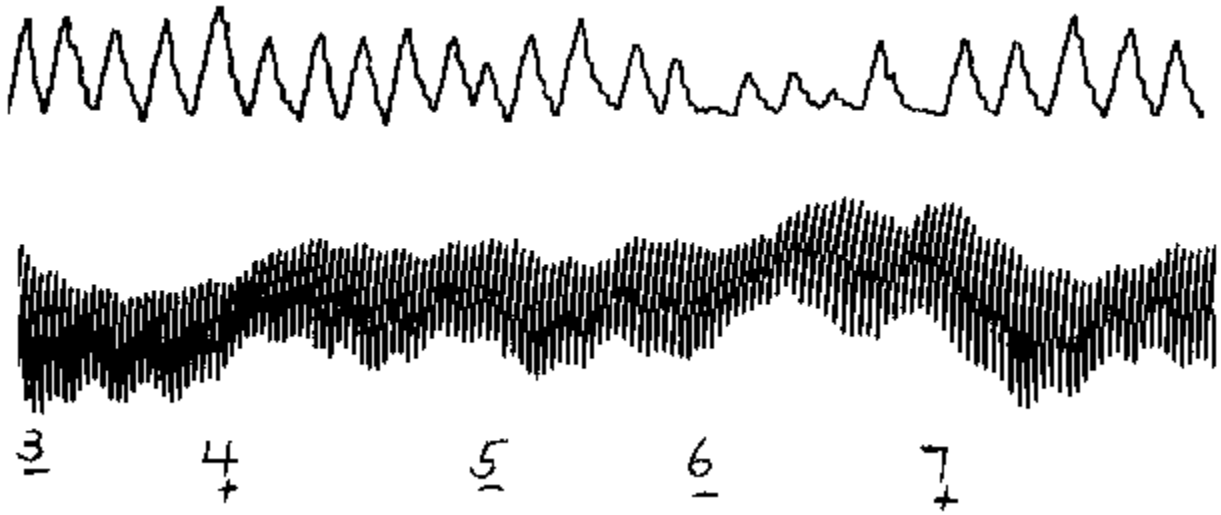

Fig. 29. *Întrebările 3 şi 5 se refereau la delapidarea unei mari sume de bani, 3 fiind: "ştii cine a furat banii care lipsesc ?"; Întrebările 4 şi 7 sunt neutre. Observați stopul respirator şi creşterea tensiunii arteriale la întrebarea 6, când a fost întrebat: "Ai furat vreodată ceva ?", al cărui răspuns constituie o minciună, în conformitate cu recunoaşterea ulterioară a individului.*

În acest caz, înregistrarea individului la testul cu cartonaşe, nu conține nici un răspuns la întrebarea referitoare la numărul ales, iar dacă s-ar fi pus bază pe acest test pentru scopurile de control, individul ar fi fost clasificat ca “necooperant”. Dar pe baza înregistrării testului la întrebarea de control de mai sus, examinatorul a putut să raporteze că individul spune cu siguranță adevărul în privința sumei de bani lipsă.

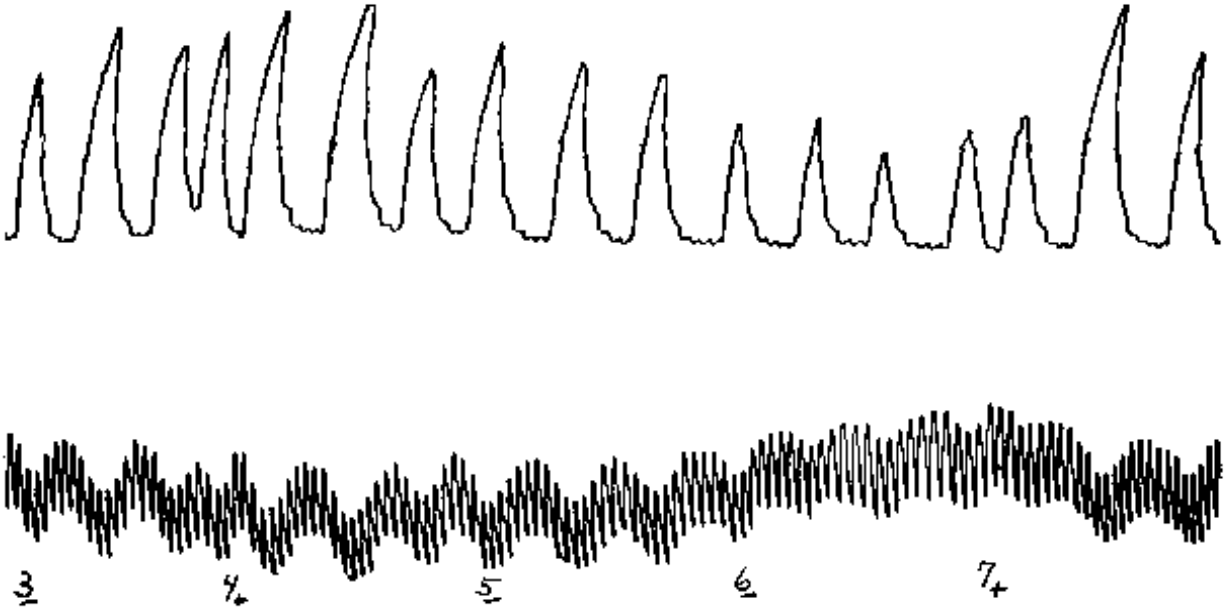

Fig. 30. *Întrebările 3 şi 5 se refereau la delapidare; 4 şi 7 erau neutre; 6 este întrebarea de control: “Ai furat vreodată ceva ?”. Observați reținerea respirației şi creşterea tensiunii la 6. De asemenea, notați modificările ciclice ale tensiunii de la 3 la 6 şi din nou după 7, în contrast cu lipsa relativă de modificări între 6 şi 7. Având în vedere răspunsurile la întrebarea 6, în privința căreia a recunoscut că a mințit, şi de lipsa vreunui răspuns semnificativ între 3 şi 5, concluzia examinatorului a fost aceea că, individul spunea adevărul în privința problemei în curs de cercetare. Totuşi, în privința înregistrărilor de acest fel, examinatorul trebuie să fie pus în gardă împotriva posibilității, ca această hiperventilație să fie voită, putând astfel masca criteriile de minciună referitoare la problema în curs de cercetare, lăsând în acelaşi timp indicații de minciună cu privire la întrebarea de control.*

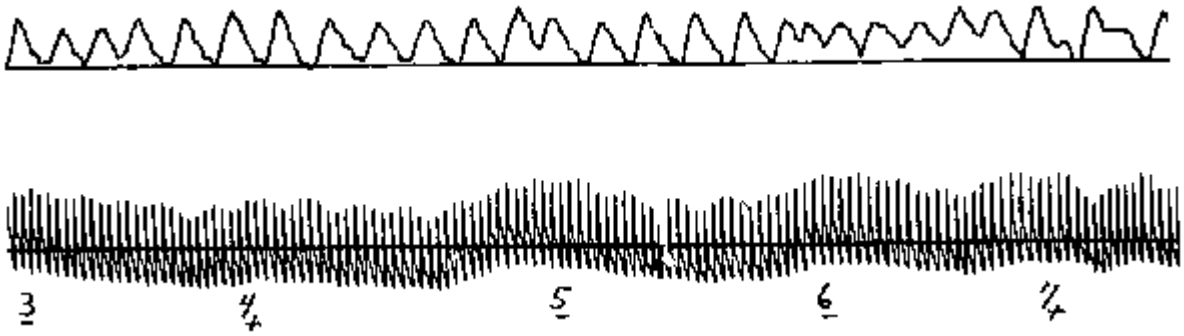

Fig. 31. *Observați că răspunsul mincinos la întrebarea 6 nu apare decât pe traseul respirației. Totuşi, aceasta este tot atât de semnificativ ca şi răspunsurile duble ale respirației şi tensiunii din fig. 29 şi 30. În acest caz, persoana examinată era reclamanta unei tentative de viol, iar examenul la poligraf era efectuat la cererea procurorului, pentru a stabili dacă acuzația împotriva a doi tineri era justificată. Întrebările 4 şi 7 sunt neutre; la 3 şi 5 a fost întrebată dacă a consimțit, aşa cum susțineau cei doi tineri. Răspunsurile sale negative nu au produs nici o reacție semnificativă în timp ce la întrebarea 6 s-au produs. La întrebarea 6 a fost întrebată dacă a mai avut vreodată raporturi sexuale cu altcineva înaintea pretinsului viol. Răspunsul său "nu", a indicat clar că este o minciună. Bazat pe lipsa unui răspuns comparabil la 3 şi 5 concluzia examinatorului nu putea fi verificată, procurorul a fost totuşi satisfăcut că va putea continua acuzarea fără a exista un risc serios de a condamna persoane nevinovate.*

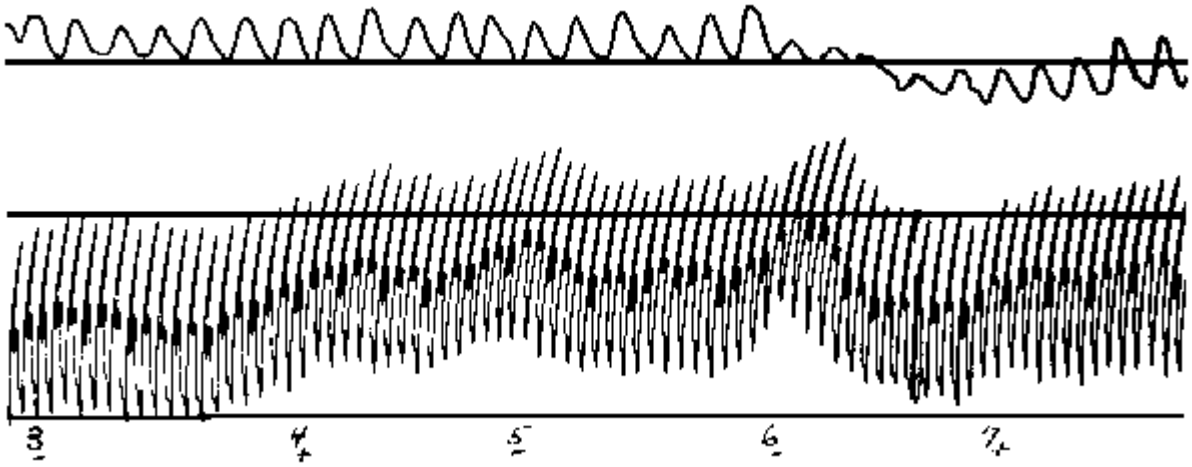

Fig. 32. *În acest caz individul era bănuit că a furat o cantitate considerabilă de mărfuri de la patronul său. Nu au fost reacții semnificative la întrebările 3 şi 5 când a fost întrebat despre marfa furată, dar observați dramatica oprire a respirației când a răspuns "nu" la întrebarea 6: "Ai furat vreodată ceva?"*

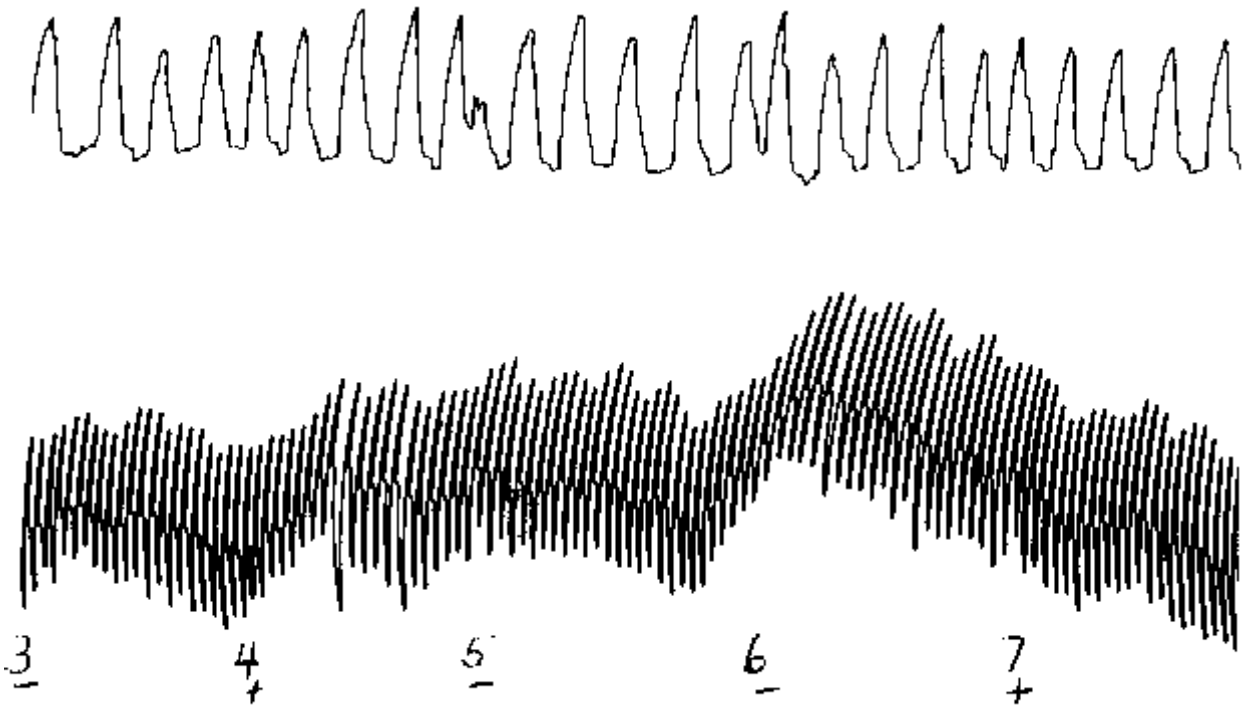

Fig. 33. *Întrebările 3 şi 5 se refereau la un incendiu pus, al cărui scop era distrugerea registrelor patronului în scopul de a masca o delapidare; întrebările 4 şi 7 erau neutre; 6 este întrebare de control: "Ai furat vreodată ceva ?". Singurul răspuns semnificativ apare la întrebarea 6 iar la scurt timp după test individul a recunoscut că a furat bani în diferite rânduri şi în diverse locuri. Având în vedere reacția la 6 şi lipsa vreunui răspuns la întrebările 3 şi 5 referitoare la punerea incendiului, interpretarea corectă este aceea de sinceritate referitoare la incendiu.*

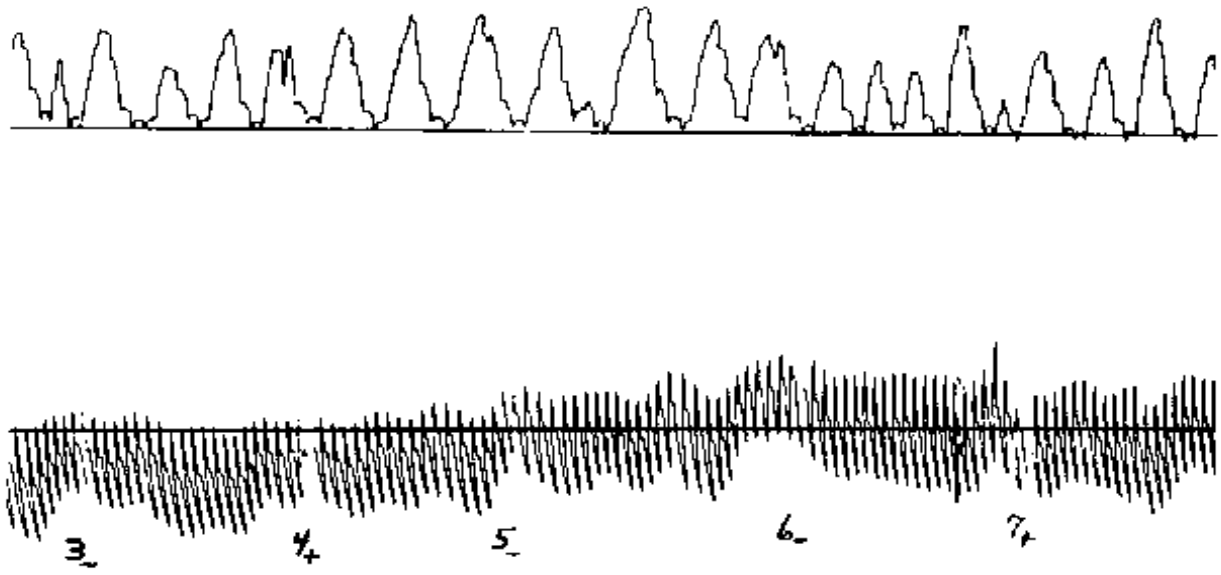

Fig. 34. *Înregistrare care arată sinceritatea unui suspect de omor cu motivare sexuală. Întrebarea 6, întrebare de control, a fost: "De când ai cunoscut-o pe soția dumitale ai încercat să ai relații sexuale cu vreo altă femeie ?". Observați schimbarea modelului respirator când a zis "nu". Întrebările 3 şi 5 sunt relevante; 4 şi 7 neutre.*

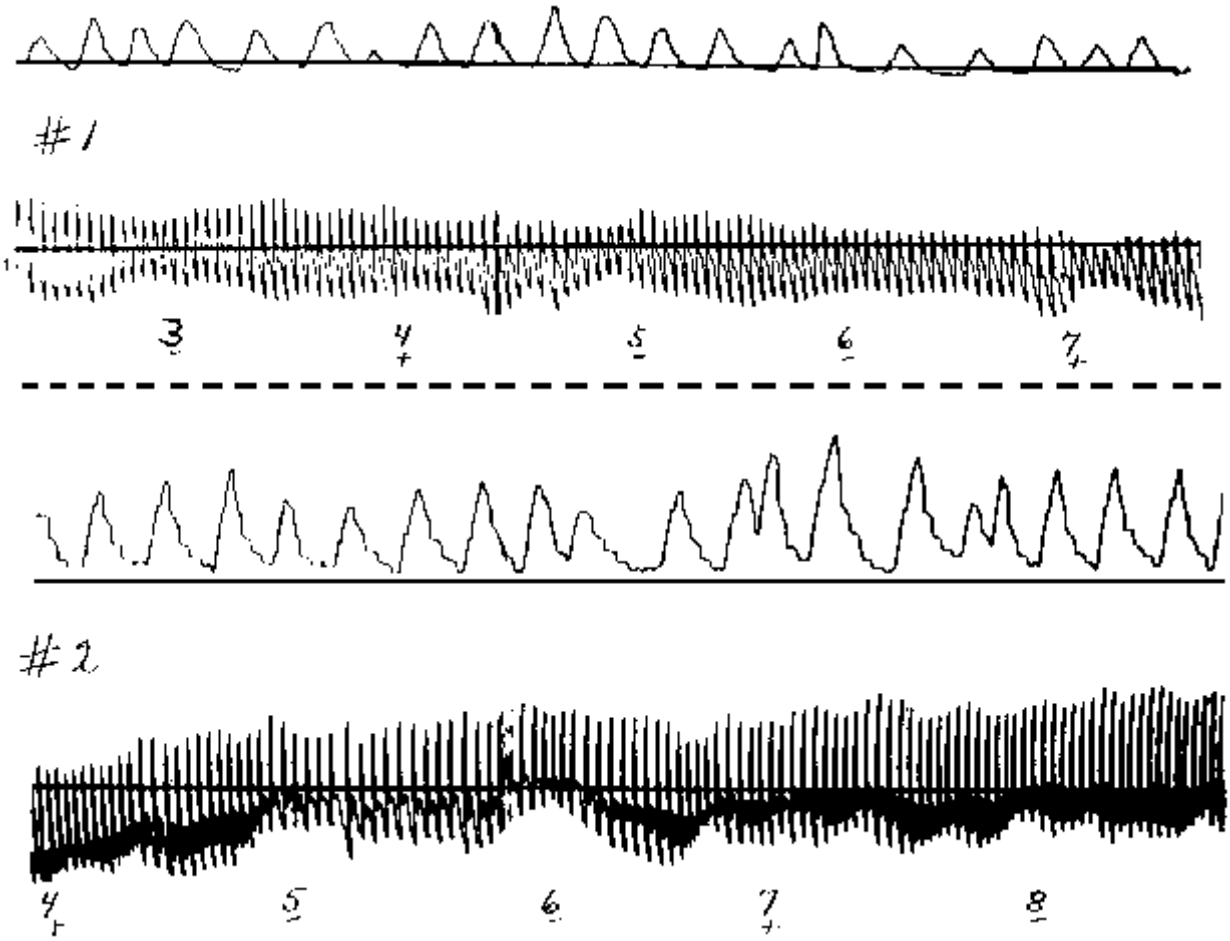

Fig. 35. *Înregistrările a doi casieri de bancă bănuiți a fi implicați în furtul a 9000$ de la bancă. La fiecare înregistrare se observă modificări pe traseul respirației la întrebarea de control 6 (“Ai furat vreodată ceva ?”). Această reacție, atunci când este comparată cu lipsa vreunei reacții la întrebările relevante 3 şi 5 şi de asemenea 5 şi 8 în #2, la răspunsul celui de-al doilea casier, este o indicație foarte clară a sincerității individului cu privire la suma de 9000$. Întrebările 4 şi 8 sunt neutre. Ulterior s-a descoperit minciuna unui alt funcționar şi acesta a restituit întreaga sumă.*

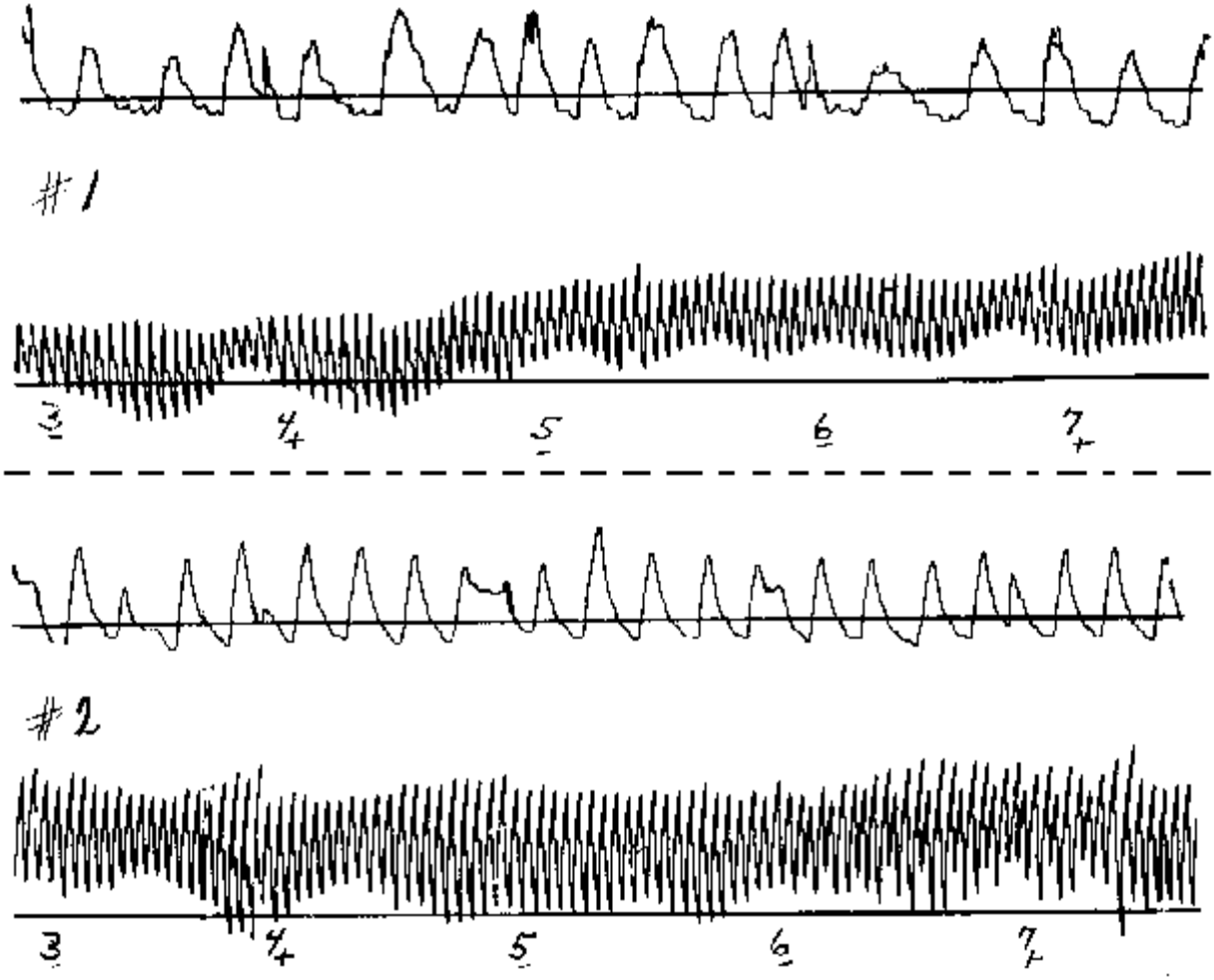

Fig. 36. *Înregistrările a doi suspecți nevinovați diferiți implicați în omorul a trei femei, al cărui mobil a fost de factură sexuală. Observați la #1 modificarea traseului respirației la întrebarea de control 6 când subiectul a fost întrebat: "Ai participat vreodată la un act sexual anormal ?". Întrebările relevante 3 şi 5 se referă la omor; întrebările 4 şi 7 sunt neutre. Observați la #2 modificarea ritmului bătăilor inimii tot la întrebarea de control 6. Aceasta este o bătaie a inimii ectopică, anterior prezentată şi discutată în fig. 23C*

Apariția bătăii ectopice neregulate la întrebarea de control 6 la al doilea individ nu este neapărat datorată minciunii; o astfel de reacție poate fi cauzată de o mai mare preocupare referitor la precizia şi oportunitatea răspunsului, dar oricare ar fi cauza răspunsul este suficient pentru a elimina pe individ din rândul suspecților.

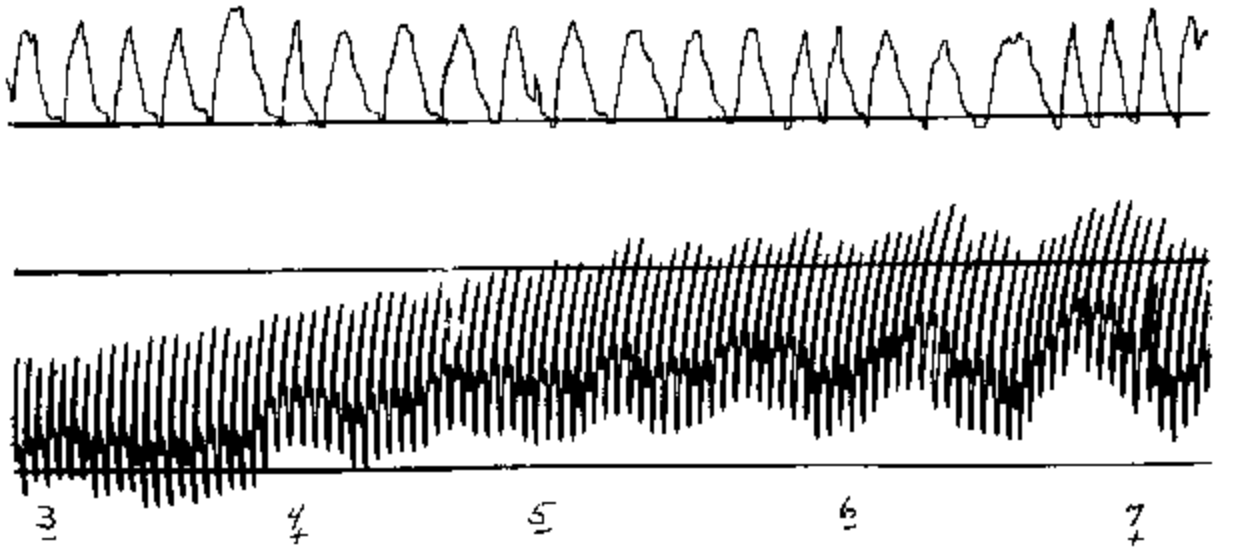

Fig. 37. *La înregistrarea acestui suspect de omor, observați ca imediat înainte de întrebarea de control 6, individul a avut două respirații relativ rapide, iar apoi trei respirații încete în timp ce i se punea întrebarea, după care la întrebarea 7 a avut trei respirații mai rapide. Nici una din aceste modificări nu apare la întrebările relevante 3 şi 5, aceasta reprezentând o indicație referitoare la sinceritatea individului cu privire la aceste întrebări. Întrebările 4 şi 7 sunt neutre.*

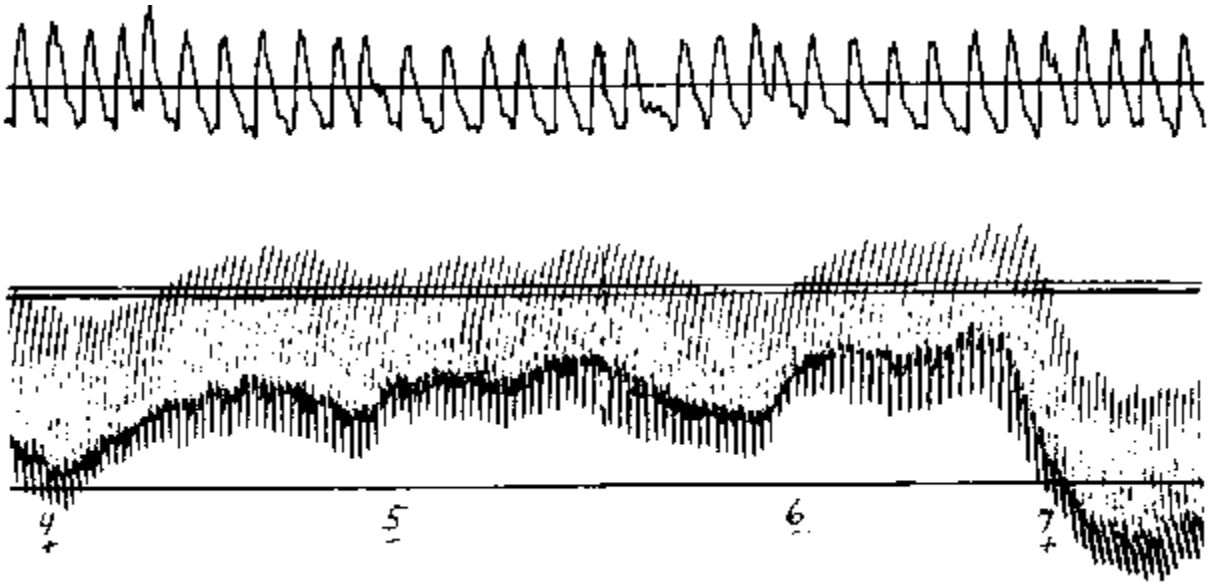

Fig. 38. *Înregistrarea unui suspect în furtul unui bun expediat între două state. Observați creşterea şi apoi scăderea traseului tensiunii la întrebarea de control 6. Scăderea este probabil rezultatul uşurării tensiunii musculare după minciuna de la această întrebare: "Ai furat vreodată ceva ?". Comparația dintre reacția la întrebarea de control 6 şi lipsa de reacție la întrebarea relevantă 5 referitoare la furtul mărfii, a indicat sinceritatea individului referitor la aceasta.*

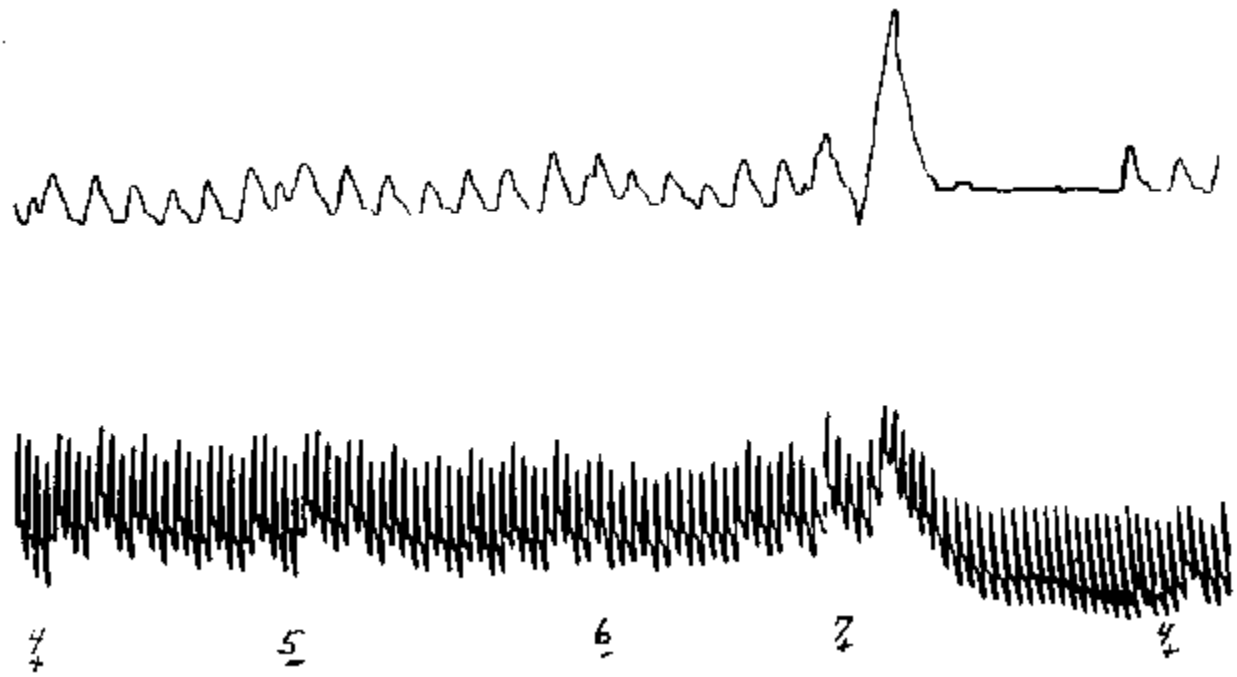

Fig. 39. *Observați la această înregistrare a unui individ bănuit de omor cu motivație sexuală, reacția la întrebarea de control 6 sub forma unui stop respirator urmat de un "oftat de uşurare" la întrebarea neutră 7. Oprirea respirației după aceasta este o oprire de compensare datorată inhalării considerabile de aer, reflectată în traseul de la întrebarea 7. Întrebarea neutră 4 a fost repetată după întrebarea 7 pentru a permite respirației să revină la normal înainte de a mai pune o întrebare relevantă.*

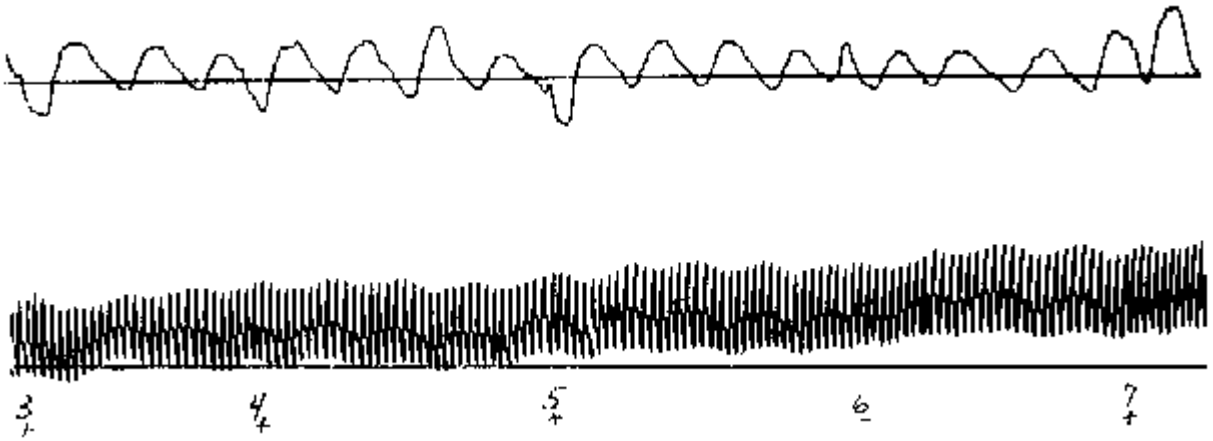

Fig. 40. *În acest caz individul a fost testat cu privire la sinceritatea declarației sale prin care confirma alibiul unui individ învinuit de viol. Observați ciclurile traseului respirației, mai lungi, mai extinse la întrebarea de control 6, urmate de uşurarea respirației la întrebarea neutră 7. Nici o astfel de modificare nu a apărut la întrebările relevante 3 şi 5, ceea ce constituie o indicație a sincerității sale cu privire la aceste două întrebări.*

Starea ectopică a bătăilor inimii individului, ar fi făcut dificil diagnosticul sincerității sale, dacă ar fi trebuit să ne bazăm numai pe traseul tensiunii arteriale-puls.

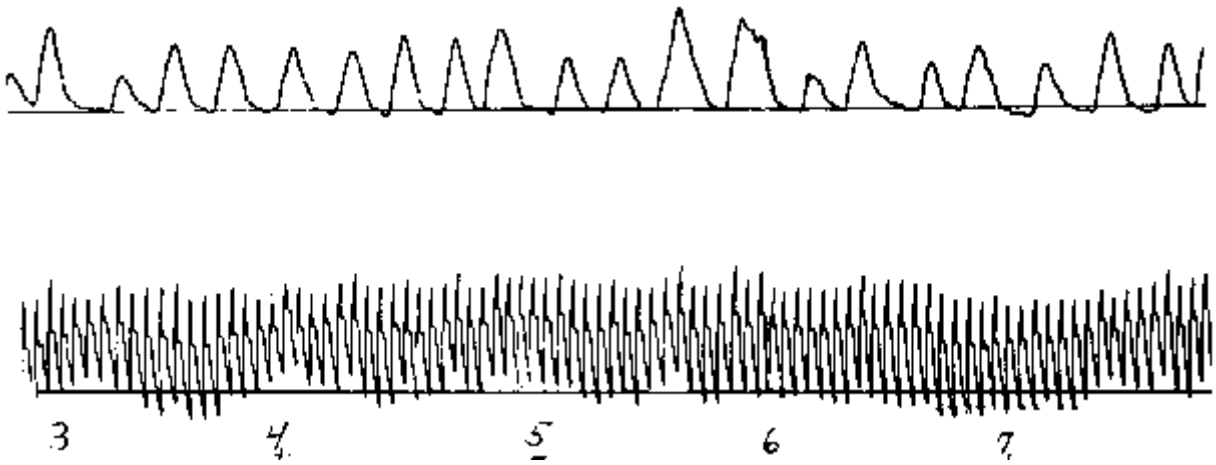

Fig. 41. *La întrebarea de control 6 observați respirația dezordonată în comparație cu traseele respirației la întrebările relevante 3 şi 5 cu privire la distrugerea unui imobil de care individul este bănuit. Întrebările 4 şi 7 sunt neutre. Întrebarea 6 a fost: "Ai înşelat vreodată pe cineva ?".*

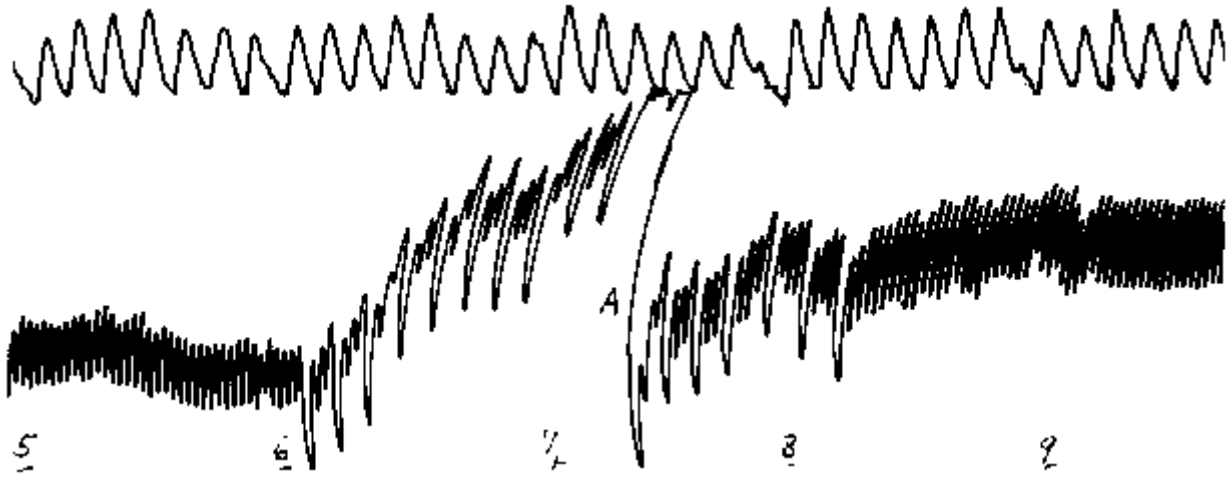

Fig. 42. *Întrebările 5, 8 şi 9 se refereau la o spargere; 7 este întrebare neutră; 6 este întrebare de control: "De când nu mai eşti copil, ai furat vreodată ceva ?" (Întrebarea a fost formulată astfel deoarece în discuția pretest a declarat că nu a furat decât câțiva bani când era copil). El a recunoscut că răspunsul său "nu" la întrebarea 6 a fost o minciună. Răspunsul la întrebarea 6 a fost atât de mare încât a necesitat o ajustare apoziției acului (notată cu A). Răspunsul de la 6 şi lipsa vreunui răspuns semnificativ la întrebările 5,8 sau 9 au indicat foarte clar sinceritatea individului cu privire la spargere. Tipul neobişnuit de reacție a tensiunii arteriale la întrebarea de control 6 este, aparent, rezultatul extrasistolelor apărute datorită efectului deranjant al minciunii la această întrebare.*

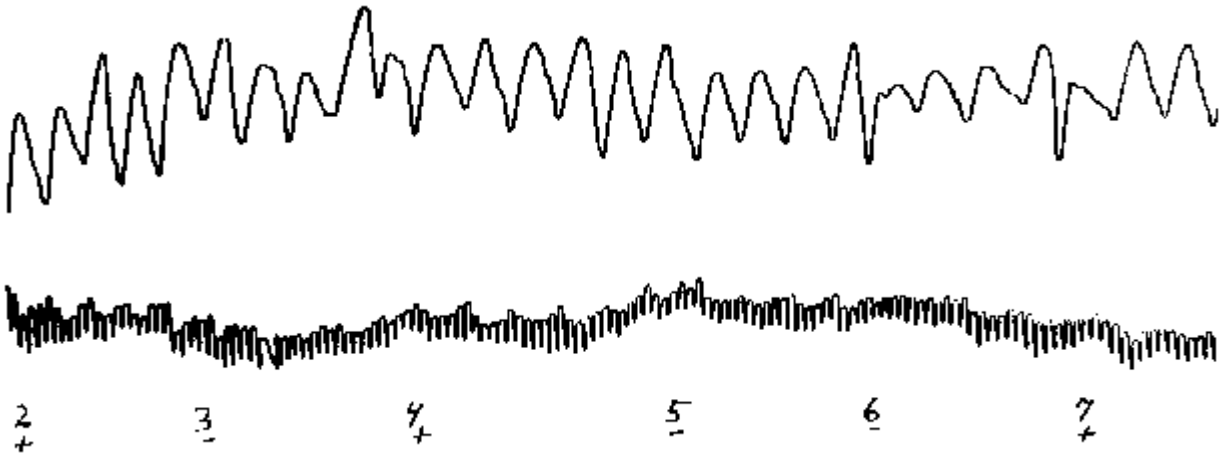

Fig. 43. *Deşi ridicarea generală a nivelului de bază a traseului respirației sugerează o minciună posibilă cu privire la cauza în curs de cercetare, un răspuns specific la întrebarea de control 6 va compensa semnificația obişnuită a ridicării generale a liniei de bază. Întrebarea 6 a fost: "Ai furat vreodată ceva ?". Înregistrarea se referă la un posibil furt al unui individ, dar despre care s-a raportat că spune* adevărul *dat fiind răspunsul specific la întrebarea 6. (Un motiv de natură fiziologică a împiedicat obținerea unui traseu mai bun al tensiunii-puls).*

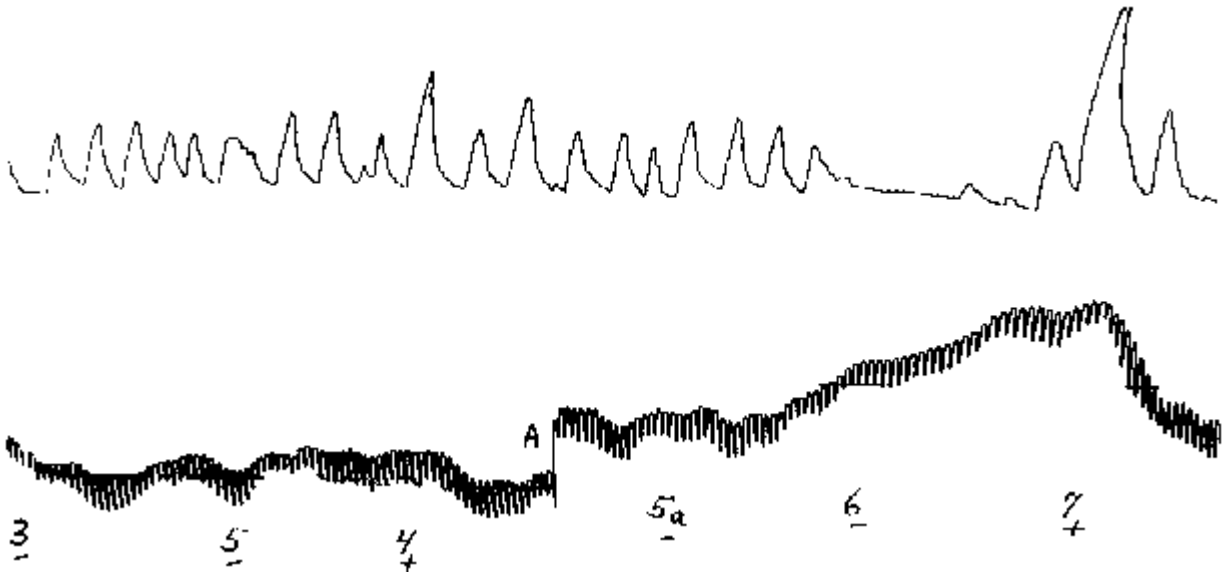

Fig. 44. *Înregistrarea încasatorului de impozite dintr-un orăşel care recunoscuse delapidarea a 4500$ din încasări dar care acum era testat pentru a stabili dacă şi alți funcționari fuseseră în combinație cu el. Întrebările referitoare la implicarea şi a altor funcționari au fost 3, 5 şi 5a. Întrebările 4 şi 7 au fost neutre. (Litera A dintre întrebările 4 şi 5a reprezintă marcarea ajustării acului traseului tensiunii-puls). Întrebarea de control 6 a fost: "Ai furat mai mult de 4500$ din încasări ?" După testare a recunoscut că a mai luat 1000$.*

Datorită lipsei relative de răspuns la întrebările 3, 5 şi 5a, s-a ajuns la concluzia corectă că nici o altă persoană nu era implicată în delapidările sale.

Traseele respirației şi tensiunii la testele de control ale indivizilor care mint

Aşa cum am afirmat anterior cu privire la fig. 29 – 44, cea mai mare parte a înregistrărilor din exemplele următoare (fig. 45 – 66) au fost obținute după cel de-al treilea test sau după teste ulterioare care cuprindeau examinarea completă la poligraf a individului; cu alte cuvinte, acestea au fost obținute după întrebuințarea unuia sau mai multor procedee de stimulare.

Toate reproducerile sunt aproximativ în mărime naturală, deşi porțiuni din ambele extremități ale înregistrării sunt de obicei omise. [a]i în toate cazurile diagnosticul examinatorului a fost verificat prin desfăşurarea ulterioară a faptelor.

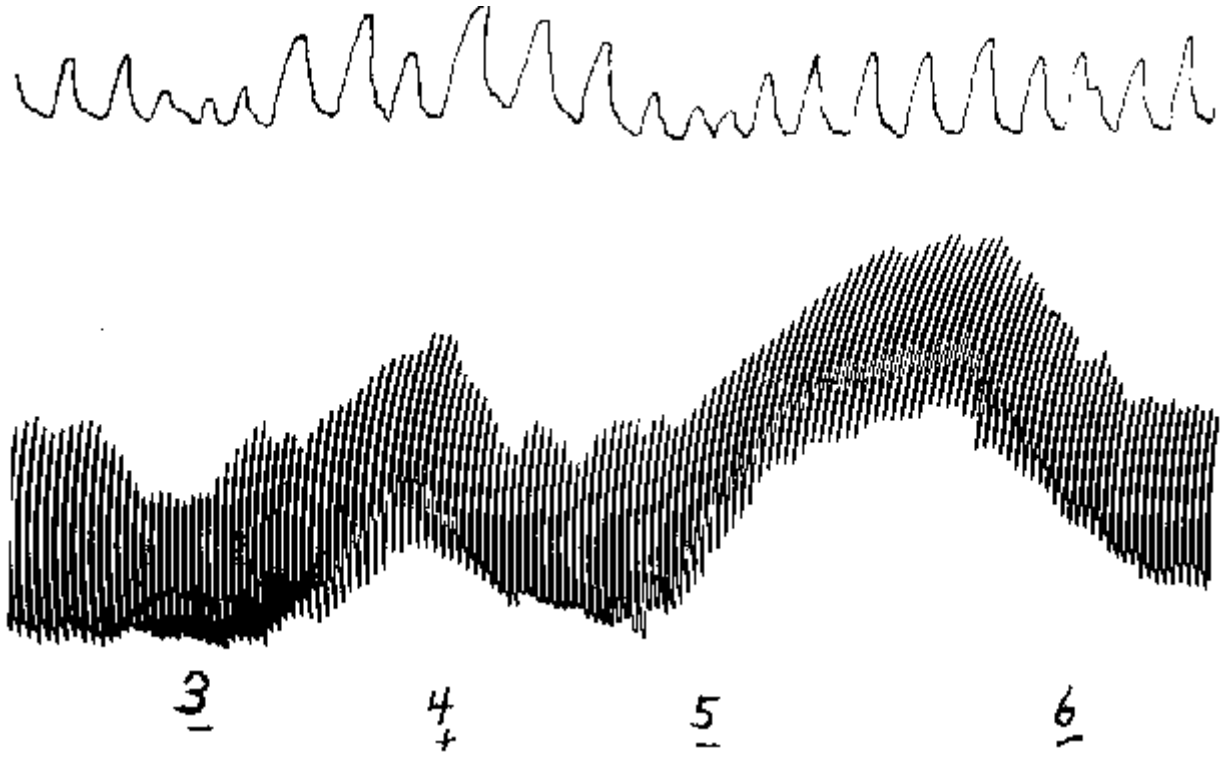

Fig. 45. *Întrebările 3 şi 5 se refereau la spargere; 4 este întrebare neutră; 6 este întrebarea de control: "Ai furat vreodată ceva ?" la care răspunsul "nu" al individului era o minciună*

Minciuna referitoare la spargere era de cea mai mare importanță pentru individ, în timp ce furturile sale în general nu aveau nici o însemnătate. Această situație este inversul aceleia unei persoane care spune adevărul în privința cauzei în curs de

cercetare; principala preocupare a acestuia în timpul testului este minciuna referitoare la întrebarea de control.

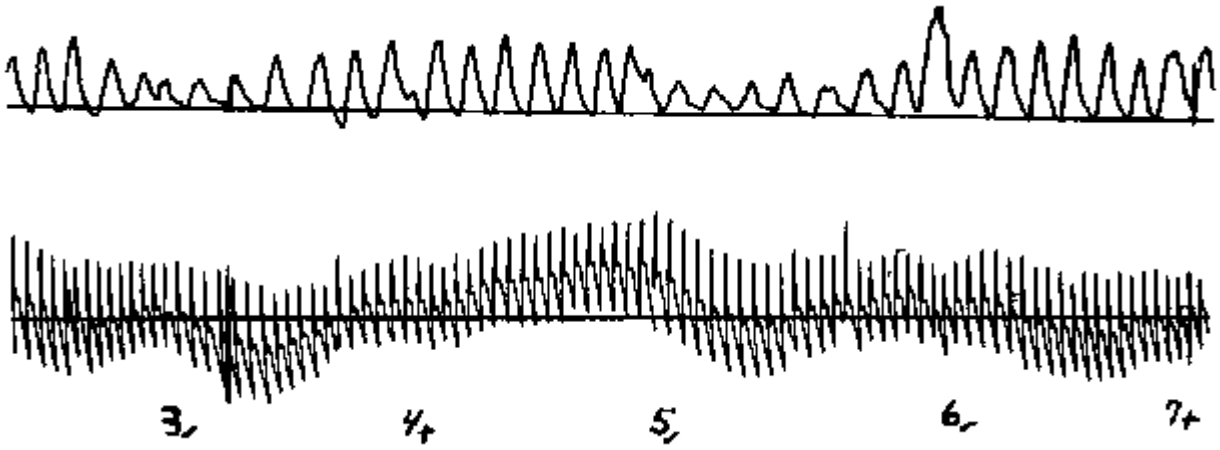

Fig. 46. *Individul din acest caz a fost acuzat de atentat la bunele moravuri. Observați suprimarea pronunțată a respirației la întrebările relevante 3 şi 5. Întrebările 4 şi 6 sunt neutre, iar 6 este întrebarea de control: "În ultimul an ai încercat să ai raporturi sexuale cu vreo fată sau femeie ?", la care a răspuns "nu", dar după test a recunoscut că răspunsul său ar fi trebuit să fie "da".*

Această înregistrare este un bun exemplu al valorii mai mari a traseului respirației față de traseul tensiunii. Un examinator care s-ar fi bazat numai pe tensiune ar fi putut fi indus în eroare de ridicarea tensiunii arteriale la întrebarea neutră 4 şi de lipsa unei ridicări comparabile sau mai mari la întrebările relevante 3 şi 5.

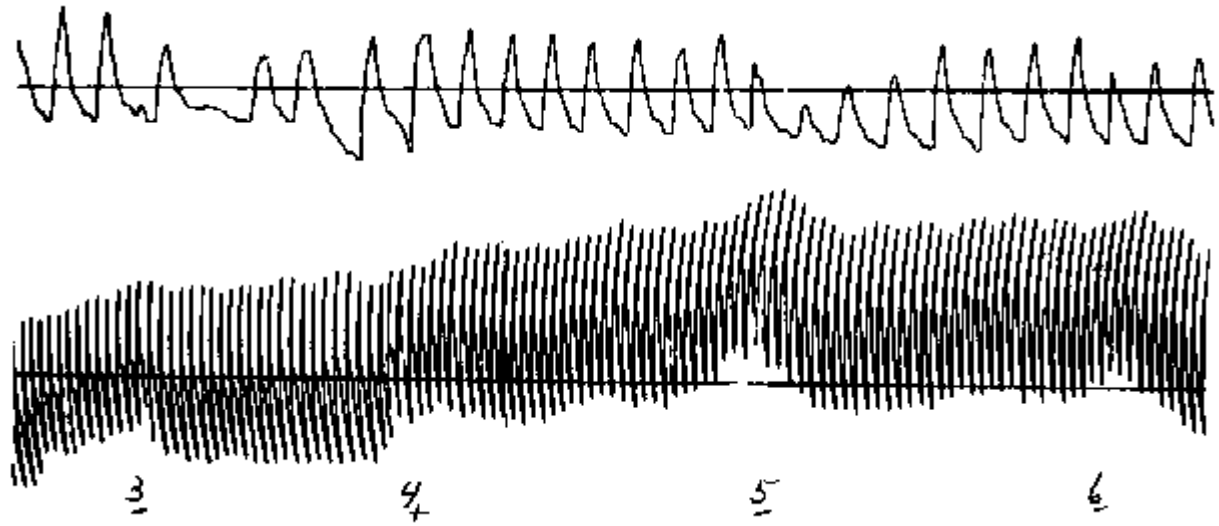

Fig. 47. *Întrebările relevante 3 şi 5 se referă la furturi de mărfuri; 6 este întrebarea de control: "În afară de cele ce ai spus, ai mai furat vreodată ceva în viața dumitale ?". 4 este întrebare neutră. Răspunsurile pe traseul respirației la întrebările 3 şi 5 indică minciuna.*

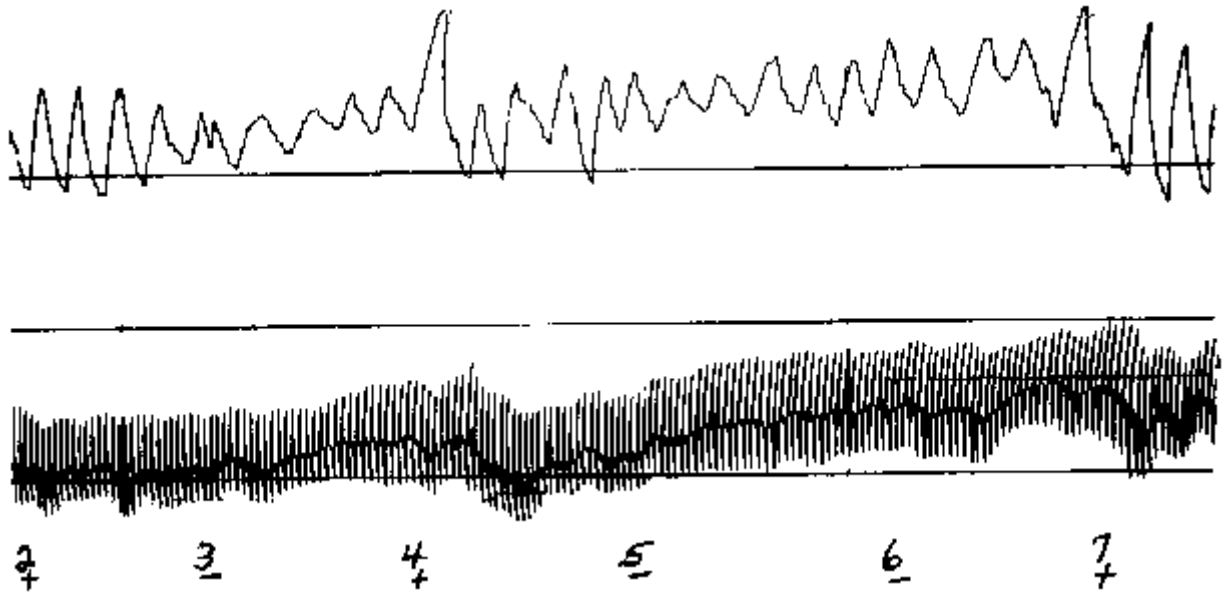

Fig. 48. *Înregistrarea unui bărbat suspectat de o agresiune gravă împotriva unei femei. Întrebările 3 şi 5 sunt relevante; întrebările 2, 4 şi 7 sunt neutre; 6 este întrebarea de control: "Din luna noiembrie te-ai mai gândit să ai vreo întâlnire cu altă femeie decât cu soția dumitale ?".*

Observați la traseul respirației, o respirație normală la întrebarea 2, ridicarea liniei de bază începând cu 3, uşurarea respirației la întrebarea 4, o nouă ridicare a liniei de bază la întrebarea 5, iar apoi coborârea la scurt interval după întrebarea 6 şi o reîntoarcere la nivelul inițial la întrebarea 7. Modificările specifice cât şi cele generale ale liniei de bază sunt indicații serioase de minciună la întrebările 3 şi 5.

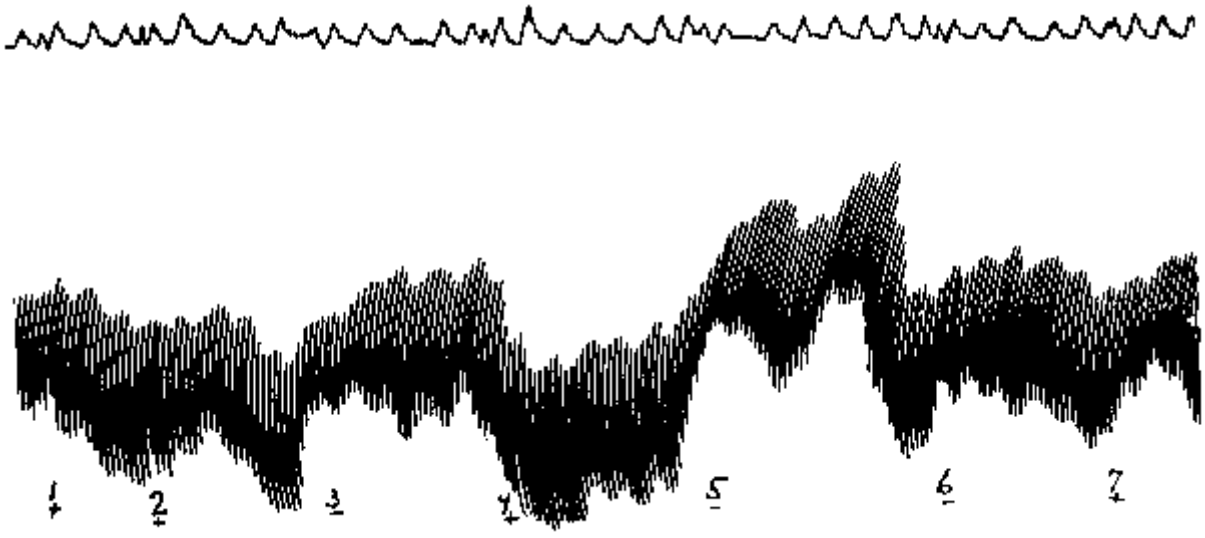

Fig. 49. *Întrebările 3 şi 5 se referă le o delapidare; întrebările 2, 4 şi 7 sunt neutre; 6 este întrebarea de control: "În afară de cele ce mi-ai spus ai mai furat şi altceva ?". Răspunsurile specifice la întrebările 3 şi 5 şi răspunsul mult mai slab la întrebarea 6 indicau minciuna cu privire la delapidare.*

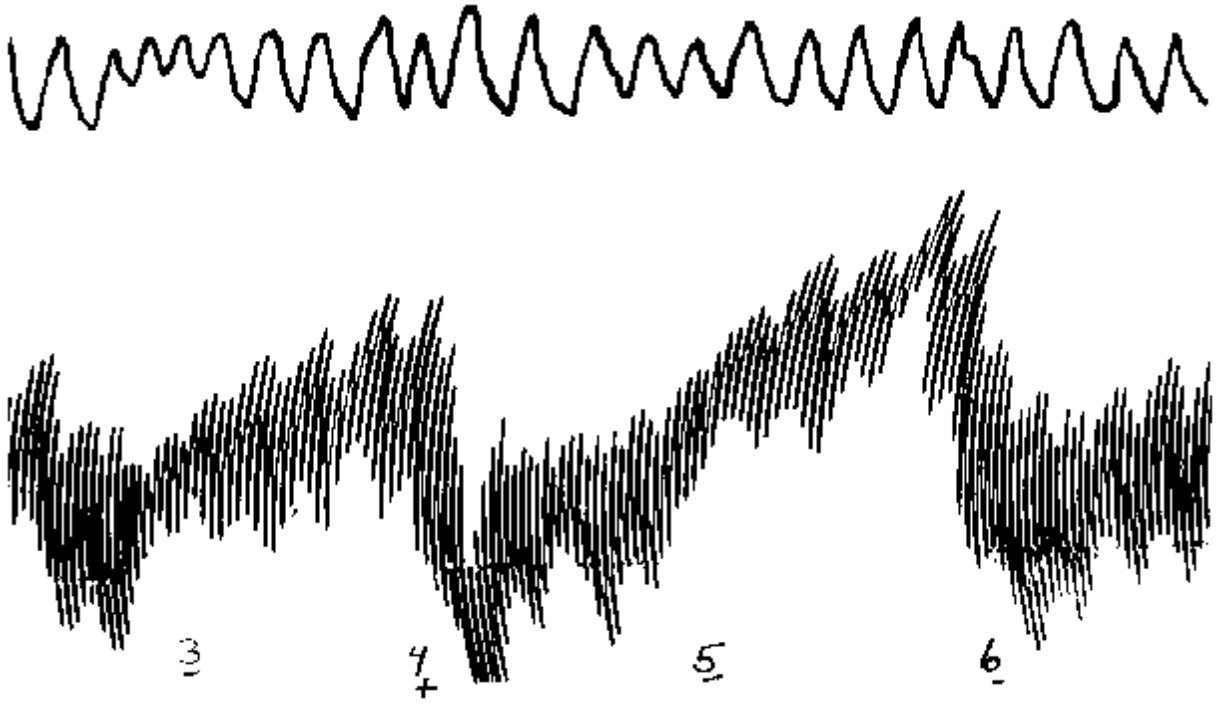

Fig. 50. *Întrebările 3 şi 5 se refereau la luarea unei sume de bani care era lipsă; 4 este neutră; 6 este întrebarea de control: "Ai furat vreodată ceva ?" Chiar dacă răspunsul la întrebarea 6 este o minciună ştiută, nu a existat totuşi un răspuns apreciabil, în timp ce răspunsurile au avut loc atunci când individul a negat că a luat banii care lipseau. Notați în special răspunsul la întrebarea 3 atât pe traseul tensiunii cât şi pe cel al respirației. Luarea sumei de bani şi minciuna sa în această privință au fost singura preocupare a individului. Obiceiul lui general de a fura, precum şi minciuna sa în această privință la întrebarea 6 erau lucruri relativ fără importanță pentru el la fel când i s-a pus întrebarea neutră 4.*

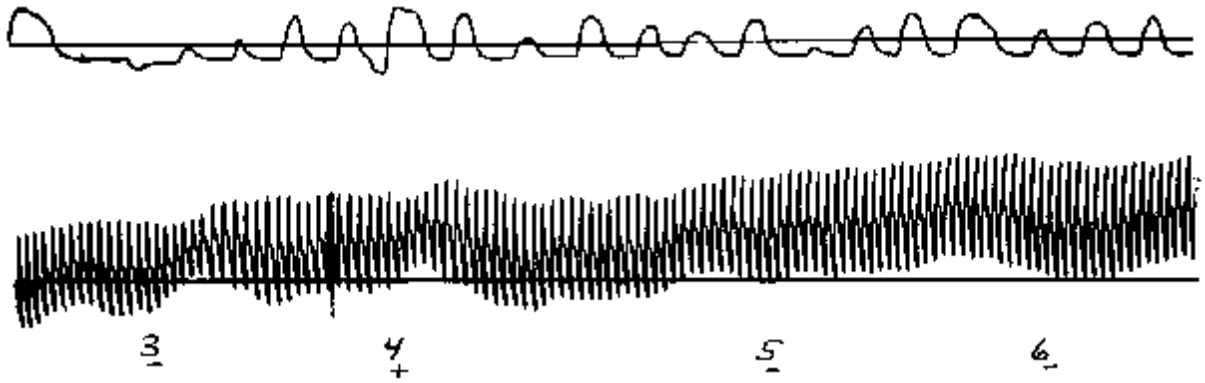

Fig. 51. *Înregistrarea unei funcționare bănuite că a furat o sumă de bani şi de a fi căutat să ascundă furtul prin scoaterea şi distrugerea a două din cecurile sale de vânzări. Întrebarea 3 se referă la o tranzacție iar întrebarea 5 la alta; 6 este întrebarea de control: "În afară de cele ce mi-ai spus, ai mai furat vreodată ceva ?". natura*

dezordonată a traseului respirației sugerează minciuna, dar mai observați şi suprimarea specifică a respirației la întrebările 3 şi 5.

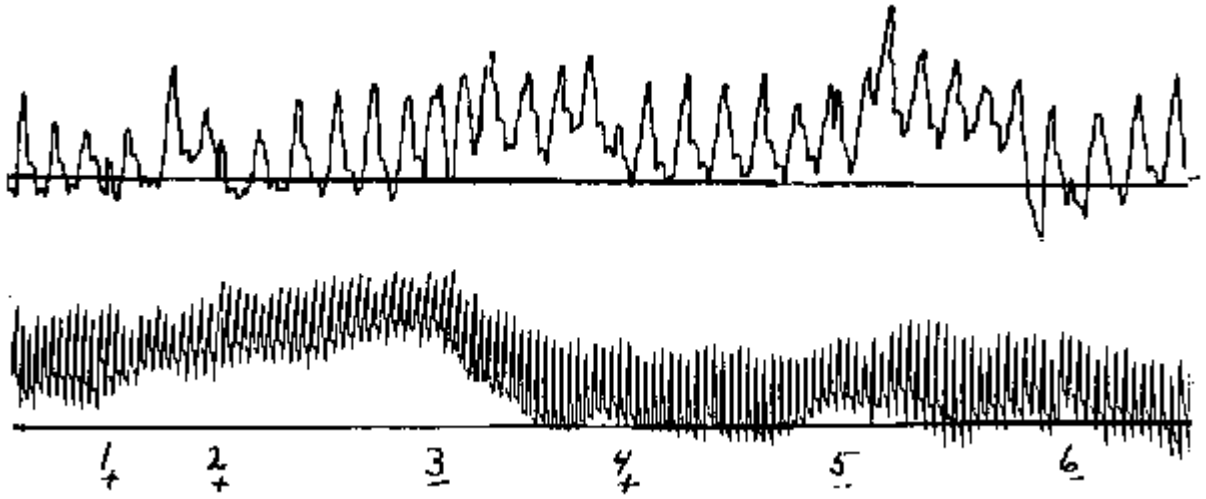

Fig. 52. *Înregistrarea unui bănuit învinuit de furtul unui cec şi de falsificarea acestuia. Întrebarea 3 se referă la furt; întrebarea 5 se referă la falsificare; 6 este întrebarea de control: "În afară de ce mi-ai spus ai mai furat vreodată ceva ?". Observați scăderea amplitudinii traseului tensiunii după întrebarea 3 şi creşterea acesteia după întrebarea 4. La întrebarea 6 traseul începe să revină la nivelul inițial iar la 7 revenirea este completă. De asemenea observați la traseul respirației, reținerea şi scăderea nivelului respirației la întrebarea 3 şi natura dezordonată la întrebarea 5. Deşi există o oarecare reținere a respirației la întrebarea 6, este considerabil mai mică decât la 3 şi 5.*

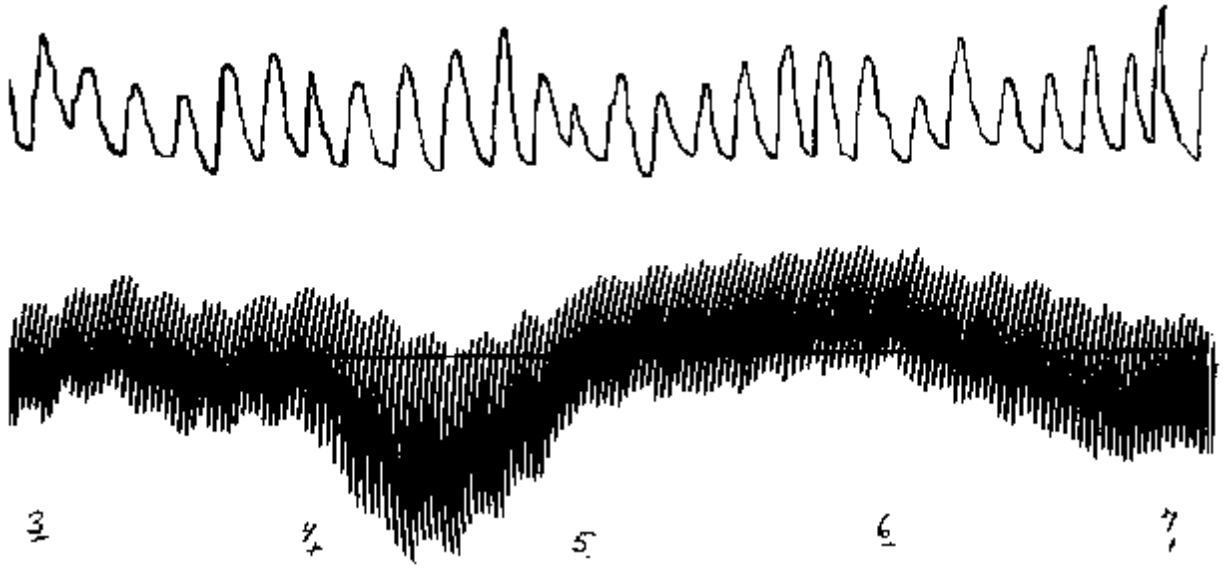

Fig. 53. *Înregistrarea unui salariat care lucra pe un camion blindat (cu care se livrau bani) suspectat că a furat 5750$ dintr-un sac cu bani sigilat. Observați pe traseul respirației (o ridicare a nivelului de bază) răspunsul la întrebarea 3 când a fost întrebat; "Ai deschis sacul sigilat al băncii ?" şi de asemenea la 5 când a fost întrebat: "Ai furat*

cei 5750 dolari din sacul sigilat al băncii ?". Întrebarea de control 6 a fost: "În afară de ceea ce mi-ai spus ai mai furat vreodată altceva ?"

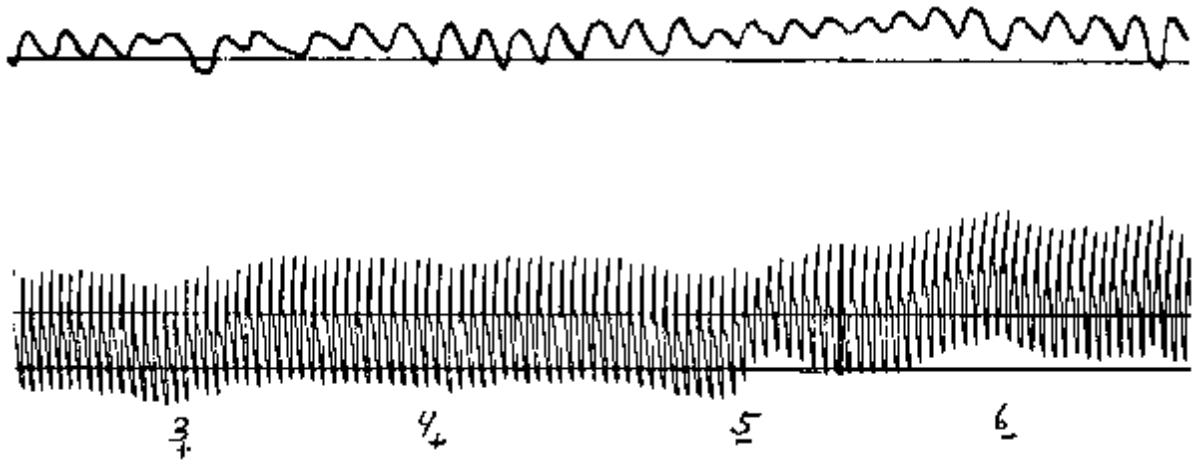

Fig. 54. *Înregistrarea unui individ bănuit de viol cu violență. Întrebarea 3 a fost: "Ai trântit-o pe Rosemary la podea ?"; iar întrebarea 5 a fost: "Ai forțat-o pe Rosemary să aibă raport sexual cu dumneata ?". La ambele întrebări observați răspunsul pe traseul respirației. Întrebarea de control 6 a fost: "Te-ai gândit vreodată să sileşti o fată să aibă raporturi sexuale cu dumneata ?" Schimbarea ritmului pulsului la întrebarea 5 nu poate constitui bază pentru un criteriu serios de minciună chiar dacă în cazul de față a survenit la un răspuns mincinos.*

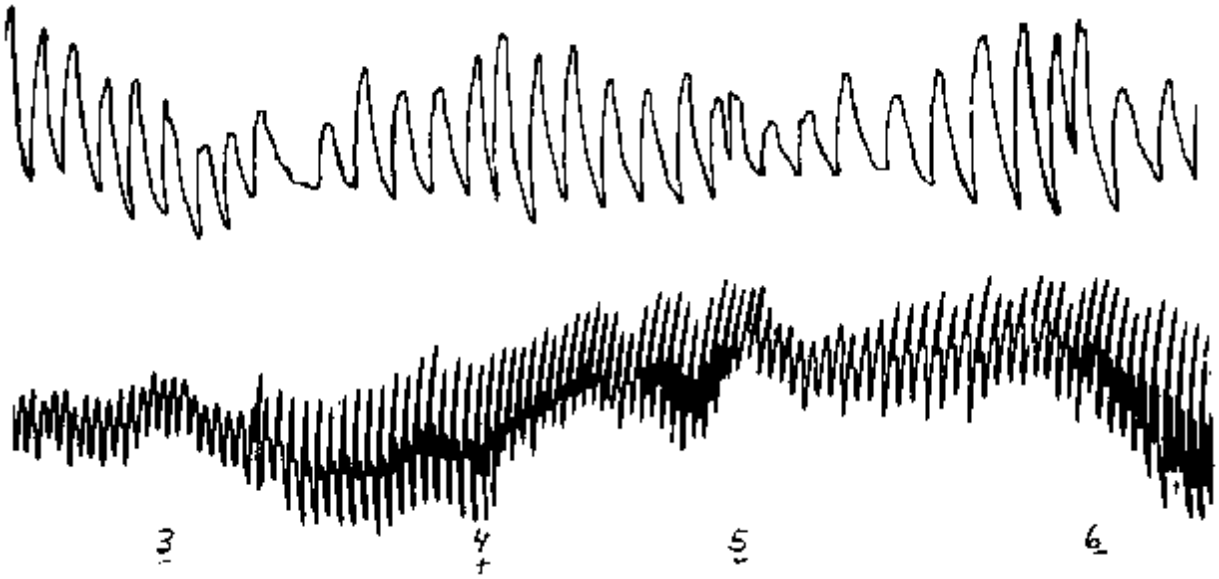

Fig. 55. *În acest caz, problema era dacă persoana în cauză era sau nu singura proprietară a unui restaurant. Ea a fost testată în cursul unei anchete pentru a stabili dacă adevărații proprietari ai localului erau câțiva foşti condamnați, motiv pentru care nu ar fi putut primi autorizația de funcționare pe numele lor. Întrebarea 3 a fost: "Sunteți singura proprietară a restaurantului ?"; Întrebarea 5 a fost: "Este vreunul din următorul grup adevăratul proprietar al localului ?"; Întrebarea 6 a fost: "Ai înşelat vreodată pe*

cineva ?". Observați pe traseul respirației răspunsul la întrebarea 3, dar notați răspunsul şi mai mare la întrebarea 5 însoțit şi de creşterea tensiunii.

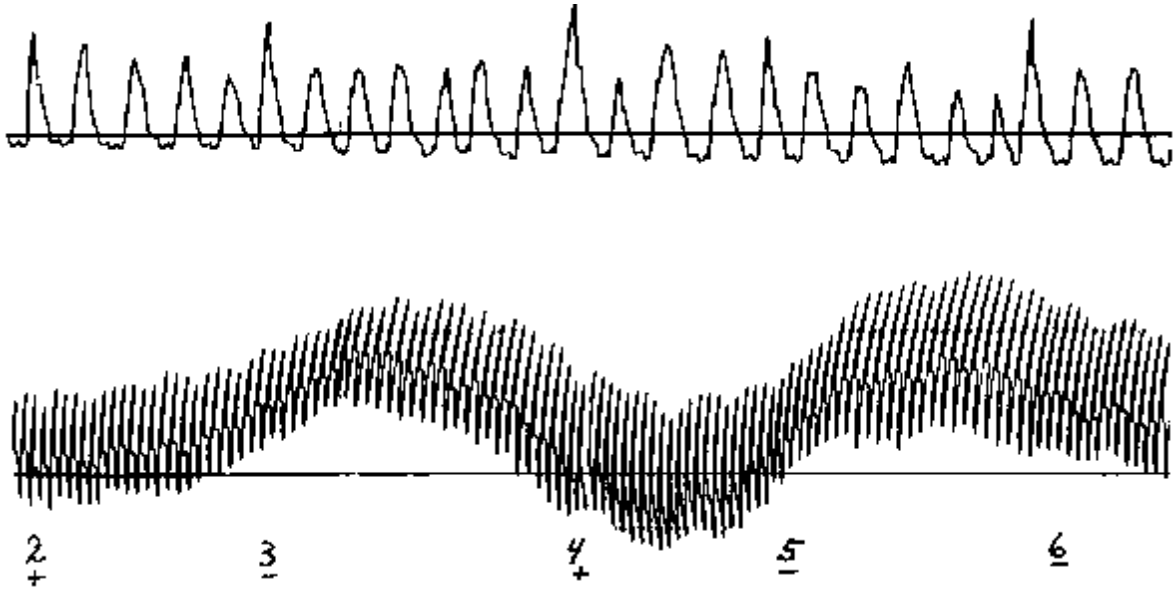

Fig. 56. *Înregistrarea unui salariat bănuit că ar fi furat o cantitate apreciabilă de mărfuri. Întrebarea 3 a fost: "[a]tii pe vreun salariat al firmei care fură mărfuri ?". Întrebarea 5 a fost: "Ai furat vreunul din mixerele electrice care lipsesc ?".Întrebarea de control 6 a fost: "În afară de mulinetă ai mai furat vreodată şi altceva de la locul de muncă ?"*

Testul cu cartonaşe

Dintre diversele procedee de stimulare la care ne-am referit în prima parte a acestei cărți, testul cu cartonaşe este cel mai frecvent întrebuințat. De fapt, în cadrul tehnicii lui Reid, este al doilea test de rutină, în seria administrată tuturor indivizilor.

Înregistrările de cazuri, indicate în fig. 57 – 77, arată valoarea testului cu cartonaşe la toate categoriile de indivizi, atât sinceri cât şi mincinoşi.

În cazurile în care individul testat este unul sincer, testul cu cartonaş serveşte la stimularea *răspunsurilor la întrebarea de control* folosită în cadrul celui de-al treilea test care va fi ulterior administrat, care este de fapt o repetare a primului test. Această stimulare a răspunsului la întrebarea de control, rezultă din identificarea corectă de către examinator, a numărului pe care l-a tras individul la testul cu cartonaşe administrat înaintea celui de-al treilea test, identificare ce are efectul de a convinge pe individ că minciuna este detectabilă cu ajutorul tehnicii. De aici înainte, el devine mai preocupat în privința minciunilor sale, în timp ce înainte de aplicarea testului cu cartonaşe, poate se îndoia de eficacitatea procedurii testului, sau era indiferent față de acesta. În consecință, minciuna la întrebarea de control din testele următoare, poate să

producă şi foarte probabil va produce un răspuns care poate să fi lipsit în întregime la primul test.

Acelaşi efect binevenit al testului cu cartonaşe îl va avea şi asupra indivizilor care mint şi la *întrebările relevante*. Cu alte cuvinte, după testul cu cartonaşe şi după identificarea corectă a numărului ales, un individ nesincer poate să resimtă pentru prima dată o teamă că minciuna sa în privința chestiunii în curs de cercetare poate să fie detectată, în timp ce această preocupare poate să nu fi existat – sau cel puțin într-un grad adecvat – la primul test.

Un alt merit al testului cu cartonaşe, în afară de a stimula răspunsurile în cazul în care nu apăruse anterior nici un răspuns, este funcțiunea pe care o prestează în anumite cazuri, de a face ca reacțiile unui mincinos, în cadrul celui de-al treilea test, să fie mai specifice şi mai precise, decât au fost la primul test, chiar dacă ele au fost specifice şi precise chiar de la început[60]. (A se vedea înregistrările prezentate în fig. 61 şi 62 ale unor indivizi sinceri şi înregistrările prezentat în fig. 64 şi 67 ale unor indivizi mincinoşi).

---

[60] Un studiu foarte recent asupra valorii testului cu cartonaşe, în scopuri de stimulare, arată că răspunsurile din cadrul celui de-al treilea test sunt mai semnificative în ceea ce priveşte indicaţiile lor, decât cele din primul test. Senese, L., "Accuracy of the Poligraph Technique with and without card test stimulation", J. Pol. Sci. & Adm., **4** (3), 274, 1976.

TRASEE ALE RESPIRAȚIEI SI TENSIUNII CARE ILUSTREAZĂ VALOAREA PROCEDEULUI DE STIMULARE A TESTULUI CU CARTONASE:ÎNREGISTRĂRI ALE UNOR INDIVIZI SINCERI FOLOSIND PROCEDEUL DE STIMULARE CU TESTUL CU CARTONASE

Figurile 57 – 62 ilustrează înregistrări ale unor indivizi sinceri după ce s-a utilizat procedeul de stimulare cu testul cartonaşelor. (Toate reproducerile sunt prezentate aproximativ la dimensiunile originale).

A

B

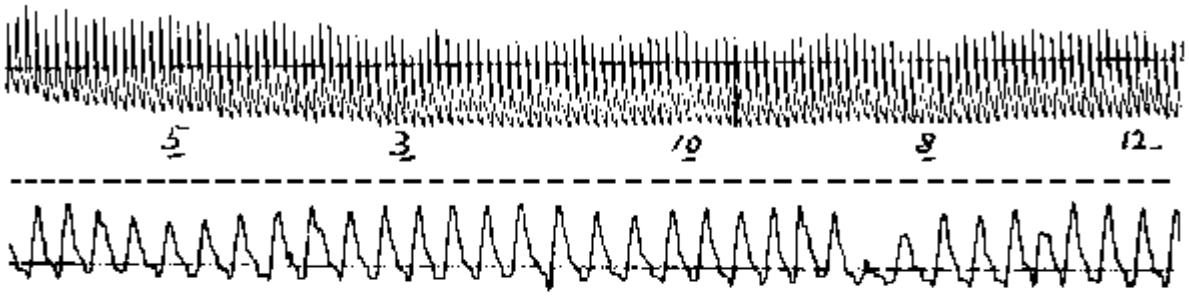

C

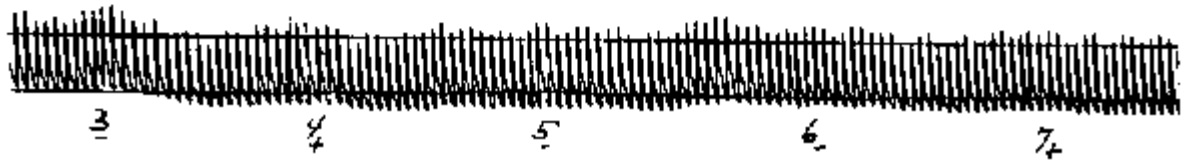

Fig. 57. *Individul era bănuit că a furat nişte metal preţios. La primul test, A, nu au existat nici un fel de răspunsuri; nici măcar la întrebarea de control 6: "Pe lângă cele ce mi-ai spus, ai mai furat vreodată ceva ?". De asemenea, nu a existat vreun răspuns la testul B, cu cartonaşe. dar după ce examinatorul a identificat cartea aleasă, cea cu numărul 8, individul a avut un răspuns foarte specific la întrebarea de control 6 în cadrul testului C, neexistând răspunsuri specifice la întrebările relevante 3 şi 5. Aceasta a indicat sinceritatea individului în privința furtului de metal.*

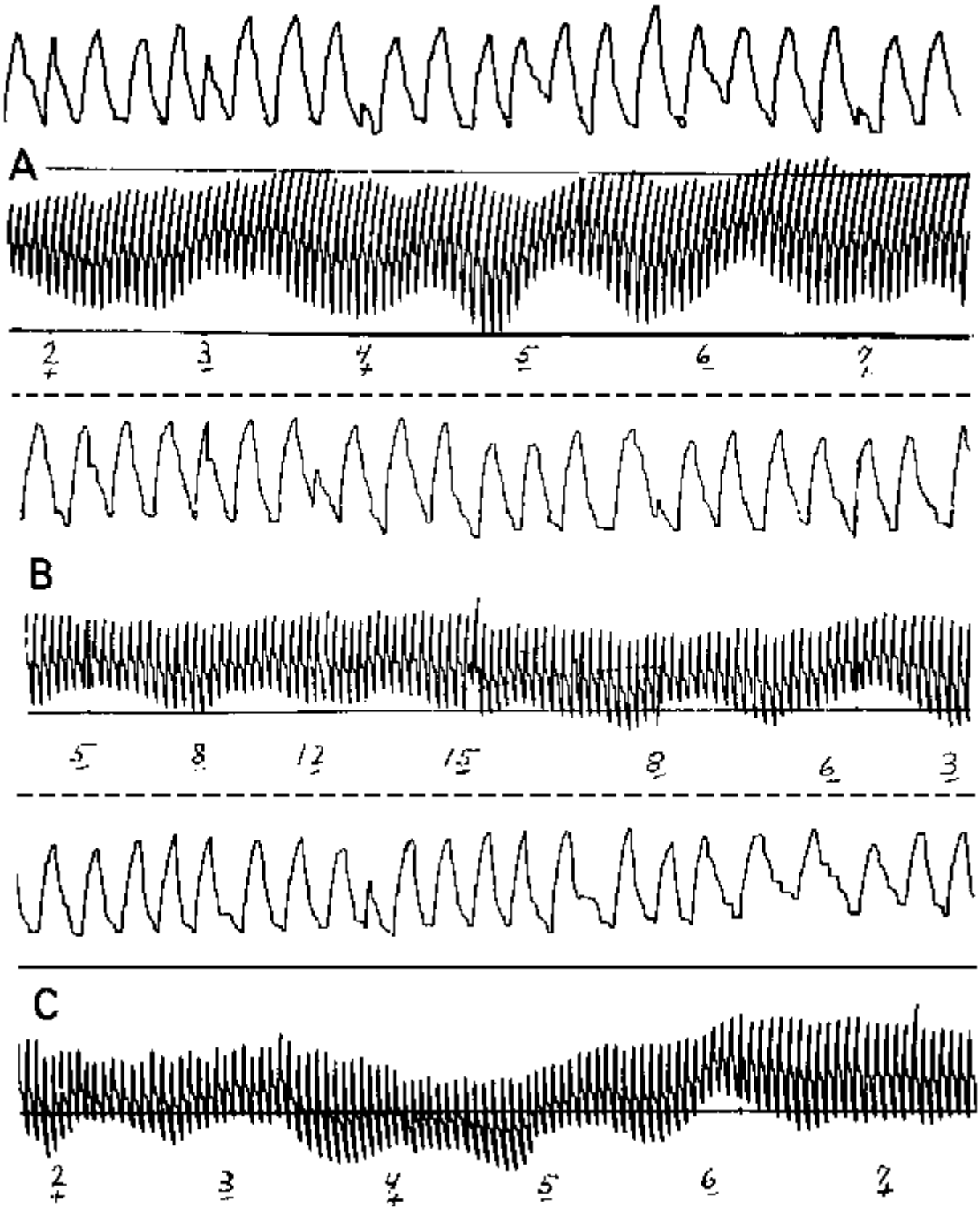

Fig. 58. *În acest caz, individul era bănuit de comportament violent într-o bancă unde era angajat. Sinceritatea sa este clar indicată în testul C, prin lipsa de răspunsuri semnificative la întrebările relevante 3 şi 5 şi prin răspunsul foarte specific la întrebarea de control 6 ("Ai înşelat vreodată pe cineva ?"), manifestat prin modificarea liniei de bază a traseului respirației şi prin creşterea tensiunii arteriale. Nici o astfel de indicație nu a apărut în testul A, mai înainte de aplicarea testului cu cartonaşe şi de identificare a numărului ales, 8.*

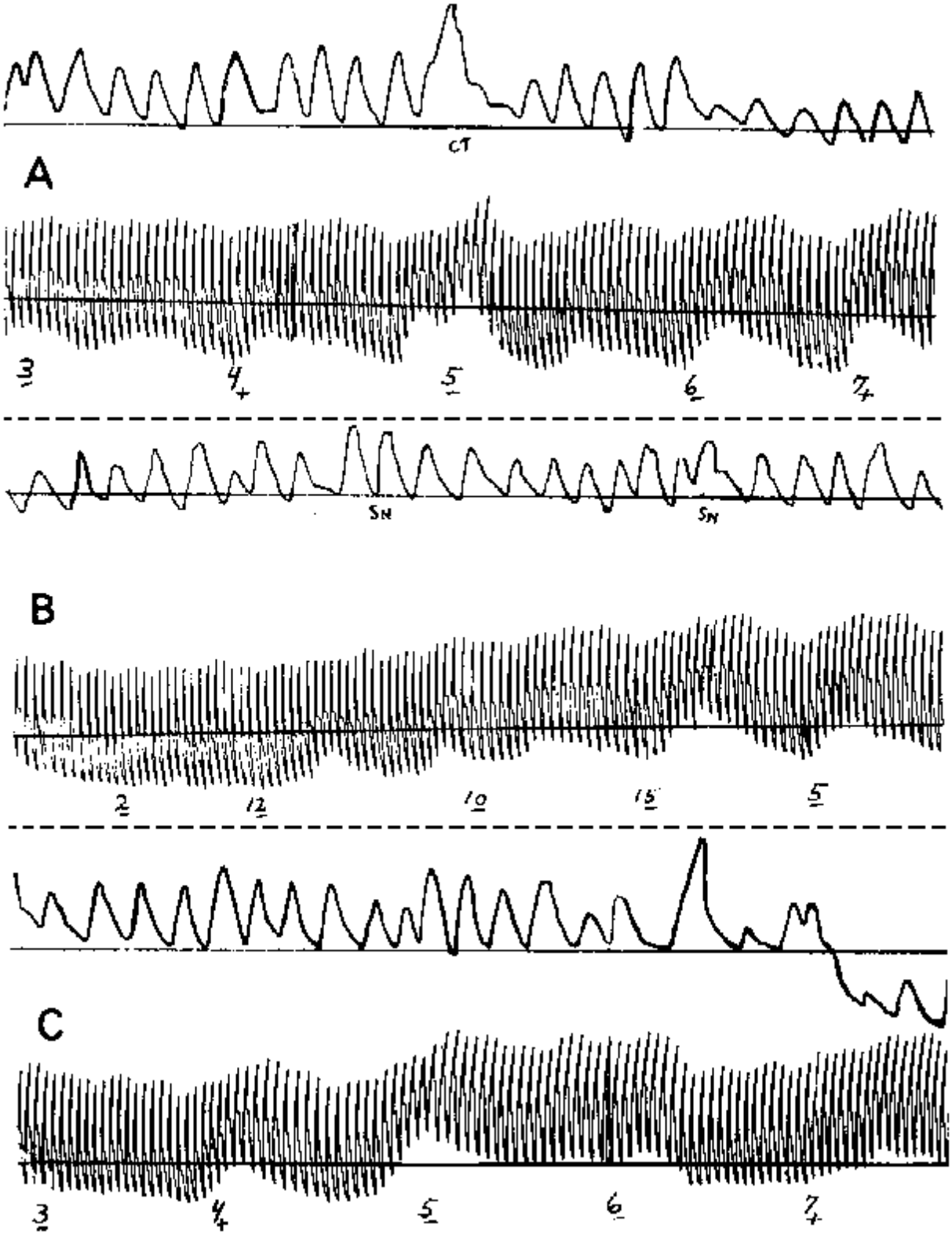

Fig. 59. *Înregistrările unui individ bănuit de spargere. Deşi răspunsul în cadrul testului A la întrebarea de control 6 ("În afară de ce mi-ai spus, ai mai furat ceva ?"), sunt specifice unui individ sincer cu privire la spargere, răspunsul foarte pronunțat şi dramatic al respirației la întrebarea 6 din testul C nelăsând nici o îndoială cu privire la sinceritatea sa la întrebările relevante 3 şi 5. La testul B cartea aleasă a fost 10. (CT la numărul5 la testul A reprezintă marcarea momentului când individul si-a "curățat gâtul"; SN la traseul B reprezintă marcarea momentului în care individul a "pufnit pe nas".)*

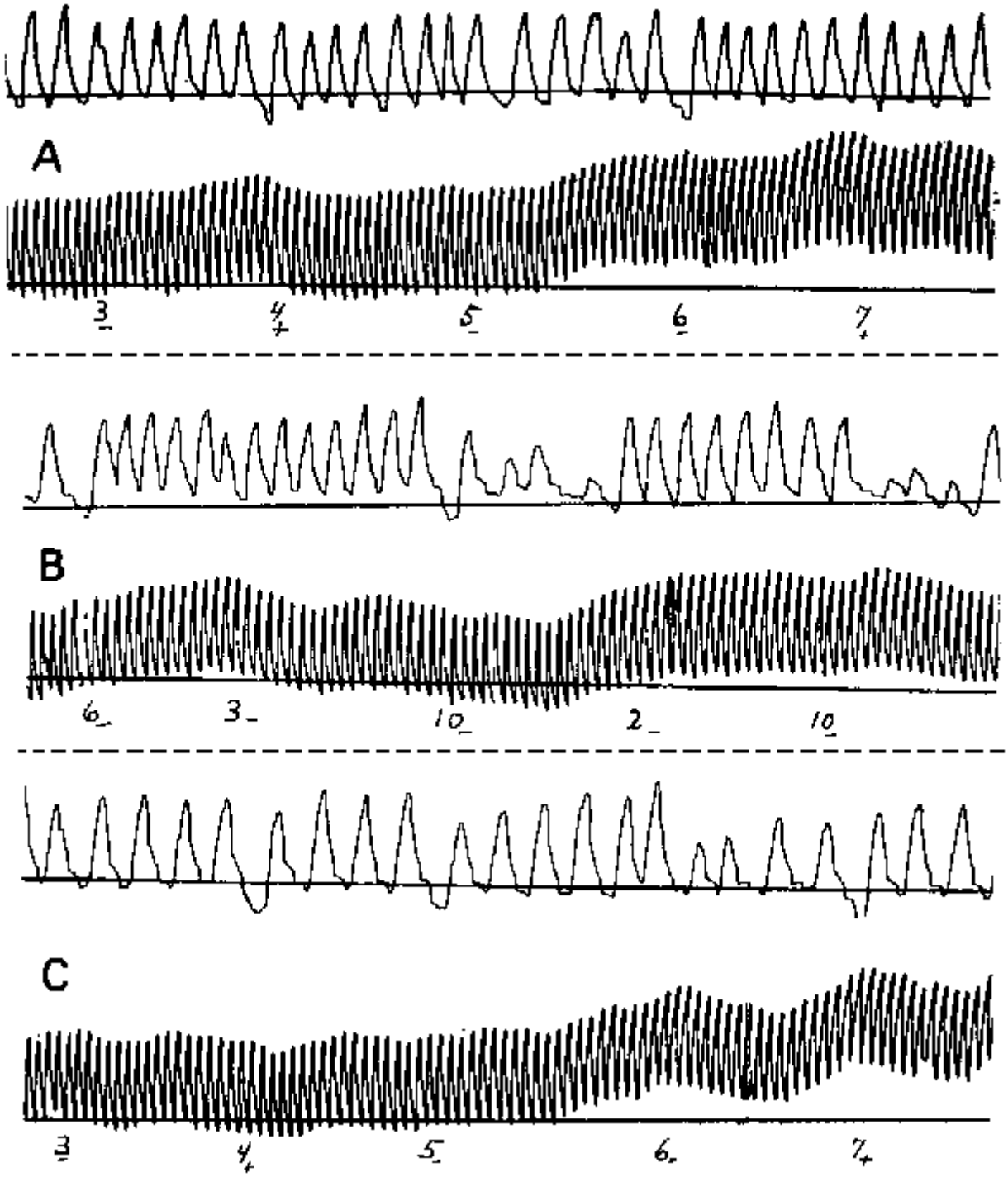

Fig. 60. *Înregistrările unui funcționar public bănuit că a furat din banii municipiului. La A nu a fost decât un răspuns uşor la întrebarea de control 6, ("În afară de ce mi-ai spus, ai mai furat ceva ?"). Dar după aplicarea testului cartonaşelor B şi după identificarea numărului 10, individul a avut la testul C, la întrebarea 6, un răspuns foarte specific pe traseul respirației. Acest răspuns la întrebarea 6 şi lipsa de răspuns la întrebările relevante 3 şi 5 este un indicator al sincerității individului cu privire la fondurile municipiului. (Răspunsul foarte pronunțat la B la cartea aleasă, numărul 10, este foarte neobişnuit pentru un individ sincer. Aşa cum se va sublinia mai târziu, asemenea răspunsuri pronunțate se găsesc mult mai frecvent la indivizii care mint).*

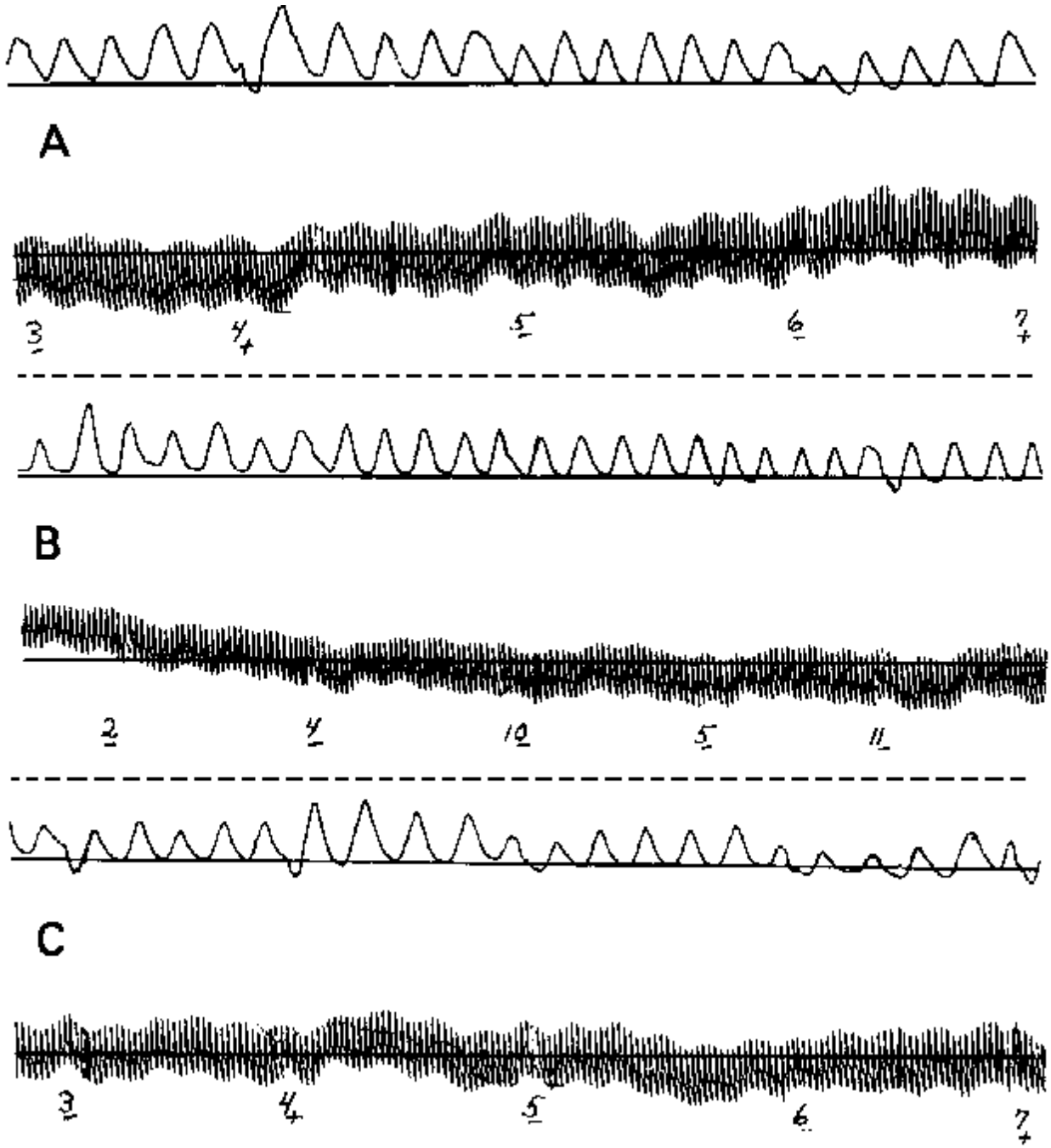

Fig. 61. *În acest caz, o femeie era bănuită că a furat bani din portofelul altei femei. La C, care a urmat testului cu cartonaşe B şi identificarea numărului 5, persoana examinată a avut la întrebarea de control 6 un indice de minciună mult mai pronunțat decât răspunsul la aceeaşi întrebare la primul ei test A ("Ai furat vreodată ceva ?"). Acest răspuns contrastează clar cu modelul de uşurare al respirației la întrebarea neutră 4 care urmează întrebării relevante 3, indicând sinceritatea persoanei care a negat luarea banilor lipsă.*

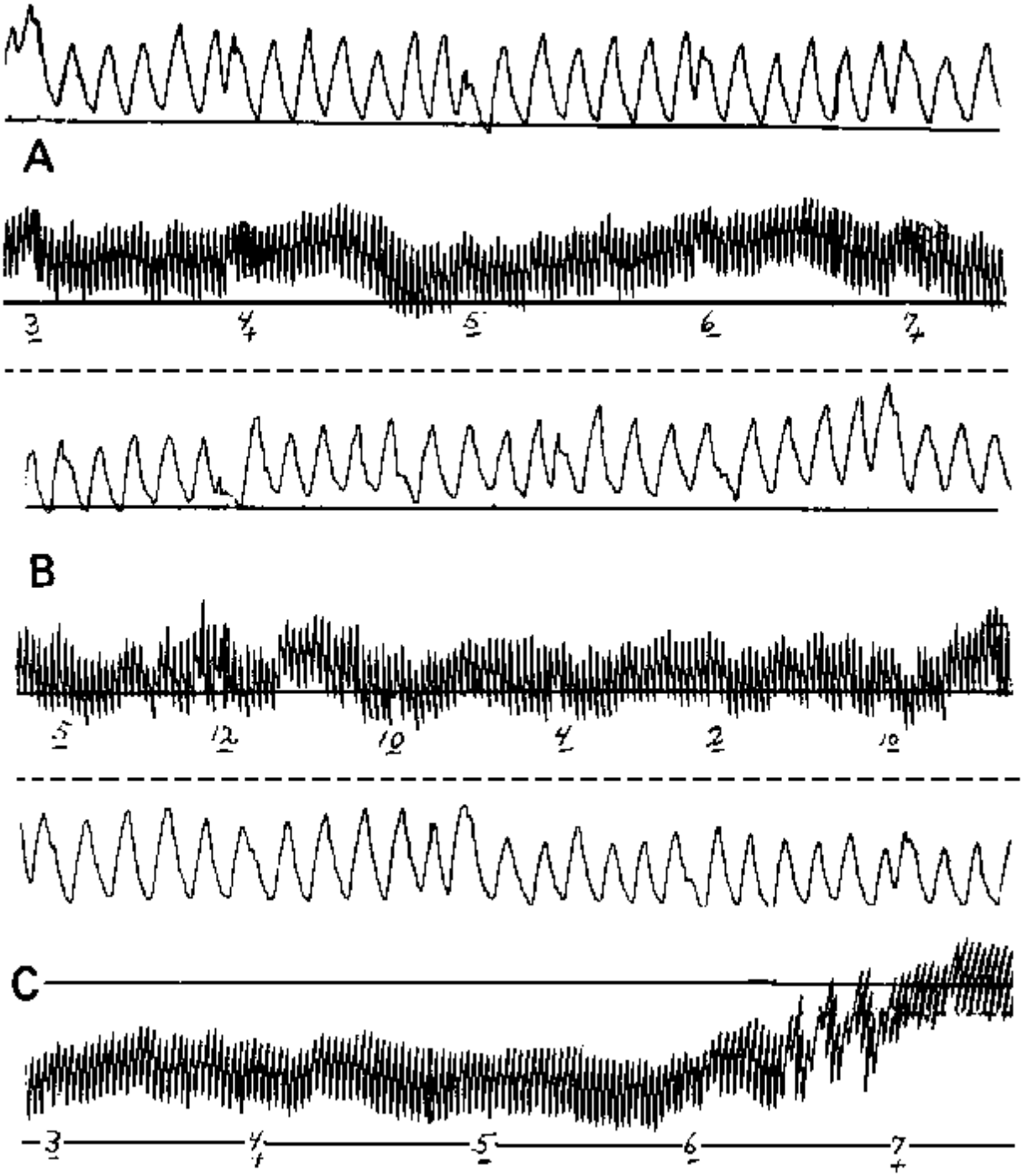

Fig. 62. Înregistrările unui individ bănuit că ar fi furat 1300$. Răspunsul foarte pronunțat în testului *C* la întrebarea de control 6 (“În afară de ce mi-ai spus, ai mai furat şi altceva ?”) a indicat sinceritatea individului. Această indicație nu se află, însă, şi la testul *A*, înaintea identificării numărului 10 la testul *B*, testul cu cartonaşe. (Răspunsul la întrebarea 6 în cadrul testului *C* implică ceva mişcări musculare precum şi ridicarea tensiunii.)

ÎNREGISTRĂRI ALE UNOR INDIVIZI MINCINOSI FOLOSIND TESTUL CARTONASELOR CA METODĂ DE STIMULARE

Figurile 63 – 69 sunt înregistrări ale unor indivizi mincinoşi folosind testul cartonaşelor ca metodă de stimulare. (Toate reproducerile sunt aproximativ la dimensiunile originale)

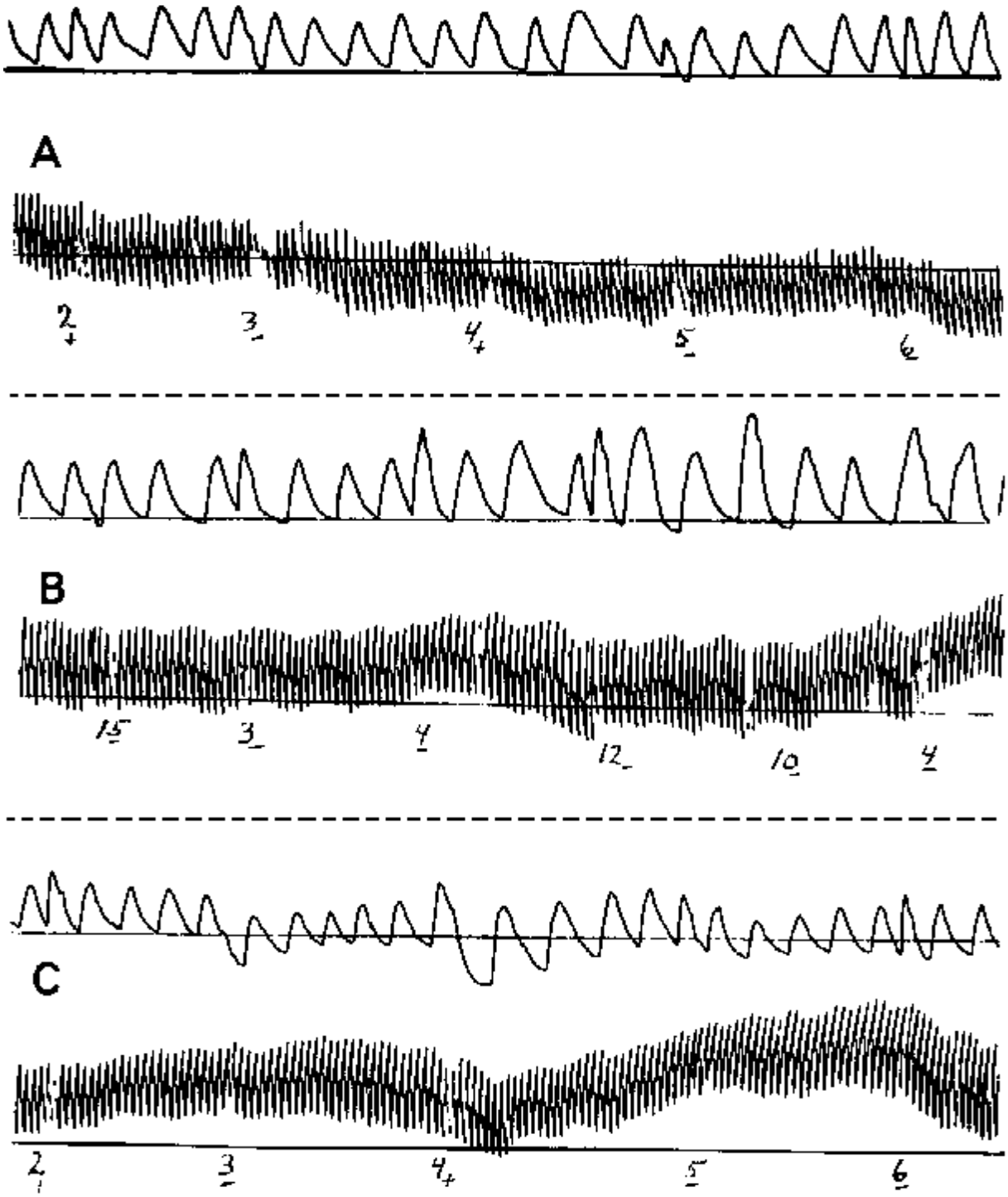

Fig. 63. *Înregistrările unui individ bănuit că ar fi furat bani de la nişte femei. La testul A nu este decât o uşoară indicație (pe traseul respirației) la întrebările relevante 3 şi 5.*

Observați însă indicațiile de minciună foarte precise şi clare la aceleaşi întrebări în cadrul testului C, care a urmat testului cu cartonaşe B, după ce i s-a spus individului că a ales numărul 4.

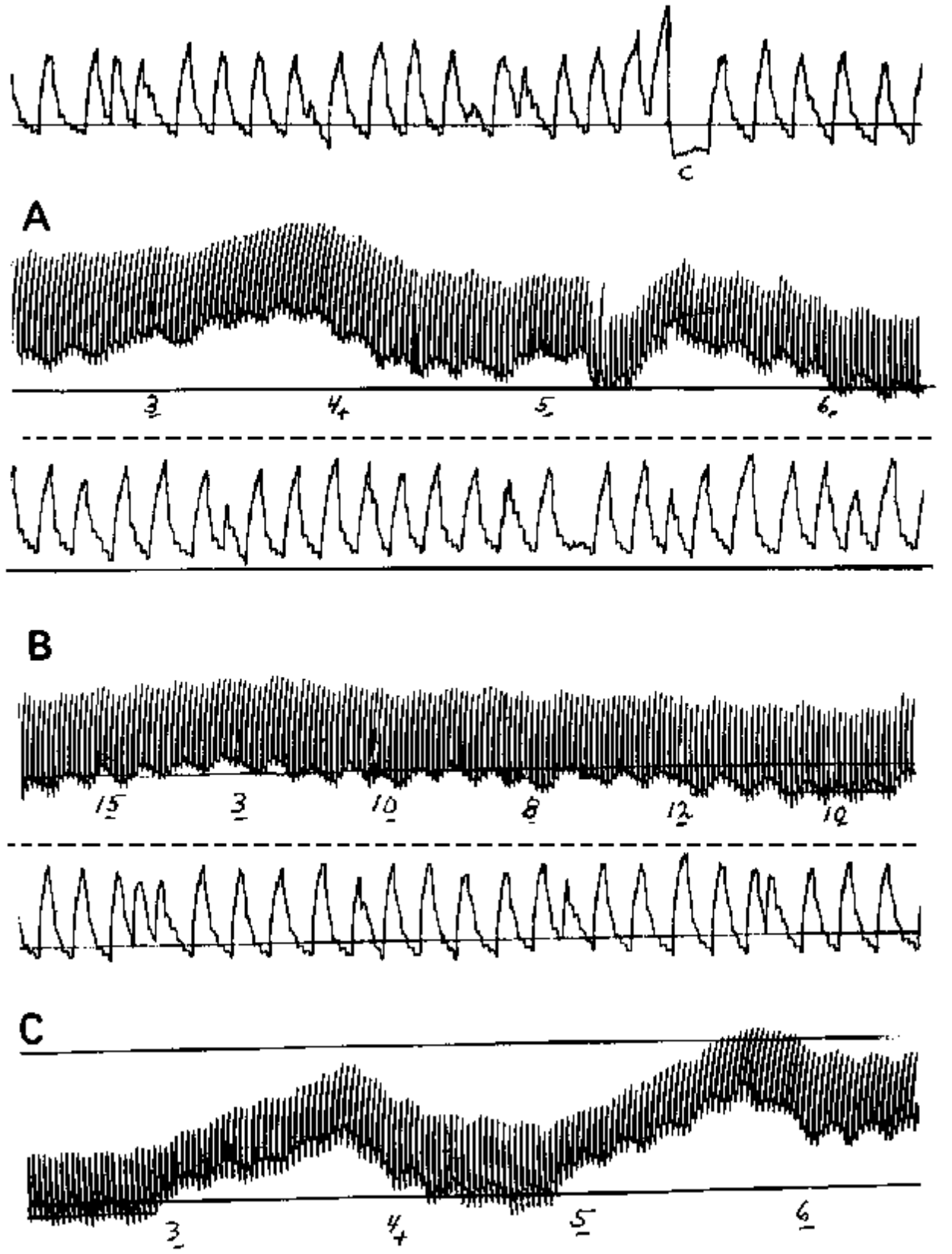

Fig. 64. *Înregistrările unui individ suspectat de tâlhărie. Deşi înregistrarea primului test, indică un răspuns specific pe traseul tensiunii arteriale la întrebarea relevantă 3, un*

răspuns similar lipsea la întrebarea relevantă 5. (Litera C între întrebările 5 şi 6 indică o uşoară tuse.) Testul cu cartonaşe B nu are nici un răspuns semnificativ la numărul 10 tras, chiar şi atunci când a fost repetat, dar totuşi examinatorul a identificat numărul ales. Observați efectul de stimulare pe care acest test l-a avut asupra individului în timpul celui de-al treilea test. De asemenea, observați răspunsurile foarte specifice la întrebările 3 şi 5 pe traseul tensiunii.

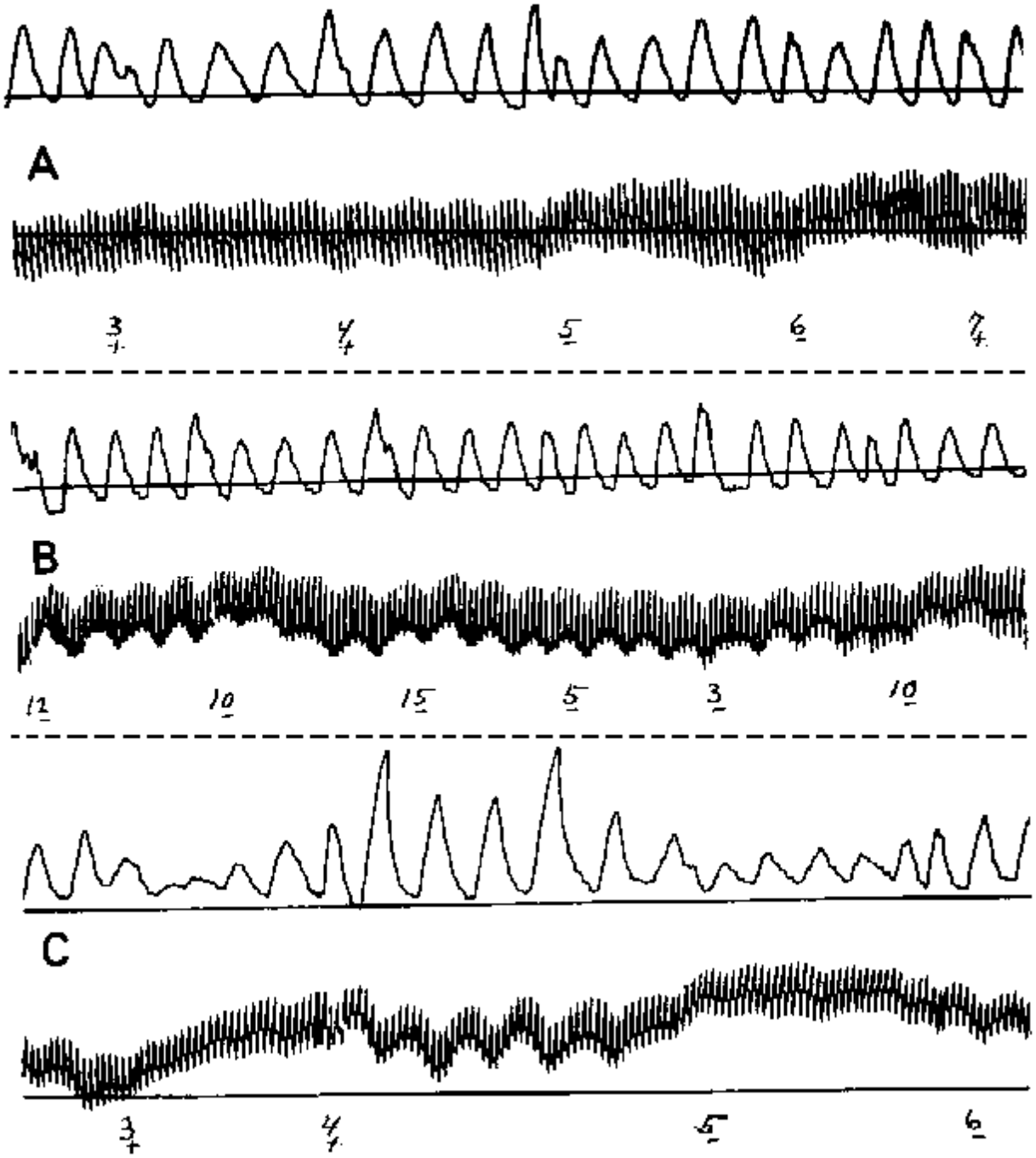

Fig. 65. *Înregistrările unui tăinuitor de bunuri furate. La testul A la întrebarea 3 a fost întrebat: "Ți-a spus Pete (hoțul) că el a furat cauciucurile pe care ți le-a adus ?"; iar la 5: "ştiai că anvelopele erau furate ?"; 6: "În afară de ce mi-ai spus, ai mai înşelat vreodată pe cineva cu ceva ?". Observați lipsa vreunui răspuns semnificativ la testul A şi la testul cu*

cartonaşe B. Dar după ce numărul ales, 12, a fost identificat, individul a devenit cooperant la testul C. Întrebările 3 şi 5 de la testul C sunt aceleaşi ca de la testul A. (Scăderea amplitudinii traseului tensiunii arteriale în A s-a datorat faptului că examinatorul nu a observat la începutul testului uşoara ridicare a brațului individului, creându-se astfel, o tensiune artificială în brațul individului. Acest lucru ar putea avea ca rezultat mascarea răspunsurilor semnificative. Cu toate acestea, minciuna individului a fost clar evidențiată în testul C.

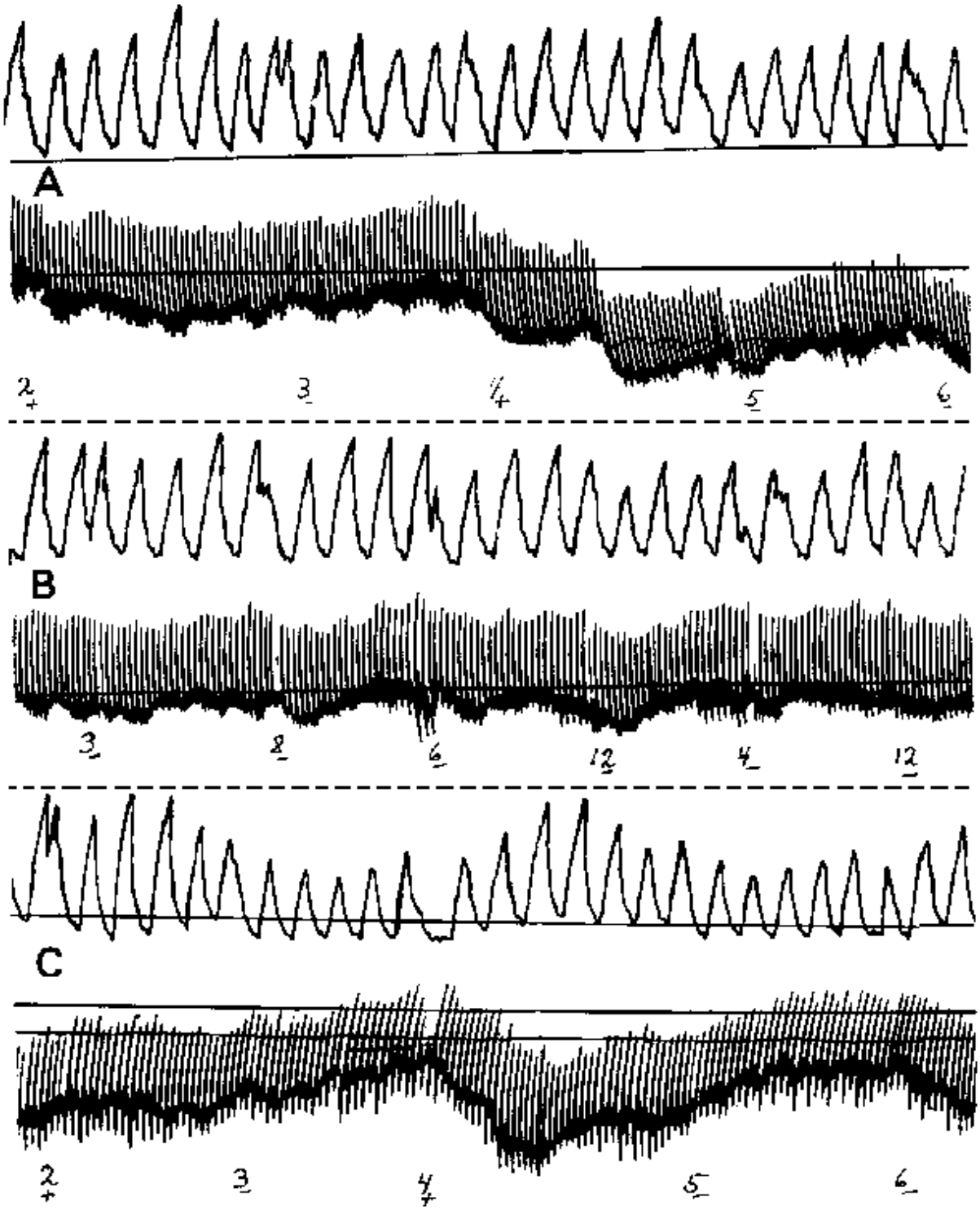

Fig. 66. *Înregistrările unui individ, într-o speță în care poliția căuta să stabilească dacă era singurul proprietar al unui restaurant sau numai o "fațadă" pentru interesele unor infractori.*

La testul *A* întrebările 3 şi 5 sunt relevante cu privire la cauza proprietății restaurantului; 4 şi 7 sunt neutre; 6 este întrebare de control: "Ai păcălit vreodată pe cineva cu ceva ?" Deşi *A* conține ceva modificări pe traseul respirației la întrebarea 3 ("Eşti singurul proprietar al restaurantului ?"), există totuşi modificări mai puțin semnificative la întrebarea 5 ("Ai cerut autorizație pentru restaurant pentru John ... ?"). Dar observați indicatorii de minciună la ambele aceste întrebări la testul *C*, după testul cartonaşelor şi după ce i se spusese corect că el alesese numărul 10.

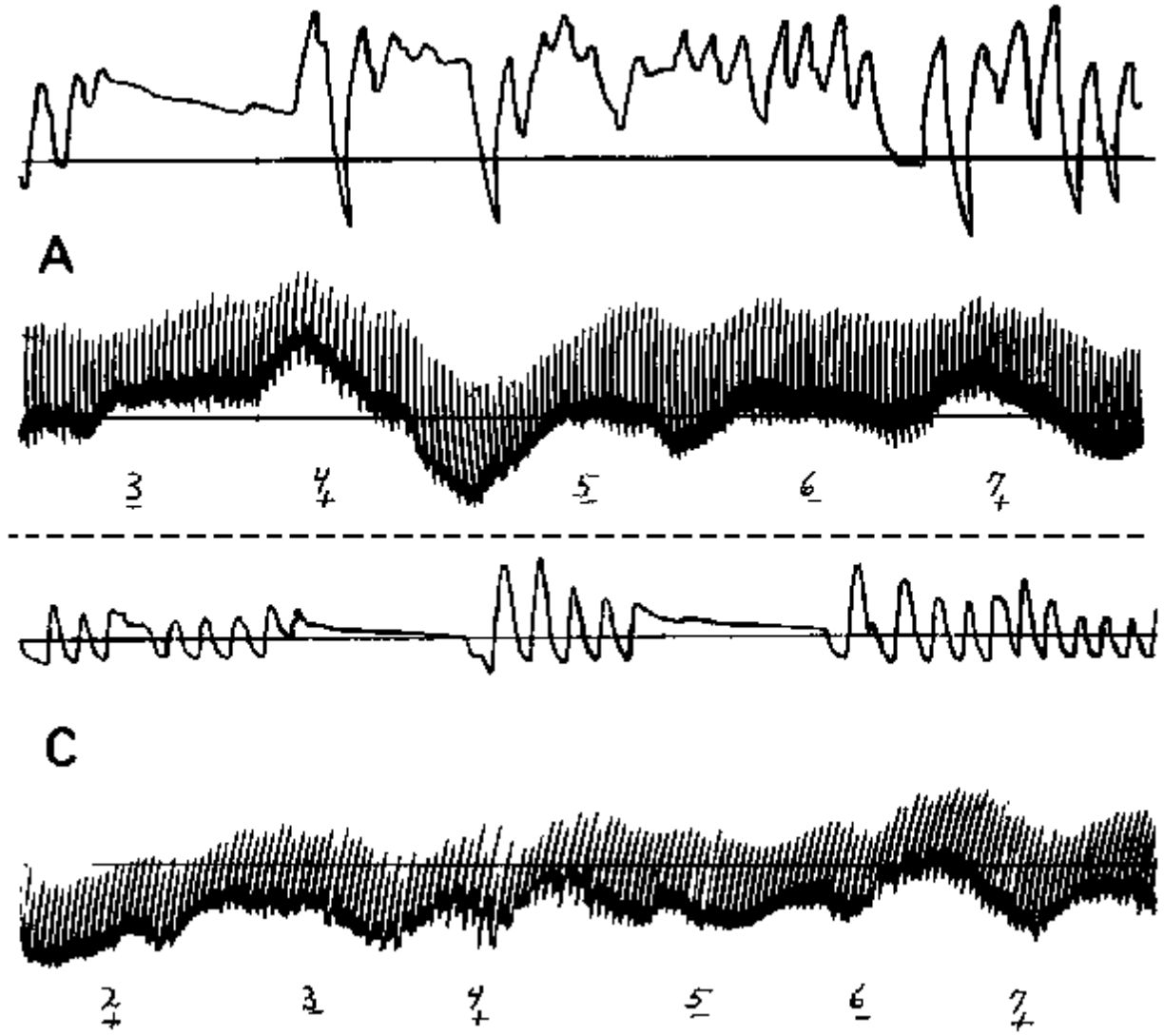

Fig. 67. *Înregistrările unui individ bănuit că a furat bani. Deşi răspunsurile pe traseul respirației şi natura dezordonată a traseului respirator din primul test A indică minciuna la întrebările 3 şi 5, care se referă la furt, răspunsurile pe traseul respirației foarte specifice şi dramatice la aceleaşi întrebări de la cel de-al treilea test C, care a urmat testului cu cartonaşe (aceste înregistrări nu sunt prezentate în această figură), nu lasă nici o îndoială în privința minciunii individului. Întrebarea de control 6 a fost: "Ai furat vreodată ceva ?"*

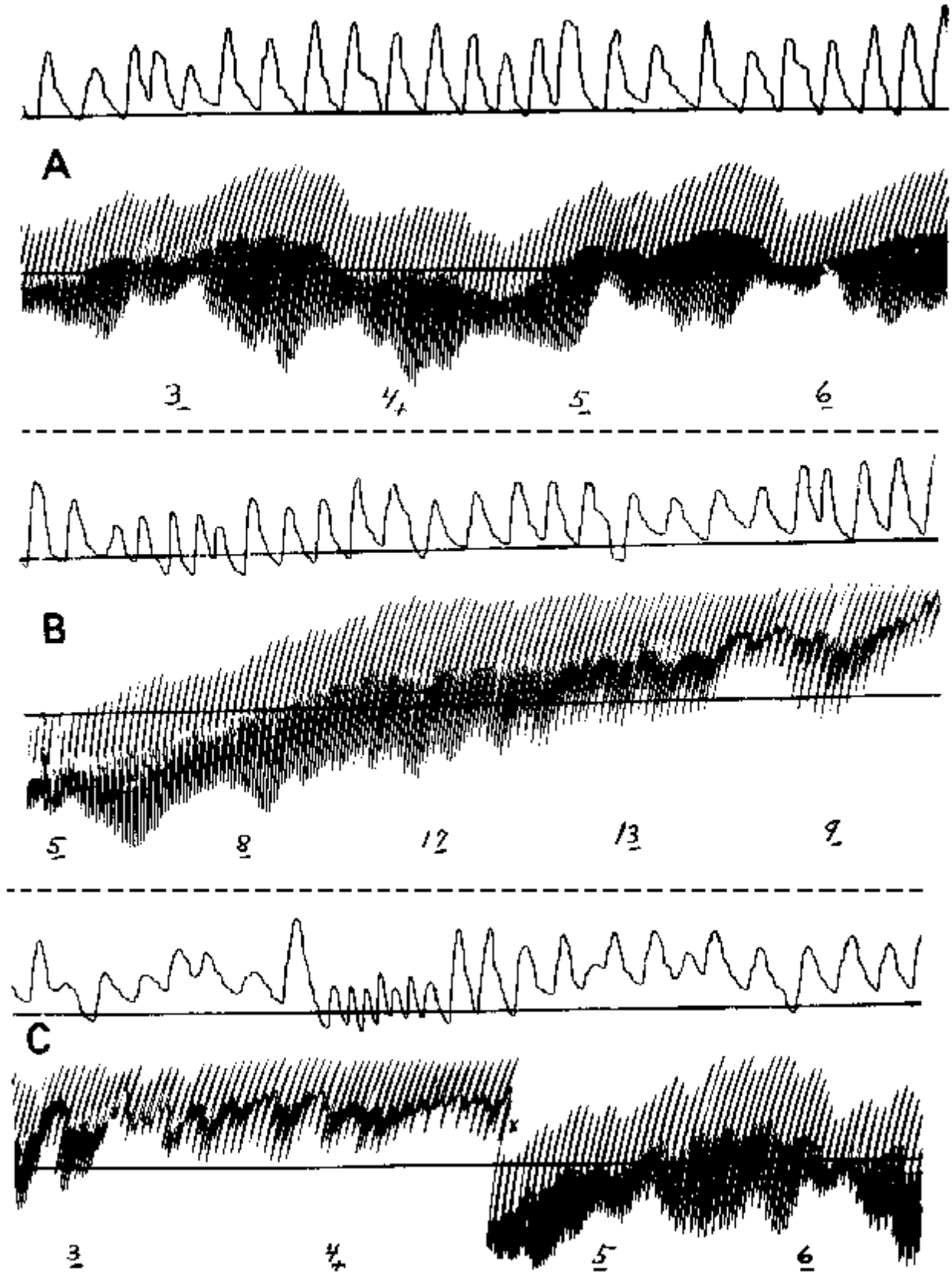

Fig. 68. *Înregistrarea unui individ suspectat că ar fi furat bani şi mărfuri. Observați pe traseele testului A îngrijorare generalizată dar fără a lua forma unor modificări specifice la întrebările relevante 3 şi 5 care se refereau la furt respectiv mărfuri. La testul B cu cartonaşe, există un răspuns specific la numărul ales, 13. Apoi, la cel de-al treilea test C, observați efectele stimulării la răspunsurile foarte specifice la întrebările 3 şi 5, în special pe*

traseul respirației. (Notația X între 3 şi 5 reprezintă o ajustare efectuată de examinator). Respirația foarte rapidă la testul C, la întrebarea neutră 4, şi traseul respirației în general dezordonat, sunt indicii că individul a intenționat să influențeze traseul.

Am întâlnit câteva cazuri în care testul cu cartonaşe are efectul de a-l determina pe individ să renunțe la răspunsurile mincinoase în timpul celui de-al treilea test. Totuşi, aceste situații sunt extrem de rare (Vezi fig. 69 şi 70).

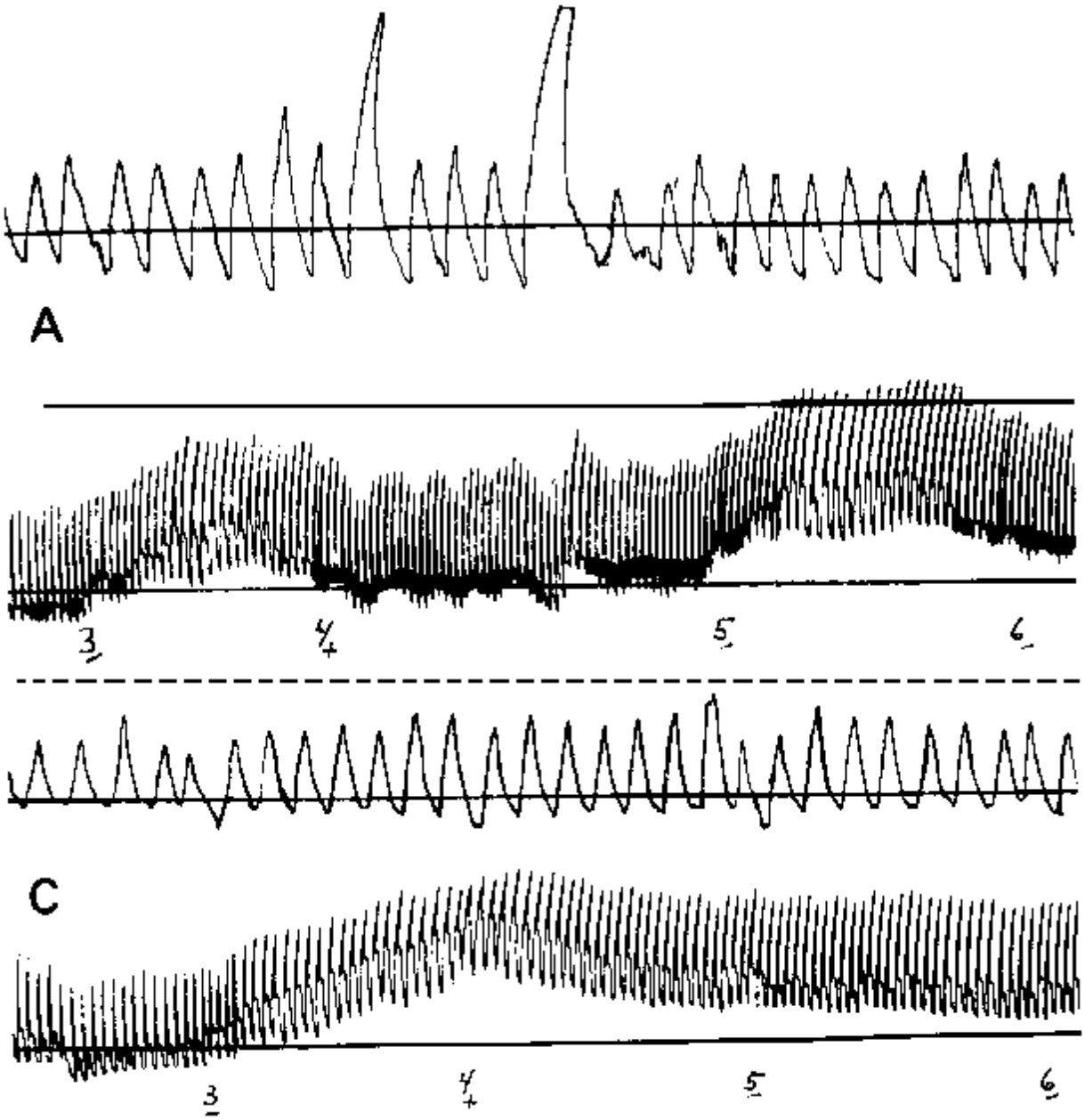

Fig. 69. *Înregistrări ale unui individ, care a implicat o renunțare la răspunsurile mincinoase după testul cu cartonaşe. La primul test A, individul – suspect de o infracțiune sexuală – a dat răspunsuri mincinoase foarte specifice la întrebările relevante 3 şi 5, dar notați prăbuşirea răspunsurilor sale mincinoase la testul C care a urmat unui test cu cartonaşe. Dacă exceptăm faptul că examinatorul avea cunoştință că o asemenea atitudine putea să aibă loc (care este foarte rară), precum şi practica de a efectua testări suplimentare în astfel de cazuri, minciuna individului ar fi rămas nedetectată. Factorul care a explicat această prăbuşirea a răspunsurilor mincinoase a fost, probabil, convingerea individului – care a urmat testului cu cartonaşe – că*

minciuna sa a fost descoperită şi în consecință, el a "cedat psihic". Cu alte cuvinte, în cel de-al treilea test, el nu mai a fost preocupat de vreo posibilă detectare, deoarece era convins că detectarea avusese deja loc şi că examinatorul nu făcea decât să completeze seria de teste de rutină.

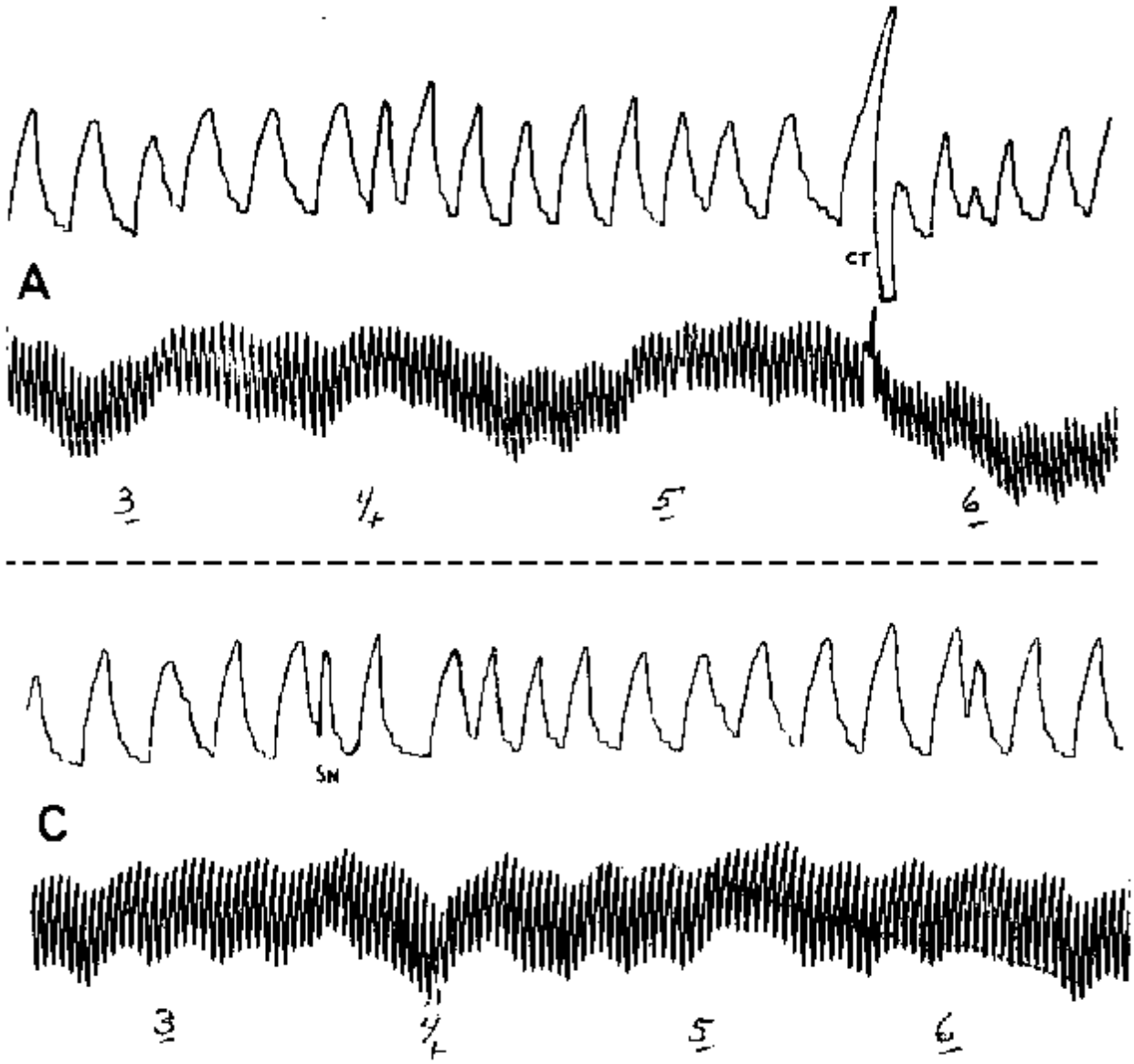

Fig. 70. *Înregistrările unui caz neobişnuit în care răspunsurile mincinoase s-au prăbuşit după testul cu cartonaşe. Un alt exemplu al unui caz rar de prăbuşire a răspunsurilor mincinoase la înregistrările celui de-al treilea test al unui individ care minte, test ce a urmat celui cu cartonaşe. Observați în A răspunsurile specifice de minciună atât la tensiune cât şi la respirație la întrebările relevante 3 şi 5, referitoare la furtul unei sume de bani (386$ şi 3545$). Testul C, după testul cu cartonaşe a produs un răspuns mai mic, deşi încă mai apar o uşoară modificare a nivelului de bază pe traseul respirației, cât şi o modificare a traseului tensiunii arteriale la întrebarea 5. S-a notat efectul unei tuse între întrebările 5 şi 6 cu CT pe înregistrările testului A şi la testul C între întrebările 3 şi 4 când a tras aer pe nas (SN).*

În unele cazuri, efectul stimulator al testului cu cartonaşe şi identificarea numărului ales produc unele indicații unice şi dramatice ale minciunii în timpul celui de-al treilea test, în ceea ce priveşte fir întrebările relevante, fie întrebările de control (vezi fig. 71 şi 72).

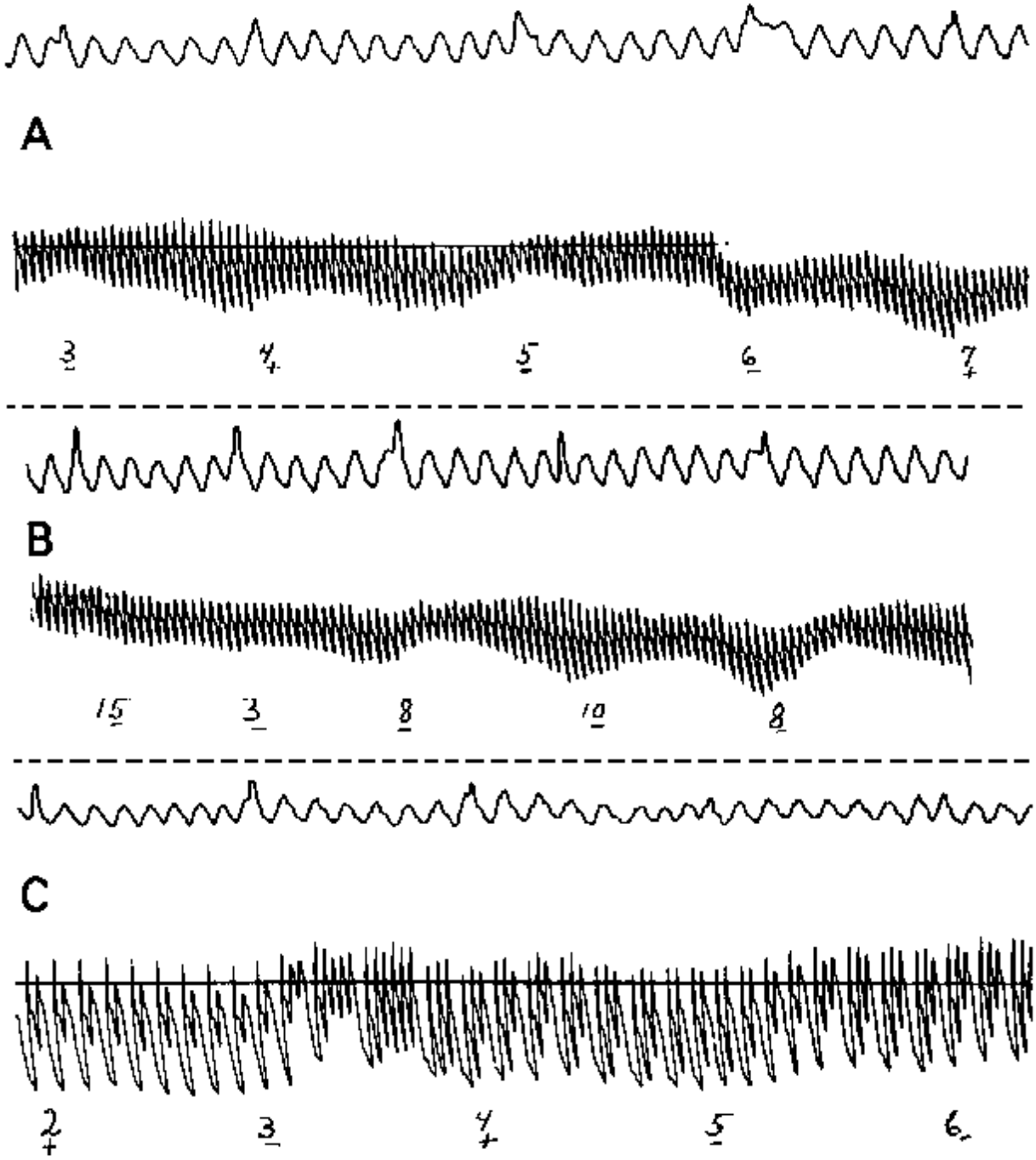

Fig. 71. *Rezultate neobişnuite dar foarte folositoare ale procedeului de stimulare cu testul cu cartonaşe. Înregistrările unui individ bănuit - şi dovedit ulterior testării ca fiind mincinos – de fals la jocurile de noroc. Observați evidenta neregularitate a bătăilor inimii pe traseul pulsului la cel de-al treilea test C care urmează testului B cel cu cartonaşe. Uşoara întrerupere de la A, este asociată în aparență cu ceea ce pare a fi o mişcare musculară, câteva secunde înainte ca întrebarea de control 6 să fie adresată. La testul B, numărul ales a fost 8. Comparați înregistrările acestui individ cu cele din fig. 72 unde modificările inverse au apărut la înregistrările unui individ sincer.*

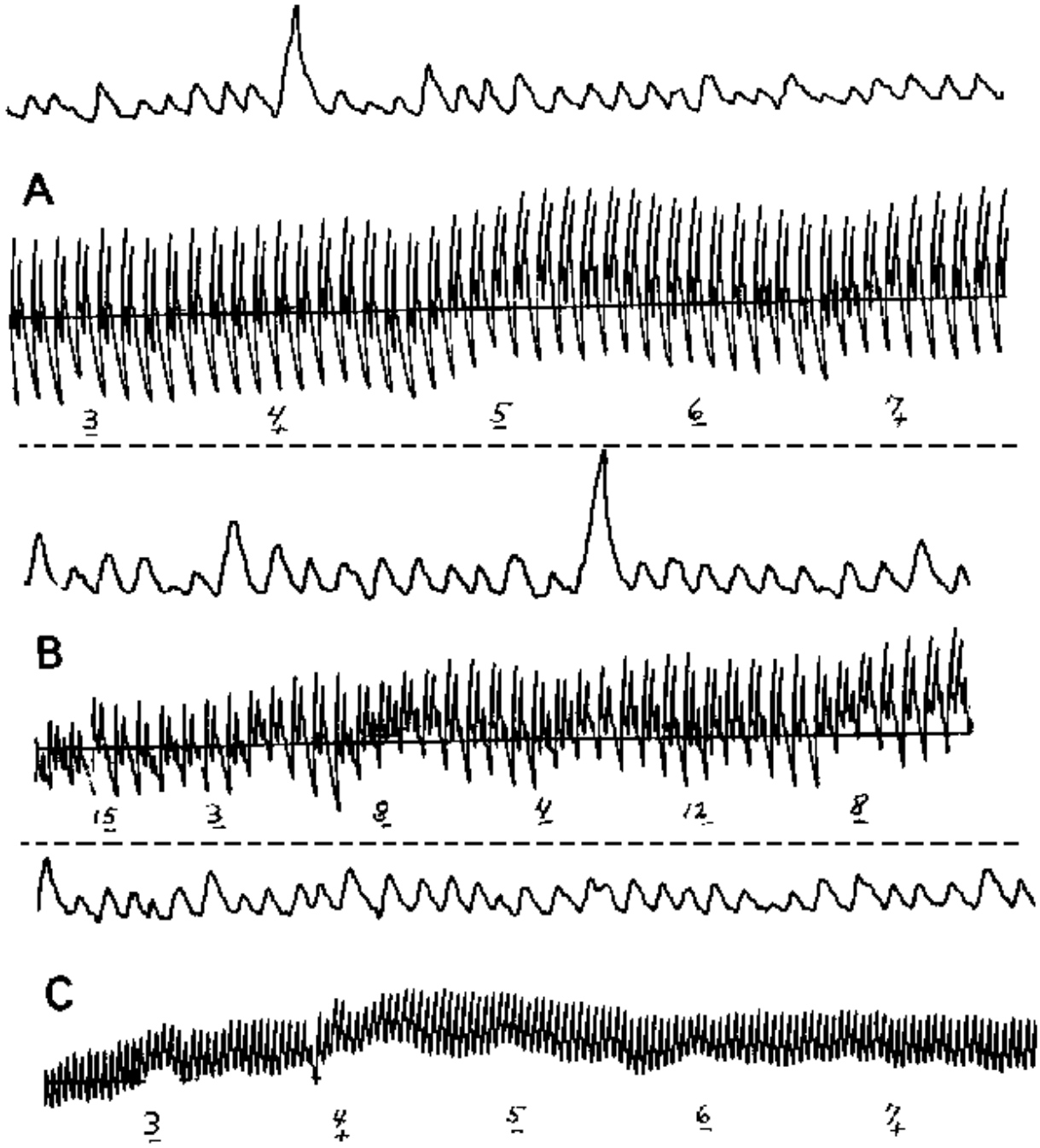
A
3
4
5
6
7
B
15
3
8
4
12
8
C
3
4
5
6
7

Fig. 72. *Rezultatele neobişnuite dar foarte utile folosindu-se ca procedură de stimulare testul cu cartonaşe. Înregistrările unui individ sincer suspectat de o spargere. Observați evidenta neregularitate pe traseul pulsului la primul test A, şi la testul cu cartonaşe B, dar lipsa oricăror activități similare a inimii pe traseul C. Aparent, testul cu cartonaşe şi identificarea numărului ales a avut efectul de a-l elibera pe individ de tensiunea datorată incertitudinii sale cu privire la precizia testului. După ce s-a convins de precizia aparatului după testul cu cartonaşe, bătăile inimii au revenit la normal. Observați la testul C, pe traseul respirației răspunsul la întrebarea de control 6, indicator clar al sincerității individului cu privire la cauza cercetată.*

Utilitatea testului cu cartonaşe pentru detectarea tacticilor evazive

În afară de valoarea de stimulare, testul cu cartonaşe, poate uneori să producă o indicație foarte serioasă de minciună cu privire la cazul în curs de cercetare. Ne referim la eforturile deliberate ale unui individ de a devia unul sau mai multe din traseele sale, în timpul testului cu cartonaşe – de obicei sub forma unor mişcări musculare sau a unei respirații dezordonate în momentul în care el “minte” cu privire la numărul ales (vezi fig. 73 şi 74). Cauza care stă la baza acestor devieri, este de obicei, credința greşită că testul cu cartonaşe este folosit în scopul de control şi comparație, şi că dacă individul produce în mod artificial un răspuns “mincinos” la numărul ales care să fie mai mare decât răspunsurile mincinoase la întrebările relevante, examinatorul va considera că acestea din urmă nu sunt semnificative ca indicații de minciună.

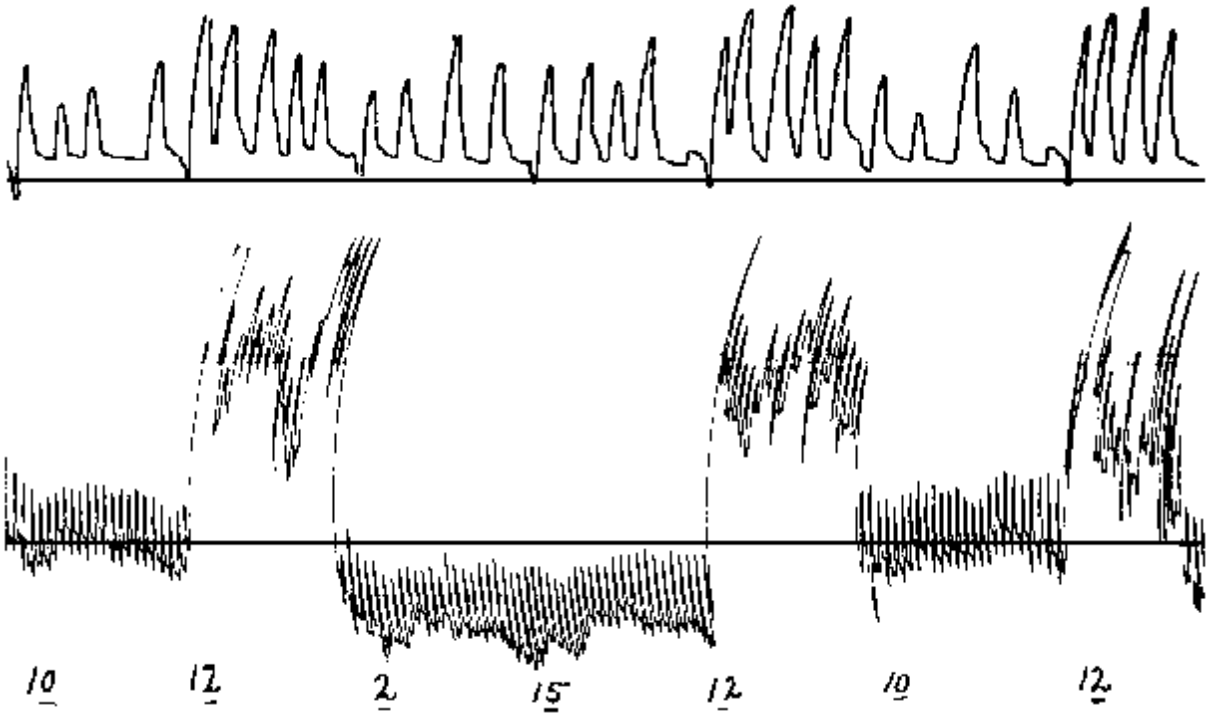

Fig. 73. *Înregistrarea testului cu cartonaşe a unui locotenent de poliție bănuit că ar fi acceptat mită. Numărul ale a fost 12. A se observa dovada încordării bicepsului pe care se afla manşonul pentru tensiunea arterială, ori de câte ori era întrebat de numărul 12. Aceasta reprezintă un efort intenționat de a scăpa de detectare, iar acesta este bazat pe greşita înțelegere, de către individ, a scopului testului cu cartonaşe. El presupunea că răspunsul mincinos la testul cu cartonaşe va fi comparat cu răspunsurile mincinoase de la întrebările relevante, dorind astfel să producă o reacție mai mare la minciuna cu privire la numărul ales. El spera prin aceasta să inducă în eroare pe examinator încât acesta să creadă că reacțiile mai mici la întrebările relevante nu sunt dovezi de minciună. Motivul repetării întrebării referitoare la numărul 12 de două sau trei ori, este de a elimina posibilitatea unei mişcări accidentale neintenționate. Repetarea acestor mişcări este o dovadă clară de intenție.*

Uneori, devieri intenționate de această natură vor apare atunci când individul răspunde la o întrebare referitoare la alt număr decât acela pe care l-a ales. În asemenea cazuri, scopul său este de a induce în eroare pe examinator astfel încât acesta să se oprească asupra unui număr greşit.

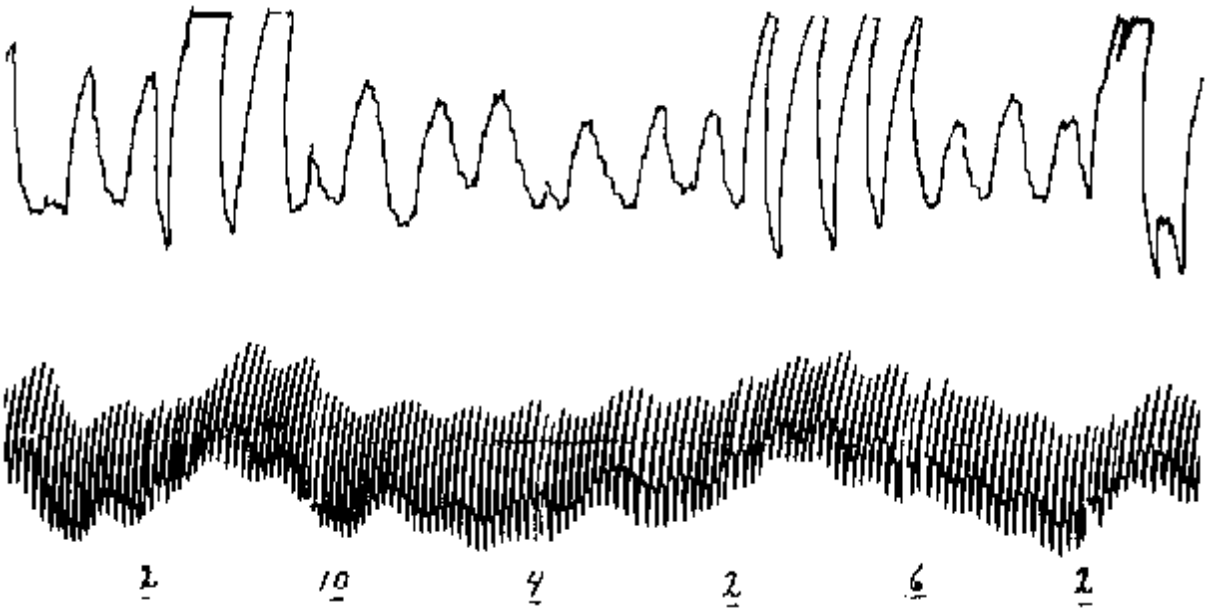

Fig. 74. *Observați încercările unui hoț de a denatura înregistrările pe traseul respirației la cartea care i-a fost arătată de trei ori în cursul testului.*

Deşi înregistrările distorsionate la testele cu cartonaşe ilustrate în fig. 73 şi 74 trebuie considerate, în general, că indică evident minciuna cu privire la cauza cercetată, examinatorul trebuie să țină cont că pot surveni, în rare excepții, devieri similare în înregistrările unor indivizi sinceri.

În unele ocazii mai rar întâlnite, unii indivizi mincinoşi încearcă intenționat să-şi denatureze traseul tensiunii şi/sau respirației prin controlul reacțiilor la testele 1 şi 3, dar îşi dau întreaga cooperare la testul cu cartonaşe. Nu se cunoaşte nici o explicație pentru acest tip de comportament contradictoriu exceptând cazul că aceşti indivizi ar fi neştiutori în ceea ce priveşte scopul real al testului cu cartonaşe.

Testul cu cartonaşe, mai poate avea efectul de a încuraja un individ mincinos de a mărturisi minciuna prin încercarea de a denatura traseele la testul al treilea sau

următoarele, prin mişcări musculare sau distorsiuni ale respirației (vezi fig. 75-77).

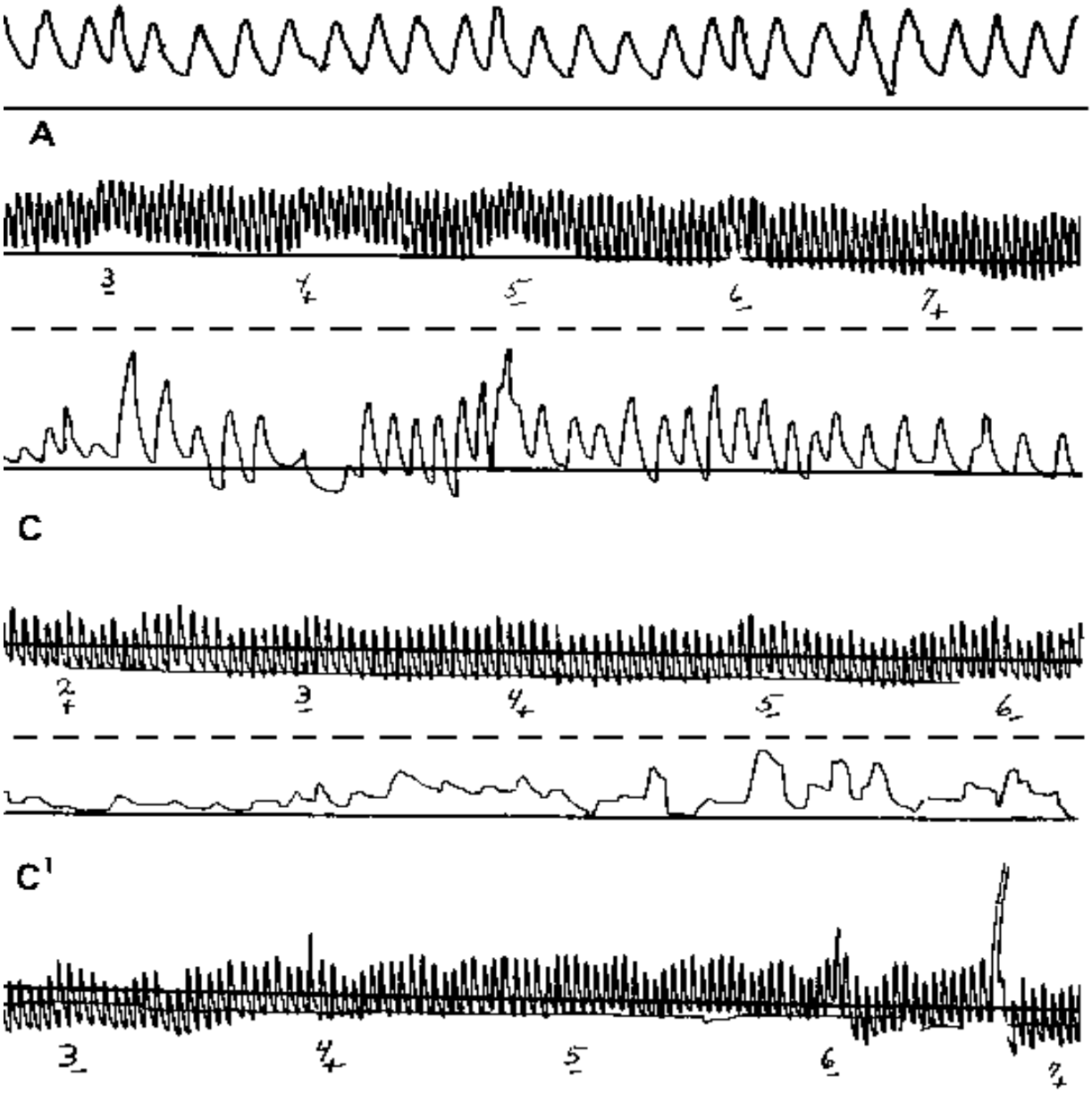

Fig. 75. *Înregistrările unui băiat de 12 ani, bănuit că ar fi omorât un copil de 1 an în timp ce-l supraveghea. La testul A al băiatului, la întrebările relevante 3 şi 5 nu a existat decât o uşoară modificare pe traseul respirației. La testul cu cartonaşe (care lipseşte aici) nu a prezentat nici o modificare; dar atât la acest test cât şi la A modelul general al respirației era normal. Observați totuşi ce s-a întâmplat cu modelul respirației la testele 3 şi 4, C şi C[1], care au urmat identificării numărului ales.*

După ce a mărturisit că a omorât pe copil, băiatul a declarat că la cel de-al treilea test, C, el a făcut o forțare voită de a scăpa de detectare printr-o respirație neregulată şi că, în timpul testului C[1], o repetare a testului C, el şi-a "contractat stomacul" în tot timpul testului. Dacă nu ar fi existat efectul stimulator al testului cu cartonaşe, care l-a determinat să încerce eludarea, minciuna sa în privința omorului ar fi putut rămâne nedetectată.

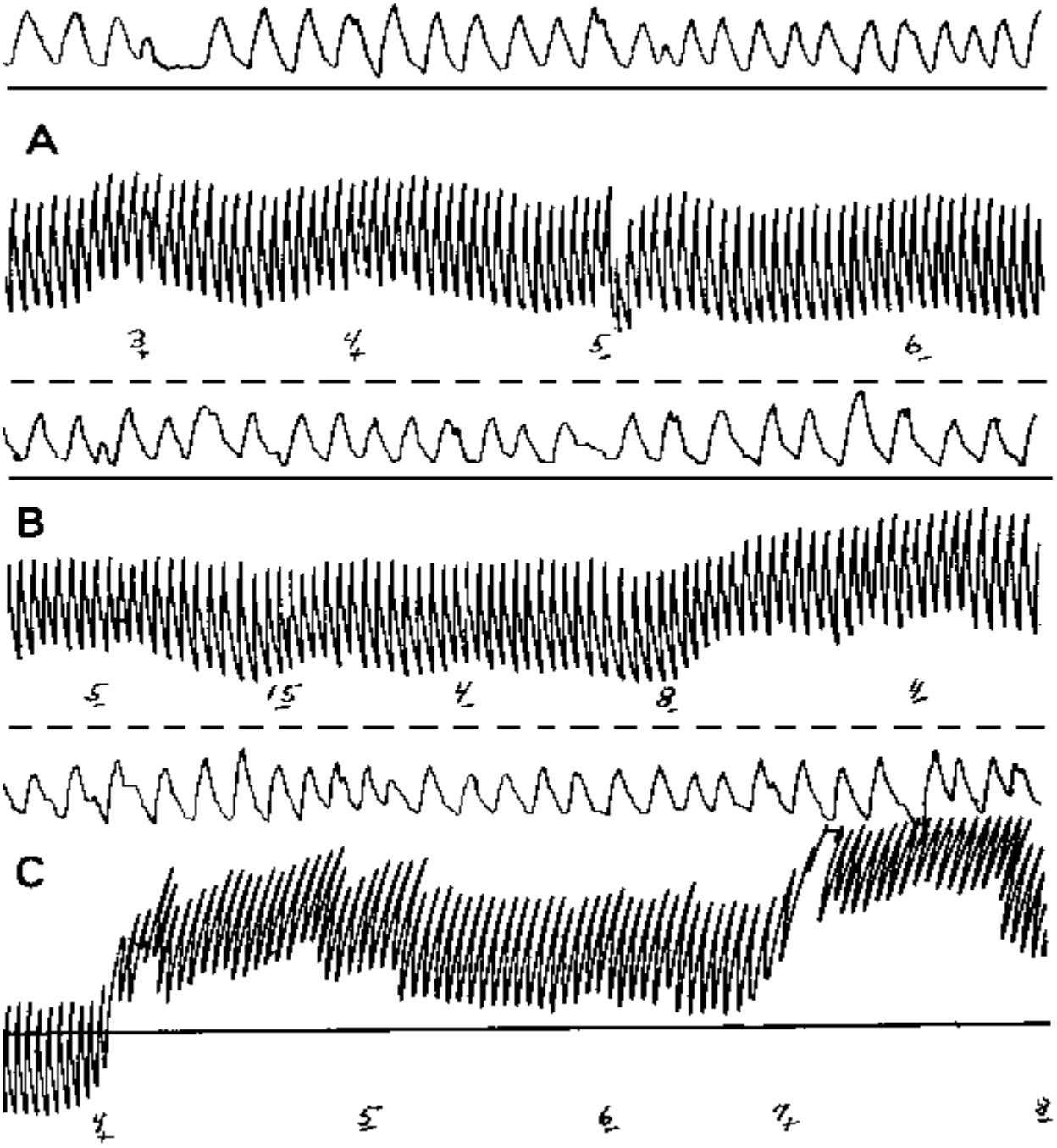

Fig. 76. *Înregistrările unui individ bănuit de furt de îmbrăcăminte. La primul test A, nu apar decât slabe indicații de minciună la întrebările relevante 3 şi 5. (Întrebarea 3 a fost: "Ai cumpărat îmbrăcămintea ?"; 5 a fost: "Ai furat îmbrăcămintea ?"). După identificarea numărului ales, 4 în testul B, se pare că s-a hotărât să încerce eludarea în traseul tensiunii la testul C. El a recurs la mişcări musculare ale brațului pe întrebările neutre 4 şi 7. Dacă nu ar fi procedat astfel, minciuna sa ar fi putut rămâne nedetectată.*

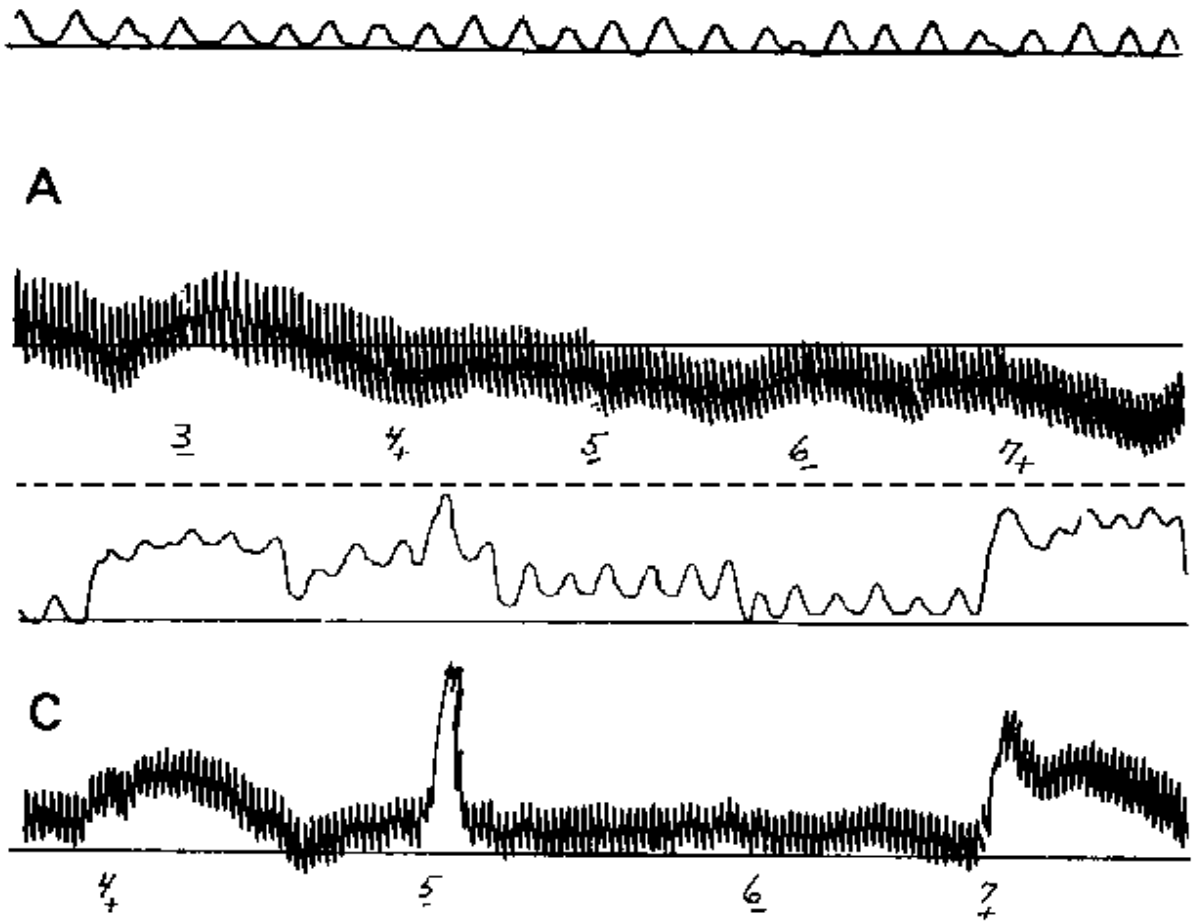

Fig. 77. *Acest individ, delapidator, a încercat să devieze traseul respirator la testul C, care a urmat identificării numărului ales în cadrul testului cu cartonaşe, care lipseşte aici, prin falsificarea răspunsului la întrebările neutre 4 şi 7, şi de asemenea, prin mişcări musculare la întrebarea 7 şi la întrebarea relevantă 5. Înregistrarea primului test, A, nu indică minciuna sa şi cu excepția efectului testului cu cartonaşe, el ar fi putut rămâne indiferent de-a lungul celui de-al treilea test, C. Cu alte cuvinte, dacă nu ar fi existat devierea traseului la testul C, intenționată, minciuna sa ar fi putut rămâne nedetectată.*

În nici un caz individul nu trebuie consultat cu privire la eforturile sale de a distorsiona înregistrările la testul cu cartonaşe, înainte de administrarea testului 3, deoarece o astfel de discuție poate cauza subiectului o descărcare a tensiunii sale şi să se obțină o atitudine fatalistă. Dacă această situație are loc, răspunsurile individului vor fi practic reduse sau el nu va răspunde deloc întrebărilor la al treilea test. De aceea recomandăm să se continue cu administrarea testului 3, şi, cu scopul de a verifica, să se administreze ca test 4, testul “da”.

Alte indicații posibile de minciună produse de însăşi testul cu cartonaşe: (1) un răspuns "da" în timpul testului, când i s-a prezentat cartea aleasă, deşi individul primise instrucțiuni clare şi insistente înainte de începerea testului că trebuie să zică "nu", la toate părțile prezentate; şi (2) refuzul individului, după test de a recunoaşte că numărul identificat este acelaşi cu cel ales anterior[61].

În unele ocazii rare individul va prezenta răspunsuri mai mari în privința altei cărți decât acea pe care a ales-o în realitate. Când se întâlneşte o astfel de situație în care individul încearcă să inducă în eroare pe examinator, pentru ca acesta să identifice cartea greşită. De obicei, indivizii care se angajează într-o astfel de activitate mint şi în privința cauzei în curs de cercetare.

În afară de unele împrejurări excepționale, un individ sincer nu va recurge la astfel de stratageme. De aceea, încercările de deviere în cursul unui test cu cartonaşe, refuzul de a recunoaşte numărul ales, răspunsul "da" la cartea aleasă sau afirmația că ar fi ales o altă carte, pot fi considerate ca fiind o indicație serioasă de minciună[62]. Totuşi, nu recomandăm ca singura bază să fie pusă pe vreuna din aceste tactici de obicei evazive; deşi extrem de rare, se cunosc şi excepții.

În zilele de început ale tehnicii poligraf, testul cartonaşelor a fost folosit în scop de control – la testarea subiecților responsivi. Această metodă se baza pe presupunerea că dacă individul va avea modificări, când minte, la testul cu cartonaşe, el va avea modificări, când minte, şi la testul cu privire la cauza investigată, iar dacă nu va avea reacții acest lucru înseamnă că individul spunea adevărul. Experiența acumulată de-a lungul anilor, totuşi, a stabilit falsitatea acestei presupuneri şi s-a verificat că răspunsurile la testul cartonaşelor nu pot fi folosite în scop de control. De fapt, subiectul care a avut o modificare marcantă la cartea aleasă, în cadrul testului cu cartonaşe, sau mult mai mare la întrebările relevante de la testele următoare, de obicei

---

[61] Ori de câte ori un individ refuză să recunoască că examinatorul a identificat bine numărul, testul cu cartonaşe trebuie repetat. După toate probabilităţile, un astfel de individ, va tăgădui din nou că ales numărul identificat de examinator, şi ca şi data precedentă, va menţiona alt număr ca fiind cel ales. Acest al doilea test, nu numai că exclude posibilitatea vreunei erori a examinatorului referitoare la distingerea sau la amintirea cărţii ce a fost efectiv aleasă, dar va mări şi riscul individului de a indica un număr care nici nu există în pachetul cu cartonaşe ce i-a fost prezentat în momentul când şi-a ales cartonaşul. După cel de-al doilea test, când un individ indică drept număr ales unul inexistent, examinatorul îl va confrunta, bineînţeles, cu acest fapt. Acest fapt va avea un efect stimulator asupra viitorului test, şi de asemenea, va fi de mare ajutor în obţinerea unei recunoaşteri a minciunii din partea individului.

[62] O altă mică stratagemă pe care un examinator o poate întâlni uneori, este refuzul individului de a se supune testului cu cartonaşe pe motivul că principiile sale îl împiedică să mintă. Foarte rar, o astfel de declaraţie provine de la o persoană sinceră. Totuşi, când survine un astfel de refuz, examinatorul trebuie să se gândească la administrarea testului cu cartonaşe sub forma "răspunsului tăcut" (Vezi nota de subsol 67).

individul nu spune adevărul cu privire la întrebările relevante. (Vezi fig. 78 ce ilustrează acest punct de vedere, când individul răspunde cu ”da” când este întrebat despre cartea aleasă. De asemenea , a se vedea fig. 79 inadvertențele folosirii testului cartonaşelor ca test de control.)

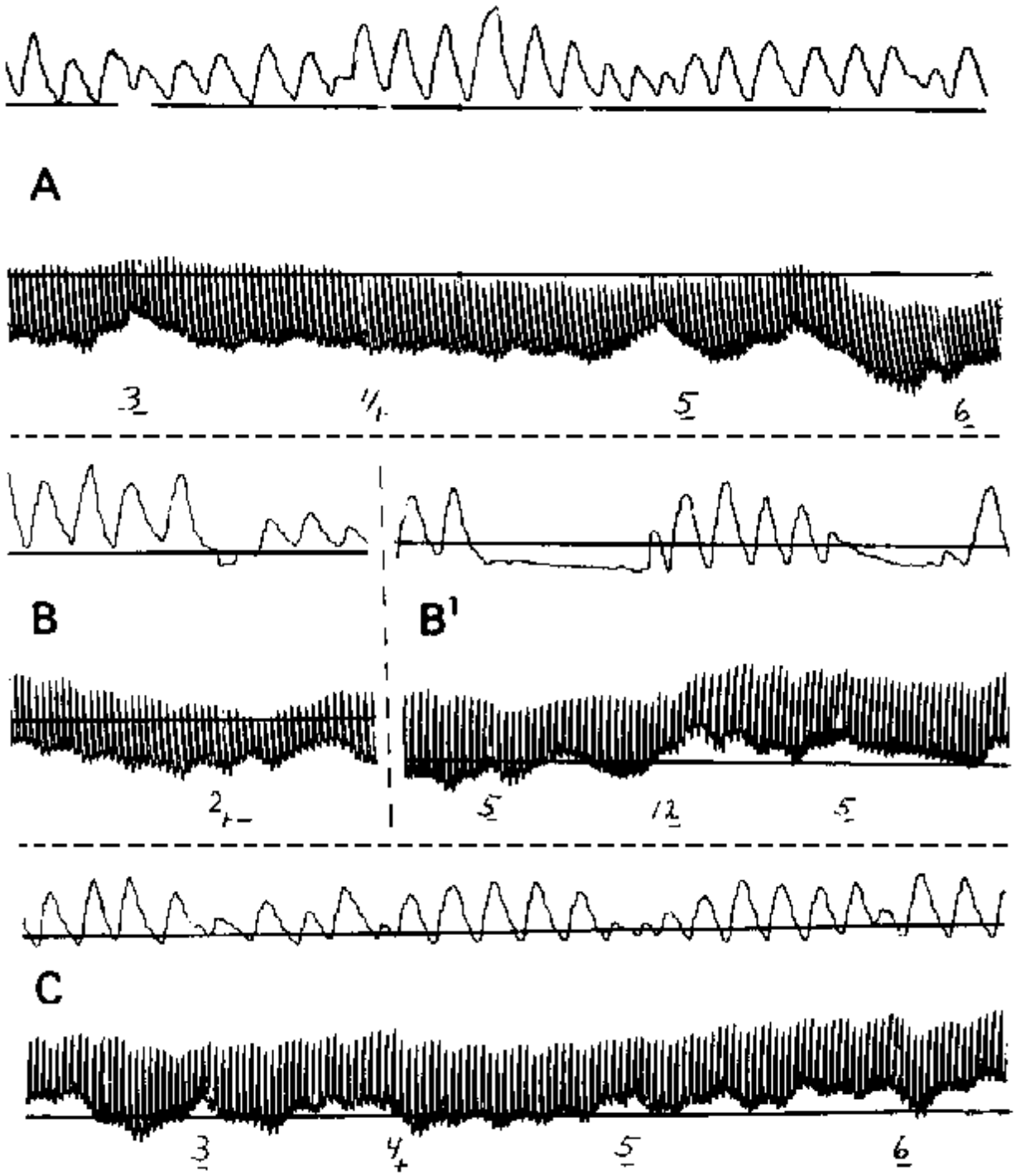

Fig. 78. *Nesiguranța testului cu cartonaşe pentru scopuri de control. Înregistrările de mai sus ale unui cămătar evidențiază greşeala de a ne baza pe testul cu cartonaşe în scop de control. Dacă am fi făcut acest lucru, în acest caz de mai sus, oprirea pronunțată a respirației la numărul ales, 5, la testul cu cartonaşe B^1, răspuns care ar fi făcut nesemnificative răspunsurile mai mici la întrebările relevante 3 şi 5 ale*

testelor A şi C. În acest caz s-ar fi raportat că individul, de altfel mincinos, spune adevărul. Experiența ne-a arătat că un răspuns semnificativ mai mare la întrebarea de control, sugerează minciuna la întrebările relevante. O altă trăsătură caracteristică a acestui caz este faptul că la primul său test cu cartonaşe, B, individul a zis "da" şi apoi "nu" la întrebarea cu privire la numărul ales, 2, deşi i se spusese insistent să zică "nu" la toate întrebările cu referire la cartonaşe. ªi acest fapt sugerează că individul minte.

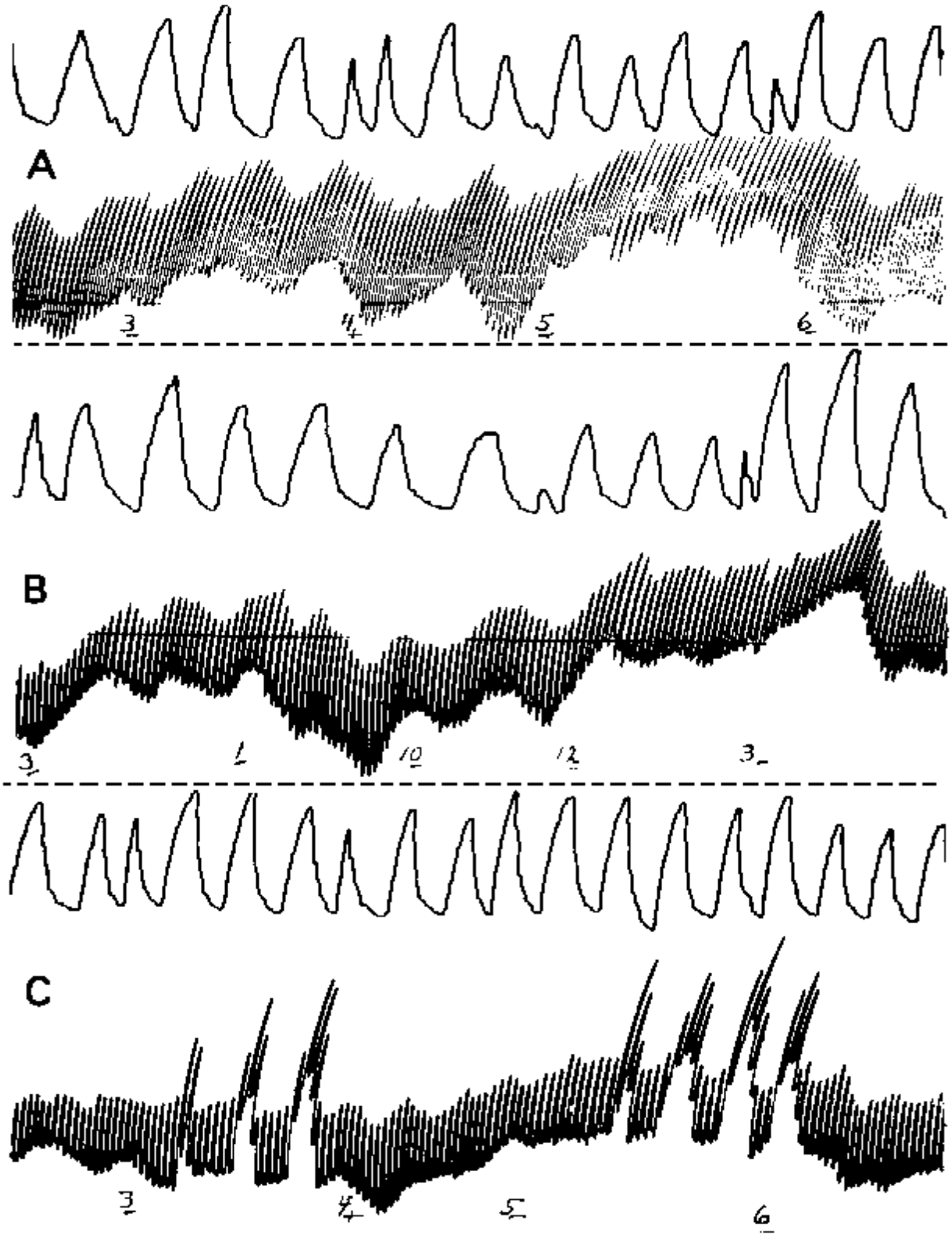

Fig. 79. *Nesiguranța testului cu cartonaşe în scop de control. Înregistrările unui individ bănuit că ar fi delapidat 3000$. Observați la înregistrarea celui de-al treilea test, C, evidenta mişcare musculară la întrebările relevante 3 şi 5. De asemenea, notați respirația anormal de grea şi creşterea tensiunii la testul cu cartonaşe, B, la întrebarea 3, cea referitoare la numărul ales, şi mai ales când ea a fost repetată. Acest set de înregistrări ilustrează în continuarea constatarea făcută anterior că, dacă testul cu*

cartonaşe este întrebuințat în scop de control, răspunsul dat la întrebarea privind numărul ales, poate să fie considerat ca o contrazicere a răspunsului la întrebarea relevantă 5 de la primul test, A.

Atunci când un individ răspunde într-o măsură mai mare la testul cu cartonaşe decât la testul propriu-zis, atunci când i se pun întrebările relevante, se pare că, mincinos fiind, se concentrează deliberat asupra testului cu cartonaşe, dorind să verifice instrumentul. În consecință, răspunsul va fi semnificativ decât cel de la întrebarea relevantă de la testul propriu-zis. Pe de altă parte, un sincer poate să nu răspundă decât cu uşurință la testul cu cartonaşe, datorită convingerii că sinceritatea sa în privința chestiunii în curs de cercetare va fi demonstrată când toate testele au fost efectuate şi apoi comparate.

Un alt motiv pentru care un individ nesincer răspunde mai intens la testul cu cartonaşe decât la întrebările relevante ale testului propriu-zis, este că el poate să exercite o presiune asupra muşchilor antebrațului, sau poate să-şi încordeze muşchii picioarelor când i se menționează cartea aleasă. Această acțiune va face ca tensiunea să crească, iar apăsarea degetelor asupra electrozilor poate duce la apariția unor modificări pe traseul GSR. Această mişcare poate avea, de asemenea, drept consecință o ridicare a liniei de bază a traseului respirației[63].

În plus, față de avantajele arătate mai sus ale testului cu cartonaşe, este util să arătăm că în cursul testelor propriu-zise individul poate să se forțeze să eludeze prin inspirații puternice pe nas şi tuse, dar totodată poate să nu se angajeze în astfel de activități în cursul testului.

---

[63] De exemplu, să considerăm cazul unui profesor de psihologie care era bănuit de homosexualitate. Individul a făcut încercări evidente "să bată" maşina la fiecare test la care a fost supus. I s-a spus să aleagă un număr în timpul testului cu cartonaşe şi să răspundă "nu" la toate întrebările ce i se vor pune în timpul testului inclusiv la numărul ales. Fiind profesor de psihologie şi încercând să-şi asigure un raport de sinceritate cu privire la reclamaţie, individul şi-a mişcat mâna ori de câte ori i s-a arătat cartea aleasă, deviindu-şi complet şi traseul respiraţiei. El avut o imagine greşită cu privire la faptul că dacă răspunsurile sale la testul cu cartonaşe indică în mod evident o minciună, atunci examinatorul va fi indus în eroare când va compara aceste răspunsuri cu cele referitoare la reclamaţie. Grosolănia eforturilor individului în timpul testului cu cartonaşe a constituit o indicaţie în plus a minciunii sale, tot aşa cum şi răspunsurile sale la întrebările neutre au fost excesiv de accentuate. Un individ instruit nu face astfel de eforturi. El nu are o preocupare specială în acest sens, şi deci nu va cădea în cursa în care cade adesea un individ inteligent.

Testul “întrebărilor combinate”

Aşa cum s-a arătat mai sus, testul “întrebărilor combinate”, (al patrulea sau al cincilea din seria care se aplică în majoritatea examinărilor), constă în principal într-o rearanjare a întrebărilor testului. Acest test este administrat în principal în scopul de a elimina factorul posibil al unor răspunsuri accidentale în cursul testelor anterioare, deşi mai sunt şi alte avantaje.

Figurile 80 – 88 sunt exemplificări ale valorii testului “întrebărilor combinate” în situații reale. Figurile 80 – 84 se referă la bănuiți sinceri; figurile 85 – 88 se referă la bănuiți care mint.

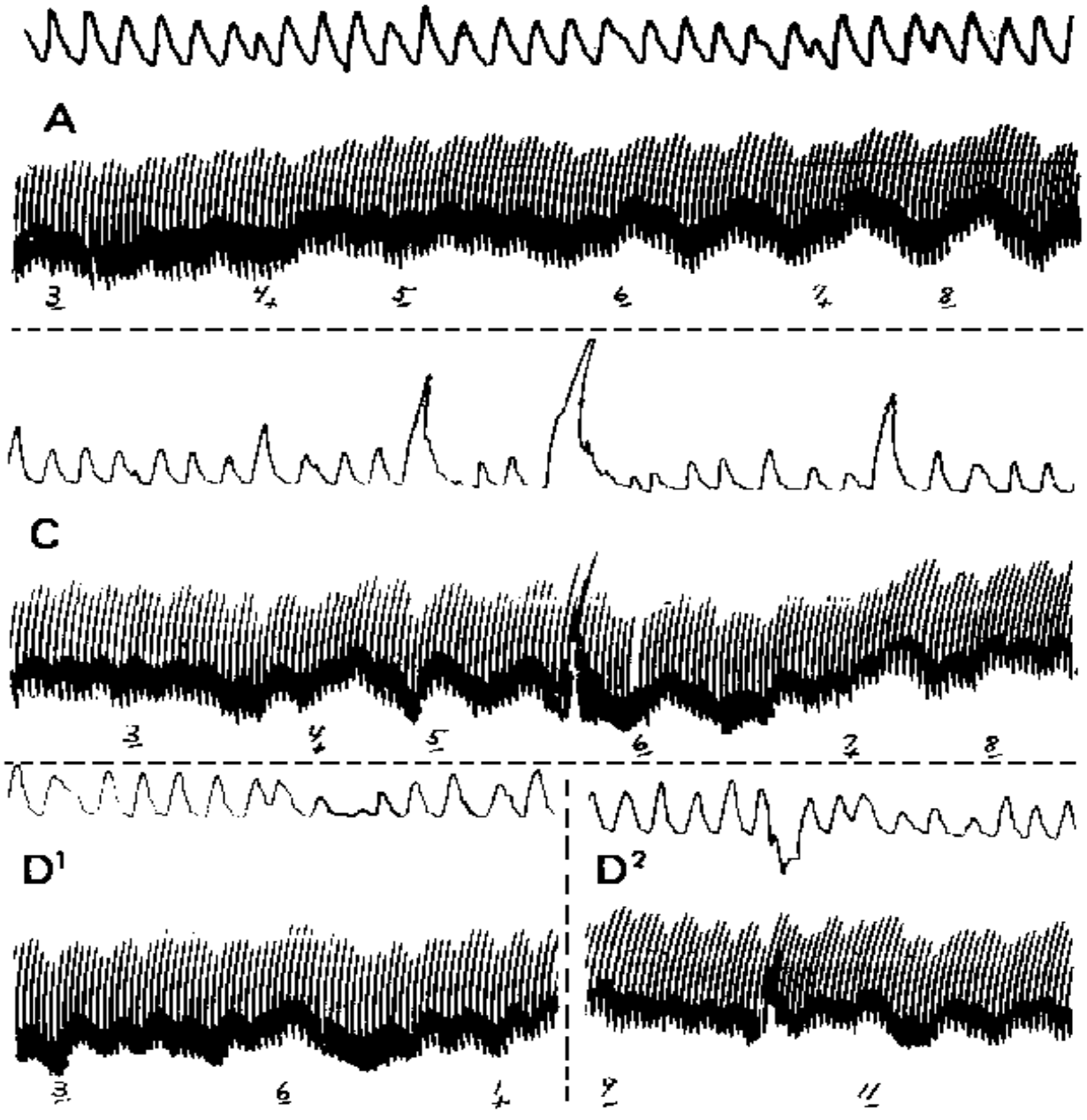

Fig. 80. *Exemplificarea valorii testului "întrebărilor combinate" folosind la examinarea unui individ bănuit de a fi implicat în furtul unei cantități considerabile de mărfuri, prima sa înregistrare, A, este lipsită de orice reacție semnificativă atât la întrebările relevante 3 şi 5 cât şi la întrebarea de control 6. La al treilea test, C, (administrat după testul cu cartonaşe care nu este prezentat aici), răspunsul pe traseul respirației la întrebarea relevantă 5 ("Ai furat cele 400 lăzi de scule ?") este greu de interpretat. Deşi un examinator fără experiență ar putea aprecia traseul respirației la întrebarea 5 ca pe un indicator de minciună, un examinator prudent îşi va rezerva opinia până când va administra alte teste suplimentare, mai ales un test al "întrebărilor combinate", cum este ilustrat la traseul D (prezentat aici în două fragmente, din lipsă de spațiu). La întrebarea 3 pe traseul D^1, individul a fost întrebat: "Ai făcut vreun aranjament cu cineva pentru a fura mărfurile societății ?"; întrebarea 6 a fost: "În afară de ce mi-ai spus ai mai furat vreodată ceva în viața dumitale ?"; iar 1 este o întrebare neutră. La D^2, întrebarea 9 a fost: "Ai livrat vreodată truse cu scule furate de la societate ?"; şi întrebarea 11 a fost: "În afară de ce mi-ai spus ai mai furat vreodată ceva de la un loc de muncă ?". Înregistrarea testului "întrebărilor combinate" (D^1 şi D^2) a rezolvat problema; răspunsurile mai ample (ale respirației) la întrebările 6 şi 11, față de întrebările relevante 3 şi 9 au indicat definitiv sinceritatea individului cu privire la marfa furată.*

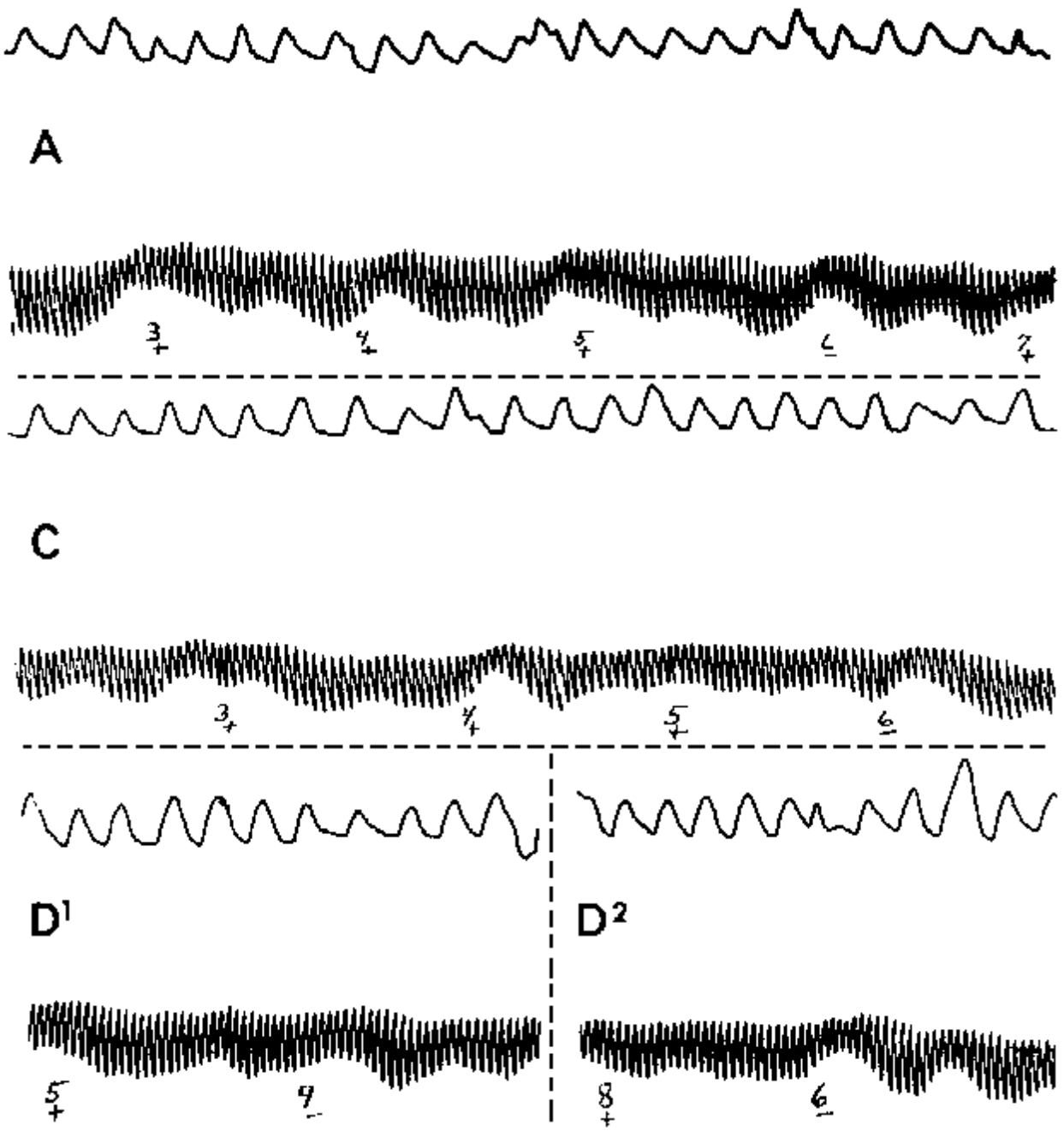

Fig. 81. *Subiectul din acest caz este o femeie de o reputație discutabilă care acuza un bărbat că a agresat-o. Scopul testului a fost de a stabili cu siguranță adevărul sau falsitatea acuzației. Primul test, A, a dat indicații mai puțin precise. Testul C, următor testului cu cartonaşe, conține un răspuns specific la întrebarea de control 6, care arată sinceritatea individului cu privire la acuzația adusă (la aceasta se face referire în întrebările relevante 3 şi 5). Exactitatea acestei indicații este asigurată mai departe prin răspunsurile la înregistrarea D a testului "întrebărilor combinate" (prezentată aici în două secțiuni – D^1 şi D^2 – din lipsă de spațiu). Întrebarea 5 la D^1 a fost: "Dacă … te-a trântit jos ?" şi 9 a fost: "Ai păcălit vreodată pe cineva cu ceva ?" Întrebarea 8 la D^2 a fost: "Dacă … te-a lovit în obraz ?" şi 6: "Ai mințit vreodată în fața unei instanțe de judecată ?" (Motivul pentru alegerea*

acestei întrebări de control a fost datorat faptului că persoana fusese ea însăşi implicată ca inculpată în câteva cazuri anterioare şi se ştia că mințise). Observați răspunsurile foarte specifice ale respirației la întrebările 6 şi 9, care indică sinceritatea reclamantei privind cazurile de față. În astfel de cazuri, este destul de greu de a selecționa întrebări de control. Motivul pentru a folosi expresia "a mința în instanță" şi de "a înşela" este legătura lor cu natura învinuirii; cu alte cuvinte, dacă învinuirea era falsă, inculpatul, în cel mai bun caz, ar fi fost atins în reputația sa, iar acuzația reclamantei ar fi constituit un sperjur.

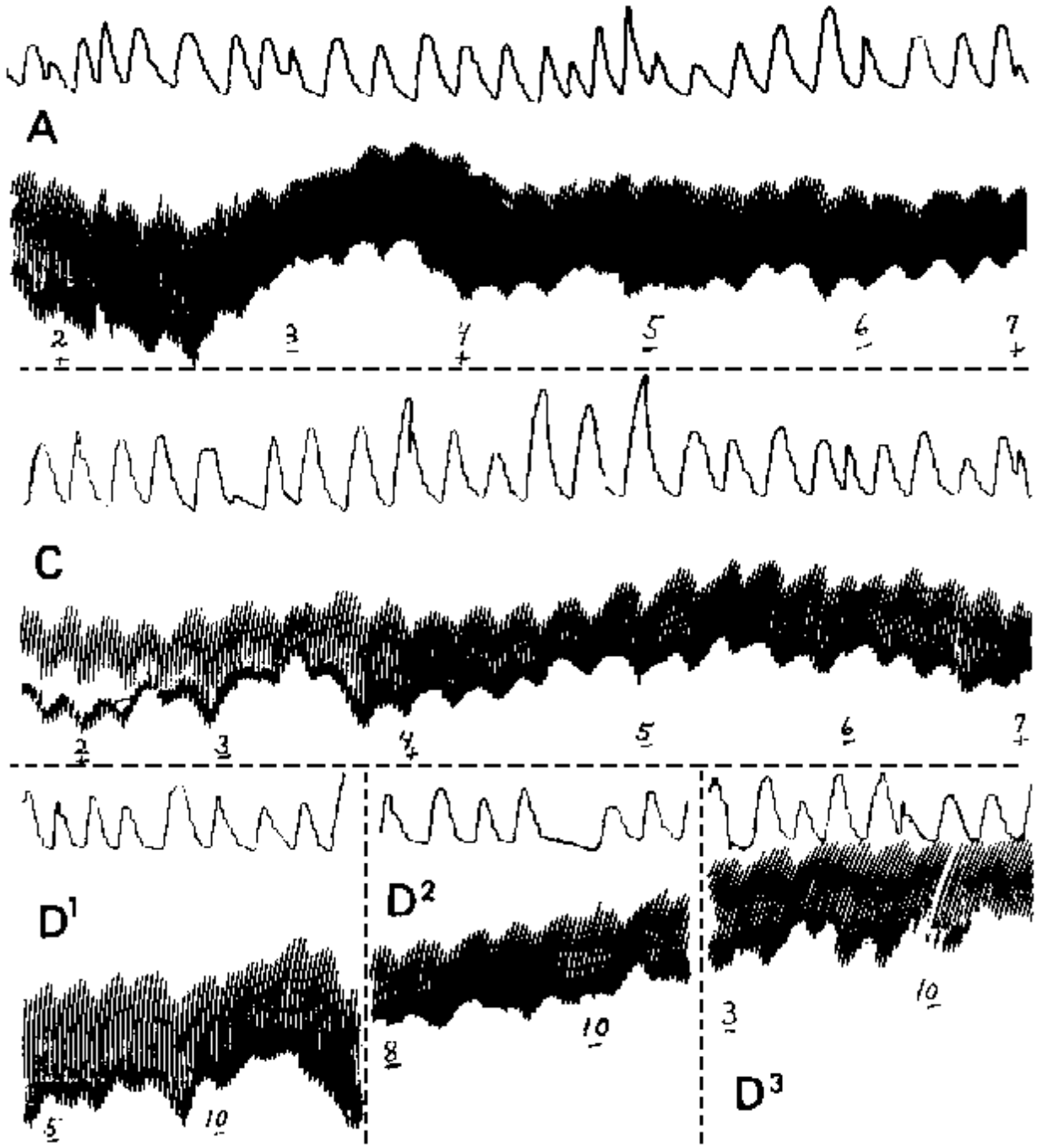

Fig. 82. *Înregistrarea primului test, A, a acestui individ suspectat de furtul a 1988$, sugerează posibila minciună evidențiată prin creşterea tensiunii la întrebarea relevantă 3 ("Ai furat ceva din cei 1988$ care lipsesc ?"), prin modificarea traseului respirației la*

întrebarea 5 (“Ai furat cei 1988$?”) şi prin lipsa de răspuns la întrebarea de control 6 (“În afară de clienții despre care mi-ai vorbit ai mai înşelat pe altcineva cu ceva ?”). Dar la al treilea test, C, care a urmat celui cu cartonaşe, răspunsul pe traseul respirației la întrebarea de control 6, împreună cu lipsa de răspuns la întrebarea 5, a făcut ca rezultatele testului să fie incerte până la acest punct al examinării. Totuşi, orice îndoială a fost eliminată după aplicarea testului “întrebărilor combinate” D, atunci când modificările au fost mai mari la întrebarea de control 10 (“În afară de ceea ce mi-ai spus, ai mai furat vreodată ceva ?”) decât la întrebările 5, 8 şi 3. La testul D întrebarea 5 a fost: “Ai furat cei 1988$?”; întrebarea 8 a fost: “Ai ajutat pe cineva să fure cei 1988$?”, iar întrebarea 3 a fost: “Ai furat ceva din cei 1988$ lipsă ?”

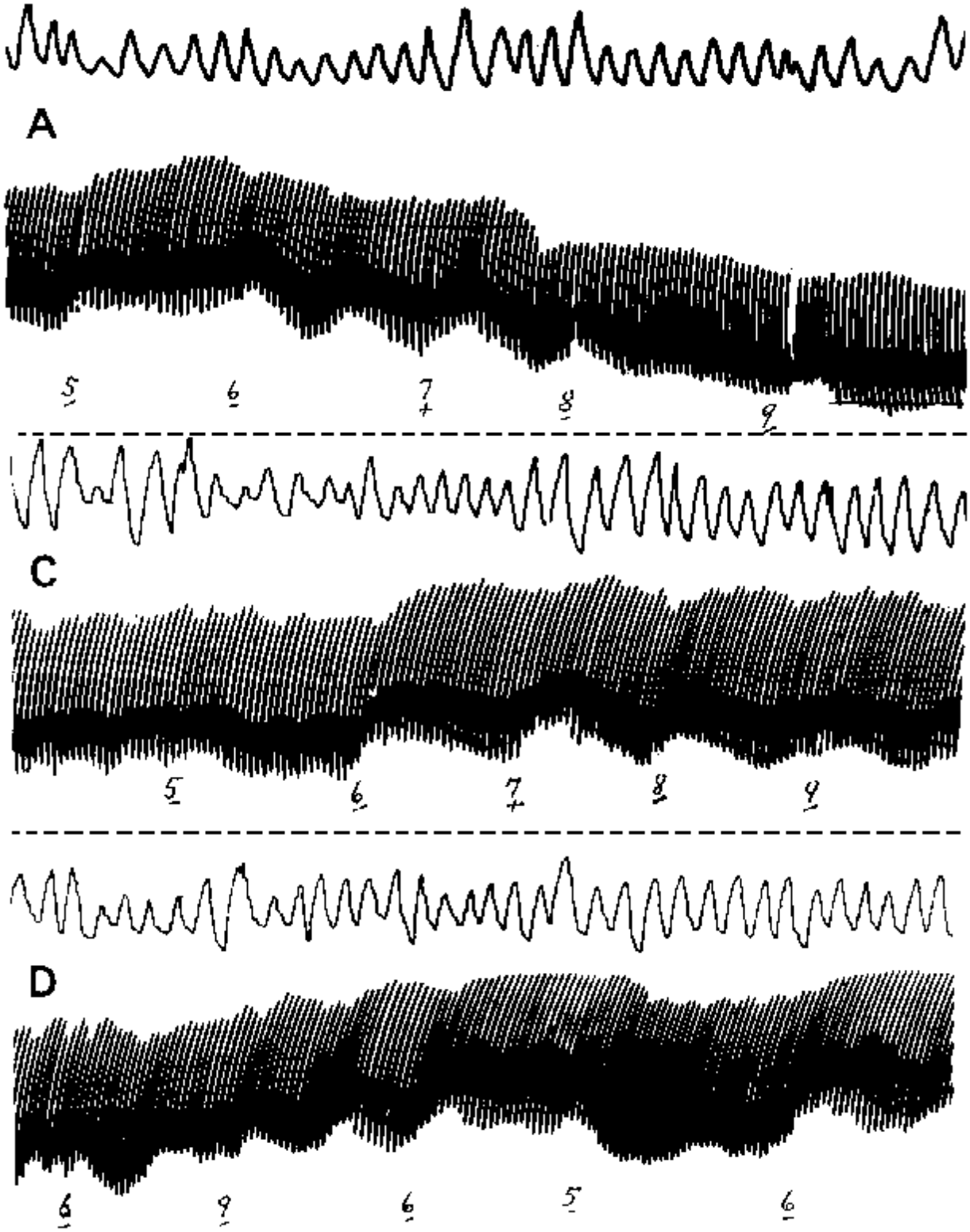

Fig. 83. *Înregistrările unui agent de poliție care luase parte la anchetarea unei spargeri, dar care – printre altele – era bănuit de a fi furat o pereche de cercei de aur de care proprietarul ştia că se aflau în casă după spargere înainte de intrarea agenților de poliție. După începerea anchetării personalului de poliție, cerceii au fost restituiți anonim.*

Prima şi a treia înregistrare, A şi C, ale subiectului sunt neclare în ceea ce priveşte indicațiile pe care le oferă privind adevărul şi minciuna. (întrebarea 5 se referă

la furt; întrebarea 6 a fost de control; întrebarea 7 a fost neutră; întrebarea 8 a fost: "ªtii cine a furat cerceii ?"; iar întrebarea 9 a fost: "ªtii cine a restituit cerceii ?"). Testul "întrebărilor combinate" D a rezolvat problema. Observați în special reacția mai mare la acest test la întrebarea de control 6 decât la întrebările relevante 9 şi 5, ceea ce arată sinceritatea cu privire la furtul cerceilor.

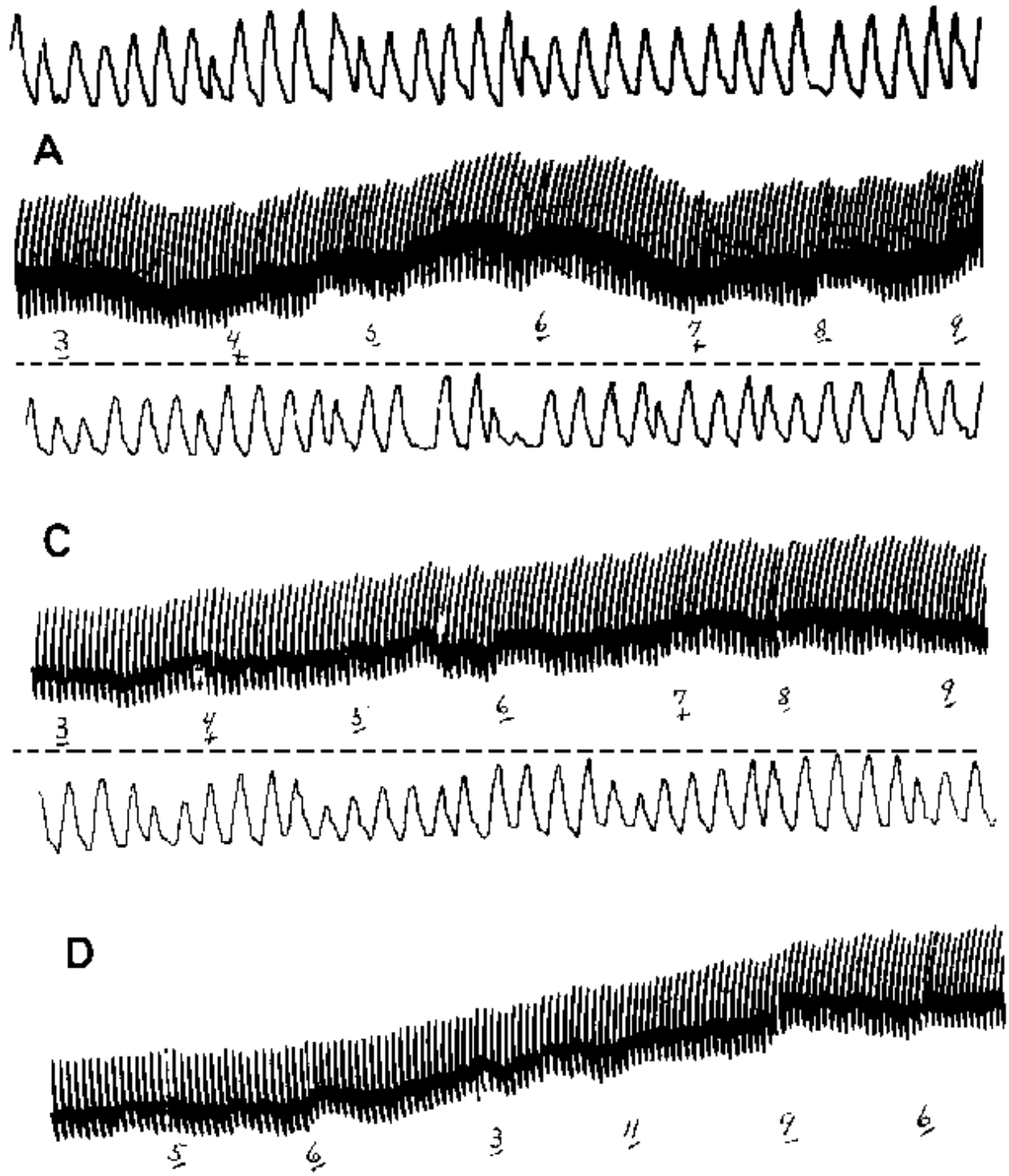

Fig. 84. *Înregistrările de la primul test, al treilea şi testul "întrebărilor combinate" ale unui individ suspectat de o distrugere deliberată a unui imobil. Întrebările 3, 5, 8 şi 9 au fost relevante. Întrebarea 6 a fost: "În afară de ce mi-ai spus ai mai păcălit pe cineva referitor la*

vreun alt obiect ?" iar întrebarea 11 a fost: "În afară de ce mi-ai spus ai mințit vreodată pe vreun funcționar public ?" Observați la testul D o modificare mai mare pe traseul respirației (blocarea cutiei toracice) la întrebările de control 6 şi 11 decât la întrebările relevante, indicând clar sinceritatea individului cu privire la distrugerea imobilului.

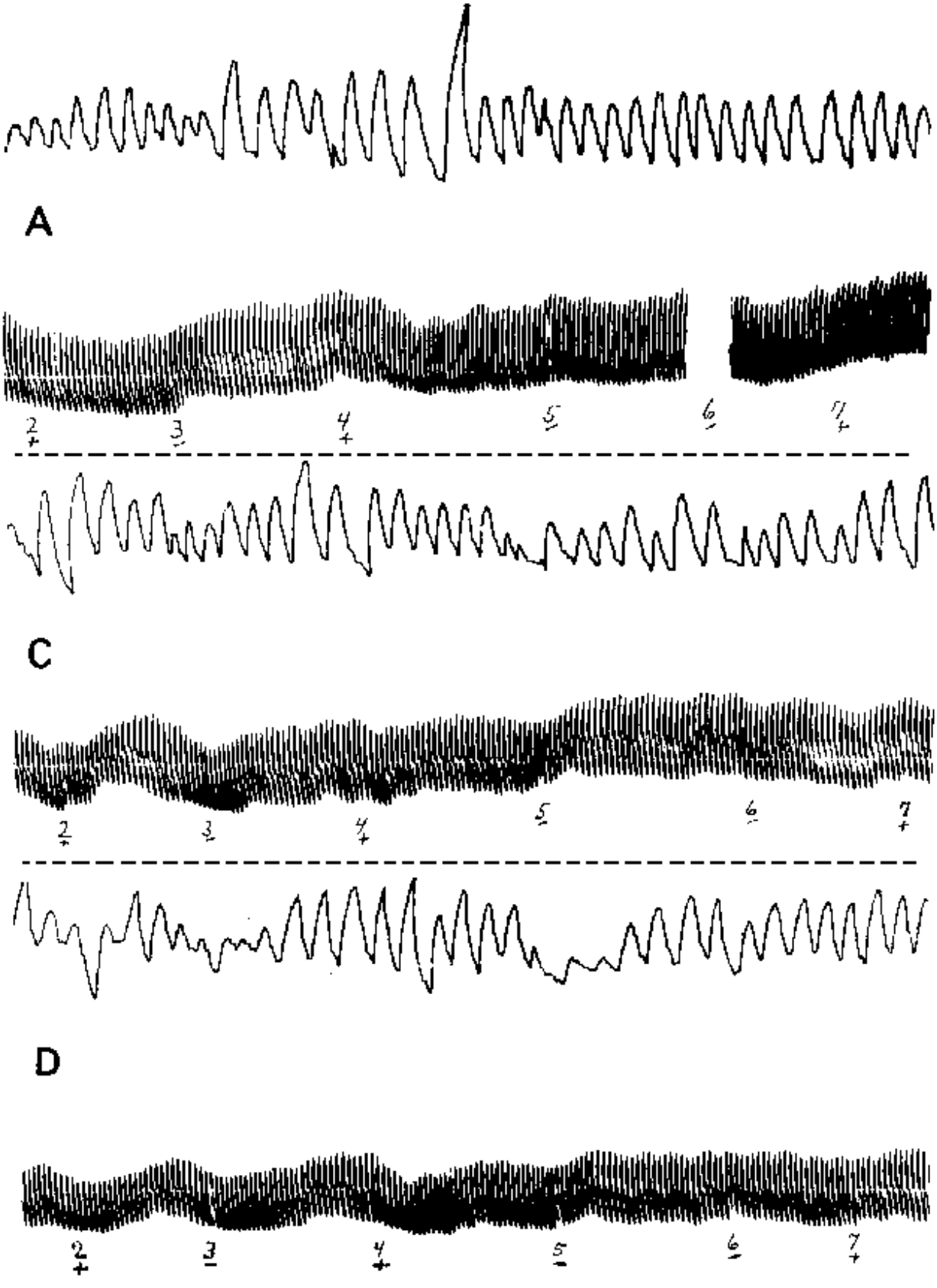

Fig. 85. *În acest caz, individul era bănuit de a fi furat cecuri şi de a le fi încasat. Modelul general al respirației din înregistrarea A şi răspunsurile specific moderate la întrebările relevante 3 şi 5 la înregistrarea C, după testul cu cartonaşe, indică minciuna. Totuşi, orice îndoială asupra exactității acestei indicații a fost spulberată de rezultatele testului "întrebărilor combinate" D, înaintea căruia i s-a spus individului că întrebările vor fi amestecate, deşi în realitate au fost puse în aceeaşi ordine. Observați la D răspunsul foarte semnificativ pe traseul respirației la întrebările relevante 3 şi 5 şi lipsa oricărui răspuns la întrebarea de control 6. Acesta este un indiciu al nesincerității individului cu privire la problema în curs de cercetare. Deşi întrebările de la testul D nu au fost amestecate, subiectul asteptându-se să fie amestecate, efectul a fost totuşi acelaşi.*

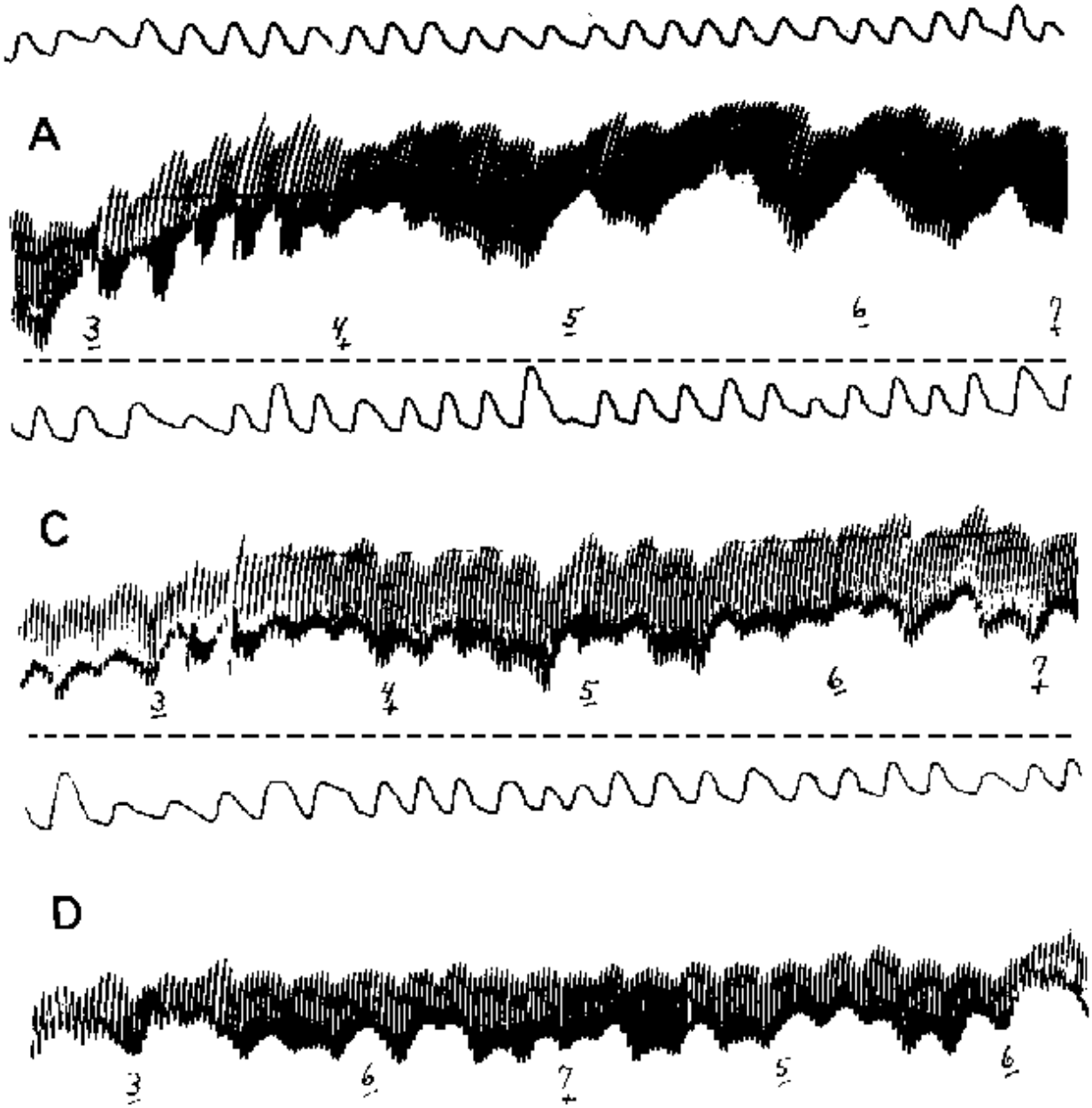

Fig. 86. *Acest individ era bănuit era bănuit că furase două sume de bani separat, 500$ şi 200$, din aceeaşi sursă. La primul test, A, întrebarea 3 se referă la*

suma de 500$ iar întrebarea 5 la suma de 200$; întrebările 4 şi 7 sunt neutre; întrebarea de control 6 a fost: "În afară de ce mi-ai spus, ai mai furat ceva ?" Aceleaşi întrebări i-au fost puse şi la cel de-al treilea test C, ce a urmat testului cu cartonaşe. La testul D, întrebările i-au fost puse combinat. La testul A există un răspuns specific pronunțat la întrebarea 3, cu privirea la suma de 500$, atât pe traseul respirației cât şi pe cel al tensiunii şi de asemenea, există un răspuns specific pe traseul tensiunii la întrebarea 5, referitoare la suma de 200$. La testul C reacția individului a continuat să fie mai mare la întrebarea 3 decât la întrebarea 5, sugerând minciuna individului cu privire la furtul sumei de 500$, dar şi sinceritatea sa cu privire la furtul sumei de 200$. Toate îndoielile au fost risipite de rezultatele testului "întrebărilor combinate", D. O comparare a traseelor la întrebările 3 şi 6 cu întrebările 5 şi 6 au evidențiat un răspuns mincinos clar pe traseul respirației la întrebarea 3 (când a fost verificată cu întrebarea de *control 6).* Cu alte cuvinte, individul furase cei 500$ dar nu furase şi cei 200$.

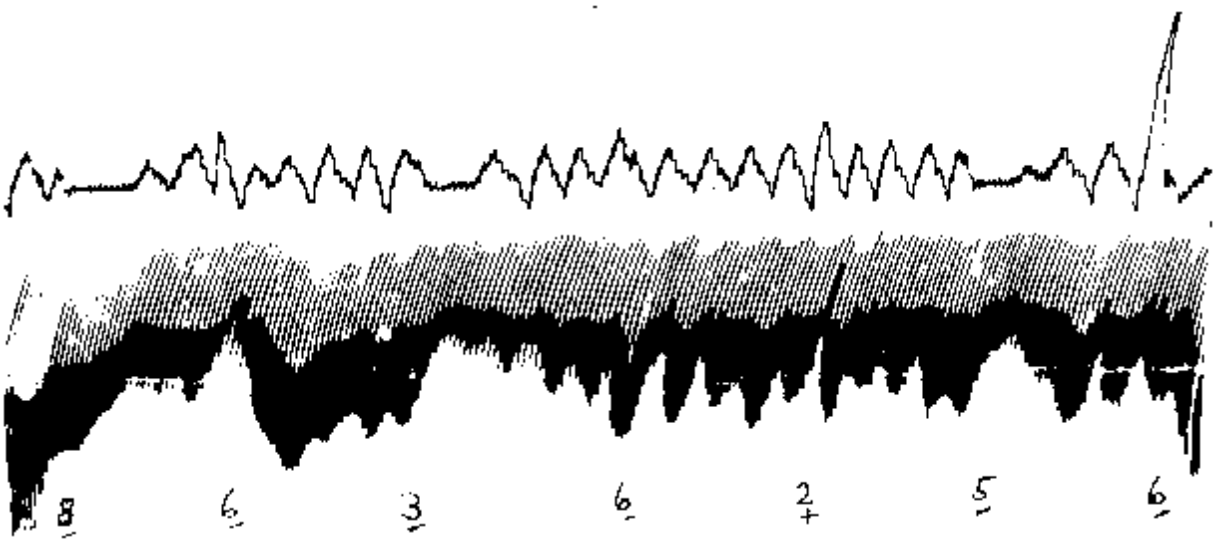

Fig. 87. *Biodiagrama testului "întrebărilor combinate" unui individ bănuit de delapidare, ale cărui înregistrări anterioare sugerau dar nu indicau cu siguranță minciuna sa. Întrebările puse au fost: 8: "S-a întâmplat să nu emiteți zvonul pentru livrările pe care le făceai ?"; 6: "Afară de ce mi-ai spus, ai mai furat vreodată ceva ?"; 3: "În afară de cei 9$ ai mai furat şi alți bani de la firmă ?"; 2: "Locuieşti în Illinois ?"; 5: "Ai furat mai mult de la firmă decât cei 9$ de care mi-ai vorbit ?" Observați răspunsul considerabil mai mare la întrebarea 8 decât întrebarea de control 6, şi de asemenea, răspunsul mai mare la întrebările de control 3 şi 5 decât la întrebarea de control 6. Acest test al "întrebărilor combinate" a indicat clar minciuna referitoare la delapidare.*

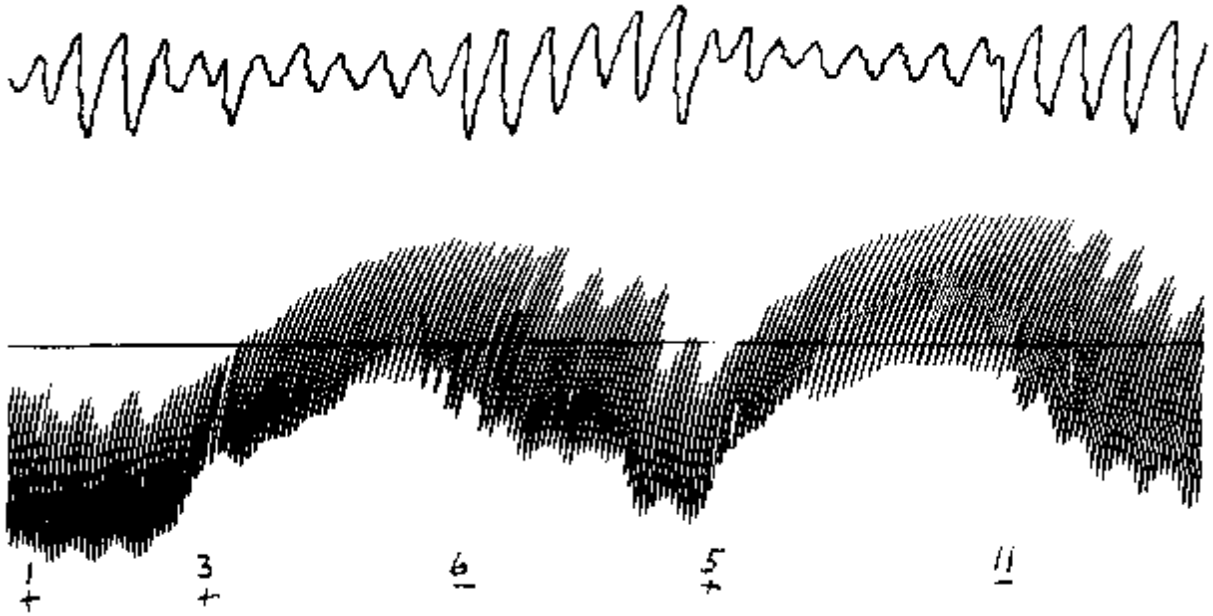

Fig. 88. *Porțiunea din înregistrarea testului combinat al unei persoane care pretinde că fostul ei soț i-ar fi furat 1500$ din poşetă după despărțire. Întrebarea 3 fost: "Marțea trecută aveai cel puțin 1500$ în poşetă când ai fost la apartamentul soțului dumitale, Vincent ?" Întrebarea 5 a fost: "Ai văzut pe soțul dumitale Vincent scoțând cei 1500 din poşeta dumitale ?" Întrebarea de control 6 a fost: "În afară de banii de la sora dumitale, ai mai furat ceva în viața dumitale ?" Întrebarea de control 11 a fost: "În afară de ce mi-ai spus ai mai păcălit vreodată pe cineva în privința vreunui alt lucru în viața dumitale ?" Suprimarea respirației cât şi ridicarea traseului tensiunii la întrebările 3 şi 5 în comparație cu lipsa de răspuns la întrebările de control, arată clar minciuna reclamantei, rezultat care s-a confirmat ulterior.*

Testul "da"

Testul "da" este deosebit de util în situațiile în care individul a încercat să scape de detectare, prin devierea traseelor în cursul testelor cu cartonaşe sau în alte teste anterioare. Aşa cum s-a arătat anterior, individul este instruit înaintea acestui test, spună "da" la toate întrebările, inclusiv la întrebările ce privesc cauza în curs de cercetare. La testul "Da", indivizii care anterior mințiseră atunci când au spus "nu" la aceleaşi întrebări, vor încerca adesea să devieze traseele într-un efort de a face ca răspunsurile lor "da", să aibă aspectul unor minciuni (vezi fig. 89-95). Aşa cum vom arăta, se poate utiliza inversul testului "da", în cazul în care un individ pretinde că un anumit eveniment a avut loc, de exemplu o spargere sau un viol, cerându-se individului să răspundă prin "nu" atunci când este întrebat dacă acel eveniment a avut loc.

Deşi cea mai mare parte a exemplelor de teste “da” ce urmează a fi prezentate conțin întrebări de control, experiența mai recentă a arătat că este preferabil să se excludă aceste întrebări din cadrul acestui test. Recomandăm această variantă pentru a risipi orice semne de întrebare din mintea examinatorului cu privire la faptul dacă individul îşi deviază traseele sau nu în timpul testului “da”, din cauza minciunii sale în privința întrebărilor relevante sau a celor de control. Odată cu eliminarea întrebărilor de control din structura testului “da”, examinatorul poate fi sigur dacă individul testat încearcă să devieze rezultatul testului, el făcând acest lucru în scopul de a-şi ascunde minciuna cu privire la cauza în curs de cercetare.

Ca regulă generală, un individ care încearcă să devieze traseele atunci când spune “da” la întrebările relevante, a mințit şi când a răspuns “nu” la aceste întrebări în cursul testelor anterioare. Totuşi, cunoaştem câteva cazuri, din mii de cazuri, care confirmă acest diagnostic, care face excepție şi în care, o persoană care spune adevărul cu privire la infracțiunea în curs de cercetare, a deviat traseele după ce a răspuns “da” la întrebările relevante, în cursul testului “da”, De aceea, ca şi la celelalte prezentări de diagnostic, nu trebuie să i se acorde nici acestuia o infailibilitate absolută.

Puținele persoane care au denaturat în mod voit testele lor cu cartonaşe şi testele lor “da”, şi care totuşi, ulterior s-au dovedit a fi sincere, au avut în două atitudini specifice comune: (1) la testele fiecărui individ, întrebarea de control a indicat clar că spune adevărul în privința cauzei în curs de cercetare; (2) pe lângă testele cu cartonaşe şi cel de “da”, fiecare individ a cooperat din plin în cursul testelor ce se refereau la problema în curs de cercetare.

Este foarte important să notăm, că atunci când un individ care mințit la testele sale anterioare răspunde “da” (deci adevărat) la testul “da”, el poate totuşi să aibă o reacție pe traseul tensiunii şi respirației ca atunci când ar minți în realitate. Aparent, cauza este faptul că el consideră răspunsul său “da” ca un răspuns incriminator, şi de aceea îl deranjează. Pe de altă parte, şi contrar a ceea ce ne putem aştepta în mod normal, un individ care a spus adevărul la testele anterioare, poate să nu aibă nici o reacție de minciună când spune “da” la întrebările relevante ale testului “da”. Acea persoană ştia că a spus adevărul şi în aparență presupune că testul “da” este o parte dintr-o procedură de rutină astfel încât el nu este tulburat de răspunsurile mincinoase date conform instructajului făcut (vezi fig. 94 şi 95). Totuşi există şi excepții, aşa încât un mincinos nu poate să nu aibă nici o modificare când “da” la întrebările relevante (fig. 97), în timp ce un sincer poate să dea un răspuns (fig. 98).

În unele cazuri, persoana interogată poate să pretindă că a avut loc un eveniment şi răspunde “da” întrebările relevante, ca de exemplu, în cazul unei persoane care pretinde că a fost victima unui viol, întrebarea “Te-a obligat John Jones să ai raporturi sexuale cu el ?”. În asemenea cazuri, dacă persoana interogată a încercat cu intenție să denatureze înregistrările la testul cu cartonaşe, sau la alte teste, trebuie să i se administreze un test “nu”. În acest test “nu”, individul trebuie instruit să răspundă “nu” la întrebările relevante. Atunci când i se administrează un test “nu”, întrebările neutre trebuie concepute din nou, aşa încât individul să poată răspunde “nu” în mod sincer acestor noi întrebări, astfel încât să menținem o uniformitate între răspunsurile individului, fără a-l face să mintă la întrebările neutre (vezi fig. 147).

Valoarea testului “da” şi a testului “nu” se mărgineşte la ajutorul pe care îl dă diagnosticului, prin tendința pe care o are un individ care minte, de a încerca să scape prin devierea traseelor, evidențiind prin aceasta minciuna.

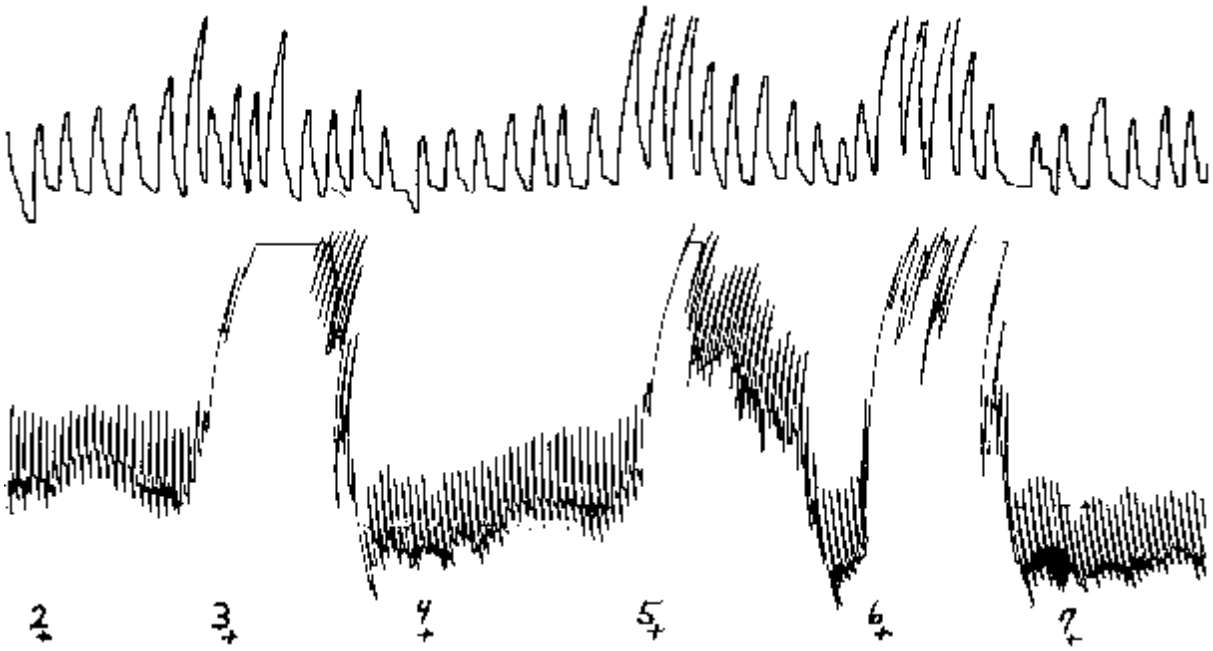

Fig. 89. *Un exemplu al valorii testului “da” – tentația unui individ mincinos de a încerca să devieze traseele, şi în consecință relevarea minciunii. Individul al cărui test “da” este prezentat mai sus, era un agent de poliție bănuit de mită. Observați eforturile vădite de a devia atât traseul tensiunii cât şi al respirației, ori de câte ori răspundea cu “da” la întrebările relevante 3 şi 5 şi la întrebarea de control 6. O astfel de înregistrare poate fi o indicație foarte sigură de minciună. În toată experiența noastră, foarte rar s-a întâlnit o astfel de situație la persoanele sincere.*

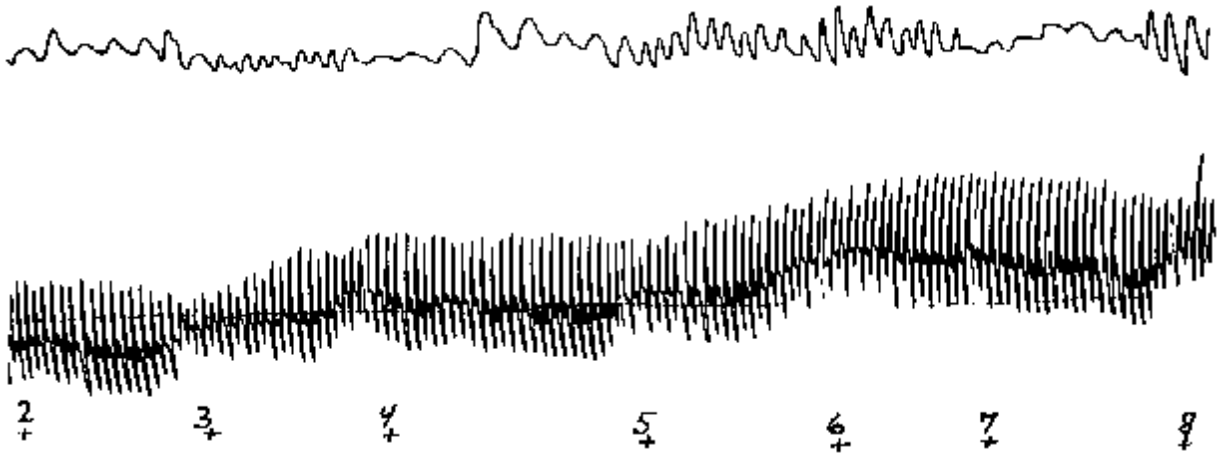

Fig. 90. *Înregistrarea testului "da" a unui individ bănuit de delapidare. Observați devierea generală a traseului respirației de-a lungul întregului test, dar observați în special ciclurile foarte rapide, anormale la întrebările relevante 3 şi 5 şi la întrebarea de control 6, indicând efortul de a scăpa cu minciuna nedetectată.*

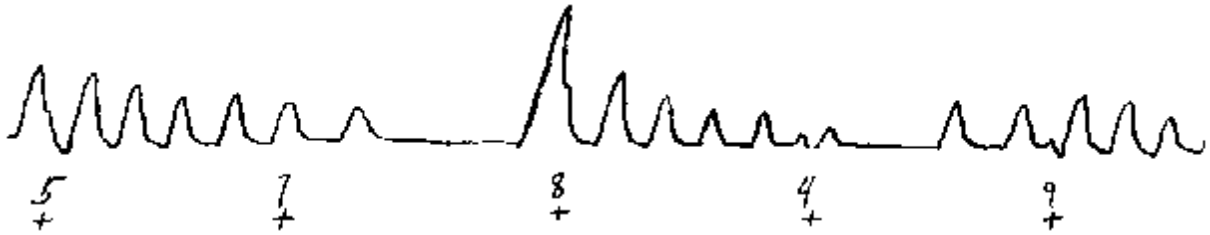

Fig. 91. *Înregistrarea testului "da" a unui bărbat suspectat de a avea relații sexuale cu o altă femeie decât soția sa. Observați încercările individului de a induce în eroare pe examinator prin ținerea respirației observabilă pe traseul respirației abdominale la întrebările neutre 7 şi 4, încercând totodată să aibă o respirație normală la întrebările relevante 5, 8 şi 9. Încercarea individului de a denatura înregistrările la testul "da", evidențiază cu certitudine minciuna individului.*

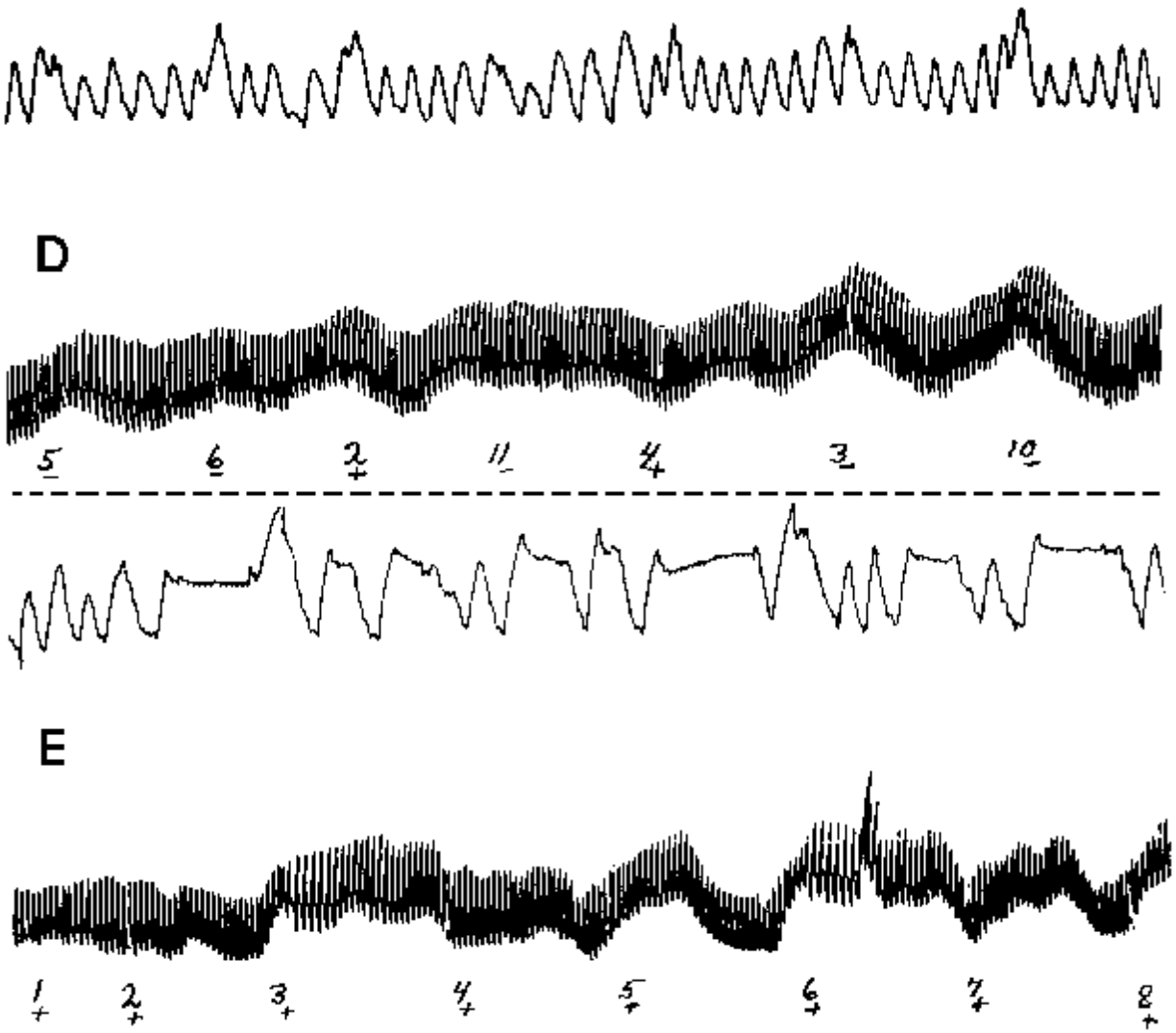

Fig. 92. *Înregistrările testelor anterioare, obişnuite ale acestui individ, care era bănuit de furtul a 800$, erau lipsite de orice indicații de minciună. Chiar la testul "întrebărilor combinate", D, nu a existat nici un răspuns semnificativ la întrebările relevante 5, 11 şi 3; observați în special că nu există nici o deosebire între reacția sa la întrebarea 3 şi cea de la întrebarea de control 10. Totuşi, traseul E, al testului "da", indică foarte clar minciuna sa, din cauza eforturilor voite, evidente de a devia traseul său respirator.*

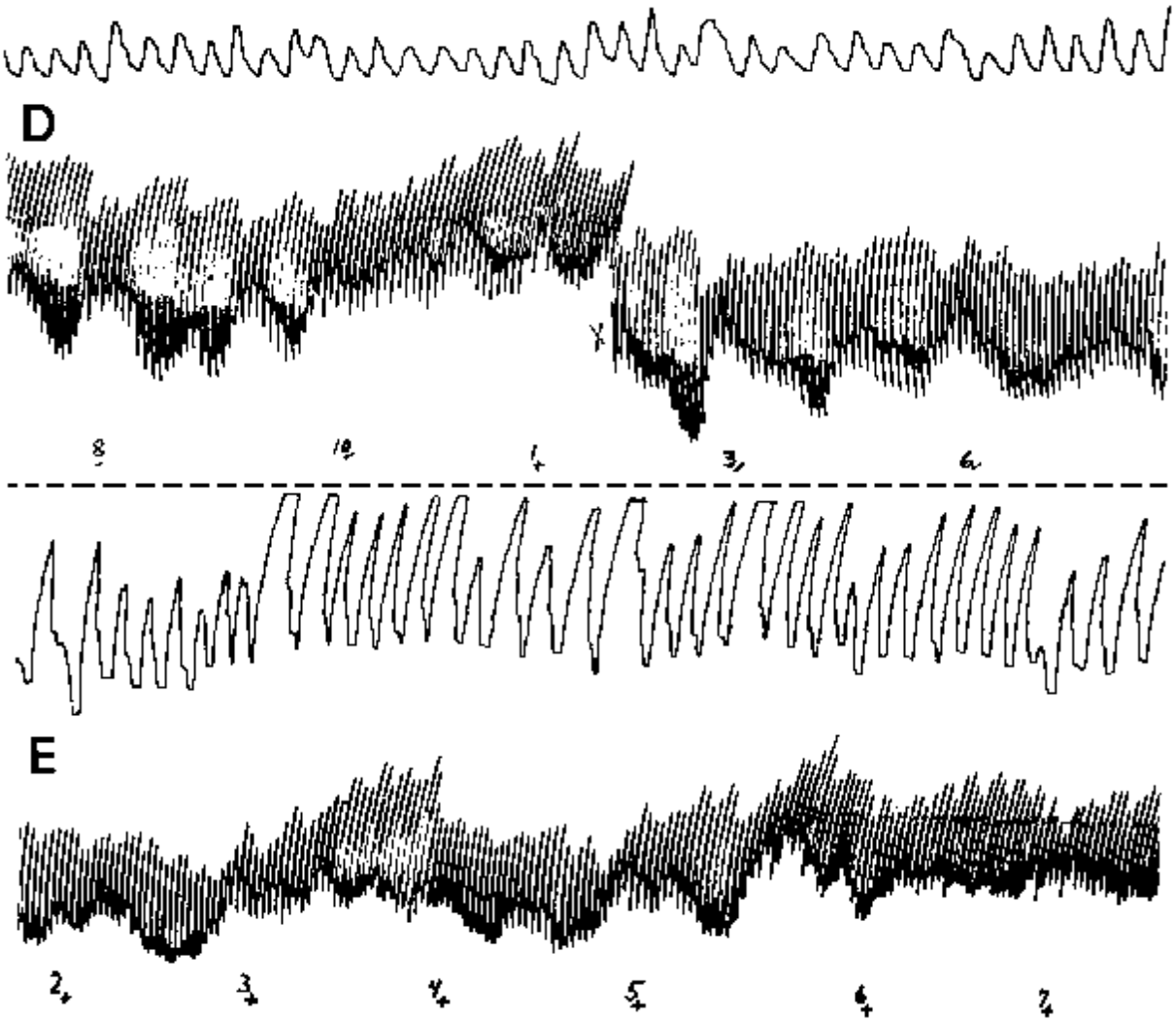

Fig. 93. *Comparați traseul respirației la testul D, înregistrarea testului "întrebărilor combinate" a unui individ bănuit de furt, cu traseul respirației din E, înregistrarea testului "da". Înregistrările testelor anterioare, chiar şi testului D, nu indicau cu certitudine minciuna individului. Însă, traseul deviat al respirației în E (o respirație greoaie, accelerată) a constituit o indicație certă de minciună.*

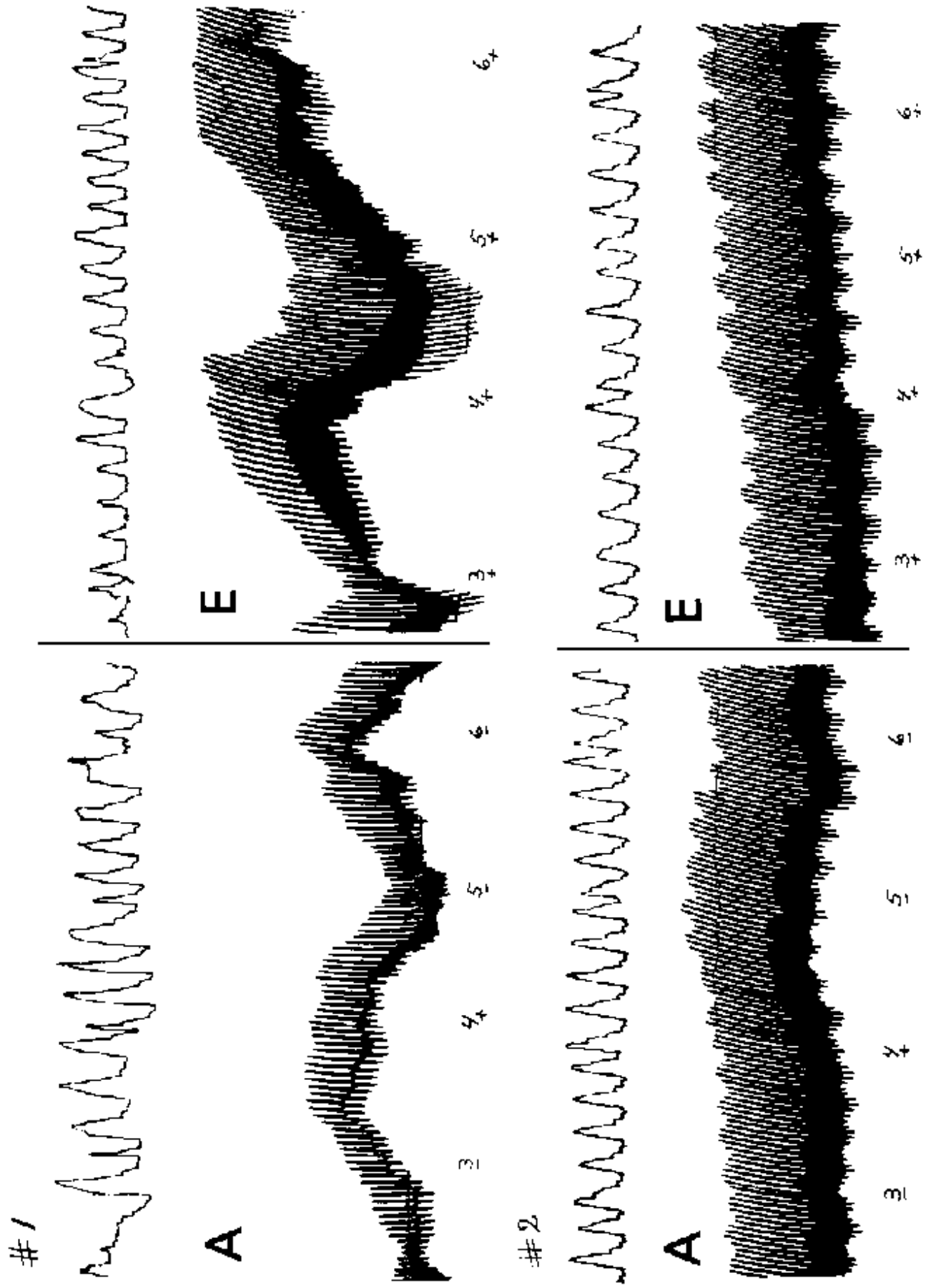

Fig. 94. *Înregistrările testului "da" ale unui individ care minte, vor conține adesea răspunsuri specifice de minciună la întrebările relevante, chiar dacă răspunde sincer la aceste întrebări. De exemplu, înregistrările de mai sus, de la #1, sunt ale unui individ*

care înscenat o tâlhărie pentru a camufla fondurile delapidate. Înregistrarea #1 A a fost primul test al individului; înregistrarea #1 E este înregistrarea testului "da". La întrebarea 3 a fost întrebat: "Vinerea trecută ai aranjat cu cineva să te lege ?"; Întrebarea 5 a fost: "Vinerea trecută ai înscenat tâlhărirea magazinului ?" Întrebarea 4 este neutră iar 6 este de control. Observați că în acest exemplu, la #1 E, testul "da", răspunsurile la întrebările relevante care au fost sincere, sunt mai mari chiar decât răspunsurile din înregistrarea testului A, când individul mințea.

Pe de altă parte, un individ poate să nu prezinte nici o modificare la testul "da", chiar atunci când spune "da" la întrebările referitoare la infracțiunea în curs de cercetare. De exemplu, la #2, înregistrările unui individ sincer suspectat de delapidare, nu prezintă un răspuns mai mare la înregistrarea E, a testului "da", atunci când a "mințit" în privința furtului banilor decât atunci când a spus adevărul pe înregistrarea A a testului său anterior. De obicei, un bănuit nevinovat, nu este preocupat de răspunsurile sale "mincinoase" în timpul testului "da", deoarece este pe deplin conştient că nu a săvârşit infracțiunea şi este convins în timpul testului "da", că rezultatele de până acum au stabilit acest fapt. Pe de altă parte, un individ care minte, poate să continue să aibă reacții în timpul testului "da", deoarece el poate să conştientizeze semnificația incriminantă a răspunsurilor sale afirmative.

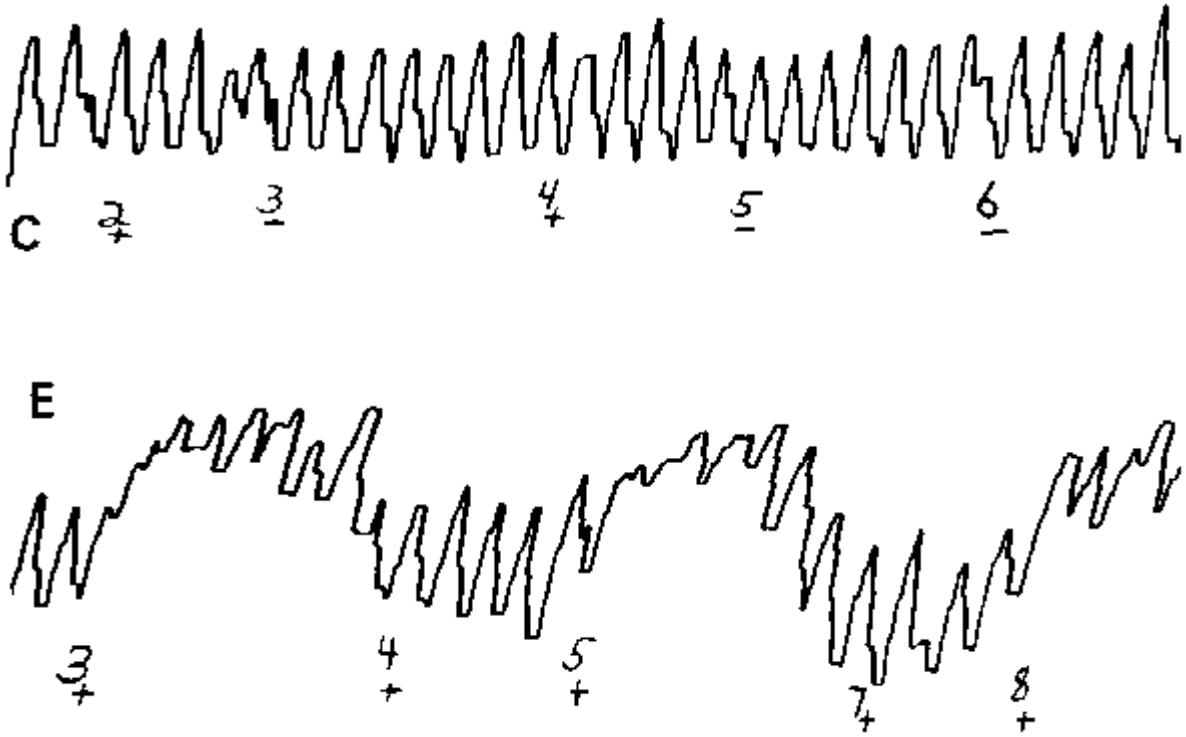

Fig. 95. *Traseele respiratorii ale unui individ bănuit că a furat bani. Primul şi al treilea test, C, nu au dat nici o indicație clară de minciună. Totuşi, la testul "da" , E, devierea intenționată a respirației atunci când individul a răspuns "da" la întrebările relevante 3, 5 şi 8 a indicat clar încercarea individului de a induce în eroare pe examinator.*

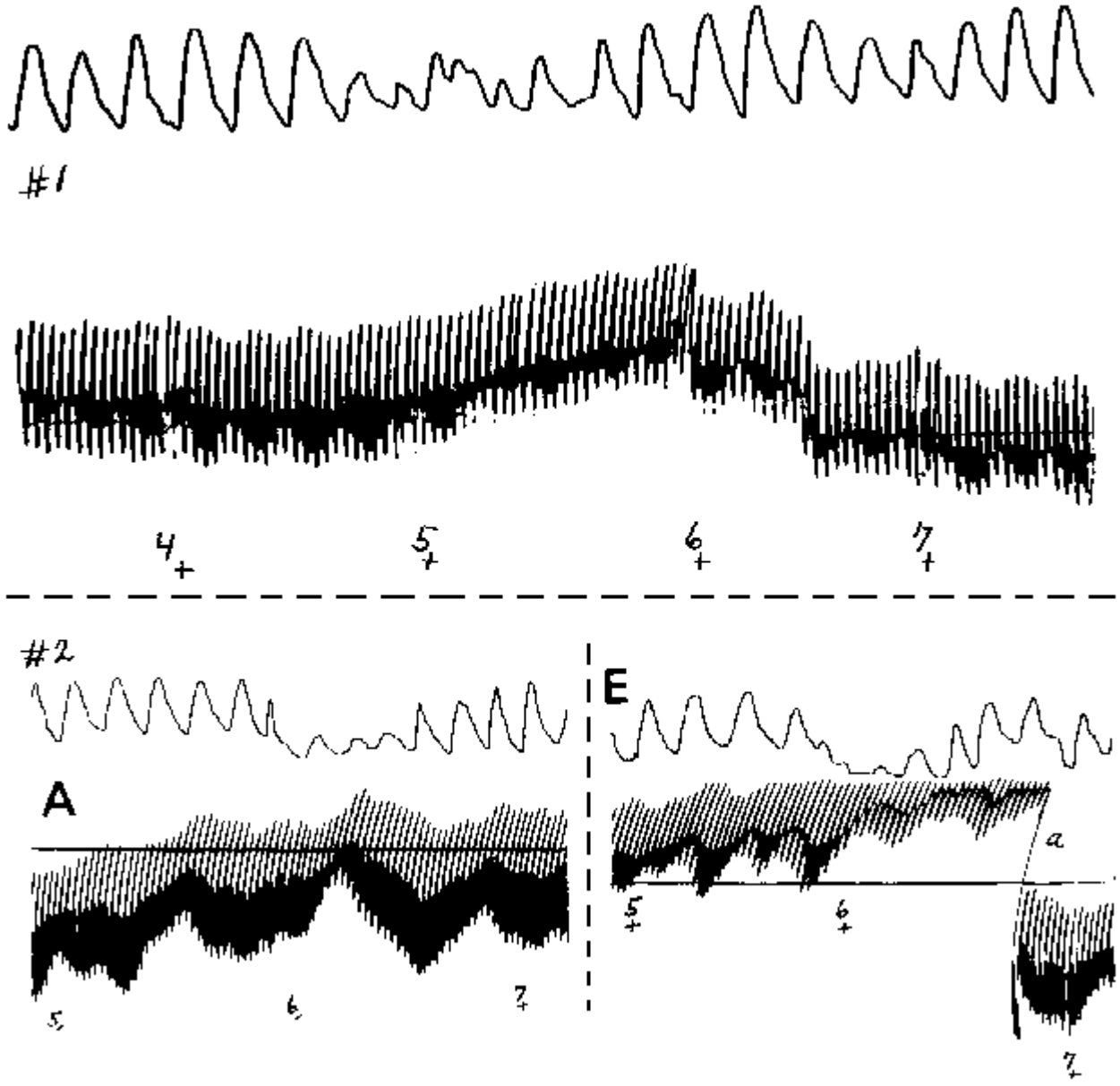

Fig. 96. *Alte exemplificări ale faptului că, chiar atunci când un mincinos spune adevărul în timpul testului "da", el poate totuşi să aibă modificări specifice unui răspuns mincinos, datorat se pare efectului tulburător al unei recunoaşteri atât de "incriminatoare"; cu alte cuvinte, el poate fi tot atât de tulburat când spune de fapt: "Am săvârşit infracțiunea", ca atunci când minte în această privință. La #1 de mai sus, care este doar o porțiune a înregistrării la un test "da" a unui individ care minte şi care este examinat cu privire la furtul unei sume de 1130$, observați răspunsul pe traseul respirației când a spus "da" la întrebarea relevantă numărul 5, un răspuns sincer. La #2, E este o porțiune dintr-o înregistrare folosindu-se testul "da", fiind testat un individ sincer, care era bănuit de spargere. Ca răspuns la întrebarea de control 6 ("În afară de ce mi-ai spus ai mai furat şi altceva ?"), individul a zis "da", care era însoțit de acelaşi tip de răspuns ca în testul A, şi care era sincer; totuşi, modificările au fost cam aceleaşi. (Notația a dintre 6 şi 7 pe traseul*

#2, de la testul E, indică o ajustarea făcută de examinator, a linie de bază a traseului puls-tensiune.)

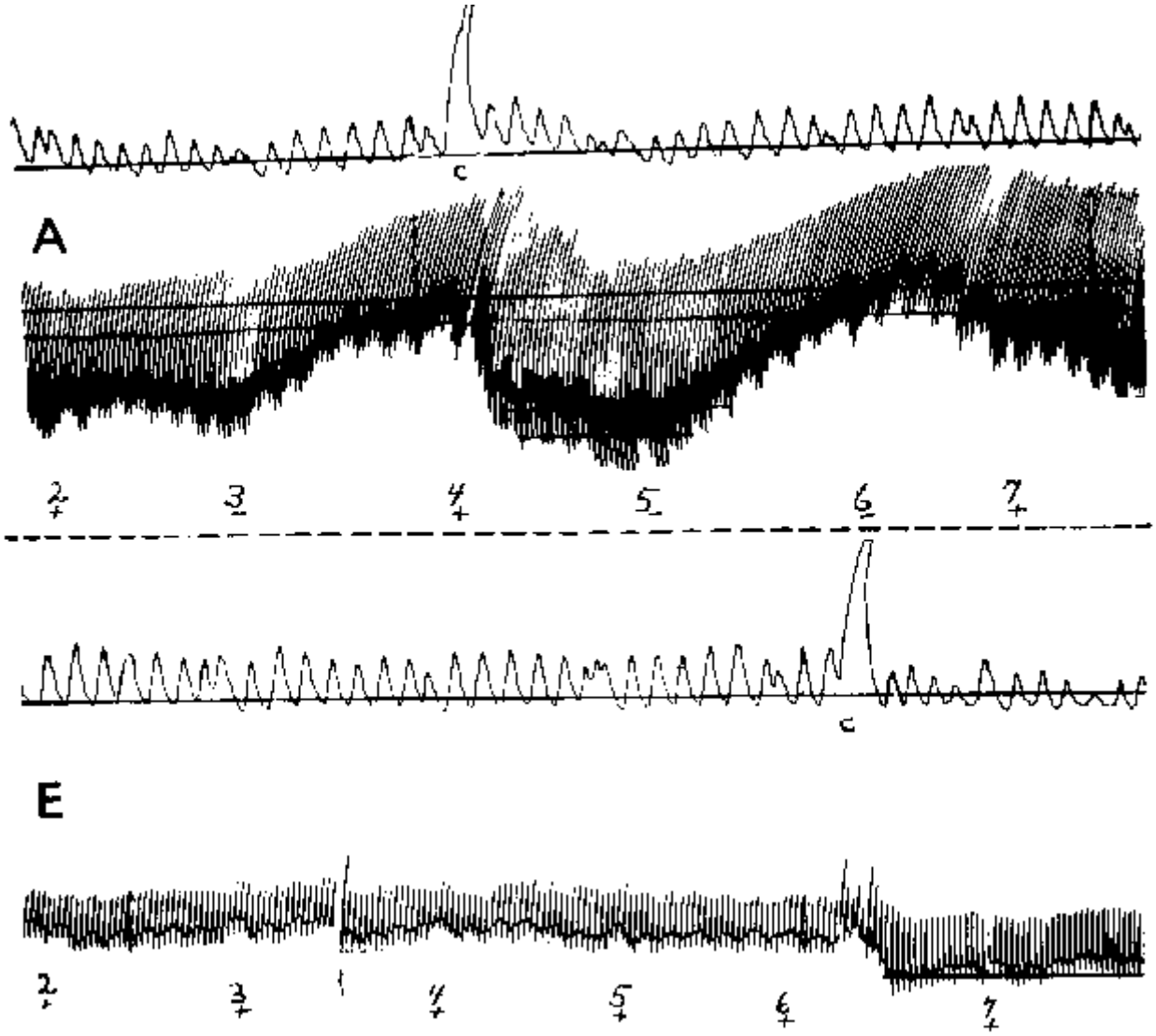

Fig. 97. *La primul său test A, subiectul, un agent de poliție, a fost întrebat la 3 dacă a acceptat bani de la un jucător de cărți pentru a-i proteja activitățile de joc de noroc; întrebarea 5 a fost: "Ți-a dat ... nişte bani ca să-i protejezi activitățile de joc de noroc ?". Întrebările 2, 4 şi7 sunt neutre; 6 este întrebarea de control: "Ai înşelat vreodată pe cineva cu ceva ?" Observați răspunsurile specifice la 3 şi 5, ca indici de minciună. (Notație C de la întrebarea 4 marchează momentul când individul a tuşit.). Lipsa oricărui răspuns specific la testul "da", E, ilustrat aici, este foarte neobişnuit pentru un individ care minte. De obicei există unele reacții, sau înregistrarea are un aspect dezordonat, sau individul încearcă să devieze traseele atunci când zice "da" la întrebările relevante, sau va recurge la alte mijloace pentru a scăpa de detectare, aşa cum am exemplificat înainte.*

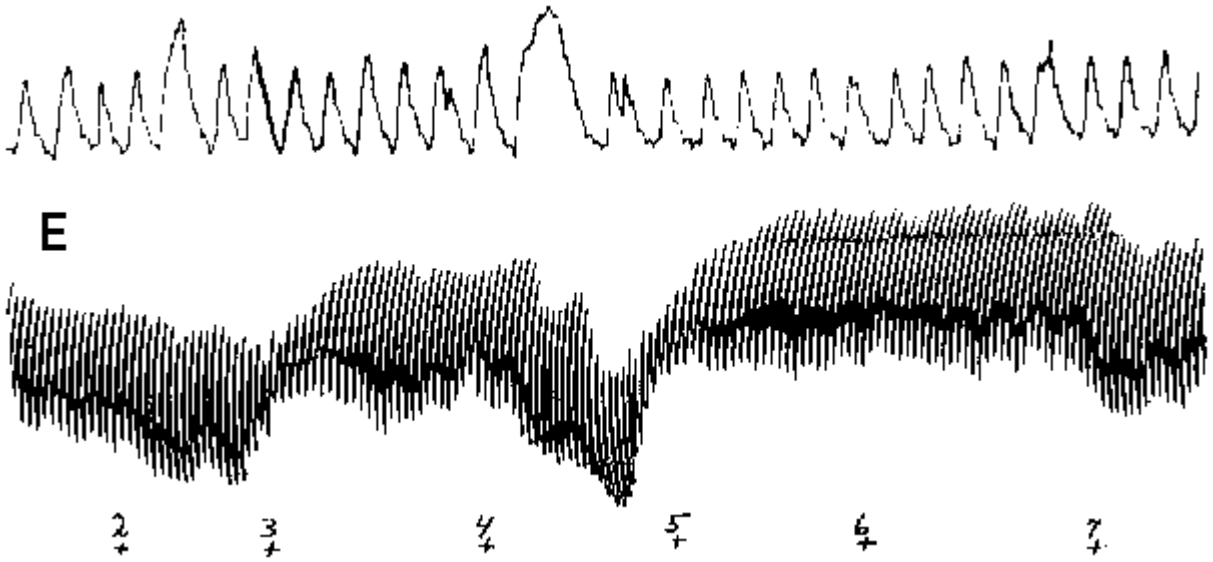

Fig. 98. *Înregistrare ilustrând faptul că un individ sincer poate să dea un răspuns foarte pronunțat întrebărilor relevante în cursul testului său "da" (E). Totuşi, asemenea înregistrări sunt foarte rare; de obicei răspunsurile "da" ale unor persoane nevinovate nu vor conține asemenea modificări. De obicei ele nu sunt preocupate de faptul că mint.*

Testul "complexului de vinovăție"

Aşa cum s-a mai arătat mai sus, testul "complexului de vinovăție", care este folosit în primul rând pentru indivizi care sunt foarte responsivi, este un test ce investighează un incident pur fictiv, de natură asemănătoare cu cel care este în curs de cercetare, dar incident pe care examinatorul îl face să fie real pentru individ. Scopul acestui test este de a compara răspunsurile obținute la acest test cu cele obținute de la testarea propriu-zisă, când au fost puse întrebări cu privire la cauza reală aflată în curs de cercetare.

Testul "complexului de vinovăție" este alcătuit din două părți şi este de obicei administrat unor indivizi prea sensibili, după ce s-a administrat testul "întrebărilor combinate". Înainte de începerea acestui test, i se va spune individului că v-a fi testat în legătură cu alt incident, care i se va prezenta ca fiind real. Apoi se va efectua un test care nu se va referi decât incidentul fictiv. După aceasta, individul va fi încunoştiințat că la viitorul test i se vor pune întrebări referitoare la ambele incidente (fictiv şi real). Întrebările sunt astfel aranjate, încât cele relevante referitoare la incidentul real să apară juxtapuse întrebărilor incidentului fictiv.

Dacă individul răspunde în acelaşi grad întrebărilor testului "complexului de vinovăție", ca la întrebările relevante de la testul real, sugerăm să i se administreze un al treilea test de "complex de vinovăție", combinat, în care se mai pun încă odată întrebările reale şi cele ale "complexului de vinovăție". Totuşi, de data aceasta, se va

spune individului că întrebările testului “complexului de vinovăție” sunt fictive, adică situația investigată nu a avut loc, şi că testul a fost pregătit pentru a evalua în continuare răspunsurile sale la test. Dacă după testul în care individul a luat la cunoştință că întrebările se referă la un caz fictiv, individul tot mai are modificări specifice de minciună, înregistrările sale trebuie raportate ca neconcludente. (Pentru a exemplifica valoarea acestui test a se vedea figurile 99 – 106).

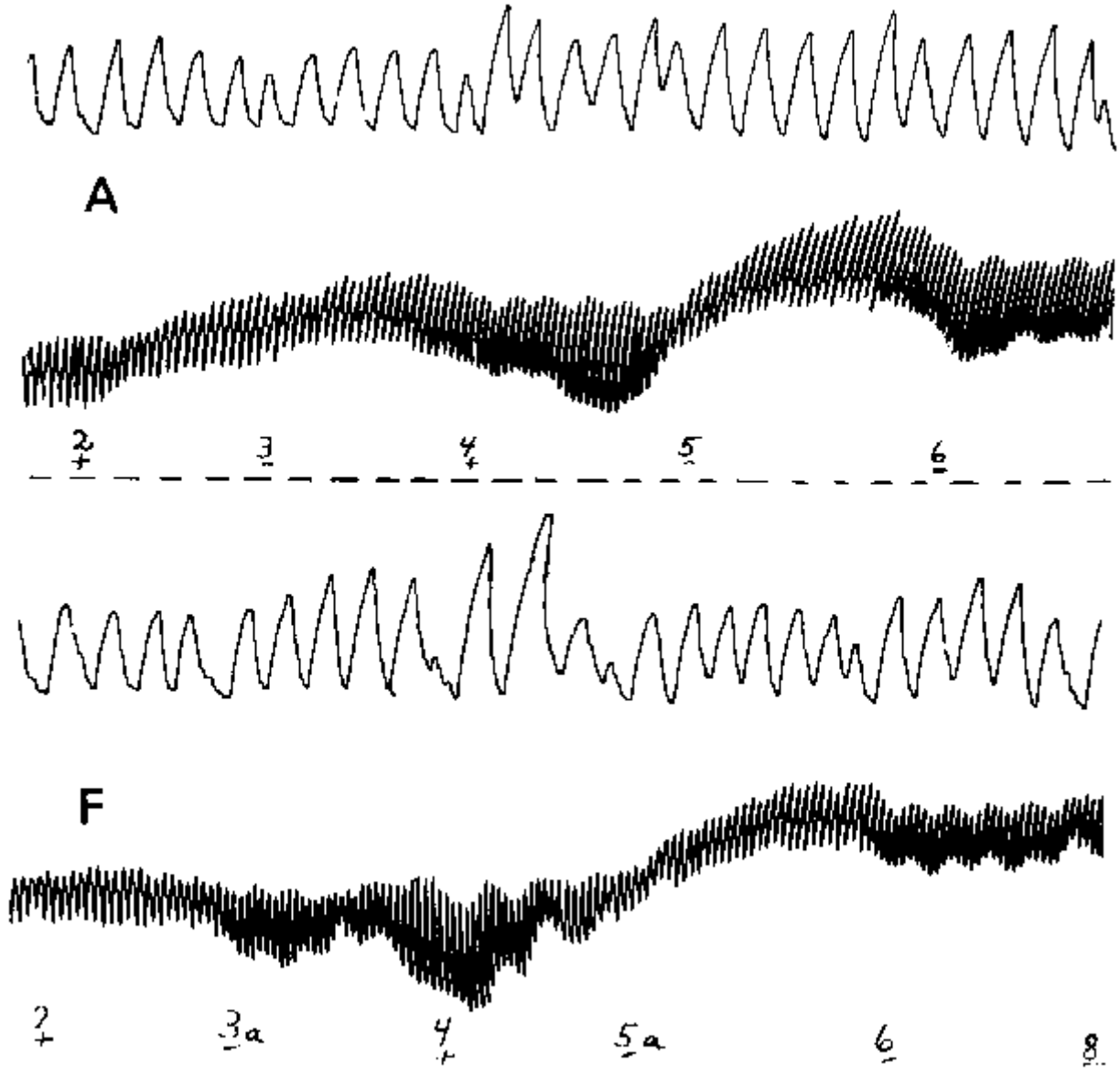

Fig. 99. *Înregistrările unui individ bănuit de asasinat, care fusese testat anterior de un examinator fără experiență, şi care a fost de părere că individul era mincinos. În primul test al celui de-al doilea examinator, înregistrarea A, individul a avut din nou un răspuns specific pe traseul tensiunii, la întrebarea 5: “Ai omorât-o pe ... ?”. Totuşi, observați că el a avut un răspuns similar şi când a fost întrebat despre o crimă fictivă la 5a, la testul F, rezultatul*

acestui din urmă test anulând răspunsul anterior dat la întrebarea 7 a testului A.

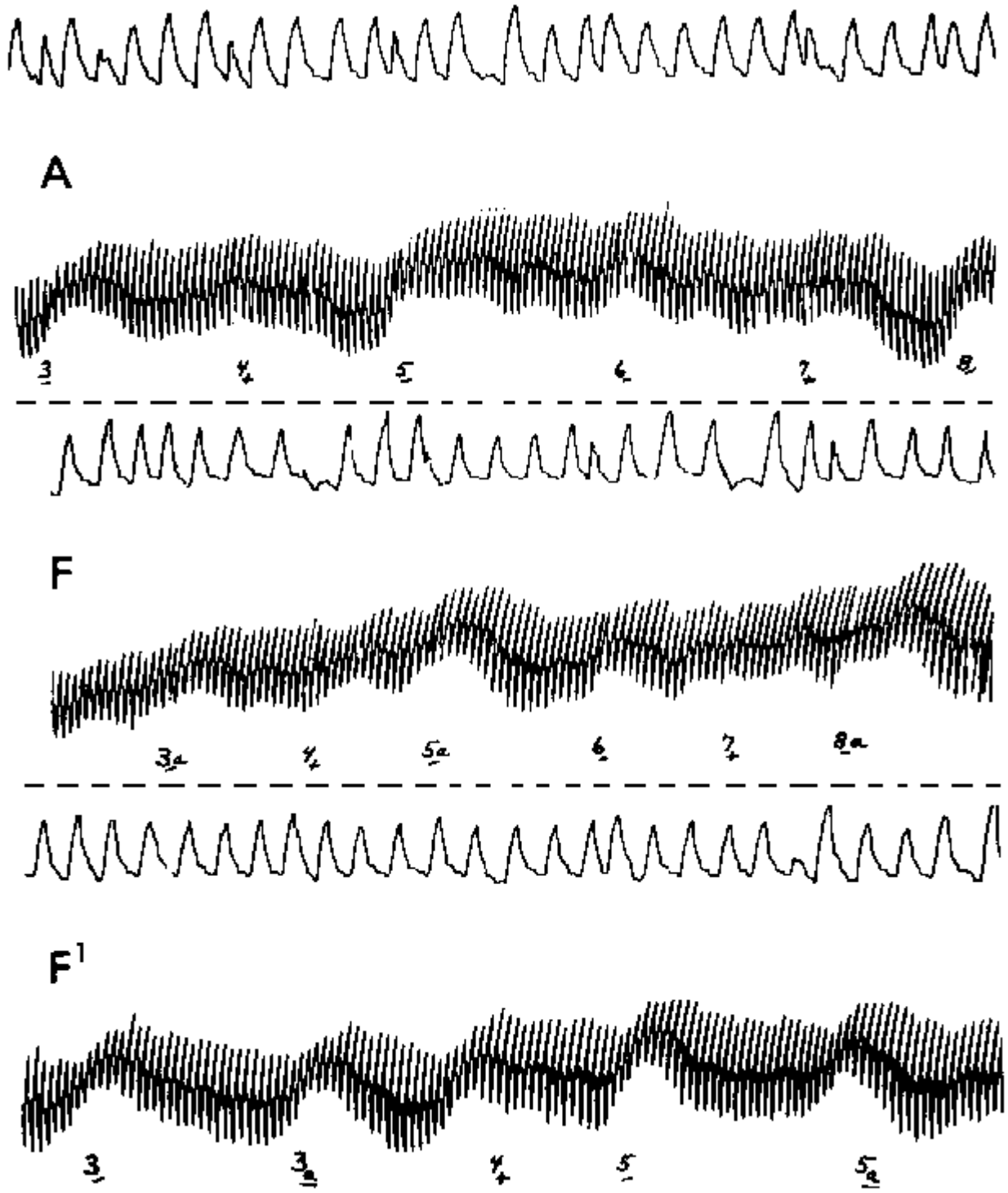

Fig. 100. *Înregistrările unui individ bănuit de tâlhărie, în care victima a fost bătută şi înjunghiată. Prima înregistrare A, a individului, conține răspunsuri specifice pe traseul tensiunii, la întrebările relevante 3, 5 şi 8, răspunsuri care sugerau minciuna. Cel de-al treilea test (care nu este prezentat aici) conține indicatori similari. Din cauza lipsei oricăror modificări specifice pe traseul respirației şi având în vedere simptomele de comportament ale individului care sugerau nevinovăția sa, examinatorul a trecut la administrarea unui test de complex de vinovăție. La acest test, F, când individul a fost întrebat în privința unei*

infracțiuni pur fictive (o tâlhărie şi o bătaie), observați modificările specifice pe traseul tensiunii la întrebările 5a şi 8a, cât şi unele modificări pe traseul respirației la întrebările 3a şi 5a, cu toate că aceste întrebări făceau referire la un eveniment fictiv. La următorul test, F[1], individul a fost întrebat cu privire la ambele infracțiuni, atât cea reală cât şi cea fictivă. La 3 a fost întrebat: "LA data de 4 februarie anul trecut ai lovit pe ... (victima reală) ?"; la 3a: "În luna februarie anul trecut ai lovit un om pe Str. 45 (infracțiune fictivă) ?"; la 5 : "Ai luat cu forța 60$ de la ... (victima reală) la 4 februarie ?"; la 5a: "Ai furat 45$ de la un individ trântit la pământ în Str. 45 în luna februarie trecut ?" Observați pe înregistrarea F[1], că răspunsul la întrebările referitoare la infracțiunea fictivă (3a şi 5a) sunt tot atât de mari ca acela referitoare la infracțiunea reală (3 şi 5). După administrarea testului "complexului de vinovăție", subiectul a fost raportat ca fiind sincer.

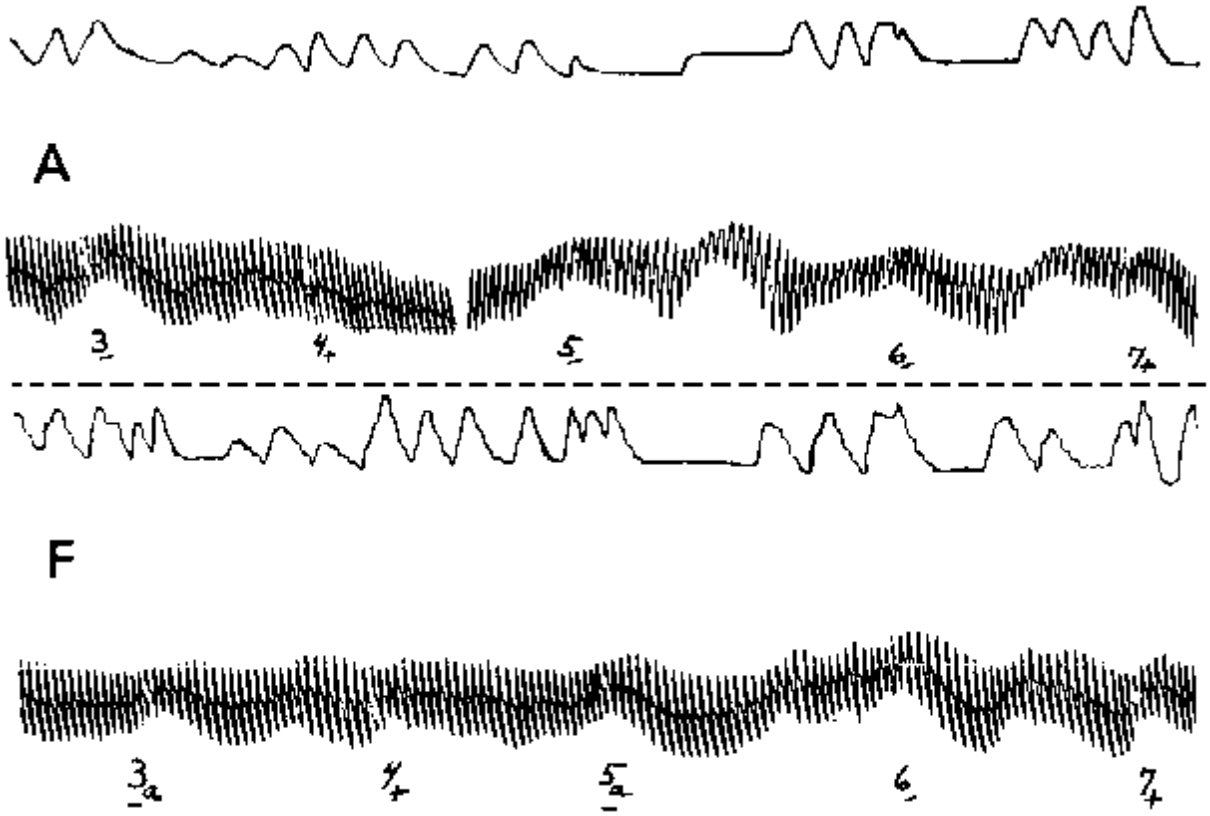

Fig. 101. *Persoana din această speță, acuza pe un bărbat oarecare că ar fi tatăl copilului ei şi indica drept dată a concepției luna februarie 1956. Bărbatul nu recunoştea că ar fi avut vreodată relații sexuale cu ea. A fost testată pentru a se stabili veridicitatea afirmațiilor sale. La primul ei test, A, observați modificările specifice pe traseul respirației la 3 ("Ai avut raporturi sexuale şi cu altcineva în afară de acuzat în ianuarie 1956 ?"), şi 5 ("Ai mai avut relații sexuale cu altcineva în afară de acuzat în februarie 1956 ?"), şi de asemenea la întrebarea de control ("Ai înşelat vreodată pe cineva ?"). Datorită răspunsurilor specifice atât la întrebările relevante cât şi la cele de control, şi de asemenea datorită simptomelor de comportament specifice unui individ sincer, ale reclamantei, examinatorul a administrat*

testul F, al "complexului de vinovăție", după ce i s-a spus că un bărbat numit ... (un nume fictiv), pretindea că a avut relații sexuale cu ea în februarie 1956. Observați răspunsul specific la întrebările relevante fictive 3a şi 5a, care au dus la anularea semnificațiilor răspunsurilor la întrebările relevante 3 şi 5 de la testarea A.

Ulterior a fost testat şi acuzatul care, după terminarea testării, a recunoscut că în februarie 1956 a avut relații sexuale cu reclamanta, confirmând prin aceasta interpretarea dată înregistrărilor testelor de mai sus.

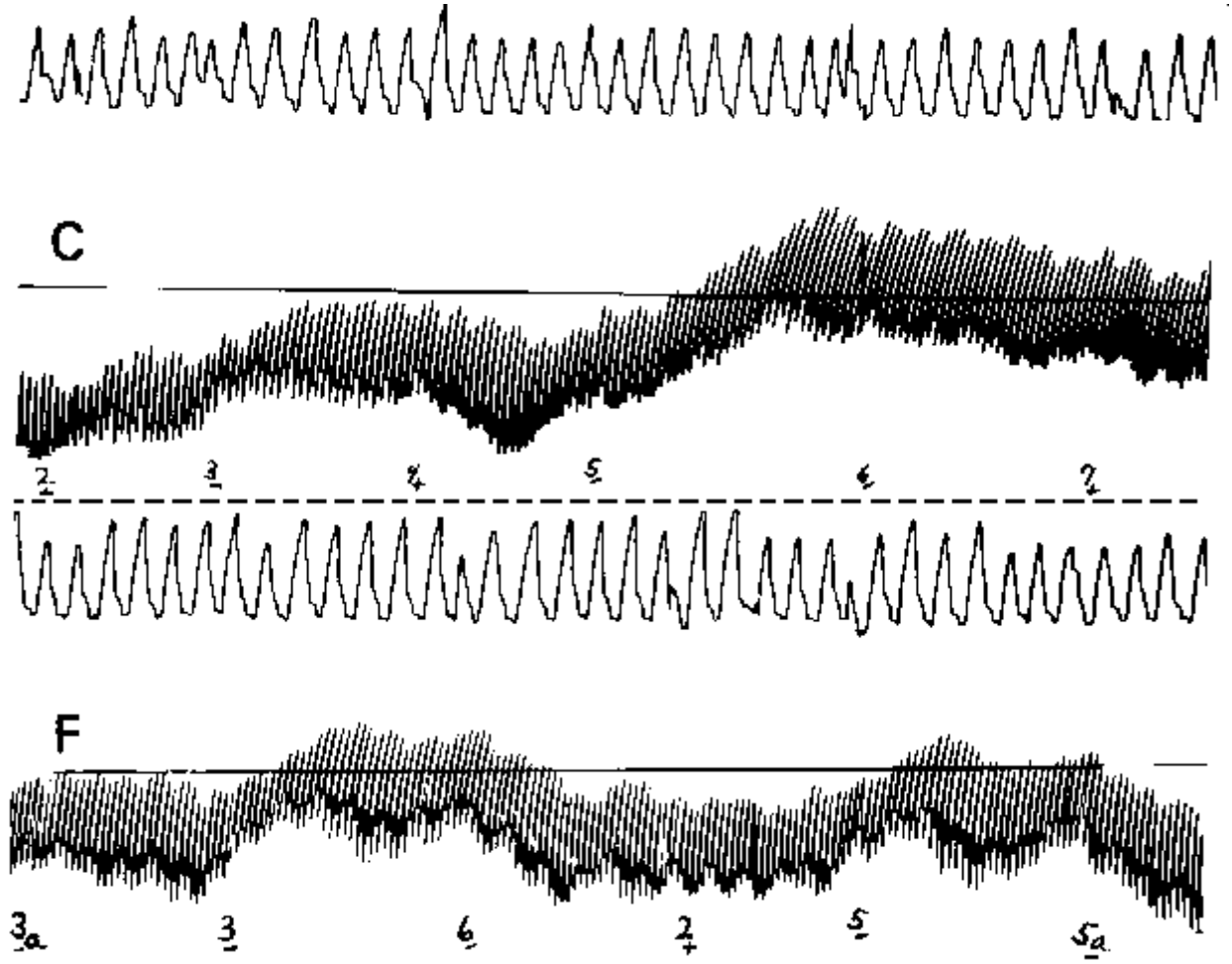

Fig. 102. *Înregistrările unui individ bănuit de furtul a două sume separate de bani. La C, cel de-al treilea test al individului, observați răspunsurile pe traseul tensiunii arteriale la întrebările relevante 3 şi 5. La testul "complexului de vinovăție", F, observați în continuare răspunsurile la întrebările relevante 3 şi 5 şi absența oricărui răspuns specific la întrebările relevante 3a şi 5a, care făceau referire la furturi fictive. Rezultatele testului F au fost confirmate de modificările obținute la primele teste, specifice unui individ mincinos.*

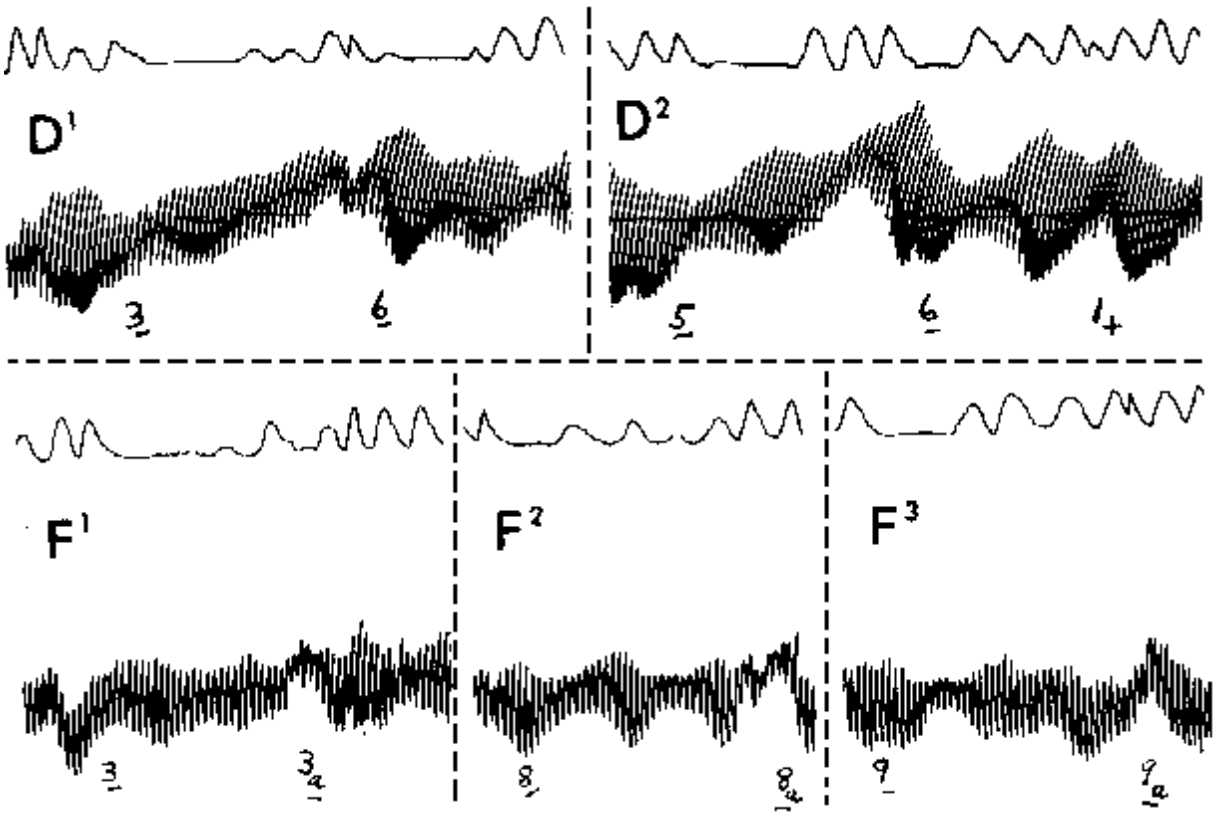

Fig. 103. *Înregistrările unui individ bănuit de un furt de bijuterii. Primul şi al treilea test al individului conțin modificări atât la întrebarea de control 6 cât şi la întrebările de control 3 şi 5. Acest lucru a persistat şi în timpul testului "întrebărilor combinate", D. Incertitudinea a fost eliminată de testarea F, testul "complexului de vinovăție", (prezentată aici în trei segmente) unde s-au obținut modificări specifice pe traseul respirației la întrebările relevante 3, 8 şi 9 şi practic nici o modificare la întrebările relevante ale testului "complexului de vinovăție", 3a, 8a şi 9a. Observați, totuşi, dovada unei mişcări musculare deliberate pe traseul tensiunii la întrebările 3a, 8a şi 9a, element relevant pentru o diagnosticare. Toate aceste încercări de a devia traseele înregistrării la întrebările infracțiunii fictive, indică foarte clar minciuna cu privire cauza cercetată.*

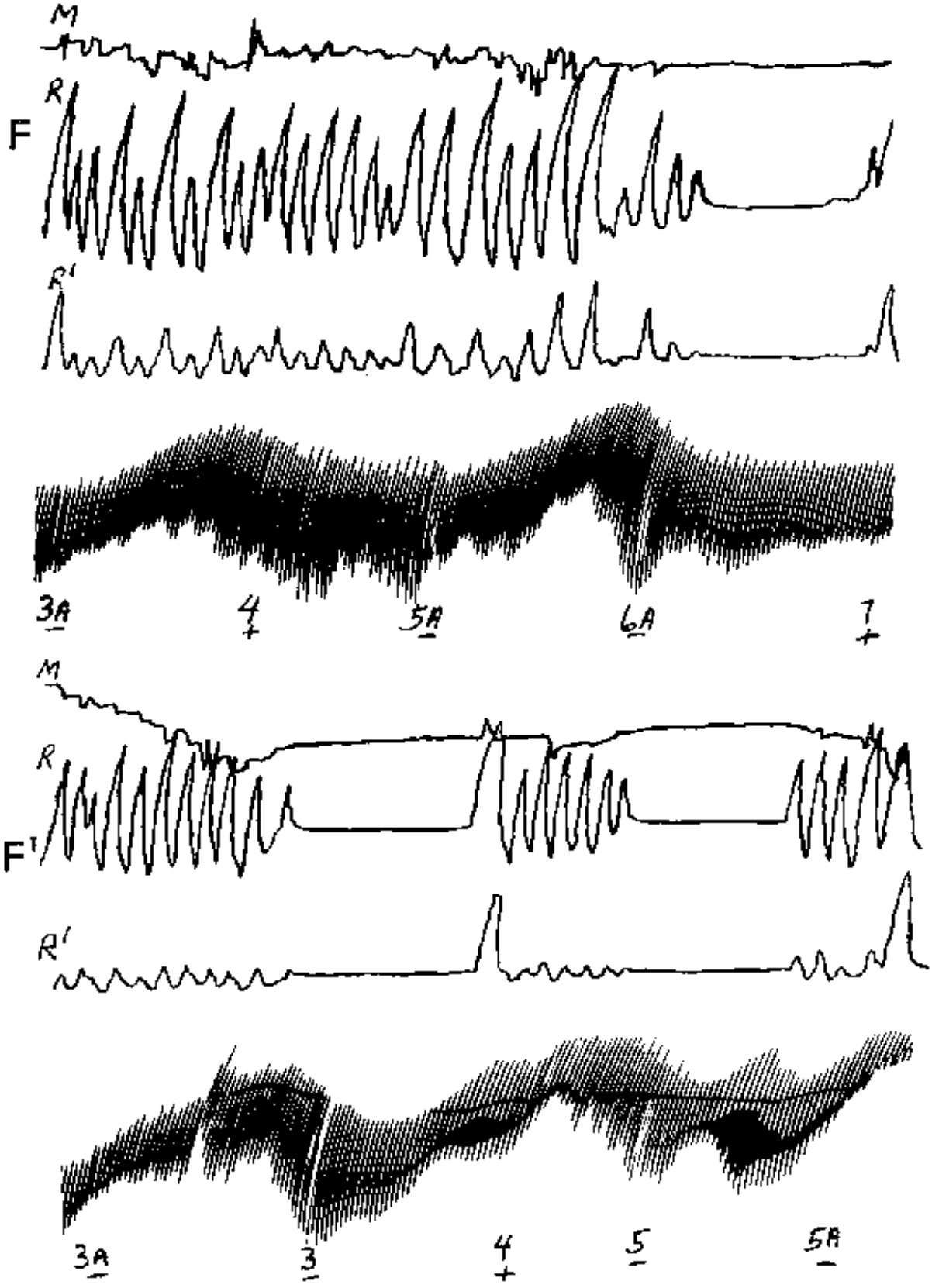

Fig. 104. *Înregistrările reexaminării unei persoane bănuit că a furat o sumă de bani dintr-o bancă. La înregistrările primelor teste au fost răspunsuri semnificative de minciună la întrebările relevante 3 şi 5, dar din cauza simptomelor de comportament, indecise, ale individului, s-a hotărât să i se administreze un test al "complexului de nevinovăție". La testul F, întrebările 3a şi 5a se referă la un furt în întregime fictiv. Întrebarea 6a este de control,*

"Pe lângă ceea ce mi-ai spus ai mai furat vreodată ceva în viața dumitale ?" Observați lipsa oricărui răspuns semnificativ la 3a şi 5a, şi notați totodată stopul respirator prelungit la întrebarea 6a (M reprezintă traseul ce corespunde senzorului de mişcare).

La F^1, atunci când individul a fost întrebat atât cu privire la infracțiunea reală cât şi cu privire la infracțiunea fictivă, observați răspunsurile semnificative de minciună pe traseul respirației la întrebările relevante 3 şi 5, precum şi absența modificărilor specifice pe traseul respirației, la întrebările relevante 3a şi 5a, cu privire la incidentul fictiv. Ridicarea nivelului de bază al traseului tensiunii la întrebările 3a şi 5a la testul "complexului de vinovăție", şi la întrebarea neutră 4, este datorată presiunii musculare false exercitată de individ (aşa cum se vede pe traseul descendent M), într-o încercare de a "bate maşina" prin crearea intenționată a unei modificări, în timp modificările obținute pe traseul tensiunii arteriale la întrebările 3 şi 5 sunt datorate minciunii individului cu privire la furtul banilor din bancă. Dacă individul ar fi avut modificări şi la întrebările 3a şi 5a ale testului "complexului de vinovăție", acestea ar fi trebuit să fie similare cu cele de la întrebările 3 şi 5.

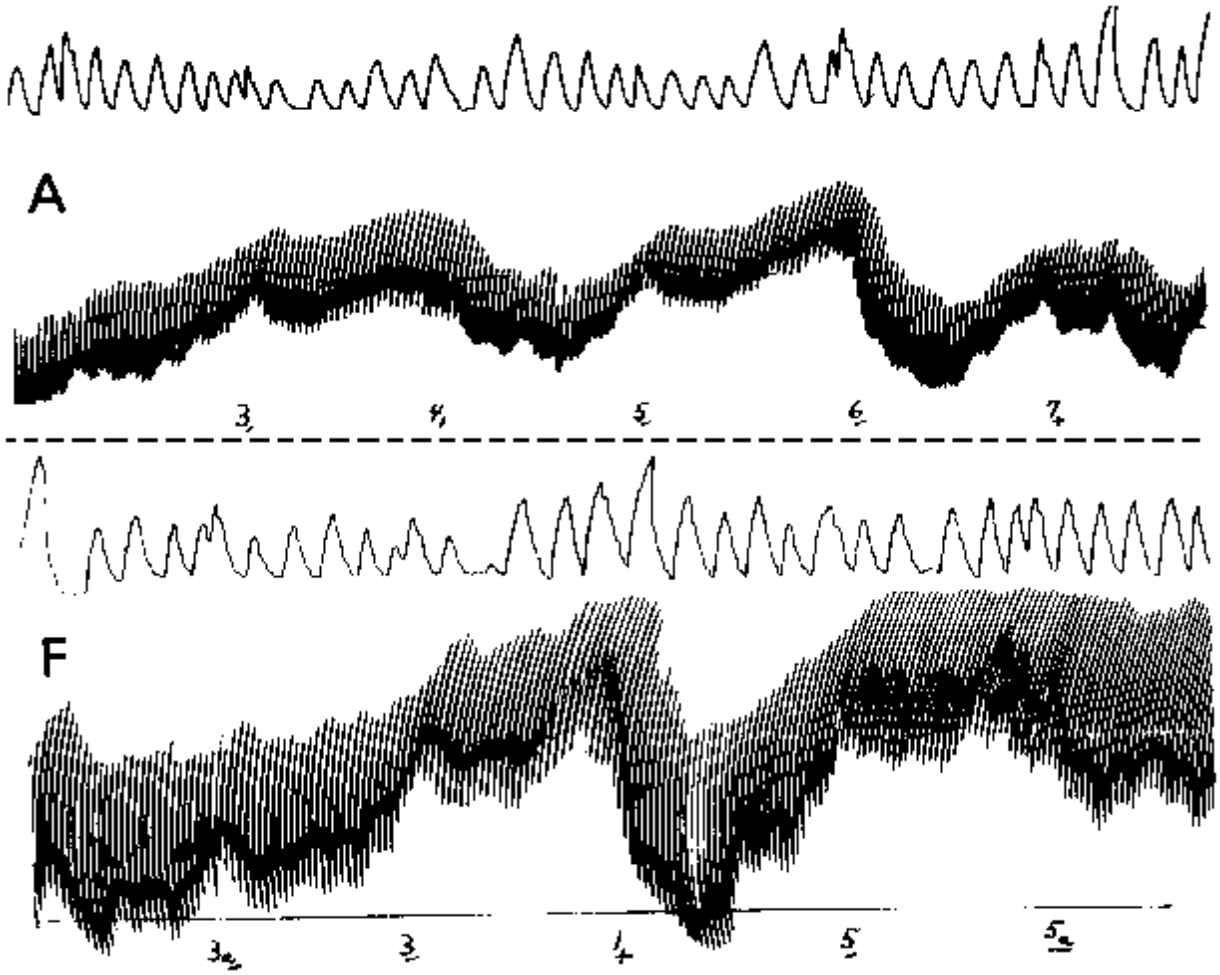

Fig. 105. *Înregistrările unui individ bănuit de furt din buzunare. Deşi primele sale înregistrări, ca de exemplu A, apăreau clare în ceea ce priveşte nesinceritatea individului, simptomele evidențiate de analiza comportamentală erau mai compatibile cu sinceritatea. Testul "complexului de vinovăție", F, a eliminat orice dubiu cu privire la sinceritatea sau*

nesinceritatea individului, obținându-se modificări mult mai mari la întrebările 3 şi 5 decât la întrebările 3a şi 5a referitoare la infracțiunea fictivă, acest lucru indicând categoric nesinceritatea individului.

Fig. 106. *Înregistrarea unui cămătar care ilustrează eficacitatea testului "complexului de vinovăție". Observați lipsa oricărui răspuns specific de minciună atât pe traseul tensiunii cât şi pe traseul respirației la întrebările 3a şi 5a ale testului "complexului de vinovăție". Totuşi, la întrebarea relevantă 8, cu privire la problema reală în curs de cercetare, observați stopul respirator şi ridicarea nivelului de bază a traseului tensiunii arteriale indicând clar minciuna referitoare la acuzația de cămătărie. De asemenea, observați stopul respirator şi ridicarea nivelului de bază a traseului tensiunii arteriale la întrebarea de control 6 care relevă faptul că individul este sincer la întrebările testului "complexului de vinovăție".*

Reexaminarea

Valoarea unei reexaminări în cazurile incerte este exemplificată prin înregistrările indicate în figurile 107 – 112.

Ori de câte ori un individ a fost interogat după ce a fost supus unei examinări complete la poligraf, iar examinatorul are o îndoială cu privire la diagnosticul sincerității individului şi consideră că este recomandabilă o reexaminare, ca o regulă generală, aceasta trebuie la o altă dată decât imediat după interogatoriu. În caz contrar, interogatoriul ar putea să micşoreze cooperarea unui individ care minte, sau să mărească preocuparea unui individ care spune adevărul, existând posibilitatea ca prin acest lucru să inducă reacții specifice de minciună.

Totuşi, pe de altă parte, dacă tot ce se are după interogatoriu este un test "vârf de tensiune", acolo unde împrejurările îl fac posibil, experiența a arătat că un astfel de test poate să ofere chiar un potențial mai mare de răspuns decât atunci când este aplicat testul ca parte a primei testări.

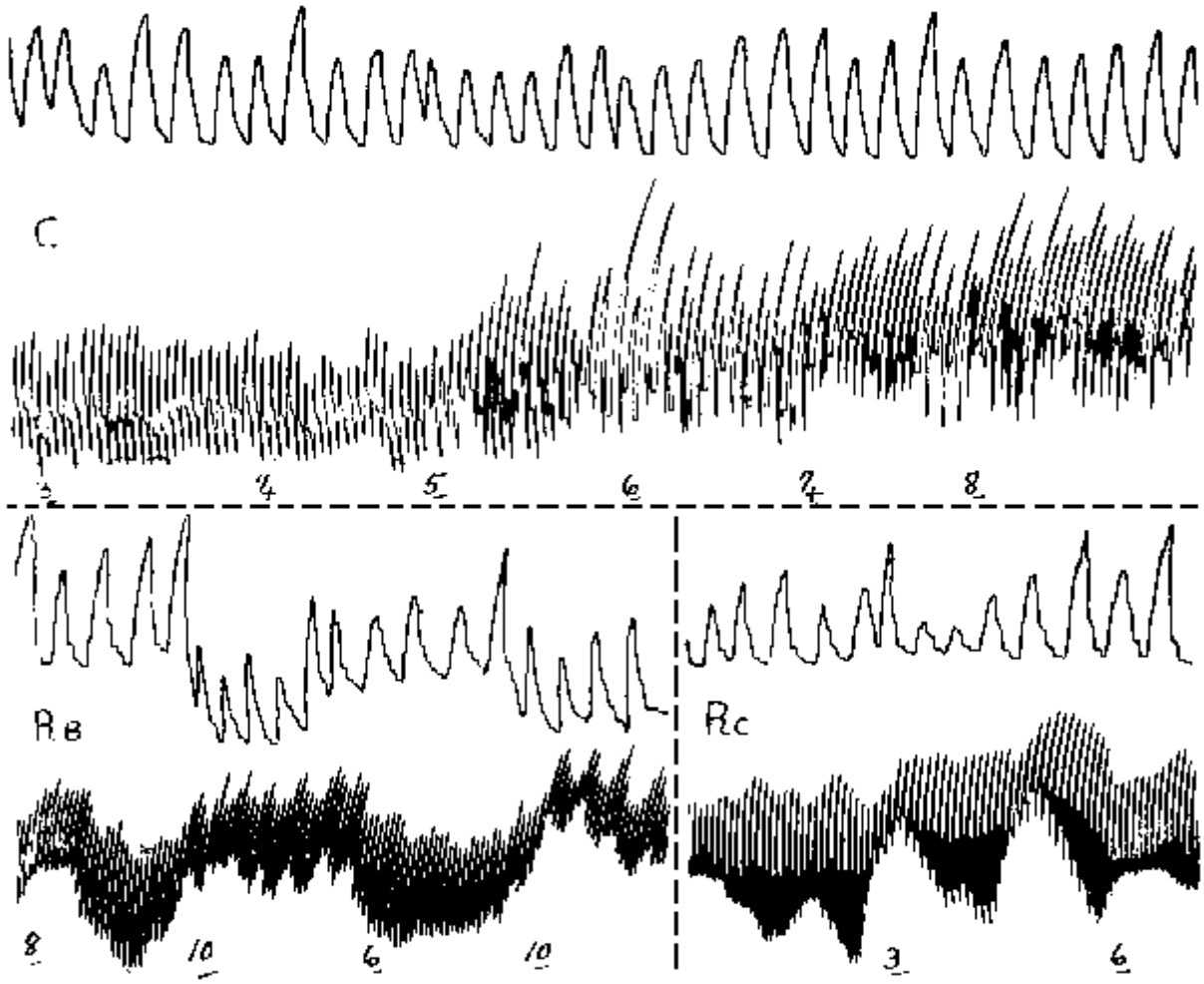

Fig. 107. *Înregistrări care explică valoarea unei reexaminări, ale unui individ bănuit de delapidare şi a cărui primă examinare, nu a rezolvat problema vinovăției sau a nevinovăției sale. Înregistrarea celui de-al treilea test inițial, C, nu dădea nici o indicație precisă, deşi natura traseului tensiunii după întrebarea 5 sugerea posibilitatea unei minciuni.*

La primul test cu cartonaşe din carul primei examinări, individul nu a făcut nici un efort de a exagera răspunsurile sale la cartea pe care o alesese, cu alte cuvinte, el nu a încercat să devieze traseul normal. Observați totuşi dovada unor astfel de eforturi la testul *RB*, testul cu cartonaşe din cadrul reexaminării. Observați de asemenea, că la înregistrarea celui de-al treilea test al reexaminării, *RC*, individul are de data această dată un răspuns specific de minciună, atât pe traseul respirației cât şi pe traseul tensiunii la întrebarea relevantă 3. Dacă nu s-ar fi efectuat reexaminarea, minciuna individului ar fi rămas nedetectată, obținându-se, în cel mai bun caz, după prima examinare, un raport de “incertitudine”.

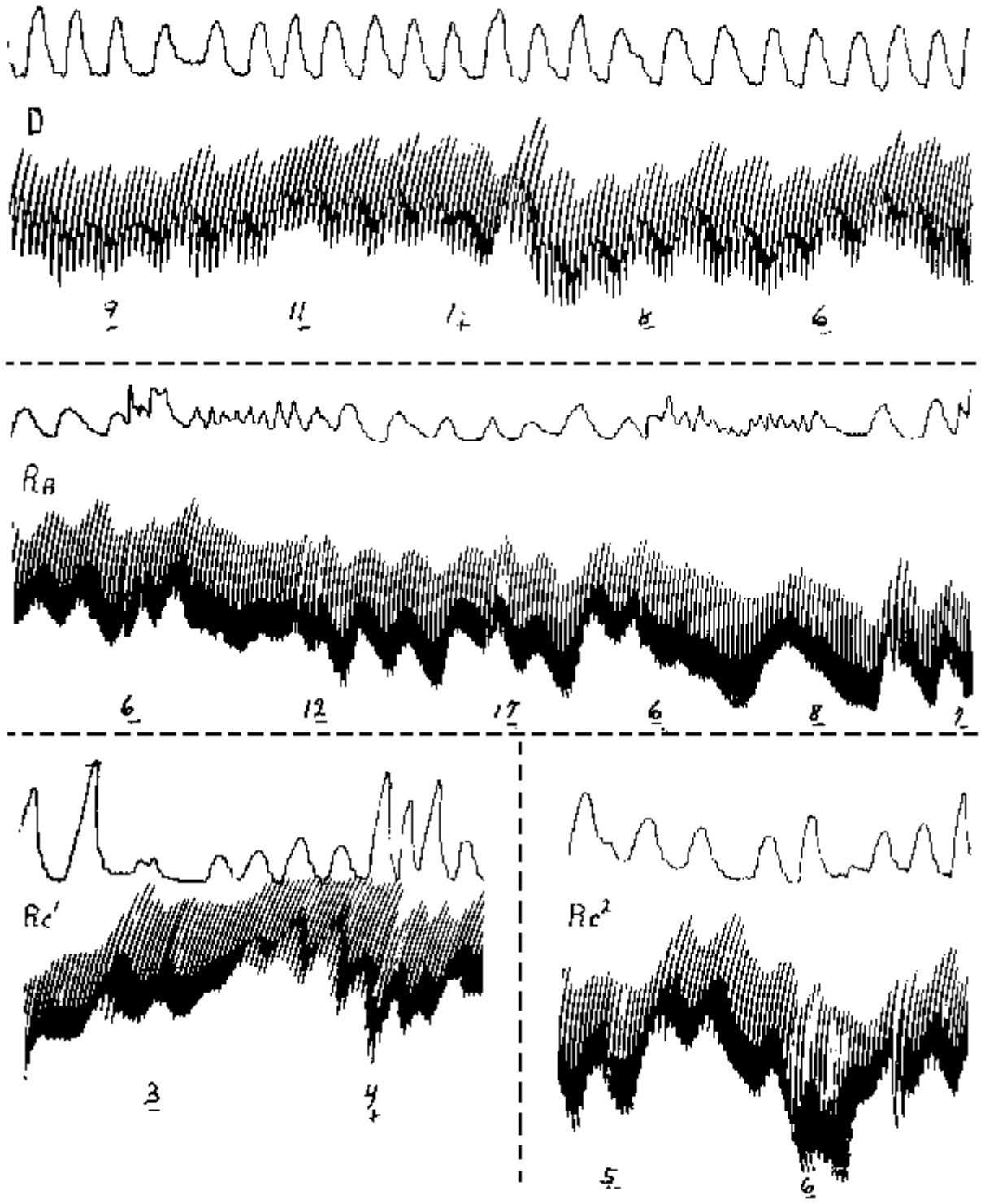

Fig. 108. *La acest subiect, înregistrările examinării inițiale nu au prezentat indici de minciună privitor la furtul de care era suspectat – nici la testul "întrebărilor combinate", D. Totuşi, când individul a fost reexaminat, s-a observat încercarea individului de a distorsiona înregistrările testului pe traseul respirației în timpul testului cu cartonaşe, aşa cum se vede pe înregistrarea RB, unde numărul ales a fost 6. La următorul test, RC, (aici sunt prezentate doar două fragmente) se pot observa foarte clar modificări foarte clare specifice unui individ mincinos.*

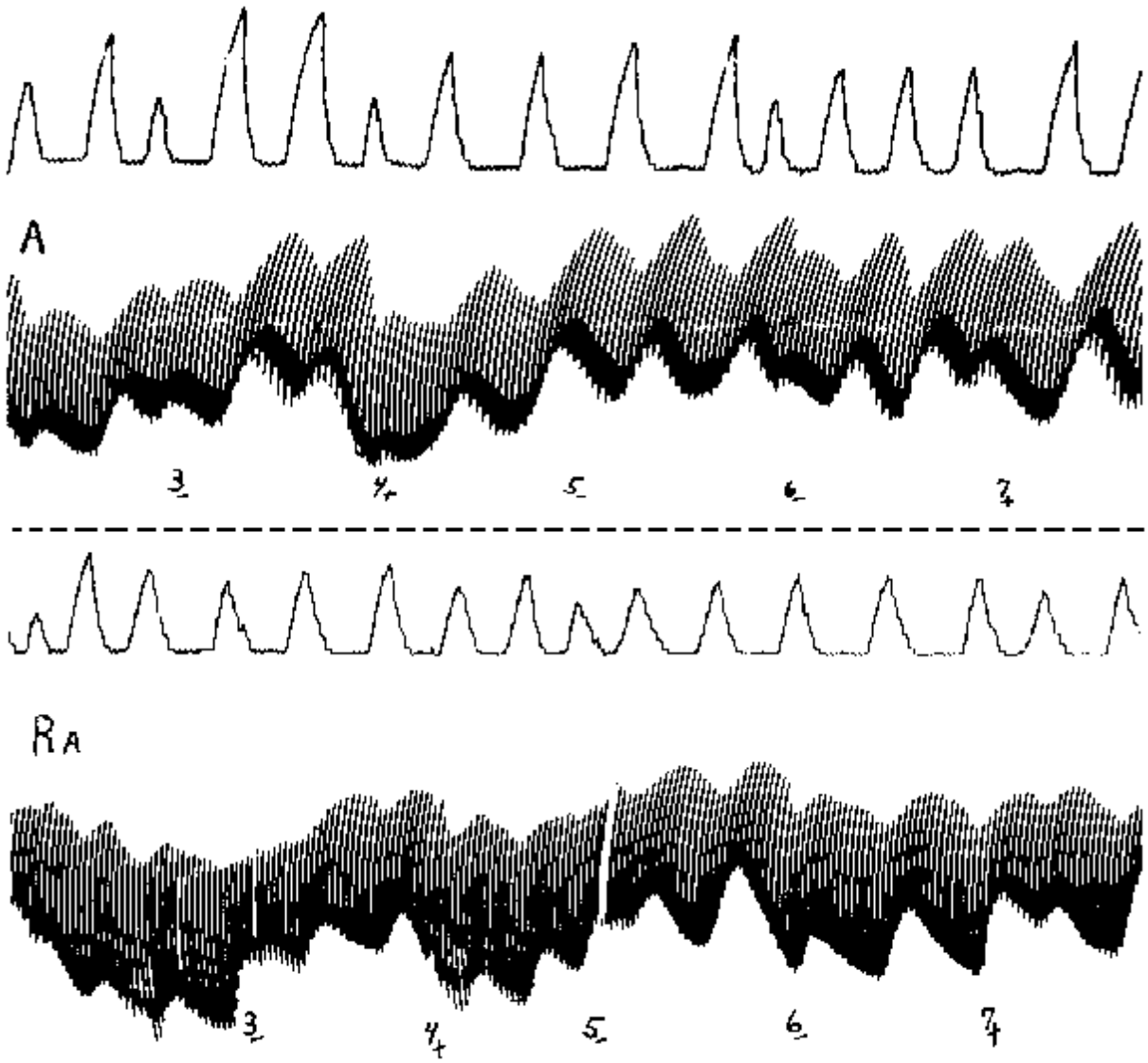

Fig. 109. *Înregistrările unui individ suspect de crimă, unde la prima examinarea nu au fost evidențiați foarte clar indici de minciună, dar care au apărut în timpul reexaminării. La testul A de la prima examinare, de-a lungul răspunsurilor la întrebările 3 şi 5 pe traseul tensiunii, se poate observa o hiperventilație, în mod evident intenționată care poate fi interpretate ca o indicație de minciună, dar variația înregistrărilor examinării inițiale, luate în ansamblu nu au fost suficient de clare pentru a ne putea permite să dăm un diagnostic. Înainte de a se efectua reexaminarea, RA, subiectului i s-a spus să fie cooperant în timpul testului. Observați acum răspunsul foarte specific pe traseul tensiunii arteriale la întrebările relevante 3 şi 5, care indică minciuna individului.*

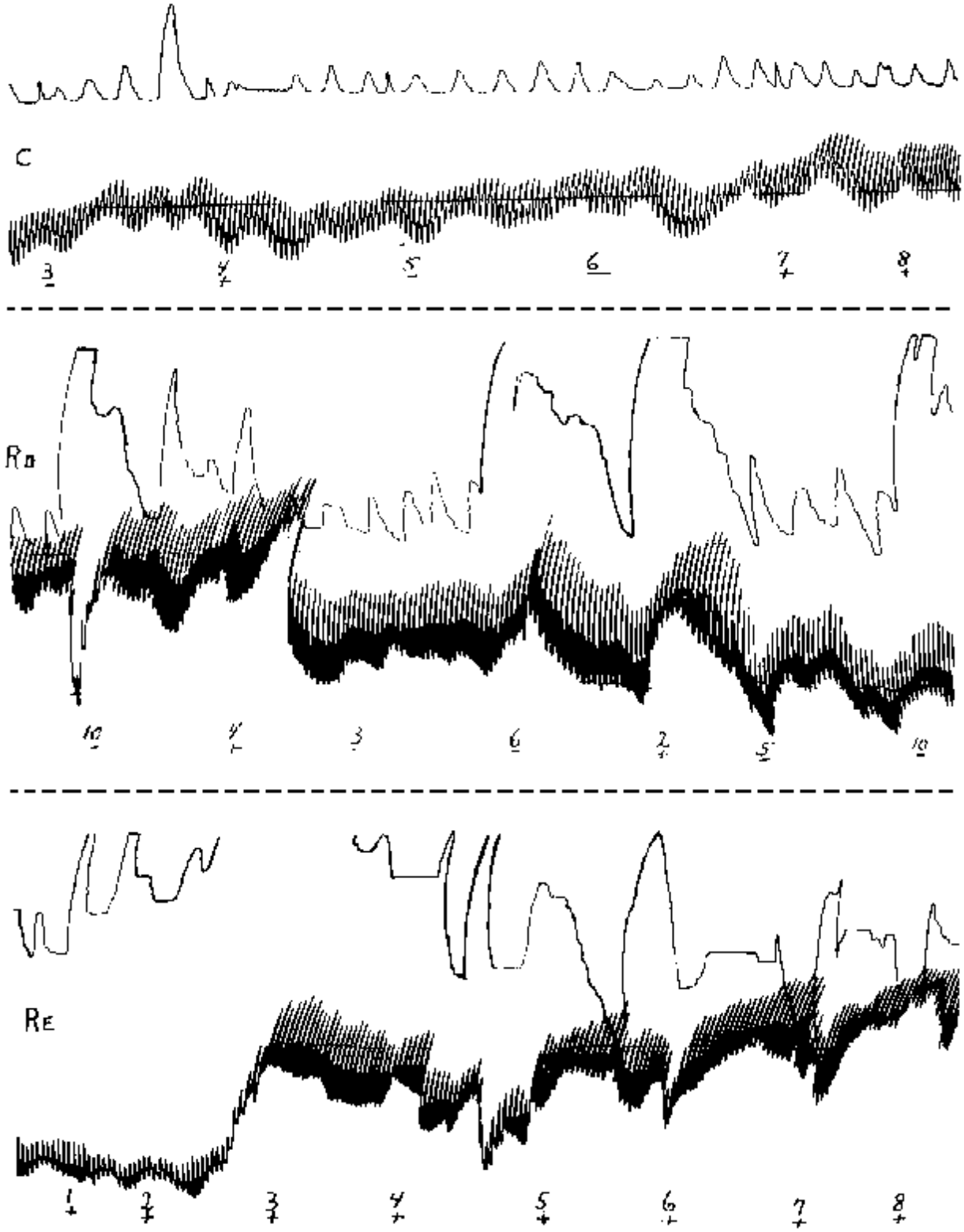

Fig. 110. *Reexaminarea este recomandabilă ori de câte ori un examinator întâlneşte un set de înregistrări care se aseamănă cu unul asemănător cu cel de sus, C. În acest caz, individul era controlorul unei mari societăți. El a fost examinat în legătură cu dispariția unei mari sume de bani din fondul societății. Înregistrarea C a fost obținută după ce individul fusese examinat de către un examinator începător, pe care individul îl alesese personal pentru examinare, în ciuda faptului că societatea aranjase deja ca salariatul său să fie examinat la laboratorul poligraf al unuia dintre autori (Reid). Toți ceilalți salariați, astfel*

examinați, au fost găsiți sinceri, iar societatea de asigurare a insistat în cele din urmă ca şi controlorul unității să fie examinat la acelaşi laborator la care fuseseră şi ceilalți. După testul C, care a fost obținut în cursul examinării inițiale a controlorului la laboratorul Reid, el a spus examinatorului că singurul lucru care-l preocupa era faptul avea un antecedent penal, care era ştiut numai de un singur funcționar al societății. Aceasta era o condamnare pentru furt, executată într-o închisoare federală pentru care obținuse o grațiere prezidențială, în mare parte datorită aceluiaşi funcționar al societății care ştia despre condamnare şi despre închiderea lui.

Din cauza explicațiilor individului şi a naturii incerte a înregistrărilor până la acest punct, s-au făcut pregătiri pentru o reexaminare. RD (testul "întrebărilor combinate") şi RE (testul "da") sunt înregistrări obținute cu ocazia reexaminării controlorului. Acestea indică foarte clar încercarea de a devia traseele, bine înțeles din cauză – recunoscută ulterior – că el delapidase fondurile lipsă.

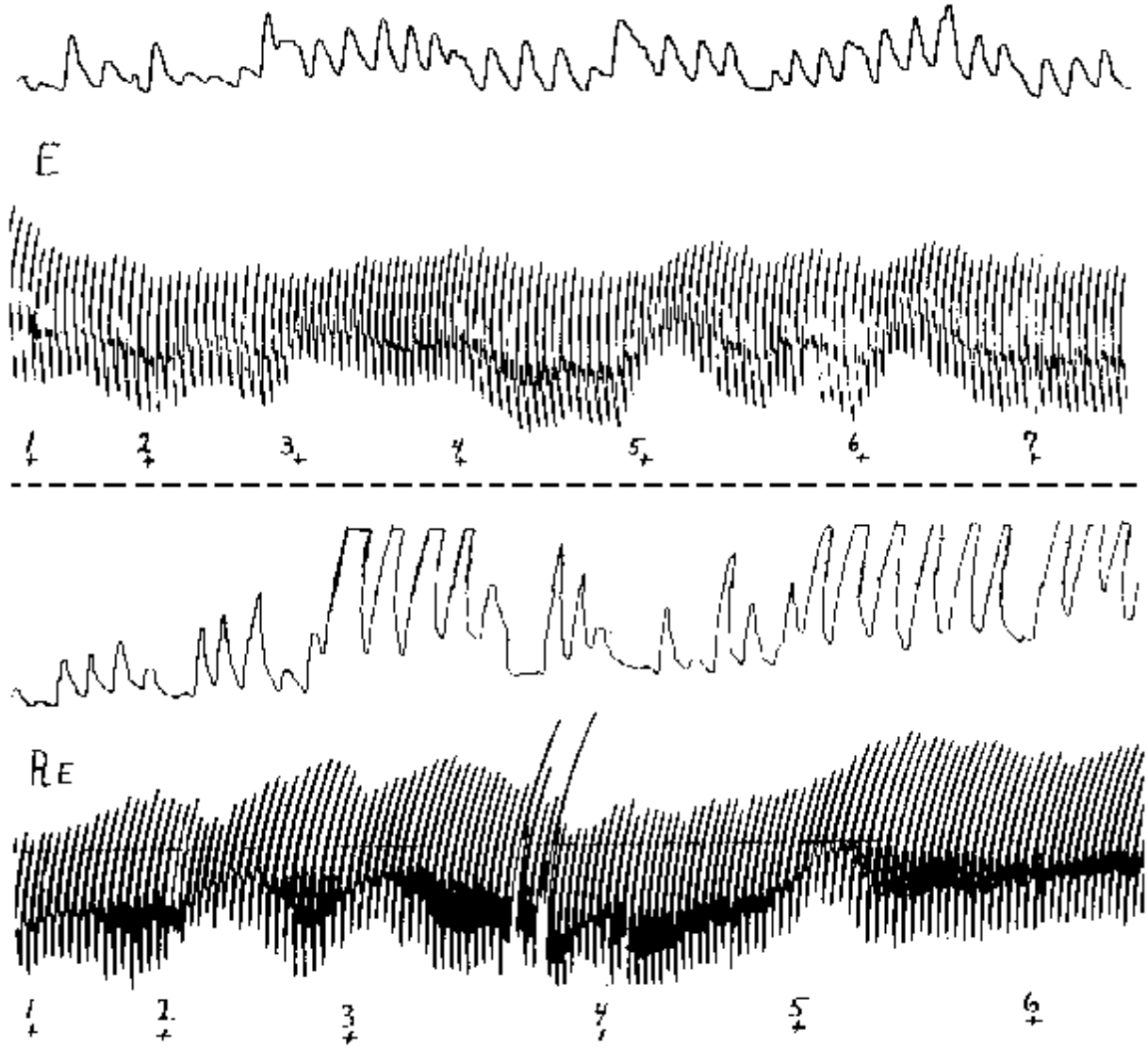

Fig. 111. *Exemplificarea valorii efectuării unui test "da" în timpul unei reexaminări. Acestea sunt înregistrările unui individ bănuit a fi incendiator, ale cărui prime înregistrări*

erau mai puțin relevante, în mare parte din cauza naturii lor dezordonate. La înregistrarea E, testul "da" din cadrul primei examinări, observați natura dezordonată a traseului respirației. Deşi aceasta părea să fie rezultatul unui efort deliberat de eludare, examinatorul nu a avut certitudinea. Reexaminarea a soluționat dilema. Înaintea reexaminării, câteva zile după prima examinare, i s-a spus individului că la primul său test nu a "cooperat" şi i s-a cerut să coopereze acum. Se pare că această invitație a avut ca efect încercarea de a "bate maşina" şi de a scăpa, astfel, de detectare prin devierea traseelor. Înregistrarea repetării testului "da", traseul RD, relevează asemenea indicații în mod categoric. Observați în mod special traseul respirației la întrebările relevante 3, 5 şi 6 în comparație cu întrebările neutre 1, 2 şi 4.

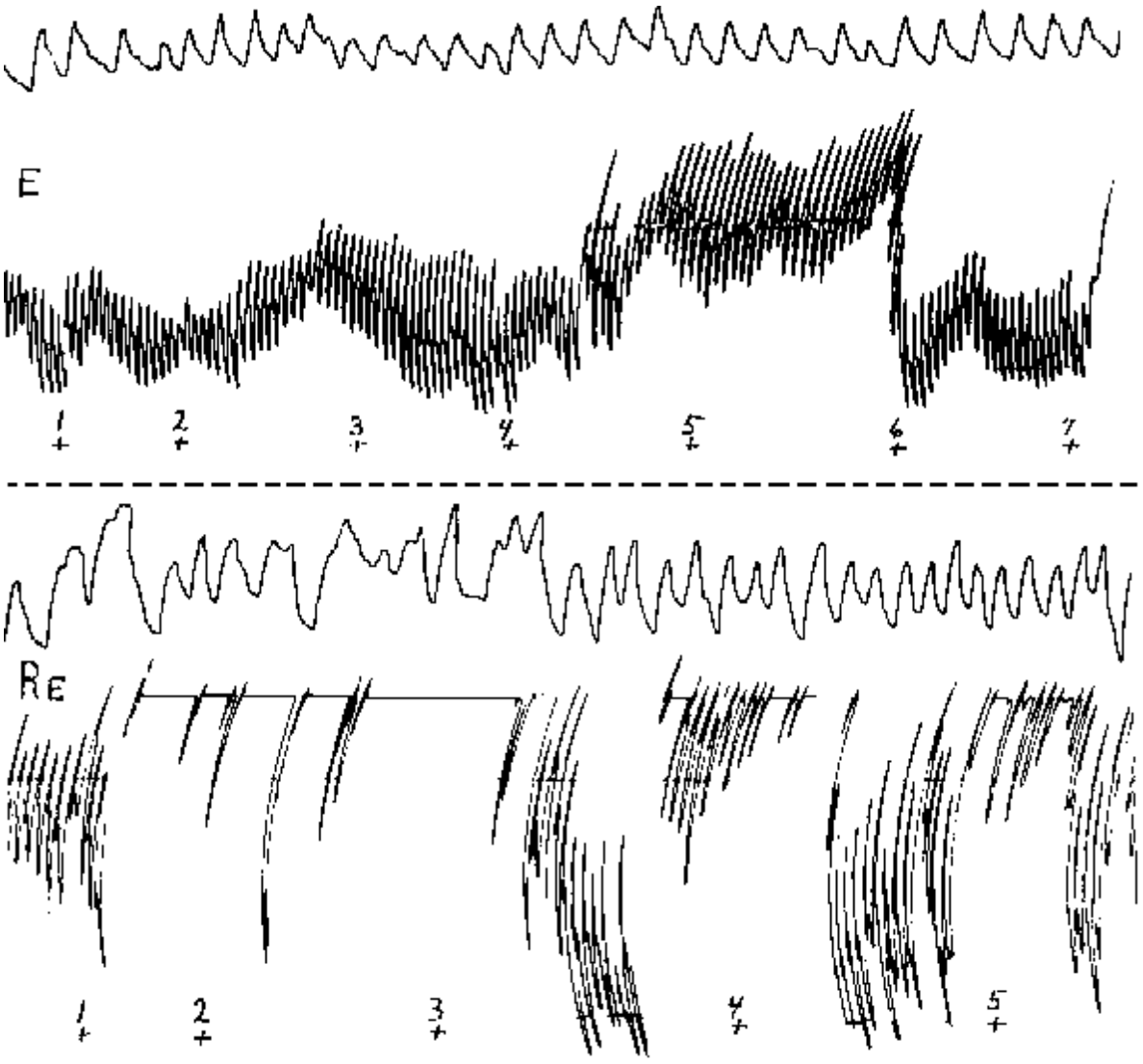

Fig. 112. *Un alt exemplu referitor la valoarea unui test "da" în timpul reexaminării. Traseul E este înregistrarea unui test "da" în cadrul primei examinări, a unui individ bănuit de delapidare, unde există oarecum câțiva indici specifici de efort de deviere a traseelor prin mişcări şi presiuni musculare, dar comportamentul său din timpul reexaminării, la testul "da", RE¸ a evidențiat faptul că individul făcea eforturi deliberate*

pentru a eluda rezultatele testării, fapt observabil atât pe traseul tensiunii cât şi pe cel al respirației.

Stimularea specifică

Valoarea acestei ultime măsuri de stimulare specifică a unor indiviz care nu au fost cooperanți în timpul diferitelor teste, este exemplificată în figurile 113 – 119. Răspunsurile utile din aceste înregistrări au rezultat din afirmația precedentă a examinatorului către individ, că traseele sale anterioare indicau că el nu spune adevărul în privința întrebării de control, provocând prin aceasta o îngrijorare a individului referitor la minciunile sale în privința întrebărilor relevante, sau în privința altor întrebări de control ce vor urma.

Deşi procedeul stimulării specifice poate fi de mare ajutor pentru examinator, el trebuie să fie foarte prudent în diagnosticul ce va urma; în special, examinatorul trebuie să evite să fie indus în eroare de răspunsurile specifice ce pot apărea la întrebarea care a fost ea însăşi obiectul stimulării.

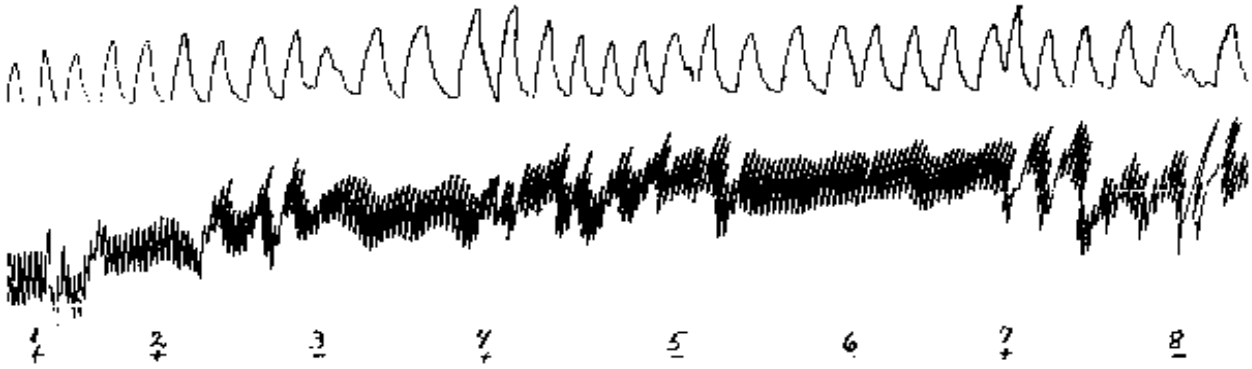

Fig. 113. *O exemplificare a valorii procedeului de stimulare specifică de "ultimă instanță", care a constat din afirmația făcută de examinator către individ, că acesta nu spune adevărul în privința întrebării 6 de la testele anterioare. Înregistrările anterioare erau foarte neclare în privința indicațiilor lor, existând doar mici modificări uşoare şi nesemnificative la diversele întrebări puse. Deşi "stimularea specifică" cu privire la întrebarea de control 6, tot nu a produs răspunsuri semnificative, la întrebările relevante 3 şi 5 (cu privire la cei 3000$ furați) a determinat pe acest individ să încerce să "bată maşina" la testul de mai sus, prin mişcări musculare deliberate la toate întrebările neutre (1, 2, 4 şi 7), cât şi la întrebarea 8 a "complexului de nevinovăție".*

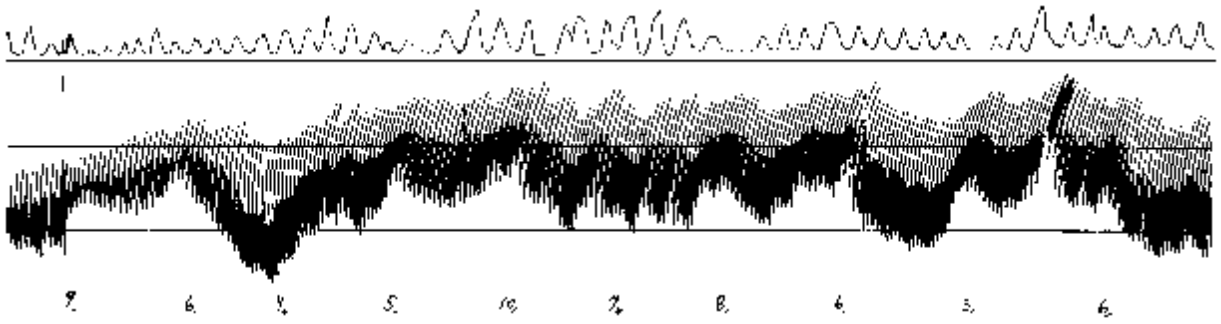

Fig. 114. *Înregistrarea de mai sus care aparține unui individ care a comis un viol, arată valoarea procedeului de stimulare specifică şi efectul pe care-l are asupra individului ale cărui înregistrări anterioare dădeau indicații neconcludente. Ulterior "stimulării" cu privire la întrebarea de control 6, individul a început să aibă răspunsuri foarte specifice la testul "întrebărilor combinate" prezentat mai sus la întrebările relevante 9, 5, 8 şi 3 (întrebările 4 şi 7 sunt neutre iar 10 este de control suplimentară).*

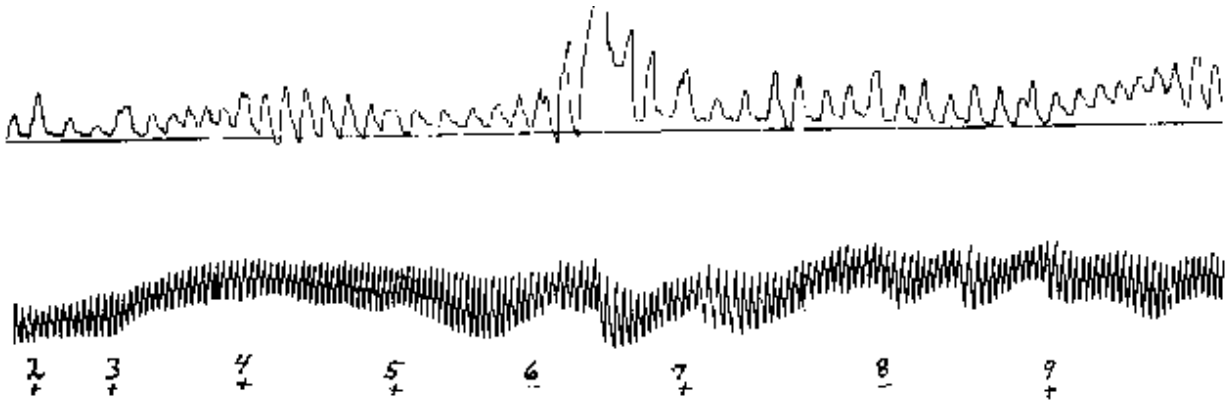

Fig. 115. *Aceasta este înregistrarea ulterioară stimulării specifice a unui individ acuzat de agresiune, care preciza că a săvârşit această faptă datorită faptului că reclamantul "avea un revolver îndreptat asupra sa". Înregistrările precedente nu aveau nici un răspuns semnificativ. Înaintea testului de mai sus, examinatorul a anunțat pe individ că nu spune adevărul la întrebarea de control, dar că spune adevărul la întrebarea 8 a "complexului de nevinovăție". Observați acum răspunsurile specifice şi foarte semnificative la întrebările relevante şi foarte semnificative la întrebările relevante 3, 5 şi 9, atunci când spune "da" la întrebările referitoare la faptul dacă reclamantul era sau nu înarmat (întrebările 2, 4 şi 7 sunt neutre).*

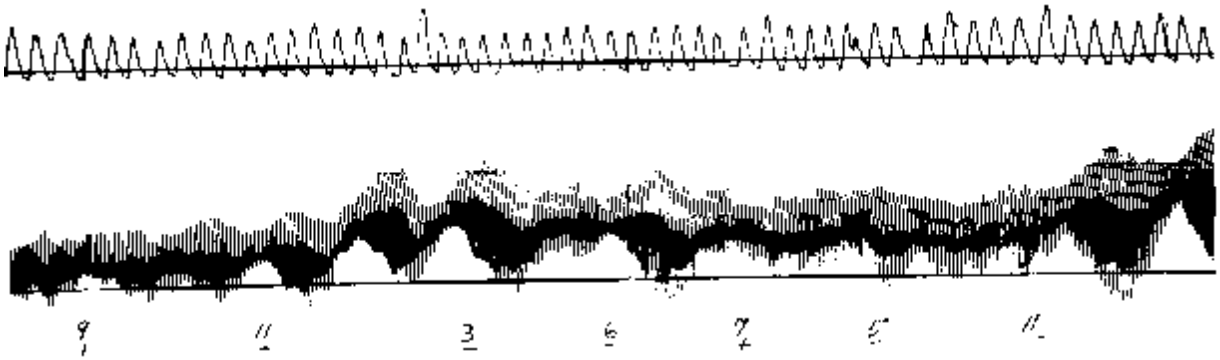

Fig. 116. *Stimularea specifică a unui individ acuzat de viol. Stimularea se referea la întrebarea de control. Observați efectul pe care l-a avut în apariția modificărilor specifice la întrebarea de control 11 ("Te-ai gândit vreodată să obligi o fată să aibă raporturi sexuale cu dumneata ?"). Lipsa modificărilor specifice la întrebările relevante 3, 5 şi 9 indicau sinceritatea individului, ceea ce s-a stabilit ulterior a fi adevărat, atunci când reclamanta a recunoscut că a consimțit să aibă raporturi sexuale cu individul respectiv.*

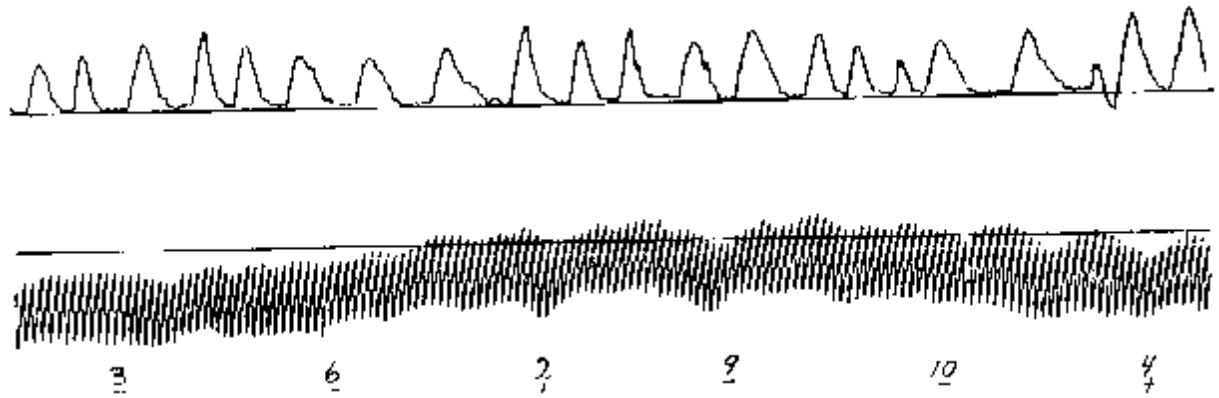

Fig. 117. *Înregistrarea unei testări efectuată după stimularea specifică a unui individ bănuit de spargere şi care sugerează (dar numai sugerează) sinceritatea. Stimularea anterioară făcea referire la întrebările de control 6 şi 10. Observați acum răspunsurile specifice la ambele întrebări de control însoțite de lipsa oricărui răspuns la întrebările relevante 3 şi 9.*

Aşa cum s-a arătat, trebuie procedat cu mare prudență în astfel de cazuri (chiar dacă sugestia de sinceritate din înregistrarea de mai sus a fost verificată), întrucât numai stimularea singură poate fi responsabilă de răspuns, mai degrabă decât numai faptul de a spune o minciună.

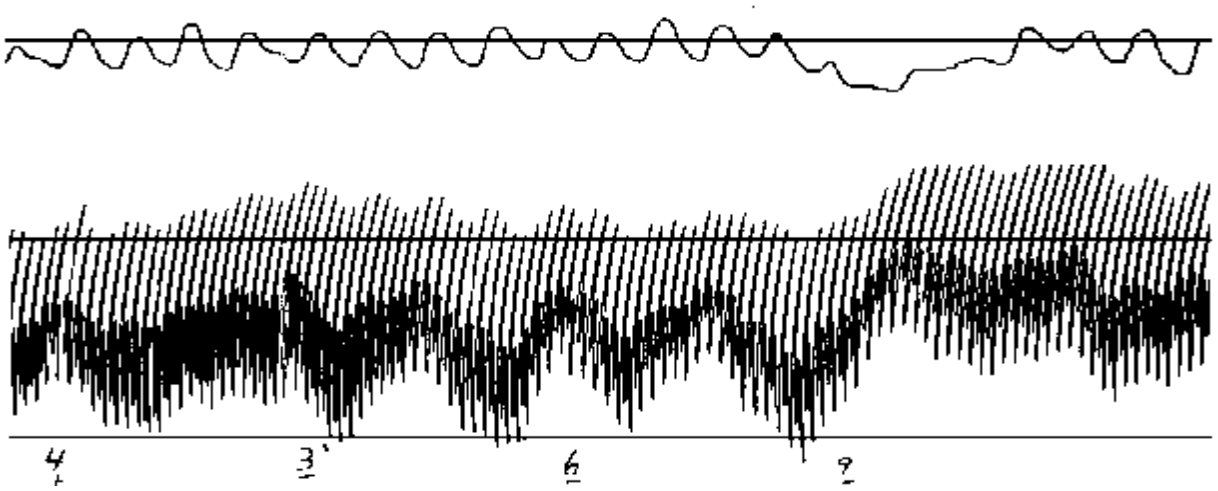

Fig. 118. *Înregistrarea unei testări efectuată după stimularea specifică a unui individ bănuit că ar fi furat un număr de aparate de filmat de la patronul său. Înaintea acestui test el a fost stimulat specific cu privire la întrebarea de control 6. Observați lipsa oricărui răspuns semnificativ la întrebarea relevantă 3, cu privire la furtul de aparate de filmat. Notați, de asemenea, răspunsul foarte semnificativ la întrebarea 9 referitoare la furtul de articole fotografice de la un patron anterior. Această înregistrare a dus la interpretarea exactă că individul spune adevărul atunci când afirmă că nu a furat aparatele de filmat.*

Fig. 119. *Secțiune din înregistrarea unui test al "întrebărilor combinate" al unui individ care mințea cu privire la deținerea de marijuana. La testele anterioare, individul nu avea nici o modificare specifică la întrebările relevante nici la cele de control. Înainte de a se administra testul de mai sus, i s-a făcut individului o stimulare specifică prin verificarea sincerității sale la ambele întrebări de control 6 şi 10, făcându-se un efort pentru a-l face să reacționeze într-un mod oarecare la testele următoare.*

Observați suprimarea respirației la ambele întrebări relevante 3 şi 5 şi lipsa de răspuns la ambele întrebări de control 6 şi 10. (Întrebarea 1 este neutră).

Acest caz ilustrează eficacitatea tehnici stimulării specifice prin aceea că în urma stimulării specifice, individul a devenit mai temător la acele întrebări la care mințea şi anume întrebările relevante 3 şi 5, spre deosebire de întrebările de control care aveau un caracter mai general şi asupra cărora era orientată stimularea. Cauza probabilă care stă în spatele acestei reacții, pare a fi că stimularea specifică a servit la trezirea preocupării individului şi a

fricii de detectare a minciunilor sale la întrebările relevante şi nu a întrebărilor de control, din cauza importanței lor relativ minore pe care o acorda individul.

ÎNREGISTRĂRI CE ILUSTREAZĂ O SERIE ÎNTREAGĂ DE PROCEDEE DE TESTARE ALE TEHNICII REID PRIVIND TRASEELE RESPIRAȚIEI SI TENSIUNII ARTERIALE – PULS

Cea mai mare parte a exemplelor prezentate anterior au implicat numai unul sau două din procedeele de testare care compun tehnica Reid. Figurile 120 şi 121 arată procedeele suplimentare de testare referitoare la traseele respirației şi tensiunii arteriale. Ele constau din combinarea diverselor cum ar fi testul cu cartonaşe, testul "întrebărilor combinate", testul "da".

Studiind aceste două seturi de înregistrări amintite, cititorul trebuie să-şi revizuiască explicațiile întâlnite la testele anterioare cu privire la diversele procedee de testare.

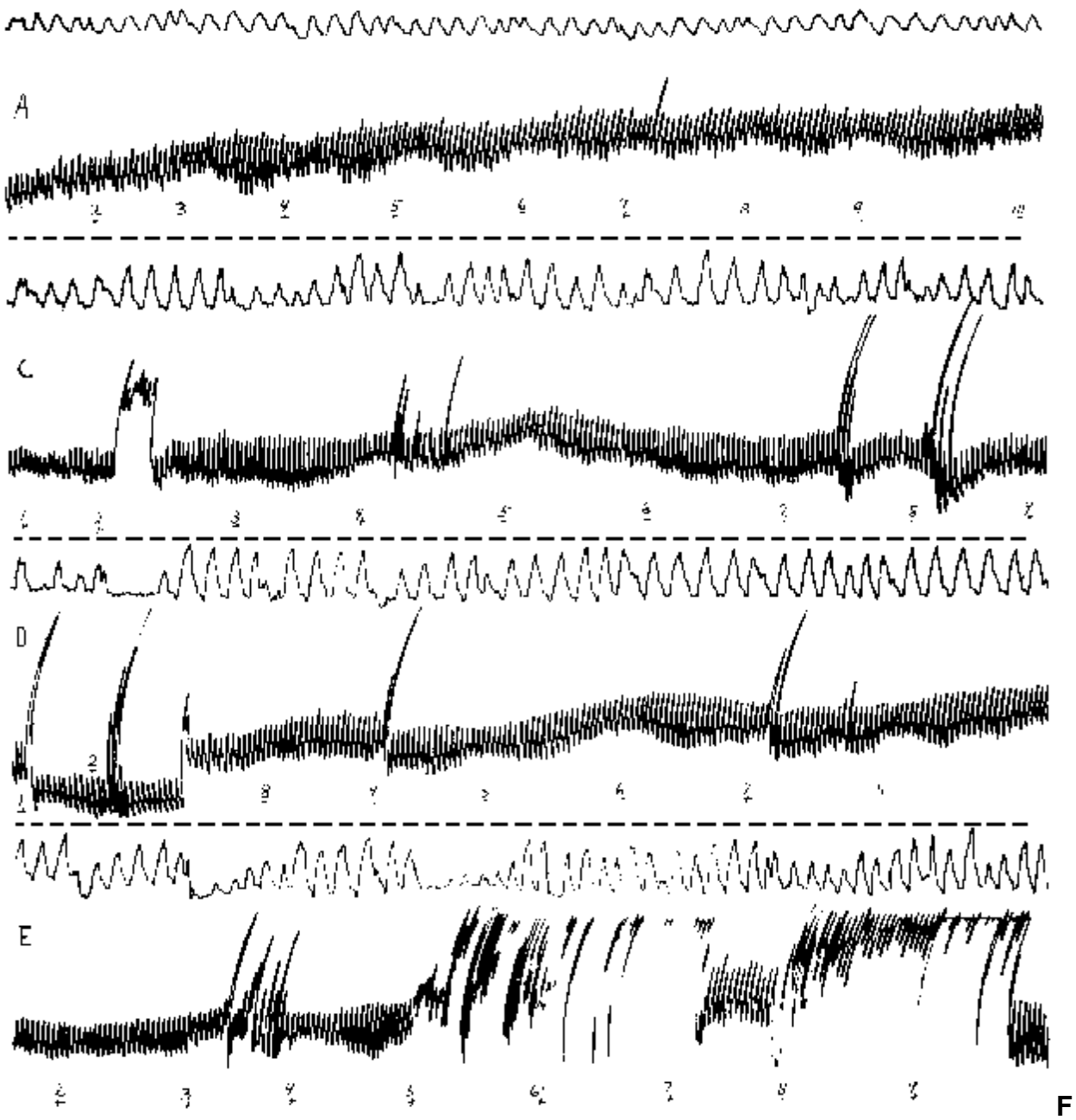

ig. 120. *Înregistrările unui individ bănuit de asasinarea a trei femei (toate cu acelaşi prilej) în timp ce-şi petreceau concediul într-o stațiune de vară. Înregistrările ilustrează valoarea efectuării unei serii complete de teste, incluzând în special testul cu cartonaşe şi testul "da". Acest individ a fost examinat la scurt interval de timp după săvârşirea asasinatelor, de către un agent de poliție, care nu a folosit decât procedee de testare învechite, ale întrebărilor relevante şi neutre, şi care nu a utilizat nici testul întrebării de control, nici pe cel cu cartonaşe şi nici testul "da", raportând că individul spune adevărul. După câteva luni, un alt examinator (Stephen Kinding, unul din asociații lui John E. Reid) a procedat la reexaminarea aceluiaşi individ (salariat al stațiunii atunci când fost săvârşit omorul), împreună cu alte persoane. Pe baza noilor înregistrări s-a raportat că individul minte. Ulterior, el a mărturisit triplul asasinat, actualmente ispăşind o condamnare pe viață. Observați pe traseul A lipsa oricăror răspunsuri specifice la întrebările relevante 3, 5, 8 şi 9.*

Notați, de asemenea, că înregistrarea nu are nici un răspuns specific nici la întrebarea de control 6. La testul cu cartonaşe (care nu este ilustrat aici), individul şi-a permis mişcări musculare atunci când i s-a prezentat numărul ales, ori de câte ori a fost întrebat. Apoi, la cel de-al treilea test, C, o repetare a testului A, el şi-a permis mişcări ale brațului pe întrebările neutre 2, 4 şi 7 şi la întrebarea relevantă 8. La acest test el a avut şi un răspuns semnificativ pe traseul respirației la întrebarea 3, şi pe traseul tensiunii arteriale la întrebarea 5. D este înregistrarea testului "întrebărilor combinate", la care individul a recurs la mişcări musculare la întrebările neutre 1, 2, 4 şi 7. E este înregistrarea testului "da", la care individul a recurs la mişcări musculare atunci când i s-au pus întrebările relevante 3, 5, 8 şi 9, precum şi la întrebarea de control 6. El a avut răspunsuri specifice şi pe traseul respirației la întrebările 3, 5 şi 8. Notați totuşi, în contrast, traseele relativ normale ale respirației la întrebările neutre 2, 4 şi 7, deşi cu o întârziere a răspunsurilor.

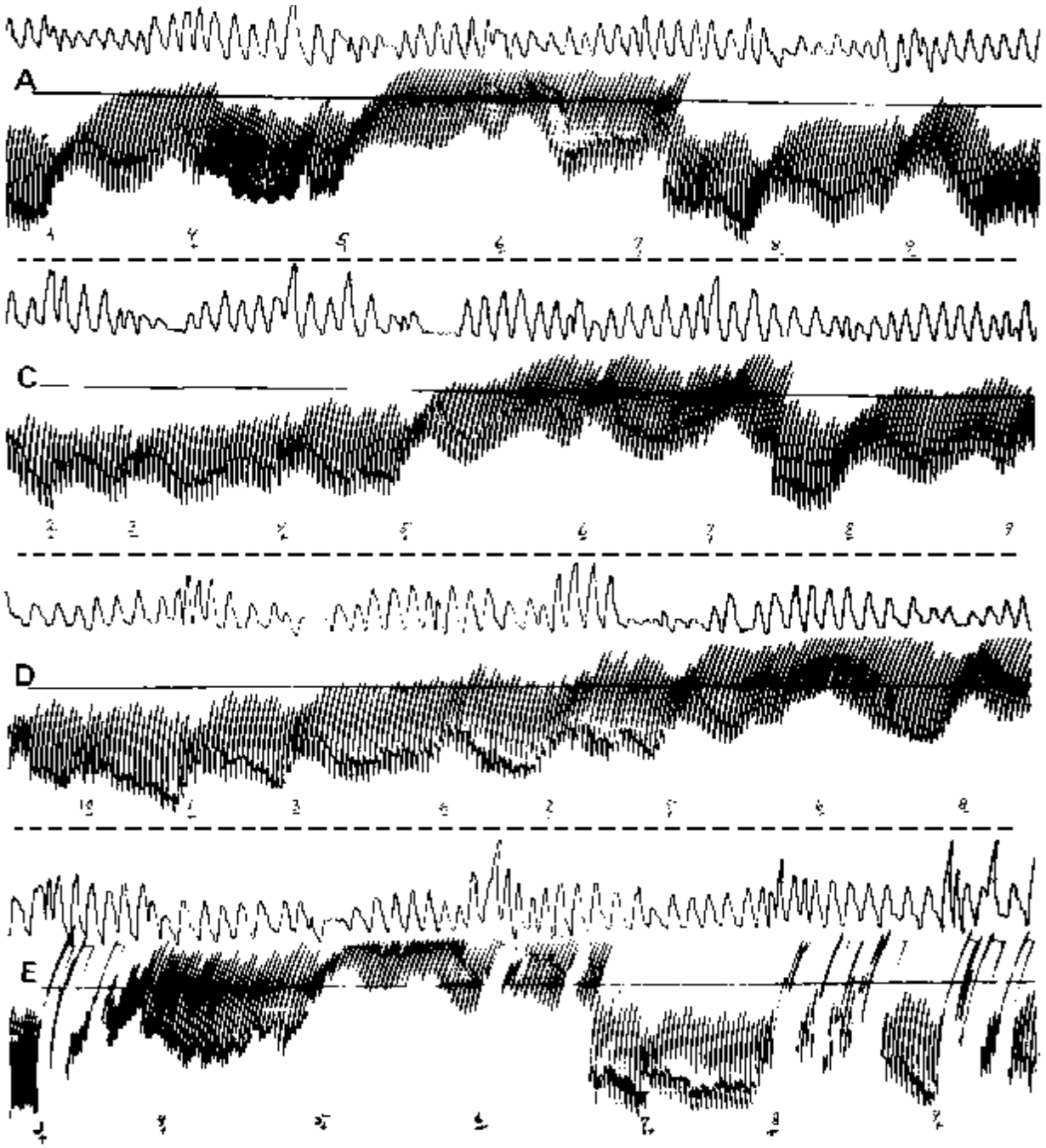

Fig. 121. *Serie de înregistrări de teste efectuate asupra unui individ bănuit de fi furat radiouri portabile şi televizoare de la patronul său. La înregistrarea A, a primului test, la 3 individul a întrebat dacă a furat aparatele de radio; la 5 a fost întrebat dacă restituise televizorul pe care recunoscuse că îl luase din magazinul patronului; la 8 a fost întrebat: "În afară de televizor, ai mai furat şi altceva de la magazinul unde lucrezi ?"; la 9 a fost întrebat: "În afară de televizor, ai mai furat şi altceva de la magazinul unde lucrezi ?"; 4 şi 7 sunt întrebări neutre, şi 6 este întrebare de control: "În afară de ce mi-ai spus ai mai furat vreodată ceva în viața dumitale ?". Cel de-al treilea test, C, este o repetare a primului. La ambele înregistrări, observați indicațiile foarte specifice de minciună la întrebările relevante. D este înregistrarea testului "întrebărilor combinate", unde avem răspunsuri foarte specifice de minciună la întrebările 3, 5 şi 8, cât şi o*

indicație clară a eforturilor individului de a scăpa de detectare prin respirația sa exagerată sau prin hiperventilație la întrebările neutre 1 şi 2. Întrebarea 10 se referea la faptul dacă ştie că şi alți salariați fură, iar răspunsul său "nu" pare să fie sincer. Reținerea prematură a respirației la întrebările 5 şi 8, este o ilustrare a excepției, anterior descrisă, de la regula generală că pentru a fi semnificativ, un răspuns pe traseul respirației, trebuie să aibă loc la punctul la care s-a răspuns. În acest caz, individul face un efort de scăpa de detectare, prin hiperventilație. E este înregistrarea testului "da". Observați evidența mişcărilor musculare deliberate la întrebările relevante 3, 8 şi 9. Scopul individului a fost de a crea pe biodiagramă o modificare specifică unui răspuns mincinos, atunci când a răspuns "da" la aceste întrebări ce făceau referire la furtul aparatelor de radio, a televizoarelor şi a altor mărfuri. Nici un astfel de efort nu a fost făcut la întrebarea 5, deoarece individul dorea, bineînțeles, ca acest răspuns mincinos să arat ca un răspuns sincer; această întrebare se referea la faptul dacă el restituise televizorul pe care recunoscuse că-l luase.

Precauții cu privire la folosirea întrebărilor de control

Deşi folosirea întrebării de control în tehnica poligraf a fost anterior descrisă şi exemplificată, mai sunt o serie de amănunte suplimentare cu care examinatorii trebuie să fie familiarizați. Acestea se referă la teoria, alegerea şi aplicarea întrebărilor de control şi la diversele precauții referitoare la întrebuințarea lor.

Teoria care stă la baza folosirii întrebărilor de control de tipul celor pe care le-am recomandat, este următoarea: atunci când o persoană care a mințit în privința cauzei în curs de cercetare, ea este preocupată aproape exclusiv de întrebările relevante cu privire la această problemă; celelalte întrebări, printre care şi cele de control, nu au nici o importanță. Pe de altă parte, un individ care a spus adevărul în privința chestiunii aflate în anchetă, va fi mai puțin preocupat de întrebările relevante decât de întrebările de control la care el minte sau al căror răspuns sincer este îndoielnic. Prin urmare, fiecare individ îşi va oglindi propria sa preocupare specifică prin răspunsuri mincinoase fie la întrebările relevante fie la întrebările de control.

O ilustrare a factorilor psihologici de bază ce apar ca o caracteristică a folosirii întrebărilor de control, este cazul unii avocat care când i s-a pus o întrebare de control referitoare la furt, a exclamat: "Doamne, oricine poate să înşele vreodată de-a lungul vieții lui, şi chiar dacă nu-mi amintesc vreun asemenea caz, sunt sigur că testul va

indica minciuna la această întrebare !". De fapt, individul nu a răspuns întrebării de control în timpul testului, dar a răspuns semnificativ întrebărilor relevante. Încărcătura emoțională a întrebărilor referitoare la cauza cercetată, apăsa atât de mult asupra minții avocatului care mințea, încât orice preocupare cu privire la întrebarea de control ca apărut în timpul testului a fost copleşită de teama de nu fi detectat în privința cauzei anchetate. (Vezi fig. 122)

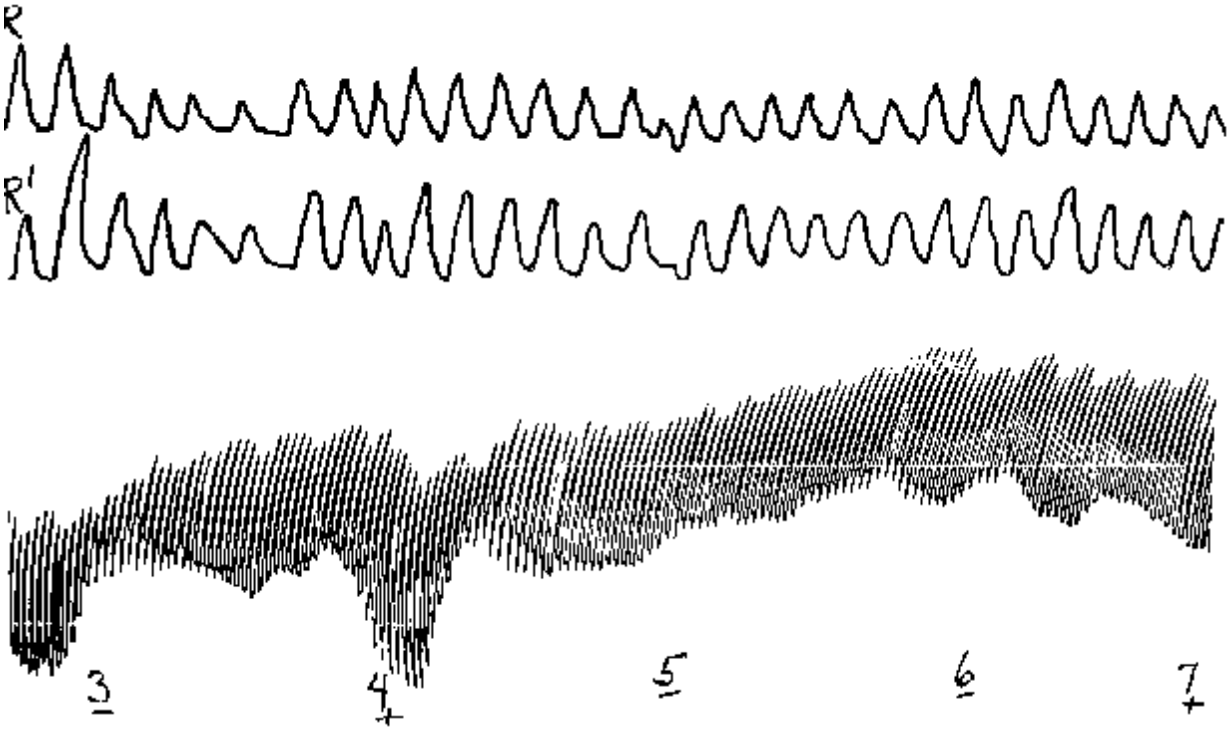

Fig. 122. *Înregistrarea unui avocat suspectat că a instruit clienții unui funcționar public de a depune mărturie mincinoasă în fața unor jurați. Această înregistrare ilustrează foarte clar eficacitatea tehnicii întrebării de control, prin aceea că individul se consumă atât din cauza vinovăției sale, încât el a avut răspunsuri specifice numai la întrebările relevante 3 şi 5, chiar dacă la discuția pretest, atunci când i se pregătea întrebarea de control a zis: "Doamne, oricine poate să înşele vreodată de-a lungul vieții lui, şi chiar dacă nu-mi amintesc vreun asemenea caz, sunt sigur că testul va indica minciuna la această întrebare !". Observați absența vreunui răspuns specific la întrebarea de control 6: "În afară de mi-ai spus, după câte ştii, ai păcălit vreodată pe cineva ?"; observați, totuşi, modificarea dramatică a traseului tensiunii arteriale la întrebarea relevantă 3 şi stopul respirator la întrebările relevante 3 şi 5. Notați, de asemenea, creşterea tensiunii arteriale la întrebarea 5 care continuă până la întrebarea de control, punct în care traseul începe să revină la nivelul inițial. Aceste răspunsuri indică foarte clar minciuna individului cu privire la cauza cercetată, indiferent de pretinsa teamă a individului că poligraful va înregistra o minciună* la întrebarea *de control 6.*

O întrebare de control eficientă nu poate fi pregătită sau selecționată într-un mod rutinat sau întâmplător. Aceasta trebuie pusă la punct şi pregătită pentru fiecare caz în parte. Nu poate fi realizată decât în cursul discuției pretest, în timp ce examinatorul se află în fața individului.

Pentru a elabora o întrebare de control eficientă, examinatorul va ține seama de comportamentul pe care individul îl poate avea în timp ce este întrebat în legătură cu întrebările de control ce pot fi luate în considerare pentru a putea fi folosite în timpul testului. De exemplu, dacă o întrebare pe care examinatorul o are în minte, este pusă unui individ, iar el ezită cu răspunsul său “nu”, sau se uită în altă parte sau se mişcă pe scaun, îşi pune picior peste picior, îşi desface picioarele, sau îşi perie hainele cu mâna, oricare din aceste acțiuni va sugera că acea întrebare este bună a fi folosită în scop de control; cu alte cuvinte este o întrebare supărătoare. Pentru a ilustra mult mai clar acest fapt, să revenim la cazul ipotetic descris anterior, referitor la o tâlhărie şi un omor în care este implicat Joe “Red” Blake. Pentru el, desigur, este nevoie de o întrebare referitoare la un “furt”, ca întrebare de control. Căutând o întrebare eficientă, examinatorul îl va întreba în timpul discuției pretest: “Ai furat vreodată ceva ?”. Individul poate să răspundă “nu”, fără a avea vreun simptom de minciună: el probabil că presupune că întrebarea nu are nici o semnificație sau nici o importanță specială, aşa încât el nu se preocupă în privința ei, deşi răspunsul său “nu” reprezintă o minciună. Atunci, examinatorul, trebuie să întrebe pe *un ton serios*: “Vrei să spui că niciodată în întreaga ta viață ?”. De data aceasta individul este posibil să ezite până a răspunde “nu”, sau poate să manifeste unul sau mai multe din tipologiile comportamentale prezentate mai sus. Aceasta va indica examinatorului că este aproape de finalizarea unei întrebări de control eficientă. Atunci examinatorul va continua tot pe un ton serios: “Ai încercat vreodată să furi ceva în viața dumitale ?” Individul poate să răspundă din nou “nu” manifestând simptome de comportament specifice celor de minciună. În sfârşit, va fi întrebat într-un mod foarte serios: “Te-ai *gândit* vreodată să furi ceva ?”. Este foarte probabil ca individul să răspundă “da”. Prin urmare, întrebarea care trebuie folosită în timpul testului ca întrebare de control este cea precedentă, şi anume: “Ai *încercat* vreodată să furi ceva ?”

În unele situații când cauza investigată este un furt, individul poate să recunoască cu uşurință că a furat întruna sau mai multe împrejurări. Atunci, examinatorul, va cere o enumerare a acestor furturi; după aceea va întreba: “În afară de ce mi-ai spus, ai mai furat ceva ?”. Când se ajunge la punctul la care individul răspunde “nu”, examinatorul poate considera că şi-a atins obiectivul, acela al formulării

unei întrebări de control eficiente. Ca o măsură de precauție, este recomandabil ca individul care a făcut unele recunoaşteri în timpul pregătirii întrebării de control, să fie oprit de a mai face şi alte recunoaşteri, spunându-i-se: “Foarte bine Joe, dar fiindcă asta este totul, atunci te voi întreba ‘În afară de ce mi-ai spus, ai mai furat vreodată ceva ?’”

Trebuie să se ştie că multe recunoaşteri făcute în timpul pregătirii întrebării de control, pot să-i distrugă valoarea şi să reducă preocuparea individului în privința ei.

Ori de câte ori un individ investigat în legătură cu un furt nu recunoaşte decât un singur furt – de exemplu 5$ de locul de muncă – întrebarea de control, trebuie să fie să facă referire la această unică experiență; de exemplu: “În afară de cei 5$ de care mi-ai spus, ai mai furat vreodată ceva ?”. Sau ori de câte ori individul recunoaşte mai multe furturi de la aceeaşi persoană sau firmă şi spune că aceasta este totul, întrebarea de control trebuie să facă referire la această mărturisire; de exemplu: “În afară de banii pe care i-ai luat de la ..., ai mai furat vreodată ceva ?”.

Motivul pentru care folosim procedeul de mai sus pentru elaborarea întrebării de control este acela de a ajunge la o întrebare care va primi un răspuns “nu” categoric, dar care este cu siguranță o minciună, sau cel puțin un răspuns de o sinceritate îndoielnică şi care, în timpul testului, îl va preocupa pe individ. Dacă individul consideră că întrebarea nu are nici o consecință şi este lipsită de importanță, atunci întreg obiectivul pe care îl urmărim cu întrebarea de control va fi pierdut. Acesta este motivul pentru care examinatorul va depune efort, în timpul discuției pretest, pentru căutarea unei întrebări de control, şi va da dovadă de seriozitate profesională. În plus, pentru a dezvolta şi menține această atitudine, examinatorul va trebui să se prefacă, la această fază a procedurii, că îl crede pe individ că spune adevărul în privința cauzei în curs de cercetare; în caz contrar el va crea, involuntar, impresia că întrebarea de control, nu are nici o importanță.

Un individ care răspunde “nu” pe un ton normal la cele mai multe dintre întrebările de control, şi care prezintă unul sau mai multe din simptomele comportamentale de minciună, menționate anterior, la aceste întrebări, este de obicei sincer, în privința cauzei cercetate. Pe de altă parte, un individ care răspunde cu un “nu” indiferent, nepoliticos la întrebările de control şi are simptome comportamentale specifice de minciună, se dovedeşte că de obicei minte cu privire la cauza anchetată. Totuşi, în privința întrebărilor relevante, mulți indivizi care mint vor prezenta simptome observabile de minciună.

Ocazional, un examinator poate să aibă posibilitatea să folosească în scopuri de control o întrebare privind un anume incident sau o anumită faptă în privința căreia să aibă motive serioase să creadă că individul va mințI. De exemplu, dacă să ştie că un individ bănuit de o spargere a mai fost arestat, cu ani în urmă, iar el neagă vreo arestare anterioară, o bună întrebare de control va fi: “Ai mai fost arestat vreodată ?”. Un alt exemplu, este un caz în care este anchetată uciderea unui copil al cărui cadavru a fost dezmembrat în subsolul unui imobil cu mai multe apartamente. Printre suspecți se afla un portar al unui imobil vecin, care lucrase anterior actualului loc de muncă, în imobilul în care avusese loc dezmembrarea, şi despre care se ştia că mai avea o cheie de la acest imobil. De aceea, o bună întrebare de control a fost: “Ai o cheie a acelui imobil ?”. Răspunsul său mincinos la această întrebarea şi lipsa vreunui răspuns specific la întrebările referitoare la omorârea şi dezmembrarea copilului, au fost indicații certe a sincerității individului, evenimentele ulterioare dovedindu-i nevinovăția. El a spus examinatorului că se temea să recunoască deținerea acelei chei, poliția putându-l considera vinovat de crimă.

Uneori, examinatorii pot să întâlnească indivizi care , în timpul discuției pretest, refuză să răspundă la întrebarea de control. Se poate ca individul care este responsabil de incident sau de infracțiunea anchetată să adopte această atitudine, în speranța că examinatorul va abandona examinarea, presupunând că întrebările de control fiind o componentă indispensabilă a testării, examinatorul nu-şi va mai continua examinarea fără acestea. Pe de altă parte, o persoană care spune adevărul poate refuza să răspundă la întrebările de control, dar pentru un motiv cu totul diferit; el poate aprecia că se face referire şi la o altă cercetare decât problema anchetată.

Ori de câte ori survin refuzuri, examinatorul trebuie să explice individului necesitatea întrebării de control, pentru atingerea unei concluzii precise, şi că aceasta este în avantajul individului pentru realizarea unei interpretări corecte a răspunsurilor. În continuare, se poate explica că întrebarea de control este folosită pentru a elimina din mintea individului, în timpul testului, orice preocupare la o altă infracțiune anterioară.

Examinatorul trebuie să-i explice foarte clar individului, că el nu vrea ca în timpul testării să fie preocupat de alte infracțiuni decât cea cercetată, astfel încât el să manifeste răspunsuri specifice la întrebările privind cauza în curs de cercetare, şi că întrebarea de control este folosită pentru a exclude această posibilitate.

În unele cazuri, solicită asigurări suplimentare în privința motivului folosirii întrebării de control. De exemplu, un agent de poliție a obiectat împotriva întrebării de control culminând cu refuzul efectuării examinării, dacă aceasta nu se elimină. În cele

din urmă, examinatorul i-a mărturisit că întrebarea respectivă nu este decât o întrebarea de control şi că nu era întrebuințată de examinator decât ca atare şi că o va include în raport. Individul a acceptat cu greu această explicație şi examinarea a putut fi finalizată. Prezintă un interes special faptul că deşi s-a dat individului această explicație completă, acesta a avut un răspuns specific la întrebarea de control şi s-a raportat că spune adevărul referitor la cauza cercetată, constatare care ulterior s-a confirmat. (Vezi fig. 123).

Fig. 123. *Un traseu al respirației ce indică un răspuns specific la întrebarea de control 6, deşi examinatorul fusese pus într-o situație în care trebuit să mărturisească individului scopul întrebării.*

Într-o situație asemănătoare, în care era implicat un agent de poliție, examinatorul a fost nevoit să-i explice că întrebarea de control nu era folosită decât în scop de control. După această explicație, individul a deviat intenționat înregistrările răspunsurilor la întrebarea de control, de fiecare dată când era adresată. Maniera în care devia traseul răspunsurilor sale era foarte grosolană şi indica faptul că se folosea din plin de ceea ce aflase de la examinator şi anume că întrebarea de control nu era folosită decât în scopul de a realiza comparații. Prin acest comportament a evidențiat minciuna sa cu privire la cauza cercetată. (Vezi fig. 124).

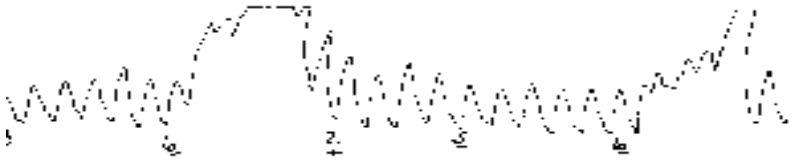

Fig. 124. *Observați modelul deviat al traseului respirației la întrebarea de control 6 la un test al "întrebărilor combinate" al unui agent de poliție suspectat că ar fi luat mită. În cursul discuției pretest, examinatorul a explicat individului că întrebarea de control este folosită în scop de control, de comparare. Individul, având avantajul acestei informații a încercat să eludeze înregistrările răspunsului, încercând să inducă în eroare pe examinator. Această activitate evazivă şi stopul respirator la întrebările relevante 3 şi 5, au indicat clar minciuna.*

O altă categorie de indivizi în privința cărora examinatorul va întâmpina greutăți în folosirea întrebărilor de control, va fi aceea a persoanelor prea scrupuloase şi care sunt prea responsive, şi care vor depăna tot ceea ce au făcut vreodată referitor la subiectul întrebării de control. O altă categorie este cea a hoțului cronic lipsit de scrupule, care va recunoaşte de bună voie furturile anterioare deoarece vrea să se uşureze de orice preocupare din timpul testului; fiind sincer în privința cauzei cercetate, el vrea să fie sigur că rezultatele testului vor stabili acest fapt şi că nu vor fi afectate de faptul că nu a mințit în legătură cu alte fapte.

Ceea ce urmează, sunt câteva sugestii de întrebări de control şi categoriile de indivizi la care pot fi folosite:

Furt: “Ai furat vreodată ceva în viața dumitale ?”

Înşelătorie: “Ai înşelat vreodată pe cineva cu ceva ?”

Mituire: “Ai acceptat vreodată gratuități ?” (pentru funcționar public)

Incendiere: “Te-ai masturbat vreodată ?” (dacă motivația este de factură sexuală); dacă motivația a fost un beneficiu, se va folosi întrebarea specifică înşelătoriei.

Acte de răutate sau neglijență: “Ai rănit vreodată pe cineva ?”

Perversiuni: “Te-ai gândit vreodată să ai raporturi sexuale cu o persoană necunoscută ?” (Se face referire implicită la viol).

Narcomani: “Ai făcut vreodată ceva pentru care ai fi putut fi arestat ?” (pentru persoana suspectată de vânzare de droguri); “Ai luat vreodată vreun medicament fără prescripția medicului ?” (pentru persoana suspectată pentru consum de droguri).

Complice: “Ai comis vreodată vreo infracțiune de care poliția nu ştie ?”; sau, “După ce ai ieşit din penitenciar te-ai gândit vreodată să comiți vreo infracțiune ?”

Copil: “Te-ai gândit vreodată să spui o minciună ?” – (vârste între 7 şi 12 ani); “Ai făcut vreodată ceva de care să-ți fie frică să afle părinții tăi ?” – (pentru adolescenți).

Aşa cum s-a specificat mai sus, aceste întrebări sunt orientative; dacă se fac unele recunoaşteri în timpul pregătirii întrebărilor, trebuie să se țină cont de acestea atunci când formulăm întrebarea de control. De exemplu, dacă, în timpul pregătirii întrebării de control “Ai luat vreodată vreun medicament fără o prescripție de la medic ?” individul declară că a luat câteva tranchilizante fără prescripție medicală, întrebarea trebuie reformulată: “În afară de tranchilizante, ai mai luat vreodată vreun medicament fără o prescripție de la medic ?”

Exemplele prezentate mai sus nu sunt decât câteva pentru fiecare categorie de cazuri. Pot fi prezentate multe alte exemple, dar dacă, totuşi, examinatorul urmează aceste îndrumări, va putea foarte bine să pregătească întrebări tot atât de acceptabile.

Testul "Răspunsului tăcut"[64]

Progresul cel mai semnificativ al tehnicii de interogare cu ajutorul poligrafului, de la apariția tehnicii întrebării de control este testul "răspunsului tăcut", S.A.T. În cadrul acestui test, individul este instruit de examinator să se abțină de a da vreun răspuns ce poate fi auzit, la întrebările ce i se vor pune[65].

Instructajul folosit pentru administrarea S.A.T. este acela ca individul să asculte fiecare întrebare a testului, şi să răspundă pentru sine, pe tăcute. Cu alte cuvinte, individul este instruit să-şi "subvocalizeze" răspunsurile, la fel cum procedează cineva care citeşte în gând; şi în plus el trebuie să se gândească la răspunsul adevărat şi să dea acest răspuns, dar în tăcere.

S.A.T.-ul a fost conceput ca rezultat al testului "da" anterior prezentat - unul dintr-o serie de teste ce pot fi descrise ca teste de "afirmare". Aşa cum s-a arătat, testul "da" este acela în care individul este instruit să răspundă cu "da" la toate întrebările, inclusiv la cele relevante la care, în testele anterioare, spusese "nu". S-a constat că un număr mare dintre indivizii ce mințeau când răspundeau "da" la întrebările relevante aveau răspunsuri la fel de specifice când răspundea "nu" la aceleaşi întrebări. Cu alte cuvinte, atunci când au fost comparate răspunsurile de "da" şi de "nu" la aceleaşi întrebări din cadrul celor două teste diferite a rezultat acelaşi tip de reacție emoțională. Cauza

---

[64] O mare parte din informaţiile ce vor fi prezentate în acest capitol sunt preluate din *The Polygraph silent answer test* de Horvath, F. S., şi Reid, J. E. apărută la J. Crim. L., C., & P.S., **63** (2): 285, 1972.

[65] S-au efectuat unele studii anterioare în care indivizii erau instruiţi să nu răspundă. Totuşi acestea erau experimentale şi foloseau situaţii simulate, de laborator. A se vedea Gustafson, L. A., şi Orne, M., T., *Efectele răspunsului verbal în laboratorul de detecţie a minciunii*, Psychophysiology, **2**: 10 – 13, 1956. "Într-un experiment de detectare a minciunii, s-au folosit 3 grupuri diferite. Primului grup i s-a spus să nu răspundă la nici o întrebare, celui de-al doilea grup să răspundă cu "nu" la fiecare întrebare, iar celui de-al treilea grup să dea un răspuns la fiecare întrebare. Întrebările au fost alese în mod aleator şi prezentate în aceeaşi ordine. S-au observat diferenţe între cele trei grupuri, în aceleaşi condiţii de prezentare a întrebărilor. Cele de-al doilea grup a fost cel mai des detectat, iar primul şi al treilea grup mai puţin". Vezi de asemenea, Biderman şi Zimmer, *Manipularea comportamentului uman*, p. 155, 1961: " Unele rezultate experimentale duc la presupunerea generală că dacă este nevoie de un răspuns făţiş, se produc reacţii autonome şi musculare mai mari faţă de un stimul dat. Cu răspunsuri mai accentuate ne-am putea aştepta ca diferenţierea dintre adevăr şi minciună să fie mai mare. Un experiment realizat pe baza unui studiu efectuat în statul Indiana, a confirmat aşteptările cu privirea la detectarea

acestui fapt poate fi că unii dintre indivizii mincinoşi consideră răspunsurile lor de "da" ca incriminatoare, şi de aceea îi tulbură chiar dacă spun adevărul. Referitor la acest caz, Dr. Martin T. Orne a spus, "Este tentant să explicăm aceste discrepanțe indicând că este mai curând intenția de a minți, decât o minciună pe față, care este responsabilă pentru răspunsul fiziologic crescut"[66]. Acest fenomen este ceea ce a determinat explorarea testului "răspunsului tăcut".

S.A.T. –ul se administrează de obicei spre sfârşitul seriei de teste, în acele cazuri în care, primele câteva teste nu indică foarte clar sinceritatea sau nesinceritatea individului, sau în care eforturile individului de a răspunde verbal determină unele devieri ale traseelor (de exemplu când se răspunde pe un vârf de inspirație, mişcări etc.). Totuşi, aşa cum vom discuta mai târziu, poate fi folosit ca prim test în cadrul examinării[67].

Explicarea valorii reacțiilor S.A.T.

În societatea noastră se obişnuieşte să se răspundă politicos întrebărilor puse de cineva, iar a nu ți se permite să răspunzi unor astfel de întrebări, constituie un disconfort emoțional. De aceea se presupune că individul se va afla într-un dezavantaj evident dacă i se va spune să nu răspundă la o întrebare, în special în timpul unei testări poligraf. Astfel, un individ care minte la întrebările relevante, poate să devină foarte bănuitor atunci când i se spune să nu răspundă la nici o întrebare; prin urmare este posibil ca el să se gândească mai mult la întrebările la care el minte pe tăcute. El este lăsat singur cu gândurile sale, şi încercând în secret să mascheze adevărul se produce un conflict mintal, care produce o reacție emoțională înregistrabilă.

Se pare că unii indivizi, atunci când răspund cu voce tare la întrebări, în realitate se apără de examinator, iar prin vorbire li se permite să se uşureze de o parte din tensiunea ce poate fi creată prin adresarea întrebării. Totuşi, în timpul S.A.T. –ului, aceşti indivizi nu se mai apără de examinator; ei nu se mai află în competiție cu el, în schimb trebuie să se mintă *pe ei înşişi*. În timpul unor astfel de perioade de minciună

---

minciunilor. Subiecții care au răspuns cu "da" sau "nu" întrebărilor, au dat răspunsuri diferențiate pe traseul GSR".

[66] Orne, M. T., Thackaray, R. I., şi Paskewitz, D. A., On the detection of deception, în *Handbook of Psychophysiology*, editura Greenfield, N. S. şi Sternback, p. 762, 1972.

[67] Procedeul S.A.T. –ului s-a dovedit a fi avantajos şi în acele cazuri în care individul refuză să răspundă "nu" la testul cu cartonaşe. I se va spune individului să nu spună nimic în timp ce i se prezintă numerele în timpul testării. În puținele cazuri în care s-a folosit acest procedeu testul a indicat reacții semnificative la numărul ales de individ.

tăcută, se pare că ei încearcă şi mai mult să-şi ascundă minciuna, eforturi care la rândul lor accentuează răspunsurile specifice la poligraf.

Este foarte dificil pentru un individ care minte, să nu țină cont de frica lui de detectare, frică ce determină la rândul ei un conflict mintal care face să se evidențieze pe trasee o reacție fiziologică. Chiar dacă nu răspunde, el va avea un conflict mintal şi mai mare la întrebările relevante, pe când un individ sincer nu va fi preocupat decât de întrebarea de control.

Se presupune că atunci când un individ este instruit să răspundă verbal, el nu trebuie să mai revadă răspunsurile în mintea sa, înainte de a răspunde în timpul testului, iar singura presupusă preocupare este dacă va arăta sau nu minciuna atunci când răspunde la întrebări, astfel încât are loc un răspuns specific atunci când individul dă răspunsul. În S.A.T., însă, se spune individului să dea răspunsuri conforme cu adevărul, în mintea sa, nu cu glas tare, atunci când i se pun întrebările. Un individ care minte începe să se gândească la întrebări, iar răspunsurile încep să fie evidențiate pe diagramă în timp ce se pun aceste întrebări, ceea ce înseamnă că au loc înaintea momentului în care a avut loc răspunsul verbal. Discuții posttest purtate ci indivizii care mint au dus la emiterea teoriei că individul începe să se gândească la răspuns de îndată ce recunoaşte întrebarea şi uneori chiar repetă întrebarea de mai multe ori înainte ca examinatorul să o fi terminat. Această activitate mintală determină apariția unui conflict în mintea individului care constituie rațiunea normală, fundamentală pentru care minciuna este evidențiată pe diagramă, în special pe traseele respirației.

Atunci când s-a inițiat aplicarea S.A.T. –ului, s-a descoperit, ca de altfel şi la alte teste, că prezentarea instrucțiunilor are o mare influență asupra rezultatelor finale. S-a observat că pentru ca acest test să aibă o mare eficacitate, trebuiau atinse două puncte semnificative: primul, individul trebuie să aibă foarte clar în minte că în timpul S.A.T. –ului i se vor pune exact acelea-şi întrebări ca în testele precedente şi exact în aceeaşi ordine; al doilea, este foarte important ca individul să înțeleagă faptul că deşi el nu trebuie să răspundă cu voce tare la nici una din întrebări, el trebuie totuşi să răspundă mintal la toate întrebările testului şi numai cu răspunsuri reale. După unele încercări şi erori s-a decis că următoarele instrucțiuni sunt cele mai eficiente:

“Joe, am să efectuez un alt test. Totuşi, acesta va fi puțin diferit de testele precedente. Îți voi pune aceleaşi întrebări ca mai înainte, exact în aceeaşi ordine, dar în loc să răspunzi întrebărilor mele cu voce tare, doresc ca dumneata să asculți cu

atenție, şi apoi să răspunzi la fiecare întrebare în gând, pentru dumneata, cu răspunsuri reale. Cu alte cuvinte, nu răspunde la nici una din întrebări cu voce tare

Ai înțeles ce trebuie să faci când eu îți voi pune aceste întrebări [i se arată întrebările scrise pe o coală de hârtie]?"

Când individul confirmă că a înțeles instrucțiunile, examinatorul poate să înceapă testarea.

Eliminarea de către S.A.T. a dezavantajelor procedurilor testelor obişnuite

Înainte de prezenta o analiză detaliată, cu exemplificări a avantajelor specifice S.A.T. –ului, se va acorda o atenție deosebită dezavantajelor inerente ale procedeului de testare cu răspunsuri date cu voce tare (vezi fig. 125):

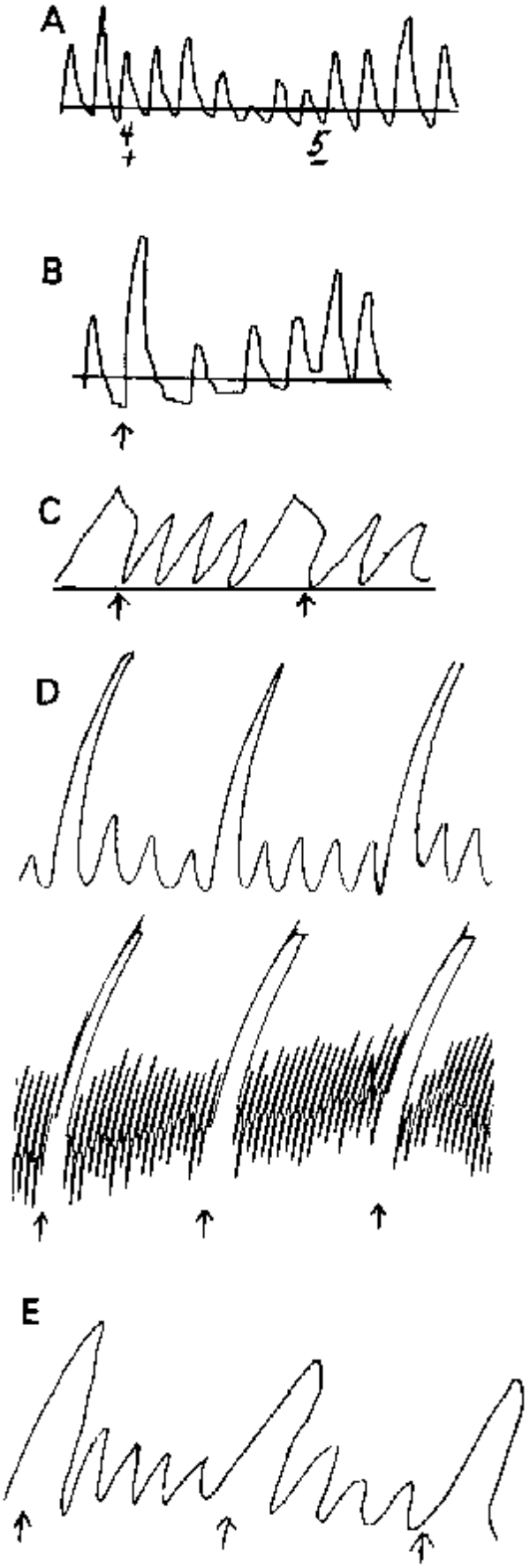

Fig. 125. *A este un segment de diagramă a unei testări de tipul "da" – "nu", ilustrând un fragment din traseul respirației, al unui individ care s-a dovedit a fi sincer. Întrebarea 4 la care răspunde "da" (notat pe diagramă cu semnul +), a fost o întrebare neutră; întrebarea 5,*

la care a răspuns cu "nu" (notat pe diagramă cu semnul -), a fost o întrebare relevantă. Observați stopul respirator la jumătatea traseului între 4 şi 5; acesta este un răspuns "anticipativ" şi care nu indică minciuna. Acesta a fost cauzat probabil de pregătirea individului pentru răspunsul cu voce tare la întrebarea ce urma să îi fie adresată.

B este o porțiune a unui traseu respirator unde individul are o inhalare adâncă în momentul când i se pune o întrebare, aşa cum se arată prin săgeată, urmând apoi, în compensare, o reținere a respirației. Inspirația adâncă distruge valoarea înregistrării respirației ce urmează reținerii acesteia, şi prin urmare, nu poate fi considerat ca indice de răspuns mincinos.

C este traseul unei testări experimentale care ilustrează ce se întâmplă când răspunsul individului survine în vârful momentului inspirației.

D este un segment de diagramă a unui teste efectuat in scop experimental, care arată tipurile de mişcări ce au loc atunci când un individ obez răspunde întrebărilor. Notată cu săgeți este respirația profundă a individului şi durata mişcării pe traseul tensiunii arteriale (traseul de jos).

E este o diagramă experimentală care indică, pe traseul respirației, un oftat adânc ori de câte ori individul răspunde (vezi săgețile). Dacă aceleaşi oftaturi apar şi când nu i se cere individului să răspundă întrebărilor, aceasta ar fi o dovadă că individul încearcă să eludeze înregistrarea.

1. În pregătirea pentru un răspuns cu glas tare la o întrebare a unui test, individul poate (a) să-şi țină respirația (fig. 125A); sau (b) să inhaleze o cantitate excesivă de aer, ce va avea drept efect o reținere ulterioare compensatorie care să semene cu un răspuns specific de minciună (fig. 125B).

2. Un răspuns dat la vârful de inspirație poate să producă o deviere substanțială a modelului respirator (fig. 125).

3. Mulți indivizi obezi sunt nevoiți să facă mişcări corporale manifeste atunci când răspund cu voce tare la o întrebare, deviind astfel, fie traseul tensiunii arteriale fie cel al respirației, sau chiar pe ambele. Această situație poate să apară şi la un individ care nu este obez dar care suferă de vreo deficiență de natură organică, cum ar fi o afecțiune cardiacă ce cauzează insuficiența coronariană de oxigen.

4. Un individ care încearcă să se pregătească fizic cu suficient aer în plămâni înainte de a răspunde, va devia traseul respirației (fig. 125E), şi tot aşa va face un individ care îşi va striga răspunsul, pentru a rezulta o dezmințire mai accentuată, sau care se simte obligat să vorbească în plus pe lângă răspunsul de "da" sau "nu", sau al cărui gât devine iritat de fiecare dată când trebuie să răspundă cu glas tare unei întrebări (vezi fig. 126)

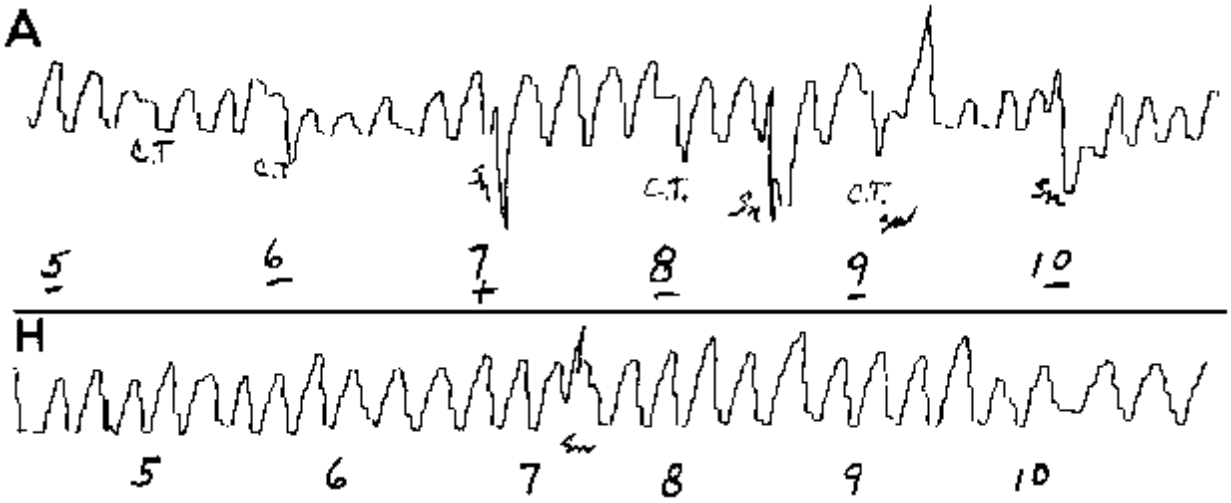

Fig. 126. *Traseele respiratorii ale unui individ sincer cercetat în cazul dispariției misterioase a 5.500$ din maşina blindată a unei societăți. Întrebările relevante 5, 8 şi 9 se referă la pierdere; întrebarea 7 este neutră; şi întrebarea 6 şi 10 sunt întrebări de control. Plusul sau minusul notat sub fiecare număr indică un răspuns "da" sau "nu".*

La testul A notați modelul dezordonat al respirației cauzat de faptul că individul şi-a curățat gâtul (notat pe diagramă cu C.T.) şi a tras aer pe nas (notat pe diagramă cu Sn.). La testul H, individul a fost instruit să nu răspundă tare la nici una din întrebările testului. Notați la acesta absența curățirii gâtului sau trasului aerului pe nas.

Chiar dacă individul şi-a curățat gâtul şi a tras aer pe nas, el a avut, totuşi, modificări la întrebările 6 şi 10 la testul A (când el a dat răspunsul), şi de asemenea, a avut o uşoară modificare specifică la întrebarea 6 (uşoară oprire a respirației) şi un răspuns specific (stopul respirator) la întrebarea 10, în testul H, la care individul nu a răspuns cu voce tare.

Chiar dacă la testul A apare un răspuns specific semnificativ la întrebările de control 6 şi 10, modelul respirației este aşa de încâlcit încât să nu putem fi siguri de ceea ce reprezintă. Indicațiile de minciună sunt mult mai evidente la testul H, unde răspunsurile le-a dat în gând - în special la întrebarea de control 10.

5. Eforturile deliberate ale unui individ care minte, de a "bate maşina" prin devieri ale traseului respirator, sunt mai greu de detectat din cauza posibilelor asemănări cu unele devieri neintenționate datorate efortului necesar ce trebuie depus pentru ca un răspuns să poată fi auzit.

Multe din dezavantajele enumerate mai sus, ale procedurii răspunsului cu voce tare, pot fi eliminate prin S.A.T. care în acelaşi timp va releva adevărul sau minciuna, tot atât de clar ca şi testul întrebării de control la care se răspunde cu voce tare. (Vezi fig. 127 – 132).

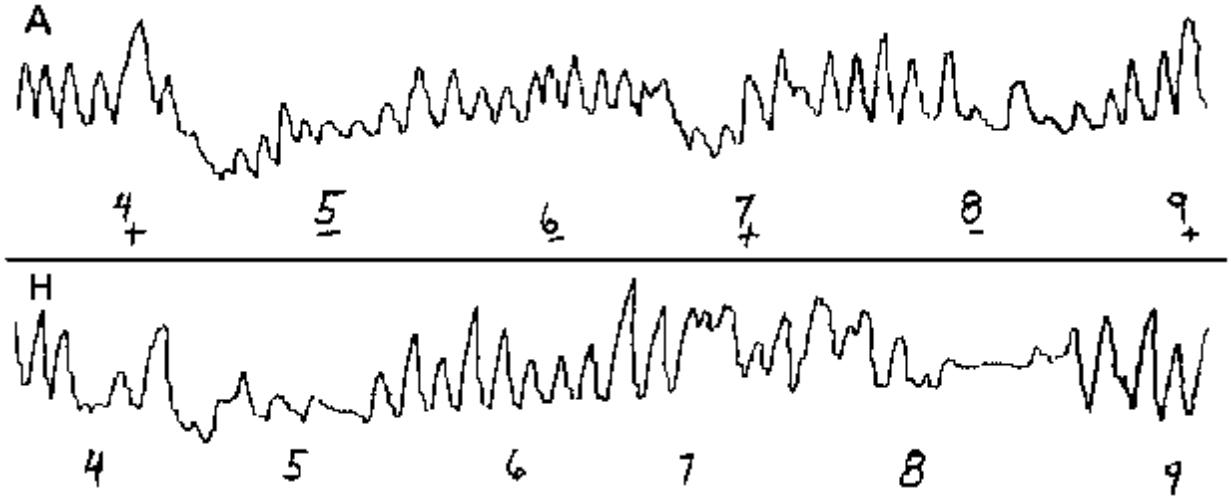

Fig. 127. *Traseele respiratorii ale unui individ mincinos, referitor la divulgarea ilegală a unor informații confidențiale. La A, observați căderea liniei de bază a traseului respirației după întrebarea neutră 4 şi înainte de întrebarea relevantă 5. De asemenea, observați stopul respirator la întrebările 5 şi 8.*

Observați linia de bază poziționată normal înaintea întrebării 4 şi la întrebările 6 şi 7; la celelalte întrebări linia de bază este sub poziția normală.

La testul H s-a spus individului că i se vor pune aceleaşi întrebări, dar că nu trebuie să răspundă cu voce tare la nici una din ele. Observați linia de bază mai constantă şi mai semnificativă a traseului respirației ceea ce indică minciuna la întrebările relevante 5 şi 8. (Întrebarea de control 6 nu a primit răspunsuri mincinoase nici în cadrul testului A nici în cadrul testului H).

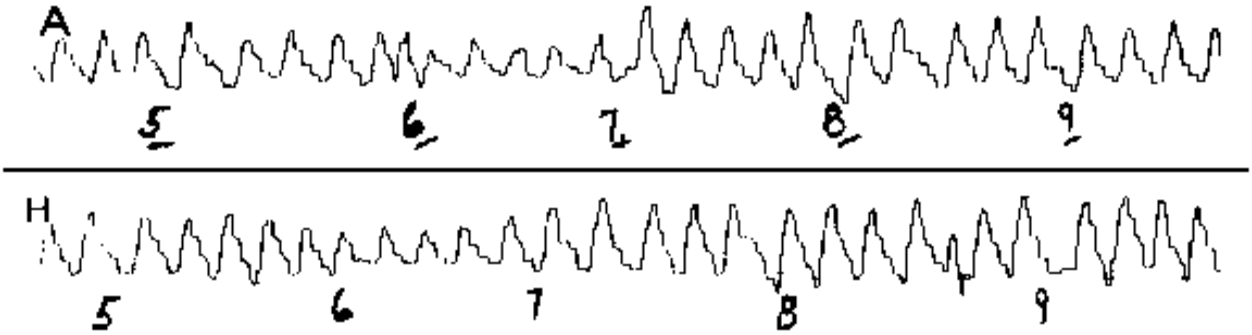

Fig. 128. *Traseele respiratorii ale unui individ suspectat de sabotaj industrial. Întrebările 5, 8 şi 9 se referă la sabotaj. Întrebarea 7 este neutră. Întrebarea 6 este întrebare de control: "Ai furat vreodată ceva în viața dumitale ?"*

La testul A subiectul a răspuns cu glas tare la toate întrebările (notându-se cu plus sau minus sub numere).

La testul H subiectului i s-a făcut instructajul să nu răspundă cu voce tare. Observați stopul respirator la întrebarea 6 la ambele teste A şi H, ceea ce reprezintă faptul că individul nu spunea adevărul la întrebarea de control. Totuşi, deoarece nu a

avut nici un răspuns la întrebările relevante 5, 8, şi 9, s-a raportat că a spus adevărul cu privire la acuzația de sabotaj, rezultat confirmat ulterior

Acest caz demonstrează că răspunsurile cu voce tare ale individului nu sunt neapărat necesare pentru a obține aceleaşi rezultate.

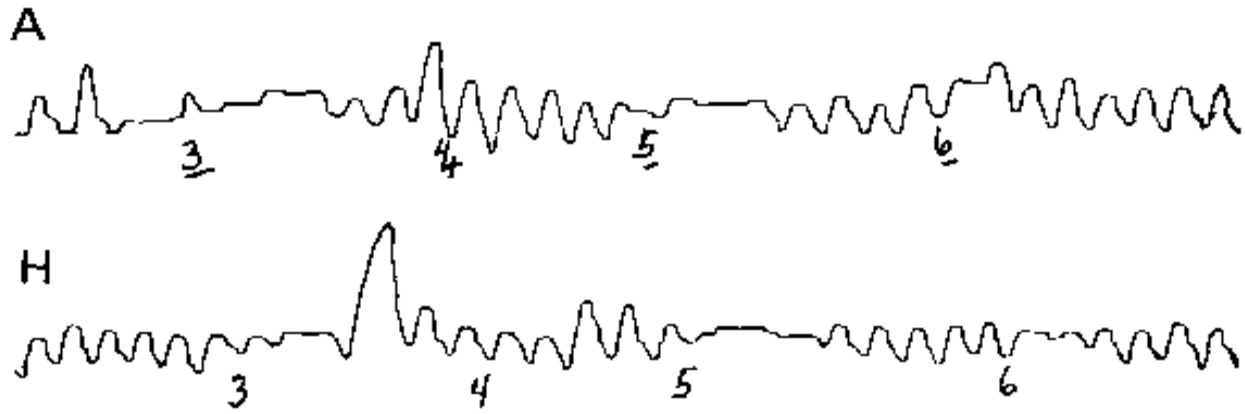

Fig. 129. *Traseele respiratorii ale unui individ, care s-a dovedit ulterior vinovat de furt de benzină. Întrebările 3 şi 5 făceau referire la furt; întrebarea 4 este neutră; întrebarea 6 a fost de control: "În afară de perioada copilăriei, ai mai furat vreodată şi altceva ?"*

La testul A subiectul a răspuns, la toate întrebările cu glas tare (indicat cu plus sau minus sub fiecare număr).

La testul H a fost instruit să dea răspunsul în gând. Notați în ambele teste stopurile respiratorii de durată la întrebările 3 şi 5, şi mai scurte la întrebarea de control 6. Aceasta dovedeşte încă odată că nu este nevoie să se răspundă cu glas tare, întrebărilor, pentru a indica minciuna.

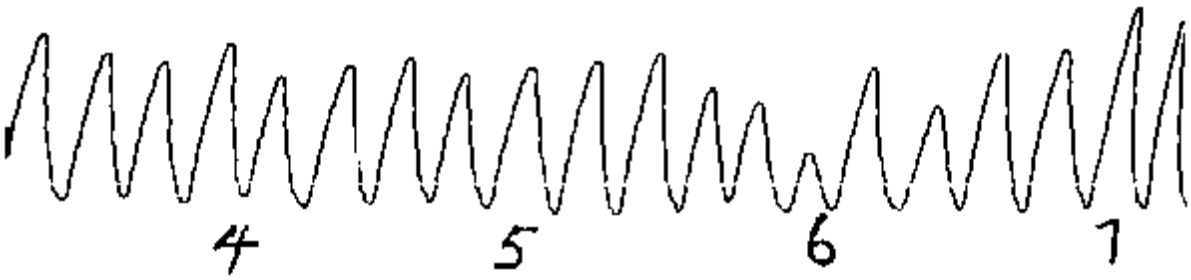

Fig. 130. *Traseul respirator al unui test S.A.T., al unui individ bănuit că a furat marfă de la patronul său. Observați stopul respirator la întrebarea de control 6, "În afară de mostre îți mai aminteşti să fi furat şi altceva în viața dumitale ?", ceea ce indică minciuna la această întrebare, dar sinceritatea la întrebarea relevantă 5. Întrebările 4 şi 7 sunt neutre. Aceasta dovedeşte că nu este nevoie să se răspundă cu glas tare, întrebărilor, pentru a indica minciuna.*

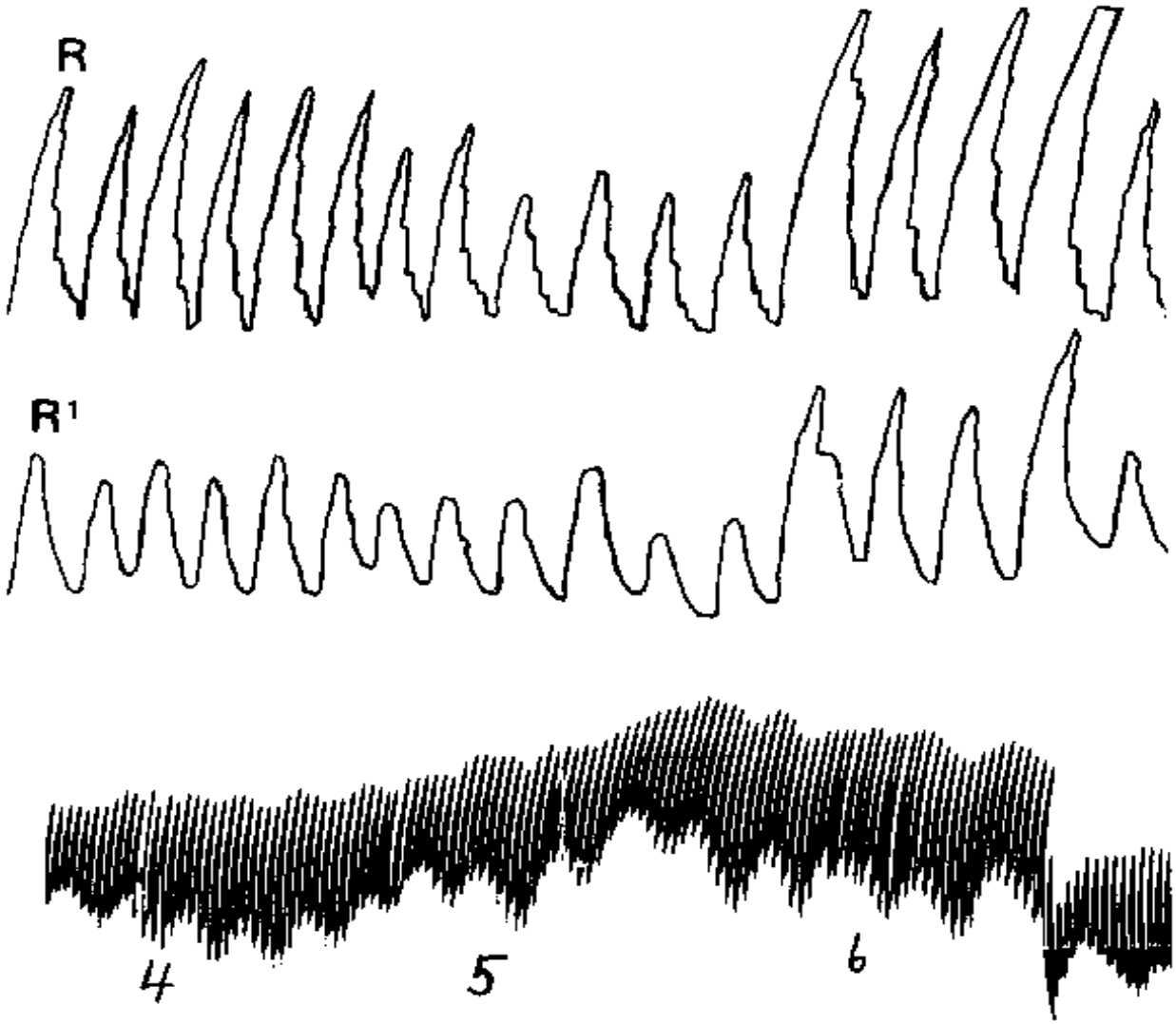

Fig. 131. *Observați la întrebarea relevantă 5, la înregistrările acestui test S.A.T. al unui individ suspectat că ar fi comis o infracțiune sexuală împotriva unei fete, stopul respirator abdominal (R) şi toracic (R^1) şi ridicarea liniei de bază a traseului tensiunii arteriale, ceea ce indică clar minciuna individului. De asemenea notați oftatul de uşurare la întrebarea de control 6, "În afară de momentul de față, te-ai mai gândit să ai raporturi sexuale cu o fată sub 21 de ani?".*

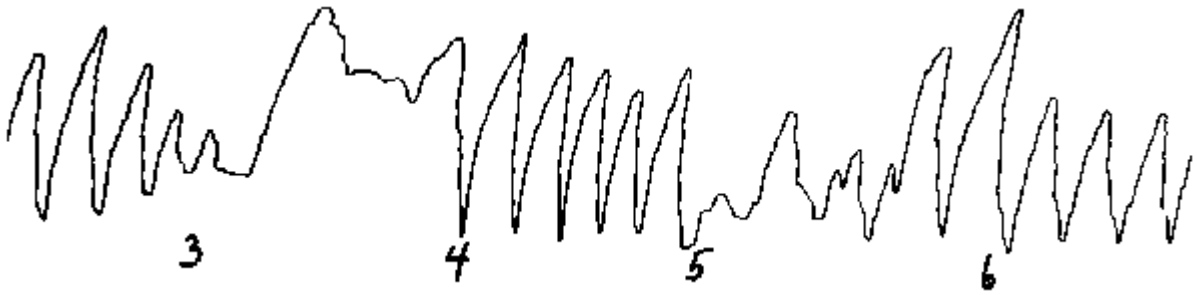

Fig. 132. *Înregistrările S.A.T. –ului unui individ bănuit că a furat echipament radio dintr-un studio de radio. Testele anterioare au indicat minciuna, dar deoarece se dovedise că individul încerca în mod intenționat să devieze traseele, examinatorul nu era sigur la care întrebare se mințea. După o admonestare severă, prin care invitat să coopereze, i*

s-a administrat S.A.T. –ul. Observați răspunsul specific de minciună la întrebările relevante 3 şi 5. Întrebarea 4 este neutră, iar 6 este întrebare de control, "În afară de mi-ai spus ai mai încercat vreodată să furi ceva ?". În acest caz, S.A.T. – ul a relevat clar la ce întrebare se mințea.

Avantajele procedurale ale S.A.T. –ului

Experimentele efectuate până în prezent, indică următoarele avantaje:

1. Este mai puțin greoi şi mai uşor de explicat individului decât alte teste.

2. Necesită mai puține eforturi din partea individului, prin eliminarea factorilor care interferau în timpul testării, cum ar fi tusa, oftatul, curățirea gâtului, trasul aerului pe nas etc.

3. Nu este nevoie ca individul într-o alertă mintală ca la un test la care trebuie să răspundă cu "da" sau "nu". În acest fel, S.A.T. –ul ajută la reducerea răspunsurilor de anticipare.

4. Este mai uşor de testat un individ care are o deficiență de vorbire, cum ar fi bâlbâiala sau gângăvia care îl solicită foarte mult pe individ să articuleze cuvintele.

5. O persoană care are tendința de a gesticula atunci când vorbeşte, nu se va simți tentată să gesticuleze dacă nu trebuie să rostească răspunsurile la întrebări.

6. O persoană care este timidă când vorbeşte, va fi astfel scutită de acest dezavantaj.

7. Un individ deosebit de nervos, pare să fie mai liniştit dacă nu va avea de răspuns întrebărilor testului.

8. S.A.T. –ul ajută efectiv pe examinator în cazurile indivizilor care refuză cu încăpățânare să răspundă la întrebările de control.

În plus față de avantajele prezentate mai sus, ale S.A.T. –ului, s-a mai obținut:

1. Folosirea mai frecventă a înregistrărilor reacției electrodermice (GSR), ce vor fi discutate ulterior mai detaliat. Anterior acestui lucru, înregistrările GSR erau considerate ca indicatori nesiguri ai adevărului şi minciunii când se cereau răspunsuri date cu glas tare, dar aşa cum se va arăta mai târziu, GSR –ul furnizează indicații foarte utile când se foloseşte procedeul S.A.T.

2. O extindere a utilizării testelor vârf de tensiune (POT). Când se foloseşte procedeul S.A.T. la testul întrebării de control, probabilitatea este mai mare să apară un vârf de tensiune la întrebarea de control, la o persoană sinceră, decât atunci când se foloseşte procedeul testului cu răspuns cu glas tare. (Vezi figurile 133 şi 134).

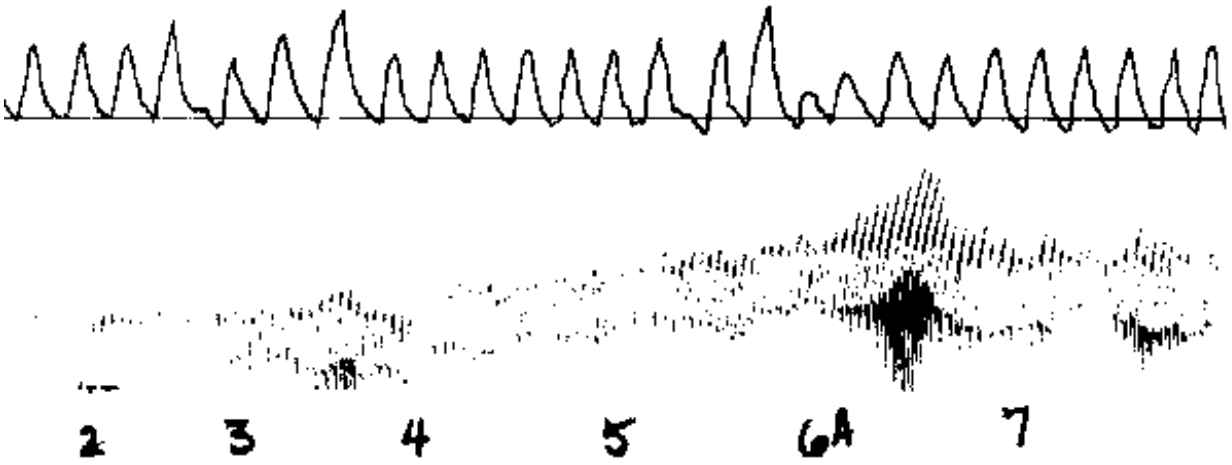

Fig. 133. *Înregistrările unui S.A.T. ale unui individ nevinovat implicat într-un furt de platină în valoare de 1 milion $. Observați creşterea treptată a nivelului de bază a traseului tensiunii arteriale până la întrebarea de control 6A şi o descreştere treptată, indicând un vârf al traseului tensiunii la acest punct. De asemenea, observați stopul respirator la 6A. (Întrebările 3 şi 5 sunt relevante şi fac referire la cauza cercetată; întrebările 2, 4 şi 7 sunt neutre. Nevinovăția individului a fost ulterior demonstrată şi el a mărturisit examinatorului că minţise la întrebarea de control).*

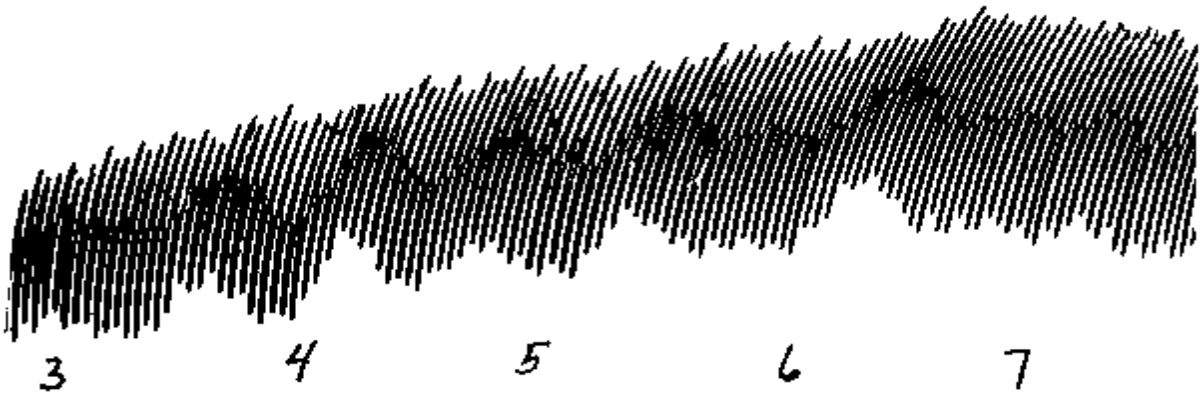

Fig. 134. *Înregistrarea unui S.A.T. a unui individ sincer, bănuit că ar fi avariat bun al statului, înregistrare ce ilustrează utilitatea principiului vârfului de tensiune. Observați creşterea constantă a liniei de bază a traseului tensiunii arteriale până la întrebarea de control 6, "Ai furat vreodată ceva în viața dumitale ?", şi, după aceea, scăderea treptată a nivelului de bază, indicând un vârf de tensiune arterială la acest punct. Întrebările relevante 3 şi 5 se referă la cauza cercetată, întrebările 4 şi 7 sunt neutre. Acest test a fost administrat înaintea discuției pretest, întrebările nefiind discutate în prealabil cu individul.*

3. Efectul stimulator al S.A.T. –ului. O a treia inovație descoperită atunci când se efectuau experiențe cu S.A.T. –ul, a fost efectul stimulant pe care îl are asupra rezultatelor testelor efectuate ulterior. S-a constat faptul că, chiar dacă un individ nu reacționează semnificativ la S.A.T., el are tendința să aibă răspunsuri specifice de minciună mult mai pronunțate la textele ulterioare. Deşi nu se ştie cu precizie de ce

S.A.T. –ul are această influență de stimulare, se bănuieşte că in cursul lui, individul îşi analizează gândurile mult mai profund decât atunci când răspunde cu voce tare. Aceasta pare să-l facă să aleagă mintal numai acele întrebări care îi cauzează o dificultate. Se mai bănuieşte că valoarea de stimulator a S.A.T. –ului poate fi rezultatul unui sentiment de neputință pe care îl resimte individul mincinos. În timpul acestui test i se spune individului să asculte atent fiecare cuvânt al întrebărilor, el putându-se totuşi întreba ce va face în timpul testului. El conştientizează faptul că nu este obligat să răspundă sincer, dar totodată se teme că dacă va da răspunsuri sincere, reacțiile înregistrate nu vor fi la fel cu cele de la testele la care a răspuns cu voce tare. Cu alte cuvinte, indiferent de ceea ce un individ mincinos îşi răspunde sieşi în timpul S.A.T. –ului, el poate să aibă o teamă de detectare mai mare. Aceasta cauzează un conflict psihic, aşa încât, atunci când este supus testului următor, la care din nou va răspunde cu voce tare, el este mult mai conştient de minciuna, şi mai preocupat de faptul dacă răspunsurile sale în timpul S.A.T. –ului au dat înregistrări asemănătoare cu cele ale testului în lucru. Această preocupare determină un conflict psihic, care la rândul său stimulează pe individ să nu reacționeze decât la întrebările ce fac referire la cauza cercetată. (Vezi figurile 135 şi 136).

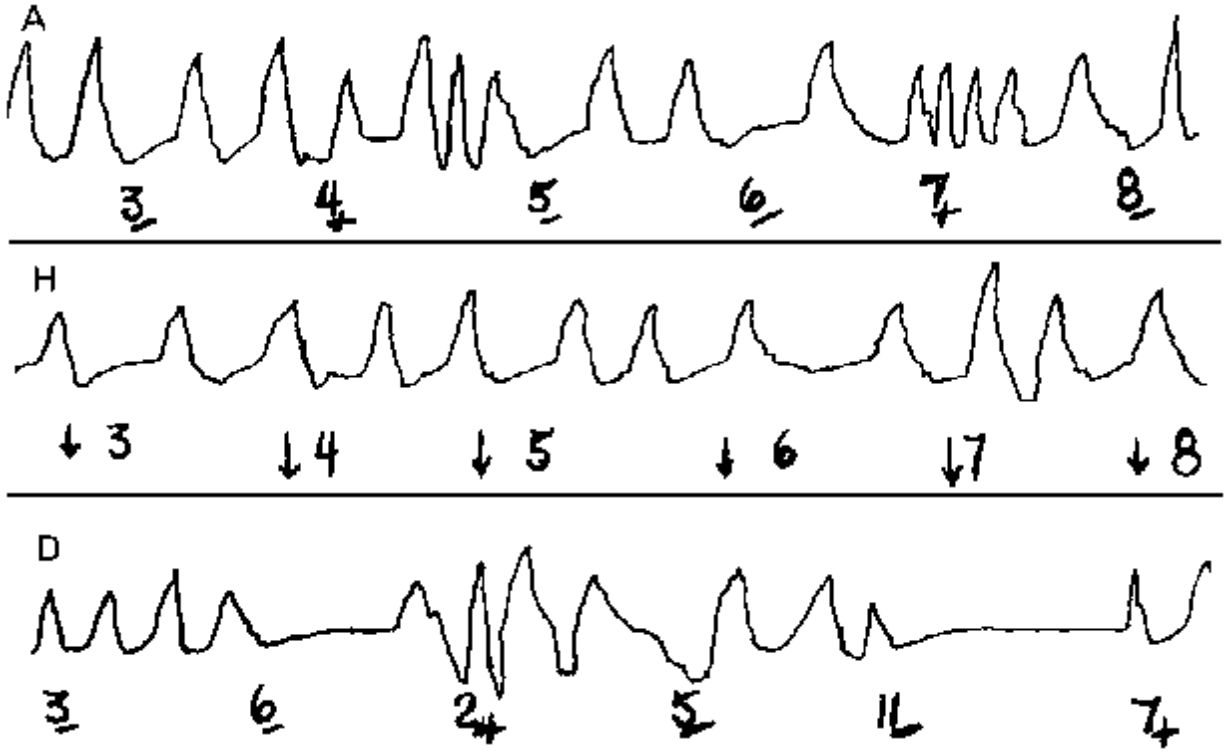

Fig. 135. *Diagramele traseelor respirației al unei femei sincere bănuită de spionaj economic. Observați la testul A traseul dezordonat al respirației. La testul H, S.A.T. al individei, se pare că traseul respirației continuă să fie dezordonat, dar prezintă un răspuns mai semnificativ la întrebarea de control 6. Testul D, testul "întrebărilor combinate" ilustrează efectul stimulator al testului H. Observați stopul respirator la ambele întrebări de*

control 6 şi 11, referitoare la spionaj. Întrebarea de control 11 de la testul D a testului "întrebărilor combinate" a fost pusă de asemenea şi la testul A şi la testul H, dar din lipsă de spațiu nu apare în aceste segmente de înregistrări. Răspunsurile la întrebările de control 6 şi 11 ale acestei femei, nu au lăsat nici o urmă de îndoială cu privire la sinceritatea sa. Rezultatele ulterioare ale cercetării au dovedit veridicitatea mărturisirilor sale.

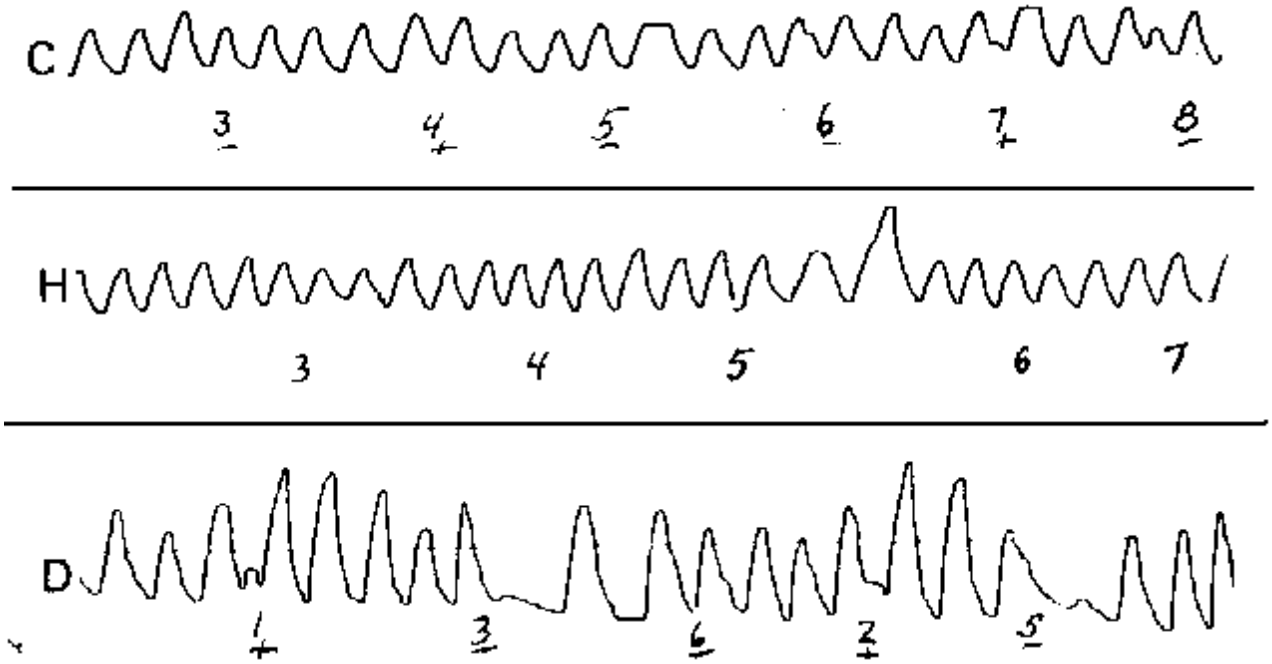

Fig. 136. *Traseul respirației unui subiect suspectat că a furat 1.000$ de la patronul său. Pe traseul testului C observați lipsa oricăror răspunsuri specifice la vreuna din întrebări. Acest test a fost aplicat după testul cu cartonaşe, care de cele mai multe ori serveşte la stimularea individului să răspundă, dar în cazul de față nu s-a observat nici un efect stimulator, iar înregistrările au fost tot atât de lipsite de răspunsuri specifice ca şi înainte. Pe traseul testului H, al S.A.T. –ului, răspunsuri specifice apar la întrebările relevante 3 şi 5 referitoare la furtul celor 1000$, ceea ce ar putea să-l determine pe un examinator să tragă concluzia greşită de minciună. Înregistrarea testului D întăreşte, însă, acest diagnostic. Testul D, este testul "întrebărilor combinate", la care apar mai multe opriri ale respirației la întrebările relevante 3 şi 5. Mai târziu, subiectul a mărturisit că a furat cei 1000$.*

Este posibil ca eficacitatea testului să fie sporită dacă individul ajunge să creadă că până şi gândurile sale sunt înregistrate în timpul S.A.T. –ului. Această convingere ar putea fi o posibilă stimulare pentru testele următoare care necesită răspunsuri verbale.

4. Controlul respirației. Uneori, un individ care minte devine îngrijorat când se propune efectuarea S.A.T. –ului, iar în timpul administrării acestuia el va încerca pentru prima oară să-şi controleze respirația. Dacă testele anterioare, indică un ritm anormal al

respirației, atunci când în S.A.T. intervine o respirație controlată acest fapt ne ajută la relevarea minciunii. (Vezi fig. 137 – 140).

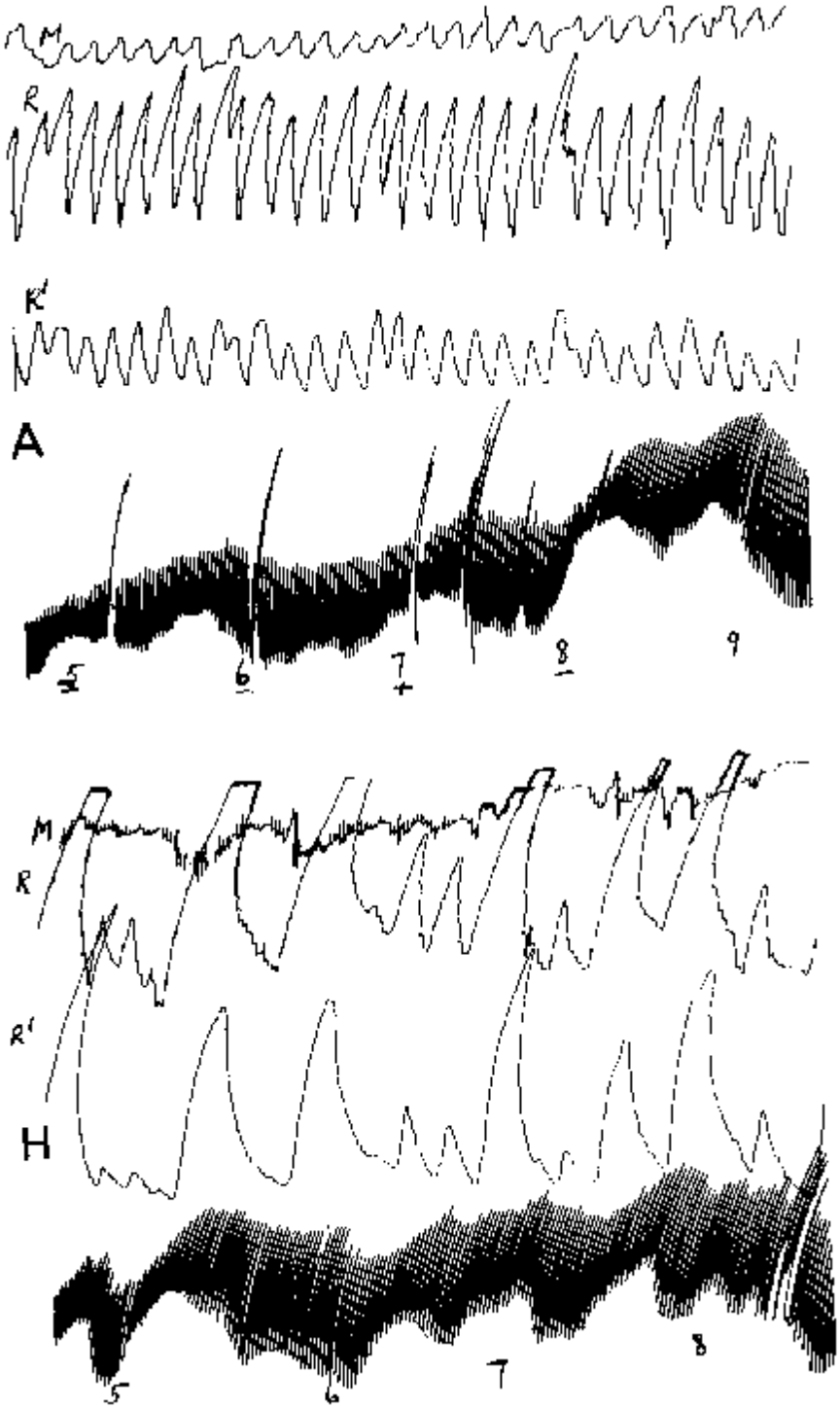

Fig. 137. *Înregistrările unui agent de poliție învinuit de a fi lovit pe nedrept un cetățean. A este primul test al subiectului, şi H este al patrulea. Întrebările 5, 8 şi 9 se refereau la acuzația de lovire, 7 este neutră, şi 6 este întrebare de control. La testul A observați înregistrările normale ale traseului mişcării (M) şi a ambelor înregistrări ale respirației (R şi R^1). Totuşi, deşi individul şi-a încordat muşchiul biceps de câteva ori, aşa cum se vede pe traseul tensiunii, o creştere a tensiunii arteriale apare la ambele întrebări 5 şi 8. La înregistrarea H, a S.A.T. –ului, observați traseul mişcării intenționat*

deviat şi hiperventilația pe traseul respirației, care au indicat clar nesinceritatea individului. Respirația voit accelerată a determinat un traseul inconstant al tensiunii arteriale. S.A.T. –ul a fost momentul în care individul şi-a modificat, pentru prima dată în această examinare, când şi-a modificat ritmul respirator. Această înregistrare exemplifică unul din avantajele folosirii S.A.T. –ului, determinându-l pe individul mincinos, în anumite ocazii, să-şi devieze traseele în timpul testului.

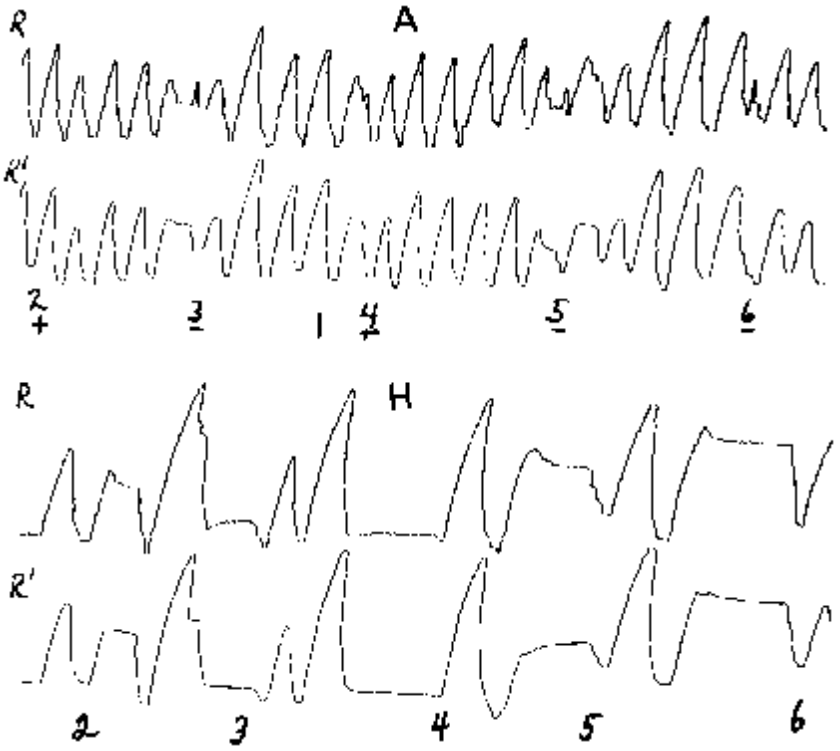

Fig. 138. *Înregistrările unui individ unui individ bănuit că ar fu furat mărfuri de la firma la care era angajat. La primul test, A, al individului, este indicată minciuna pe traseele respirației (R şi R^1) la întrebările relevante 3 şi 5. Pa traseul H al S.A.T., individul şi-a modificat ritmul respirator, încercând astfel, să eludeze detectarea cu privire la cauza anchetată, şi aceasta pentru prima dată de-a lungul examinării sale, evidențiindu-se faptul că mințea. Întrebările 2 şi 4 sunt neutre, şi 6 este întrebare de control, "În afară de ce mi-ai spus, ai mai furat vreodată ceva ?"*

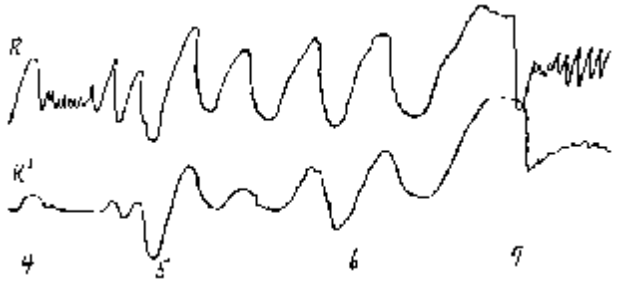

Fig. 139. *Înregistrarea unui S.A.T. a unui individ bănuit de furt care mințea. Observați micşorarea deliberată a ritmului respirator, abdominal şi toracic (R şi R^1) la*

întrebarea relevantă 5, şi întrebarea de control 6, precum şi creşterea ritmului respirator la întrebările neutre 4 şi 7. Aceasta a fost pentru prima dată în timpul examinării când s-a încercat falsificarea răspunsului, prin aceasta scoțând în evidență nesinceritatea individului. Se pare că S.A.T. a zăpăcit şi a speriat pe individ forțându-l să încerce aceste tactici evazive pentru a scăpa de detectare.

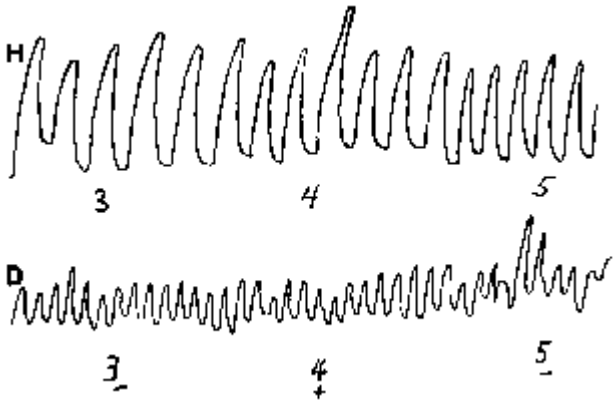

Fig. 140. *Cele două trasee respiratorii provin de la două înregistrări diferite ale unui individ suspectat de a fi furat 1800$. Prima înregistrare, a S.A.T. reprezintă respirația sa normală (aproximativ 15 clicluri pe minut), dar nu conține nici un răspuns specific de minciună la nici una din întrebările relevante 3 şi 5. La testul următor, D, observați dovada unei respirații mai accelerate. Această respirație anormal de rapidă din D, indică un individ care încearcă să evite detectarea minciunii. Deoarece între testele H şi D nu s-a spus nimic individului, se pare că S.A.T. –ul este cel care a stimulat individul pentru a falsifica răspunsurile testului prin accelerarea ritmului respirator.*

Invers, în cazul unor indivizi sinceri, ale căror trasee erau dezordonate de-a lungul întregii examinări, această stare va dispare după efectuarea S.A.T. –ului, iar înregistrările lor vor deveni normale, iar sinceritatea sa va rezulta în mod cert. (Vezi fig. 141).

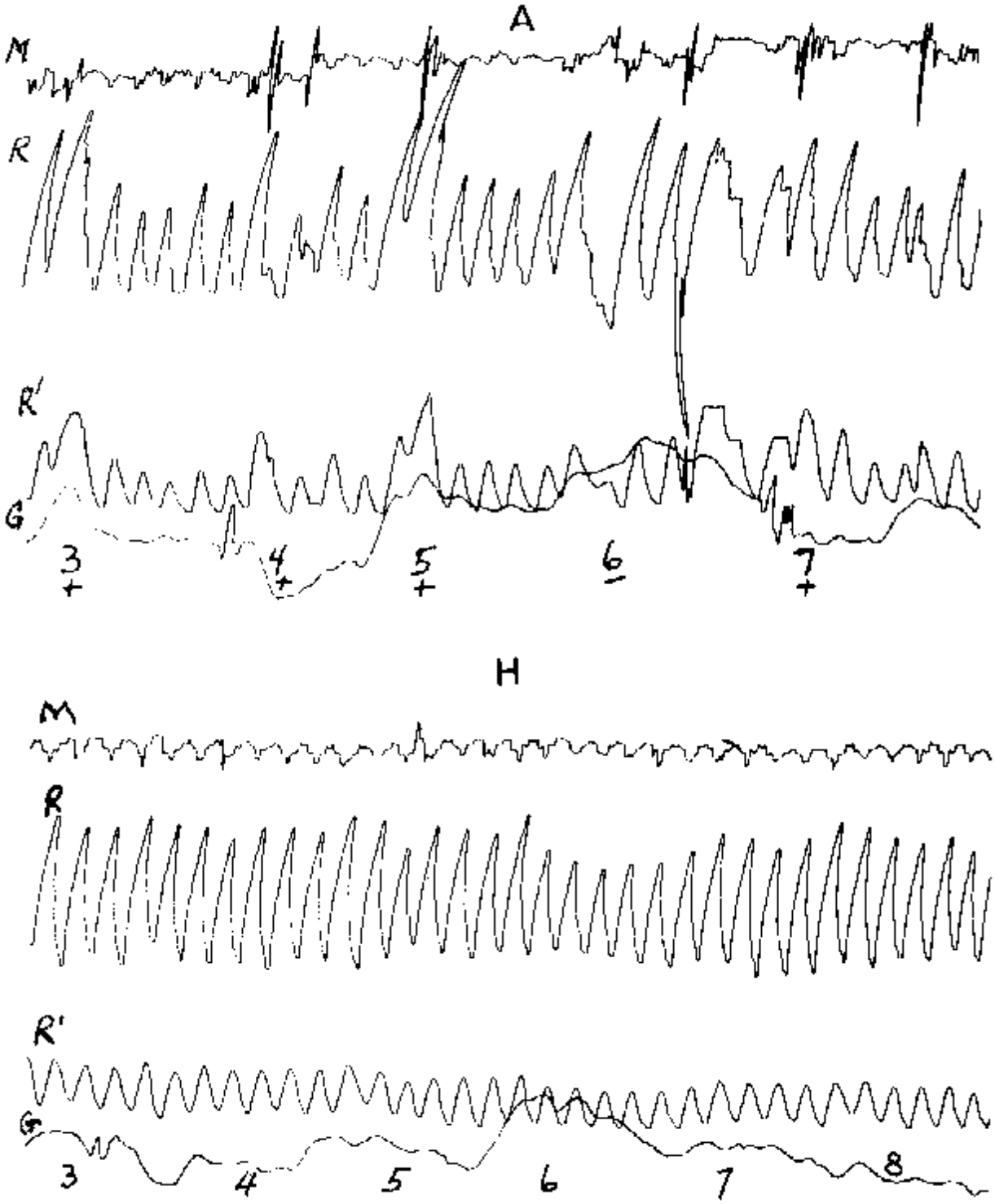

Fig. 141. *Acestea sunt înregistrările unui individ care pretindea că a fost lovit pe nedrept de un agent de poliție. Întrebările 3, 5 şi 8 (întrebarea 8 nu este ilustrată în A) sunt relevante; întrebările 4 şi 7 sunt neutre; şi 6 este întrebare de control. În primul test A, observați natura dezorganizată şi neregulată a tuturor înregistrărilor mişcării musculare (M), respirației (R şi R^1) şi GSR (G). Pe înregistrarea H, S.A.T., observați regularizarea şi uniformizarea traseului respirației şi mişcărilor musculare (M). De asemenea, notați un stop respiratoriu şi un răspuns electrogalvanic (GSR) la întrebarea de control 6, indicând sinceritatea individului. Natura dezordonată a traseelor respirației*

în A, s-a datorat faptului, evidențiat în discuția posttest, că individul suferise recent o leziune a şirei spinării, care îi cauza dureri ori de câte ori era mişcată atunci când vorbea. Această jenă, a fost eliminată, însă, la S.A.T.

Poziția alternativă a S.A.T. –ului ca prim test

De curând, s-a întrebuințat, experimental, S.A.T. –ul ca prim test, chiar înaintea discuției pretest, şi s-a dovedit că are o valoarea importantă în această poziție. Totuşi, trebuie avute în vedere unele precauții atunci când folosim S.A.T. –ul ca prim test: (1) Pentru efectua S.A.T. –ul înaintea discuției pretest, este necesar ca examinatorul să se asigure că individul ştie pentru ce este testat şi că a luat cunoştință de problemele implicate. (2) Individul nu trebuie să fie excesiv de nervos, sau prea speriat, sau să dea dovadă că este furios sau afectat de faptul că este supus la poligraf. (Este neapărat necesar ca un astfel de individ să fie calmat, să se încerce eliminarea temerii, nervozității sau furia individului în timpul discuției pretest, iar dacă nu se reuşeşte, trebuie reprogramat pentru o altă dată.) (3) Dacă întrebările ce trebuie formulate sunt complicate şi necesită unele explicații sau lămuriri, atunci va fi nevoie să se amâne aplicarea S.A.T. –ul ca prim test, până spre sfârşitul seriei de teste, aşa cum s-a arătat anterior.

Ori de câte ori se hotărăşte să se folosească S.A.T. –ul ca prim test, mai degrabă de cât unul dintre ultimele, după ce examinatorul întră în camera de examinare şi aşează pe individ legăturile aparatului, el trebuie să se aşeze în fața individului şi să completeze datele biografice (nume, adresă, vârstă etc.). Bineînțeles, în acest timp examinatorul trebuie să observe atitudinea şi comportamentul individului. În timpul acestei scurte convorbiri, examinatorul poate să-şi schimbe părerea în privința întrebuințării S.A.T. –ul înaintea discuției pretest, deoarece o atitudine refractară din partea individului face ca un S.A.T. să nu fie recomandabil în acest moment.

Dacă hotărârea de a administra S.A.T. –ul ca prim test rămâne neschimbată, trebuie să se facă individului următorul instructaj:

“Joe, voi efectua acum un test în care îți voi pune câteva întrebări cu privire la acest caz [examinatorul spune ce caz; de exemplu lipsa banilor, furt din magazin etc.] precum şi câteva alte întrebări care sunt importante pentru test. Doresc ca dumneata să răspunzi acestor întrebări, prin “da” sau “nu”, dar să le răspunzi în gând, pentru

dumneata. Nu doresc să răspunzi cu glas tare. După terminarea acestui test, vom discuta aceste întrebări mai detaliat, şi apoi vor mai urma şi alte teste"[68].

Întrebările nu sunt revăzute cu individul înaintea S.A.T. –ului, dar deoarece individul nu este obligat să dea un răspuns, regula recomandată anterior de a prezenta întrebările înaintea testării nu este încălcată.

Atunci când este întrebuințat ca test inițial, S.A.T. –ul are aceleaşi avantaje ca cele obținute atunci când este întrebuințat, în cadrul seriei de teste, mai târziu. Mai are însă şi următoarele avantaje suplimentare:

S-a constat că în cea mai mare parte a examinărilor în care S.A.T. –ul este efectuat înaintea discuției pretest, răspunsurile mincinoase au corespuns riguros cu rezultatele celorlalte teste în care individul răspunde verbal[69]. Această exactitate a răspunsurilor la S.A.T. permite examinatorului să aibă o indicație cu privire la sinceritatea sau nesinceritatea individului, înaintea finalizării discuției pretest, şi îl va ajuta să elaboreze alte căi de anchetare în tipul convorbirii.

Unul din celelalte avantaje pe care îl oferă folosirea S.A.T. –ului înaintea discuției pretest, este acela că pare să obişnuiască pe individ atât cu condițiile de testare cât şi cu întrebările de control, pregătindu-l prin aceasta pentru testele viitoare. Individul sincer poate fi liniştit atunci când află durata de aplicare a unui test, pe când un individ care minte este luat pe nepregătite şi este lăsat singur cu gândurile sale în timpul S.A.T. –ului. Un alt avantaj este că S.A.T. –ul, în această situație, poate să determine individul să-şi releveze adevărata natură prin simptomele sale de comportament din timpul discuției pretest. Se pare că S.A.T. –ul face ca un individ ce minte să fie mai preocupat de situația sa, datorită faptului că este nesigur de ceea ce S.A.T. –ul relevează deja examinatorului. Pe de altă parte, indivizii sinceri sunt preocupați de întrebările de control şi uneori, imediat după S.A.T. ei fac anumite

---

[68] În afară de punerea întrebărilor cu privire la problema în cauză, precum şi obişnuitele întrebări neutre, examinatorul mai pune şi cele două întrebări la care s-a convenit să fie folosite cu titlu de încercare în seria de teste obişnuite.

[69] Se pare că faptul că examinatorul nu pregăteşte şi nu citeşte întrebările înaintea testului, împreună cu individul, nu micşorează eficacitatea răspunsurilor S.A.T. Individul care minte este profund preocupat de minciuna sa şi se teme că va fi detectat. Această preocupare şi această teamă sunt reflectate în schimbările fiziologice care sunt înregistrate. Pe de altă parte, individul sincer nu are nici o îndoială în privința adevărului răspunsurilor sale, dar pus în fața unui răspuns sincer la întrebările de control, el trebuie să se oprească şi să se gândească pentru a-şi reaminti dacă a fost sau nu angajat într-o astfel de activitate (de exemplu dacă a furat cândva). Această perioadă de gândire din partea individului, creează un răspuns la întrebarea de control, iar în cea mai mare parte a cazurilor acest răspuns este cel mai specific ce poate apărea la un individ sincer, la întrebările relevante.

recunoaşteri care indică în continuare sinceritatea individului în ceea ce priveşte chestiunea în anchetă.

De obicei, când S.A.T. –ul este efectuat înaintea discuției pretest, indică trasee normale atât ale respirației cât şi ale tensiunii arteriale. Acest fapt devine foarte important în cazurile în care un individ care minte încearcă să devieze traseele la testele următoare.

În afară de faptul că există opțiunea de a folosi S.A.T. –ul fie ca prim test fie ca unul ce urmează testelor obişnuite cu întrebări de control, S.A.T. –ul poate fi folosit, în cadrul aceleiaşi testări, înaintea discuției pretest şi după testele obişnuite cu întrebări de control. (Vezi figurile 142 – 145).

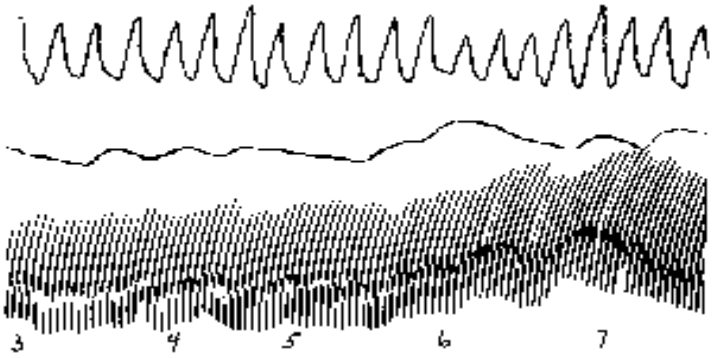

Fig. 142. *Porțiune din înregistrarea unui S.A.T. a unui individ bănuit că a furat 7549$. Întrebările 3 şi 5 se referă la furt; întrebările 4 şi 7 sunt neutre; şi 6 este întrebarea de control: "Ai furat vreodată ceva în viața dumitale ?". Acest test a fost administrat primul, înaintea discuției pretest. Observați la întrebarea de control 6 ridicarea liniei de bază a traseului tensiunii arteriale şi stopul respirator. Răspunsul la întrebarea de control, însoțit de absența răspunsurilor specifice la întrebările relevante; indică sinceritatea individului cu privire la furtul banilor.*

Această înregistrare ilustrează faptul că deşi individul nu a răspuns întrebărilor, el for totuşi mai preocupat de întrebarea 6 decât de întrebările ce se refereau la furtul celor 7549$. Această preocupare a făcut ca individul să se gândească mai mult la întrebarea de control 6, ceea ce a avut ca rezultat, un conflict psihic cu privire la adevărul despre această întrebare, factor ce a dus la stopul respirator şi la ridicarea nivelului de bază a traseului tensiunii arteriale la întrebarea de control 6.

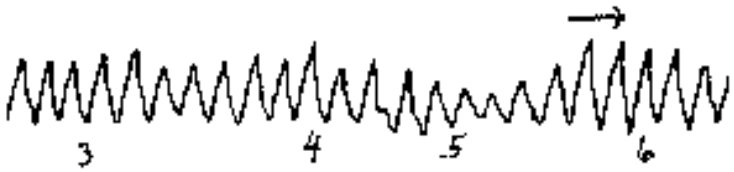

Fig. 143. *Înregistrarea unui S.A.T. la un individ bănuit de furtul a 1800$, ce ilustrează seriozitatea răspunsurilor testului efectuat înaintea prezentării întrebărilor individului. Acest test a fost administrat înaintea discuției pretest. Observați stopul respirator în trepte la întrebarea relevantă 5, ce indică foarte clar minciuna individului. Întrebarea 3 se referă la furt; întrebarea 4 este neutră; şi 6 este întrebarea de control, "Ai furat vreodată ceva în viața dumitale ?" După terminarea examinării, individul a recunoscut furtul celor 1800$.*

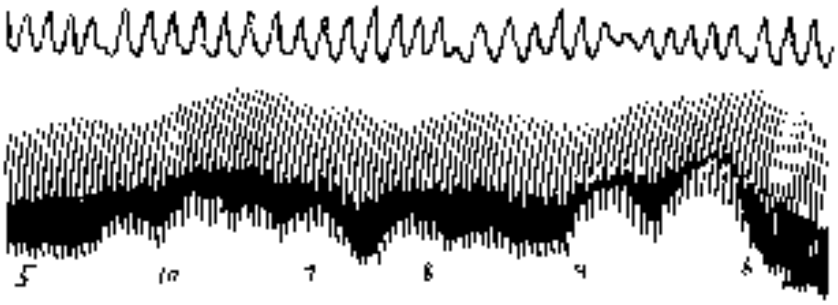

Fig. 144. *Porțiune din înregistrarea unui S.A.T. a unui individ bănuit de furt ce ilustrează întrebuințarea unei întrebări relevante minore, ca un substitut al întrebării de control. Întrebările 5 şi 8 se referă la cantitățile specifice de bani furați de la bancă; întrebările 6 şi 10 sunt întrebări de control. Nici întrebările relevante nici cele de control nu conțineau vreun răspuns specific de minciună. Totuşi, observați creşterea dramatică a liniei de bază a traseului tensiunii arteriale şi stopul respirator la întrebarea 9, întrebare relevantă minoră, "Ai furat vreo sumă de bani care să cauzeze vreuna din lipsurile casierului ?". Bazându-se pe răspunsul la această întrebare şi pe mărturisirea că furase un total de 20$ din fondul casierului, examinatorul a raportat că acest individ este sincer în privința furtului (întrebările 5 şi 8). Ulterior un alt individ a mărturisit că a furat sumele de bani la care se făcea referire în întrebările 5 şi 8.*

Acest test al "răspunsului tăcut", S.A.T. a fost administrat primul, înaintea discuției pretest, ilustrând valabilitatea şi acuratețea răspunsurilor la acest când este aplicat înaintea discuției pretest.

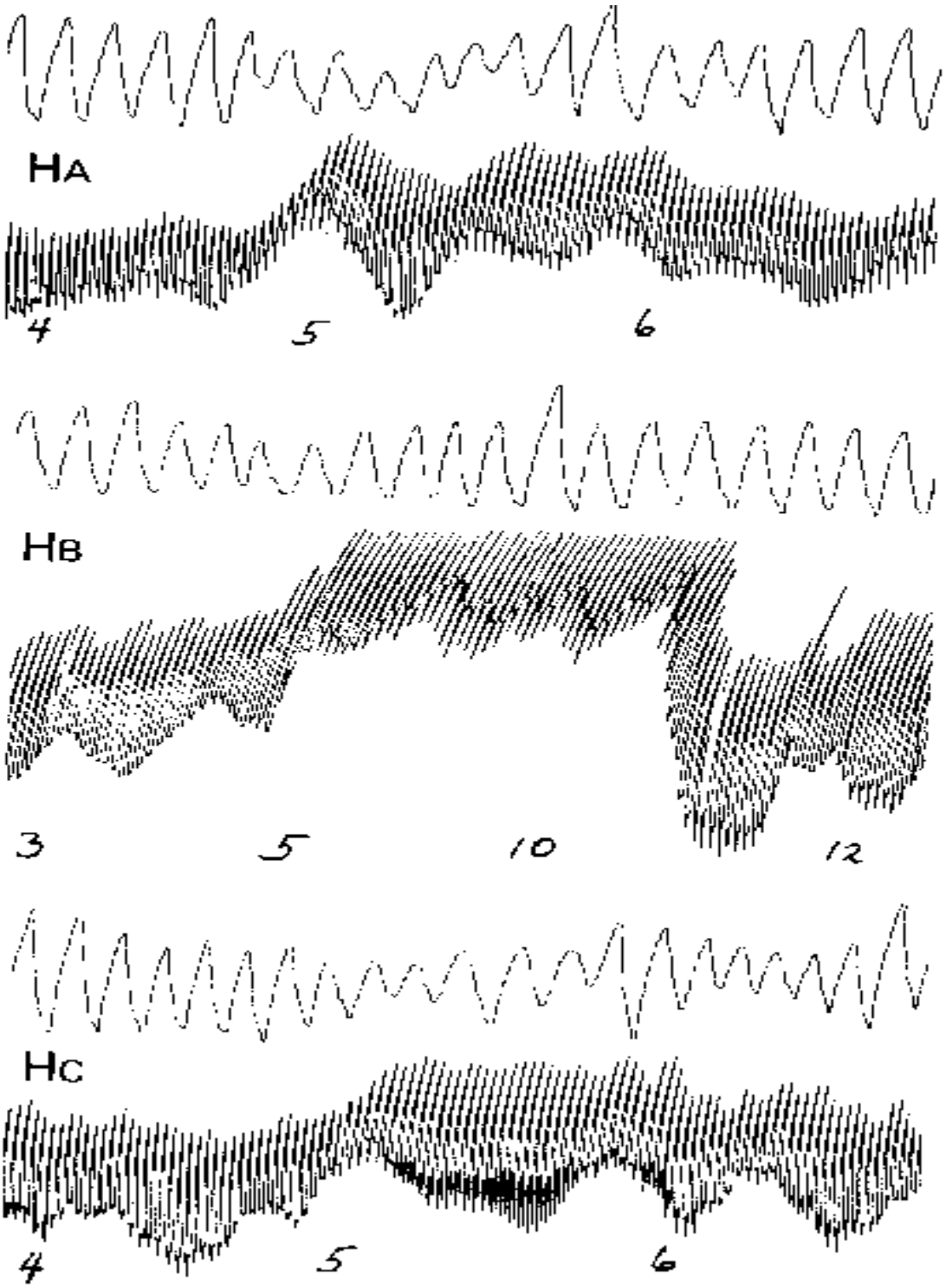

Fig. 145. *Înregistrările reexaminării unui agent de poliție bănuit că a silit o femeie să întrețină sex oral cu el. H_A este testul "răspunsului tăcut" S.A.T. şi a fost administrat primul. Următorul test a fost testul cartonaşelor, H_B. H_C a fost al şaselea şi ultimul din cadrul acestei reexaminări, fiind tot un S.A.T.*

Aceste înregistrări ilustrează faptul că S.A.T.- ul poate fi folosit în unele situații atât ca prim cât şi ca ultim test, în cadrul aceleiaşi examinări, fără a micşora intensitatea răspunsurilor individului. Observați în H_A şi H_C modificarea specifică a traseului respirației la întrebarea relevantă 5, indicând nesinceritatea individului.

Această interpretare a fost întărită de încercarea individului de a falsifica răspunsul la testul cu cartonaşe, răspunsul 5 la H_B.

Observați la răspunsul 5 din înregistrarea H_B, deviația bruscă a traseului tensiunii, cauzată de încordarea brațului său drept, şi relaxarea brațului între răspunsurile 10 şi 12.

Canalele de înregistrare a dublei respirații[70]

De la apariția primei ediții a *Truth and Deception*, înregistrarea simultană a două respirații a fost supusă unei vaste investigații. În anul 1953, autorii cărții *Lie – Detection and Criminal Interrogation*, au fost prezentate posibilitățile unor noi criterii de minciună, dar au fost eliminate deoarece influențează foarte rar înregistrarea unei singure respirații. De-a lungul acestei perioade de timp, în special în 1966, a fost descoperită o posibilitate adiționale de detectare a minciunii folosindu-se două pneumografe. Cele mai multe din aceste posibilități au fost prezentate în înregistrările indivizilor mincinoşi, ale căror trasee respiratorii au fost deliberat denaturate de către subiect, în timp ce alt traseu al respirației era normal. În acest caz, dacă numai un traseul al respirației indică o eludarea a înregistrării, iar celălalt este normal, atunci acest individ şi-a imaginat că ar fi putu să scape de detecție; cu alte cuvinte, eludarea înregistrării respirației, până în acest moment, nu s-a putut face iar examinatorul era lipsit de posibilitatea indicării minciunii individului.

În cazul în care nu avem indicații că subiectul ar fi încercat să distorsioneze înregistrările respirației, cele două trasee ale înregistrării respirației, toracică şi abdominală, de obicei se află una lângă alta. În mod obişnuit, mici diferențe între vârful uşor rotunjit al ciclului respirator şi scăderea amplitudinii traseului înregistrării traseului respirației toracice sunt comparate cu înregistrările respirației abdominale care conțin vârf ascuțit al ciclului respirator şi o amplitudine mare[71].Totuşi, într-un procent mai mic de situații, modificările specifice de pe unul din traseele respirației toracice pot indica

---

[70] Originalele cercetări cu privire la diferențele dintre răspunsurile specifice la cele două respirații abdominale şi toracice, au fost conduse de Stanley M. Slowick şi Joseph P. Buckley, ambii membri de conducere ai John E. Reid şi Asociații. Vezi J. Amer. Polygrah Assoc., **2** (1): 12-37. 1973. Analizelor statistice ale cercetările au fost compilate de Leonard Kroeker, Ph. D., şi Philip Ash, Ph. D., al Universității Ilinois.

[71] Uneori, examinatorii observă în general amplitudinea scăzută a înregistrării respirației toracice care încearcă să compenseze această înregistrare prin mişcarea în diferite moduri a tubului pneumograf. Acest lucru nu se va putea întâmpla, cei mai mulți indivizi având amplitudinea

contrariul modificărilor de pe celălalt traseu; de exemplu, dacă el are o amplitudine mare şi un vârf al amplitudinii ascuțit al traseului respirației toracice, pe traseul respirației abdominale avem o amplitudine scăzută şi un vârf al amplitudinii mai rotunjit[72].

Acestea sunt doar câteva situații când minciuna este evidențiată pe o înregistrare a respirației şi nu este evidențiată şi pe celălalt traseu. În unele cazuri, linia de bază, a traseului respirației toracice, se ridică la întrebarea de control 6, iar linia de bază a traseului respirației abdominale neschimbată. În acest caz, individul respectiv s-a dovedit a fi sincer, în urma mărturisirilor unui alt individ. Într-un alt caz, înregistrarea respirației toracice indică o respirație în trepte la întrebarea relevantă 3, inclusiv o modificare treptată a liniei de bază la întrebarea relevantă 5, şi în afară de acest lucru înregistrarea respirației abdominale nu a indicat minciuna la nici una din celelalte întrebări. Aceste individ, la discuție posttest a recunoscut că a mințit la întrebările 3 şi 5.

Avantajul principal al înregistrării a două canale ale respirației este de aprinde în cursă indivizii care sunt în stare să devieze un canal al respirației, dar nu si pe celălalt. (Vezi figurile 146 – 148).

---

respirației abdominale mai mare, acest fenomen putând fi foarte uşor interpretate greşit prin apariția unei variabile mecanice nedorite.

[72] Cele mai multe aparate sunt proiectate într-o astfel de manieră încât să se țină seama mai mult de spațiul sau de "distanța mare dintre penițe" de marginea de sus a diagramei, relativa amplasare a traseului respirației abdominale care trebuie să fie deasupra traseului respirației toracice. Totuşi, când examinatorul observă o amplitudine mare a traseului respirației toracice, el va verifica pentru a fi sigur dacă pneumograful respirației toracice este amplasat bine pe subiect, dacă tuburile nu sunt accidental inversate sau dacă subiectul însuşi nu a inversat tuburile atunci când examinatorul a părăsit camera de examinare.)

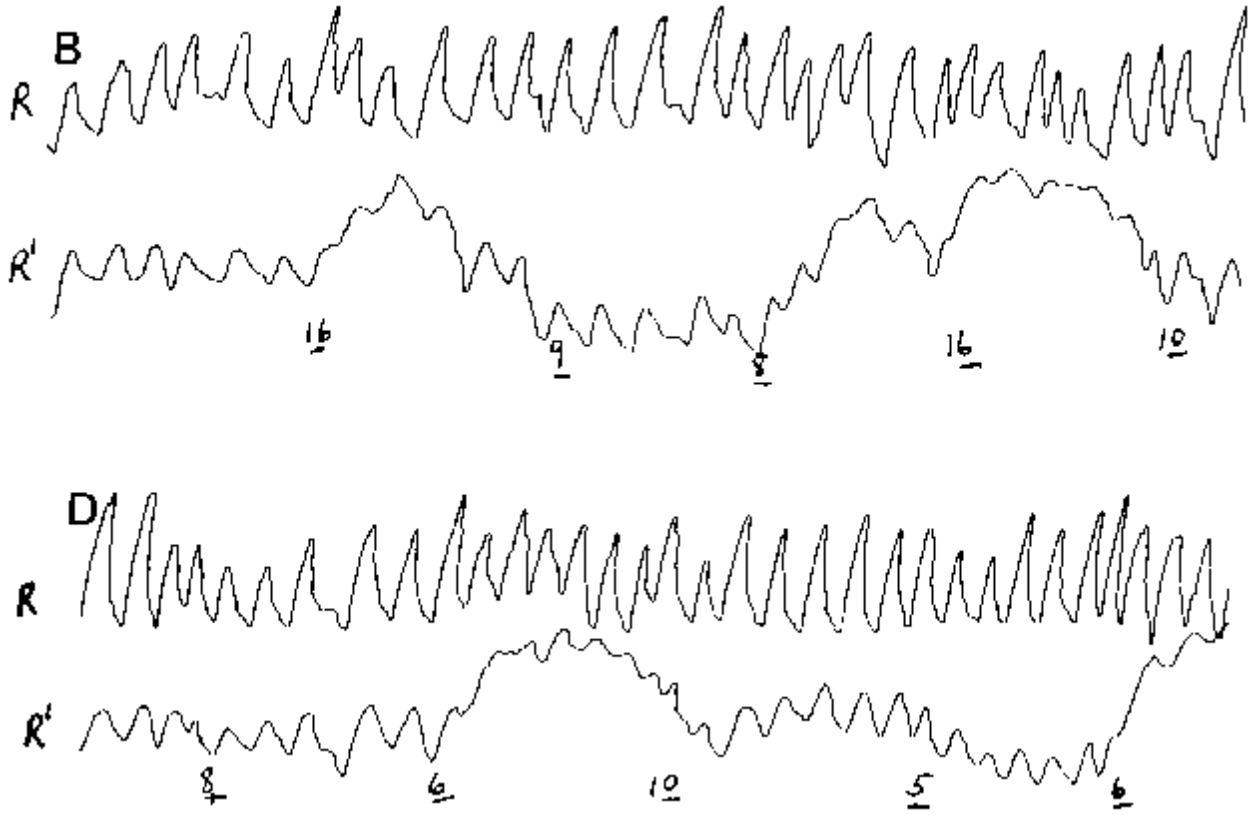

Fig. 146. *Testul cartonaşelor, B, şi testul întrebărilor combinate, D, au fost făcute asupra unui agent de poliție bănuit că a lovit pe nedrept un civil. Observați la înregistrarea B devierile semnificative al traseului respirației toracice (R^1) ori de câte ori cartea aleasă, 16, era prezentată, în timp ce pe traseul respirației abdominale (R) nu apare nici un fel de deviere. Dacă nu s-ar fi înregistrat şi respirația toracică, încercarea individului de a falsifica răspunsurile sale la testul cartonaşelor nu ar fi fost detectată. La testul D, cel al întrebărilor intercalate, modelul respirației toracice (R^1) relevează clar încercarea individului de crea un răspuns la întrebarea de control 6: "În afară de mi-ai spus, ai înşelat vreodată pe cineva în viața dumitale ?" Însă traseul respirației abdominale (R) nu relevează nici un fel de deviere nici la testul B, testul cartonaşelor, nici la testul D, testul întrebărilor combinate. Aceste înregistrări indică pregnant importanța înregistrării ambelor modele respiratorii, atât cea abdominală cât şi cea toracică.*

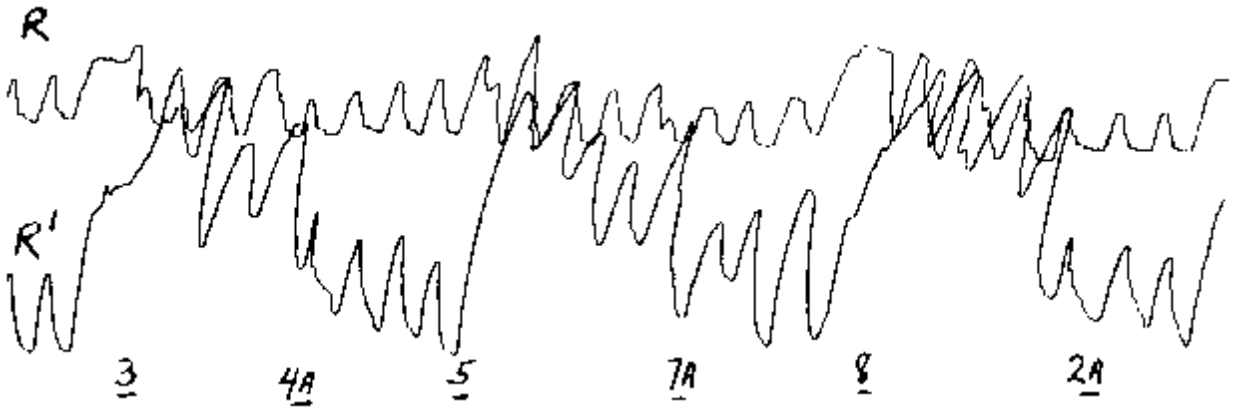

Fig. 147. *Înregistrarea testului "nu" al unui individ care pretindea că un agent de poliție îi furase1500$. Observați traseul deviat al respirației toracice (R^1) ori de câte ori individul a răspuns "nu" întrebărilor relevante 3, 5 şi 8. Dacă nu s-a fi înregistrat decât modelul respirator abdominal (R), încercarea individului de a-şi devia răspunsurile ar fi putu trece nedetectată. Întrebările 2A, 4A şi 7A sunt întrebări nerelevante, dar s-a convenit ca să fie astfel pregătite încât individul să poată să le răspundă în mod cinstit prin "nu". De exemplu, întrebarea 4A a fost "Te afli acum în Washington D.C. ?" (În realitate se afla la Chicago); întrebarea 2A a fost: "Ți se spune Jack ?" (Individul se numea Bill.); şi 7a fost: "Porți acum ghete roşii ?" (Individul purta ghete negre.)*

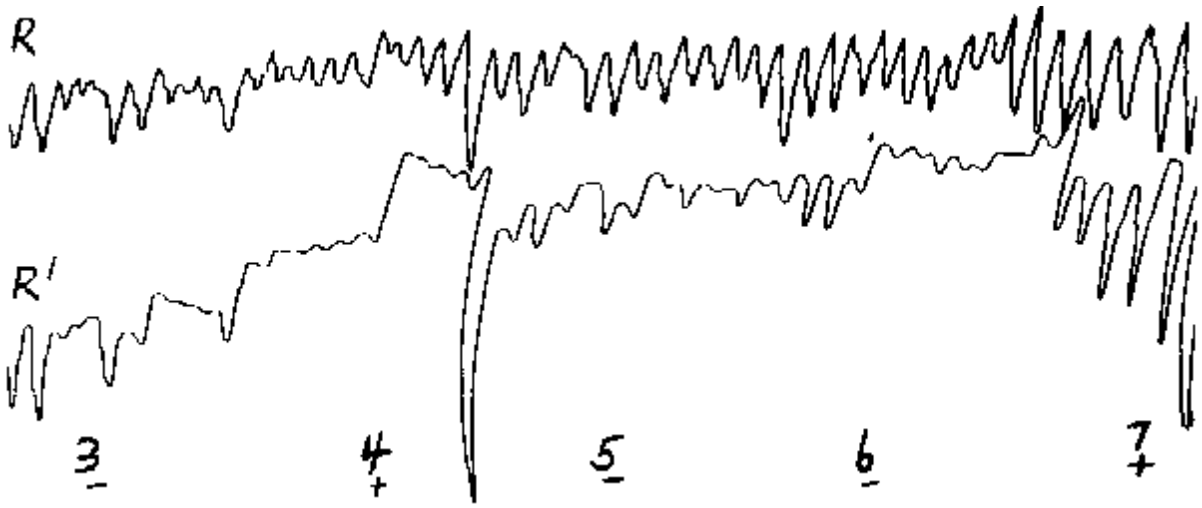

Fig. 148. *Înregistrarea testului unei femei bănuită că a furat bani de la patronul ei. Întrebările 3 şi 5 făceau referire la furt; întrebările 4 şi 7 erau nerelevante; iar 6 a fost întrebarea de control, "Te-ai gândit vreodată în viața dumitale să furi ceva?" Observați traseul respirației toracice (R^1) care este deviat în mod deliberat, şi care indică foarte clar minciuna. Devierea apare, deşi mai puțin dramatic şi mai puțin concludent, şi pe traseul respirației abdominale (R). Aceasta este încă o înregistrare care ilustrează importanța înregistrării ambelor modele respiratorii, şi cel abdominal şi cel toracic.*

Ca regulă generală, diferențele între tipurile de răspunsuri mincinoase, pe traseele respirației abdominale şi toracice sunt foarte puține; durata răspunsurilor mincinoase este egal, iar numărul de cicluri respiratorii cuprinse într-un răspuns mincinos este acelaşi atât în cazul unei respirații toracice cât şi abdominale. Cu alte cuvinte, respirația abdominală în trepte la răspunsurile mincinoase este asemănătoare cu respirația abdominală în trepte la aceleaşi răspunsuri.

Deşi tipul de organism al unui individ (obez, slab etc.) câteodată îngreunează obținerea unor înregistrări adecvate, aceşti factori influențează obținerea unor înregistrări uniforme al traseului respirației abdominale şi toracice şi nu în mod special efectele ar putea fi diferențele dintre cele două măsurători pe diferite tipuri de organisme.

CRITERIILE TESTELOR VÂRF DE TENSIUNE ÎN ÎNREGISTRĂRILE RESPIRAȚIEI SI TENSIUNII ARTERIALE – PULS

Un vârf de tensiune poate apărea într-un număr de forme diferite.

Vârful de tensiune pe traseul tensiunii arteriale poate arăta ca în următoarele diagrame:

1. O creştere treptată până la întrebarea critică urmată apoi de o descreştere fie treptată, fie bruscă.

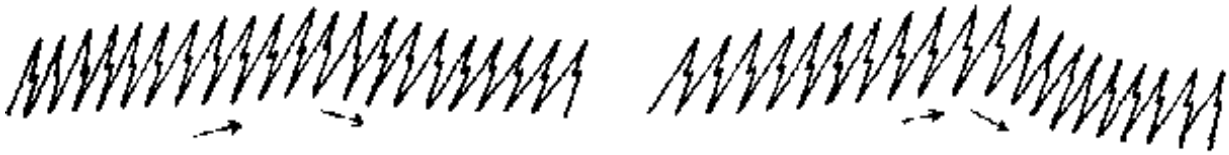

2. O creştere treptată până la întrebarea critică şi o continuare a traseului la acest nivel ridicat.

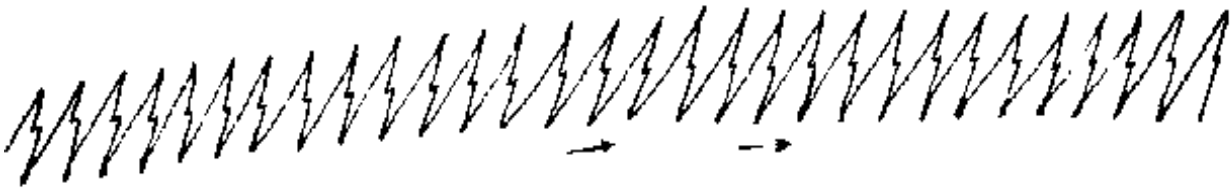

3. O linie de bază normală până la întrebarea critică, şi o descreştere treptată sau bruscă, ulterioară până la un nivel inferior.

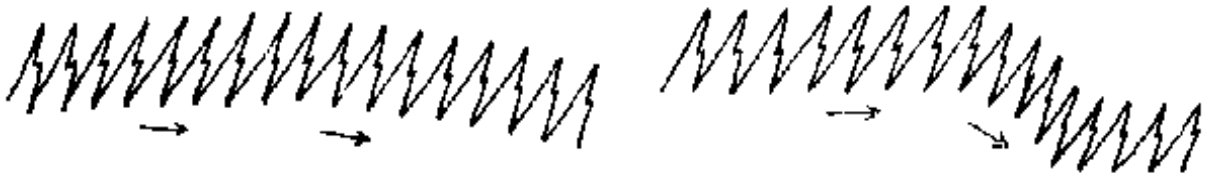

În unele trasee de vârf de tensiune, nivelul ridicat al tensiunii arteriale, atins la întrebarea critică (ca la 1) va continua mai departe până se pune următoarea întrebare după care va urma descreşterea. De asemenea (ca la 3) de la o linie de bază normală poate să nu survină decât după punerea întrebării următoare celei critice. În asemenea cazuri, examinatorul trebuie să repete testul vârfului de tensiune, cu întrebarea critică urmată de o altă întrebare, alta decât folosită anterior. Această rearanjare va permite examinatorului să se convingă dacă modificările traseului la ultima întrebare constituie o reacție întârziată la întrebarea critică, sau o întrebarea ce nu avea nici o semnificație pentru individ.

Vârful de tensiune al pulsului poate arăta ca în următoarele diagrame:

O modificare a frecvenței pulsului, amplitudinii sau un aspect general neregulat al bătăii pulsului la întrebarea critică.

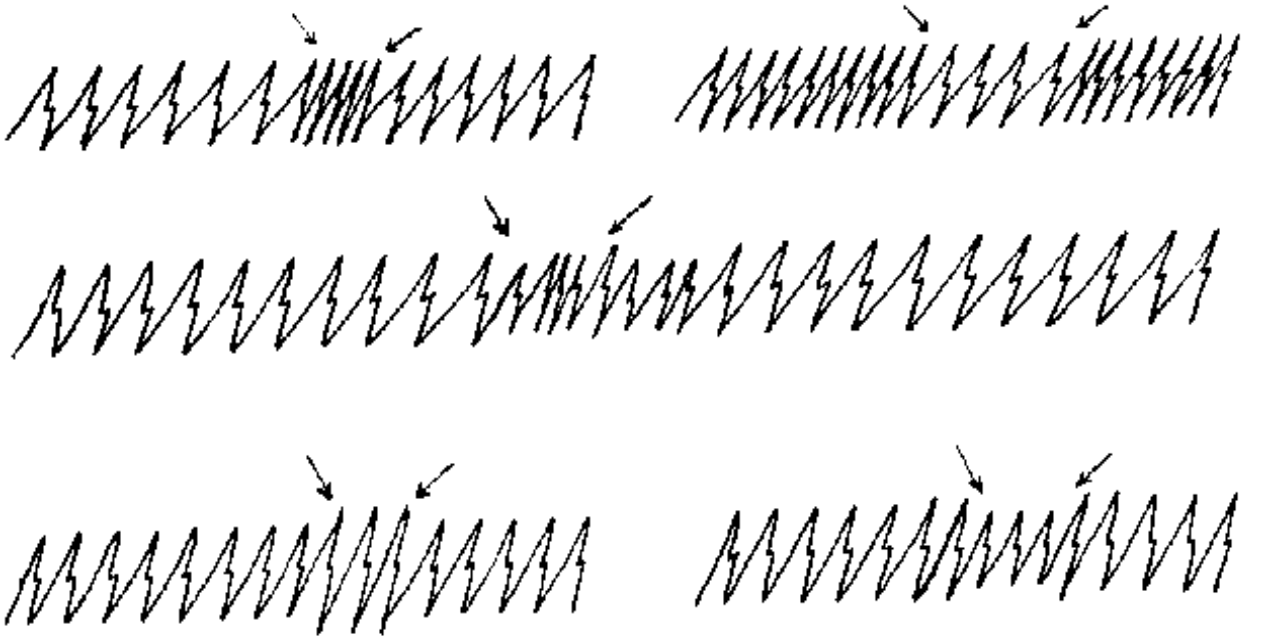

Vârful de tensiune al respirației poate arăta ca în următoarele diagrame:

1.Un stop respirator la întrebarea critică.

2. O reținere generală a respirației la întrebarea critică, urmată apoi de o respirație normală.

3. O creştere treptată a liniei de bază până la şi incluzând întrebarea critică, urmată apoi de o revenire la normal.

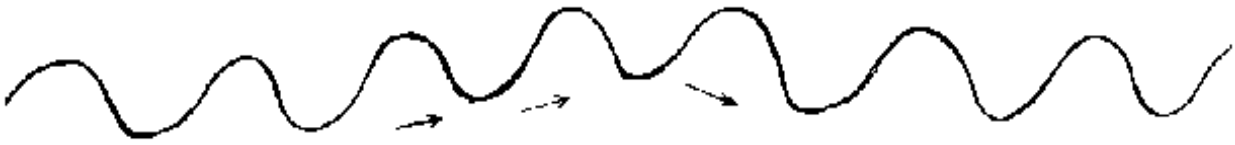

4. O descreştere treptată a liniei de bază până la întrebarea critică, urmată apoi de o revenire la normal.

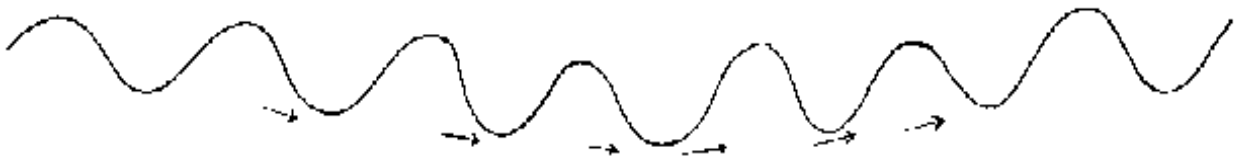

5. O creştere specific a liniei de bază la întrebarea critică.

6. O neregularitate până la şi incluzând întrebarea critică normalizarea a traseului respirației.

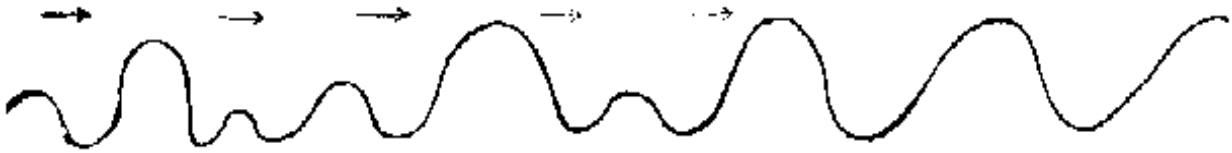

Exemplificări de cazuri reale de criterii ale testelor vârf de tensiune pe traseele respirației şi tensiunii arteriale.

Vârful de tensiune pe traseul tensiunii arteriale poate apărea ca (1) o creştere generală, sau graduală şi neregulată până la şi incluzând întrebarea critică, urmată apoi de o descreştere fie treptată, fi bruscă (vezi figurile 149 – 154); sau (2) o creştere treptată până la întrebarea critică urmată apoi de o menținere la acest nivel ridicat (Figurile 155 – 156).

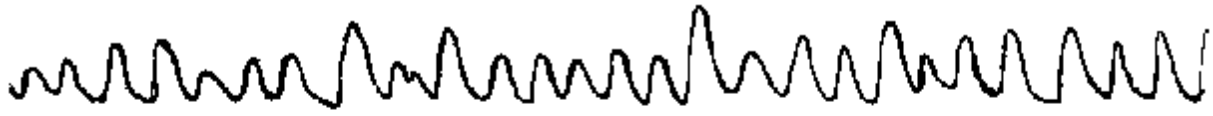

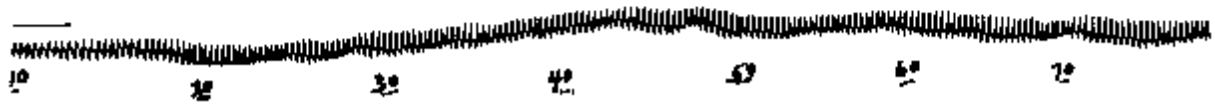

Fig. 149. *În acest caz, o femeie a fost atacată şi i s-a furat poşeta în care avea 47$. Nu se spusese celui bănuit, a cărui înregistrare este prezentată aici, suma care se afla în poşetă. La testul său vârf de tensiune a fost întrebat dacă poşeta conținea 10$, 20$, şi aşa mai departe, aşa cum se arată pe înregistrarea de aici. Observați vârful său de tensiune, pe traseul tensiunii arteriale exact înainte de 50$. (S-ar putea chiar sugerea că vârful de tensiune este exact la suma de 47$.)*

După ce examinatorul a arătat individului înregistrarea cu numerele descoperite, i-a cerut să arate punctul cel mai ridicat (adică vârful de tensiune) al traseului tensiunii arteriale, el arătând care este acel punct, iar după ce i s-au arătat numerele, individul a exclamat: “Doamne sfinte, exact 47$! Ce mai maşină !” Apoi a mărturisit repede tâlhăria şi furtul sumei de bani.

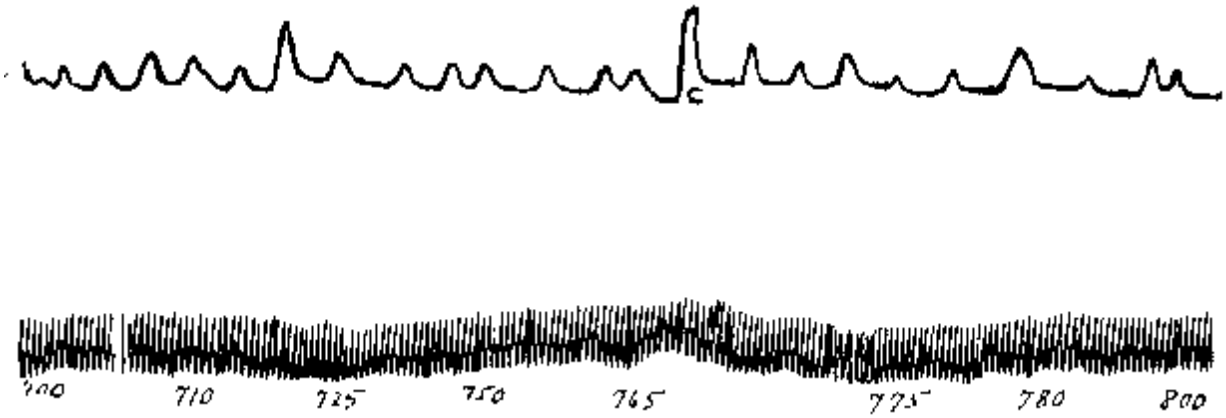

Fig. 150. *Istoricul cazului în care s-a făcut această examinare este, pe scurt, următorul. Directorul unui club numai pentru bărbați, care era obişnuit să aibă asupra sa câteva sute de dolari în scopul de a servi pe membrii ce doreau să încaseze CEC – ul sau să obțină bani numerar, a neglijat odată să scoată banii din buzunar când a dat pantalonii îngrijitorului să-i perie şi să-i calce. Descoperind a doua zi lipsa banilor el a cerut îngrijitorului să-i caute. Spre surprinderea directorului, îngrijitorul a spus că în loc de a peria şi călca chiar el pantalonii cum făcea de obicei, de data aceasta a trimis pantalonii la o curățătorie din apropiere. Negăsindu-se banii la această curățătorie, bănuiala a căzut asupra îngrijitorului. Astfel, i s-a administrat un test poligraf, care a indicat sinceritatea sa atunci când a negat luarea banilor. Atunci directorul a sugerat examinarea comisionarului care dusese pantalonii la prăvălie. De asemenea, nici înregistrările sale nu indicau nici o minciună. În cele din urmă s-a propus examinarea proprietarului curățătoriei. Înregistrările sale au indicat un puls foarte rapid şi au prezentat răspunsuri specifice de minciună la întrebarea care făcea referire la faptul dacă găsise şi păstrase banii care se aflau în pantaloni. Întrucât individul nu fusese informat de nimeni în privința sumei de bani, examinatorul s-a hotărât să facă un test de "cuantum"*

Deşi directorul nu ştia cu exactitate ce sumă avea în buzunar, el a apreciat ca fiind între 700$ şi 800$. La primul test vârf de tensiune, individul a atins vârful de tensiune între sumele de 700$ şi 800$. I s-a administrat apoi un test de "cuantumuri" limitate, între 650$ şi 85$, indicându-se diverse cuantumuri intermediare. La această înregistrare observați vârful de tensiune la 765$. Observați de asemenea tusa la C imediat după ce i s-a pus întrebarea referitoare la suma de 765$.

După terminarea examinării, patronul curățătoriei a mărturisit că a găsit şi că a păstrat banii şi că suma exactă era 765$ pe care i-a restituit imediat.

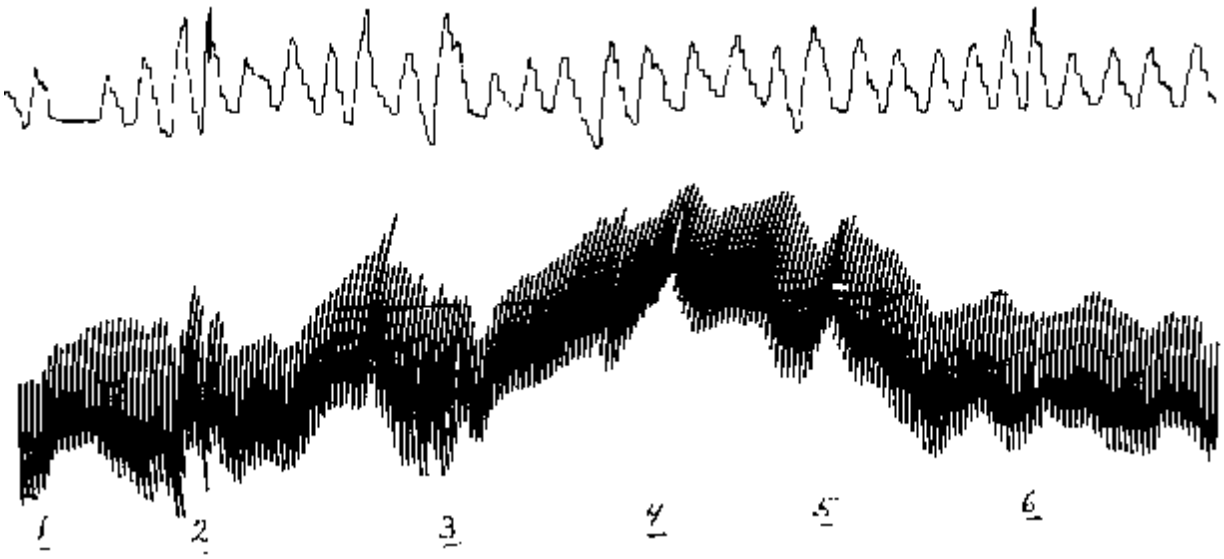

Fig. 151. *Înregistrarea primelor teste ale întrebării de control ale acestui individ, au arătat minciuna sa cu privire la furtul de bani de la locul de muncă, o farmacie, unde avuseseră loc mai multe furturi. După ce a fost interogat, a recunoscut că a furat 2000$. Din cauza preocupării vizibile ale individului cu privire la furt i din cauza recunoaşterii sale prea uşoare, examinatorul a hotărât să amâne pentru mai târziu testului vârfului de tensiune, când va putea fi mai uşor de înțeles şi mai sigur. După două zile s-a obținut înregistrarea de mai sus. La 1 individul a fost întrebat: "Ai furat mai mult de 2000$?"; întrebarea 2 se referea la o sumă mai mare de 3000$; întrebarea 3 se referea la o sumă mai mare de 4000$; întrebarea 4 se referea la o sumă mai mare de 5000$; întrebarea 5 se referea la o sumă mai mare de 10000$; întrebarea 6 se referea la o sumă mai mare de 20.000$; Observați vârful de tensiune între întrebările 4 şi 5. În urma acestui test individul a recunoscut că a furat 7500$.*

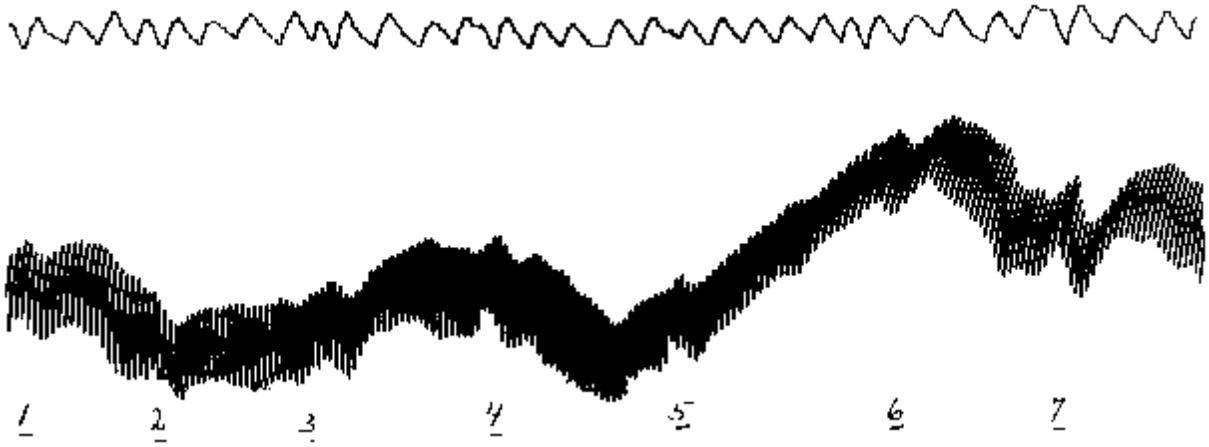

Fig. 152. *Individul a cărui înregistrare apare aici era bănuit că a primit 10000$ de la o cameristă ce furase banii de la patronul său. Până în momentul testului, nici un anchetator nu-i dezvăluise suma de bani care fusese furată. După efectuarea celui de-al treilea test, când a fost întrebată decât dacă primise doar o sumă de bani de la fată, individul a*

recunoscut că a primit 4000$ de la ea pretinzând că această sumă a fost tot. La testul vârf de tensiune arătat mai sus, individul a fost întrebat dacă suma era de 4500$ (1), 5000$ (2), 6000$ (3), 7000$ (4), 8000$ (5), 10000$ (6) şi 15000$ (7). Observați vârful de tensiune la întrebarea 6. După efectuarea testului individul a mărturisit că suma primită de la fată a fost de 10000$ şi a consimțit să restituie păgubaşului întreaga sumă.

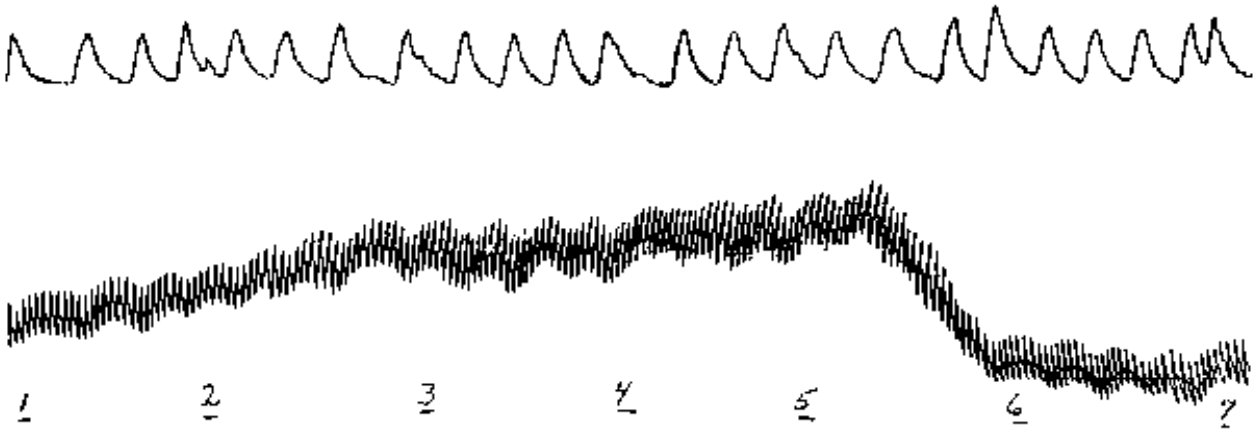

Fig. 153. *Înregistrarea unui test vârf de tensiune a unui individ care a recunoscut examinatorului că furase 350$ de la patronul său. Obiectivul testului de mai sus a fost de a stabili dacă această sumă fusese tot ceea ce furase, iar în caz contrar aflarea cuantumului sumei ce fusese furate. I s-au pus următoarele întrebări: 1, "Ai furat mai mult de 350$?"; 2 se referea la suma de 450$; 3 se referea la suma de 600$; 4 se referea la suma de 700$; 5 se referea la suma de 850$; 6 se referea la suma de 1000$; 7 se referea la suma de 1500$. Observați creşterea treptată a liniei de bază a traseului tensiunii arteriale până la întrebarea 5 şi scăderea bruscă după această întrebare. După finalizarea examinării individul a recunoscut că a furat aproximativ 850$.*

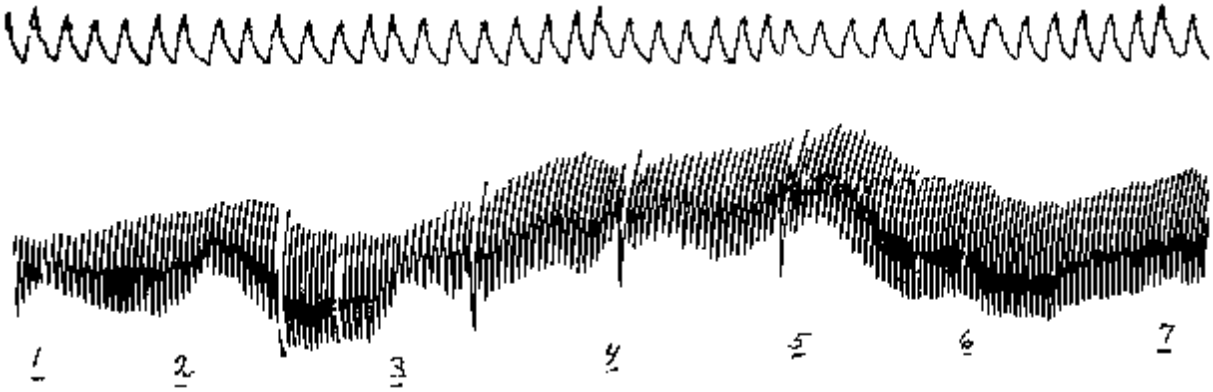

Fig. 154. *Înregistrarea unui vârf de tensiune al unui individ bănuit că a furat două lăzi cu sandale bărbăteşti de la o societate de încălțăminte, unde era angajat. Cele două lăzi au fost descoperite într-un loc întunecos de către inginerul mecanic al firmei, dar în timp ce acest se dusese să raporteze găsirea lor, cele două lăzi au fost scoase din subsol.*

Deoarece individul a cărui înregistrare este prezentată mai sus fusese informat de ceea ce se furase examinatorul s-a hotărât să-l supună unui test vârf de tensiune ca prim

test. I s-au pus următoarele întrebări: 1, "Acum două săptămâni ai furat două lăzi de cremă de ghete neagră de la firmă ?" 2: "Acum trei săptămâni ai furat trei lăzi de cremă de ghete neagră ?" 3 se referea la "la o legătură de 50 Kg de curele de piele ?", 4: "două lăzi cu ghete pentru copii"; 5: "două lăzi cu sandale bărbăteşti", 6: "două lăzi cu pantofi de damă"; şi 7: "trei lăzi cu pantofi de tenis". Observați vârful de tensiune la întrebarea 5, întrebarea ce făcea referire la obiectul critic. După finalizarea examinării, individul a mărturisit furtul sandalelor.

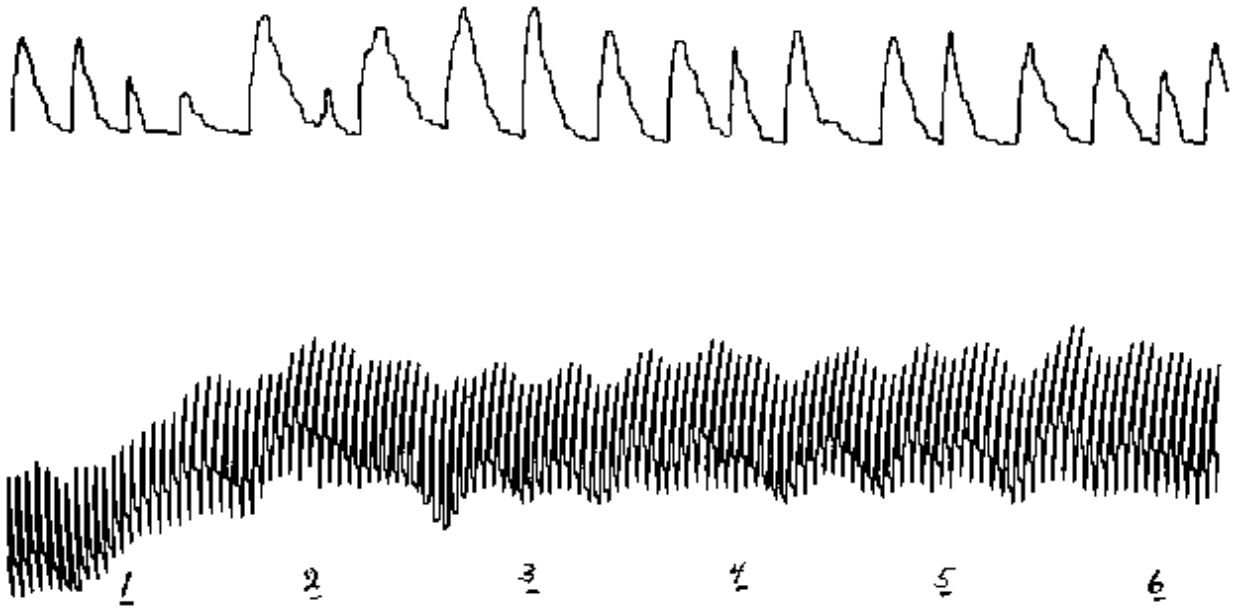

Fig. 155. *Acest individ era bănuit că a delapidat o sumă de bani pe o perioadă de câțiva ani. Înregistrarea testului de mai sus a fost obținută înainte de a se fi realizat o anchetă completă. Observați creşterea treptată a tensiunii arteriale până la întrebarea 2 şi continuarea traseului la acelaşi nivel de-a lungul înregistrării. În cursul testului au fost puse următoarele întrebări referitoare la următoarele sume: 4650$ (1), 5500$ (2), 7500$ (3), 8500$ (4), şi 10000$ (5). După finalizarea examinării individul a recunoscut că a furat cei 5500$.*

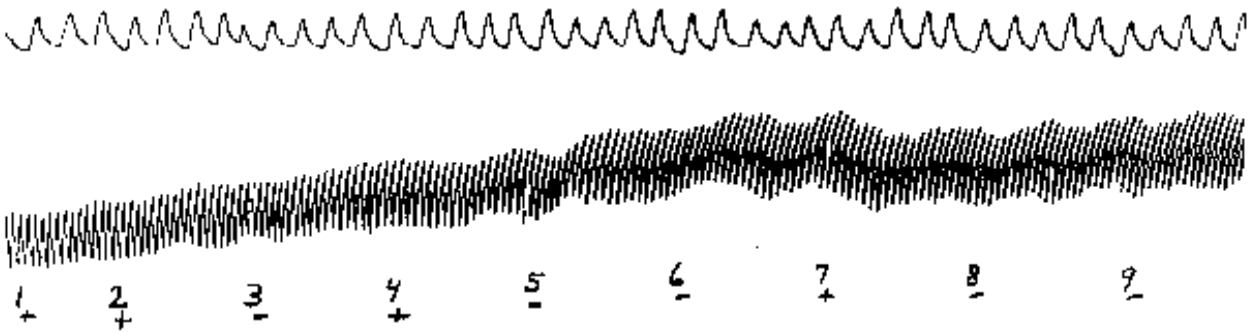

Fig. 156. *Ocazional, va apare un vârf de tensiune în înregistrarea unui test obişnuit, cu întrebare de control, al unui individ care minte decât la una din întrebările testului. De exemplu, observați la înregistrarea de mai sus a unui bănuit de a fi furat câteva sume de bani specificate, creşterea treptată a traseului tensiunii până la întrebarea de control*

6, urmată apoi de o normalizare. Aceasta a fost corect interpretată ca indicând sinceritatea individului cu privire la întrebările relevante 3, 5, 8 şi 9, dar minţind la întrebarea de control 6 ("În afară de ceea ce mi-ai spus, ai mai furat vreodată ceva ?"). Vârful de tensiune al pulsului apare ca o modificare a frecvenţei amplitudinii sau ca o neregularitate generală a bătăii pulsului, la întrebarea crucială. (Vezi fig. 157.)

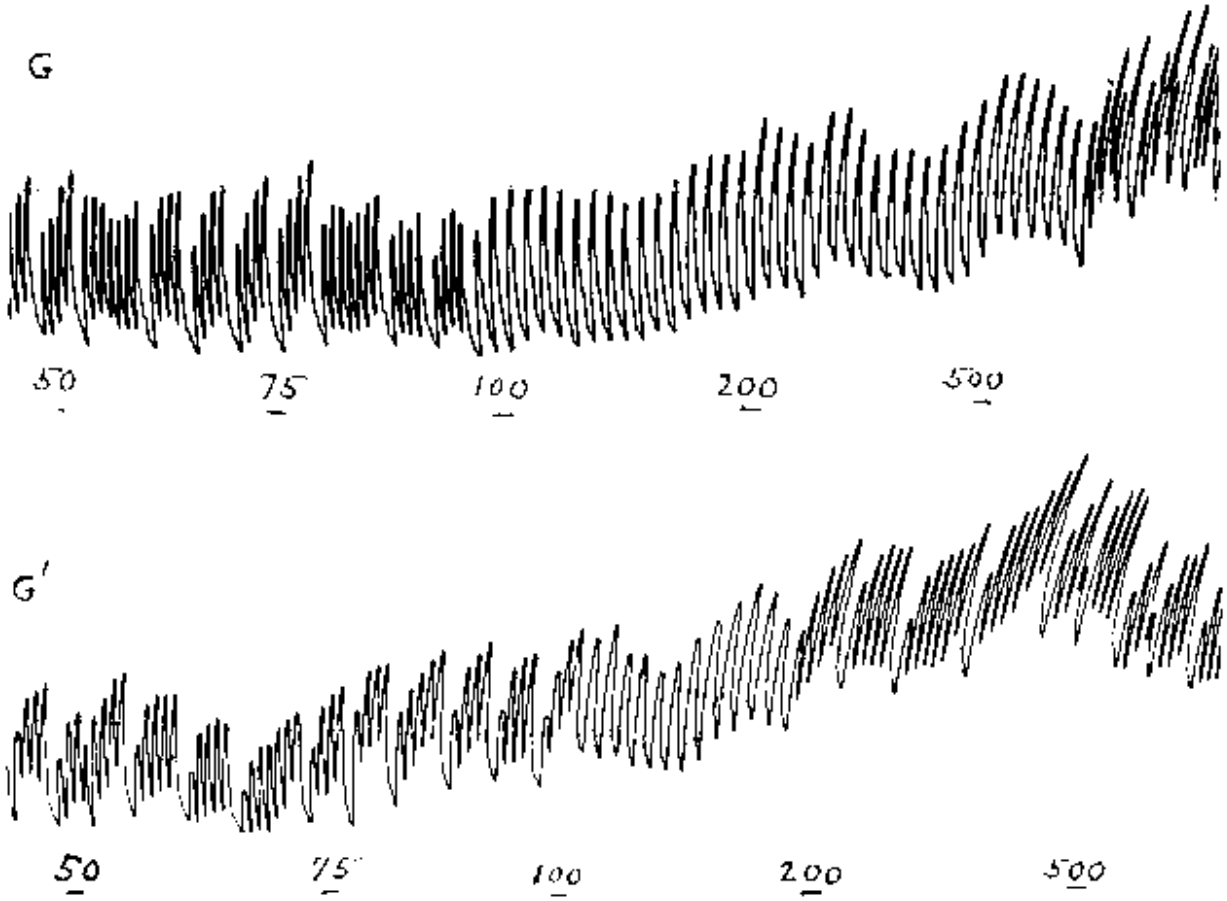

Fig. 157. *Înregistrările a două teste vârf de tensiune ale unui individ bănuit că ar fi furat un număr de lăzi de whiskey de la patronul său al unui magazin de băuturi alcoolice. Observaţi pe ambele înregistrări modificarea frecvenţei pulsului şi a modelului pulsului la 100, care reprezintă numărul de lăzi pe care individul a mărturisit ulterior că le-a furat.*

Vârful de tensiune al respiraţiei poate apărea ca (1) o reţinere la întrebarea critică (Fig. 158); (2) o reţinere generală sau o respiraţie neregulată până la şi inclusiv punctul critic urmată după aceea de o respiraţie normală (Fig. 159); (3) o creşterea treptată a liniei de bază până la şi incluzând punctul critic urmată apoi de o coborâre la normal (Fig. 160); sau (4) o descreştere treptată a liniei de bază până la punctul critic iar după aceea o creştere la normal (Fig. 161).

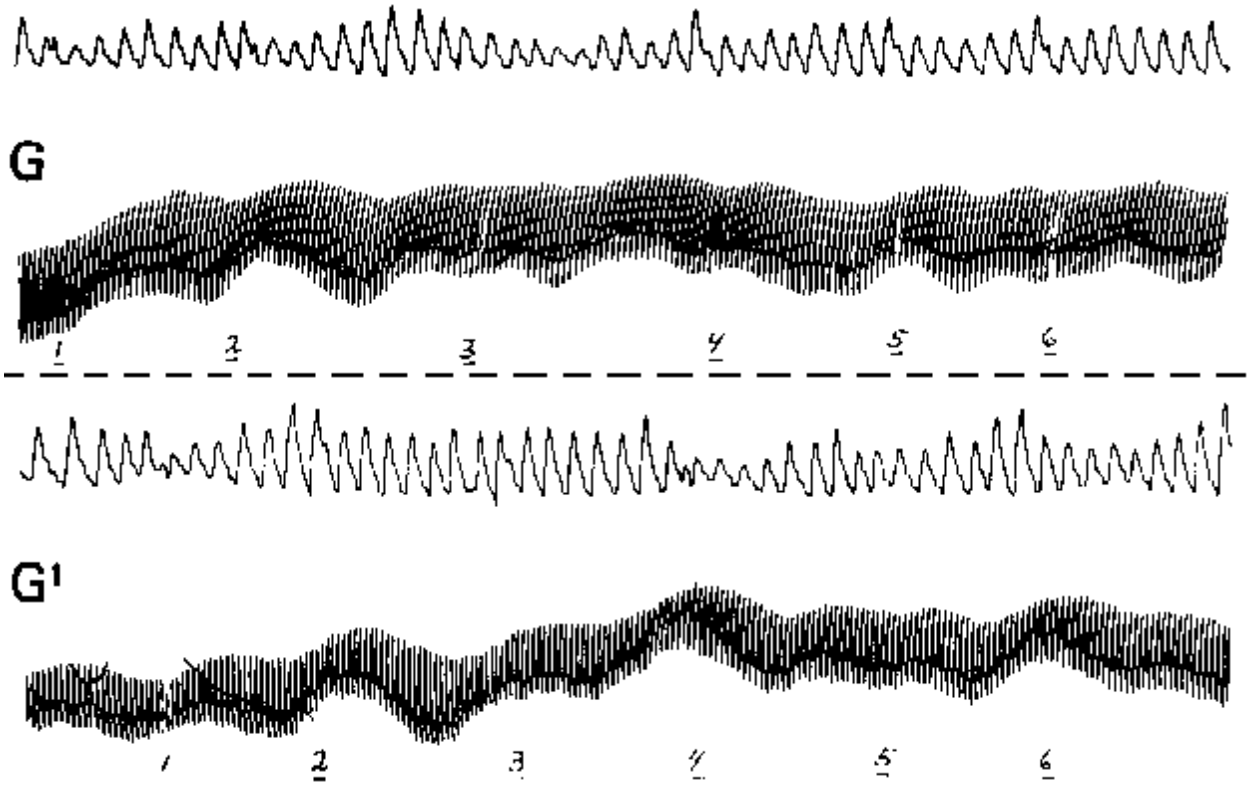

Fig. 158. *Două înregistrări ale testelor vârf de tensiune ale unui individ bănuit de delapidare. Înaintea acestor teste, dar după ce au fost efectuate testele obişnuite cu întrebări de control, el admis faptul că realizat delapidarea a 300$. Scopul testului G era de a stabili dacă furturile sale totale nu depăşiseră 300$, iar în caz afirmativ totalul sumelor delapidate. Întrebarea 1 a fost: "Ai furat mai mult de 300$?"; 2: "mai mult de 750$?"; 3: "mai mult de 1200$?"; 4: "mai mult de 2000$?"; 5: "mai mult de 3000$?"; 6: "mai mult de 4000$?". Observați un vârf de tensiune pe traseul tensiunii arteriale între întrebările 3 şi 4, precum şi reținerea respirației. Ca urmare a testului G individul a mărturisit că a furat 1200$, dar din această sumă el nu luase în ultimii doi ani decât 75$. În testul G^1 i s-a administrat un test vârf de tensiune în scopul de a se stabili dacă luase mai mult de 75 $ în cursul ultimilor 2 ani, iar în caz afirmativ ce sumă. Observați reținerea respirației însoțită de vârful de tensiune la întrebarea 4 a testului G^1 când a fost întrebat: "Ai furat mai mult de 500$ în cursul ultimilor 2 ani ?" Întrebarea 1 se referea la mai mult de 75$; 2, 150$; 3, 300$, 5, 750$; şi 6, 1200$. În urma testului a mărturisit furtul a 500$ în decursul ultimilor 2 ani.*

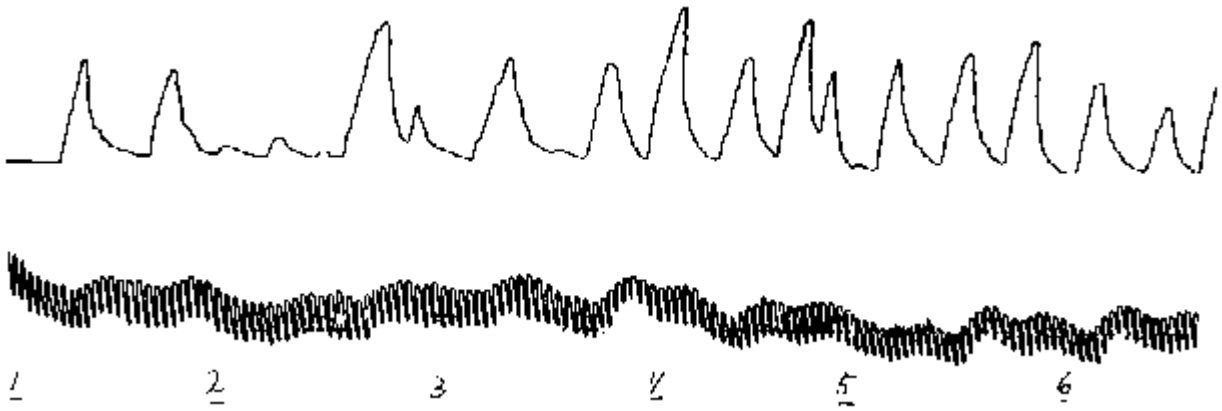

Fig. 159. *Pe înregistrarea acestui delapidator se pot observa reacțiile la întrebările cu privire la sumele variabile care constituiau totalul sumelor delapidate de el: 5500$ (1); 6000$ (2); 6500$ (3); 7000$ (4); 7500$ (5); 8000$ (6). Observați reținerea generală a respirației până la şi inclusiv întrebarea 3 referitor la suma de 6500$ sumă pe care a recunoscut-o ulterior.*

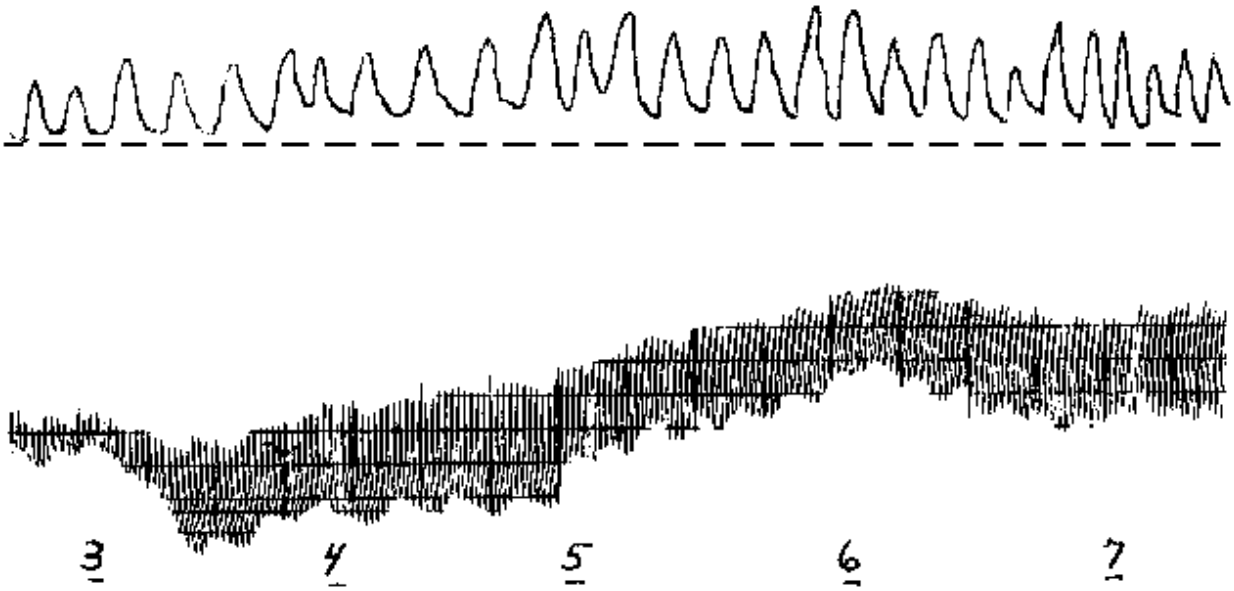

Fig. 160. *În acest caz, individul era un salariat al unei mari firme de împachetat carne. El era bănuit că s-a folosit de produsele de carne ale societății în propriul său beneficiu. În testul de mai sus s-a făcut un efort pentru a se stabili cuantumul cumulativ al furturilor. La întrebarea 3 a fost întrebat dacă totalul era de 100$; la 4, 500$, la 5, 1000$, la 6, 5000$, la 7, 10000$. Observați ridicarea nivelului de bază al traseului respirației sale până la şi inclusiv întrebarea 6 referitoare la suma de 5000$. Notați, de asemenea, că punctul cel mai înalt al tensiunii arteriale a survenit la întrebarea 6. Ca urmare a testului, a mărturisit că furturile sale totalizau 5000$. (Linia de sub traseul respirației a fost inserată în această imagine pentru a indica extinderea până la care traseul deviază de la linia de bază normală.)*

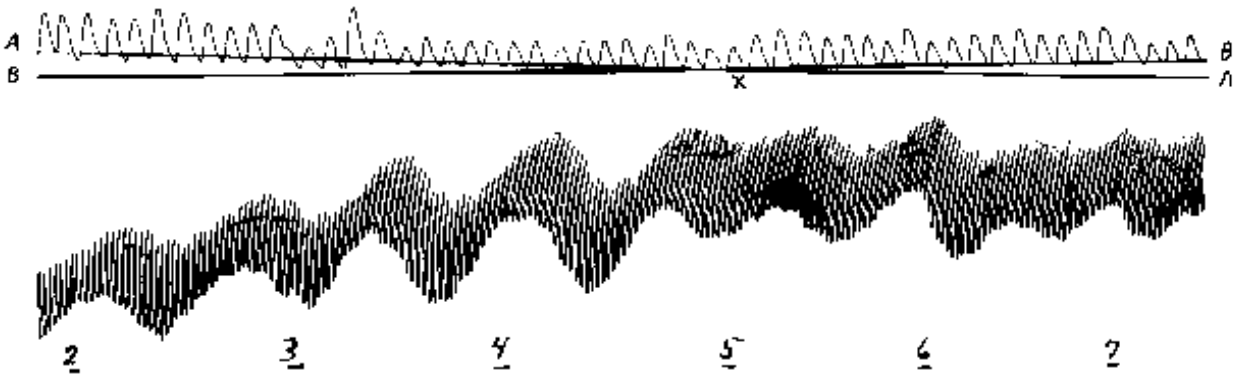

Fig. 161. *În această înregistrare a unui test vârf de tensiune, observați scăderea treptată a liniei de bază până la X, la întrebarea 5, urmată de o revenire la normal. Linia A a fost inserată pentru a indica linia de bază a respirației până la întrebarea 5, iar linia B pentru a indica linia de bază de la acest punct mai departe. Ulterior individul a mărturisit că suma la care făcea referire întrebarea reprezenta cuantumul materialelor furate.*

Vârful de tensiune atât pe traseul respirației cât şi pe traseul tensiunii arteriale, sau pe traseul respirației şi pe traseul pulsului, sunt ilustrate în figurile 162-165.

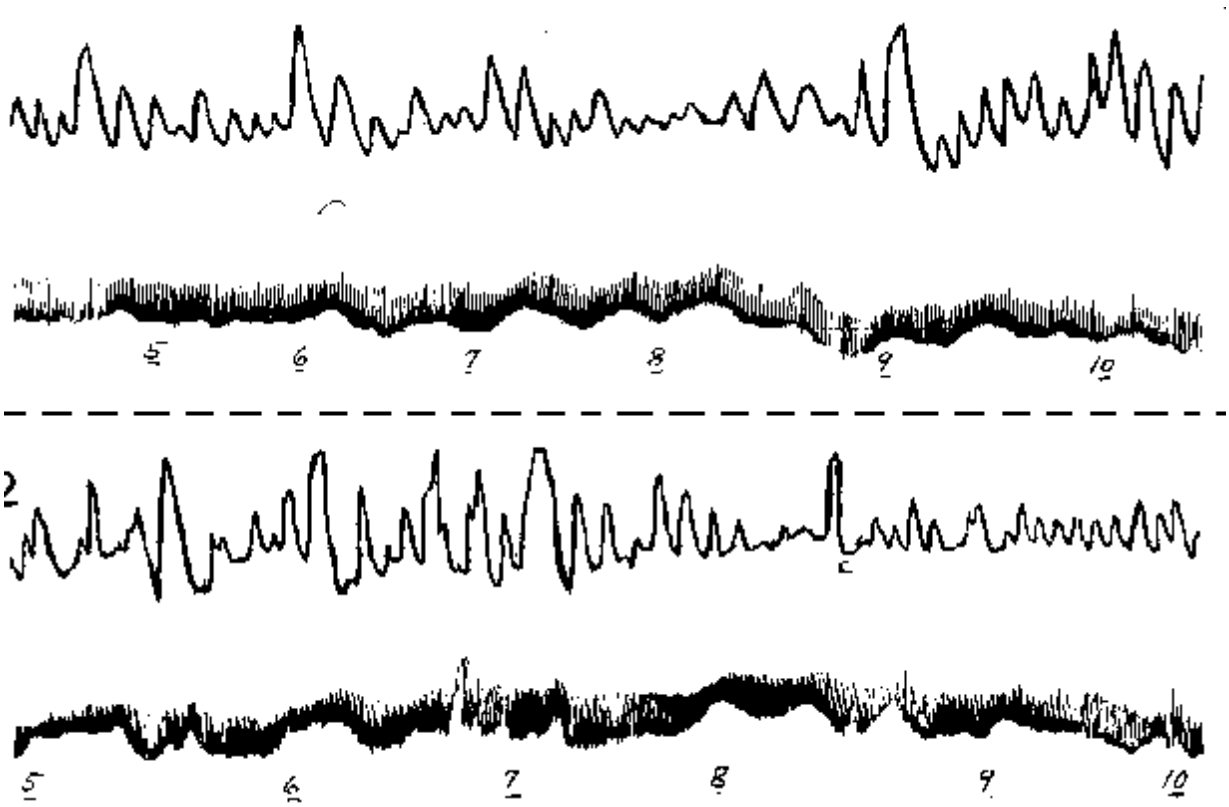

Fig. 162. *Cei doi indivizi ale căror înregistrări apar aici erau bănuiți de a fi împuşcat un şerif. Testele lor anterioare indicau minciuna. Testele 1 şi 2 de vârf de tensiune ilustrate mai sus au fost efectuate în scopul de a se stabili, cine din 10 persoane posibile a condus automobilul din care s-a tras. În fiecare test au fost incluse numele persoanelor, incluzând şi*

numele celor doi suspecți principali în cadrul întrebărilor: "A condus ... automobilul ?" Observați la #1 cum bănuitul Tony G. a avut un vârf de tensiune la întrebarea 8, unde a fost întrebat: "Dumneata, Tony G., ai condus automobilul ?". Observați, apoi, la testul #2 cum suspectul Cecil L. a avut un vârf de tensiune la aceeaşi întrebare: "Stii că Tony G. a condus automobilul ?". După condamnarea lor, unul din ei a scris o scrisoare judecătorului care-i condamnase, recunoscând implicarea lor în asasinarea şerifului şi confirmând acest amănunt al infracțiunii, şi anume că – Tony G. condusese automobilul. (Cu privire la cine a împuşcat pe şerif, a se vedea fig. 163.)

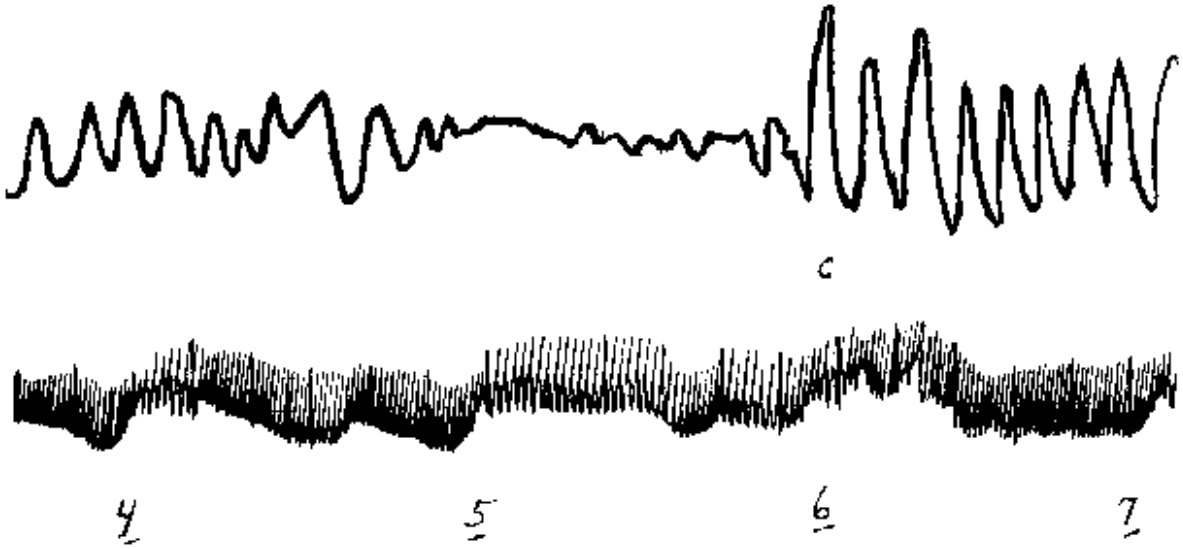

Fig. 163. *Aceasta este o porțiune a unui test vârf de tensiune în acelaşi caz prezentat anterior şi ilustrat în fig. 162. În acest test, numele a 10 persoane, inclusiv individul aflat în curs de cercetare au fost incluşi în întrebarea: "A împuşcat ... pe şerif ?". Observați modificarea frecvenței pulsului la întrebarea 5, însoțită de reținerea respirației, când a fost întrebat: "Dumneata, Cecil, ai împuşcat pe şerif ?" (litera C reprezentă o tuse a individului la întrebarea 6).*

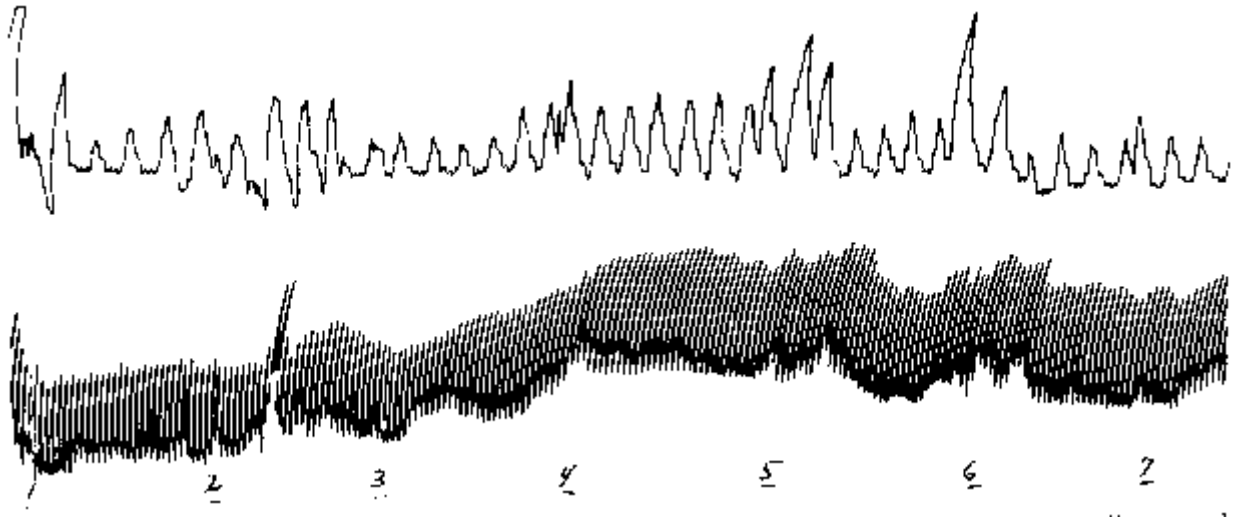

Fig. 164. *Un test vârf de tensiune al unui delapidator. După testele obişnuite cu întrebare de control, individul a mărturisit că a delapidat 1000$. Scopul acestui test a fost de a verifica dacă a furat mai mult de 1000$. La 1 a fost întrebat dacă a furat mai mult de 1000$; la 2 mai mult de 2000$; la 3 mai mult de 5000$; la 4 mai mult de 10000$; la 5 mai mult de 20000$; la 6 mai mult de 30000$; la 7 mai mult de 40000$. Observați respirația dezordonată de-a lungul testului, ceea ce indică efortul de a scăpa de detectare, dar notați şi vârful de tensiune la întrebarea 5 pe traseul tensiunii arteriale. Dup test, individul a mărturisit că totalul sumei furate a fost de aproximativ 22000$.*

Ceea ce urmează, sunt faptele implicate în cazul de tâlhărie-crimă , în fig. 165 fiind ilustrate înregistrările unor vârfuri de tensiune.

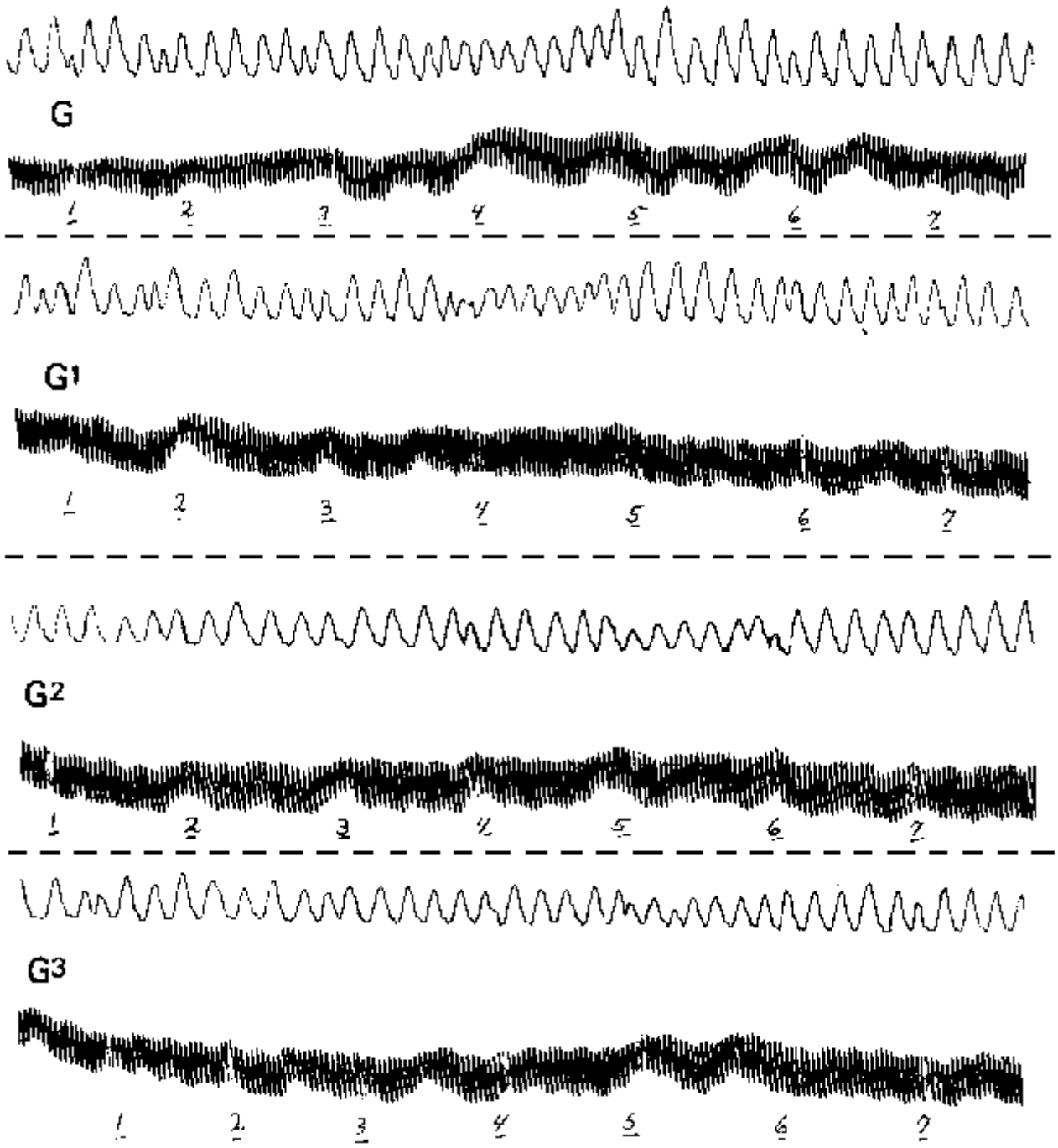

Fig. 165. *Înaintea testului G, s-a spus individului că ucigaşul făcuse un anumit lucru după ce victima fusese împuşcată. Apoi s-au citit individului următoarele întrebări ce făceau referire la diferite acțiuni pe care le-ar fi făcut ucigaşul, după care a fost întrebat dacă ştie, sau dacă i se spusese care din aceste lucruri fusese făcut. După ce a negat că ar fi avut vre-o cunoştință sau bănuială în ceea ce priveşte acțiunea individului, i s-a spus să răspundă cu "nu" la toate întrebările ce i se vor citi: 1: "Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a spart oglinda după ce l-a împuşcat ?"; 2: "Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a lăsat jaluzelele după ce l-a împuşcat ?"; 3: "Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a deschis uşa de la closet după ce l-a împuşcat ?"; 4: "Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a stins lumina din magazin după ce l-a împuşcat*

?"; 5: "Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a pus în funcțiune radioul foarte tare după ce l-a împuşcat ?"; 6: "Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a aruncat asupra sa o față de masă după ce l-a împuşcat ?"; 7: "Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a tăiat o gaură într-un tablou după ce l-a împuşcat ?". Observați la G că punctul cel mai înalt atins de traseul tensiunii a avut loc la întrebarea 4, întrebarea critică, şi notați de asemenea reținerea respirației la acest punct.

G^1 este cel de-al doilea test vârf de tensiune la care s-au pus aceleaşi întrebări. Notați reținerea respirației la întrebarea 4 şi scăderea nivelului traseului tensiunii la sfârşitul perioadei întrebării 4. Reacțiile din G şi G^1 indicau că individul ştia că luminile fuseseră stinse dup împuşcare.

Înaintea testului G^2 i s-a spus individului că ucigaşul se informase anterior de cumpărarea unui anumit obiect, şi că acel obiect va fi inclus în una din cele 7 întrebări ce i se vor pune în viitorul test. Din nou individul a asigurat pe examinator că nici nu ştia, şi nici nu bănuia despre ce obiect era vorba. Apoi s-a efectuat testul G^2 cu următoarele întrebări: 1: Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a cerut să cumpere un scaun ?; 2: Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a cerut să cumpere un bufet ?; 3: Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a cerut să cumpere un frigider ?; 4: Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a cerut să cumpere un pat ?; 5: Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a cerut să cumpere o sobă ?; 6: Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a cerut să cumpere o canapea ?; 7: Dacă cel care l-a împuşcat pe Chipley a cerut să cumpere o saltea ?. Observați la G^2 vârful de tensiune pe traseul tensiunii arteriale la întrebarea 5 şi de asemenea reținerea respirației. Aceleaşi reacții le-a avut si la G^3. Aceste înregistrări ale testelor vârf de tensiune indică foarte clar că individul ştia că obiectul pe care-l dorea să-l achiziționeze ucigaşul era o sobă.

Bazat pe rezultatul testelor vârf de tensiune examinatorul a concluzionat cu încredere că individul mințea atunci când nega împuşcarea victimei, Chipley.

Fapta a fost săvârşită într-un magazin de produse secondhand situat în spatele magazinului proprietarului. Asasinul venise la locuință după închiderea magazinului. El a spus soției proprietarului că doreşte să cumpere o sobă. Dânsa i-a spus că soțul va redeschide magazinul pentru a-l servi. După ce a deschis magazinul, proprietarul a acționat comutatorul care a aprins o lumină în magazin şi una la intrare. Curând după aceea s-au auzit două împuşcături. Soția proprietarului care rămăsese în casă a fugit la ieşirea din spate şi de acolo l-a observat pe "client" ieşind afară din magazin, intrând înapoi, şi apoi fugind imediat după ce stins lumina magazinului.

În relatările apărute în ziare cu privire la această crimă, nu s-a menționat nici faptul că ucigaşul s-a prezentat ca un potențial cumpărător al unei sobe, nici că s-a întors în magazin pentru a stinge luminile. Mai mult, după ce poliția a arestat pe cel bănuit, acestuia nu i s-au adus la cunoştință nici unul din aceste amănunte de mai sus. Era deci logic să se deducă faptul că singura explicație a cunoaşterii acestor amănunte era ca individul care cunoaşte acest amănunt să fi săvârşit crima.

Arestarea efectuată în urma aplicării celor două teste, explică natura şi semnificația lor.

Vârfurile de tensiune în traseele mişcărilor şi presiunilor musculare, şi în traseele GSR.

Deşi se pot obține vârfuri de tensiune pe traseele mişcărilor musculare şi pe cele ale GSR-ului, o discuție mai detaliată şi o exemplificare a acestor criterii vor fi rezervate pentru o abordare a lor ulterioară a principiilor care stau la baza lor.

ÎNDRUMĂRI SUPLIMENTARE PENTRU INTERPRETAREA TRASEELOR RESPIRATORII PRECUM SI ALE TENSIUNII

Răspunsuri anticipatorii.

Aşa cum am afirmat anterior şi cum am exemplificat (Fig. 21), o reținere a respirației, sau orice altă deviere a traseului, de obicei nu este semnificativă decât dacă are loc după răspunsul la o întrebare sau cel mult nu mai devreme decât după un interval de un ciclu. Dacă acestea apar mai devreme ca în fig. 166 şi 167, nu au nici o semnificație ca şi criterii de minciună, în afară de cazul că alte porțiuni ale înregistrărilor individului conțin indicații de eforturi de deviere. Totuşi, când un răspuns la poligraf are loc înaintea răspunsului verbal şi continuă după acest răspuns poate fi considerat ca indice de minciună.

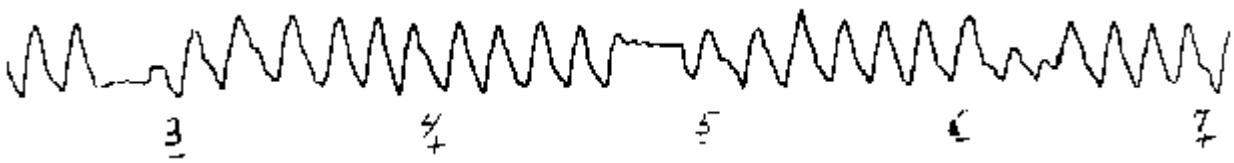

Fig. 166. *O exemplificare a nesemnificației unui răspuns pe traseul respirației care precede completarea unei întrebări, în comparație cu semnificația pe care o are un răspuns care survine după ce întrebarea a fost adresată şi a primit răspuns. Pe traseul respirației al*

unui individ bănuit de furt, observați cum răspunsurile la întrebările relevante 3 şi 5 au precedat sfârşitul întrebărilor, în timp ce răspunsurile pe traseul respirației la întrebarea de control 6 au avut loc după sfârşitul întrebării şi primirii răspunsului. Individul spune adevărul cu privire la întrebările 3 şi 5 şi minte la întrebarea 6.

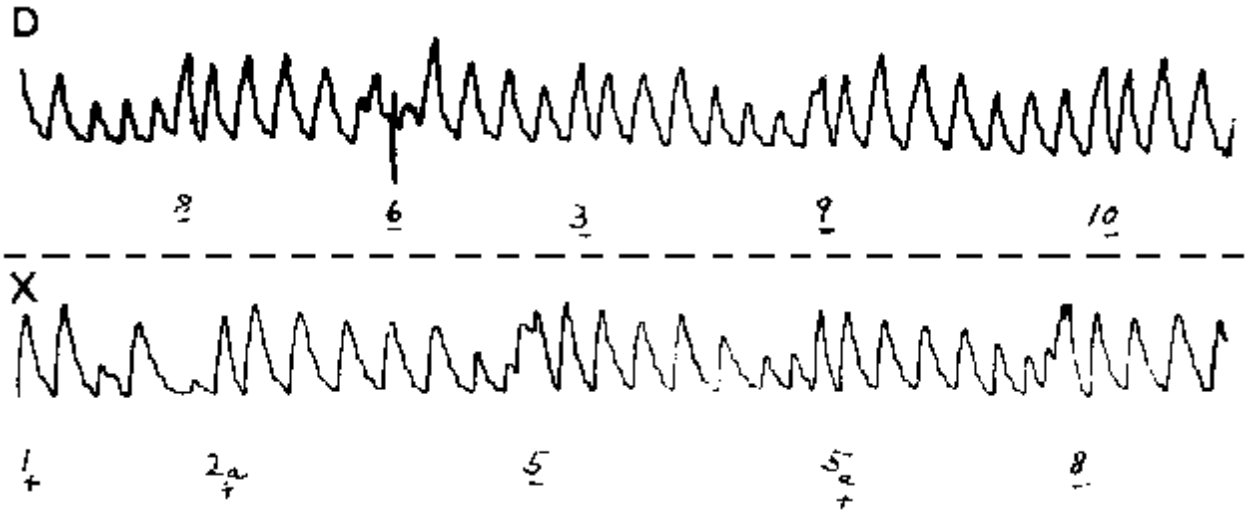

Fig. 167. *O altă exemplificare a nesemnificației răspunsurilor respiratorii premature pe traseelor unui individ sincer bănuit de furt. În înregistrările primului şi celui de-al treilea test (neilustrat aici) individul începe, pe traseul respirației cu un răspuns specific chiar la începutul momentului când examinatorul începe să-i adreseze fiecare întrebare relevantă. La testul cu cartonaşe (nu este ilustrat aici), nu au existat astfel de răspunsuri specifice premature când s-au pus oricare din întrebările referitoare la numărul ales.*

Observați la testul întrebărilor combinate, *D*, stopul respirator care a avut loc ori de câte ori examinatorul începea să pună întrebările relevante 8, 9 şi 10. La testul *X* examinatorul a procedat la punerea câtorva întrebări *lungi*, întrebările *neutre* 2a şi 5a, de fiecare dată individul a avut un stop respirator când examinatorul începea întrebarea. După acest test, individul a fost întrebat la ce se gândea atunci când i s-au pus întrebările 8, 9 şi 10 la testul *D*, şi de asemenea când i s-au pus întrebările lungi neutre la testul *X*. Individul a declarat că asculta foarte atent pentru a înțelege foarte bine întrebările şi pentru a fi sigur că răspunsurile sale erau corecte.

Aşa cum afirmat şi exemplificat anterior (Fig. 21), un răspuns specific pe traseul respirației nu este semnificativ decât atunci când are loc după terminarea întrebării şi răspunsului, sau cel mult nu mai devreme de un interval de un ciclu înainte să se fi răspuns întrebării.

Răspunsuri “spot”

Uneori, examinatorul întâlneşte un individ sincer care va răspunde la întrebările diverselor teste cu o suprimare a respirației ori de câte ori i se pune prima întrebare relevantă, indiferent care din ele; sau poate au modificări la două întrebări diferite, datorate poziției lor față de celelalte întrebări, şi nu datorate importanței lor. Testul întrebărilor combinate va evidenția faptul că un astfel de individ are răspunsuri “spot”. (Vezi figurile 168 şi 169).

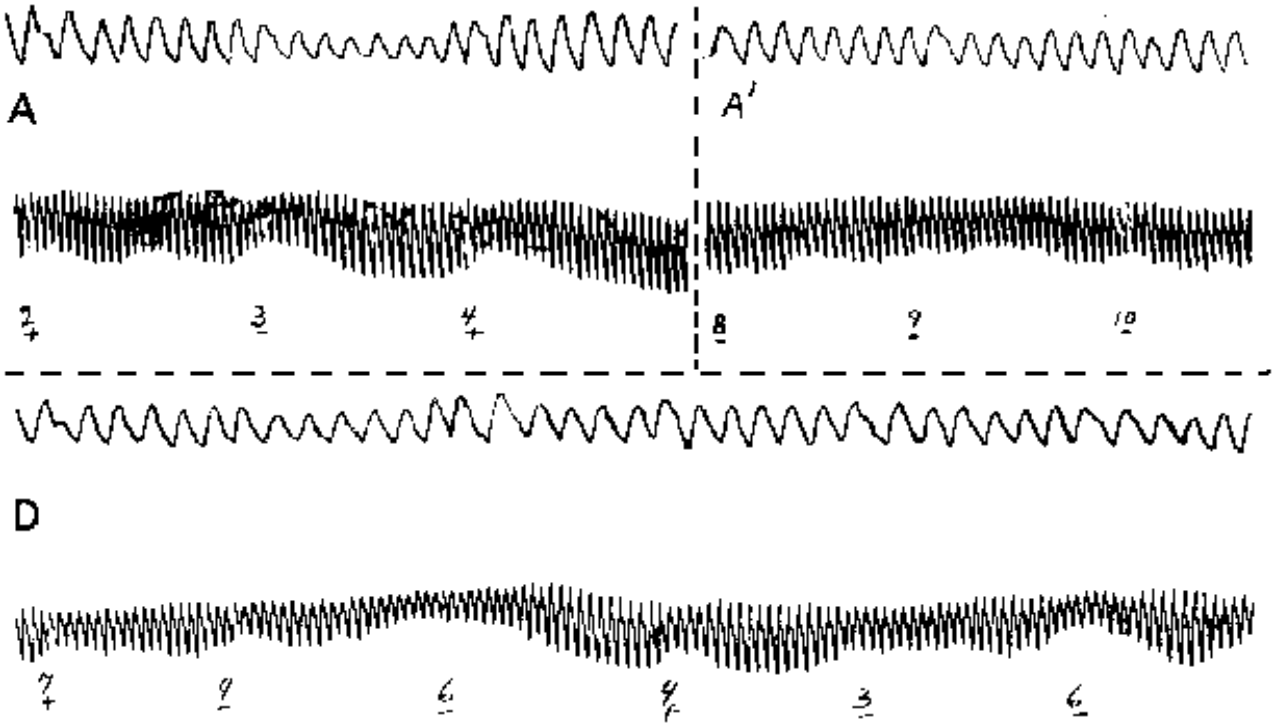

Fig. 168. *Ilustrarea unui caz al unui individ sincer care dădea răspunsuri “spot” primei întrebări relevante a oricărui test. La prima înregistrare, A, a acestui individ (prezentată aici în două secțiuni), ea a avut un răspuns specific pe traseul respirației la prima întrebare relevantă 3, dar nu a avut nici un răspuns specific pe întrebarea relevantă similară 9. La testul D al întrebărilor combinate , observați răspunsul specific pe traseul respirației la întrebarea relevantă 9, acum fiind prima întrebare relevantă, şi lipsa oricărui răspuns specific la cea de-a doua întrebarea relevantă, de data aceasta întrebarea 3. Prin urmare, persoana examinată trebuie considerată că are răspunsuri “spot”, mai curând decât un răspuns mincinos cu privire la cauza cercetată.*

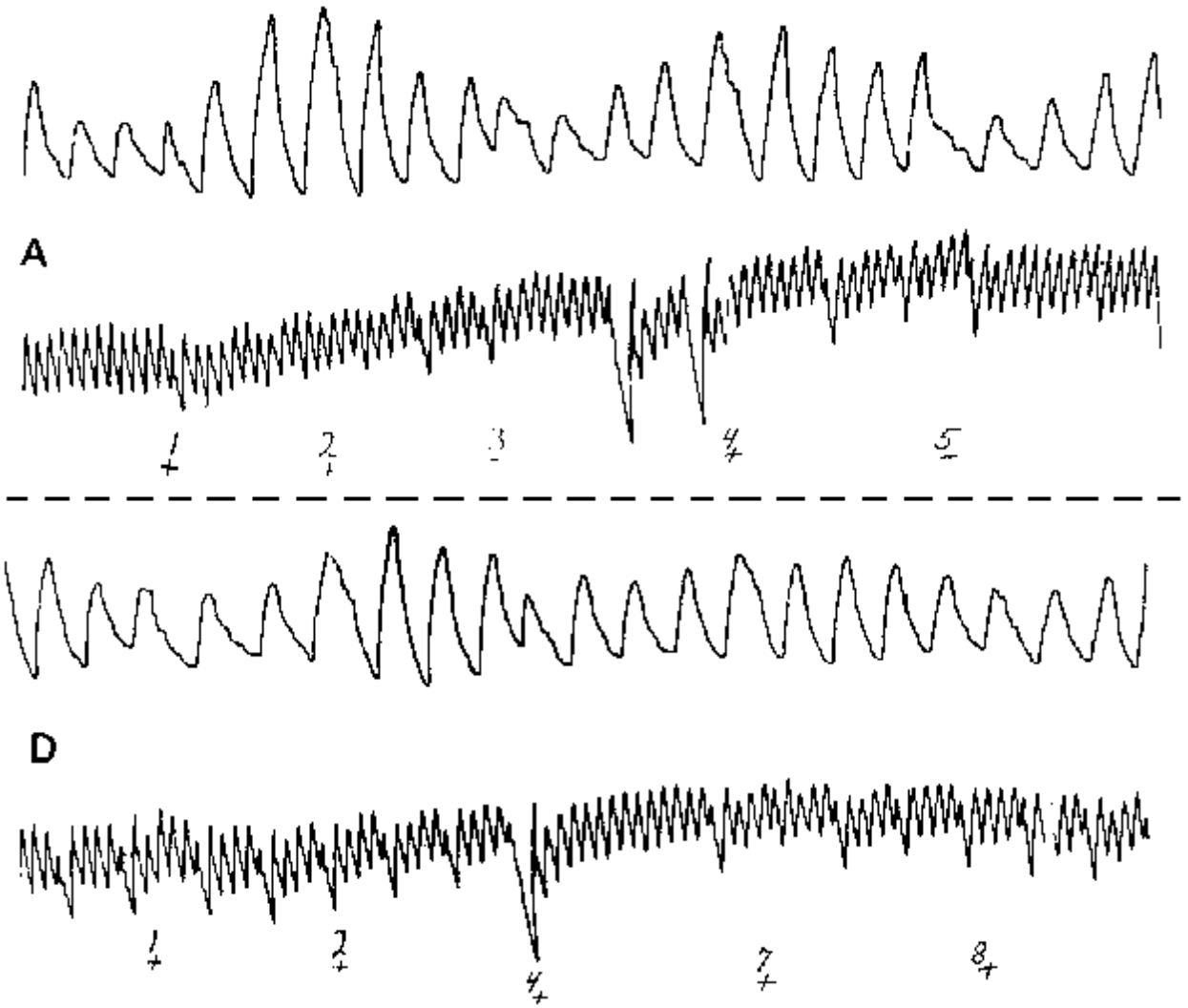

Fig. 169. *Înregistrările unui individ sincer care are răspunsuri "spot", bănuit de furt. Observați la înregistrarea primului său test A, răspunsurile specifice pe traseul respirației la întrebările relevante 3 şi 5. Totuşi, la testul D individul are din nou răspunsuri specifice la întrebarea a treia şi a cincia (4 şi 8) dar care sunt întrebări neutre. Cu alte cuvinte, acest individ are răspunsuri "spot" la orice întrebarea care se află pe aceste poziții. Un alt factor care trebuie să atragă atenția examinatorului în privința falsității indicațiilor la 3 şi 5 este stopul respirator înainte de sfârşitul primei întrebări neutre la testul a şi înainte de a răspunde la întrebarea neutră 1 de la testul D.*

Folosirea unor întrebări relevante minore ca întrebări de control

În cazurile în care întrebările de control obişnuite nu-şi ating scopul, examinatorul poate să folosească, în scop de control, o întrebare relevantă de o mai mică semnificație decât întrebările referitoare la evenimentul principal. De exemplu, dacă un

salariat este bănuit de a fi furat 10 ceasuri de aur de la patronul său, al magazinului Ace, el poate fi întrebat: “Ai furat vreodată ceva de la magazinul Ace ?” Un răspuns specific la această întrebare şi absența răspunsului la întrebarea referitoare la ceasuri, ar indica sinceritatea cu privire la furtul ceasurilor. Să considerăm acest caz real, al unui salariat suspectat că ar fi furat 1300$ din casa de bani a patronului său. El nu a avut nici un răspuns specific la întrebarea relevantă referitoare la cei 1300$, şi nici la întrebarea obişnuită de control. Atunci a fost întrebat: “Crezi că firma a pierdut aproximativ 1300$?” La această întrebare a avut un răspuns specific, iar după test, când a fost întrebat de această întrebare îl preocupă, el a răspuns că bănuia că societatea avea cam această sumă în casa de bani. Răspunsul mai mare de la această întrebare relevantă minoră, care a fost de fapt folosită ca întrebare de control, a evidențiat sinceritatea când a negat furtul celor 1300$. (Pentru înregistrări de cazuri care ilustrează valoarea unei întrebări relevante mai puțin semnificative, vezi figurile 170 şi 171.

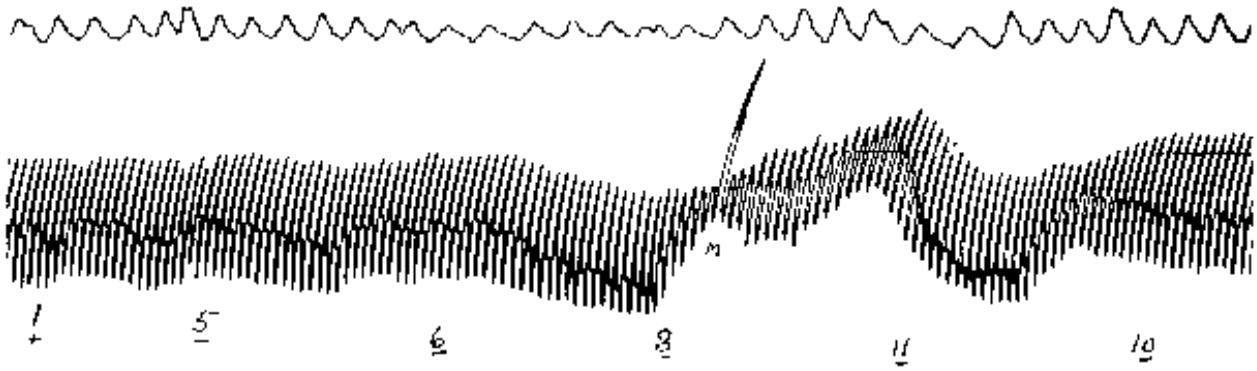

Fig. 170. *O exemplificare a utilității unei întrebări relevante minore, cu privire la cauza în curs de cercetare, folosită ca întrebare de control, unde întrebarea de control inițială nu şi-a atins scopul. În acest caz, individul era un şofer de camion bănuit că a furat de la o firmă o sobă cu gaze. La 8 a fost întrebat dacă a furat vreodată ceva de la firmă la care lucrează. Ulterior a recunoscut că a luat de la societate mărfuri în valoarea de aproximativ 10$. Răspunsul specific la întrebarea 8 şi absența răspunsului la 5 a indicat clar sinceritatea individului cu privire la furtul sobei. (M între 8 şi 11 semnifică mişcarea mâinii.)*

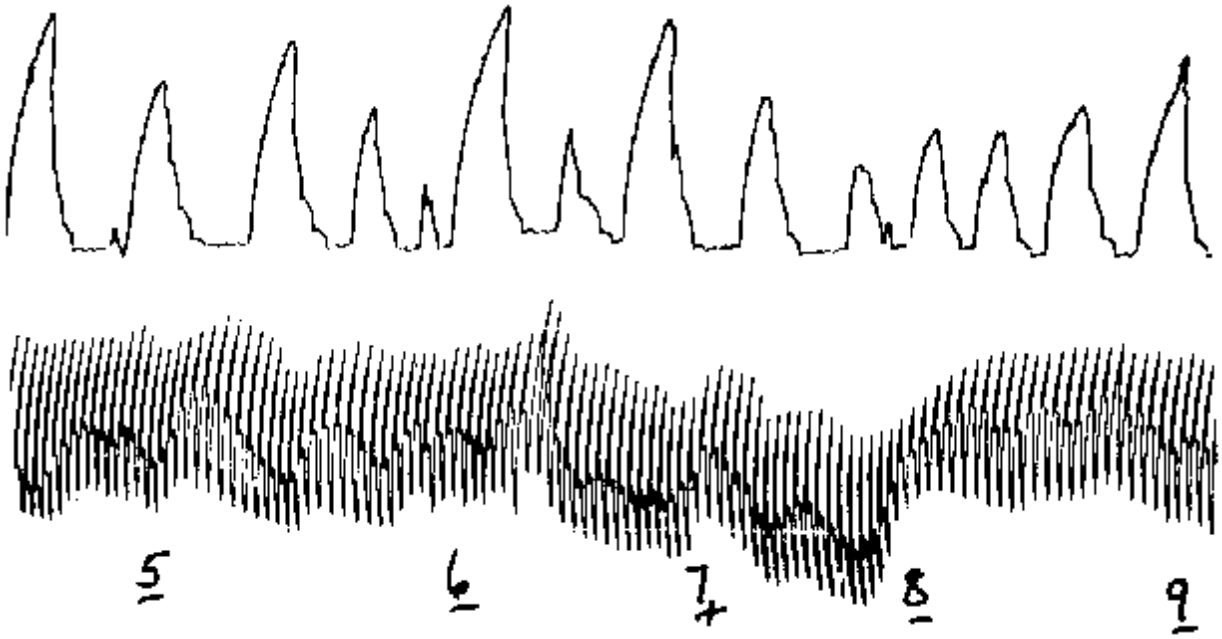

Fig. 171. *Înregistrarea unui individ învinuit că a participat la un act sexual în două ocazii separate. Întrebările 5 şi 9 se referă la cauza în curs de cercetare, iar întrebarea 8 este: "Ai luat vreodată parte la un act sexual cu Smitty ?" Întrebarea 6 este întrebare de control iar 7 este neutră. Observați la 8 suprimarea în trepte a respirației şi ridicarea linie de bază a traseului tensiunii arteriale, fapt ce indică minciuna individului. Ulterior, individul a recunoscut că a luat parte la acte homosexuale cu persoana numită dar nu la cele două aflate în cercetare. Răspunsul specific la 8 şi lipsa de răspuns la 5 a indicat clar sinceritatea individului cu privire la datele specificate.*

Motivul pentru care întrebări relevante minore pot fi folosite ca înlocuitoare de întrebări de control, se bazează ideea "întrebării încărcate emoțional" la care ne-am referit anterior. Este bazată pe premisa că, un gând al unui individ supus testării poate fi mai încărcat de sens decât altul şi că acel gând fi atât de important pentru subiect, încât acest gând să-l preocupe foarte mult excluzând şi alte gânduri din mintea sa. De aceea, dacă apare un răspuns mai mare la o întrebare mai puțin importantă ("Crezi că societatea a pierdut aproximativ 1300$?"), şi dacă subiectul explică faptul că se gândea mai mult la acea întrebare, acest răspuns trebuie să predomine în comparație cu întrebările mai importante, dar cu răspunsuri specifice mai mici ("Dumneata ai furat 1300$ din casa de bani a firmei ?").

Pe de altă parte, gândurile unui individ care minte în timpul testării poligraf, sunt de fapt preocupări în ceea ce priveşte teama de a fi detectat la întrebările relevante principale, astfel încât el este încărcat emoțional şi nu se preocupă de întrebările de control sau de întrebările relevante minore.

Atunci când se întrebuințează o întrebare relevantă mai puțin semnificativă, în scop de control, examinatorul trebuie să fie atent ca acea întrebare să fie într-adevăr cu semnificație mai mică pentru individ. Posibila capcană cu privire la acest fapt este foarte bine ilustrată în fig. 172.

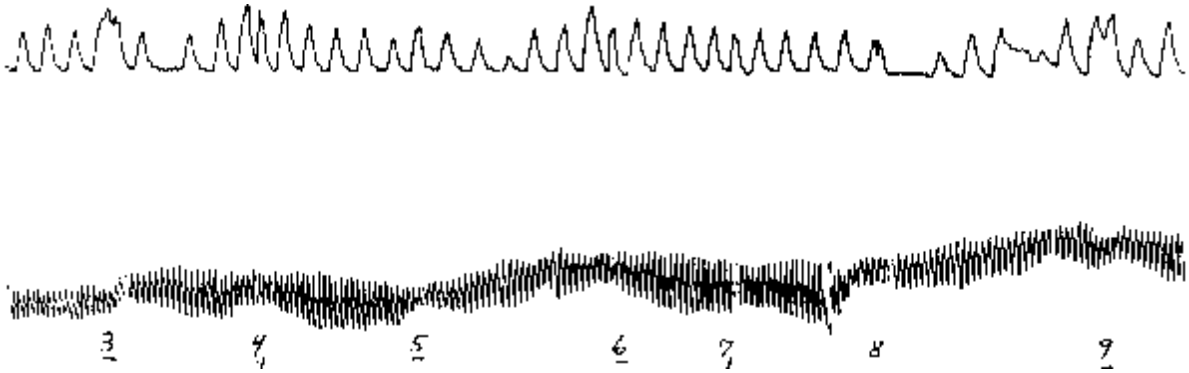

Fig. 172. *Înregistrarea testului unui individ care minte, ilustrând importanța folosirii ca întrebare de control, o întrebare relevantă de o mai mică importanță şi care este efectiv considerată de individ ca fiind de o importanță mai mică. Întrebările 3 şi 5 se refereau la accidentarea unui individ de către un automobil care a fugit de la locul accidentului. 6 este întrebarea de control obişnuită, iar 8 a fost: "Ai părăsit locul unui accident în ziua de 22 august ?". Observați răspunsul mult mai specific la întrebarea 8 decât la 3 şi 5, deşi 8 poate fi considerată în general minoră față de lovirea efectivă a unui pieton. Totuşi, pentru acest individ, faptul de a fi părăsit locul accidentului, aşa cum a făcut el, era considerat de o importanță mai mare, fapt care, desigur, ar fi adevărat în cazul în care conducătorul auto nu se considera vinovat de accident. În plus, indiferent de lipsa de responsabilitate pentru accident, el ştie că fapta de a părăsi locul accidentului constituie o infracțiune.*

Respirația în general dezordonată

Semnificația unui traseu al respirației în general dezordonat, este de obicei trecută cu vederea ca un criteriu de minciună de către examinatorii neexperimentați. Aceasta poate să apară sub mai multe forme precum modificări ale liniei de bază a traseului, modificări ale frecvenței ciclului respirator, modificări atât ale liniei de bază cât şi a frecvenței ciclului respirator. (Vezi fig. 173 – 178)

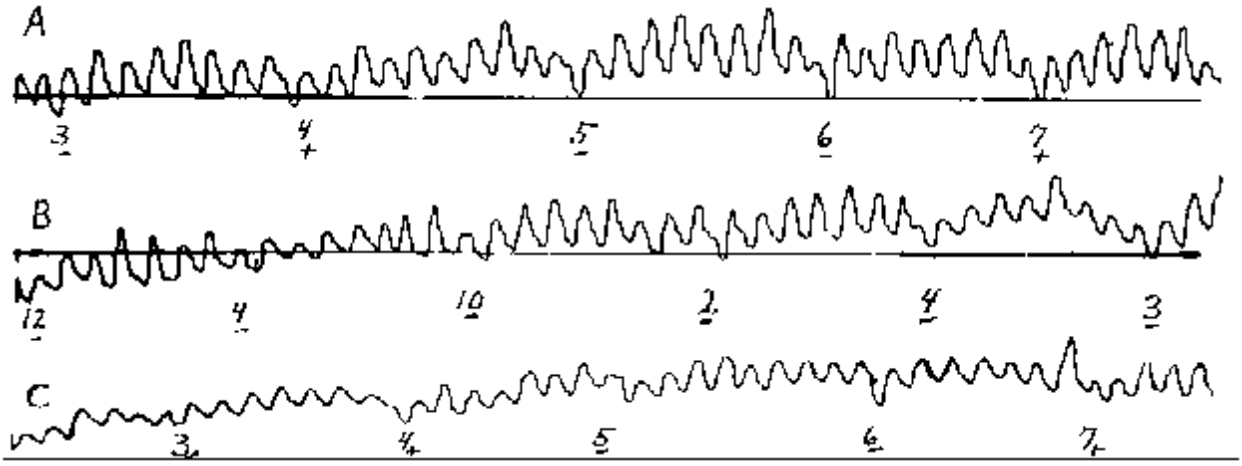

Fig. 173. *Indicatori de minciună evidențiai de natura în general dezordonată a traseului respirator, al primului test al unui individ, A, al testului B, cu cartonaşe, şi al celui de-al treilea test, C.*

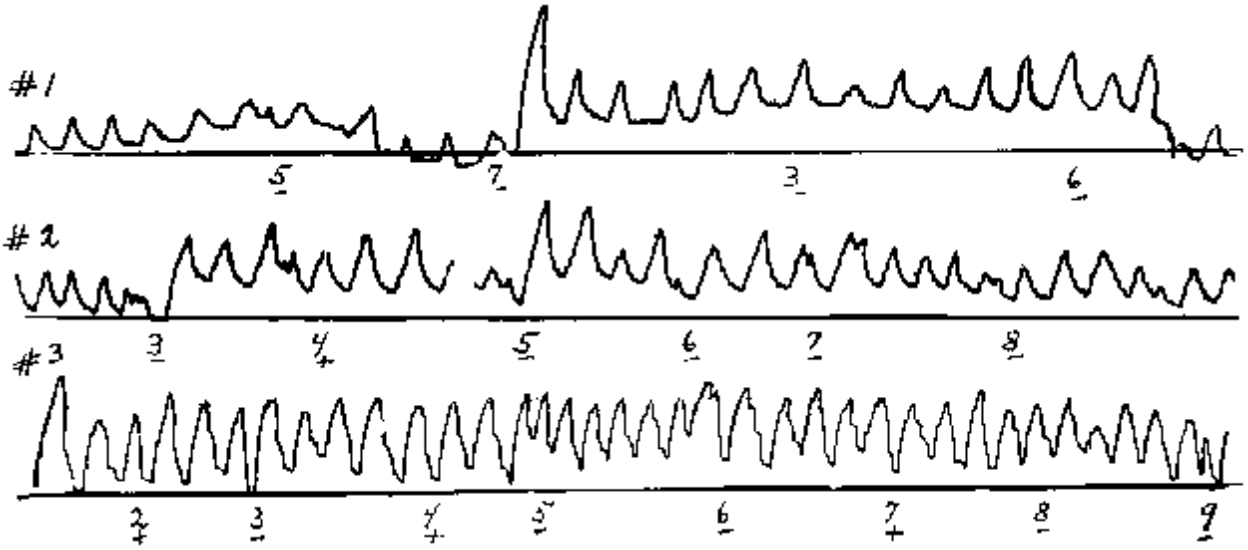

Fig. 174. *Traseele respiratorii a trei indivizi mincinoşi, în trei cazuri diferite, fără legătură între ele, care demonstrează criteriul al unui model de respirație în general dezordonată, sub forma unei lini de bază variabilă.*

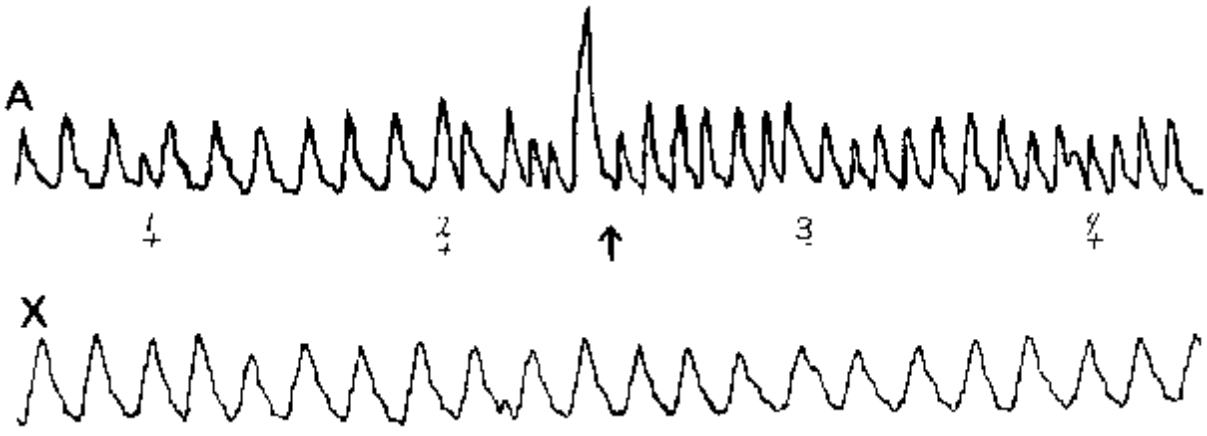

Fig. 175. *Pe A, traseul respirației al unui individ bănuit de furt, observați diferența de ciclu respirator până la săgeată, de 30 cicluri pe minut, şi accelerarea ritmului de la acest punct mai departe, 40 cicluri pe minut. Traseul X indică ciclul respirator normal al individului, când nu i se punea nici o întrebare.*

Fig. 176. *Pe traseul respirației al unui individ suspectat de înşelătorie, notați respirația mai accelerată la întrebările neutre 2 şi 7 în contrast cu modelul respirației de la întrebarea 6. Ciclurile mai puține la 5 şi 3 au fost, aparent, rezultatul unei compensări după respirație accelerată de la întrebările 2 şi 7. Ulterior, individul a recunoscut că a recurs la acest tip de respirație pentru a încerca să scape de detectare.*

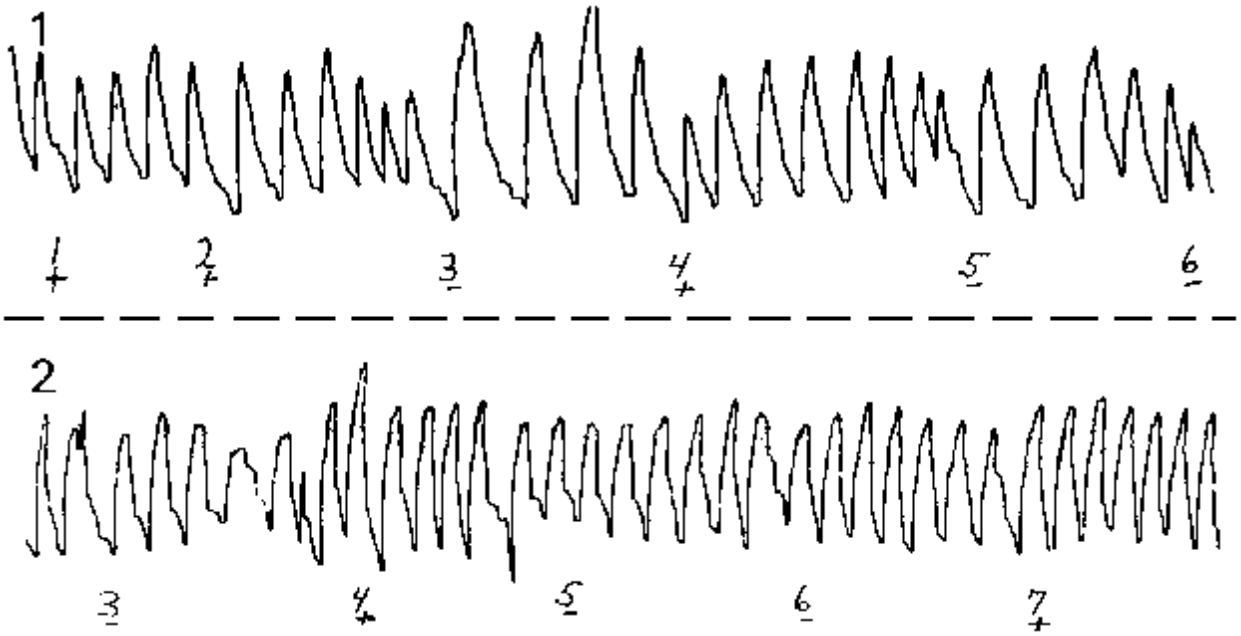

Fig. 177. *Traseele respirației unui individ bănuit de o spargere (1) şi de ale unui alt individ bănuit de tâlhărie (2), care evidențiază semnificația unui model respirator dezordonat. Pe înregistrarea individului bănuit de spargere (1), notați respirație mai înceată la întrebările relevante 3 şi 5. Pe traseul (2), notați respirația mai rapidă la întrebările neutre 4 şi 7. Ambii suspecți mințeau.*

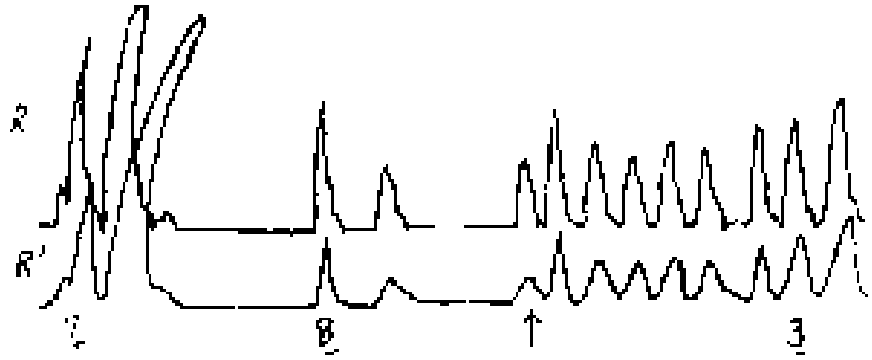

Fig. 178. *Un segment din înregistrarea unui test cu întrebări combinate al unui individ bănui că ar fi săvârşit o infracțiune sexuală. Din cauza naturii dezordonate a traseelor respirației, până la şi în timpul întrebării 8, examinatorul l-a întrebat pe individ, la săgeată: "Faci ceva prin care să încerci derutarea aparatului ?". De la acest punct modelul respirației al individului a devenit normal, evidențiindu-se astfel încercarea intenționată a individului de a-şi devia traseul respirației, anterior adresării acestei întrebări.*

Din punctul de vedere al interpretării, este mult mai uşor de stabilit sinceritatea decât minciuna unui individ, deoarece, în general, individul sincer este mult mai liniştit din punct de vedere psihic şi cooperează mai mult în timpul testării. Individul care minte probabil că va fi neliniştit şi se poate angaja considerabil în evaziune psihologică. Acest cadru psihic poate să producă înregistrări derutante ale testelor şi pot să necesite un număr mai mare de teste înainte de a-l diagnostica ca mincinos. Dacă examinatorul bănuieşte că individul încearcă în mod intenționat "să bată maşina", el trebuie să facă tot ceea ce este posibil, pentru a se convinge că tulburările care stau la baza înregistrărilor dezordonate sunt induse deliberat şi nu sunt cauzate de vreun factor emoțional sau fizic neidentificabil. Experiența ne-a arătat că în aproximativ 75% din cazurile în care înregistrările unui individ sunt dificil de diagnosticat şi că nu există deficiențe mintale, fizice sau emoționale, astfel de indivizi mint cu privire la cauza cercetată.

Precauții referitoare la comparația între răspunsurile la întrebările de control şi răspunsurile la întrebările relevante

Aşa cum am afirmat anterior, dacă răspunsul la o întrebare de control este mai mare decât acela la întrebările relevante, acest fapt indică sinceritatea. Totuşi, acolo răspunsurile la ambele tipuri de întrebări sunt foarte specifice, un răspuns puțin mai

mare la întrebarea de control nu trebuie interpretat că un indicator de sinceritate cu privire la cauza cercetată. (Vezi figurile 179 şi 180.)

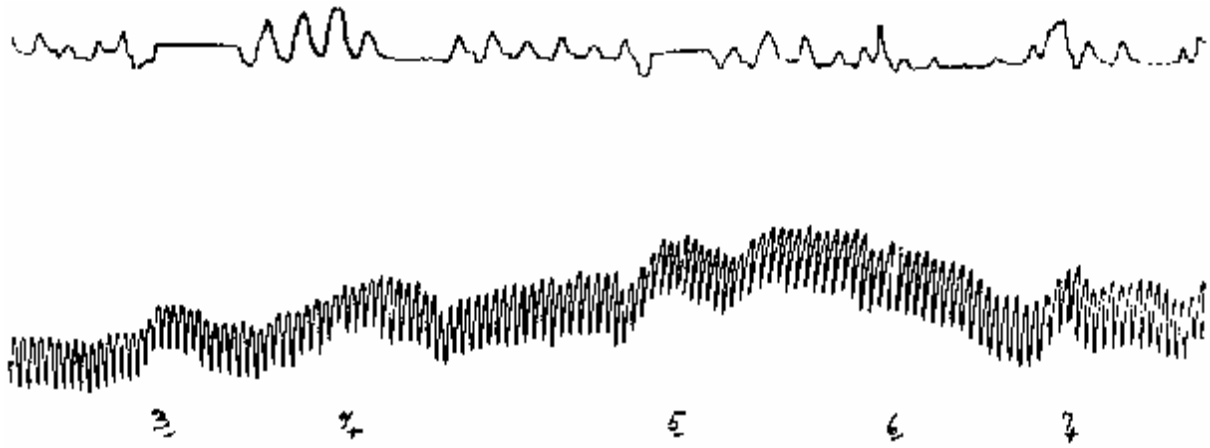

Fig. 179. *Înregistrarea unui casier la o bancă bănuit că a delapidat 26000$. Întrebările 3 şi 5 sunt relevante, 6 este de control, şi 4 şi 7 sunt neutre. În astfel de cazuri care indică răspunsuri specifice atât la întrebările relevante cât şi la cele de control (şi în special, cum este cazul de față, unde există răspunsuri specifice şi la întrebările neutre), examinatorul nu trebuie să privească răspunsul cu puțin mai mare la întrebarea 6 ca indicând sinceritatea față de întrebările 3 şi 5. Comparația nu poate fi atât de fină. Natura în general dezordonată a traseului respirator împreună cu creşterea tensiunii până la întrebarea 5 şi scăderea bruscă după aceea, pot fi considerate ca indicații de minciună, referitor la cauza cercetată. Suspectul era cel care a luat cei 26000$.*

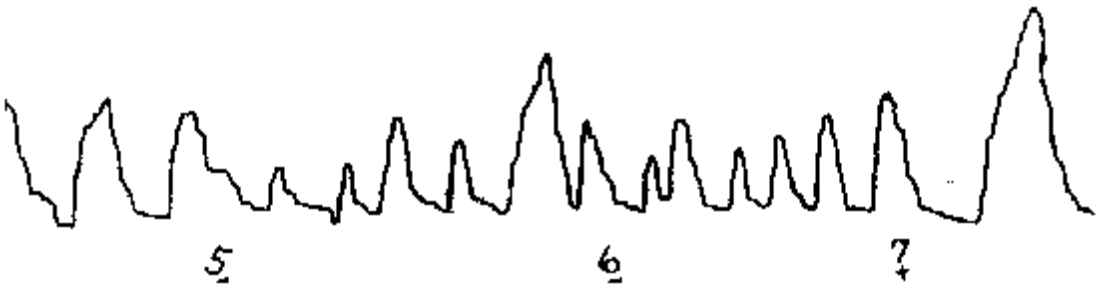

Fig. 180. *O altă ilustrare a faptului că ori de câte ori răspunsurile atât la întrebările de control cât şi la cele relevante sunt specifice, un răspuns cu puțin mai mare sau egal sau egal la întrebarea de control nu trebuie interpretat ca dovadă de sinceritate cu privire la cauza în curs de cercetare. În cazul de față, avem de-a face înregistrarea unui agent de poliție învinuit de a fi luat mită. 5 este întrebare relevantă, 6 este întrebare de control: "Ai primit vreodată vreun cadou ?" [violând regulamentul poliției]. Agentul a mințit referitor la ambele întrebări. Dar dacă examinatorul ar fi*

acordat atenție faptului că răspunsul la 6 este egal sau puțin mai mare ca răspunsul la 5, şi ar fi raportat că individul spune adevărul la întrebarea 5, ar fi greşit.

Un examinator nu trebuie să compare răspunsurile care apa în teste separate, şi în special nu trebuie să încerce să compare răspunsurile date la examinări diferite, în scopul de a stabili adevărul sau minciuna. De exemplu, în 1939 un individ a mărturisit un viol după o examinare la poligraf. După 4 ani, a fost din nou supus unei examinări pentru o altă învinuire de viol. În cursul acestei a doua examinări, răspunsurile sale au fost practic mai mici în comparație cu cele obținute în examinarea anterioară. Bazându-se pe această diferență s-a raportat că individul spune adevărul. Evenimentele ulterioare au stabilit totuşi că mințise cu privire la ambele învinuiri de viol. Explicația verificată a fost că la data celei de-a doua examinări el era convins că înregistrările vor arăta vinovăția sa, iar atitudinea sa fatalistă a produs o stare de apatie.

Trebuie să fim extrem de precauți atunci când facem o comparație între întrebările relevante şi cele de control, în acele cazuri în care există vreo indicație a unei încercări posibile de devia traseele. Asemenea încercări de scăpare pot avea drept rezultat o accentuarea a răspunsului la întrebarea de control, şi deci un diagnostic eronat. (Vezi Fig. 181.) În asemenea cazuri, nu trebuie făcută nici o încercare pentru a identifica cu exactitate care din răspunsurile individului la întrebările examinatorului sunt sincere şi care sunt mincinoase. De aceea sugerăm să se raporteze că individul nu spune adevărul cu privire la cauza în curs de cercetare, fără nici o precizare.

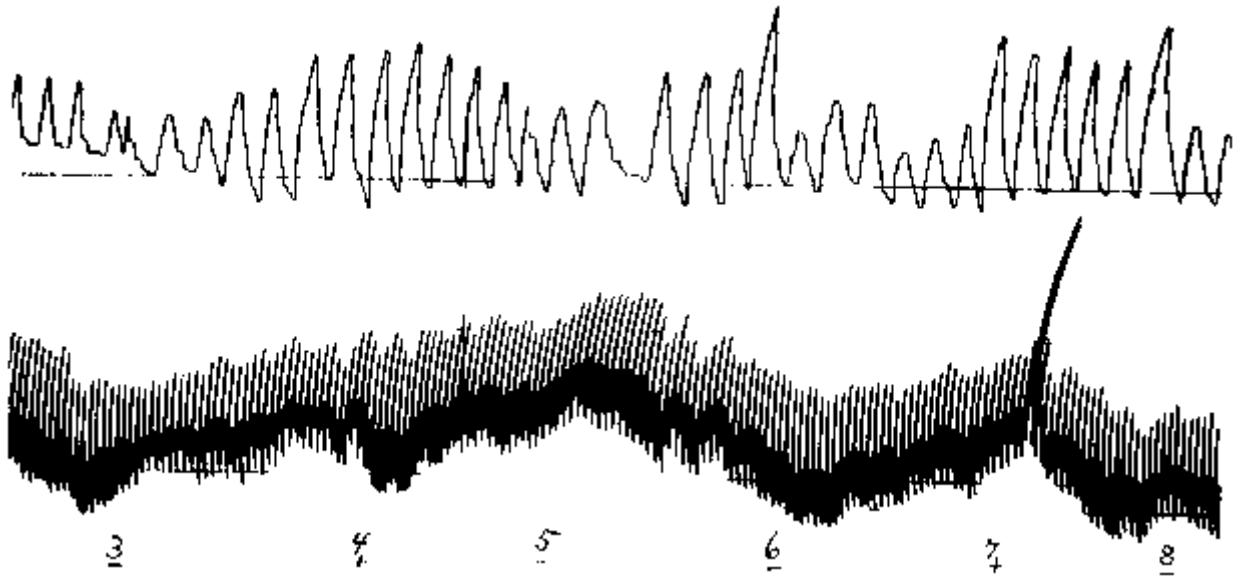

Fig. 181. *O ilustrare a principiului că acolo unde un individ încearcă prin diferite mijloace să scape de detectare, ca în cazul de hiperventilare, examinatorul trebuie să fie foarte prudent în comparația pe care o face între răspunsurile la întrebările relevante*

şi la cele de control. Acest individ mincinos a recunoscut ulterior că încercase să eludeze examinarea.

Evaluarea răspunsurilor pe traseul tensiunii arteriale

Pentru a avea un indiciu pe care să ne putem baza, un răspuns specific pe traseul tensiunii la înregistrarea unei persoane cu o inteligență medie, cu o oarecare educație, trebuie să fie însoțit de un răspuns specific oricât de mic pe traseul respirației, sau traseul respirației trebuie să aibă un aspect general dezordonat, chiar dacă numai într-o mică măsură (Vezi Fig. 182 şi 183).

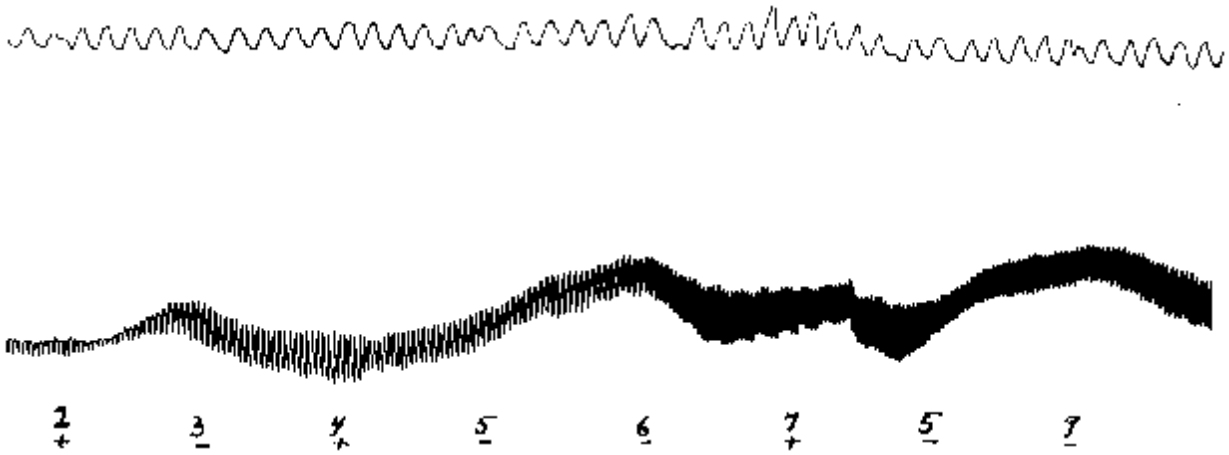

Fig. 182. *Răspunsurile specifice pe traseul tensiunii din înregistrarea de mai sus, ale unei femei inteligente, bănuită de un furt, nu au fost însoțite de nici un răspuns specific pe traseul respirației corespunzător celui de pe traseul tensiunii, şi în consecință nu au fost considerate ca indicând minciuna. În realitate ea era nevinovată.*

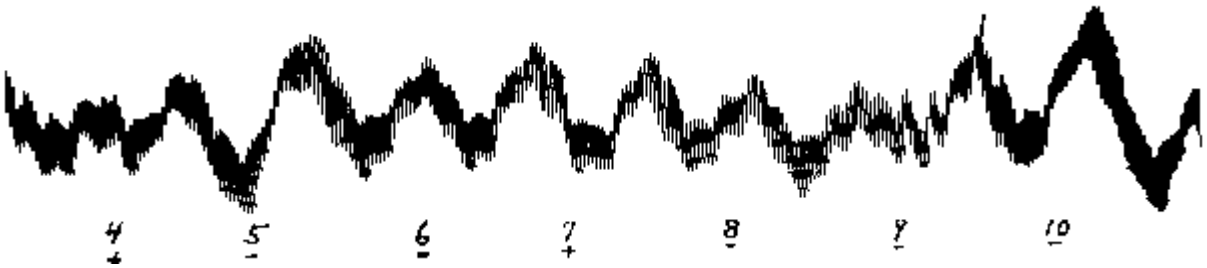

Fig. 183. *Această figură este o altă exemplificare a faptului că trebuie să existe un răspuns specific pe traseul respirației care să însoțească un alt răspuns de pe alt traseu, în cazul examinării unui individ cu o inteligență medie, înainte de a putea acorda o semnificație certă, unui răspuns specific al tensiunii precum celor indicate la întrebările relevante 5 şi 10 ale înregistrării de mai sus, ale unui individ nevinovat bănuit de furt.*

Totuşi atunci când individul este mai puțin inteligent, lipsit de cultură, este mai puțin probabil ca traseul respirator să conțină vreun astfel de răspuns însoțitor. Cu astfel de indivizi minciuna va fi de obicei relevată – în cazul că există – numai pe traseul tensiunii[73].

În evaluarea unui răspuns specific pe traseul tensiunii, este necesar ca acest răspuns să înceapă înainte sau imediat după răspunsul individului la întrebarea adresată. Dacă răspunsul începe cu câteva secunde înainte sau cu câteva secunde după răspunsul individului, răspunsul specific este probabil nerelevant şi nu trebuie considerat ca şi criteriu de minciună.

Fluctuații uşoare, ciclice ale traseului tensiunii arteriale – puls

Atunci când un traseu al tensiunii se ridică şi se coboară, dar numai puțin, la intervale regulate de aproximativ 5 secunde, aceasta se poate datora nervozității fireşti a individului, sau poate fi efectul unei hiperventilații naturale ori intenționate a individului. Dacă aceasta din urmă este cauza, atât înregistrarea tensiunii cât şi a respirației pot fi înlăturate, deoarece hiperventilația va masca orice răspuns semnificativ în oricare din înregistrări. De aceea este important să se ia mostre de respirație normală a individului, fără ca el să ştie, în timpul perioadelor de repaus sau între teste. De exemplu, aşa cum se va vedea în fig. 196, dacă amplitudinea traseului respirației normale este considerabil mai mică decât amplitudinea traseului respirației din timpul testului propriu-zis, se poate presupune că individul încearcă să eludeze examinarea.

Ori de câte ori modificările ciclice ale tensiunii arteriale nu sunt însoțite de hiperventilație, ele sunt datorate doar nervozității indivului. În asemenea cazuri examinatorul trebuie să-l liniştească pe subiect asigurându-l în privința eficacității tehnicii, înainte de a continua testarea. În unele cazuri, se va cere o reexaminare în scopul de a obține o calmare a unui individ sincer nervos. (Pentru a ilustra modul în care hiperventilația unui individ poate produce uşoare fluctuații ciclice pe traseul tensiunii, a se vedea fig. 184 – 186).

---

[73] Datorită eficacităţii mai mari a tehnicii poligraf asupra persoanelor inteligente, sugerând că ori de câte ori trebuie testate două sau mai multe persoane în aceeaşi speţă, examinatorul trebuie să înceapă cu indivizii mai inteligenţi şi apoi să-i testeze pe cei mai puţin inteligenţi sau needucaţi.

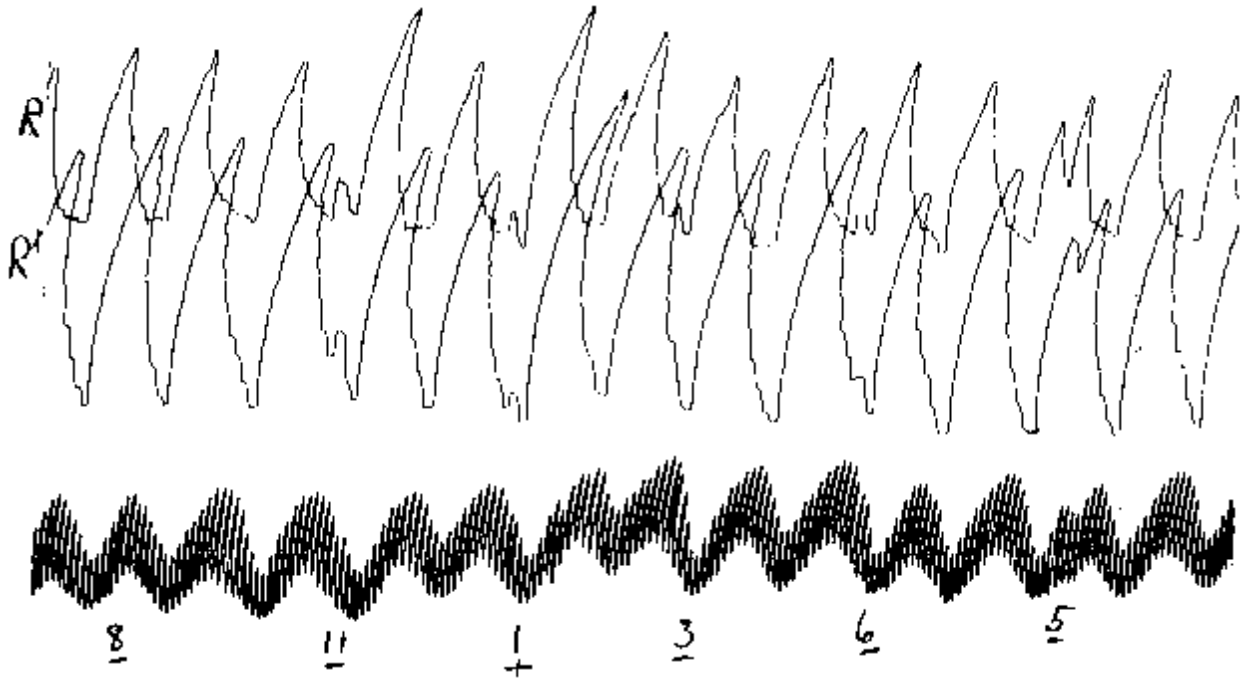

Fig. 184. *Înregistrarea experimentală a unui test făcută pe unul din autori, care ilustrează felul în care hiperventilația poate produce uşoare fluctuații ciclice în traseul tensiunii.*

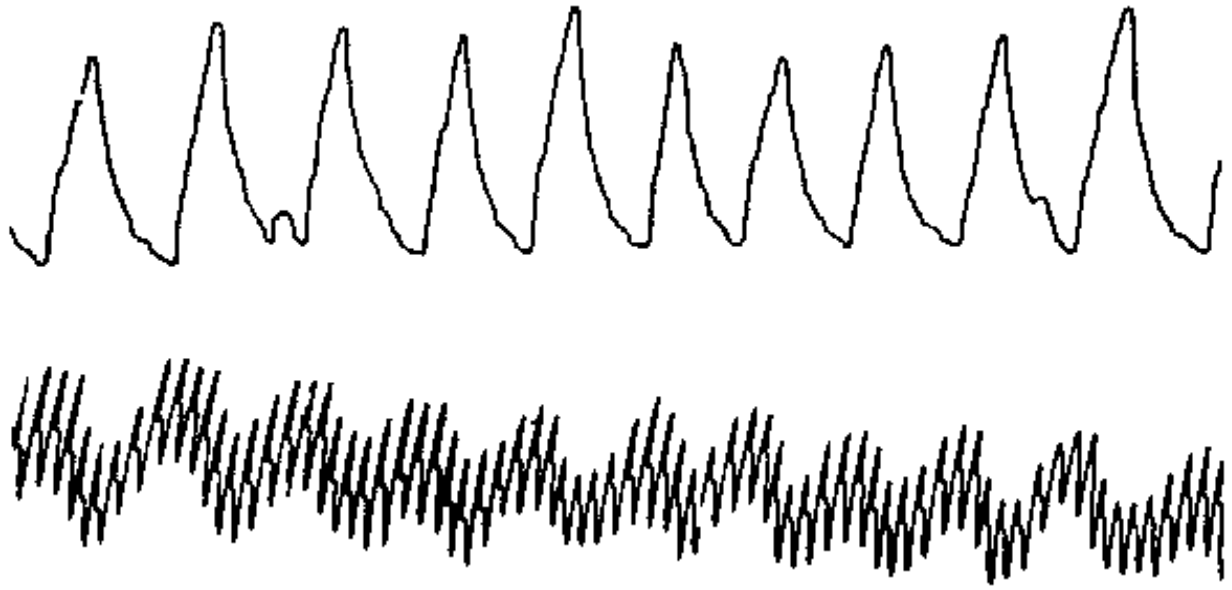

Fig. 185. O porțiunea din înregistrarea unui test al întrebărilor combinate al unui salariat bănuit de fi furat maşini unelte grele de la patronul său. Întrebarea 8 a fost: "Ai furat vreo maşină unealtă de la firma XYZ ?"; întrebarea 3: "Ai furat ieri ciocanul rotativ Black and Decker care lipseşte din magazia firmei XYZ ?"; întrebarea 5 a fost: "Ai furat ieri cele două ciocane electrice care lipsesc?". Întrebarea 1 este neutră iar întrebările 6 şi 11 sunt întrebări de control. Observați în ambele trasee respiratorii, toracic (R) şi abdominal (R^1) încercarea individului de a păcăli pe examinator prin hiperventilare.

Notați, de asemenea, fluctuațiile ciclice ale traseului tensiunii, produse de această hiperventilație.

Într-un asemenea caz, examinatorul nu poate să ajungă la o concluzie cu privire la sinceritatea sau nesinceritatea individului, dar trebuie să raporteze, că individul s-a angajat în acte deliberate de necooperare, indicând că nu este sincer în privința uneia sau mai multor chestiuni în anchetă. În acest exemplu special, la sfârşitul testării, individul a mărturisit că furase nişte maşini unelte grele de la firma XYZ (întrebarea 8), dar a negat (conform adevărului stabilit ulterior) că ar fi furat cele două ciocane electrice şi ciocanul rotativ. Acest caz ilustrează faptul că individul s-a hiperventilat de-a lungul tuturor întrebărilor, dar totuşi spune adevărul în privința întrebărilor 3 şi 5. Este sarcina examinatorului în astfel de cazuri să fie moderat în raportul său.

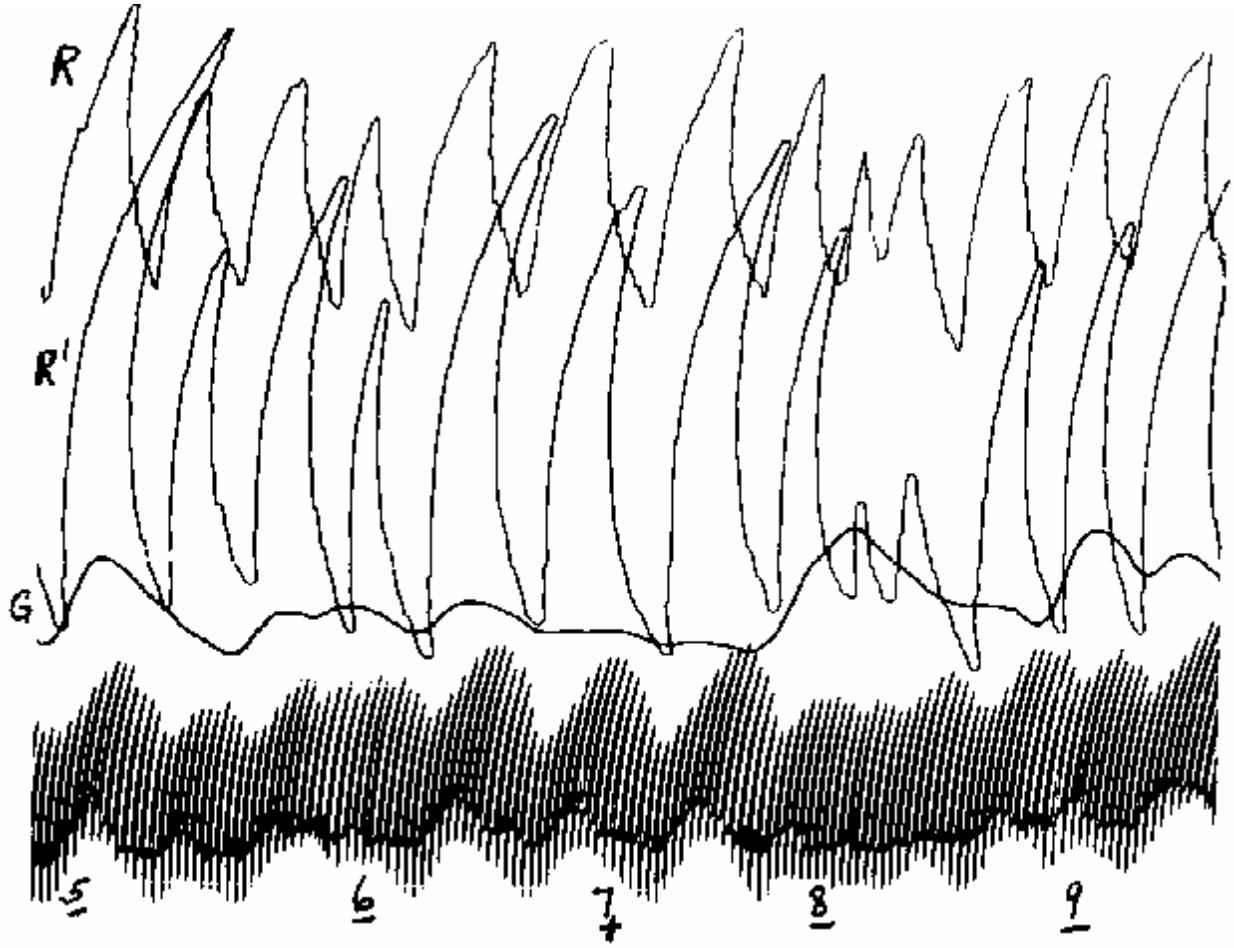

Fig. 186. *Înregistrarea unui individ bănuit de asasinat. Întrebările 5, 8, şi 9 se referă la omor, întrebarea 7 este neutră, iar 6 este de întrebare control: "În afară de testele şcolare ai mai înşelat vreodată pe cineva?". Observați eforturile individului de a scăpa prin hipervenitlare până la întrebarea 8: "Ai aranjat cu cineva ca Gabriela să fie omorâtă?". La acest punct activitatea evazivă a individului dispare temporar, mai cu seamă pe traseul respirației toracice (R^1). (Deşi nu s-a discutat încă mai detaliat, notați totuşi răspunsul GSR la întrebarea 8).*

Ulterior individul a mărturisit că plănuise omorârea victimei. Ca regulă generală, un diagnostic de nesinceritate la întrebările specifice nu trebuie dat atunci când un individ îşi deviază în mod intenționat înregistrările. Totuşi, în acest caz, imposibilitatea individului de a-şi continua eforturile de eludare în cursul întrebării 8, a survenit în toate testele, indicând prin aceasta răspunsul specific al minciunii. Individul încerca să-şi ascundă minciuna prin hiperventilare în cursul tuturor celorlalte întrebări, exceptând întrebarea 8. Notați, de asemenea, schimbarea ciclică a modelului tensiunii la toate întrebările, cu excepția întrebării 8. Acest model ciclic al tensiunii, este efectul hiperventilării.

Blocajele mintale

Blocajul mintal aparent al unui individ, sau incapacitatea psiho-fizică temporară de a răspunde prompt, sau de a răspunde corect “da”, întrebării neutre, care urmează după prima întrebare relevantă, este un fenomen care indică minciuna în privința chestiunii relevante[74]. S-a mai observat, de asemenea, că un individ normal din punct de vedere fizic şi psihologic, care pare incapabil să vorbească cu examinatorul în cursul discuției pretest, este de obicei un mincinos.

Simptomele de comportament raportate la răspunsurile mincinoase

Aşa cum am afirmat anterior, atunci când ajungem la un diagnostic de minciună, trebuie să luăm în considerare şi simptomele de comportament ale individului. Totuşi, trebuie să fim precauți în această privință. Dacă înregistrările la poligraf indică *foarte clar* minciuna, ca în fig. 187, trebuie să li se acorde întâietate față de simptomele de comportament.

[74] Trebuie să exceptăm totuşi persoanele care se bâlbâie. Pentru ele este greu de a întrebuința un singur cuvânt şi cel puțin unele dintre ele au o greutate deosebită în pronunțarea cuvântului “da”. Aşa încât, acest factor, poate să justifice întârzierea unui individ bâlbâit sincer atunci când răspunde întrebărilor unui test şi în special când se aşteaptă răspunsul “da”.

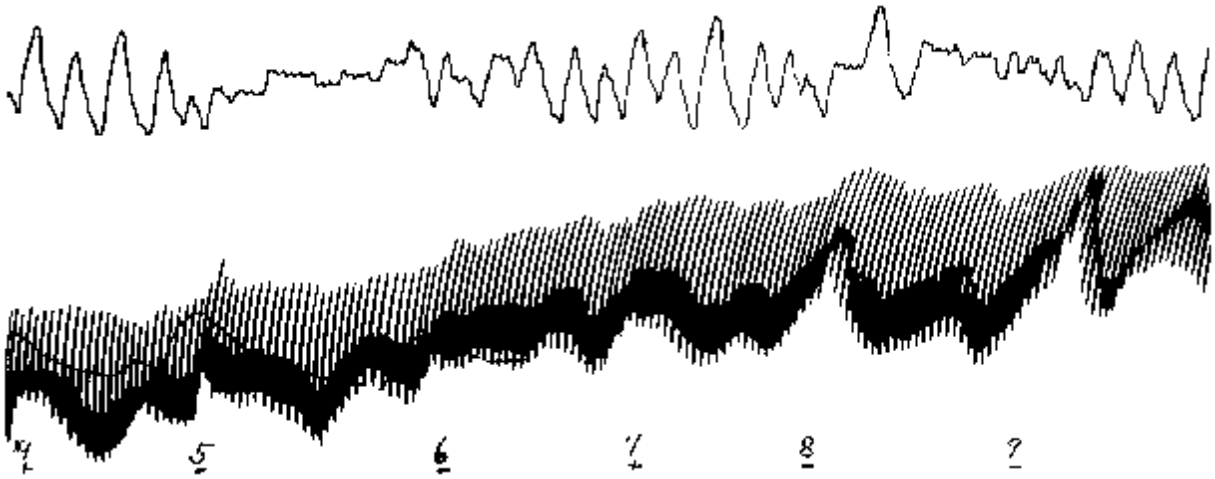

Fig. 187. *O exemplificare a principiului că, ori de câte ori înregistrările indică foarte clar minciuna trebuie să fie prioritare simptomelor de comportament sincer ale individului. În acest caz, în ciuda răspunsurilor foarte specifice la întrebările relevante 5 şi 8, examinatorul a fost precaut în a pune un diagnostic de minciună, din cauza puternicelor simptome de comportament sincer al individului. Programarea unei reexaminări este cea mai bună soluție în astfel de cazuri. Când individul a revenit pentru reexaminare, el a recunoscut minciuna anterioară imediat după intrarea în camera de examinare.*

MĂSURI DE PRECAUȚIE ÎMPOTRIVA ÎNCERCĂRILOR DE A SCĂPA DE DETECTARE PRIN RESPIRAȚIE CONTROLATĂ, PRIN MIªCĂRI MUSCULARE, PRIN EVAZIUNE PSIHOLOGICĂ, SAU PRIN DETERIORAREA MECANICĂ A POLIGRAFULUI

Un individ care minte cu privire l cauza aflată în curs de cercetare, va adopta una sau mai multe din aceste atitudini în cursul examinării sale la poligraf. El poate să urmeze instrucțiunile examinatorului referitoare la modalitatea de desfăşurare a testului şi să nu facă nici o încercare de a interveni în administrarea testului, ori de a-şi devia înregistrările. În astfel de cazuri, minciuna este diagnosticată pe baza diversele răspunsuri fiziologice, care au fost anterior descrise şi exemplificate. Cealaltă cale de acțiune care poate fi luată de individ, este de a nu coopera în timpul desfăşurării testului, ori de a încerca devierea traseelor printr-o metodă oarecare. Ceea ce astfel de indivizi nu realizează este faptul, că însuşi comportamentul lor evaziv este tot atât de semnificativ în privința evidențierii minciunilor, ca şi răspunsurile care sunt relevate în traseele indivizilor mincinoşi care nu încearcă să scape de descoperire prin aceste procedee.

Ceea ce este de asemenea caracteristic pentru indivizii de tip evaziv este că recurg la diverse tactici de apărare înainte de a se prezenta la o examinare. De exemplu, ei pot să se dedea la activități fizice sau mintale solicitante prin care încearcă să se epuizeze. De exemplu, un agent de poliție după ce a încercat să-şi falsifice răspunsurile a mărturisit că nu a dormit toată noaptea şi că a mers pe jos 8 mile până la laborator pentru a se obosi şi mai mult. Nu a fost de nici un folos.

Un individ poate să consume alcool sau droguri în scopul de a se pregăti pentru un rezultat favorabil. Unii indivizi caută să evite chiar testarea propriu-zisă, invocând diverse motive de natură religioasă, morală sau de altă natură pe care le consideră posibile motive pentru amânarea examinării. Unii indivizi merg până la mijloace extreme de a se răni fizic pentru a evita testarea. De exemplu, aşa numitul "sugrumătorul din Boston" a consimțit să fie examinat, dar în ajunul zilei programate şi-a tăiat venele de la mâini cu o lamă de ras.

Aşa cum am ilustrat printr-un număr de înregistrări, unii indivizi mincinoşi încearcă să scape de detectare prin respirație controlată, sau prin mişcări şi contracții musculare. De aceea, mai sus, am sfătuit să se ia scurte mostre de trasee ale respirației şi ale tensiunii individului, înainte de a se pune întrebările testului, cât şi terminarea fiecărui test. Un astfel de procedeu este desigur esențial în privința oricăror teste în cursul cărora un individ a recurs la o respirație controlată sau la mişcări sau încordări musculare.

Respirația controlată

Un model respirator în general deviat în timpul testului normal, neînsoțit de o deviere similară în cursul testului cu cartonaşe sau pe o mostră a traseului respirator (şi anume atunci când manşonul de luat tensiunea nu este umflat şi când nu se pune nici o întrebare, iar individul nu îşi dă seama că aparatul îi înregistrează respirația), constituie o indicație de minciună. (Vezi fig. 188 - 198 şi de asemenea 199 unde individul şi-a continuat eforturile evazive în timpul reexaminării). Dacă totuşi, devierea respirației persistă în timpul testului cu cartonaşe, şi în traseul mostră a respirației, cât şi în testul 3, acest fapt poată să sugereze posibilitatea ca devierea să fie datorată fie vreunui disfuncționalități fiziologice, sau individul este consecvent în eludarea înregistrării traseului respirației. Individul trebuie prevenit să-şi dea întreg concursul şi să nu se încerce să-şi influențeze răspunsurile. De asemenea trebuie să i se spună că dacă îşi va continua acțiunile evazive, examinatorul va raporta că el nu spune adevărul.

Dacă după această avertizare el se abține de a se mai angaja într-o astfel de activitate şi realmente minte, criteriile obişnuite de minciună ar trebui să fie evidente pe înregistrările viitoarelor teste. Dacă după avertizare înregistrările testelor individului apar la fel ca acele alte testelor anterioare, examinatorul poate să tragă concluzia fie că individul continuă deliberat acțiunile sale evazive, fie că suferă vreo disfuncționalitate de natură fiziologică. Pentru a evalua mai departe cauza acestei activități persistente, trebuie programată o reexaminare. În unele cazuri, indivizii mincinoşi care au evitat detectarea în cursul primei examinări, îşi schimbă tactica evazivă în cursul reexaminării, fapt ce evidențiază foarte clar că au mințit.

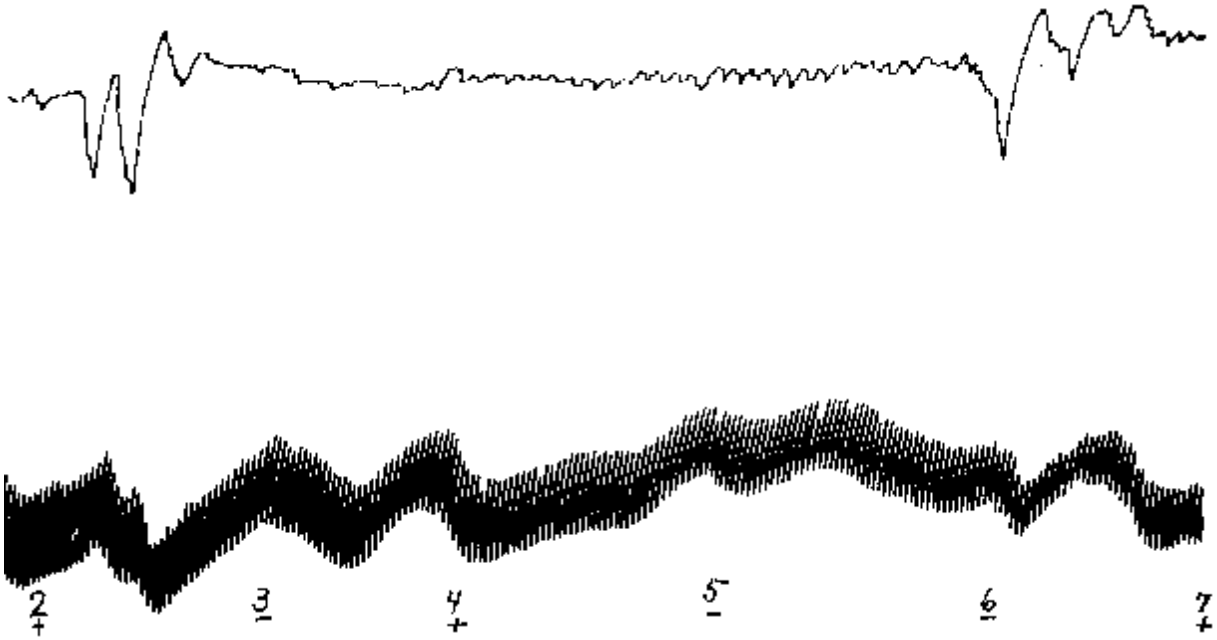

Fig. 188. *Aceasta este înregistrarea unui individ care era examinat în legătură cu dispariția unor cecuri de state de plată. Întrebările 2 şi 4 sunt neutre; 3 şi 5 se referă la dispariția cecurilor; 6 este întrebarea de control ("Ai furat vreodată ceva?"). Observați pe toată durata testului, traseul deviat al respirației, o indicație clară de minciună.*

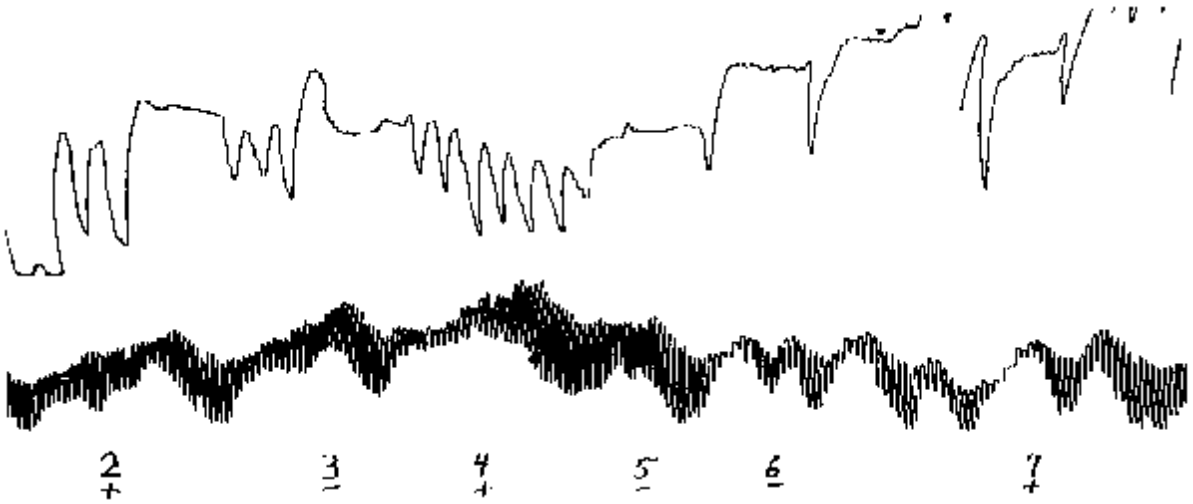

Fig. 189. *Înregistrarea unui individ bănuit de spargere, urmată de furt şi falsificarea unor cecuri ce aparțineau unei fabrici în care lucra. Întrebările 2, 4 şi 7 sunt neutre; 3 şi 5 se referă la spargere şi la falsificare; iar 6 este întrebarea de control. Observați devierea respirației de-a lungul testului, ceea ce indică în mod clar minciuna.*

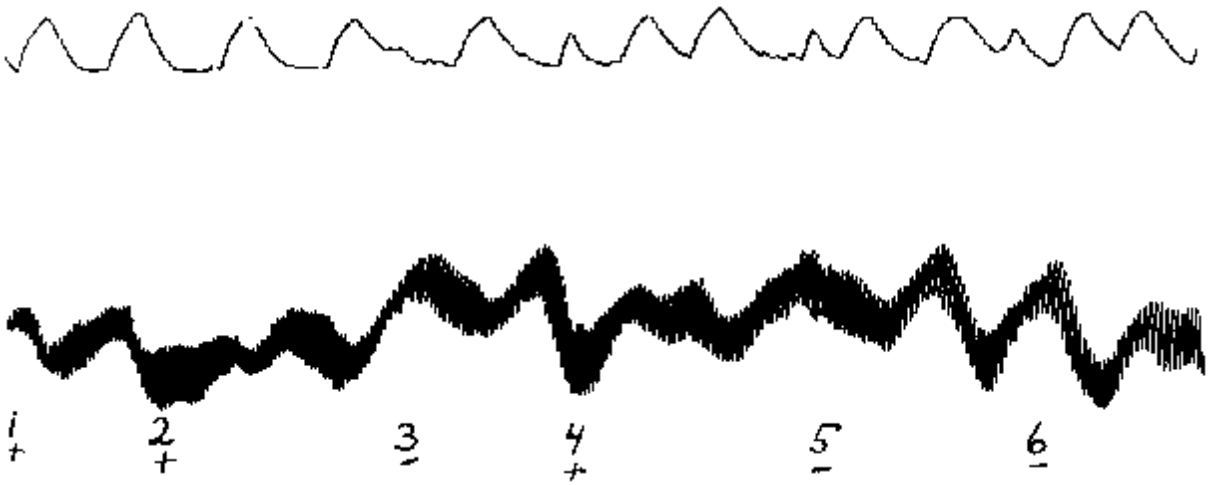

Fig. 190. *Aceasta este înregistrarea unui individ bănuit de înşelătorie, care a mărturisit după test că a încercat să înşele pe examinator, încercând să respire cât mai încet posibil. Observați, din aspectul general al traseului respirației, dovada unei astfel de încercări de eludare. Totuşi, notați de asemenea, răspunsul specific atât pe traseul respirației cât şi pe traseul tensiunii arteriale la întrebările relevante 3 şi 5.*

Fig. 191. *O exemplificare clară a unei respirații intenționat accelerate a unui individ bănuit de viol, care a declarat mai târziu că a citit undeva că un individ îşi "încetinea respirația" atunci când mințea în cursul unui test, aşa că el s-a hotărât să respire repede tot timpul testului.*

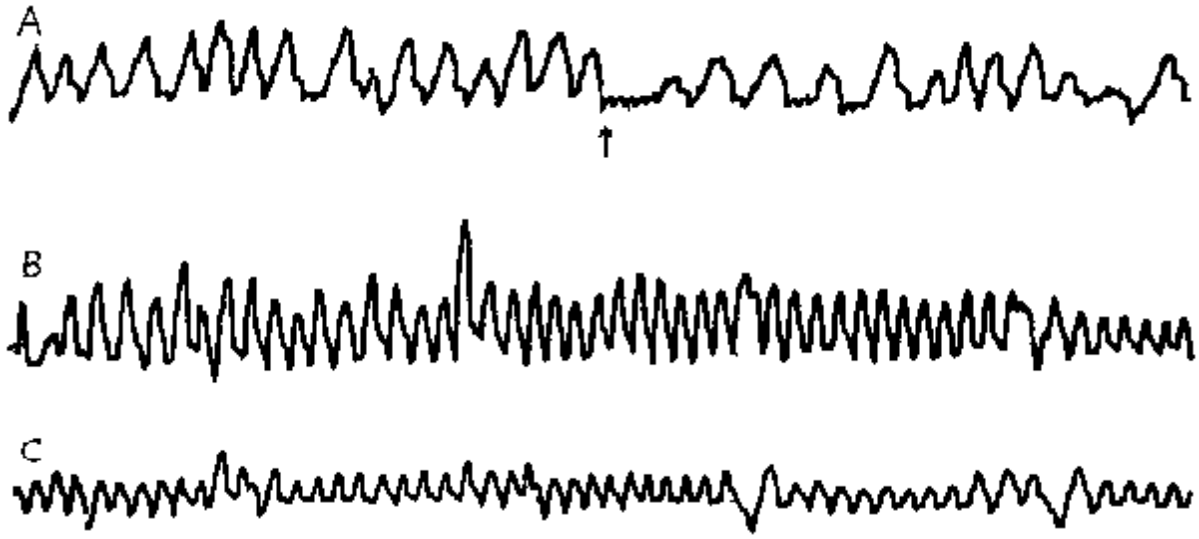

Fig. 192. *Traseele de mai sus, provin de la trei înregistrări diferite ale unui individ bănuit că a furat 5.000$. Înregistrarea primului test, A, reprezintă respirația sa normală (25 cicluri pe minut) şi conține un răspuns specific de minciună la o întrebare relevantă la punctul însemnat cu o săgeată. La înregistrarea B, înregistrarea testului cu cartonaşe, observați dovada respirației mai rapide (60 cicluri pe minut), iar la C de 50 cicluri pe minut. Respirația anormal de rapidă din B şi C indică minciuna cu privire la cauza aflată în curs de cercetare.*

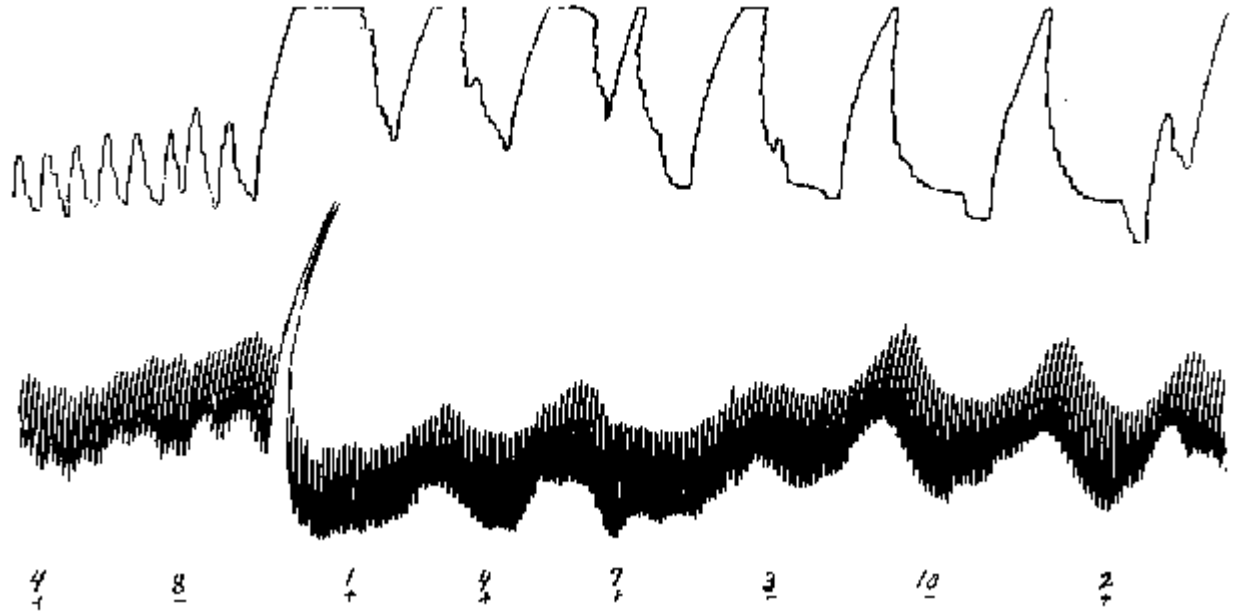

Fig. 193. *Înregistrarea unui test combinat a unui individ bănuit de furt, ale cărui încercări de a păcăli pe examinator prin devierea traseului său respirator după ce a răspuns le întrebarea neutră 4 şi la întrebarea relevantă 8. Respirația anormal de grea a afectat traseul tensiunii după întrebarea 8. (Deviația ascuțită între întrebările 8 şi 1indică o contracție musculară a brațului).*

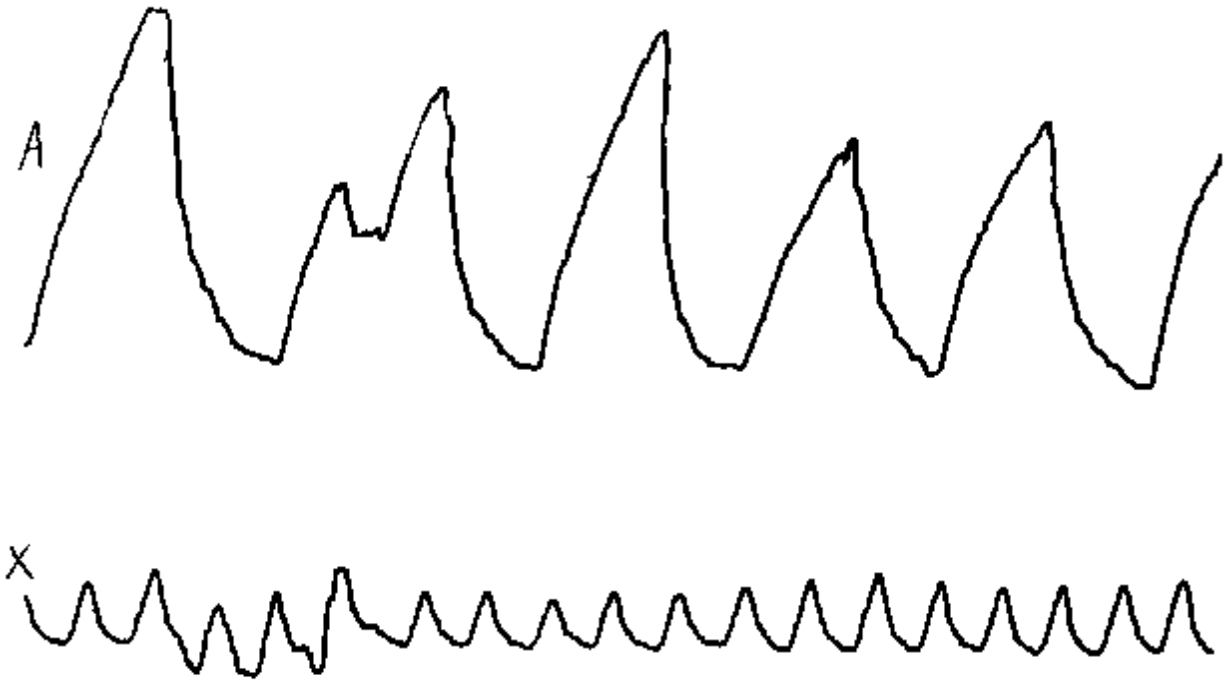

Fig. 194. *Porțiuni din traseul respirației al unui infractor sexual, în timpul când s-au pus întrebările testului (A), şi când nu se puneau întrebări, iar manşonul de tensiune era dezumflat (X). Comparația evidențiază clar pe înregistrarea A eforturile individului de evaziune prin hiperventilare.*

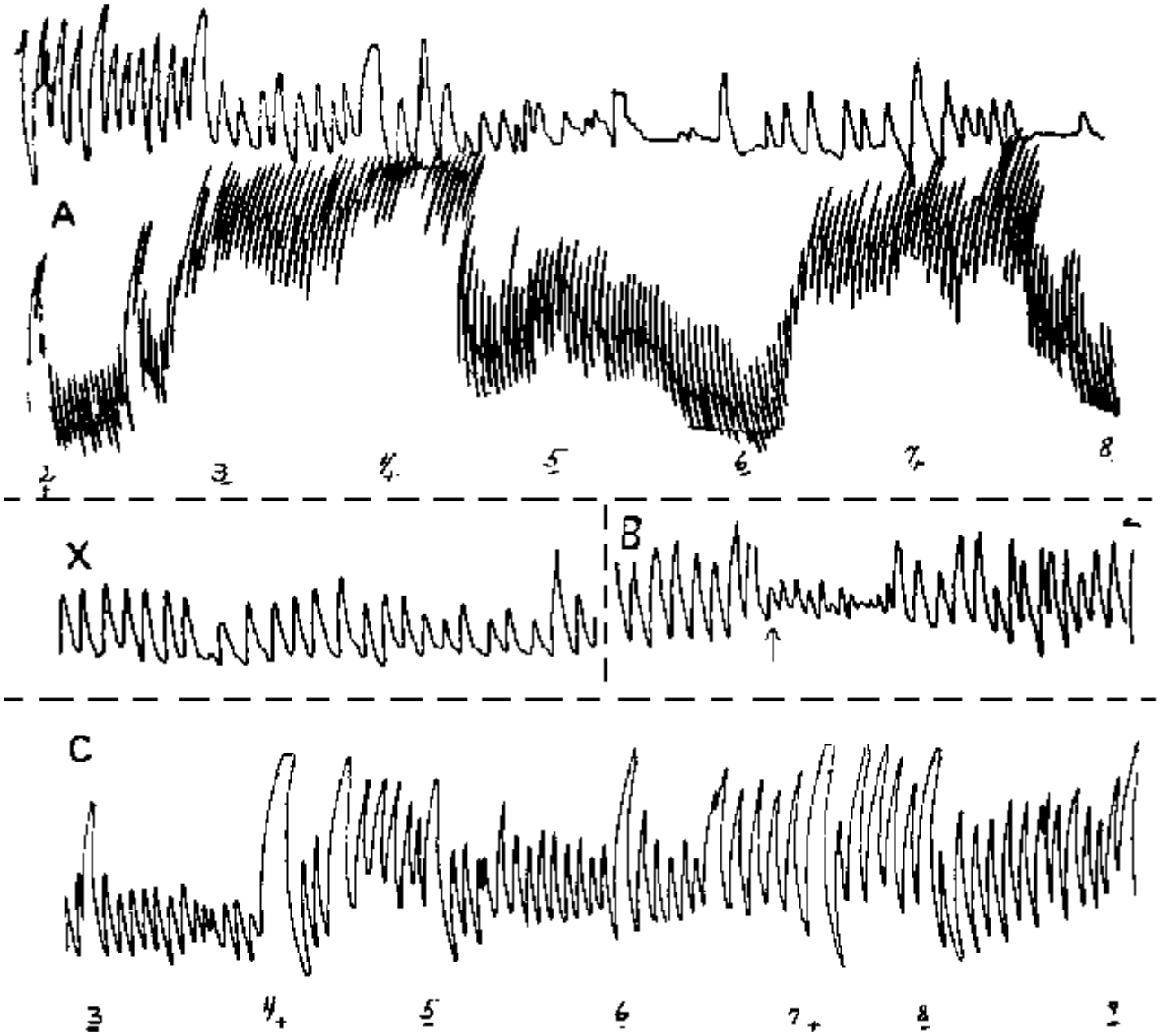

Fig. 195. *Înregistrările unui individ bănuit că şi-a ucis soția şi trei copii. În primul său test, A, observați devierea atât a traseului respirației cât şi al tensiunii. X, este o porțiune a modelului respirației sale normale, înregistrată între primul test şi testul cu cartonaşe, într-o perioadă când nu i s-a pus nici o întrebare şi în timpul căreia manşonul de tensiune era dezumflat. Pe traseul B, o porțiune din înregistrarea respirației individului în timpul testului cu cartonaşe, se poate observa respirația anormală şi reținerea exagerată a respirației la cartea pe care o alesese, marcată prin săgeată. La C, traseul respirației pe înregistrarea celui de al treilea test, observați respirația anormal de grea şi de rapidă de-a lungul testului. Toate acestea au indicat clar minciuna sa, în privința omorurilor.*

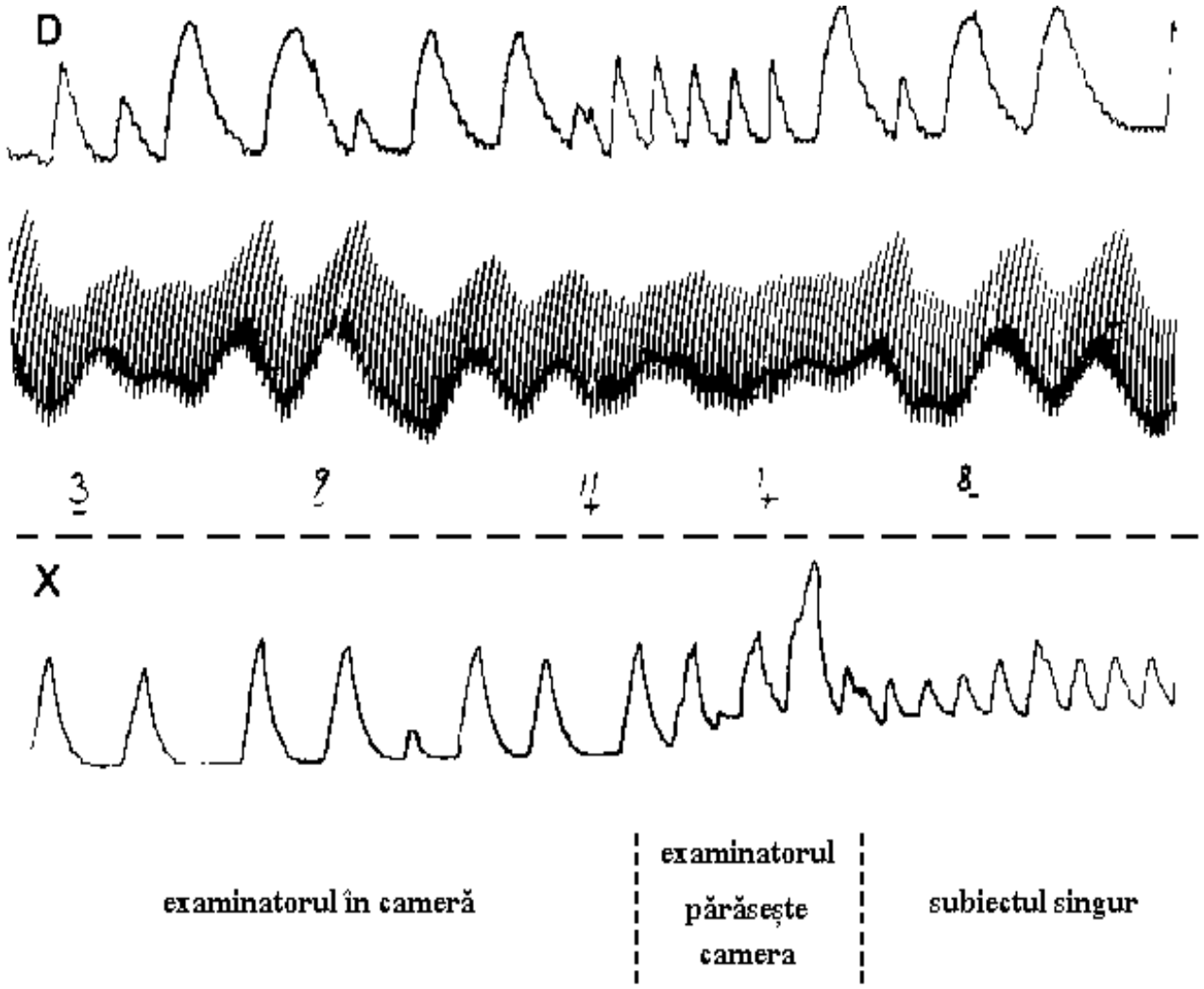

Fig. 196. *Înregistrarea unui preot care mințea în privința unui omor cu motivație sexuală, pentru care era bănuit. Observați pe traseul D, înregistrarea testului combinat, diferențele dintre traseul respirației sale normale la 11, în contrast cu celelalte porțiuni ale traseului. Întrebarea 11 era o întrebare la care răspunsese adevărat; se referea la faptul dacă văzuse pe defunctă la scurt timp înaintea dispariției sale, fapt pe care îl recunoscuse anterior. La D, notați de asemenea, cu excepția lui 11, maniera în care traseul tensiunii individului a fost afectat de către respirația anormală la care recursese individul, în încercarea sa de a păcăli pe examinator. Ca dovadă că modelul respirator din D este anormal, observați ce s-a întâmplat cu respirația aceluiaşi individ, pe înregistrarea X când a fost lăsat singur în cameră cu manşonul pentru tensiune dezumflată dar cu aparatul care continua să înregistreze respirația sa.*

Profilul în dinți de ferăstrău a traseului respirator în D, a rezultat probabil din uşoara tremurătură pe care o resimțea în timp ce îşi concentra eforturile pentru a-şi controla respirația.

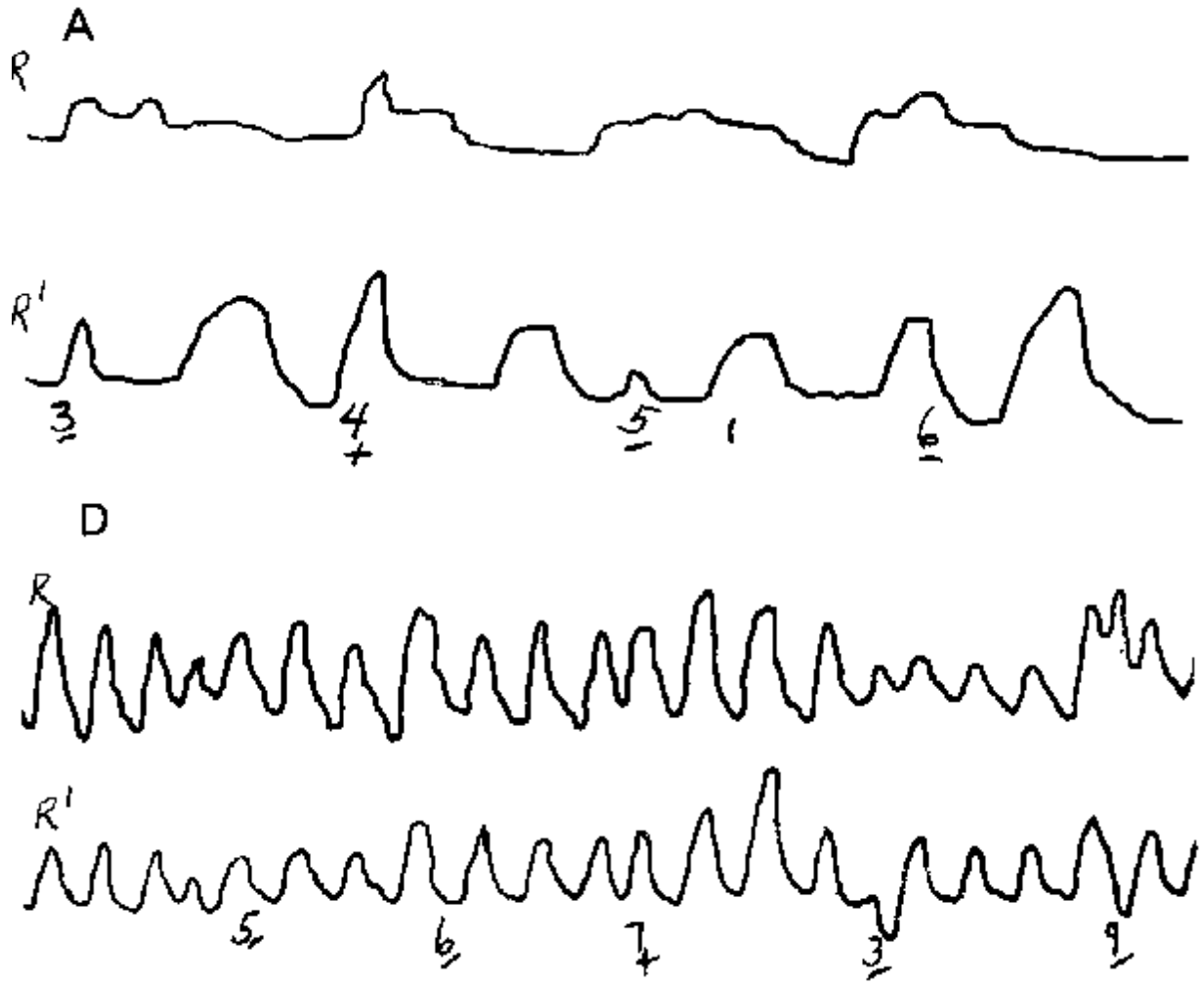

Fig. 197. *Înregistrările unui individ bănuit că a dat marijuana unui băiat de 11 ani. Pe înregistrarea A traseul respirației abdominale (R) şi respirației toracice (R^1) nu pot fi interpretate. Devierile au continuat astfel şi de-a lungul următoarelor două teste. În acel moment individul a fost interogat în privința respirației sale, şi a mărturisit examinatorului că practică un exercițiu de respirație controlată pe care îl efectuează de câțiva ani pentru a-şi menține sănătatea. I s-au dat instrucțiuni individului să se abțină de la această activitate, iar la D testul combinat, care a urmat, el a prezentat răspunsuri specifice pe traseul respirației la întrebările relevante 3 şi 5, indicând minciuna.*

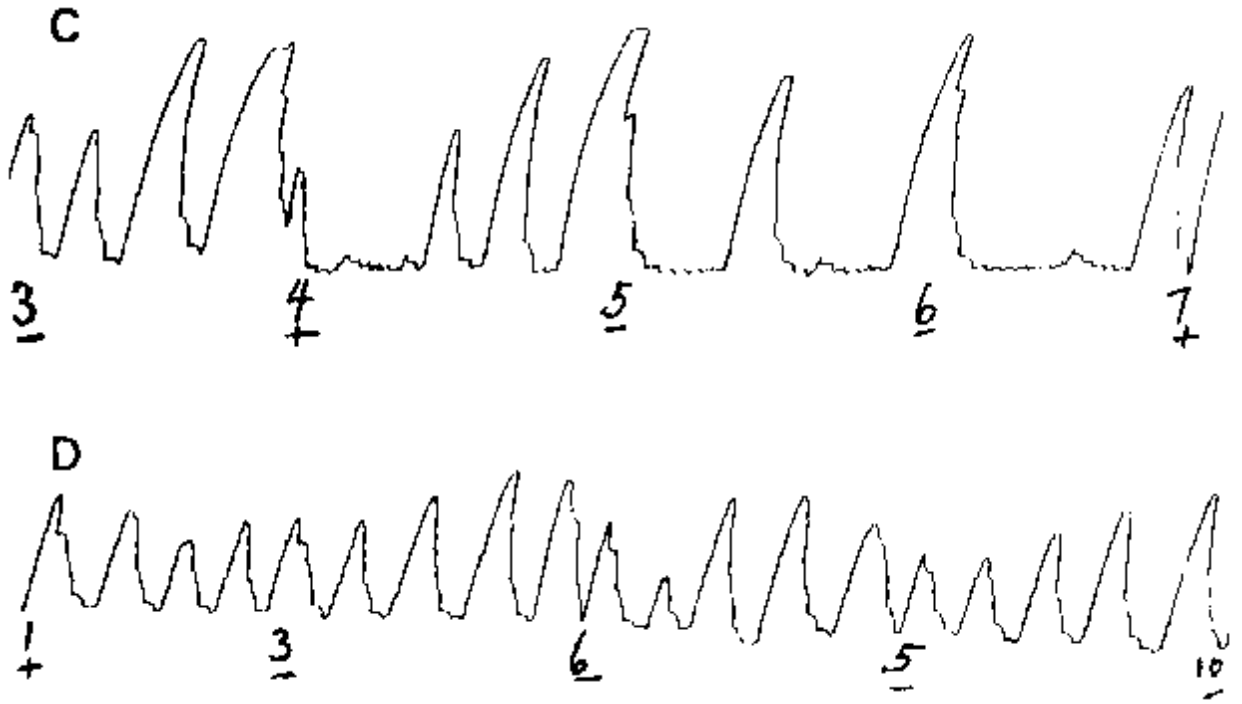

Fig. 198. *Traseele respiratorii a două înregistrări ale unui băiat, bănuit de a fi condus câteva maşini furate. Pe înregistrarea C, cel de al treilea test, natura dezordonată a modelului respirator a indicat examinatorului, posibilitatea încercării intenționate a individului, de a devia răspunsurile. După acest test, examinatorul i-a atras atenția să-şi dea întreg concursul. La testul SAT care a urmat (nu este prezentat aici), natura dezordonată a traseului respirației a persistat, din nou individul a fost instruit să fie cooperant, să respire normal pe toată durata testului, şi i s-a spus să nu încerce în nici un fel să ajute aparatul. Dar, deoarece devierile pe traseul respirației au continuat, examinatorul a administrat un test numai cu întrebări neutre, în scopul de a se convinge în privința modelului normal de respirație a individului. Traseul respirator dezordonat a persistat.*

Imediat înaintea testului D examinatorul a explicat detaliat individului că până în acest moment nu îşi dăduse întreg concursul şi că erau indicații puternice că îşi devia singur respirația. După câtva timp individul a răspuns în cele din urmă că îi părea rău şi că acum îşi va da întreg concursul. La înregistrarea D, testul combinat, observați reținerile în formă de trepte la ambele întrebări relevante 3 şi 5, care indică foarte clar minciuna individului, şi de asemenea evidențiază eforturilor sale intenționate de a-şi devia modelul respirator la testele precedente. Acest caz exemplifică calea corectă de urmat, prin avertizarea unui individ să-şi dea concursul, în cazurile în care primele teste indică devieri intenționate. Totuşi, examinatorul nu trebuie să admonesteze pe individ la începutul examinării deoarece acesta poate deveni fatalist şi să înceteze să mai răspundă.

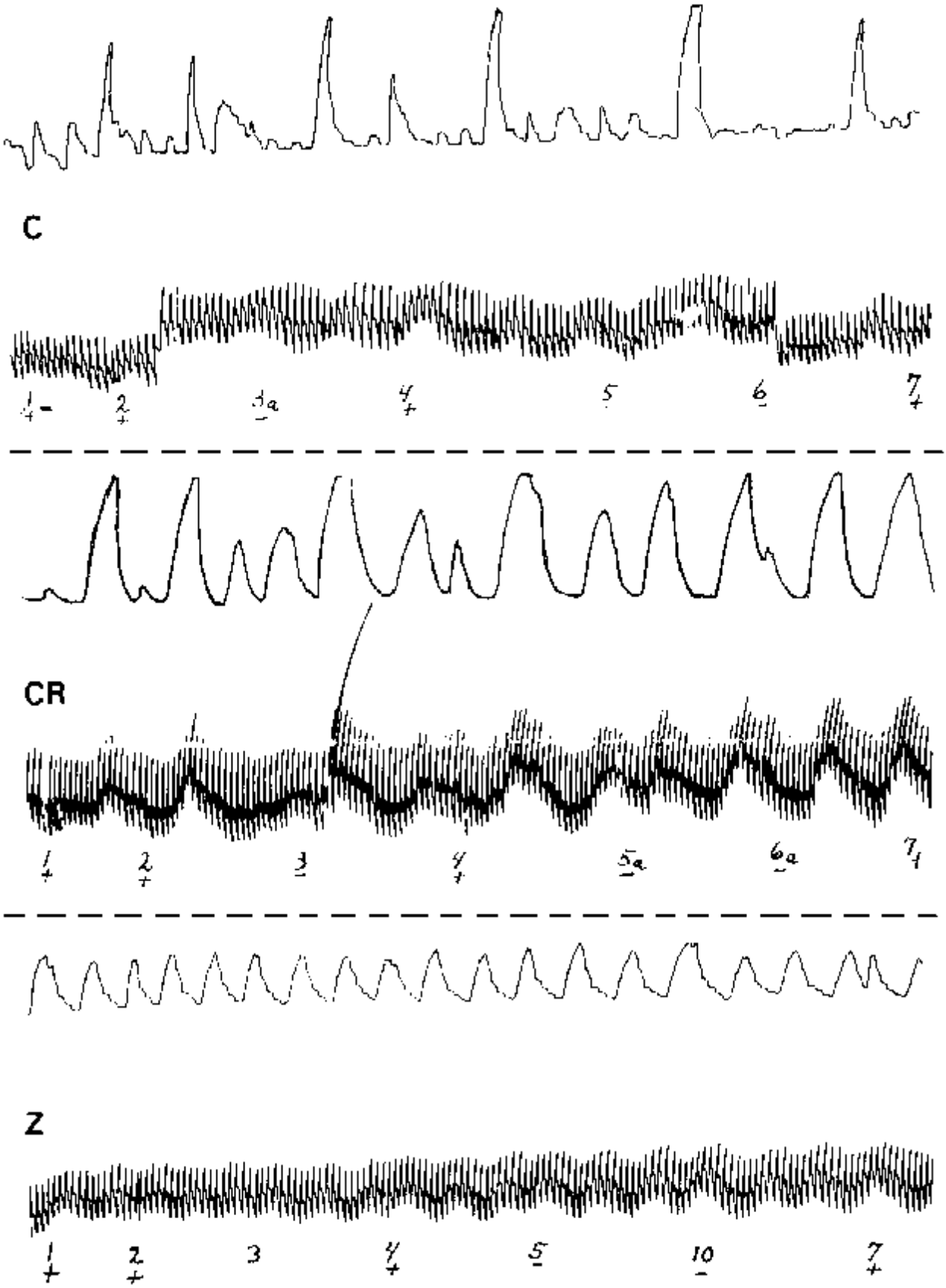

Fig. 199. *În acest caz individul, bănuit de furt, şi-a continuat eforturile de deviere a respirației şi la testele efectuate în cadrul reexaminării CR, la fel ca la înregistrarea testului inițial C.*

Observați eforturile individului de a eluda înregistrările(C şi CR), în comparație cu traseul Z al testului efectuat după ce a mărturisit furtul.

Una din metodele cele mai obişnuite de a-şi controla respirația în cursul unui test, este de a inspira încet şi de a expira brusc. Acest model este opusul respirației normale, de a inspira brusc şi de a expira încet. Totuşi acest model poate să fie datorat şi unui disfuncționalități de natură fiziologică a individului sau chiar a unei valve de respirație defectă la aparat (vezi fig. 200).

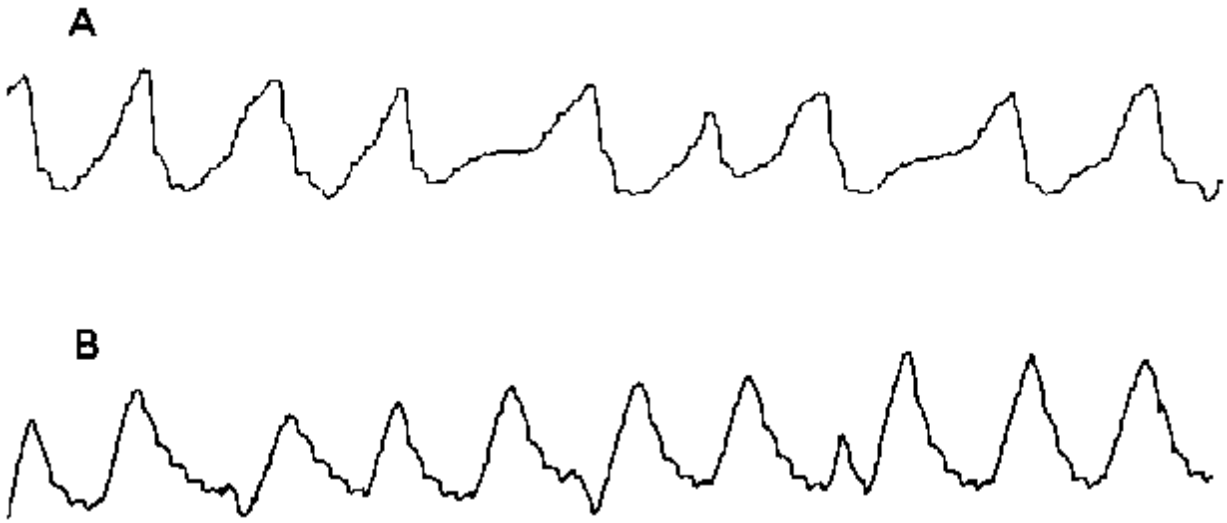

Fig. 200. *Două trasee respiratorii ale înregistrărilor unui individ bănuit de a fi săvârşit o infracțiune sexuală. Observați pe traseul A modelul respirator neregulat şi deviat. Aceasta s-a datorat unei defecțiuni mecanice a valvei de eliberare a aerului din pneumograf.*

Comparați traseul A cu B în care s-a obținut un model de respirație normal după repararea defecțiunii.

Aceste înregistrări ilustrează consecințele unei unități erori de înregistrare a respirației. Un astfel de defect distruge modelul normal iar înregistrările rezultate nu pot fi interpretate în termeni de adevăr sau minciună.

Ca o alternativă a efortului de a realiza o respirație în general deviată, unii indivizi care mint încearcă să scape de detectare printr-o deviere localizată, cum ar fi inspirația adâncă ori de câte ori se pune o întrebare neutră, sau ori de câte ori se pune o întrebare, sau numai atunci când se pune o întrebare relevantă. (Vezi fig. 201 – 203). Ocazional pot să aibă loc stopuri respiratorii foarte extinse, ca cel de 60 de secunde indicate în fig. 204, care este clar un stop creat în mod intenționat. Totuşi blocările

scurte de la 5 la 15 secunde pot să reprezinte răspunsuri mincinoase pe care să ne putem baza, create în mod inconştient.

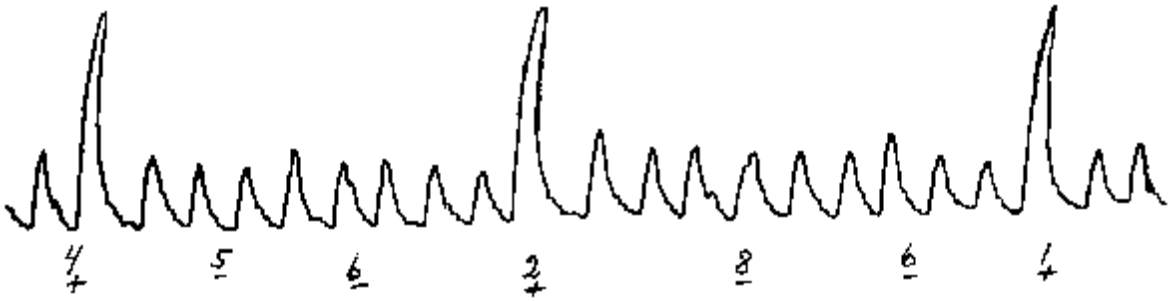

Fig. 201. *Traseul respirației unui funcționar învinuit de luare de mită care a încercat să scape de detectare prin inspirație adâncă, atunci când i s-au pus întrebările neutre 1, 2 şi 4.*

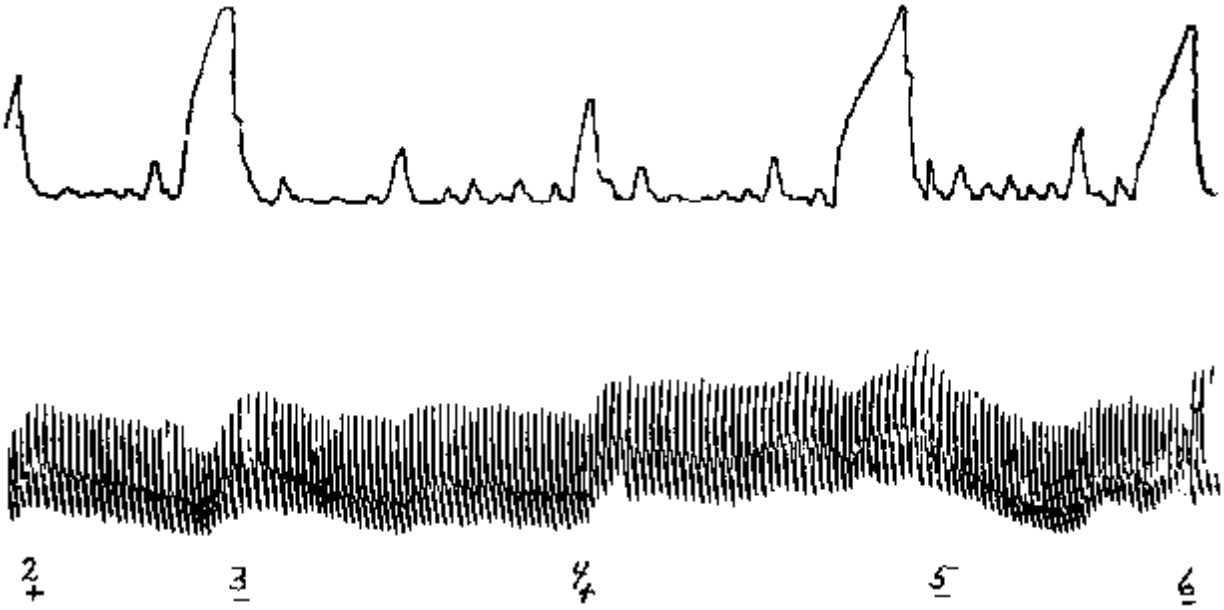

Fig. 202. *Înregistrarea unui tânăr, învinuit de violarea unei legi referitoare la băuturile alcoolice, care a încercat să scape de detectare inspirând adânc ori de câte ori i se punea o întrebare.*

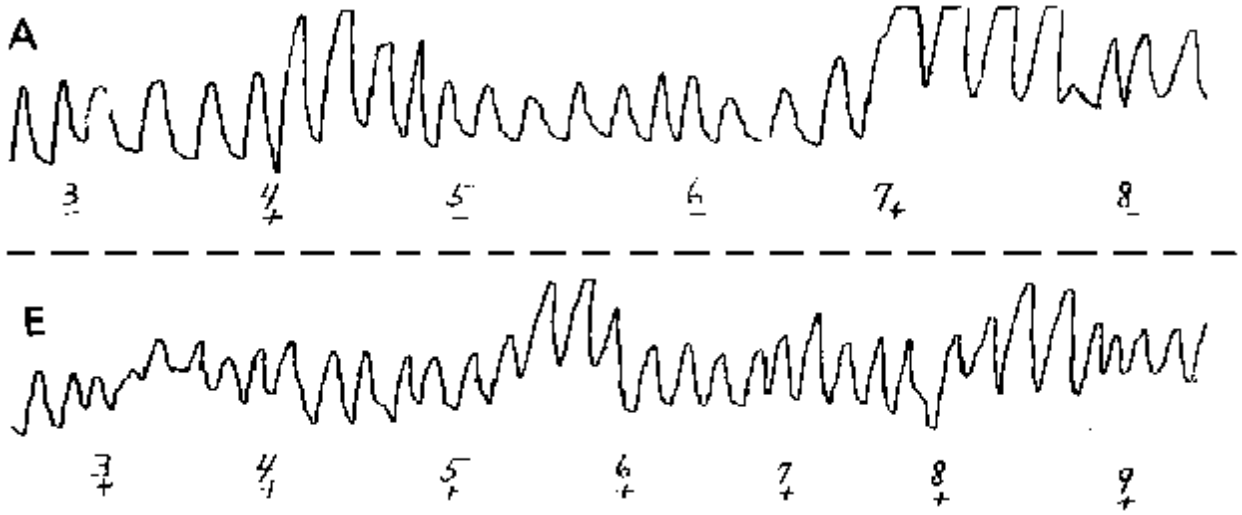

Fig. 203. *Traseele respiratorii de la două înregistrări ale unei funcționare bănuită de delapidare. La primul său test A, observați că şi-a deviat respirația la întrebările neutre 4 şi 7. La testul său "da", E, observați devieri similare ori de câte ori a răspuns "da", la fiecare din întrebările relevante 3, 5, şi 8.*

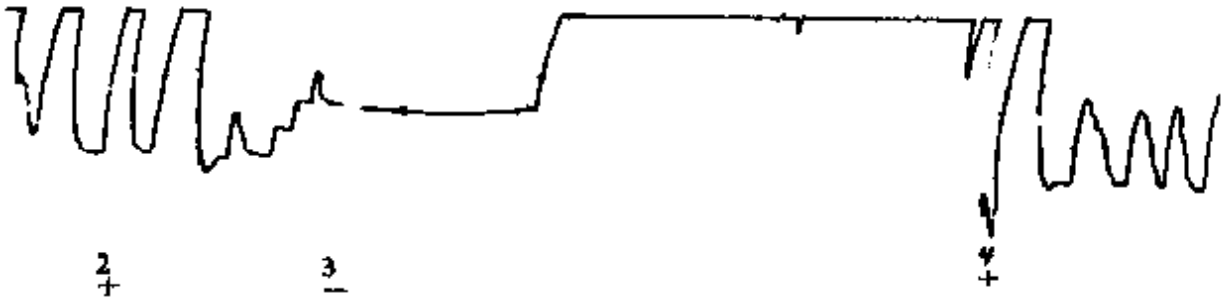

Fig. 204. *Traseul respirator al unui absolvent de universitate, acuzat de a-şi permite libertăți indecente cu un copil. La întrebarea relevantă 3, individul şi-a reținut respirația timp de exact 60 de secunde !. Este cel mai lung stop respirator care s-a observat vreodată la o testare poligraf.*

Durata stopurilor respiratorii indică foarte clar evaziunea deliberată a înregistrării. Totuşi, stopurile respiratorii de la 5 la 15 secunde pot să reprezinte răspunsuri reale de minciună, create inconştient.

Unul din modele respiratorii cele mai supărătoare este acela care implică hiperventilații. Rațiunea acestui fapt este că starea de hiperventilație poate fi datorată unei tensiuni nervoase extreme sau unei stări psihice anormale, care face în mod natural ca un individ sincer să respire în exces. Pe de altă parte, un individ poate să hiperventileze în mod intenționat, încercând astfel să evite detectarea[75]. Aşa încât

[75] Examinatorul consideră hiperventilarea drept contracţiile şi relaxările musculare şi ale scheletului, în aparenţă excesive, care însoţesc respiraţia externă. O astfel de hiperventilare este de obicei însoţită de

problema pentru examinator este de determina dacă individul hiperventilează intenționat sau nu.

Dacă se poate ajunge la concluzia că hiperventilația este deliberată, minciuna este evidențiată[76]. Totuşi, dacă nu se poate stabili dacă hiperventilația individului este intenționată, nu se poate trage nici o concluzie de minciună.

Pentru a stabili dacă individul se hiperventilează intenționat examinatorul trebuie să observe simptomele de comportament în timpul discuției pretest. Dacă individul respiră adânc, dacă are mâinile reci şi transpirate, este palid, transpiră şi este extrem de nelinişţit, pare supărat, pare extenuat sau îngrijorat şi se hiperventileză în cursul examinării la poligraf, aceasta constituie o bună indicație că individul nu respiră excesiv în mod intenționat. Pe de altă parte, dacă un individ nu manifestă nici un simptom de hiperventilare în cursul discuției pretest, ci numai în cursul examenului, hiperventilarea sa este, cu o probabilitate mai mare, intenționată. Pentru a confirma această bănuială, examinatorul trebuie să obțină o mostră a modelului respirației normale a individului, înainte, după sau între diversele teste.

Examinatorul trebuie să fie conştient de faptul că există diverse stări fizice, psihice sau emoționale, care pot face ca un individ să se hiperventileze. Alcoolul, stimulentele, graviditatea, bolile respiratorii sau alte boli pot să determine un individ să se hiperventileze. Indivizii care sunt instabili emoționali, fricoşi sau suferă de epuizare nervoasă (neuroastenie), sau care au tensiuni excesive sau irației (psihastenie), sunt de asemenea predispuşi la hiperventilare.

Dacă în timpul discuției pretest, individul pretinde că suferă din cauza unei afecțiuni de natură fiziologică sau psihică, examinatorul trebuie să încerce, să verifice această problemă, luând contact cu doctorul individului (cu permisiunea individului) sau prin obținerea unui aviz medical în privința simptomelor declarate.

Totuşi trebuie procedat cu prudență referitor la semnificația completă şi precisă care poate fi ataşată oricăror eforturi de deviere; acestea pot fi rezultatul încercării de a scăpa fie de acuzația principală a cauzei cercetate, fie de anumite aspecte particulare (fig. 205).

---

uşoare modificări tipice ale traseului tensiunii, care urmăresc ciclul respirator.)

[76] În acele cazuri se ajunge la concluzia hiperventilației deliberate, nu se poate stabili adevărul sau minciuna în privința fiecărei întrebări. Totuşi, examinatorul poate ajunge în mod rezonabil la concluzia că individul nu este sincer în privința uneia sau a mai multor chestiuni în anchetă. Adesea convorbirile post-test şi reexaminările ulterioare vor ajuta la soluționarea problemei implicării individului.

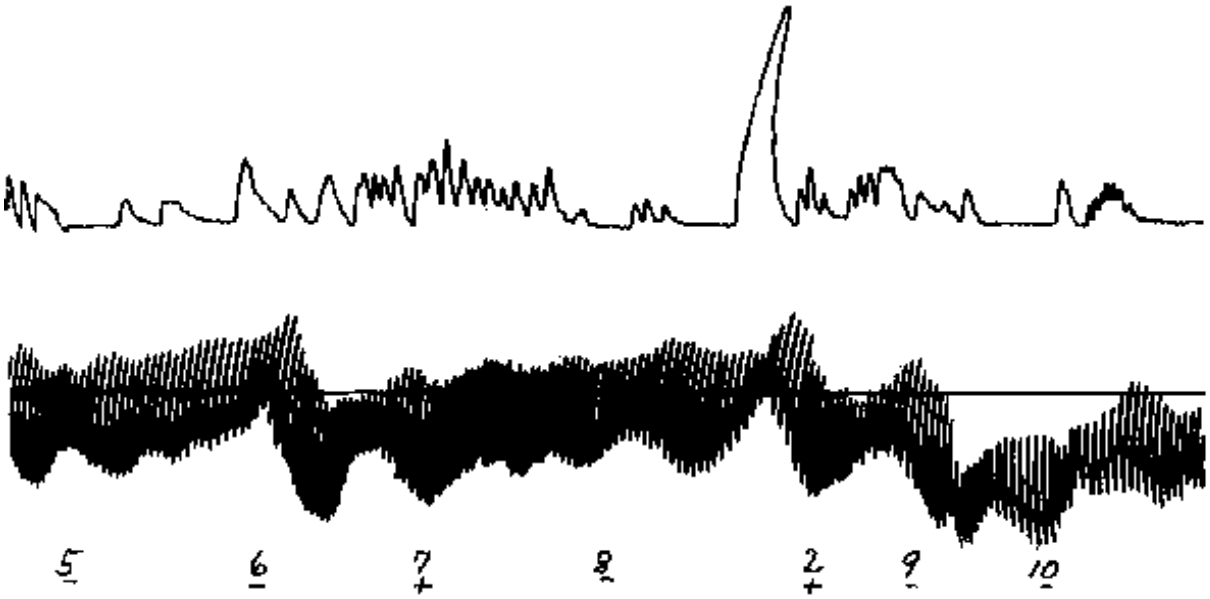

Fig. 205. *Înregistrarea unui tânăr, cercetat în cauza dispariției unei fete de 13 ani pe care o cunoştea. În momentul examinării nu se ştia dacă fata trăieşte sau nu. Notați neregularitatea generală a respirației şi răspunsurile destul de specifice la întrebările 5, 8, 9 şi 10. Întrebarea 5 a fost: "Ai văzut-o pe Jackie ... de marți dimineața?"; 8: "[a]tii unde se află Jackie .... ?"; 9: "Ai mai vorbit cu Jackie de marți dimineața?"; 10: "Ai omorât-o pe Jackie ... ?". Examinatorul ar fi făcut o greşeală gravă, dacă ar fi tras concluzia că traseul deviat al respirației plus răspunsurile specifice la aceste întrebări, ar fi indicat că individul ar fi omorât fata. În realitate fata trăia, dar el o ascunsese. Aşa încât cauza devierii intenționate a traseului nu era decât datorată eforturilor sale de a-şi ascunde minciuna referitor la locul unde se afla fata.*

Mişcările musculare

Mişcările musculare prelungite sau survenirea câtorva mişcări musculare în cursul primei părți a unui test sau de-a lungul întregului test, sunt adesea rezultatul efortului deliberat al unui individ care minte, de a împiedica o înregistrare la poligraf, satisfăcătoare. Aşa cum ne-a arătat experiența noastră, plângerile verbale referitoare la jena produsă de manşon ce survin în prima parte a testului (sau până la întrebarea 6), provin mult mai probabil de la un individ care minte, decât de la unul care spune adevărul. De obicei un individ sincer va accepta jena manşonului şi se va abține de la mişcări musculare sau de la plângeri până la ultima parte a testului sau până spre sfârşitul acestuia.

Unele metode cunoscute întrebuințate de indivizii care încearcă să eludeze prin mişcări musculare sunt: contractarea, întinderea sau îndoirea muşchilor brațului sau ai

piciorului; contractarea muşchiului sfincterului; presarea degetelor picioarelor în încălțăminte; apăsarea în jos a picioarelor sau împingerea de spatele scaunului; apăsarea în jos a degetelor de la mâini sau încleştarea degetelor de marginea spătarului scaunului sau de marginea mesei. De asemenea, indivizii care mint vor încerca să evite detecția prin agitarea degetelor de la picioare sau prin scrâşnitul din dinți. Într-un caz, după ce individul a fost întrebat, în privința devierilor înregistrărilor sale, el a declarat că a pus o țintă în pantof şi că apăsa cu piciorul pe aceasta de fiecare dată când îi era pusă o întrebare.

În multe cazuri eforturile individului de deviere prin activitate musculară, vor fi detectate de examinator prin observarea directă a mişcărilor; în alte cazuri, aceste eforturi vor putea fi observate de către examinator prin mişcările dezordonate de pe traseul respirației sau de pe traseul tensiunii arteriale. Totuşi mai sunt şi alte eforturi de o natură subtilă care nu pot fi detectate decât printr-o unitate auxiliară specială, fixată de scaunul individului. Această unitate va fi discutată ulterior.

Uneori prima înregistrare a unui individ poate să devină de la bun început atât de grosolan deviată, din cauza activității musculare, încât devine inutil de a mai continua înregistrarea, caz în care examinatorul trebuie să oprească testarea şi să admonesteze pe individ pentru a-l face să coopereze. Totuşi, cu excepția unor astfel de cazuri extreme, când devierile sunt prezente din primul test, examinatorul trebuie să continue cu administrarea testului cu cartonaşe, cu repetarea primului test, şi cu un test "da", înainte de a formula vreo admonestare în privința cooperării. După ce i s-a atras atenția ar trebui să vină un test cu întrebări combinate. Un individ care s-a mişcat în cursul primelor teste, fie că se va abține de la aceasta în cursul testului cu întrebări combinate, şi va permite astfel o înregistrare satisfăcătoare, fie că îşi va mări eforturile de eludare. Această creştere va întări convingerea examinatorului că individul minte. Pe de altă pare, dacă se abține de la continuarea mişcărilor musculare, iar în realitate minte, criteriile obişnuite de minciună vor deveni clar evidente pe înregistrarea testului cu întrebări combinate. Totuşi, o continuare a mişcărilor musculare în cursul testului cu întrebări combinate, de un grad comparabil cu mişcările primelor teste, trebuie privit cu prudență şi poate să justifice un raport neconcludent. Un exemplu de devieri musculare la care ne referim este ilustrat în fig. 206, care conține de asemenea dovada unor încercări de devieri respiratorii. (De asemenea, vezi figurile 207 – 209).

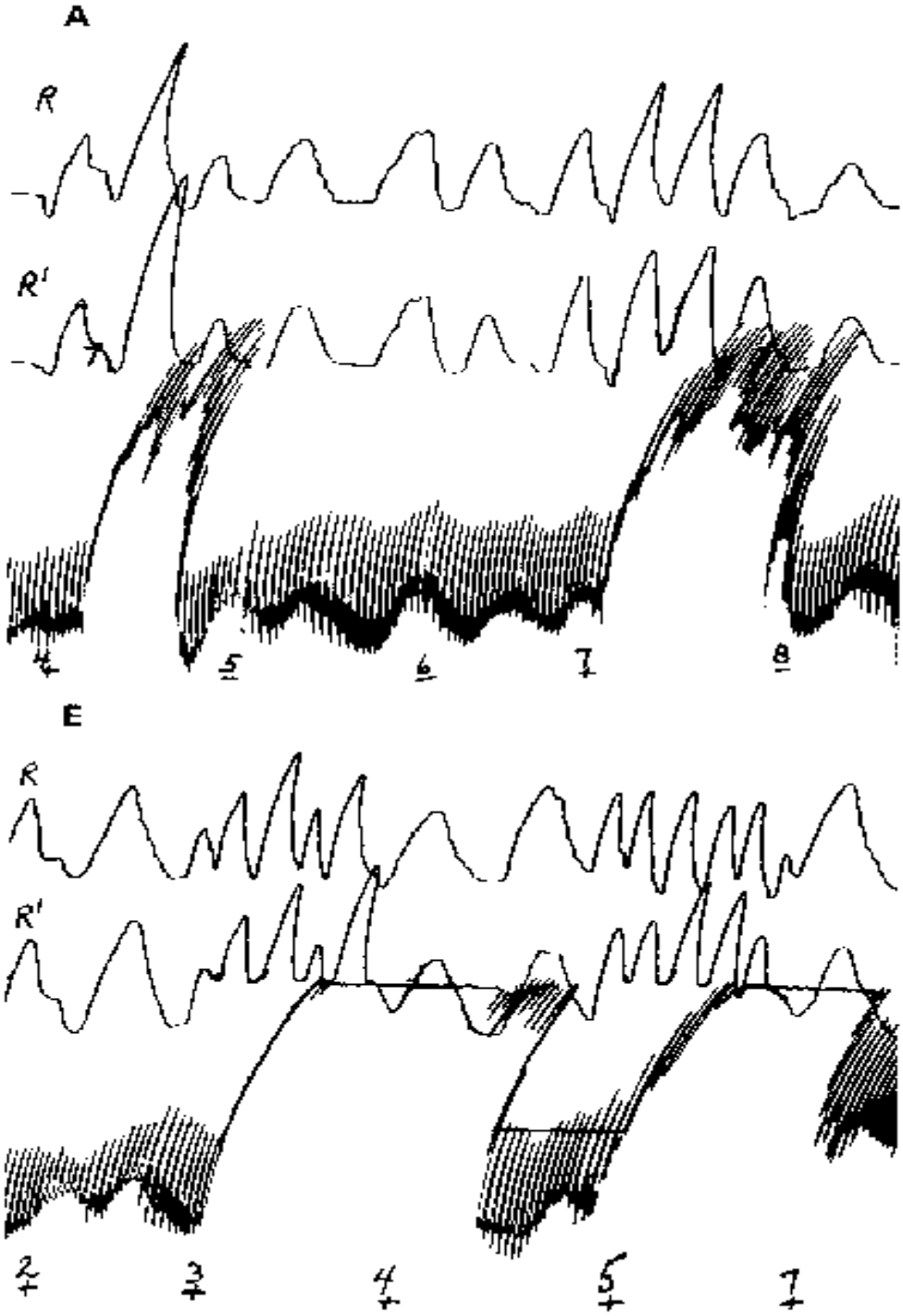

Fig. 206. *Două înregistrări ale unui agent de poliție bănuit că a solicitat mită. Observația la înregistrarea A încercarea individului de a-şi modifica răspunsurile la întrebările neutre 4 şi 7. Aceasta s-a realizat prin încordarea şi apoi relaxarea bicepsului de la mâna pe care era prins manşonul. Observați de asemenea traseul controlat al respirației abdominale (R) şi toracice (R^1).*

Pe înregistrarea E, testul "da", care a urmat înregistrării A, observați schimbarea tacticii. În acest test individul a încercat să devieze înregistrările prin încordarea şi apoi relaxarea bicepsului brațului drept la întrebările relevante 3 şi 5. Notați, de asemenea,

devierea înregistrării respirației, datorită respirației lente la întrebările neutre 2, 4 şi 7, spre deosebire de o viteză normală a respirației la întrebările relevante 3 şi 5.

Actele de deviere intenționată, indică clar nesinceritatea individului cu privire la cauza aflată în curs de cercetare.

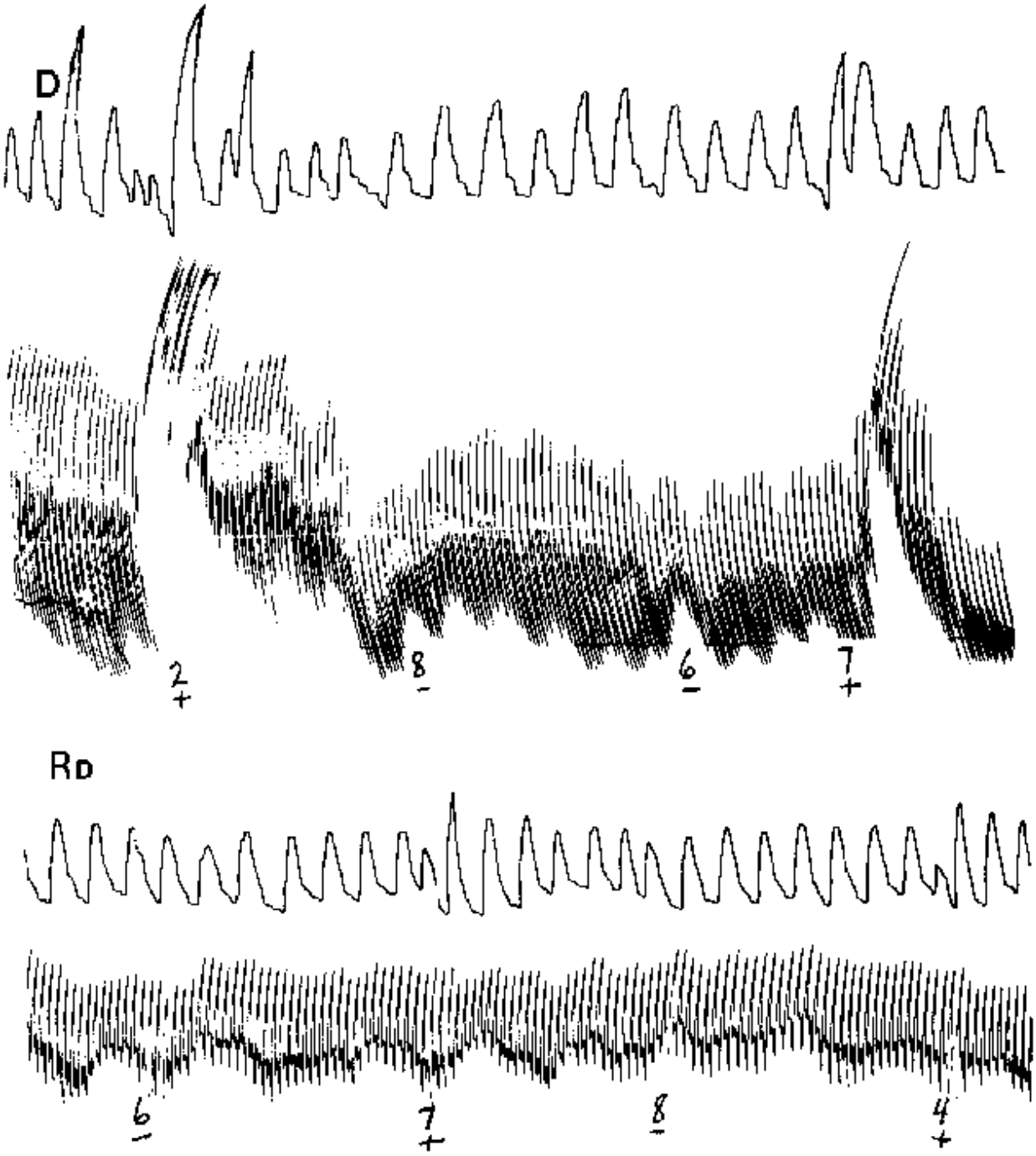

Fig. 207. *Observați pe înregistrarea D, testul cu întrebări combinate, încercările sale de a devia înregistrările prin încordarea bicepsului numai pe întrebările neutre 2 şi 7. Întrebarea 8 se referă la pretinsa mită, iar 6 este întrebarea de control. După acest test individul şi-a mărturisit implicarea în învinuirea de mită iar pe R_D, o porțiune a unui test din reexaminarea individului, nu există nici o indicație a unei noi încercări de eludare prin mişcări musculare.*

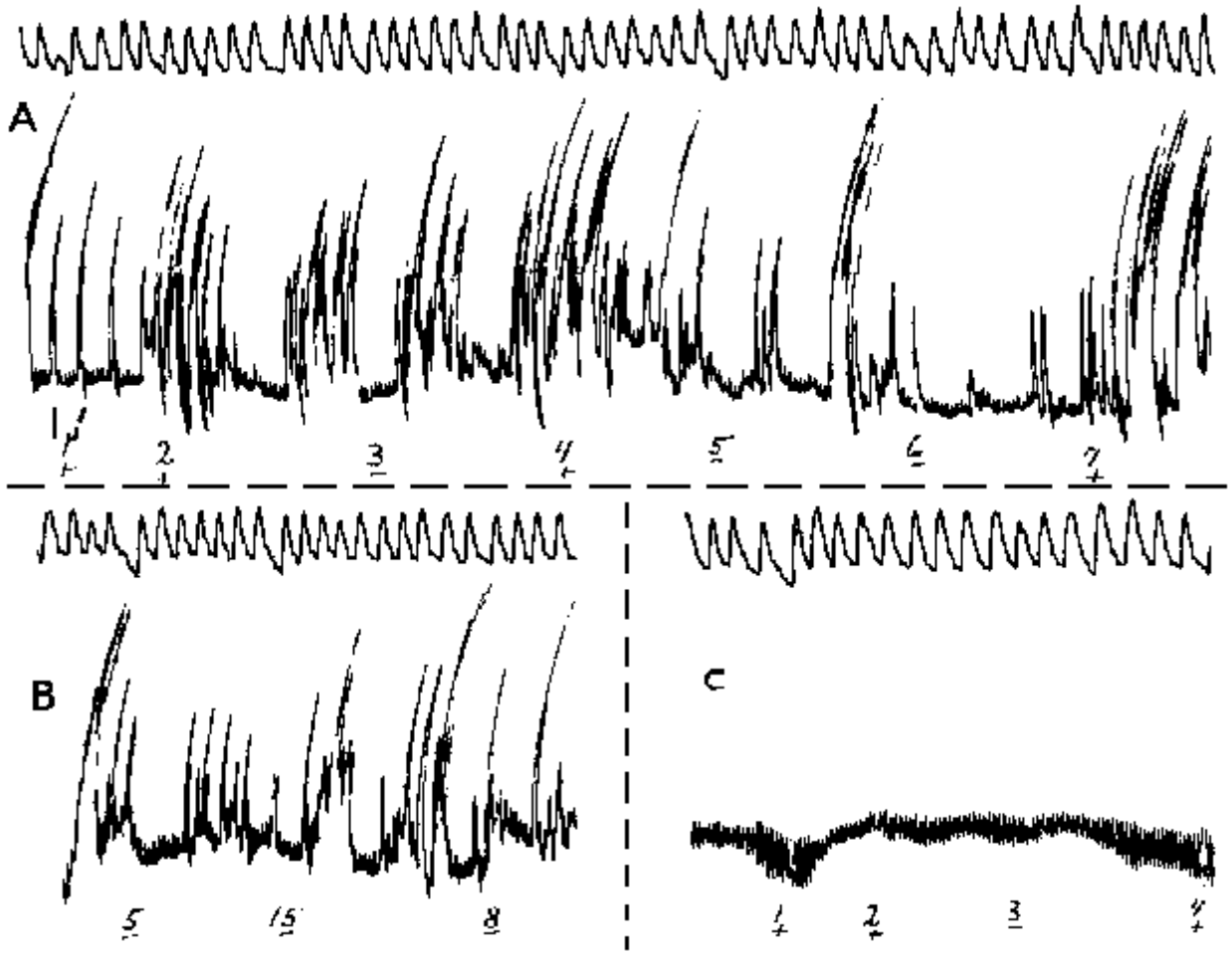

Fig. 208. *O exemplificare a efectelor asupra testelor administrate după ce un individ care mințea a fost confruntat cu faptul că examinatorul ştia de eforturile sale de deviere. Observați pe înregistrarea C absența oricărui răspuns specific, chiar dacă individul a continuat să mintă.*

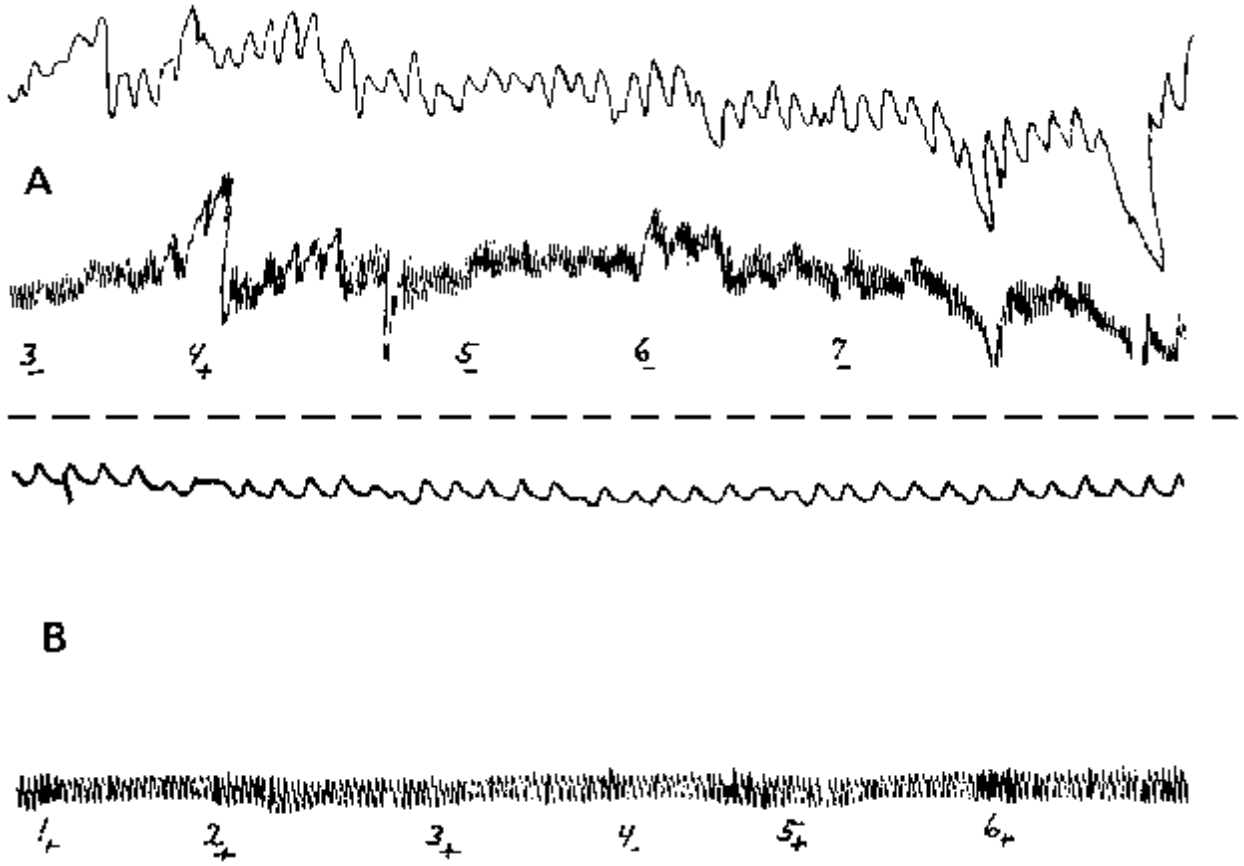

Fig. 209. *În cursul examinării acestui individ care era interogat cu privire la moartea soției sale, examinatorul a observat o încordare a bicepsului şi o respirație anormal de grea în diverse momente ale testului. O repetare a testului a fost însoțită de aceeaşi comportare din partea individului. Înregistrările însăşi (vezi A), conțineau trasee ale respirației şi ale tensiunii foarte dezordonate. Părea neîndoielnic că acest comportament reprezenta un efort intenționat de a evita detectarea. Ulterior individul a recunoscut că a încercat să-şi devieze înregistrarea în scopul de a induce în eroare pe examinator. B este o înregistrare obținută după mărturisirea individului, când i s-au pus întrebări incriminatorii la care răspundea sincer.*

Ori de câte ori devierile au crescut în amplitudine pe înregistrarea testului întrebărilor combinate, examinatorul trebuie să-l informeze pe individ de faptul că el îşi ştie de eforturile de deviere, şi să înceapă un interogatoriu pentru a obține informații sincere.

Atunci când administrăm testul de "da" în cazuri suspectate de deviere intenționată, recomandăm să se omită întrebările de control în scopul de a rezolva rarele situații în care eforturile de deviere pot să fi fost motivate de faptul că un individ mințea numai la întrebarea de control, mai degrabă decât la întrebările relevante.

Un examinator trebuie să țină cont de faptul că după o admonestare a unui individ mincinos, referitoare la devierea musculară, el poate deveni fatalist în privința situației sale disperate şi în consecință să devină inert la testele următoare. O altă măsură de precauție foarte importantă care trebuie luată este că nu trebuie niciodată să tragem o concluzie de voință deliberată şi de minciună numai pe baza a ceea ce pare a fi efortul de mişcare numai după o singură înregistrare a unui test. (Vezi fig. 210).

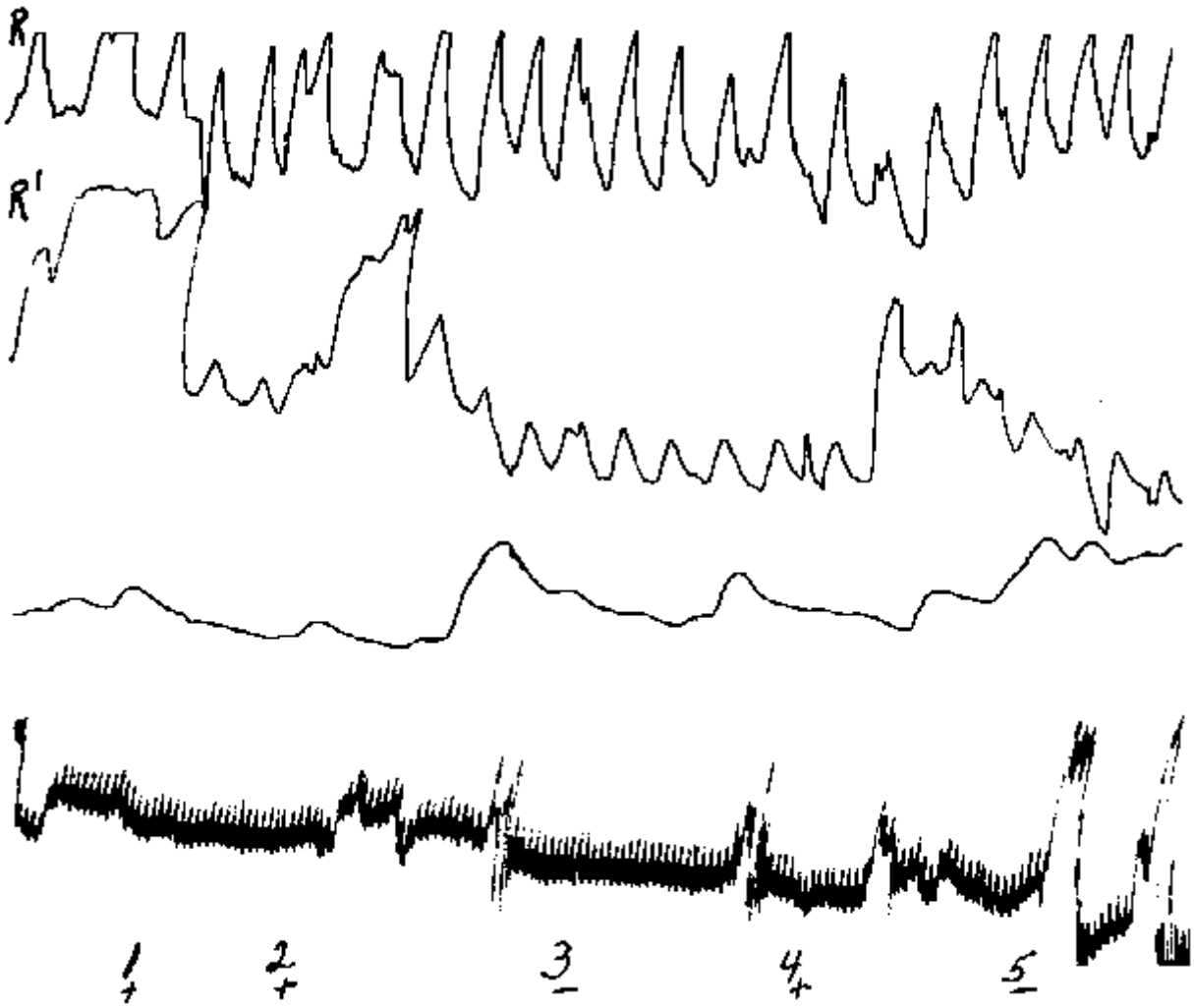

Fig. 210. *Traseele de pe acest prim test al acestui individ au aparența unor eforturi deliberate de deviere, totuşi înregistrările unor teste ulterioare, obținute după o admonestarea şi o solicitare de a coopera, nu mai cuprindeau nici una din aceste indicații şi conțineau între-adevăr indicații clare de sinceritate.*

Evaziunea psihologică

Ca o alternativă a eforturilor fizice pentru a evita detecția, unii indivizi, vor recurge la eforturi de evaziune psihologică. Un astfel de efort poate să implice încercarea unui individ de a-şi transfera procesele de gândire de la întrebările relevante

la cele neutre, sau de la infracțiunea în curs de cercetare la o altă infracțiune sau delict de o natură asemănătoare. De exemplu, atunci când i se pune o întrebare relevantă, individul poate să se concentreze asupra uneia din întrebările neutre, sau atunci când este întrebat despre violul şi asasinarea unei anume femei el se va concentra asupra unei experiențe pe care a avut-o cu o altă femeie, cu care a avut un raport sexual sexuală deviant. Un individ care părea să aibă o mare capacitate de a practica o astfel de evaziune psihologică a fost Jerry Thompson, care a săvârşit un număr de violuri, ca şi violul şi asasinarea lui Mildred Hallmark din Peoria, Illinois la jumătatea deceniului 1930 – 1940. Înregistrările la poligraf ale lui Thomson, care au fost obținute înainte de întrebuințarea tehnicii întrebărilor de control, dădeau indicații destul de imprecise, dar din cauza diverselor indicații care convergeau spre vinovăția posibilă a lui Thomson, examinatorul (unul dintre autori) l-a interogat pe baza prezumției că actualmente el mințea, iar din aceasta a rezultat o mărturisire completă. Cu câteva zile înaintea execuției, examinatorul a stat de vorbă cu el, în primul rând pentru a afla care a fost atitudinea sa în cursul examinării la poligraf. El a spus că ori de câte ori era întrebat în cursul unui test dacă a violat şi a omorât pe “Mildred”, el se concentra şi reproducea în gând diverse experiențe sexuale deviante pe care le avusese cu o altă fată cu acelaşi prenume (Mildred). El a declarat că făcând aceasta de câte ori era pusă această întrebare el era capabil să elimine temporar din mintea sa violul şi uciderea lui Mildred.

Cazurile în care tactici evazive de acest fel sunt încununate de succes, sunt foarte rare, deoarece, în primul rând, este extrem de greu de a şterge din mintea sa faptul că a comis o infracțiune gravă în curs de cercetare, şi în al doilea rând, fiindcă eforturile de a realiza aceasta vor produce de obicei unele devieri ale traseului respirator ca în figura 211.

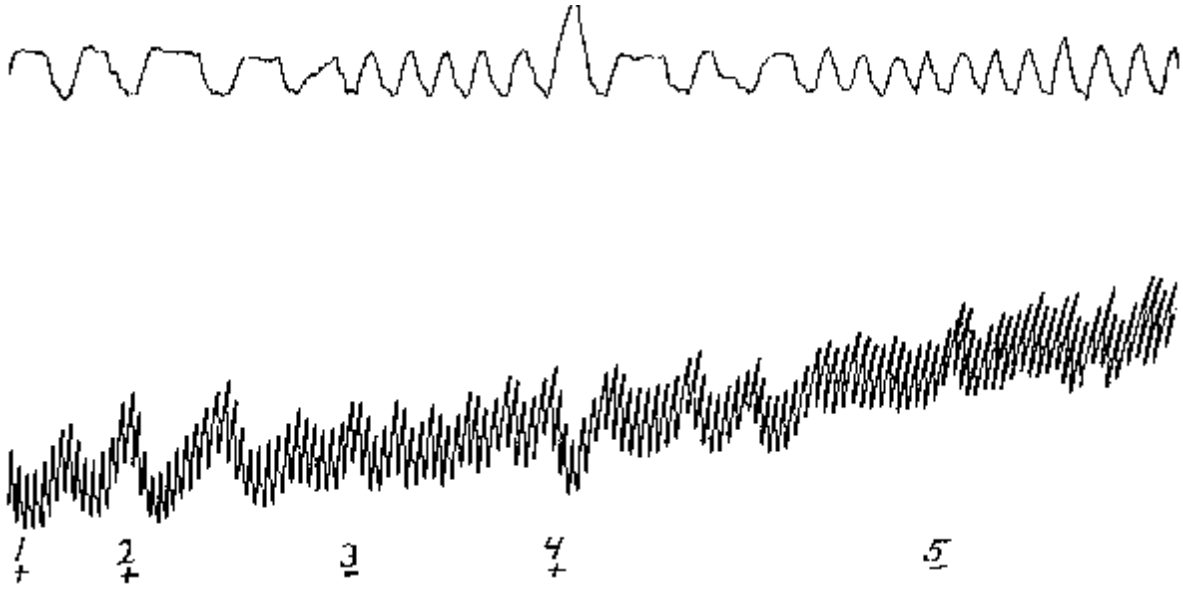

Fig. 211. *Acest individ a fost examinat în privința unei infracțiuni sexuale, care implica un copil. Întrebările relevante sunt 3 şi 5, cele neutre 1, 2 şi 4. Stopul respirator, încetinit, la întrebările neutre a sugerat posibilitatea unei încercări de a scăpa de detectare, fie printr-un efort respirator fie prin reprezentare şi atitudini mintale. Ca urmare a unui interogatoriu bazat pe prezumția că mințea, individul a mărturisit infracțiunea şi de asemenea a recunoscut că atunci când i s-au pus întrebările neutre el se concentra asupra celor relevante şi invers. În afară de mărturisirea acestei infracțiuni individul a mai mărturisit şi alte 17 infracțiuni sexuale săvârşite pe copii.*

În acest caz individul era un savant din domeniul energie atomice, renumit a fi o personalitate strălucită. La acea dată s-a crezut că nivelul său intelectual l-a ajutat la inversarea răspunsurilor, până ce în alt caz, un şofer cu foarte puțină pregătire, a fost în stare să realizeze acelaşi lucru.

Ori de câte ori răspunsurile unui individ sunt mai mari la întrebările neutre decât la cele relevante, aceasta indică încercarea deliberată de a eluda prin evaziune psihologică.

O tactică de eludare psihologică care a fost uneori întrebuințată, este aceea în care individul examinat să presteze anumite activități intelectuale în timpul testării fără nici o legătură cu cauza investigată, cum ar fi numărătoarea găurilor instalației acustice din pereții camerei, numărătoarea şipcilor jaluzelelor, numărătoarea faldurilor de la draperie. Din această cauză pereții camerei de examinare trebuie să fie netezi şi nu trebuie să existe jaluzele sau alte obiecte compuse din multe unități în fața individului.

O modalitate involuntară de evaziune psihologică poate să fie rezultatul convingerii individului că dacă face ceva de natură fizică sau medicală aceasta va împiedica o manifestare a criteriilor de minciună în cursul testului. De exemplu, dacă a luat un sedativ sau vreun alt medicament, chiar o aspirină, de care este convins că este suficient pentru a-i permite eludarea, el poate fi prin aceasta uşurat de o parte din preocuparea sa în privința unei detectări posibile, şi prin aceasta să împiedice un diagnostic categoric de minciună. Totuşi această lipsă de preocupare se va reflecta asupra răspunsurilor la întrebările de control, fapt care trebuie să servească la atenționare examinatorului împotriva raportării eronate a individului ca spunând adevărul.

După experiența autorilor, persoanele care au scăpat în realitate de detectarea poligrafului sunt acelea care nu au făcut nici un fel de încercare pentru a evita detectarea, fie din cauza nivelului de inteligență foarte scăzut, neînțelegând astfel

penalizarea pentru minciună din cauza dezinteresului față de rezultatele testului. Totuşi în aceste cazuri examinatorul, este pus în gardă prin aceea că aceşti indivizi nu răspund nici la întrebările de control, aşa că se va emite un raport neconcludent (nu răspund din punct de vedere emoțional).

Au apărut cazuri în care un individ care mințea a recurs la rugăciuni religioase încercând prin aceasta să treacă un test fără ca minciuna să-i fie detectată. Se pare totuşi că un astfel de subterfugiu psihologic are mai curând drept rezultat de a face mai categorică indicația de minciună. (vezi fig. 212). Pe de altă pare, se pare că faptul de a se ruga al unei persoane sincere, are drept efect de a încurca aşa de mult traseele testului încât să împiedice complet diagnosticul, rezultatul fiind un raport neconcludent. (vezi fig. 213).

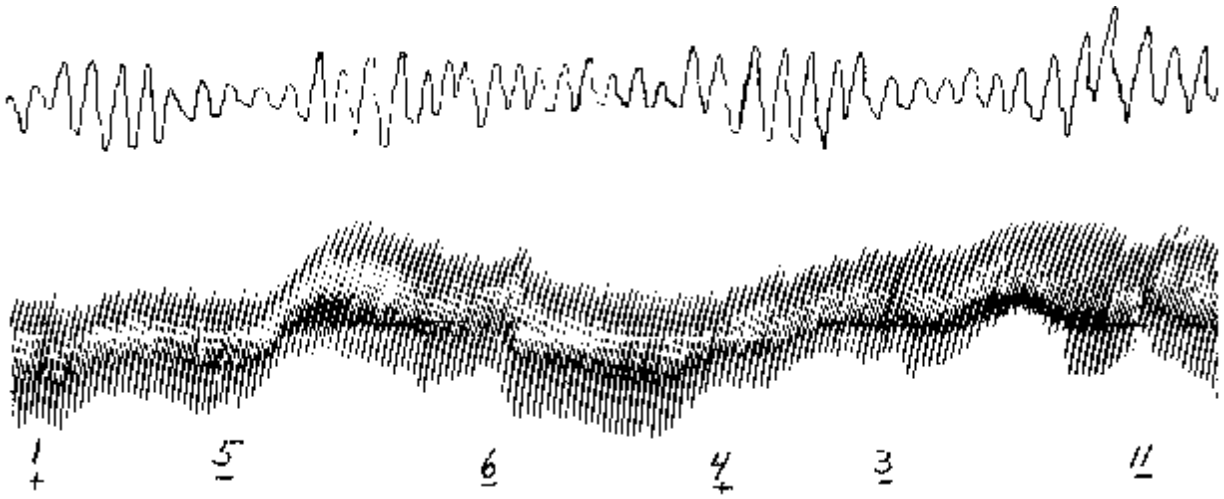

Fig. 212. *Înregistrarea testului cu întrebări combinate, a unui individ bănuit de furt care mințea, şi care a recurs la evaziune psihologică, rugându-se în timpul testului. Totuşi, încercarea sa, pe care a recunoscut-o, nu şi-a atins scopul, aşa cum se poate observa la răspunsurile sale al întrebările relevante 3 şi 5.*

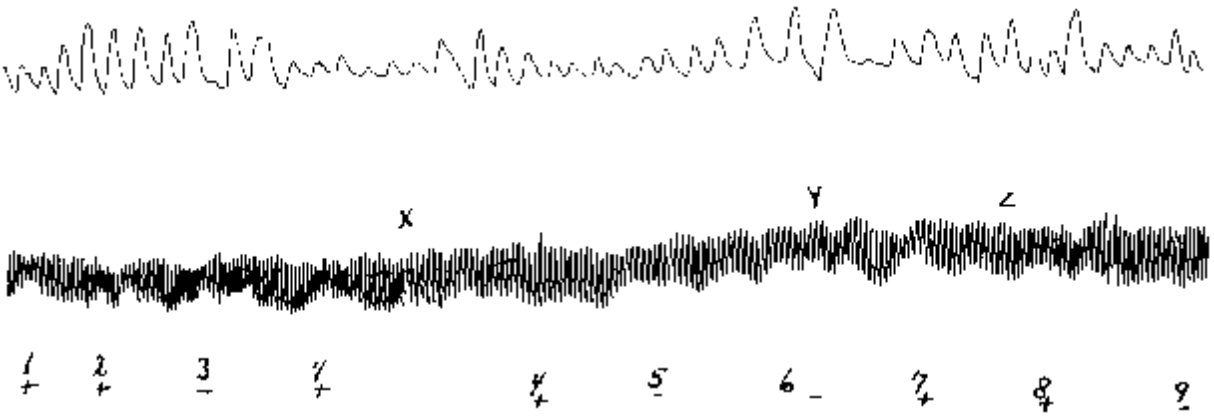

Fig. 213. *Înregistrarea unei femei bănuită, dar nevinovată, de furtul a 3.000$ care s-a rugat în timpul testului. Chiar de la începutul testului examinatorul a observat că avea ochii închişi. După întrebarea neutră 4, a fost întrebată la X: "La ce te*

gândeşti?" Ea nu a dat nici un răspuns dar a deschis ochii. Întrebarea 4 a fost repetată. La Y s-a observat că îşi închide din nou ochii. La Z i s-a spus să-şi deschidă ochii, ceea ce a şi făcut. După test, femeia a declarat că se ruga în timpul testului ca rezultatul să fie corect. Acest caz este un exemplu de necesitate a unui spirit de observație ascuțit din partea examinatorului atât în privința subiectului, cât şi a traseelor.

Cu privire la încercările de detectare a subterfugiilor care consistă în devierea traseelor, sau a celor de evaziune psihologică, examinatorul trebuie să considere acest factor ca indicând numai minciuna cu privire la vreun aspect important al cazului, dar nu în mod necesar față de aspectul cel mai crucial. Vedeți de exemplu fig. 205, în care un individ s-a dedat la asemenea eforturi, dar numai din cauza minciunii sale în privința locului unde se afla o fată care lipsea, şi nu şi în privința presupusei sale asasinări.

Deteriorarea mecanică a poligrafului

Există un număr de exemple cunoscute în care indivizii au încercat, atunci când au fost lăsați singuri cu poligraful, să deterioreze prin găurire, tubul pneumografului, sau manşonul de tensiune, să îndoiască lamelele galvanografului, sau să îndoiască sau chiar să rupă acele de înregistrare. Cea mai mare parte a acestor încercări au fost detectate prin ținerea individului sub observație din camera alăturată, fapt care constituie un motiv în plus de a avea un accesoriu la camera de examinare. Totuşi, chiar dacă încercarea de deteriorare nu a fost observată, examinatorul îşi va da seama curând că instrumentul nu funcționează normal şi trebuie să ia în considerare posibilitatea responsabilității individului pentru proasta sa funcționare.

Unii indivizi pot să încerce să deterioreze aparatul prin plasarea unor mici obiecte sub manşonul de tensiune sau sub unul din tuburile pneumografului. De exemplu un agent de poliție ce trebuia examinat, şi care avea o inteligență foarte scăzută, a fost observat plasând cartuşe şi sub manşon şi sub un tub pneumograf. Se pare că el credea că prin aceasta va suprima orice indicație de minciună ce ar putea astfel să se manifeste în cursul testului. Înregistrările sale (fie din cauză că aşa credea fie din altă cauză), nu conțineau criterii de minciună atunci când i s-au pus întrebările relevante sau cele de control, aşa încât minciuna sa ar fi putut rămâne nedetectată, dacă examinatorul nu ar fi ştiut despre introducerea cartuşelor. Într-o altă situație asemănătoare, s-a observat că un individ mincinos plasa o batistă sub cămaşă sub tubul pneumografului. Totuşi, minciuna sa a fost evidențiată pe traseele sale. În alt caz,

un mincinos care a plasat pe ascuns un stilou în mâneca cămăşii sub manşonul de tensiune. După încercări repetate de a obține o înregistrare satisfăcătoare, s-a cerut individului să scoată cămaşa şi astfel stiloul a fost descoperit.

Bineînțeles, că atunci când se descoperă eforturi de deteriorare a aparatului, aceasta indică în mod evident minciuna, şi sunt de mare ajutor pentru obținerea de mărturisiri cu privire la cauza aflată în curs de cercetare.

FACTORI SUPLIMENTARI CE INFLUENȚEAZĂ REZULTATELE TESTELOR

Lipsa de preocupare referitor la posibilitatea detectării

Aşa cum s-a arătat mai sus, preocuparea unui individ în privința posibilității detectării pare a fi principalul factor care poate explica modificările psihologice ce sunt înregistrate şi interpretate ca simptome de minciuni. Această preocupare explică încercările de a scăpa de detectare printr-o deviere a traseelor poligrafului. Invers, o lipsă de preocupare în privința posibilității detecției poate să împiedice un diagnostic de minciună.

Procedeele de stimulare descrise anterior, vor servi pentru a micşora factorul lipsei de preocupare în privința detectării. Va rămâne totuşi un mic procent de indivizi asupra cărora procedeul de stimulare va rămâne fără efect, iar în aceste cazuri rezultatele testelor vor fi neconcludente. Marea majoritate a acestor indivizi sunt mai puțin inteligenți şi instruiți, şi prin urmare, incapabili de a aprecia posibilitatea ca minciuna lor să fie detectată prin aceste mijloace. Câțiva din ceilalți indivizi se află în categoria rară a persoanelor fără nici o responsabilitate socială. ªi aşa cum s-a exemplificat deja există excepția care, din cauza dovezii pozitive împotriva sa, a adoptat o atitudine lipsită de orice speranță. ªi în acest caz rezultatele testelor pot fi neconcludente.

Trebuie de asemenea să înțelegem că un mic procent de indivizi sinceri nu răspund la întrebările testelor, în special la cele de control, la care ne aşteptăm să răspundă. Explicația este că ei nu au nici o preocupare în privința sincerității lor şi au încredere în faptul că testul va indica adevărul. O astfel de atitudine anulează valoarea întrebării de control şi împiedică examinatorul de a pune un diagnostic cert.

A fost semnalat atenției autorilor un caz în care examinatorul (evident unul incompetent), a spus unui individ să nu se gândească la nimic în timpul testării. În nici o împrejurare o astfel de instrucțiune nu trebuie dată.

Tensiune emoțională sau nervozitate extremă

Atunci când efectuăm un diagnostic la poligraf, trebuie să acordăm o atenție sporită efectelor posibile ale tensiunii emoționale sau "nervozității" unei persoane sincere.

Tensiunea emoțională extremă sau nervozitatea extremă a unei persoane de obicei este vizibilă – iar reacțiile sale înregistrate se pot deosebi de criteriile de minciună – prin natura uniform neregulată a traseelor, în care există o absență a oricăror răspunsuri specifice, constatate la întrebările relevante. (Vezi figurile 214 – 217, în contrast cu figurile 218 şi 219). Cu alte cuvinte, modificările sau tulburările fiziologice induse de nervozitate apar de obicei în înregistrările poligrafului fără vreo legătură cu o întrebare anume. De obicei, acestea nu au o amploare mai mare – sau nu sunt la fel de consecvente – atunci când se pun întrebări relevante, decât atunci când se pun întrebări neutre sau de control. În plus, procedeul de testare descris anterior, care implică o discuție pretest, iar al doilea test este testul cu cartonaşe, va minimaliza numărul de cazuri în care nervozitatea va persista ca factor perturbator în cursul testării persoanelor sincere.

Fig. 214. *Observați natura uniform neregulată a traseului tensiunii acestui individ nevinovat bănuit de o spargere, în care există o absență a vreunui răspuns specific. Întrebările 5 şi 9 sunt neutre; celelalte se referă la infracțiune. (În acest test nu s-au întrebuințat întrebări de control fiind efectuat înaintea punerii la punct a acestei tehnici cu întrebările de control).*

Individul fusese arestat şi învinuit de infracțiune pe baza faptului că, câinii polițişti au condus pe anchetatori de la scena spargerii la domiciliul individului. Când a fost interogat la poliție, suspectul nu a putut da o explicație satisfăcătoare a locului unde se afla în momentul spargerii. În scopul de a se convinge de sinceritatea declarațiilor sale, procurorul a solicitat o examinare la poligraf a individului. Testele au fost efectuate la 9 noiembrie 1935. Deşi înregistrările, aşa cum sunt exemplificate mai sus, au indicat o

tensiune nervoasă generală, ele nu conțineau nici un răspuns specific semnificativ. Examinatorul a raportat că după părerea sa individul spune adevărul. La scurt timp el a fost pus în libertate. Nu s-a mai descoperit nimic până la data de 18 februarie 1936, când acelaşi procuror a solicitat ajutor într-o altă spargere. Se aflau arestați doi tineri pe care dorea să fie examinați la poligraf. Nici unul din ei nu cunoşteau pe bănuitul inițial, şi nici unul din ei nu fusese în casa acestuia. Înregistrările au indicat minciuna, în timpul discuției posttest ambii indivizi au recunoscut că au săvârşit o serie de spargeri printre care şi aceea pentru care individul fusese examinat în 1935, fiind identificat de câinii polițişti. Se pare că bănuitul inițial – cel de la 9 noiembrie – mângâiase de câteva ori câinii polițişti care aparțineau unui cetățean ce locuia în apropiere de el. Mai mult, individul vizitase odată acasă pe proprietarul câinilor. Se pare că aceste fapte ar pute să explice de ce câinii polițişti au condus anchetatorii la domiciliul omului nevinovat, chiar dacă acesta din urmă nu trecuse recent pe lângă imobilul jefuit.

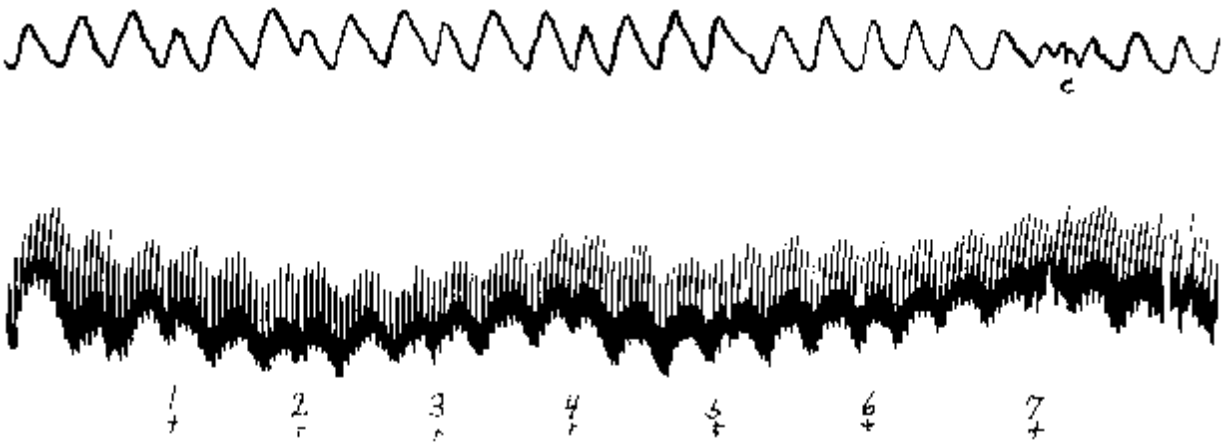

Fig. 215. *Înregistrarea unui individ nervos, nevinovat, bănuit de săvârşirea unei înşelăciuni în cursul acestei înregistrări punându-se decât întrebări relevante. Observați natura uniform neregulată a traseului tensiunii arteriale şi lipsa oricăror răspunsuri semnificative pe traseul respirației. (La 7, C indică o tuse a individului).*

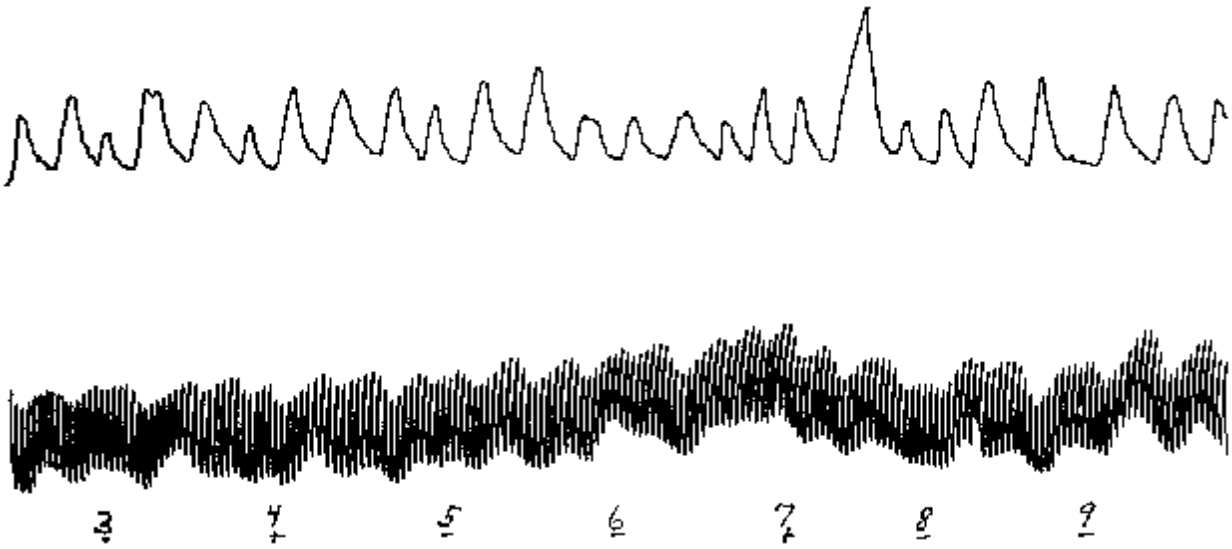

Fig. 216. *Înregistrarea unei femei bănuită a fi implicată într-o spargere dar care era nevinovată. Observați indicațiile de nervozitate în natura oarecum uniform neregulată a modificărilor tensiunii, de-a lungul întregii înregistrări cu excepția întrebării de control 6, la care a avut un răspuns specific atât pe traseul tensiunii cât şi pe cel al respirației.*

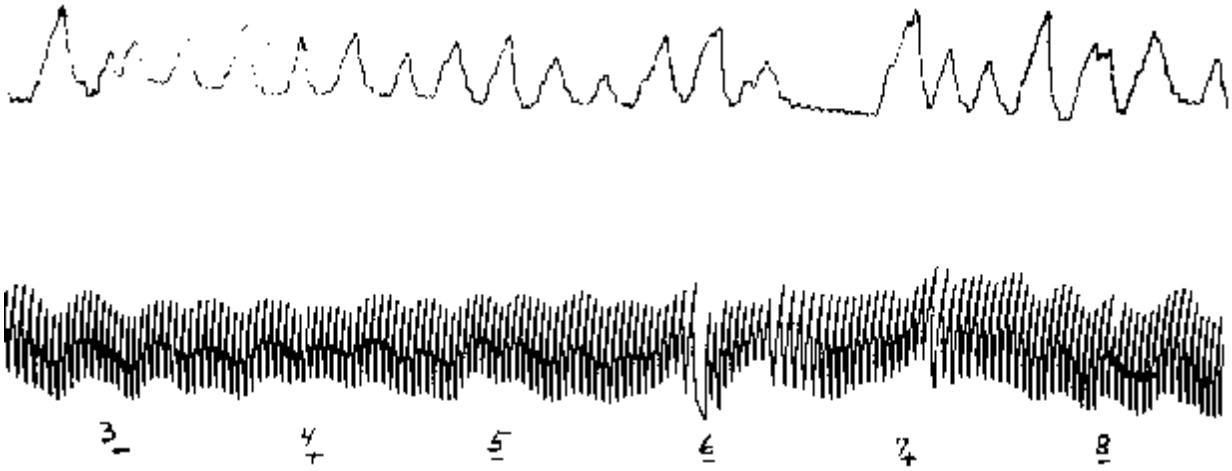

Fig. 217. *Înregistrarea unei persoane nervoase, nevinovată, bănuită de furt. Observați indicațiile de nervozitate în ondularea traseului respirației. Răspunsul la întrebarea de control 6 şi la întrebările relevante 3 şi 5 au relevat sinceritatea sa.*

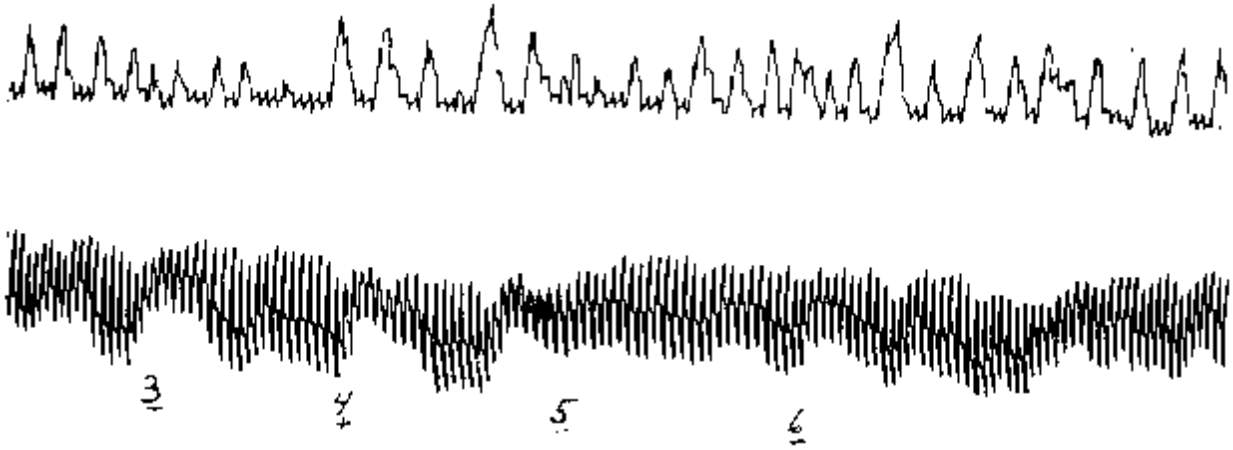

Fig. 218. *Înregistrarea unui individ nervos, care minte, a cărui nervozitate cât şi minciuna cu privire la o delapidare, sunt clar relevate pe traseul respirației. Notați în special reținerea stopul respirator la 3, "uşurarea" la 4 şi stopul respirator la 5.*

După experiența noastră, predominanța unei respirații dințate – ca în acest caz – constituie ea însăşi o indicație de minciună.

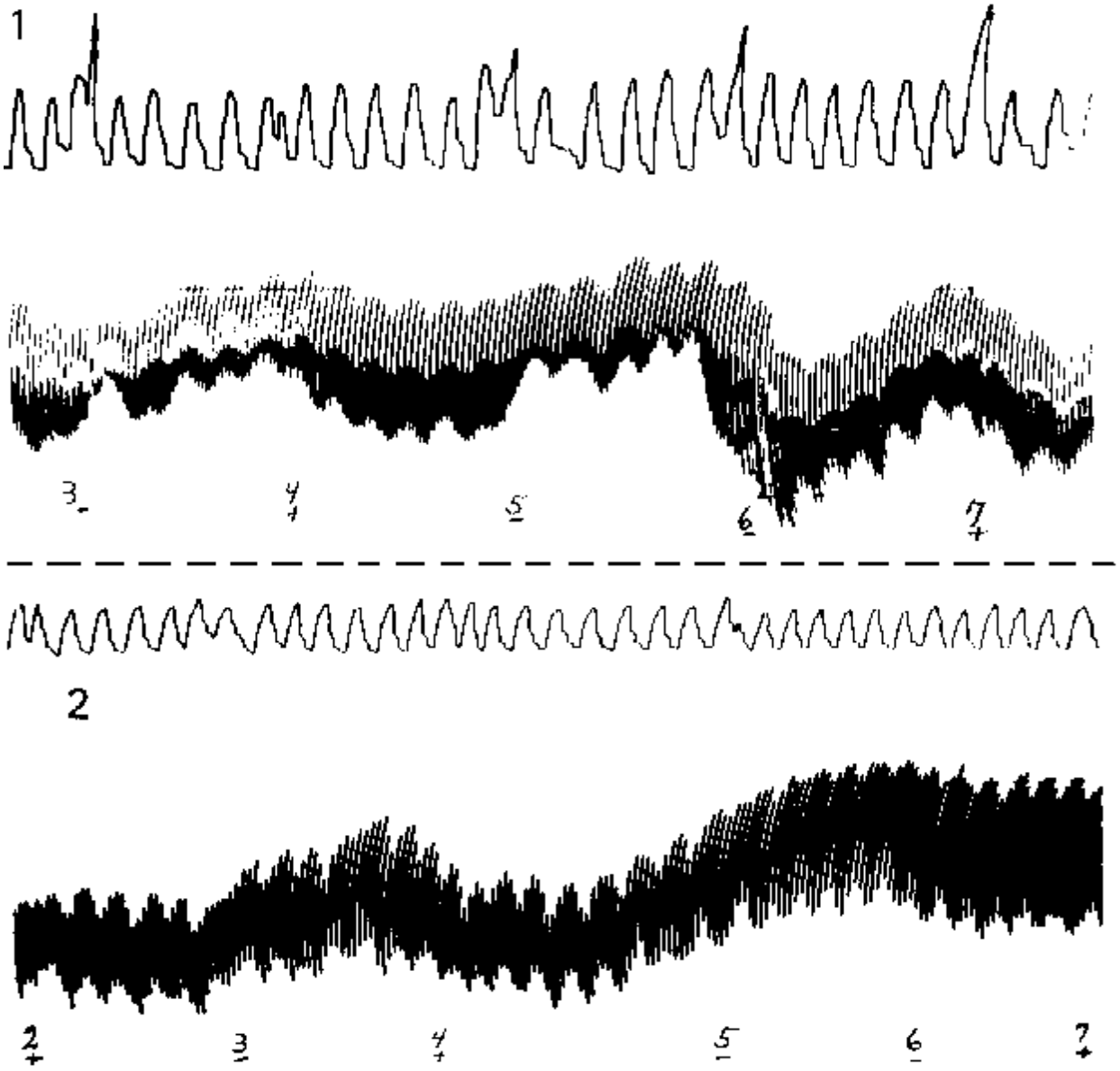

Fig. 219. *Înregistrările a doi indivizi nervoşi care mint. Observați neregularitățile generale ale traseelor tensiunii, dar notați de asemenea răspunsurile specifice pe aceste trasee la întrebările relevante 3 şi 5. Traseul tensiunii individului #1, care era bănuit de înşelăciune, este însoțit de răspunsuri respiratorii, dar înregistrarea individului #2, bănuit de un furt nu prezintă nici o neregularitate şi nici un răspuns pe traseul respirației. Aceasta se coroborează cu ceea ce a fost afirmat anterior cu privire la indivizii inteligenți, neinteligenți, inculți, care mint (aşa cum este individul # 2), a cărui minciună poate să apară numai pe traseul tensiunii şi fără nici un răspuns specific însoțitor sau fără nici o neregularitate însoțitoare a traseului respirației.*

Odată ce un individ sincer ştie cum se va desfăşura examinarea la poligraf şi odată ce devine satisfăcut de precizia tehnicii şi de competența examinatorului, teama sa va dispărea sau va scădea foarte mult. O reducere a tensiunii emoționale la un

individ sincer este de asemenea obținută prin însăşi condițiile şi mediul ambiant în care se desfăşoară examinarea (linişte, intimitate, încredere). Punerea tuturor întrebărilor testului pe un ton moderat şi uniform al vocii poate de asemenea să ajute, prin aceea că nu va exista nici o variație a stimulului ce poate avea loc numai prin voce. Se mai poate obține un efect favorabil dacă asigurăm pe o persoană sinceră care se interesează dacă nervozitatea sa nu va produce reacții care să indice minciuna.

În acest stadiu un alt factor relevant este problema prezenței în camera de examinare a unei alte persoane în afară de examinator şi de examinat în cursul administrării testelor. Prezența unei a treia persoane este dăunătoare, prin aceea că individul se poate preocupa de ceea ce gândeşte a treia persoană, sau se poate simți stânjenit datorită acestei prezențe. De fapt, în mod ideal, dar imposibil, s-ar putea efectua o mai bună testare dacă însuşi examinatorul şi-ar putea efectua examinarea dintr-o cameră alăturată.

Excesul de anxietate

Un exces de anxietate a unui individ în privința cooperării în scopul de a fi sigur că rezultatele testului vor fi corecte, poate să devină evident nu numai din analiza comportamentului sau cât şi din ceea ce spune în acest scop, dar însăşi înregistrările pot să indice acest fapt. O ridicare a traseului tensiunii poate să survină pe măsură ce se pune fiecare întrebare. În alte cazuri individul se va agăța de fiecare întrebare, ascultând cu atenție, fiind preocupat de a răspunde prompt şi precis, aceasta cauzând o deviere a traseului respirației.

Ori de câte ori există indicații ale unui exces de anxietate de această natură, trebuie efectuat un test în care să se pună întrebări lungi, neutre. Existența unui exces de anxietate la un nevinovat va fi evidențiată de natura răspunsurilor la un astfel de test, întrucât efectul anxietății se va releva atât la întrebările neutre cât şi la cele relevante (Vezi fig. 167 cu referire la răspunsurile anticipate).

Excesul de anxietate a unui individ cu privire la o problemă sau la mai multe probleme străine de cauza în curs de cercetare, pot să influențeze efectuarea unui examen satisfăcător la poligraf. Examinatorul poate să nu ia cunoştință de acest factor decât după prima sau a doua înregistrare, în general dezordonată, şi atunci numai după ce a cerut individului să-i spună ce problemă îl preocupă.

Acordarea unui individ a posibilității de explicare şi de discutare cu un examinator înțelegător şi simpatic va contribui în mare măsură la obținerea unei

înregistrări mai bune la următorul test. În unele cazuri, înregistrarea dezordonată a unui individ sincer se poate datora faptului că exact în timpul testului el şi familia sa erau evacuați din locuință pentru neplata chiriei. Un efect tulburător asemănător poate să provină din astfel de factori ca preocuparea unui individ bănuit de delapidare în privința faptului că o colegă cu care avusese relații intime rămăsese gravidă. Numai printr-o convorbire adecvată şi numai prin solicitarea unei explicații se poate stabili factorul deranjat şi prin aceasta să se creeze condiții optime pentru obținerea unor înregistrări satisfăcătoare în testele următoare[77].

Supărarea

Supărarea sau resentimentul puternic al unei persoane datorat examinării sale cu detectorul de minciuni este un factor de importanță considerabilă. Dacă examinatorul nu-şi dă seama de acest resentiment şi dacă nu ține seama de el atunci când ajunge la un diagnostic există riscul de a interpreta greşit înregistrările individului, ca dovezi de minciună. Exemplificări excelente ale acestei situații apar în figurile 220-222. Totuşi, cu excepția unui foarte mic procent de cazuri, discuția pretest pe care un examinator competent o va avea cu individul va elimina supărarea sau resentimentul, ca factor care să afecteze rezultatele testului, prin arătarea individului că toate părțile au şanse egale, prin eliminarea indivizilor sinceri care nu vor mai fi bănuiți. Dacă un individ nu poate fi astfel convins iar supărarea sau resentimentul său persistă , recomandăm să se renunțe la efectuarea testului, sau în cel mai rău caz să se evalueze rezultatele cu extremă precauție şi rezervă[78].

---

[77] În cazurile în care individul dezvăluie informații referitoare la problemele sale personale, acestea trebuie tratate ca o chestiune confidențială şi nu trebuie incluse în raportul ce-l va face examinatorul în privința infracțiunii în curs de cercetare. Aceste confidențe nu trebuie incluse în raport, decât atunci când problema personală este în strânsă legătură cu cauza cercetată.

[78] Vezi Hunter, F. L., Anger and the Polygraph technique, J. Amer. Poly. Assoc., **3** (4): 381, 1974.

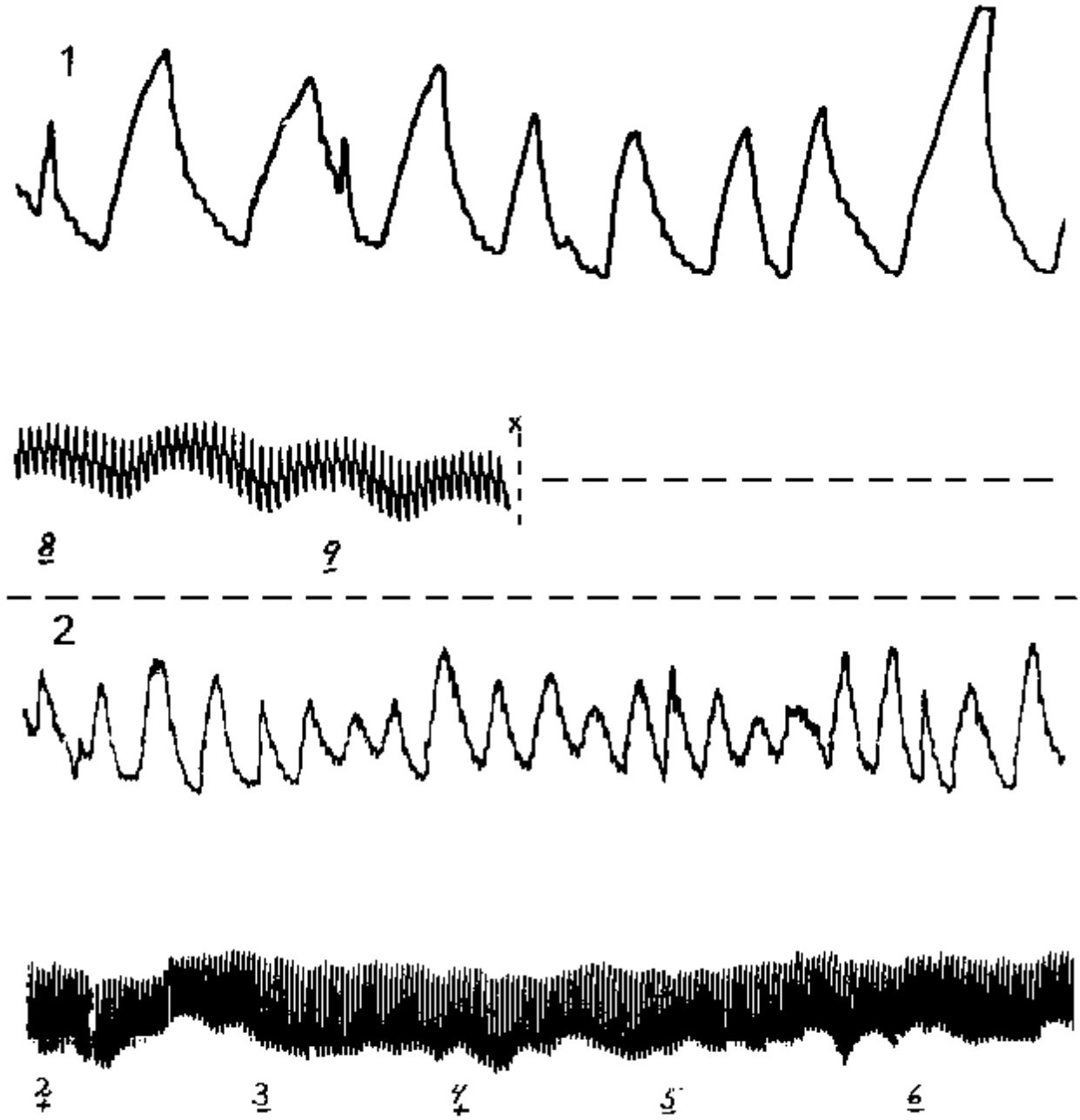

Fig. 220. *Înregistrările a doi indivizi nevinovați bănuiți în două cazuri diferite, ce ilustrează situația în care supărarea şi resentimentul de a fi bănuiți au afectat traseele respiratorii. La #1 observați hiperventilarea în timpul punerii întrebărilor testului, ca şi (de la X mai departe), când nu s-a mai pus nici o întrebare, iar manşonul de tensiune a fost dezumflat. Dacă examinatorul nu şi-ar fi dat seama de resentimentul individului, acest traseu respirator ar fi putut fi luat în mod greşit drept un traseu deviat în mod intenționat. Aşa cum s-a subliniat anterior, o continuare a unei respirații neregulate, după întrebările testului, va anula de obicei interpretarea unei devieri intenționate. Individul #1 era salariatul unei societăți, bănuit de a fi săvârşit o înşelăciune în dauna societății. De la primul contact cu examinatorul, el şi-a manifestat supărarea şi resentimentul prin comportarea sa generală, prin comentariile sale, chiar printr-o "față*

îmbujorată". El a afirmat că nu va mai lucra niciodată pentru o societate care pretinde angajaților săi să se supună la teste de poligraf. Chiar după ce i s-a spus după cel de al treilea test, că în testele următoare se va elimina întrebarea de control, neregularitățile de respirație au continuat.

În astfel de cazuri, care implica indivizi supărați, care au resentimente, examinatorul trebuie să fie extrem de precaut, deoarece, poate să interpreteze în mod greşit rezultatele testului drept indicații de minciună. Înregistrarea individului #2 este un exemplu excelent al modului cum atitudinea unui individ poate să provoace indicatori falşi de minciună.

Individul #2 era un paznic de noapte bănuit de furtul de 2.500$ de la societatea unde era angajat. Înaintea testului el a împărtăşit examinatorului supărarea şi resentimentul său pentru a fi ales ca suspect în timp ce erau şi alți salariați care aveau un acces mult mai uşor la locul de unde au dispărut banii. Supărarea şi resentimentul său nu au produs numai respirația în dinți de ferestrău ci şi răspunsuri specifice pe traseul respirației la întrebările relevante 3 şi 5. Mai mult, aceste răspunsuri specifice au persistat de a lungul tuturor testelor. Deşi cazurile de tipul individului #2 sunt foarte rare, examinatorii trebuie să țină seama de astfel de posibilități.

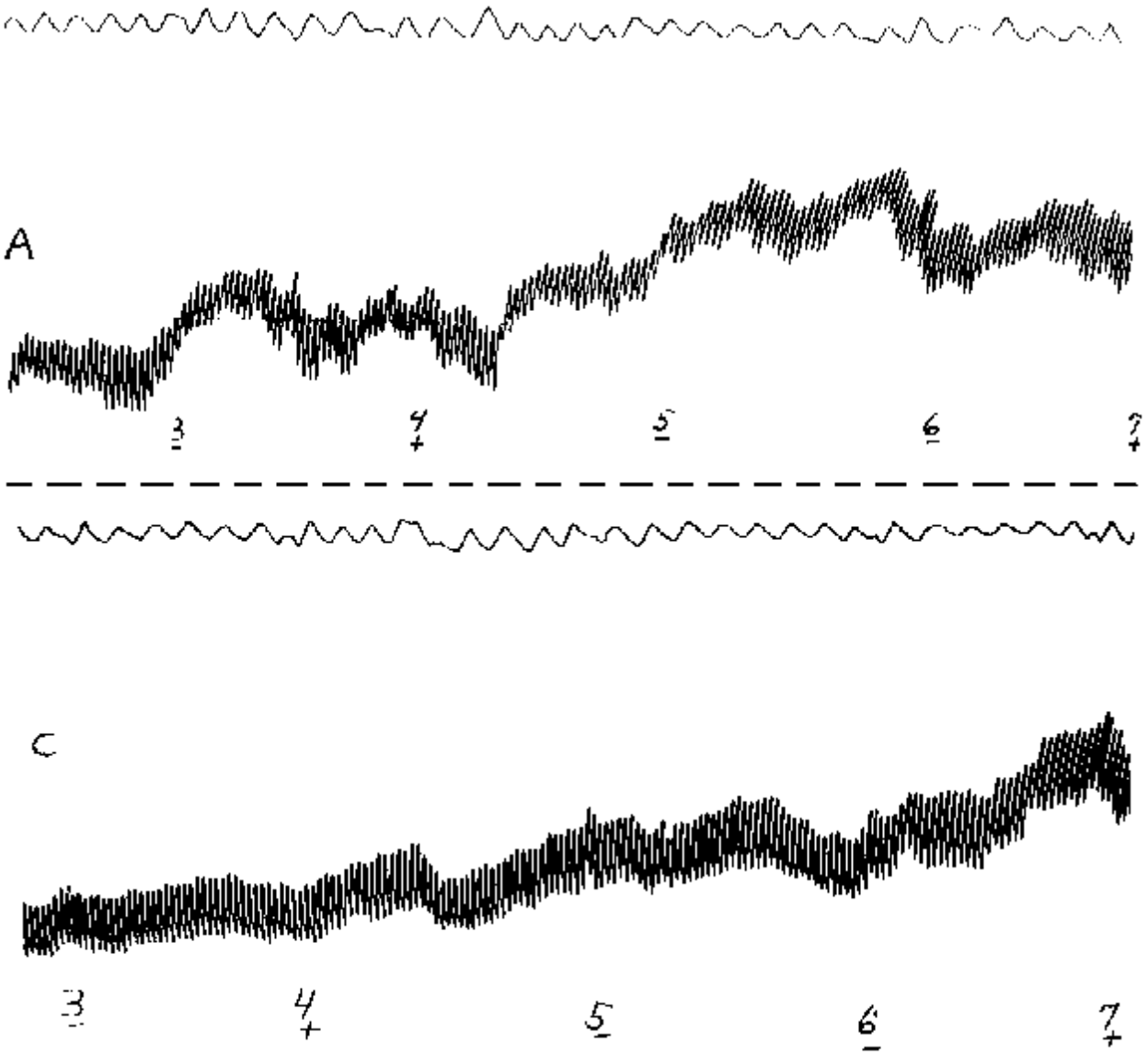

Fig. 221. *Un alt exemplu al faptului că supărarea sau resentimentul puternic al unor persoane sincere pot să producă răspunsuri care pot fi greşit interpretate drept criterii de minciună. În acest caz individul este directorul unui magazin în care se furase o casetă de bani ascunsă. Întrucât numai proprietarul şi directorul ştiau unde era ascunsă caseta, proprietarul nu numai că l-a bănuit ci l-a şi învinuit formal că ar fi luat-o. Când directorul s-a prezentat pentru examinarea sa la poligraf supărarea şi resentimentul său erau uşor vizibile. Pentru scopurile anchetei examinatorul s-a hotărât să efectueze un test fără a încerca mai întâi să elimine atitudinea ofensată a individului. Observați pe A răspunsurile specifice pe traseul tensiunii la întrebările relevate 3 şi 5. Apoi faceți diferențe între înregistrările A cu înregistrările celui de-al treilea test C al individului, înaintea căruia examinatorul a acordat ceva timp pentru a elimina atitudinea ofensată a individului. Notați pe C răspunsul specific pe traseul respirației şi al tensiunii la întrebarea de control 6, cât şi lipsa vreunei indicații asemănătoare de minciună la*

întrebările 3 şi 5. Un examen ulterior al portarului magazinului a relevat minciuna sa şi a avut ca rezultat restituirea banilor.

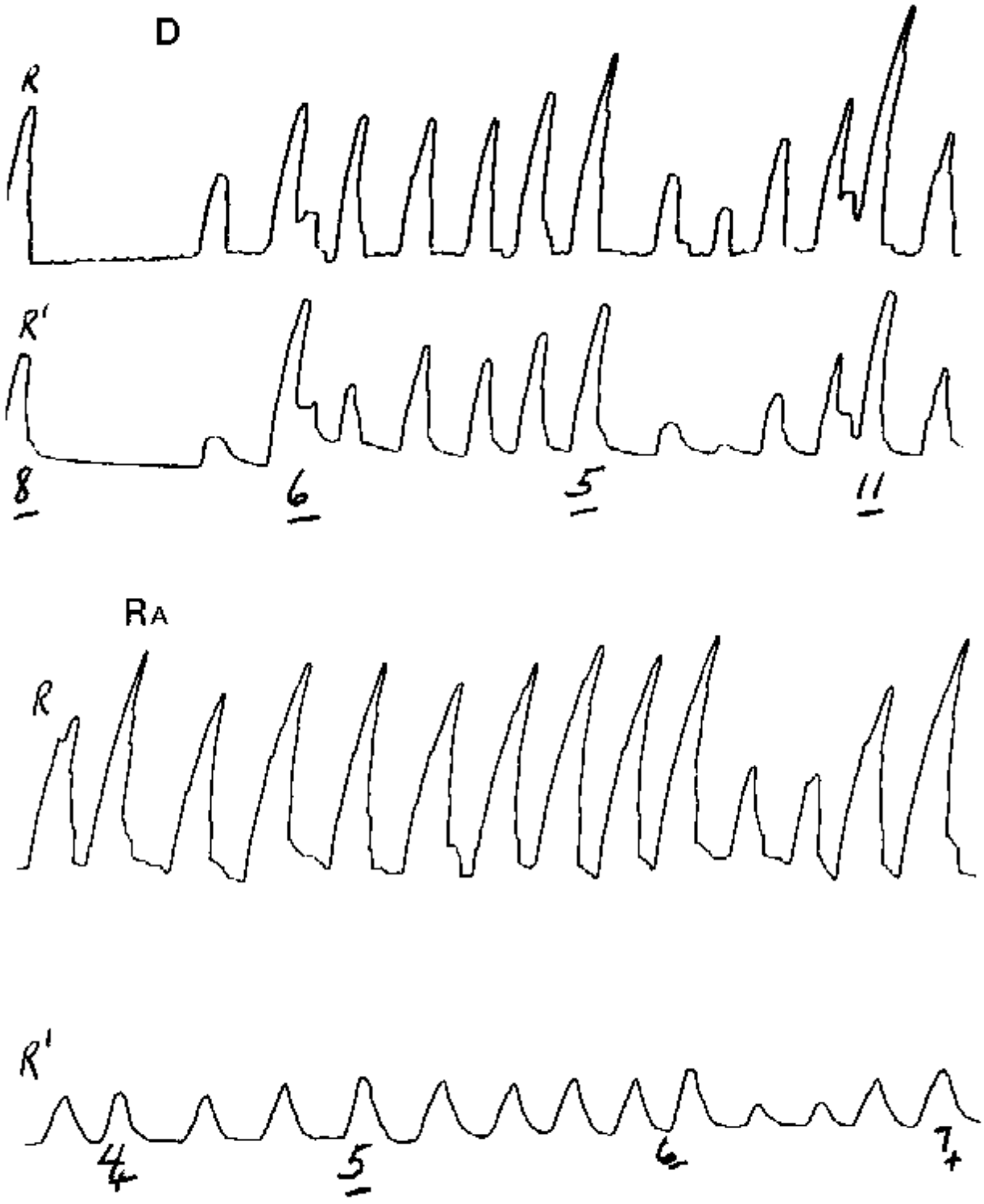

Fig. 222. *O exemplificare a faptului că supărarea sau resentimentul puternic al unui individ sincer pot să producă răspunsuri care ar putea fi greşit interpretate drept criterii de minciună. În acest caz individul era un salariat bănuit că a furat marfă de la patronul său. La început, individul şi-a manifestat resentimentul în privința efectuării testului atunci când a refuzat să răspundă la întrebările de control, dar după o convorbire îndelungată, a fost în cele din urmă convins să răspundă. Înaintea testului D*

al întrebărilor combinate, individul a devenit furios din cauza duratei examenului şi a spus: "Nu aveți destule teste pentru a arăta acum că sunt nevinovat!". Observați la D răspunsurile specifice pe traseul respirației la întrebările relevante 5 şi 8. Comparați aceste înregistrări cu RA, o înregistrare a reexaminării individului, după ce atitudinea sa de resentiment a fost eliminată. Notați pe RA stopul respirator la întrebarea de control 6, precum şi lipsa oricărui răspuns la întrebarea 55. Un examen ulterior la poligraf al unui alt angajat, care a mărturisit furtul mărfurilor, a adeverit sinceritatea acestui individ.

Preocuparea în privința neglijenței în timpul serviciului sau a lipsei de responsabilitate care a făcut posibilă săvârşirea infracțiunii de către o persoană străină

Un examinator trebuie să țină întotdeauna seama de faptul că un paznic sau vreun alt membru al serviciului de pază care este bănuit de vreo infracțiune, poate să fie foarte preocupat referitor la neglijența sa în serviciu, sau a lipsei sale de responsabilitate, care au făcut posibile săvârşirea infracțiunii de către o persoană străină. Procedeul întrebării de control, discuția pretest şi celelalte procedee diverse din timpul testării, ar trebui să soluționeze dificultatea, şi să permită în cele din urmă un diagnostic clar şi precis. Dar acest factor al preocupării unui individ nevinovat în privința neglijenței sale în timpul serviciului, sau a lipsei sale de responsabilitate, este un factor care prezintă o capcană primejdioasă pentru un examinator care se bazează exclusiv pe tehnica testului întrebărilor "relevante – neutre" sau care nu ține seama de efectele posibile ale acestei preocupări asupra rezultatelor testului.

Implicarea în alte fapte sau infracțiuni asemănătoare

Implicarea unei persoane sincere în vreo altă faptă sau infracțiune similară celei în curs de cercetare poate să creeze o problemă foarte serioasă şi să aibă drept rezultat un diagnostic greşit, cu excepția cazului în care se întrebuințează un procedeu adecvat de testare. De exemplu, un individ bănuit de o spargere, în timp ce este examinat pentru o anumită infracțiune pe care nu a săvârşit-o, poate să manifeste o tensiune emoțională considerabilă datorată temerii sale de a fi detectat ca fiind individul care a săvârşit o altă spargere, sau din cauza complexului său de vinovăție în această privință. De asemenea un funcționar de bancă, care a luat de la bancă mici sume de

bani, poate să fie aşa de preocupat în această privință încât să manifeste o tensiune emoțională considerabilă în cursul unui test referitor la furtul unei mari sume de bani. Reacțiile sale pot fi prea bine greşit interpretate de către un examinator lipsit de experiență, sau de către unul care foloseşte o tehnică de examinare neadecvată.

Acestea sunt categoriile de cazuri în care tehnica anterior descrisă, a întrebărilor de control, este de o valoare deosebită față de procedeul învechit al testului întrebărilor relevante – neutre. Cu această tehnică avansată individul este informat că, în afara întrebării generale de control, întrebările relevante ale testului se vor mărgini la problema anume în curs de cercetare, teoria fiind că această comunicare va avea drept rezultat diminuarea efectului tulburător al oricăror alte infracțiuni posibile. Totuşi, chiar şi atunci, unii indivizi sinceri vor continua să producă o înregistrare la poligraf în general tulburată. În asemenea cazuri întrebuințarea testului complexului de vinovăție, descris anterior, este de mare ajutor.

Disconfortul fizic în timpul testului

Persoanele care se pot teme în privința vreunei vătămări din partea aparatului, pot fi uşor liniştite de către examinator asigurându-l că singurul disconfort fizic va fi o jenă temporară în braț, ca rezultat al presiunii manşonului pentru tensiunea arterială şi puls. Uneori, atunci când examinatorul observă că un individ timid, încă se mai teme de o vătămare fizică, este bine să se umfle manşonul de luat tensiunea arterială, aşa încât individul să resimtă uşoara jenă înainte de a efectua testul propriu-zis. Uneori este, de asemenea, recomandabil să se înceapă cu testul cartonaşelor în scopul de a-l asigura pe un individ timid în privința lipsei efectelor fizice dăunătoare.

Disconfortul fizică ce rezultă din presiunea exercitată de manşonul de luat tensiunea arterială asupra brațului individului, sau de presiunea tuburilor pneumografului asupra abdomenului sau toracelui (şi mai cu seamă în regiunea pieptului lângă sânii unei femei interogate) poate să producă trasee la poligraf care să inducă în eroare, sau care vor face să nu se poată obține un diagnostic. De aceea este extrem de important ca după ce tuburile pneumografului sunt aşezate pe individ, examinatorul să întrebe dacă produc vreo jenă; iar atunci când manşonul de luat tensiunea arterială este plasat pe brațul individului, trebuie să se pună aceeaşi întrebare. Asemenea întrebări sunt importante deoarece mulți indivizi, mai cu seamă aceia care au spus adevărul în privința cauzei în curs de cercetare, ezită să se plângă de o asemenea jenă. De exemplu, o femeie al cărui piept este sensibil din cauza

ciclului menstrual, va pregeta să dezvăluie această sensibilitate, în timp ce ea poate face această confidență dacă este întrebată de jena produsă de tubul pneumografului. Alte persoane care pot avea contuzii pe braț, răni sau deficiențe fizice neobservabile, pot să nu dezvăluie asemenea situații, decât dacă sunt invitate să facă aceasta printr-o întrebare cu privire la jena produsă de legăturile aparatului.

Atunci când un individ arată că unul din tuburile pneumografului îl jenează, acesta poate fi plasat într-o poziție mai confortabilă. Dacă manşonul de luat tensiunea arterială a fost plasat pe un braț având o rană sau o deficiență, sau jenează din alte motive, manşonul trebuie mutat pe celălalt braț. Cu alte cuvinte, trebuie să ținem cont de disconfortul reclamat de individ şi să facem modificări care să le elimine.

Uneori un individ care minte se va plânge în cursul testului de jena produsă de aparat (în special în privința manşonului pentru tensiunea arterială), în scopul de a împiedica pe examinator să obțină trasee satisfăcătoare. O modalitate de a face deosebirea între o afirmație falsă a jenei produsă de manşonul pentru tensiunea arterială, afirmație făcută de un individ care minte, şi o plângere îndreptățită a unui individ sincer este de a efectua un test în care manşonul să rămână dezumflat, şi în care să nu se obțină decât traseul respirației. Avantajul procedeului este clar exemplificat în fig. 223.

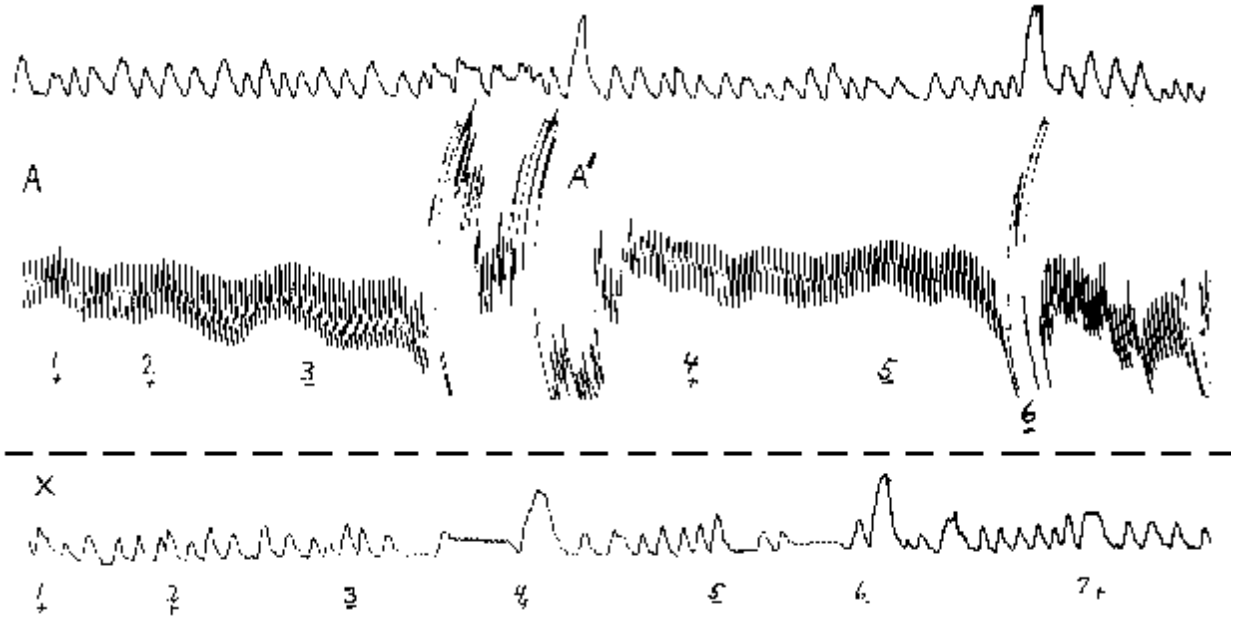

Fig. 223. *Înregistrări care ilustrează procedura pentru detectarea unei afirmații false de jenă provocată de manşonul de tensiune arterială. La A, prima înregistrare a testului al unui individ în suspectat într-un caz de incest, individul a început să se plângă de jena provocată de manşonul pentru tensiunea arterială la scurt timp după punerea întrebării relevante 3. Manşonul a fost imediat dezumflat şi reumflat apoi, în*

timp ce testul continua la A[1]. După întrebarea relevantă 5, individul şi-a reînnoit plângerea cu privire la jena produsă de manşon, care a fost din nou dezumflat. Testul următor, X a fost efectuat fără a se mai umfla manşonul, numai cu o înregistrare a traseului respirației. Observați reacțiile foarte specifice la întrebările relevante 3 şi 5, care evidențiază clar minciuna individului şi probabil falsitatea plângerii referitor la jena produsă de manşon în cursul testului A.

O altă metodă de a face distincția între o plângere falsă de jenă şi o plângere întemeiată, este de a obține avizul medical al unui doctor. De exemplu, un individ bănuit de un furt a pretins înaintea testului că suferă de colită şi a insistat că va fi nevoit să stea într-o poziție incomodă în timpul testului. Examinatorul a luat legătura cu un medic şi a aflat că, colita nu afectează poziția de şedere a individului, dar că poate să afecteze regiunea abdominală a individului. Ulterior individul a recunoscut că a săvârşit furtul şi că a "inventat" povestea cu colita.

Ori de câte ori un individ se plânge în cursul unui test de jena produsă de un tub al pneumografului, testul trebuie oprit, iar tubul slăbit sau ajustat spre satisfacerea dorinței individului, înainte de a efectua mai departe teste.

Un alt fel de jenă fizică - şi una perfect legitimă – poate să rezulte dintr-un test prelungit, care să consiste din punerea a prea multe întrebări. Dacă această situație are loc, un individ sincer poate în cele din urmă să manifeste indicatori falşi de minciună, numai din cauza acestui factor.

Alți factori importanți care pot să afecteze rezultatele testului se referă la buna stare fizică a individului. De ex. dacă nu s-a dat individului de mâncat şi de băut, sau nu a avut acces la instalațiile sanitare, sau dacă nu a dormit de mai mult timp, testul trebuie amânat până când aceste condiții vor fi îndeplinite. În caz contrar, nu se poate pune bază pe rezultatele testului.

O interogare excesivă prealabilă testului

Un interogatoriu obişnuit, de rutină, luat de un anchetator înaintea convorbirii examinatorului la poligraf nu stânjeneşte în mod serios eficacitatea tehnicii. Totuşi o interogare îndelungată bazată pe învinuiri frecvente şi constatate, poate să afecteze negativ precizia sau concludența testului, mai cu seamă dacă testul urmează la scurt interval. Aceasta este mai cu seamă adevărat dacă interogatoriul anterior prelungit a

fost însoțit de practici fizice ilegale sau de amenințări de vătămare fizică administrate în scopul de a obține o mărturie.

Învinuirile de vinovăție făcute înaintea testului, mai cu seamă atunci când sunt făcute la scurt timp înainte de examenul la poligraf, pot să producă reacții în timpul testului din partea unui individ sincer, care vor arăta ca adevărate criterii de minciună. Mai mult, o experiență de această natură, prealabilă testului, poate să facă un individ care minte să nu mai aibă răspunsuri specifice la întrebările relevante ale testului.

Pentru un test la poligraf, în care se acordă aşa de mare importanță prezenței sau absenței unor modificări fiziologice detectate delicat, o persoană care a trecut printr-o astfel de experiență nu este într-o stare adecvată pentru a i se stabili un diagnostic[79]. El este un subiect tot atât de nesatisfăcător pentru acest fel de diagnostic ca şi un bolnav care s-ar prezenta la un cabinet medical pentru un examen cardiac după ce a urcat în goană 10 etaje.

Un număr prea mare de întrebări în cursul unui test şi în testele anterioare

O persoană căreia i se pune un număr mare de întrebări în cursul unui test la poligraf, poate să devină în cele din urmă nereactivă atunci când minte. Acelaşi fenomen poate să apară în cazul mai multor reexaminări de către examinatori diferiți, în scopul de a verifica exactitatea diagnosticului examinatorului anterior.

"Subşoc" sau epuizarea adrenalinică

O stare de subşoc sau de epuizare adrenalinică este un alt factor care poate explica starea de instabilitate a unui individ care minte, în cursul examinării la poligraf. Această stare este cel mai frecvent întâlnită când individul este examinat la câteva ore după săvârşirea infracțiunii de care este bănuit. Un casier de bancă, care a raportat că a fost obligat să dea 10.000$ unui individ care amenința să arunce banca în aer a fost supus unui test la poligraf în decurs de câteva ore de la pretinsa tâlhărie. Înregistrările sale erau absolut lipsite de orice indicație de minciună atunci când a fost întrebat dacă tâlhăria era sau nu adevărată şi dacă el era sau nu implicat. Totuşi s-a stabilită că individul căruia îi dăduse cei 10.000$ era un prieten cu care pusese la cale furtul. În

urma arestării şi mărturisirii sale individul a fost întrebat de examinator care s-a străduit să găsească explicația insensibilității individului în timpul examinării la poligraf. De bună voie, individul a dat următoarele informații. Imediat după ce a raportat furtul a început să “tremure ca o frunză”, continuând să tremure până aproximativ cu 5 minute înainte de a intra în camera de examinare. Atunci tremurul său a dispărut brusc şi s-a simțit foarte calm şi recules, deşi încă mai era preocupat de faptul că minciuna sa va fi detectată prin tehnica poligrafului. El a raportat că în timpul testului se gândea că minciuna sa va fi detectată şi că s-a mirat după terminarea testului că el nu a fost învinuit, fiindcă nu s-a continuat interogatoriul. El şi-a explicat prin faptul că tremurase şi se agitate atât de mult înaintea testului "încât totul dispăruse din mintea sa în timpul testului". El a adăugat totuşi că tremuratul a revenit câteva ore mai târziu şi că a fost foarte preocupat şi îngrijorat din acel moment până în timpul arestării şi al mărturisirii. El a comentat că dacă ar fi fost chemat din nou pentru o reexaminare la poligraf în orice moment după testul inițial, crede cu siguranță că minciuna sa ar fi fost detectată. El a mers atât de departe încât să afirme că probabil ar fi mărturisit înainte de a efectua o reexaminare.

Acest caz a avut loc înaintea întrebuințării actualei tehnici a întrebării de control, care ar fi relevat sensibilitatea individului, dar se pune problema dacă el ar fi putut fi stimulat în scopul sensibilizării prin una din metodele de stimulare anterior discutate. În asemenea situații, singura alternativă pare a fi o reexaminare ulterioară.

Nu ştim cu certitudine cum se explică starea de insensibilitate şi de neconcentrare a acestui casier de bancă în momentul testului, dar avem motive să presupunem că el se afla într-o stare de subşoc sau de epuizare adrenalinică. Într-o asemenea stare nu ar fi rezonabil să ne aşteptăm să aşteptăm apariția modificărilor fiziologice care în alte împrejurări ar fi putut produce indicatori de minciună. Principiul tehnicii poligraf este bazat pe faptul că o tensiune emoțională internă, are efectul de a produce temporar un exces de adrenalină în sânge, de la glandele suprarenale ceea ce produce un moment de tulburare metabolică, adrenalină care s-a demonstrat că afectează activitatea regulată a inimii şi plămânilor. Spre deosebire de glanda tiroidă, suprarenalele nu au un stoc de rezervă disponibil; ele produc adrenalină din moment în moment, după nevoile organismului. Datorită unei spaime acute sau continue sau a vreunui stres emotiv, celulele suprarenale pot deveni atât de epuizate încât să nu mai

---

[79] A se vedea în legătură cu această interesantă problemă articolul Trovillo, P. V. *What the-lie detector can’t do*. J. Crim. L. & Criminol., **23** (1): 121, 1941.

fie în stare să satisfacă întreaga cerere a organismului; de aici starea de subşoc sau de epuizare adrenalinică[80].

Raționalizare şi autoînşelare

Înaintea apariției tehnicii întrebărilor de control, exista o oarecare bază pentru punctul de vedere că o persoană ar putea fi capabilă să-şi raționalizeze atât de mult comportamentul său trecut infracțional, mai cu seamă de a lungul unei perioade de timp, încât nu vor exista indicatori de minciună când va răspunde negativ întrebărilor relevante.

Un exemplu de raționalizare sau de autoînşelare efectivă poate să existe în cazul unui criminal condamnat la moarte. El devine atât de obsedat de situația grea în care se află încât amintirile sale despre infracțiunile comise devin oarecum şterse. Dacă o astfel de persoană aflată într-o astfel de stare psihică este supusă la un test poligraf, se poate ca ea să nu dea nici un răspuns specific de minciună. Teama sa de execuție ar fi un factor mult mai dominant decât teama că minciuna sa va fi detectată. În mod asemănător o asemenea nervozitate generală şi teama de execuție a unui individ, ar putea să facă nesigure orice rezultate ale unei persoane sincere.

O raționalizare şi o autoînşelare efectivă ar putea foarte bine să survină în cazul unui condamnat care şi-a strigat sus şi tare nevinovăția de a lungul unei perioade de timp şi care încearcă să convingă autoritățile că trebuie pus în libertate. El poate să-şi fi raționalizat aşa de mult infracțiunea, încât minciuna sa poate fi foarte greu de detectat la un examen la poligraf[81].

---

[80] (**N.S. 80.** Având în vedere unele experienţe medicale, conduse de Dr. daniel J. Condon, arizona, and Dr. Richard Ford din Boston, Massachusets, problema implicării sau a gradului de implicare a activităţii suprarenalelor în criteriile de minciună, a devenit una foarte controversată. Dr. Condon şi Dr. Ford au efectuat teste la poligraf de natură experimentală asupra a doi indivizi care suferiseră suprarenalotomie bilaterală completă, din cauza unei hipertensiuni de natură malignă. Ambii indivizi au dat răspunsuri de minciună pronunţate. Într-o comunicare doctor Condon a afirmat: "Din punct de vedere ştiinţific nu am studiat suficient această chestiune pentru a trage vreo concluzie dar cred că va trebui să ne reevaluăm conceptele referitoare la fiziologia implicată în minciună").

[81] Maurice Floch prezintă următoarea explicaţie psihologică pentru această stare de "amnezie circumscrisă": “infracţiunea condamnatului devine atât de complet inancceptabilă şi reprobabilă pentru conştiinţa sa sau pentru super-ego-ul său, încât el parcurge un proces inconştient de regresiune, care îi creează o stare completă de uitare, amnezie în privinţa evenimentelor crimei. O astfel de persoană poate să fie supusă unui test la poligraf şi să mintă fără a manifesta nici o modificare psihologică, cu atât mai mult cu cât tehnica nu sondează inconştientul.” *Limitele detectorului de minciuni*, J. Crim. & Criminol., **40** (5): 653, 1950.

Pentru motive oarecum asemănătoare există posibilitatea ca o spovedanie făcută unui preot, înaintea unui test de poligraf, să uşureze în aşa măsură pe un individ de conflictele sale mintale, încât minciuna sa să nu fie detectabilă. Autorii cunosc un caz real care vine în sprijinul punctului de vedere că o spovedanie făcută unui preot, cu două zile înaintea unui examen la poligraf este responsabilă de insensibilitatea individului în cursul examinării sale.

Nu cunoaştem nici un caz în care tehnica actuală a întrebărilor de control să fi fost întrebuințate în aceste situații şi credem că aceste raționalizări şi autoînşelări pot produce cel mult un rezultat ambiguu dar nu un rezultat eronat.

Aşa cum am arătat anterior, sugestiile pozitive de vinovăție constituind parte dintr-o procedură de "gradul III" ar putea produce reacții în cursul unui test asupra unei persoane sincere care ar putea simula criterii de minciună adevărate dând naştere prin aceasta posibilității unei diagnostice eronate de minciună. Aceiaşi experiență prealabilă testului ar putea să condiționeze astfel pe un individ mincinos, încât antipatia sa față de anchetatori să devină centrul gândirii sale, mai curând decât însăşi infracțiunea. În orice, caz ori de câte ori un examinator ştie sau este destul de sigur că s-a abuzat fizic de un individ sau că acesta a fost amenințat cu vătămare fizică de anchetatorii cazului, el trebuie să refuze să administreze un test la poligraf.

O frazeologie inadecvată a întrebărilor

În timpul efectuării unui examen la poligraf este extrem de important ca întrebările testului să fie dirijate în mod specific spre problema sau chestiunea în curs de cercetare. În caz contrar ele nu vor fi suficient de importante pentru individ încât să producă răspunsuri mincinoase. Două cazuri reale vor servi pentru exemplificare.

În timpul anchetării unei pierderi de 21.000$ la o bancă, i s-a spus unei funcționare care trebuia să fie examinată la poligraf de către anchetatorul unei societăți financiare că nu i se va pune nici o întrebare cu privire la faptul dacă ea a luat banii; ea va fi întrebată decât dacă lucra în colaborare cu persoanele pentru care ea a încasat cecurile false, ducând la pierderea celor 21000$. Bineînțeles că examinatorul era legat de această îngrădire stipulată, aşa încât nu i s-a pus niciodată întrebarea dacă ea însăşi a luat banii. Înregistrările testului nu au conținut nici un răspuns mincinos cu privire la colaborarea ei cu alte persoane raportându-se că spune adevărul. Evenimentele ulterioare au demonstrat că ea însăşi era delapidatoarea şi că folosise stratagema cu cecurile false pentru a camufla propriile sale fapte de delapidare.

Concluzia care trebuie trasă din cazul de mai sus este că un examinator la poligraf nu trebuie să efectueze un examen îngrădit de anchetator sau dacă întreprinde un astfel de examen el trebuie să fie foarte circumspect în privința raportării rezultatelor.

Într-un test la poligraf, referitor la paternitatea unui copil, întrebarea relevantă se referea, desigur, la faptul dacă pretinsul tată, a avut raporturi sexuale cu mama copilului la data concepției. Într-un caz, data folosită de examinator era cu un an decalată față de data exactă; dacă greşeala nu ar fi fost descoperită înainte de terminarea examinării, s-ar fi raportat că pretinsul tată spune adevărul, deoarece înregistrările obținute în baza datei greşite nu au relevat dovada minciunii în privința actului sexual. De aceea este foarte important ca examinatorii să aibă amănunte precise pe baza cărora să-şi conceapă întrebările. (Pentru ilustrarea necesității respectării amănuntelor folosite în întrebările relevante, vezi fig. 224).

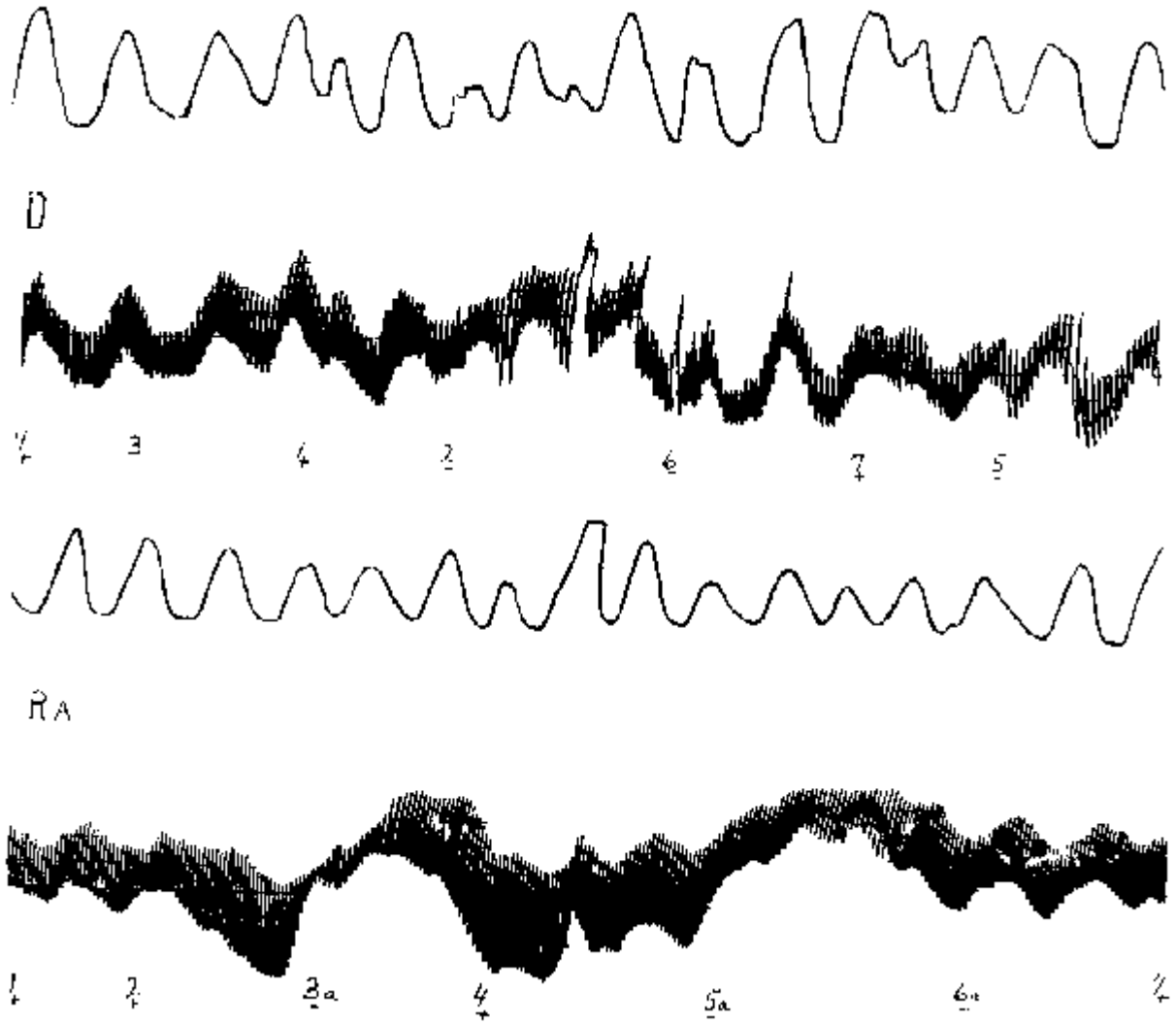

Fig. 224. Înregistrările unei persoane bănuite de delapidare, ale cărei înregistrări ale examenului inițial nu erau concludente, în aparență din cauza întrebărilor relevante ale testului care aveau un caracter prea generală. *D* a fost înregistrarea testului cu întrebări

combinate, în setul inițial, când persoana a fost întrebată la 3 şi 5 cu privire la furtul de bani de la patronul său, dar fără a se specifica suma sau locul de unde au fost luați. În timpul testului, patronul nu ştia decât că se luase o sumă de bani din magazinul său, dar nu ştia suma şi nici locul. Totuşi, atunci când salariata a fost reexaminată, în testul *RA*, aceasta ştia şi suma exactă şi locul de unde au fost luați. Observați răspunsurile specifice la RA la întrebările relevante 3a şi 5a, spre deosebirea de lipsa vreunui răspuns specific la *D*. Pe înregistrarea *RA* întrebarea 3a a fost: "Ai furat la 20 martie săculețul băncii cu 245$ în monede de argint?"; iar 5a a fost: "Ai furat la 20 martie 600$ din arhivă?"

Frazeologia inadecvată a întrebărilor de control

Întrebările de control trebuie să facă referire la problema în curs de cercetare; adică, într-o cercetare a unei infracțiuni sexuale, întrebarea de control trebuie să se refere la un comportament sexual deviant; în cazul unui furt, întrebarea de control trebuie să facă referire la un furt. (Vezi fig. 225)

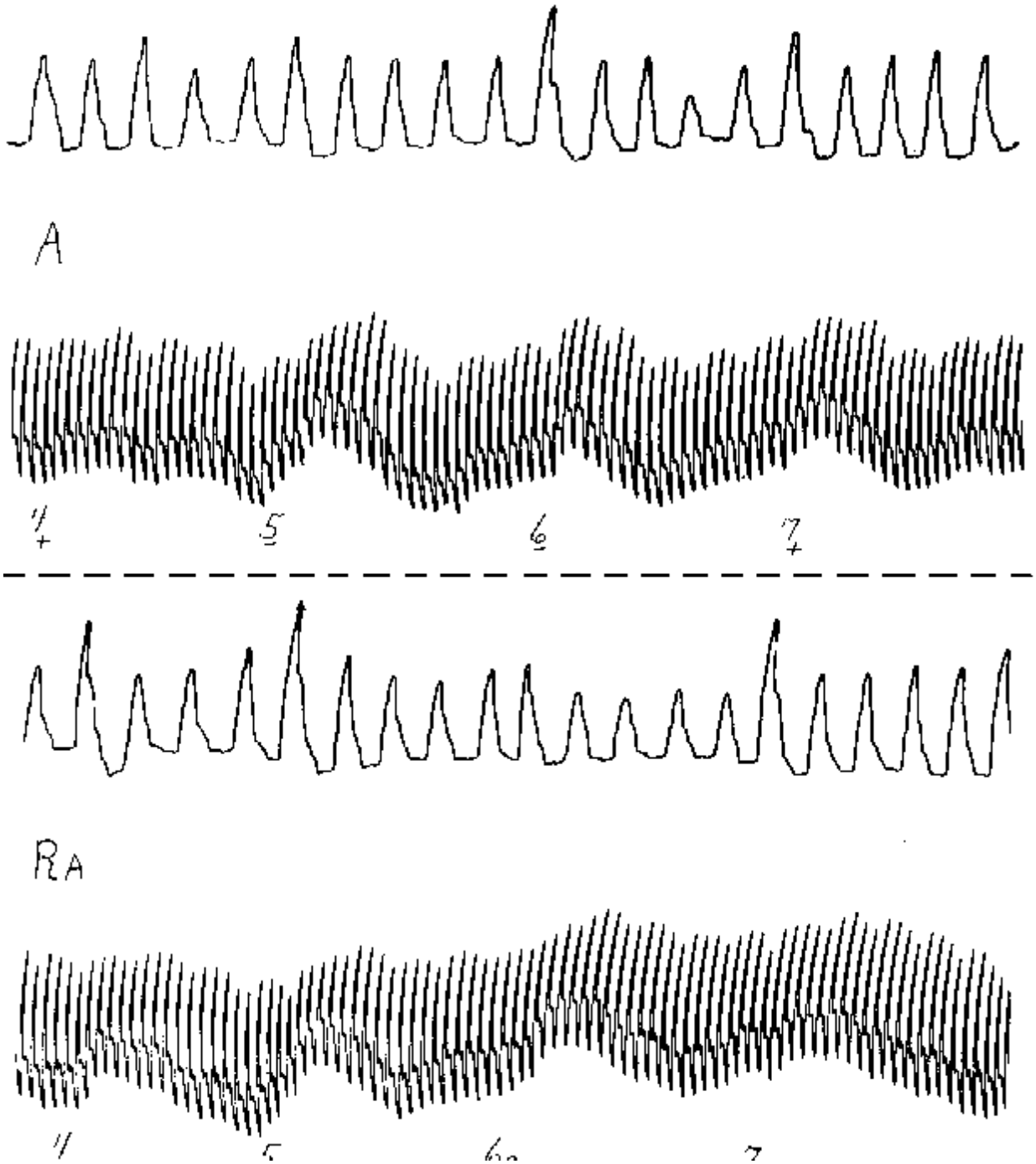

Fig. 225. *Înregistrările unui individ nevinovat bănuit de furt, care demonstrează importanța alegerii unei întrebări de control adecvate. Infracțiunea de care era bănuit individul era o tentativă de jaf, în care victima furtului plănuit a fost amenințată cu un cuțit. În testul A întrebarea de control 6 a fost: "Ai amenințat vreodată pe cineva în viața dumitale?" Această întrebare nu avea o legătură destul de strânsă cu problema în curs de cercetare - o tentativă de furt – pentru a servi în mod adecvat drept întrebare de control, ceea ce a avut drept consecință că rezultatele primei serii de teste ale individului au fost neconcludente în indicațiile lor. Observați, în contrast, indicația clară a sincerității referitor la tentativa de jaf când în timpul reexaminării RA s-a folosit o întrebare de control mai adecvată: "Ai furat vreodată ceva în viţa dumitale?". Aici*

răspunsul specific 6a, evidențiind minciuna, a stabilit sinceritatea individului la întrebarea 5 referitoare la tentativa de jaf.

În cazul în care motivația unei crime este necunoscută, de exemplu în cazul omorârii unei femei, iar anchetatorii nu ştiu dacă motivul uciderii a fost jaful sau violul, este bine să se pună două întrebări de control, una referitoare la furt şi cealaltă referitoare la sex. (Vezi fig. 226).

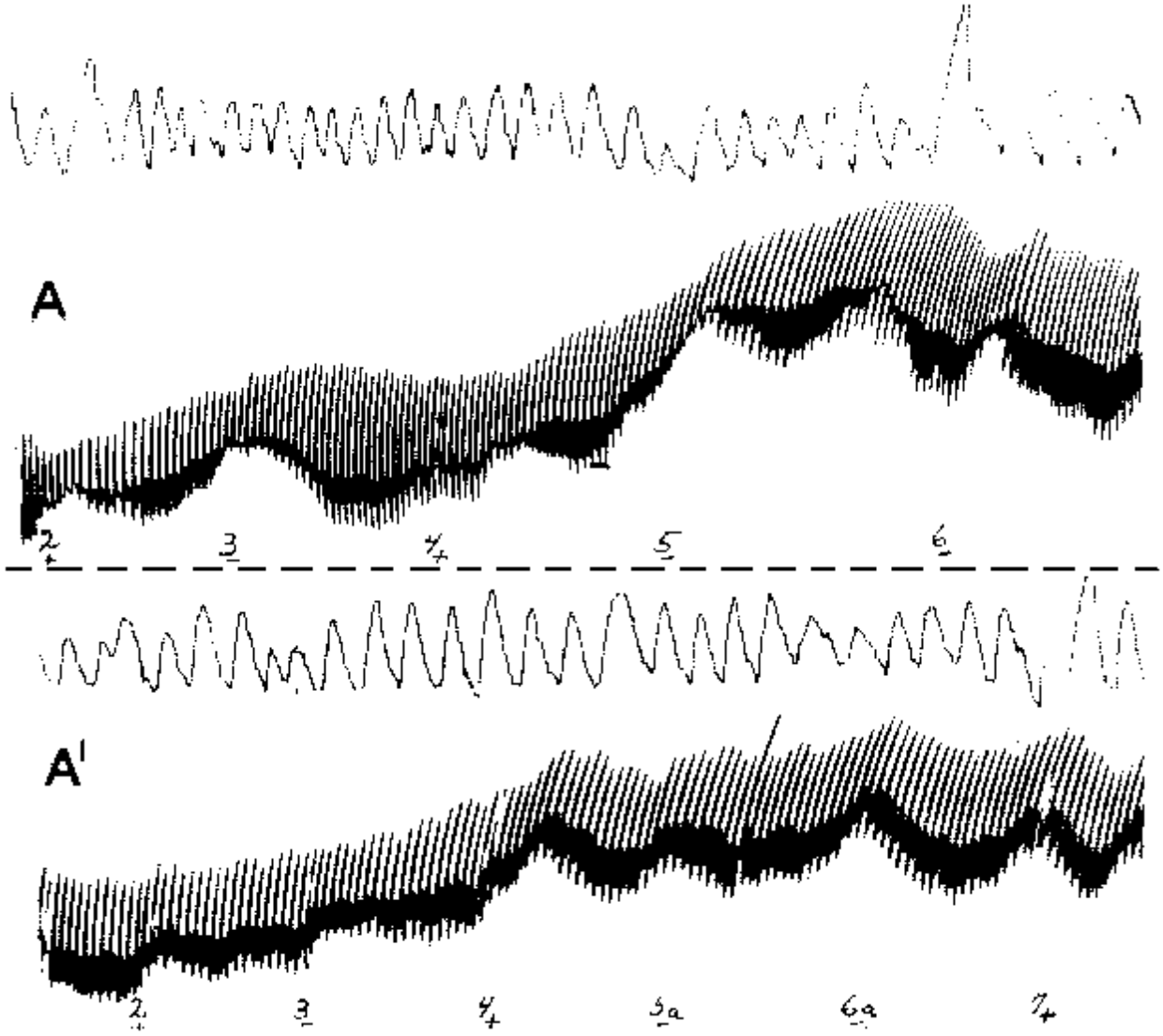

Fig. 226. *O altă exemplificare a importanței selecționării unei întrebări de control adecvate, care să aibă legătură cu cauza aflată în curs de cercetare. Individul ale cărui înregistrări sunt arătate aici era unul din cei cinci tineri bănuiți de a fi participat împreună la violarea şi jefuirea unei tinere femei. Ea a fost răpită şi dusă într-o casă la țară unde a fost violată de către trei din cei cinci furându-i-se şi 17$.*

La înregistrarea A întrebarea de control 6 a fost: "Te-ai gândit vreodată să sileşti o fată să aibă raporturi sexuale cu dumneata?". Observați absența unui răspuns la

această întrebare, spre deosebire de răspunsurile specifice la întrebările relevante 3 şi 5, referitoare la viol, indicând participarea individului la viol.

La înregistrarea A^1 întrebarea de control 6a, a fost: "Pe lângă ce mi-ai spus, ai mai furat vreodată ceva?" iar întrebările relevante 3a şi 5a, se refereau la furtul banilor victimei. Indicațiile din A^1 sunt că individul nu a luat bani, fapt care a fost verificat ulterior, când doi din cei mai tineri, din cei 5 indivizi care nu au participat la viol, au recunoscut că au luat banii.

Dacă acest individ ar fi fost testat numai cu privire la furt pe baza prezumției că el ca şi ceilalți au luat banii şi au şi violat victima – s-ar fi raportat că spune adevărul. Totuşi prin efectuarea testului separat cu privire la viol A, examinatorul a putut să ajungă la un diagnostic corect, anume că individul, violase victima, dar că nu o jefuise.

Bineînțeles, întrebarea de control trebuie pregătită pe baza prezumției că individul este într-adevăr nevinovat în ceea ce priveşte cauza aflată în curs de cercetare şi că în consecință el trebuie să aibă răspunsuri mai specifice la întrebarea de control decât la întrebările referitoare la cauza în curs de cercetare. Totuşi orice întrebare de control necorespunzătoare poate să aibă drept rezultat o lipsă de răspuns sau un răspuns nesemnificativ. Aceasta poate să aibă ca efect un raport neconcludent, sau mult mai regretabil un raport de minciună pentru un individ nevinovat. Motivul apariției acestei situații este că mulți indivizi, deşi nevinovați, pot în mod normal să aibă un răspuns specific într-o mică măsură la problema în curs de cercetare, din cauza nervozității sau a temerii sale. Dacă individul spune realmente adevărul când răspunde “nu” la întrebarea de control, datorită inadecvenței acesteia, el nu va avea răspuns specific la această întrebare. Teoretic, cea mai mică reacție la întrebarea referitoare la cauza cercetată, atunci când este comparată cu lipsa de răspuns la întrebarea de control, poate duce la concluzia că individul minte la problema principală în curs de cercetare. De exemplu, să presupunem că un individ nevinovat este testat cu privire la violarea şi agresarea unei femei. Dacă i se pune ca întrebare de control: "Ai lovit vreodată o femeie?", această întrebare ar avea un caracter prea general şi există posibilitatea că individul să răspundă “nu” şi totuşi să spună adevărul. În cazul în care a fost arestat pe baza identificării de către victimă şi interogat excesiv de către poliție înaintea testului, înregistrările la poligraf vor cuprinde fără îndoială unele răspunsuri referitoare la viol şi la agresare; şi va fi un răspuns mic dacă nu deloc, la întrebarea de control, "Ai lovit vreodată o femeie?". O astfel de întrebare de control, poate să fie

inadecvată, deoarece este posibil ca individul să nu fi lovit niciodată o femeie aşa încât se poate să aibă răspunsuri specifice când i se pune o astfel de întrebare.

Exemple de întrebări de control inadecvate

1. Dacă în cursul discuției pretest, un individ face recunoaşteri excesive cu privire la o întrebare de control, această întrebare de control devine inadecvată. De exemplu, să presupunem că un individ bănuit de viol, este întrebat, în scop de control, dacă s-a masturbat vreodată, şi recunoaşte că da. În acest caz, dacă examinatorul, încercând să ajungă la un punct cu un răspuns “nu”, aşa cum trebuie să facă, primeşte din partea individului o recunoaştere că s-a masturbarea de 75 de ori sau de mai multe ori, întrebarea de control nu va mai avea nici o eficiență. Rațiunea acestui efect se datorează faptului că teama individului de a fi detectat în privința unei masturbații adiționale devine fără importanță. În plus, făcând o astfel de recunoaştere completă el poate să spună adevărul, sau cel puțin să creadă că îl spune.

2. Întrebarea de control "Ai furat vreodată ceva de la locul de muncă?" poate de asemenea să fie inadecvată în anumite împrejurări. De exemplu, dacă testăm o văduvă de 55 de ani, care a început să lucreze pe un post de salariat pentru prima dată în viața sa, este neindicat să folosim această întrebare de control, deoarece un răspuns “nu” ar fi purul adevăr.

3. O judecătoare, care pentru prima oară lucra la procedura alegerilor, a fost bănuită de a fi falsificat buletinele de vot. În cazul său o întrebare de control ca "Ai făcut vreodată ceva pentru care ai fi putut să-ți pierzi slujba?" ar fi improprie pentru că este prea strictă, întrucât este foarte posibil ca ea să nu fi făcut niciodată o faptă datorită căreia să-şi piardă slujba, din cauza faptului că ea a avut întotdeauna posturi de subaltern până în acest moment când a fost aleasă judecătoare de alegeri. Se poate foarte bine ca ea să-şi fi efectuat anterior îndatoririle de serviciu, fără să fi comis vreun fapt care să atragă pierderea postului.

Exemplele de mai sus arată importanța pregătirii unor întrebări de control adecvate, nu numai pentru a reduce numărul de raportare neconcludente ci şi – ceea ce este şi mai important – pentru a împiedica posibilitatea de a identifica o persoană sinceră ca fiind mincinoasă.

Afecțiuni fizice şi psihice

În ceea ce priveşte influența afecțiunile fizice şi psihice, se poate afirma ca regulă generală, că dacă afecțiunile sunt destul de grave încât să afecteze rezultatele testului, ele pot fi de obicei recunoscute ca atare, fie după tipul înregistrări pe care le produc, fie după înfățişarea sau comportamentul persoanei ce urmează să fie testată.

Datorită experienței sale în observarea a unui număr mare de indivizi ale căror înregistrări la poligraf au fost considerate normale, examinatorul poate de obicei să se bazeze pe observațiile sale şi pe înregistrările testului pentru a trage concluzia că individul este suficient de normal şi deci apt pentru a fi supus unui test la poligraf. Numai în împrejurări neobişnuite el va trebui să se informeze despre antecedentele fizice sau fiziologice manifestate de individ. Un exemplu ar fi un caz în care există unele indicații că individul poate fi sub influența unui medicament sau poate a unor stupefiante ilicite.

Următoarele observații sesizate în discuție pretest, pot fi considerate că indicând incompatibilitatea, mintală şi emoțională a unei persoane, pentru un test la poligraf:

1. – Nu răspunde la timp întrebărilor şi nu este capabil să raționeze împreună cu examinatorul.

2. – Răspunde întrebărilor şi le discută de o manieră mai puțin inteligentă.

3. – Este de o nervozitate inexplicabilă.

4. – Răspunde întrebărilor într-un mod dezordonat.

5. – Nu este “ager” din punct de vedere mintal.

6. – Nu îşi coordonează mişcările.

Răspunsurile individului indică faptul că individul se află în limitele fizice normale pentru efectuarea unui test la poligraf atunci când:

1. – Înregistrările tensiunii arteriale au un ritm uniform al pulsului, iar ciclul pulsului este constant şi regulat.

2. – Respirația se produce la intervale regulate de timp, amplitudine şi ritm.

Indiferent de limitările tehnicii poligraf, chiar atunci când aceasta este efectuată în cele mai bune condiții şi împrejurări, experiența practică a arătat că examinările fiziologice şi psihologice înaintea testelor sunt de obicei inutile. Poate că cercetările ulterioare în domeniul testării la poligraf, pot să reveleze criterii suplimentare, care vor depinde de interpretarea lor adecvată, de luarea atent în considerație a altor factori decât aceia care sunt actualmente considerați esențiali; totuşi până atunci necesitatea unor examinări fiziologice sau psihologice este minimală. În general, când un individ se

plânge de o durere fizică gravă, precum dureri în piept, care pot fi în legătură cu o afecțiune cardiacă, se recomandă să se consulte un doctor înainte de a administra un test. Sugerăm în continuare că dacă durerile ale pieptului vor fi găsite neîntemeiate din punct de vedere medical, atunci examinatorul va trebui să obțină o declarație scrisă, semnată de medic în acest sens, înainte de a continua examenul la poligraf.

Principala limitare a actualei tehnici a poligrafului este incapacitatea de a detecta minciuna la anumite persoane, din cauza lipsei unei reactivități adecvate la întrebările relevante, în comparație cu reactivitatea la întrebările de control; cu alte cuvinte reacțiile lor la întrebările relevante 3 şi 5 pot să fie puțin mai mari decât reacțiile la întrebarea de control 6, în timp ce tehnica nu permite un diagnostic de minciună, decât dacă deosebirea este considerabilă. Numai acest tip de indivizi reprezintă cauza tuturor rezultatelor neconcludente sau incerte ale testelor efectuate de examinatori competenți. Totuşi, în aceste cazuri, examinatorul poate să determine nereactivitatea individului numai pe baza înregistrărilor sale şi fără a recurge la o examinare fiziologică sau psihologică.

Afecțiuni fizice

De obicei tensiunea arterială mare sau mică, nu împiedică un diagnostic poligrafic precis. În primul rând, înregistrarea respirației rămâne disponibilă pentru a fi luată în considerare. În al doilea rând, în ciuda tensiunii arteriale mari sau mici (în limite rezonabile), răspunsurile mincinoase încă mai pot să-şi facă apariția pe traseul tensiunii arteriale-puls. În plus, o tensiune arterială anormală nu produce prin ea însăşi răspunsuri specifice care să simuleze adevărate criterii de minciună.

Tipul de caz în care o tensiune arterială anormală este foarte probabil să afecteze rezultatele testului, este exemplificată de cazul care a avut loc într-un oraş din Vestul Mijlociu, acum câțiva ani. O femeie în vârstă de aproximativ 48 de ani era bănuită că a asasinat pe nevasta amantului ei; ea a fost interogată aproape fără întrerupere timp de două zile de către diversele instituții de aplicare a legii din acel orăşel (instituțiile au refuzat să coopereze una cu alta din cauza unei situații politice regretabile), iar la sfârşitul acestor două zile poliția a cerut un examen la poligraf al bănuitei. Tensiunea ei arterială era clar peste 200 mm coloană de mercur, şi inutil de spus că era într-o stare de oboseală generalizată. Din cauza acestor fapte, examinatorul a refuzat să efectueze un test la poligraf şi a pus în gardă pe anchetatori în privința inoportunității de a persista în interogarea acestei persoane. Totuşi ei au

continuat interogatoriul şi după circa 2 ore femeia a căzut într-o stare de inconştiență. Astfel încât a fost nevoie de îngrijiri medicale, şi până la sosirea medicului anchetatorii erau foarte îngrijorați, în privința propriei lor situații, dacă persoana bănuită ar fi murit în timp ce se afla în arestul lor. Spre norocul lor, femeia a răspuns la tratament, iar medicul a recomandat câteva zile de repaus absolut şi netulburat pentru bolnavă.

În împrejurările cazului de mai sus, nu era recomandabil să se efectueze un test la poligraf. În primul rând, chiar dacă persoana în cauză ar fi mințit, orice tulburări emoționale potențiale ar fi fost mascate sau umbrite de încordarea emoțională sau de tensiunea, deja prezente. În al doilea rând, starea sa din punct de vedere medical era de aşa natură încât persoana respectivă nu trebuia supusă unui test la poligraf sau aşa cum au arătat evenimentele ulterioare şi la nici un fel de interogatoriu.

Nu se pot stabili reguli precise în privința condițiilor de tensiune arterială în care se pot – sau trebuie – să se efectueze testele la poligraf. Va fi nevoie de mult mai multe cercetări şi experimente înainte de a obține astfel de informații. În prezent, este la discreția examinatorului de a stabili condițiile specifice fiecărui caz. În cazurile dubioase, examinatorul trebuie, dacă este posibil, să trimită individul la un medic şi să se ghideze după avizul dat de el asupra faptului dacă testul la poligraf poate fi efectuat; în caz contrar examinatorul trebuie să refuze să efectueze testul, sau să-l efectueze fără a înregistra modificările tensiunii arteriale-puls, şi să-şi bazeze interpretarea numai pe celelalte trasee (respirația etc.). Dacă traseele obținute nu reuşesc să arate indici specifici, examinatorul trebuie să întocmească un raport neconcludent.

În ceea ce priveşte o disfuncționalitate a inimii, despre care individul poate să aibă sau nu cunoştință, avem toată încrederea că dacă aceasta este destul de gravă ca să afecteze sau ca să se interfereze cu rezultatele testului, acest fapt va fi evidențiat în însăşi traseele pulsului. În astfel de cazuri, un examinator competent se va abține de a pune vreun diagnostic, sau el poate să găsească suficiente indicații specifice de minciună sau de sinceritate în traseele respirației, astfel încât să nu fie nevoie să se bazeze şi pe traseul tensiunii arteriale. O altă alternativă, pe care examinatorul o are la dispoziție, în scopul de a elucida dacă inregistrările neobişnuite ale traseului sunt datorate unei stări cronice, efectului excitant al testului însuşi, sau minciunii individului, este de a programa o reexaminare. Uneori înregistrările celei de a doua examinări nu mai conțin nici o indicație a unei astfel de înregistrări neobişnuite, caz în care examinatorul trebuie să fie destul de rezervat în interpretarea traseului tensiunii arteriale. Totuşi, dacă traseul tensiunii arteriale-puls a individului continuă să fie dezordonat în timpul reexaminării, va fi nevoie să plasăm individul într-o poziție mai

aplecată, pentru a încerca să obținem o înregistrare normală a tensiunii arteriale. În unele situații s-a observat că schimbarea poziției a făcut ca bătaia pulsului să se mențină în limite normale, să fie regulată.

Figurile 227–243 sunt ilustrări ce indică stări cardiace anormale, a căror prezență este foarte clar evidențiată pe traseele obținute. Eventuala disfuncționalitate, se poate să nu rezulte din trasee, iar stabilirea afecțiunii bineînțeles că nu priveşte pe examinator, şi el nici nu are competența sau dreptul să facă o astfel de determinare. Totuşi, prezența unei afecțiuni oarecare va fi sesizată de el şi el va fi pus în gardă cu privire la faptul de a nu se baza pe un traseu pentru a pune un diagnostic de minciună.

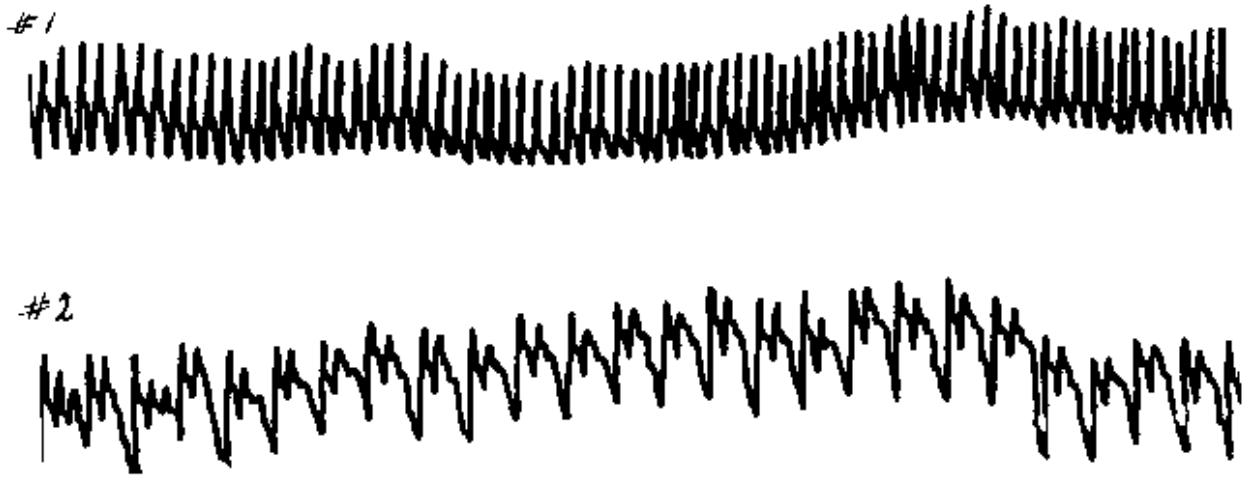

Fig. 227. *Comparația între o bătaie normală a pulsului (#1) şi o bătaie anormală pulsului (#2). Prezența afecțiunii este clar evidențiată pe traseul inferior.*

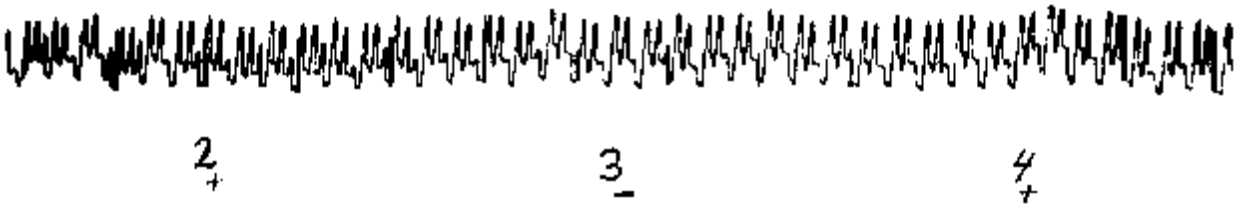

Fig. 228. *Înregistrarea unui individ nevinovat bănuit de un furt, a cărui bătaie a pulsului este vădit anormală (o extrasistolă), impune a nu se pune nici o bază pe traseul tensiunii arteriale–puls în diagnosticarea minciunii. Totuşi, în acest caz reținerea respirației la întrebarea de control 6 (urmată de o uşurare a respirației la întrebarea neutră 7) indică faptul că individul minte la această întrebare, iar răspunsul specific mai mic la întrebarea relevantă 5, indică sinceritatea răspunsului cu privire la cauza în curs de cercetare.*

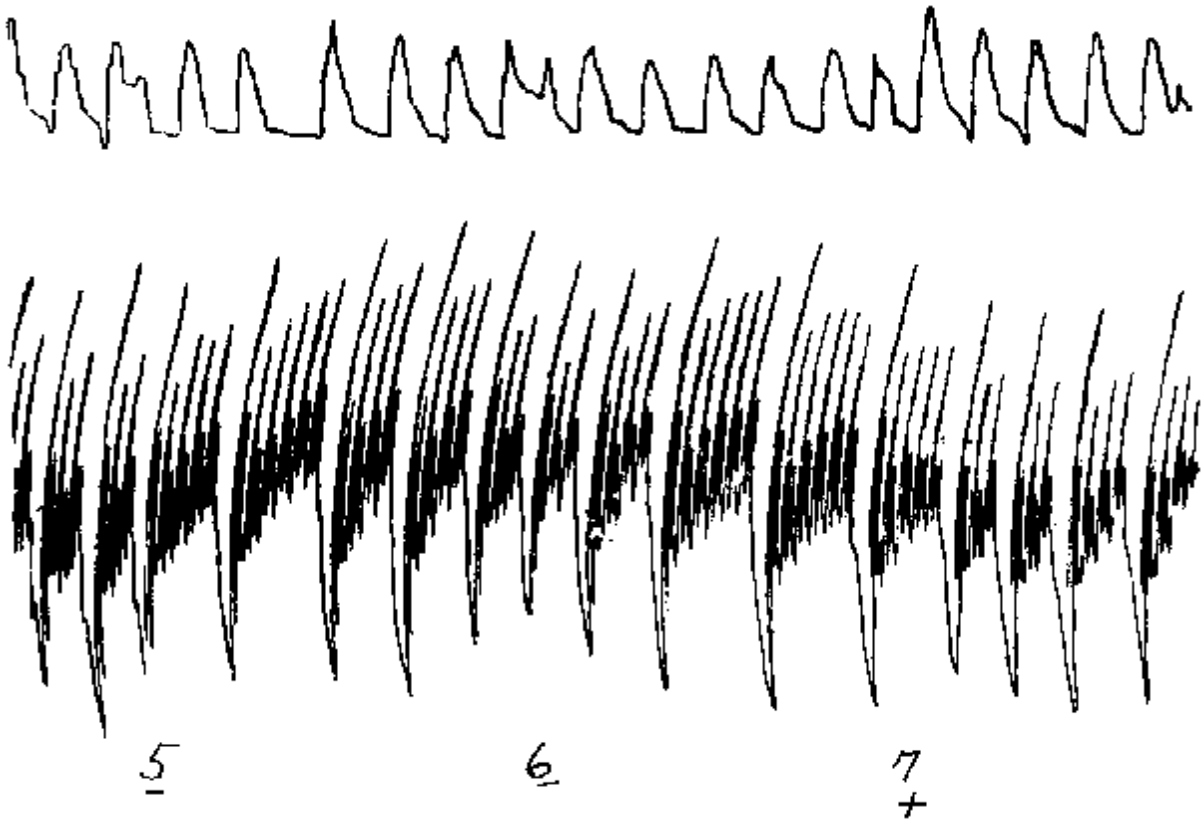

Fig. 229. *Traseul pulsului acestui individ indică prezența unei afecțiuni cardiace destul de grave, ce pot afecta rezultatele unui test la poligraf. Bătaia specifică a pulsului poate fi datorată unei stări cunoscute sub numele de regurgitație aortică (afecțiune a valvei aortice) sau a altor tulburări cardiace posibile. Totuşi, indiferent de cauză, examinatorul îşi va da seama imediat, din natura înregistrării, că există o afecțiune oarecare.*

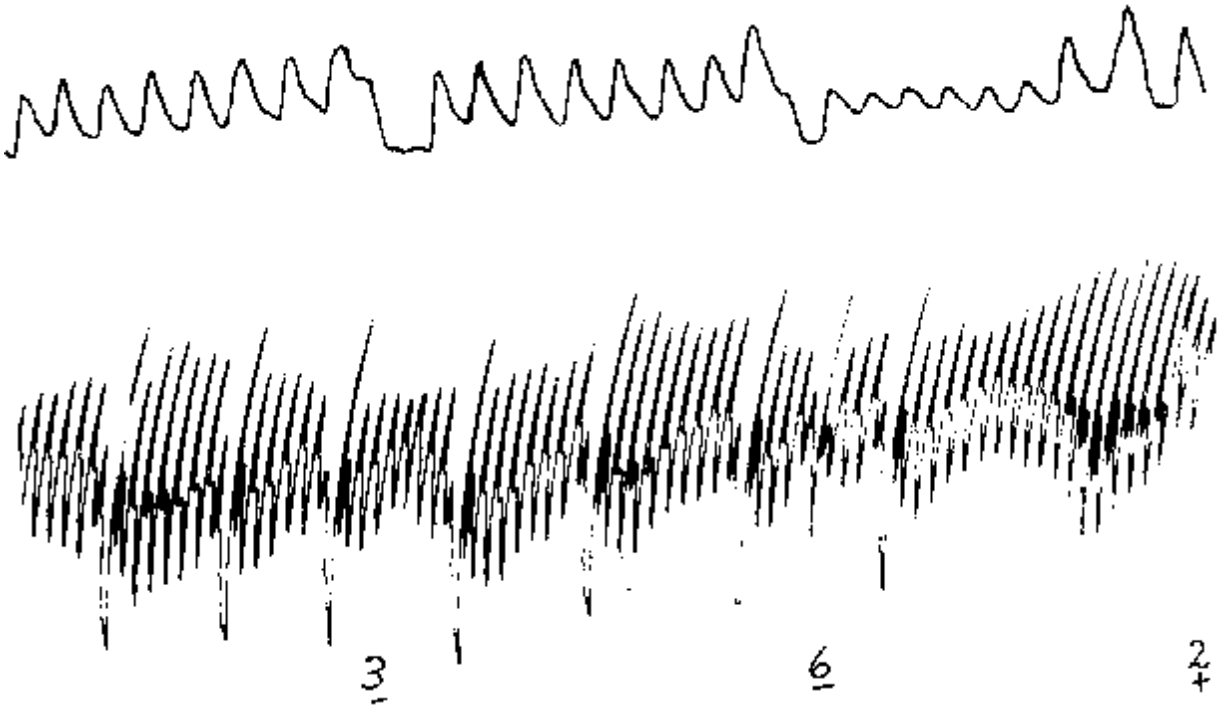

Fig. 230. În ciuda bătăii anormale a pulsului (extrasistolă) acestui individ bănuit de furt, va împiedica punerea unui diagnostic bazat şi pe interpretarea traseului tensiunii arteriale–puls, sinceritatea sa cu privire cauza în curs de cercetare (întrebarea a 3-a este cea relevantă) este clar dovedită prin stopul respirator (şi deci prin spunerea unei minciuni) la întrebarea de control 6.

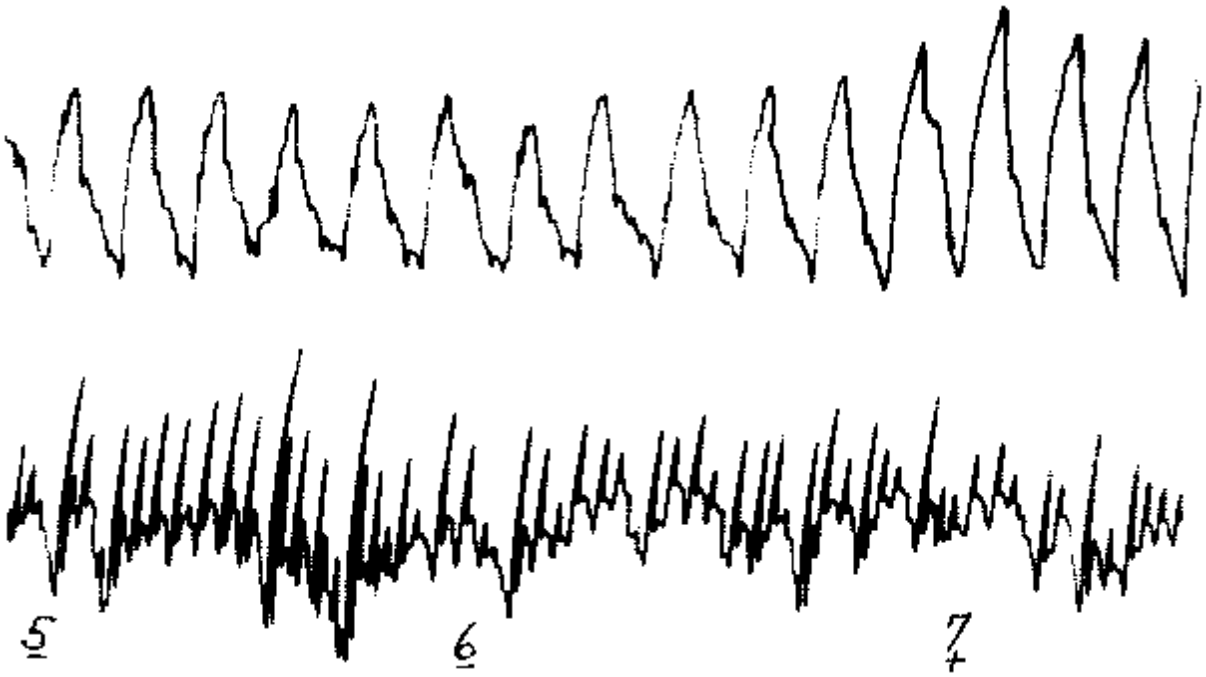

Fig. 231. *Înregistrarea unui individ bănuit de un furt care suferea de o afecțiune cardiacă (diagnostic de medicul său ca valvă cardiacă deficientă), ceea ce a făcut ca traseul tensiunii arteriale–pulsului să nu aibă nici o valoarea în scopul diagnosticării minciunii. Totuşi traseul respirației, cu reținerea specifică în trepte la întrebarea de control 6, uşurarea care a urmat la întrebarea 7 şi absența vreunui răspuns specific la întrebarea relevantă 5, indicau sinceritatea sa cu privire la acest furt.*

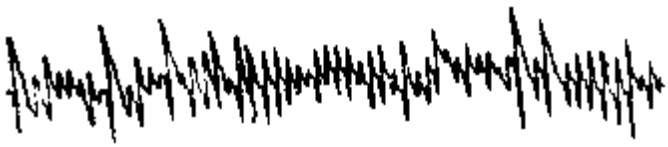

Fig. 232. *Deşi examinatorul la poligraf nu cunoştea terminologia medicală a afecțiunii cardiace a acestui individ (ulterior diagnosticată de medicul individului ca fibrilație atrială) faptul existenței unei afecțiuni oarecare este foarte evident din natura traseului.*

Fig. 233. *Înregistrarea unui suspect de spargere, individ ce suferea de o afecțiune a inimii. Totuşi, respirația la întrebarea de control 6, în comparație cu lipsa de răspuns specific la întrebarea 5, a fost suficientă pentru a indica sinceritatea sa referitor la spargerea aceasta.*

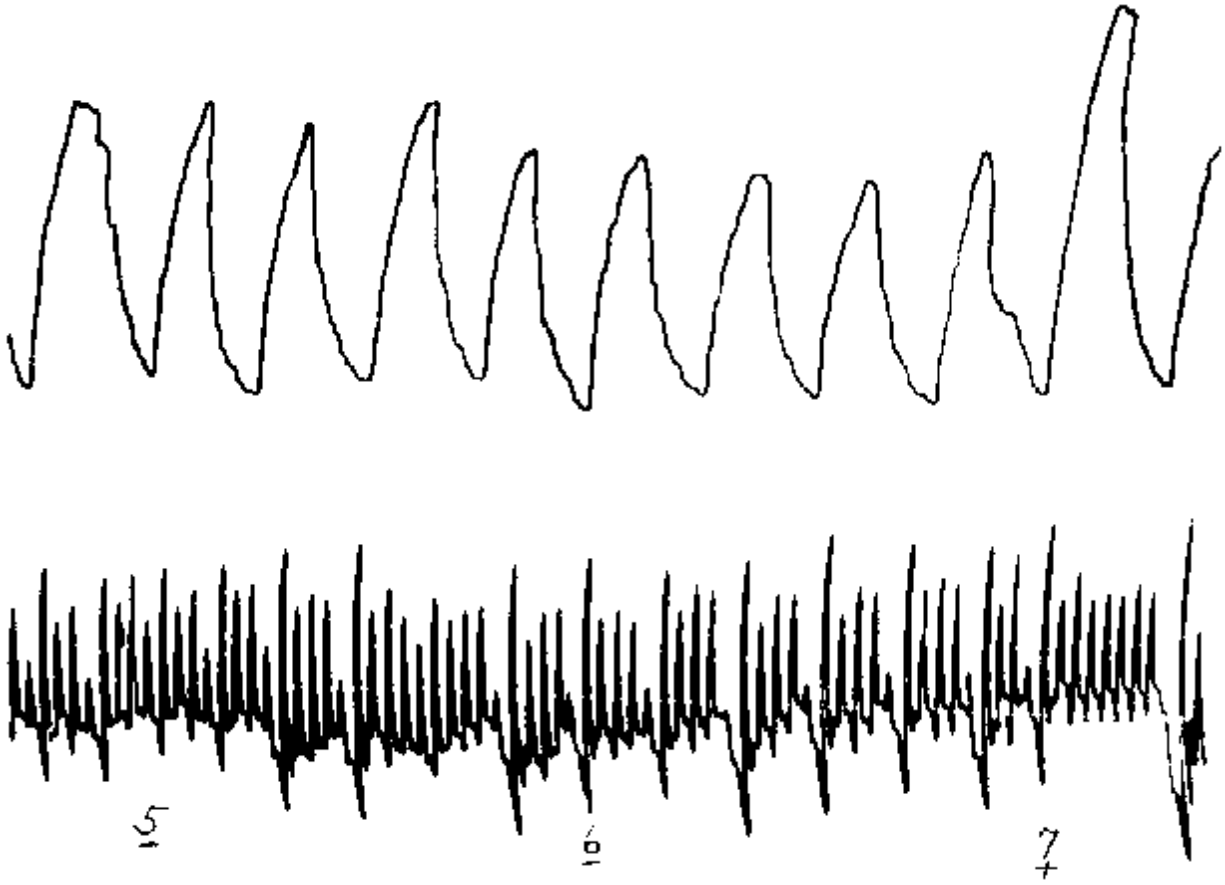

Fig. 234. *Traseul tensiunii arteriale–puls al unui individ bănuit de furt, care indică foarte clar o afecțiune cardiacă ce face ca acest traseu să fie complet nesemnificativ pentru scopul de a pune un diagnostic de minciună. După spusele individului, medicul a atribuit starea sa ca fiind rezultatul unei "febre pneumatice".*

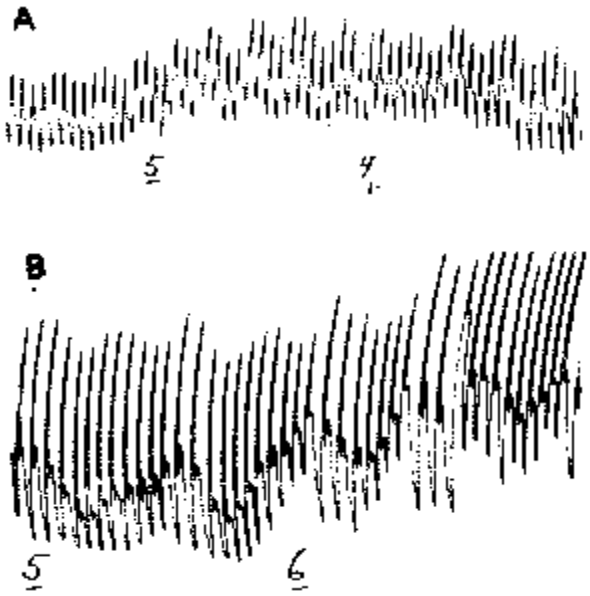

Fig. 235. *Înregistrările a doi indivizi a căror "bătaie ectopică a inimii" survenea (sau survenea mai proeminent) atunci când mințeau. Această stare este evidențiată prin apariția unei bătăi "ne la locul ei". Individul #1 a mințit la 5 când i s-a pus o întrebare relevantă despre o dispută referitoare la un contract. După test, în timp ce examinatorul îl confrunta cu indicațiile sale de minciună, individul a încercat să motiveze rezultatele testului prin prezentarea unei scrisori din partea medicului său prin care se afirmă că individul suferea de o "bătaie ectopică a inimii", dar ulterior el a recunoscut că a mințit la întrebarea 5. Individul #2, bănuit de o spargere, a mințit la întrebarea de control 6, dar a spus adevărul la întrebarea relevantă nr. 5.*

Prezentând aceste două înregistrări, nu recomandăm să se pună bază pe astfel de fenomene ca fiind criterii de minciună, chiar dacă bătăile ectopice ale inimii nu surveneau decât atunci când indivizii mințeau.

Fig. 236. *Traseul tensiunii arteriale-puls al unui individ de 59 de ani, care nu ştia că are o afecțiune a inimii, deşi se simțea "obosit" şi care afirma că starea sa de*

oboseală era rezultatul morții recente a fiului său. Este evident că un astfel de traseu nu poate fi util pentru punerea unui diagnostic de minciună.

Fig. 237. *Înregistrarea unui funcționar bănuit că trimite scrisori anonime, bătute la maşină, directorului unei societăți. După examinarea inițială, individul a fost supus unei vizite medicale complete, iar raportul medical a concluzionat că nu suferă de nici o afecțiune cardiacă, şi că electrocardiograma sa nu prezintă nici o indicație de extrasistole aşa cum se vedea din traseul său. S-a efectuat un nou examen la poligraf, iar de data aceasta înregistrările sunt cele înfățişate aici, ceea ce pare să indice deci că situația era provocată de preocupare de însăşi situația în care se afla în timpul testului. Experiența a demonstrat că în astfel de situații examinatorul poate să considere că probabil individul minte cu privire cauza aflată în curs de cercetare, dar nici un examinator nu trebuie să se bazeze numai pe aceasta ca bază a raportului său în acest sens.*

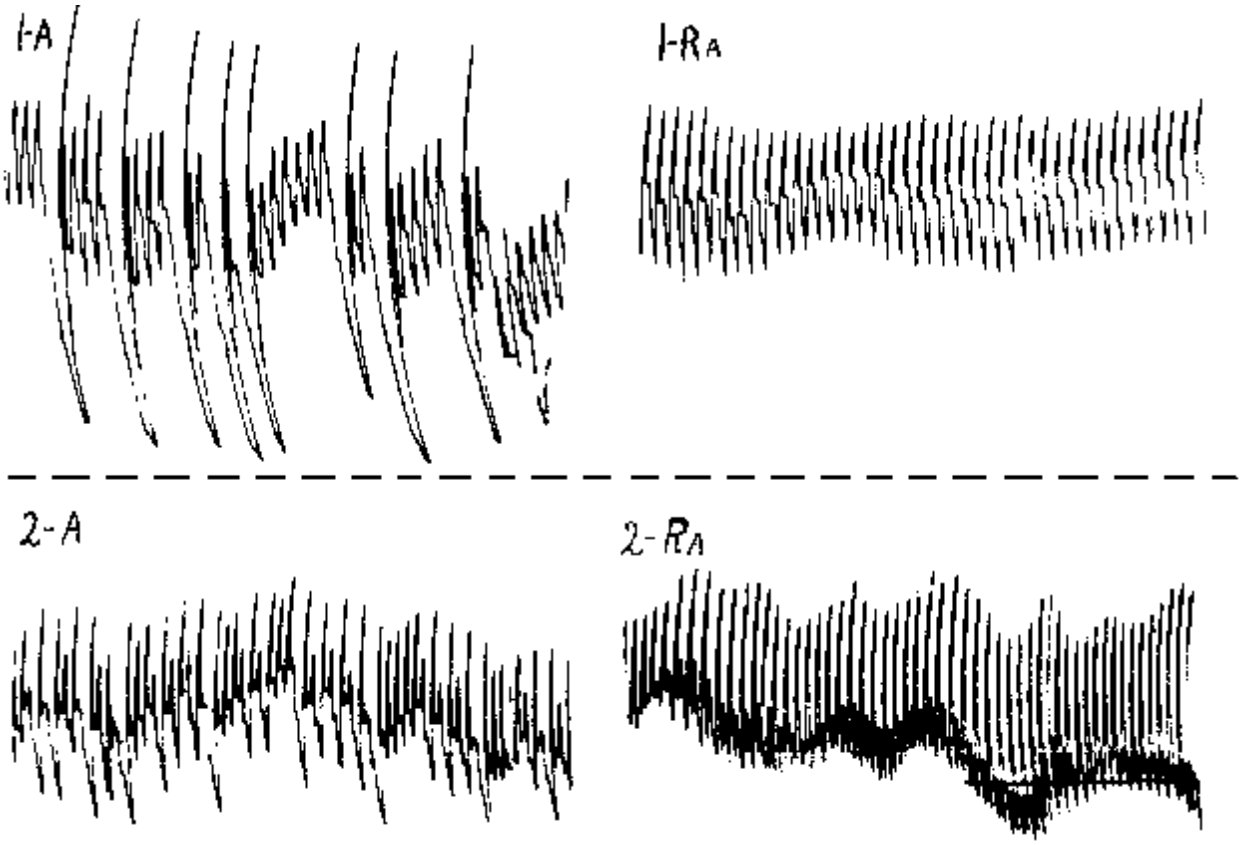

Fig. 238. *Traseele tensiunii arteriale–pulsului a doi indivizi, ce ilustrează importanța unei reexaminări în cazuri în care traseele primei examinări nu permit un diagnostic, din*

cauza indicațiilor unor afecțiuni cardiace posibile. În ambele cazuri, înregistrările examinărilor nu au mai prezentat indicațiile inițiale a unor posibile afecțiuni. Totuşi, trebuie să fim precauți şi să nu punem prea multă bază pe rezultatele reexaminării; în afară de cazul în care indicațiile de minciună sau de adevăr sunt foarte clare, poate să fie cazul să ne oprim, la o concluzie de incertitudine.

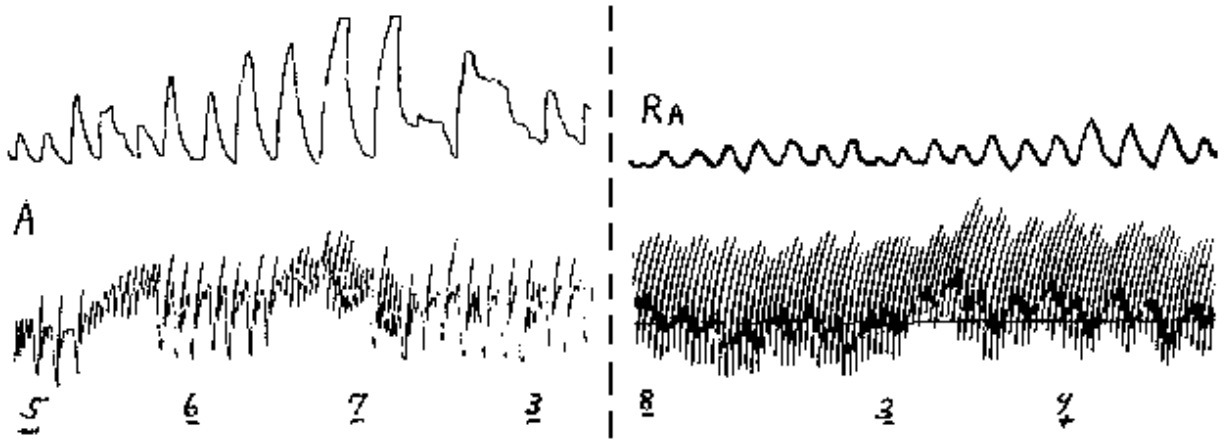

Fig. 239. *Înregistrările unei fete de 17 ani bănuită de furt. Traseele tensiunii arteriale–puls în A, prima ei înregistrare pare să indice o afecțiune cardiacă, ce ar împiedica un diagnostic de minciună, numai pe baza analizei acestui traseu, deşi traseul respirației indică faptul că a mințit la întrebările relevante 3 şi 5. S-a programat o reexaminare; între timp ea a fost reexaminată medical, care a indicat că în împrejurări normale nu exista nici o indicație a unei afecțiuni cardiace, dar că după o activitate fizică individa prezenta "un zgomot sistolic în apex". Medicul său a supus-o unui tratament cu sedative timp de 7 zile şi apoi i s-a administrat testul la poligraf RA.*

Deşi există indicații de minciună atât în A cât şi în RA un examinator nu este îndreptățit – în împrejurările specifice ale acestui caz – să pună un diagnostic de minciună. Concluzia cea mai adecvată este una de incertitudine.

La reexaminarea RA nu există nici o dovadă aparentă a unei afecțiuni cardiace, iar fata a răspuns semnificativ, indicând că minte la întrebarea 3, atât pe traseul tensiunii arteriale, cât şi pe cel al respirației, şi numai la întrebarea 8. În acest caz, situația fetei nu a fost niciodată rezolvată.

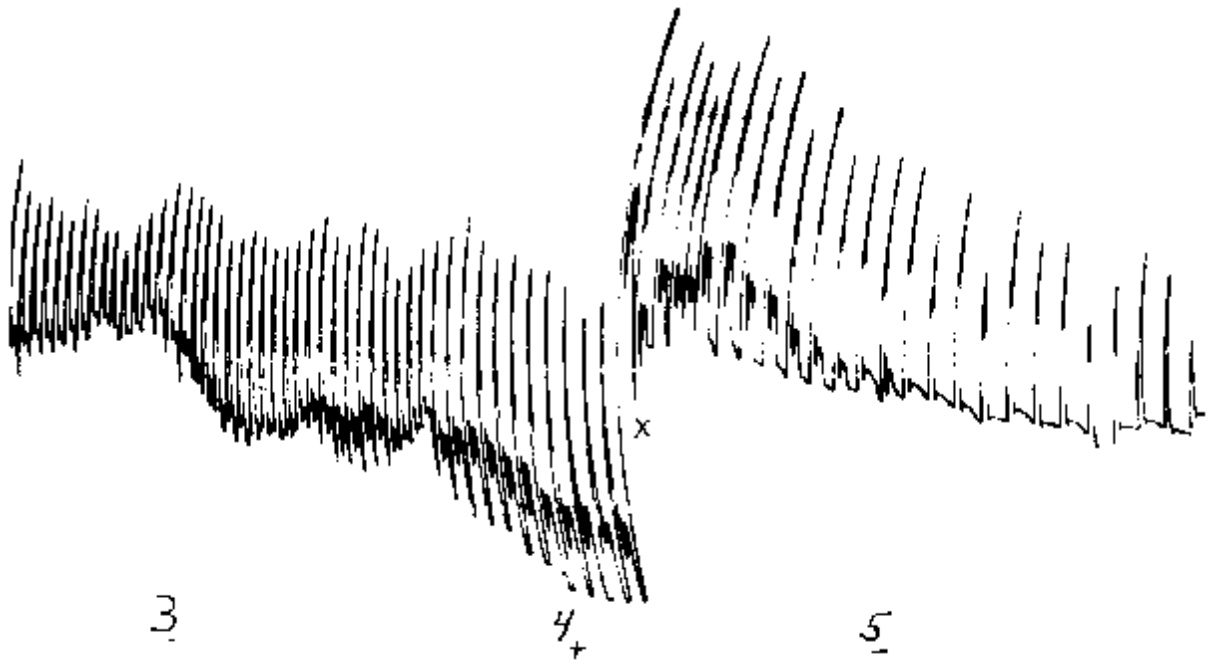

Fig. 240. *Efectele unui leşin care se apropie. Observați încetinirea bruscă a pulsului şi căderea liniei de bază a traseului tensiunii arteriale. La X examinatorul a ajustat (de exemplu a centrat) penița de înregistrare. Notați de aici înainte căderea crestăturii dicrotice spre baza traseului.*

Ori de câte ori un examinator întâlneşte o astfel de înregistrare, el trebuie să dezumfle manşonul şi dacă individul pare bolnav, trebuie să deconecteze toate legăturile aparatului, iar individul trebuie să stea întins cu picioarele uşor ridicate.

În acest caz, individul nu era supus decât unui examen prealabil angajării sale, iar testul era unul de rutină, fără nici un interogator care să preceadă testarea. Individul a spus că deşi sănătatea sa era în general bună, el leşină aproape de fiecare dată când este supus unui examen medical sau i se face orice fel de injecție.

Fig. 241. *Înregistrarea unui individ bănuit că a furat 579,50$ din sala de mese a unui liceu. Observați neregularitățile traseului tensiunii arteriale a acestui individ. Fiecare bătaie alungită este denumită în medicină ca extrasistolă, care este o contracție prematură sau suplimentară a inimii, independent de ritmul normal. Apariția neregulată*

a acestor extrasistole împiedică interpretarea adevărului sau minciunii pe baza traseului tensiunii arteriale. (Notați de asemenea, ridicările compensatorii ale tensiunii arteriale care de obicei urmează unei extrasistole, aceasta putându-se observa cel mai bine între întrebările 5 şi 6).

Fig. 242. *Porțiunea din înregistrarea unui test cu întrebările combinate, al unui individ cercetat cu privire la paternitatea unui copil. Observați neregularitățile persistente ale amplitudinii bătăii pulsului pe traseul tensiunii arteriale, o stare denumită în medicină "ectopică". Această neregularitate nu împiedică interpretarea înregistrării tensiunii arteriale-puls, deoarece individul a avut răspunsuri specifice la întrebarea de control 6, aşa cum se arată printr-o ridicare a liniei de bază a traseului tensiunii arteriale, şi nu a avut răspunsuri specifice la întrebarea nr. 8, referitoare la problema paternității.*

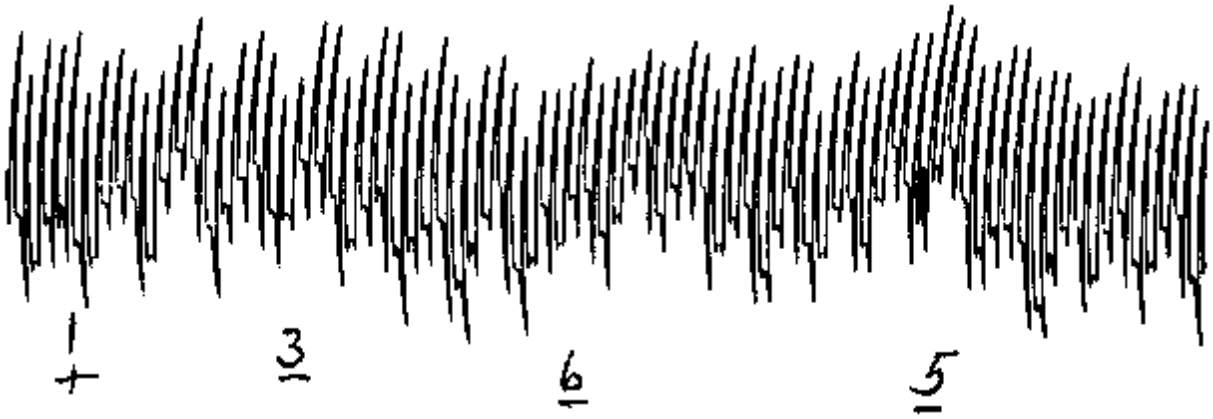

Fig. 243. *În acest caz individul era curierul de pe un automobil blindat, care era una din persoanele bănuite de a fi furat 4.971$. Examinatorul nu a putut obține o înregistrare adecvată a tensiunii arteriale atât timp cât manşonul a fost fixat de partea de sus a brațului. El a făcut o improvizație şi a plasat manşonul de antebrațul individului, ceea ce a avut drept rezultat excelentul traseu al tensiunii arteriale–puls indicat mai sus.*

Notați ridicarea tensiunii arteriale la întrebarea de control 6: "În afară de ce mi-ai spus, ai mai furat vreodată ceva?", la care a răspuns "nu" şi revenirea la tensiunea

normală după aceea. Răspunsul la întrebarea de control 6 a fost mai mare decât la ambele întrebări 3 şi 5 care se referă la furtul celor 4.971$. (Întrebarea 1 era neutră). S-a raportat că individul spunea adevărul.

Totuşi este necesar să subliniem riscul pe care-l prezintă înregistrarea tensiunii arteriale prin plasarea manşonului pe antebraț. Întrucât în timpul testului, antebraţul trebuie să fie aşezat pe marginea unui scaun sau pe o masă, traseul va oglindi un număr oarecare de mişcări ale trupului, cauzate de procesul respirației. În cazul de față, aceste mişcări sunt indicate printr-o bază neregulată a pulsului în formă de dinți de ferestrău care fluctuează împreună cu modelul respirației. Dacă individul ar plasa o greutate suplimentară pe antebraţul său în cursul testului, traseul tensiunii arteriale ar indica creşteri şi căderi abrupte, iar în consecință aceste deformări vor împiedica examinatorul de a se baza pe traseul tensiunii arteriale pulsului pentru a ajunge la un diagnostic. În cazul de față individul a plasat o greutate inutilă pe înregistrarea antebraţului.

Uneori se întâlnesc pe o înregistrare la poligraf indicațiile unei afecțiuni cardiace relativ minore, caracterizate prin "extrasistole" sau "bătăi duble ale inimii". Această stare apare reflectată pe traseu ca un puls pierdut, adică o bătaie atât de rapidă sau de o durată atât de scurtă, încât ar fi nevoie de un aparat medical mai sensibil pentru a-i înregistra apariția ca o pulsație reală a inimii. Aceasta apare pe o înregistrare mai mult sau mai puțin ca o întârziere pe traseul diastolic şi de obicei este urmată imediat de o creştere a tensiunii arteriale. Un examinator suficient de experimentat nu riscă să confunde o creştere a tensiunii arteriale care urmează unei "extrasistole", ca o indicație de minciună. Acolo unde asemenea sistole survin la intervale rare, în cursul testului, de obicei ele nu împiedică un diagnostic de minciună, deoarece foarte adesea întrebările testului pot fi spațiate la intervale care sunt puțin probabil că vor coincide cu extrasistole; sau dacă se întâmplă să coincidă, răspunsul la acest punct trebuie eliminat atunci când se analizează indicatorii obținuți în scop de a diagnostica sinceritatea individului.

Uneori, apariția la un moment dat în cursul testului a unui traseu cu extrasistole poate să constituie într-adevăr o indicație de minciună, aşa cum s-a arătat anterior în fig. 42 şi 157. Totuşi, aceste exemple constituie excepții şi răspunsurile specifice sunt indicate clar. De obicei răspunsurile specifice care se produc şi pe care ne putem baza sunt mai subtile şi mai puțin evidente. Răspunsurile specifice de o natură subtilă nu trebuie să fie considerate drept indicatori de minciună chiar dacă sunt răspunsuri ale

întrebărilor care fac referire la chestiunea principală în curs de cercetare, deoarece nu sunt suficient de sigure în această privință. Totuşi, dacă aceleaşi răspunsuri specifice apar numai la întrebările de control, examinatorul poate raporta în mod întemeiat că individul spune adevărul în privința cauzei în curs de cercetare.

O altă afecțiune fiziologică care poate fi întâlnită uneori de un examinator este "hipertiroidismul" - o stare care poate să explice un puls foarte rapid care persistă pe toată durata testelor. Deoarece un puls rapid constant nu este considerat, în sine, ca indicație de minciună, hipertiroidismului nu are nici o consecință specială; practic orice individ care are un puls rapid constituie un subiect mai bun pentru scopurile unui diagnostic la poligraf, decât un individ cu puls încet.

În afară de cele arătate mai sus, mai sunt şi alte stări fiziologice, de natură temporară sau relativ minore, care influențează rezultatele testelor, sau fac ca administrarea unor asemenea teste să nu fie recomandabilă. De exemplu, o persoană grav răcită, care tuşeşte într-una în timpul testului, nu este aptă pentru un test la acea dată şi, de asemenea, nici o persoană care are un guturai puternic sau este suferind de astme sau de alte afecțiuni asemănătoare. Acelaşi lucru este adevărat pentru o persoană aflată sub influența alcoolului.

Atunci când se testează un individ care a băut, dar care actualmente nu este în stare de ebrietate, examinatorul trebuie să recunoască că răspunsurile individului pot fi de o natură micşorată.

Faptul că starea fiziologică a unui individ este de aşa natură încât să nu poată efectua un test serios, nu constituie bineînțeles un motiv pentru a elimina acea persoană ca fiind cea responsabilă pentru fapta sau pentru chestiunea în curs de cercetare. Autorii cunosc un număr de cazuri în care persoane considerate ca indivizi inadecvați pentru teste erau de fapt responsabile de fapta sau cauza în curs de anchetare.

În toate cazurile de această natură, ori de câte ori este posibil, trebuie încercată o reexaminare la o dată ulterioară. Adesea examenul ulterior poate construi baza pentru un diagnostic definitiv la poligraf.

Stimulanți ca amfetaminele nu sunt considerați o problemă pentru examinatorul la poligraf, fiindcă individul nu doreşte să-şi amplifice sau să-şi mărească răspunsurile specifice indiferent de rolul său în acel caz. Totuşi autorii au fost avertizați că întrebuințarea unui stimulent de către unele persoane poate în realitate să acționeze asupra lor ca un sedativ, şi că dimpotrivă întrebuințarea unui sedativ poate să determine stimularea unor persoane. De asemenea s-a observat că uneori folosirea de

amfetamine în mod anticipat face ca reacțiile individului să fie deformate prin răspunsuri specifice excesive, ceea ce poate avea drept rezultat un raport neconcludent.

Unii indivizi nevinovați care iau în mod regulat sedative pe bază de prescripție, pot să se abțină de a le lua în ajunul unui test la poligraf, ceea ce va avea drept consecință că traseele testului pot fi prea dezordonate pentru a permite un diagnostic de adevăr sau minciună. Avizul medical recent în această privință este de a permite individului să continue cu doza obişnuită de medicamente înaintea testului astfel încât răspunsurile specifice se vor menține la nivelul special prescris.

În acele cazuri în care indivizii au luat narcotice sub o formă oarecare înainte de a se prezenta la test, un examinator competent trebuie să fie în stare să-şi dea seama de aceasta, prin analiza comportamentului individului în timpul discuției pretest.

Anchetatorul sau instituțiaia care trimite pe individ pentru testare trebuie întrebați în privința acțiunilor normale ale individului pentru a le compara cu comportarea anterioară testului. Dacă va proceda astfel examinatorul se va putea convinge în continuare că individul se află sub influența unor narcotice, caz în care testul trebuie amânat.

Examinatorul trebuie să fie la curent cu indicațiile specifice ale efectelor consumului de narcotice. Cei ce folosesc narcoticele au de obicei ochi apoşi, au o stare de somnolență, ca şi când ar fi într-o stare de stupoare, iar în unele cazuri au un nas care "curge" şi manifestă o atitudine pasivă şi retrasă. Ori de câte ori există indicații de somnolență extremă, de regulă, pupilele individului sunt contractate[82].

Uneori indivizii care mint folosesc sedative ca barbituricele şi tranchilizantele, în scopul de a evita detectarea. Desigur că aceste medicamente pot să încetinească viteza pulsului şi a respirației, şi pot de asemenea să scadă tensiunea arterială. Totuşi, experiența a arătat că dacă un medicament sau efectul său este suficient de puternic să reducă materialmente sensibilitatea unui individ, înfățişarea sa fizică sau comportamentul său, precum somnolența sau apatia mintală, vor indica clar faptul unei stări provocată artificial. Intr-o astfel de situație examinatorul trebuie să interogheze pe individ, pentru a stabili care este factorul cauzal. În orice caz testul la poligraf trebuie amânat, iar dacă este posibil individul este ținut sub observație şi examinat ulterior şi, dacă se poate, fără o înştiințare prealabilă care să permită individului să-şi procure sau să ia vreun medicament. (Vezi fig. 244 şi de asemenea pentru alte înregistrări pertinente figurile 245 – 247).

---

[82] *Illinois Drug Narcotic Manual.*

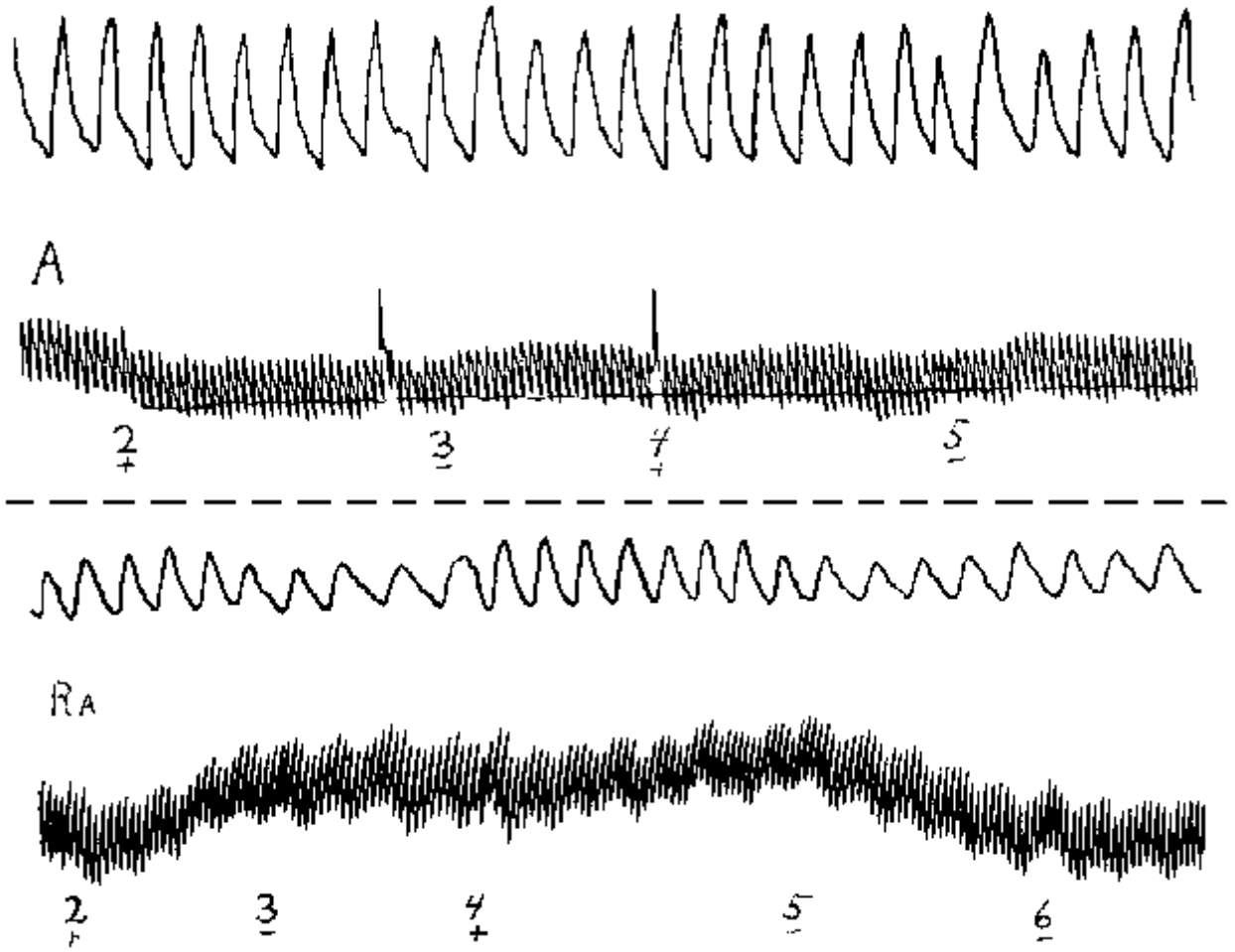

Fig. 244. *Înregistrările unui funcționar al unei societăți aeriene bănuit că ar fi primit bani de la pasageri pentru a le trece bagajul fără dovadă că au plătit taxele pentru greutatea suplimentară. Când s-a prezentat la examenul la poligraf, părea să fie de un calm ce dădea de bănuit. Acest fapt, precum şi lipsa vreunui răspuns specific la înregistrarea A atât la întrebările de control cât şi la cele relevante a necesitat o reexaminare. Ceva mai târziu s-a cerut societății aeriene să-l trimită pentru o reexaminare, în timp ce erau la servici, într-o stare normală şi fără posibilitatea de a obține sau de a lua vreo doctorie. RA este înregistrarea testului din momentul reexaminării. Observați aici răspunsurile respiratorii specifice la întrebările relevante 3 şi 5, cât şi modificările tensiunii arteriale şi mai cu seamă căderea tensiunii după ce a răspuns întrebării 5.*

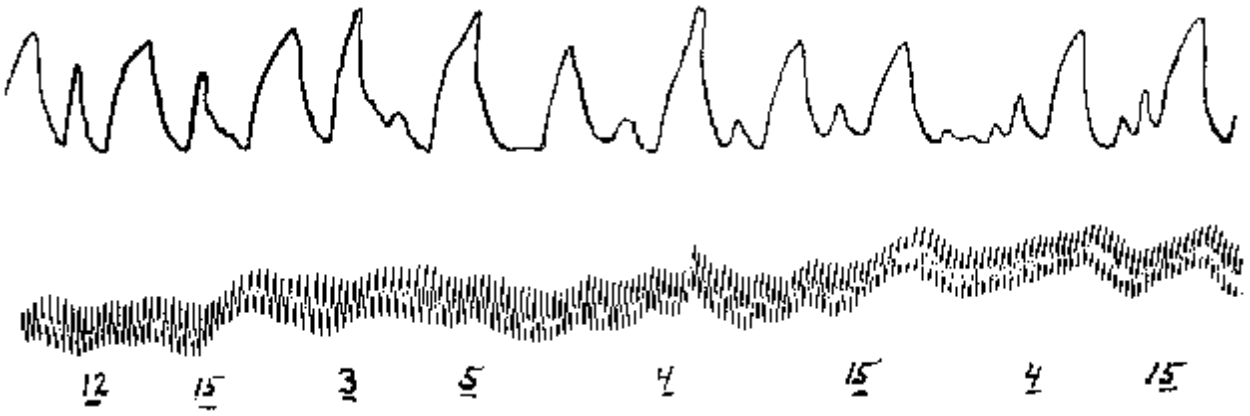

Fig. 245. *Înregistrarea unui test cu cartonaşe a unui individ care se droga şi care era şi sub influența alcoolului în momentul examinării sale (Cartea aleasă a fost 15).*

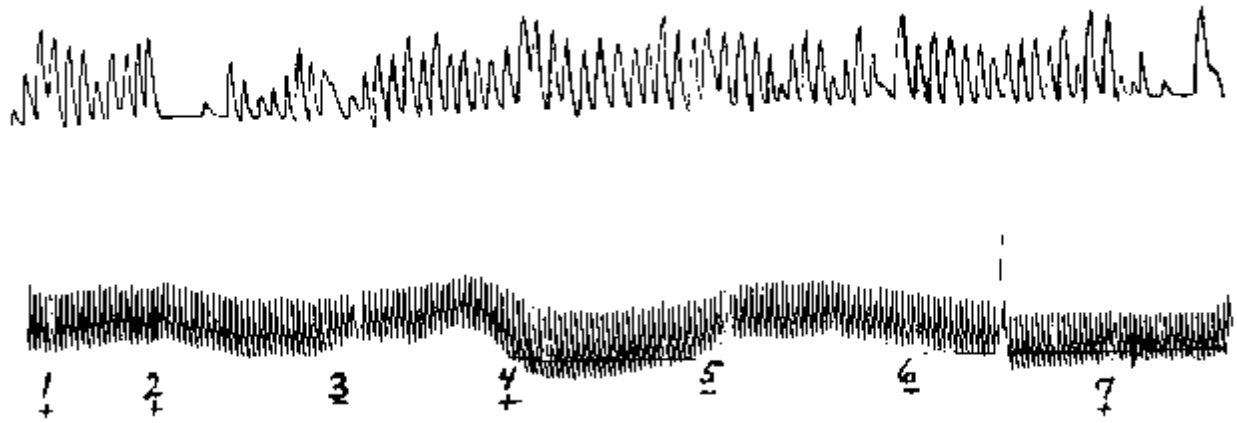

Fig. 246. *Înregistrarea unei femei care părea sub influența drogurilor dar examinatorul nici nu ştia, nici nu putea să stabilească care era cauza. De asemenea nu putea să înțeleagă de ce o femeie cu o astfel de înfățişare putea să aibă o astfel de înregistrare, cu o bătaie rapidă a pulsului şi cu o respirație slabă. În astfel de cazuri nu trebuie să încercăm să punem vreun diagnostic.*

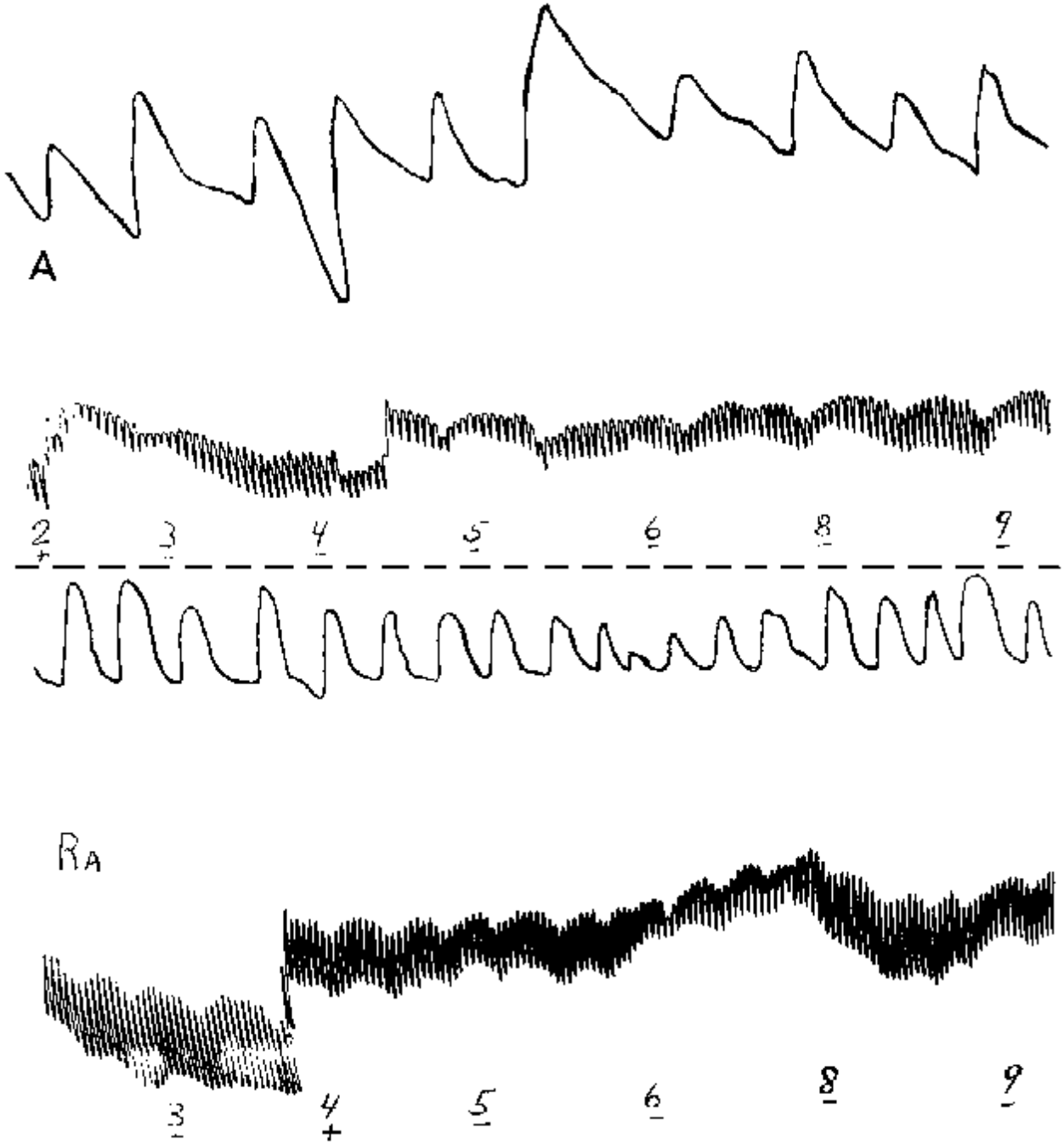

Fig. 247. *Înregistrarea testului de sus A a fost obținută de la o femeie bănuită de furt de bijuterii, care luase cu 3 ore înainte de testare o pastilă de Preludin, deoarece urma o prescripție medicală a unui regim. Înregistrarea de jos RA a fost obținută câteva zile mai târziu cu ocazia reexaminării sale, când s-a abținut de la luarea pastilei. Când a fost testată prima oară, persoana avea senzația de uscăciune a limbii, care se pare că era un efect secundar al medicamentului. Acest fapt ar putea să explice traseul deosebit al respirației. (Acest fenomen al gurii uscate a mai fost observat în alte câteva cazuri de indivizi care se aflau sub aceeaşi medicație). Înregistrările ulterioare ale acestei femei au arătat că era sinceră în privința furtului, dar acest diagnostic nu a fost niciodată verificat de cercetări ulterioare în acest caz. Devierea traseului RA între 3 şi 4*

este rezultatul unei mişcări a braţului. (Rămânem îndatoraţi directorului Charles A. McInerney, de la Laboratorul pentru Detectarea Crimelor al Comitetului Allegheny, din Pittsburgh, Pennsylvania, pentru aceste înregistrări).

În privinţa tranchilizantelor din ziua de azi, dorim să atragem atenţia asupra unui caz care implica un mare număr de indivizi care se cunoşteau între ei şi care toţi erau bănuiţi de acelaşi fel de comportare delicventă. Practic toate aceste persoane luau tranchilizante în cantităţi moderate, dar tranchilizantele nu au avut un efect semnificativ pentru a suprima criteriile specifice ale minciunii lor. Aceste persoane ştiau că dacă ar lua prea multe tranchilizante, aceasta ar putea afecta înfăţişarea şi comportamentul lor atât de mult încât examinatorul şi-ar putea da seama de aceasta, astfel încât nu au luat decât atât cât să-i calmeze în mod moderat. Judecând după indicaţiile dramatice de minciună pe care aceste persoane le-au înfăţişat, pare rezonabil să presupunem că prin luarea tranchilizantelor, ei în realitate îşi accentuau îngrijorarea iniţială de a fi detectaţi, cu consecinţa că în loc de a-i ajuta, i-a transformat în realitate în indivizi mai sensibili, mai responsivi.

Într-un al caz un individ a luat un număr suficient de pastile tranchilizante înainte de test pentru a-i reduce răspunsurile la poligraf, dar convorbirea sa necoerentă şi lipsa sa de coordonare fizică, ca şi încercările sale greoaie de a sta treaz, constituiau indicaţii clare pentru examinator că individul nu se afla într-o stare normală, aşa încât testul a fost amânat pentru altă dată.

Afecţiunile psihice

Deficienţii mintal. Tehnica poligrafului este întemeiată pe teoria că, indicii sincerităţii sau nesincerităţii apar pe o înregistrare datorită tulburărilor de natură emoţională care rezultă din conştiinţa individului că minte şi din cauza îngrijorării sale că poate fi detectat. Este deci evident că o persoană cu o inteligenţă inferioară, care nu are capacitatea de a face o deosebire între adevăr şi minciună, de a înţelege obligaţia morală, de a spune adevărul şi de a se comporta în mod legal sau care să aibă vreo îngrijorare că ar putea fi detectat, nu este un individ apt pentru un astfel de test. (Vezi fig. 248). Deci, din această cauză persoanele cu nivel scăzut de dezvoltare intelectuală – acele categorisite ca retardaţi mintal gravi sau profunzi – sunt dincolo de sfera de activitate a unui examinator care caută să detecteze minciuna cu ajutorul tehnicii poligrafului. Dar un examinator competent poate să-şi dea uşor seama de aceste

afecțiuni psihice în timpul discuției pretest, şi deci să evite orice eroare datorată acestui factor. Pe de altă parte grupele de retardatați mintal uşor, moderați şi la limită, nu pot fi eliminați atât de uşor[83].

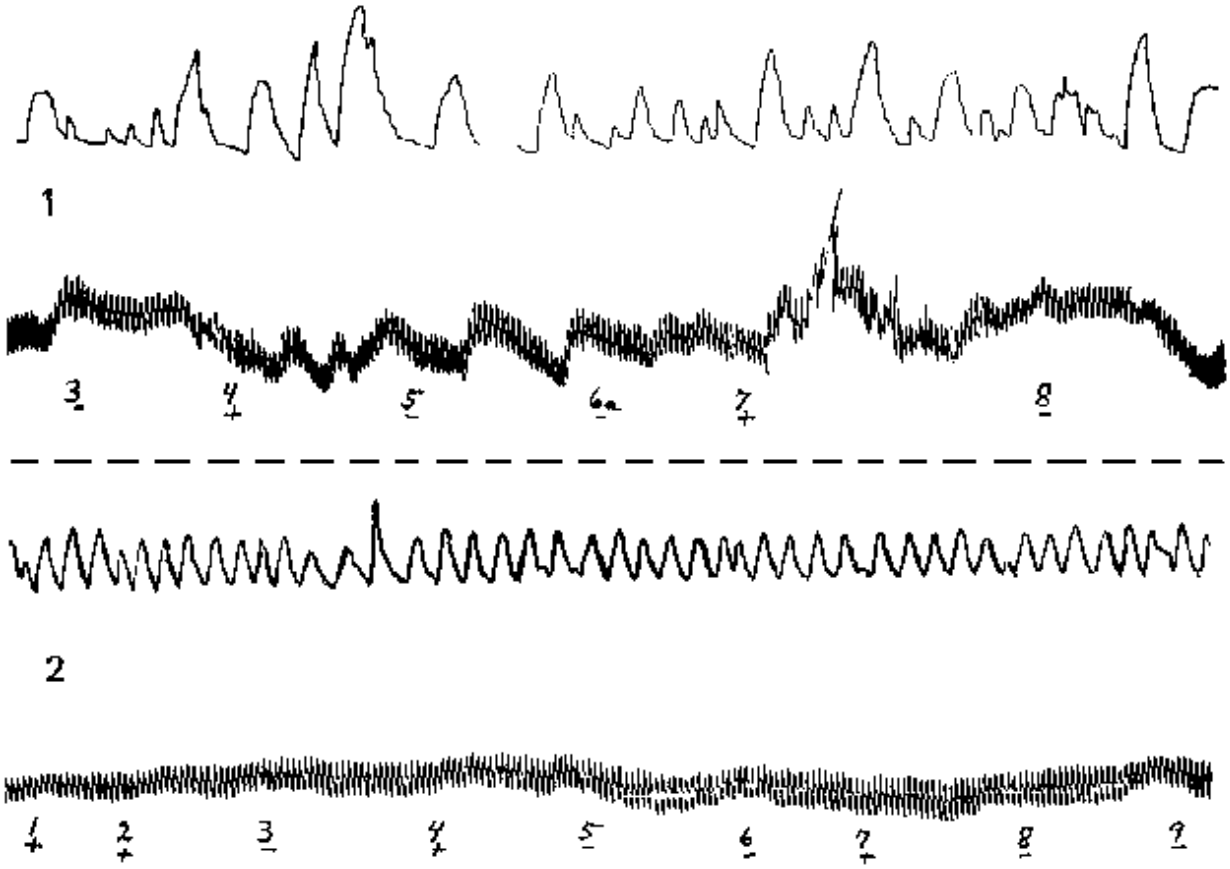

Fig. 248. *Înregistrări care exemplifică faptul că tehnica poligrafului este de o utilitate mult mai mare atunci când examinăm indivizi inteligenți decât indivizi cu un nivel de dezvoltare intelectuală scăzut. Înregistrările de mai sus sunt ale doi indivizi învinuiți împreună de extorcare. Unul dintre ei era foarte inteligent, iar celălalt de o inteligență foarte scăzută. Individul inteligent (#1) era foarte sensibil responsiv la testele sale, în timp ce celălalt individ (#2) era mai puțin responsiv, cu excepția modificării traseului respirației la întrebarea relevantă 3. (Întrebările 5, 8 şi 9 sunt de asemenea relevante). Ambii indivizi mințeau.*

Din cauza apropierii de nivelul normal de dezvoltare intelectuală, un individ cu intelect de limită sau "moron", poate uneori să nu fi fost observat de către un examinator care nu a recurs la întrebuințarea unui test de inteligență. Dar chiar într-o asemenea situați, individul nu va avea de suferit şi nici examinatorul nu ar putea să dea

[83] Frazeologia de mai sus este extrasă din "Un Glosar de Psihiatrie", a Asociației Psihiatrice Americane, ediția a 4-a 1975. Retardații mintal profunzi au un coeficient de inteligență (Q.I.) sub 20, cei gravi de la 20 la 35, cei moderați de la 35 la 50, cei uşor retardați de la 50 la 75, iar cei la limită de la 70 la 85.

o interpretare eronată biodiagramelor . În primul rând deficiența mintală a individului nu dă naştere la răspunsuri la poligraf care ar putea fi greşit interpretate drept criterii de minciună, şi acest fapt acționează desigur ca o garanție adecvată pentru indivizii nevinovați. În al doilea rând însăşi tehnica întrebării de control va indica insensibilitatea posibilă a unei persoane deficientă mintal care minte, şi va pune în gardă pe examinator de a nu da un raport eronat cu privire la sinceritatea individului, deoarece atunci când avem de a face cu o persoană mai puțin responsivă, diagnosticul la poligraf trebuie să fie incert sau nedecis[84].

Totuşi, în asemenea cazuri, dacă dovezile anchetei indică cu claritate faptul că individul minte în privința problemei în curs de cercetare, examinatorul poate să efectueze un interogatoriu pe baza acestei indicații. De exemplu, într-unul din cazurile noastre, un tânăr cu intelect de limită a fost supus unui examen la poligraf cu privire la un asasinat cu motivație sexuală. Deşi înregistrările au fost incerte, dovezile anchetei au justificat considerarea sa ca suspect. El a mărturisit că a săvârşit crima şi a dat suficiente amănunte în privința crimei întărite de dovezile faptice, care să stabilească concludent, valabilitatea mărturisirii sale.

Psihoticii. Persoanele alienate prezintă un alt factor ce trebuie luat în considerare, atunci când diagnosticăm o minciună. Totuşi acest factor nu face ca, pentru examinator, testarea poligraf să se fie mult mai dificilă. În primul rând, din cauza stării lor mintale anormale, numai în cazuri rare astfel de persoane îi vor fi prezentate pentru examinare (de exemplu iluzia supradimensionării, sindromul de persecuție etc.), persoană care de obicei este recunoscută de anchetatorii chiar din timpul investigațiilor, care îşi dau seama că starea mintală a unor astfel de persoane poate exclude, posibilitatea unui diagnostic la poligraf. Totuşi, chiar atunci când indivizii de acest fel ajung în atenția examinatorului – şi adeseori se pare că ei sunt întâlniți mai des ca reclamanți sau ca pretinse victime, decât ca infractori sau bănuiți – de obicei afecțiunea lor psihică va fi evidentă în timpul discuției pretest sau la un moment dat oarecare al examinării. Există de asemenea cazuri în care instabilitatea evidentă a individului este însoțită de trasee dezordonate la poligraf care nu pot fi explicate decât de instabilitatea

[84] Uneori se presupune că indivizii de culoare luați ca un grup sunt mai puțin responsivi datorită unor factori intelectuali sau sociali. Deşi aceasta este adevărat atât pentru indivizii de culoare mai puțin inteligenți – fără studii – cât aşa ca şi pentru albii neinteligenți, fără studii – aceasta cu siguranță nu este adevărat pentru indivizii inteligenți, suficient de culți. Acelaşi principiu se aplică la alte grupuri etnice, ca indienii americani .

emoțională a individului. (vezi fig. 249 – 251). În unele cazuri, rezultatele vor fi raportate cu o reținere considerabilă[85].

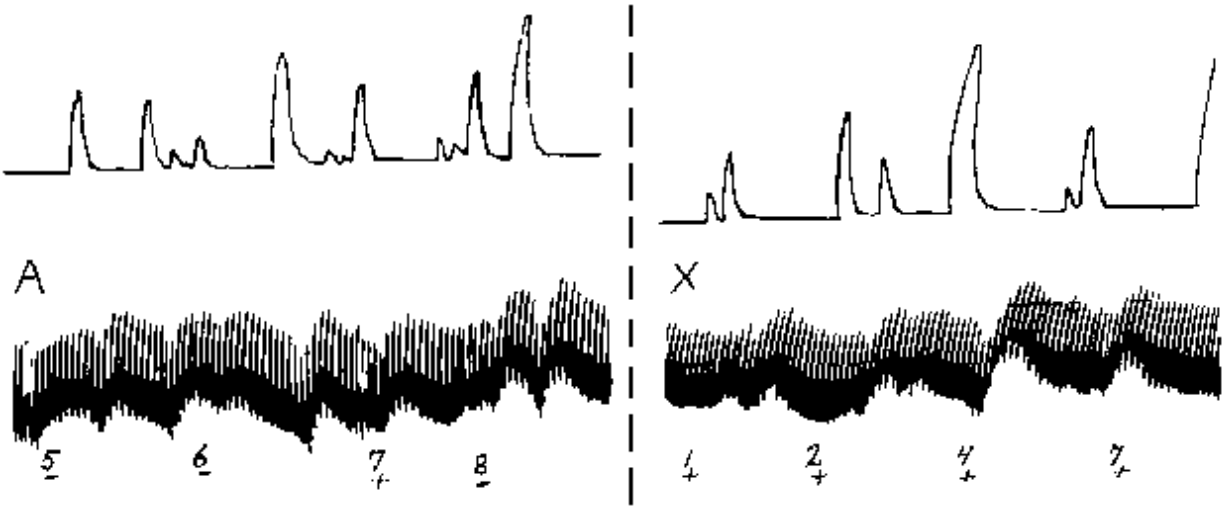

Fig. 249. *Înregistrările unui individ a cărui înfățişare generală şi comportament indicau o evidentă instabilitate emoțională. Faptul că modelul specific al respirației din primul test A, nu este datorat unui efort voit din partea sa, reiese din faptul că se aseamănă cu modelul respirator din înregistrarea X, unde nu i s-au pus decât întrebări neutre. El a avut un traseu al respirației asemănător şi atunci când nu i s-a pus nici o întrebare şi fără ca manşonul de tensiune arterială să fie umflat.*

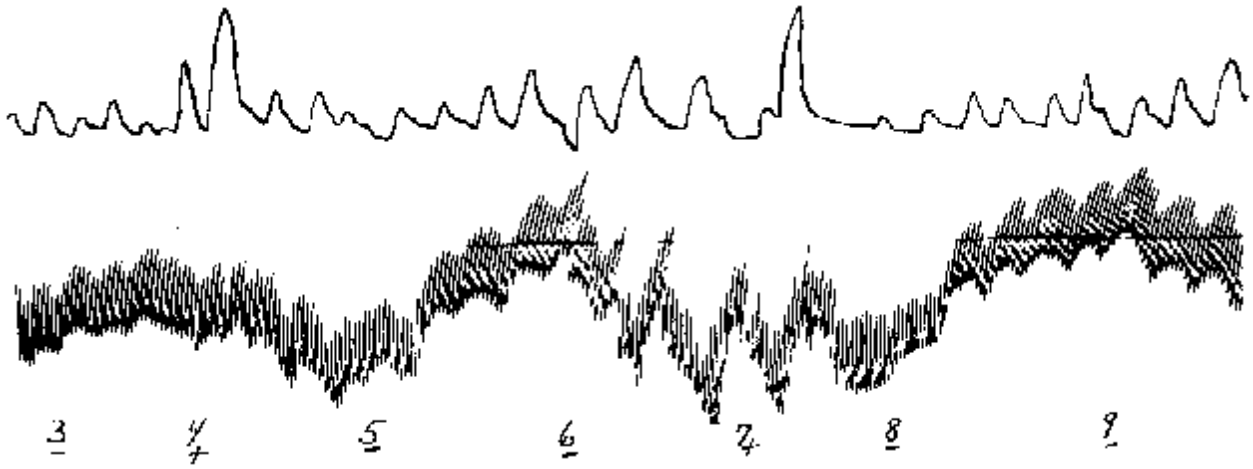

Fig. 250. *În acest caz persoana cercetată era o femeie polițist în vârstă de 39 de ani, nemăritată, care era bănuită că dădea telefoane anonime, la o mănăstire. Din cauza naturii dezordonate a primului ei set de înregistrări şi din cauza aspectului ei general şi a comportamentului său, examinatorul nu a putut da un diagnostic la poligraf aşa încât a programat o reexaminare. Cu câteva minute înainte de a începe reexaminarea, anchetatorii au identificat persoana care făcea apelurile telefonice.* Totuşi încercându-se stabilirea motivului instabilității afective a acestei femei, observate

[85] Raskin, D. C., "Psihopatia şi detectarea minciunii la deținuți", Psychophysiology (Abstract), *13*: 162, 1976.

la prima examinare s-a hotărât în scop de cercetare efectuarea reexaminării. Înainte de începerea reexaminării, i s-a spus că persoana care făcea apelurile telefonice a fost arestată (aceasta nefiind cunoscută şi nici rudă cu femeia polițist), femeia polițist ştiind astfel că nu mai este bănuită. În ciuda acestor fapte, observați indicațiile de minciună din înregistrarea de mai sus. Un examinator mai puțin prudent, şi mai lipsit de experiență, ar putea foarte bine să raporteze că o astfel de persoană minte, dacă s-ar baza numai pe trasee şi dacă ar trece cu vederea instabilitatea emoțională a persoanei examinate.

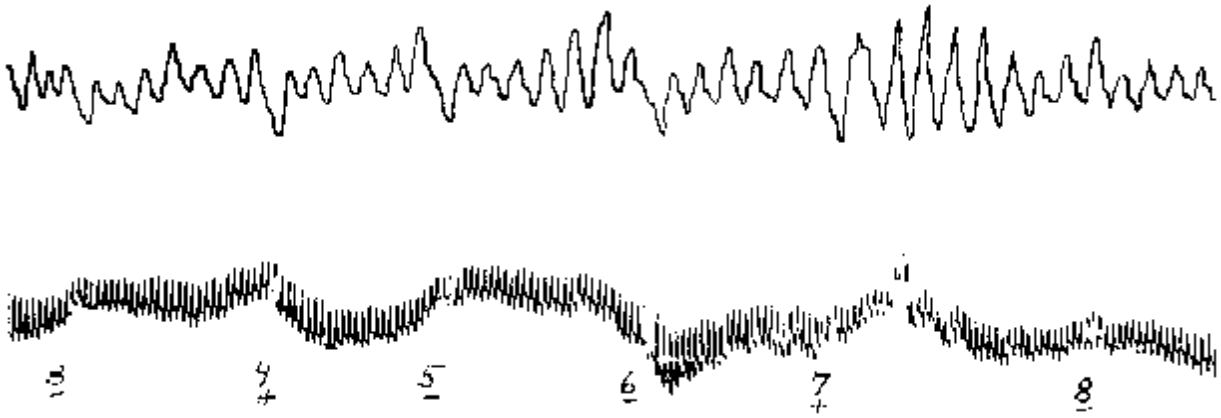

Fig. 251. *Înregistrarea unui funcționar de spital bănuit că ar fi furat sume considerabile din fondurile spitalului. Din cauză că anterior fusese trecut în rezervă din armată cu diagnosticul de nevrotic, din cauza observațiilor examinatorului asupra comportamentului său special, şi din cauza traseelor poligrafice dezordonate, examinatorul a emis un raport de incertitudine. Cercetări ulterioare au dus la arestarea unei alte persoane şi deci la eliminarea acestui individ din anchetă. Prezentăm înregistrarea pentru a face pe examinatori atenți să nu încerce un diagnostic categoric în asemenea împrejurări.*

Dacă în asemenea cazuri se încearcă un diagnostic la poligraf, rezultatele trebuie raportate cu multă precauție.

Deşi există întotdeauna posibilitatea ca un individ care minte să eludeze detectarea din cauza afecțiunii sale psihice, care împiedică un test categoric la poligraf, autorii nu cunosc nici un caz în care o persoană nevinovată să fi fost diagnosticată că minte din cauza indicațiilor înşelătoare produse de o afecțiune psihică neobservată.

Psihonevrotici şi psihopați. Printre indivizii cu afecțiuni psihice, psihonevroticii şi psihopații, produc cele mai multe dificultăți. Acestea sunt persoanele numite în limbaj comun "bizare", “țicnite”, "sărite", deşi de obicei nu în aşa măsură încât să trebuiască să fie internate într-o clinică, aşa cum este în general cazul psihoticilor.

Numai faptul că un individ este psihonevrotic sau psihopat, nu înseamnă neapărat că este imposibil să se pună un diagnostic la poligraf. Totuşi grupul include unele tipuri de persoane asupra cărora este imposibil să se efectueze un examen pe care să ne putem baza.

Un exemplu izbitor al unui astfel de tip, este aşa numitul "mincinos patologic" termen folosit pentru a caracteriza pe persoana care minte fără nici un profit sau câştig, şi a cărui minciună, este compulsivă sau incontrolabilă - un individ care va minți indiferent de poziția sa socială sau statutul său, şi care eventual ajunge la un stadiu în care el însuşi nu mai este sigur de ceea ce este adevărat şi ceea ce nu este. Datorită acestor motive "minciuna sa" nu poate fi detectată prin această tehnică sau prin vreo altă metodă, în afară de descoperirea independentă a celui ce interoghează sau dacă este în cunoştința faptelor reale în privința cărora individul minte. Din fericire, asemenea indivizi sunt extrem de rari aflați în situația de a fi examinați la poligraf; de fapt, aşa de puțin au reținut atenția noastră încât pregetăm să recomandăm vreo procedură pentru a stabili prezența sau absența acestei stări psihice. Chiar psihiatrii şi psihologii profesionişti întâmpină dificultăți atunci când încearcă să diagnosticheze această afecțiune. Un psihiatru cunoscut, autor al unei cărți ce tratează acest subiect, afirmă că "aprecierea naturii fenomenelor nu poate fi obținută decât prin cunoaşterea unei întregi cariere" şi că "oricare dintre noi poate avea de a face cu născociri atât de consecvente încât să lase la una sau mai multe convorbiri impresia de adevăr"[86].Totuşi examinatorul la poligraf trebuie să fie conştient că astfel de persoane există, chiar dacă este puțin probabil că va întâlni vreodată una din ele.

Printre aşa numiții psihopați, cei cu devieri sexuale, luați ca un grup, nu prezintă mai multe greutăți, în cadrul examinărilor la poligraf, decât media indivizilor normali.

Instabilitatea emoțională ce caracterizează pe mulți psihonevrotici şi psihopați produce adesea o înregistrare atât de neregulată şi dezordonată a modificărilor fizilogice (în particular pe traseul respirației), încât este practic imposibil să ajungem la un diagnostic stabilit prin poligraf. Din fericire, totuşi un examinator experimentat nu riscă să interpreteze greşit o înregistrare de acest fel ca pe una ce indică minciuna.

---

[86] Healy, *Pathological Lying, Accusation and Swindling,* p. 3, 1915. Conform *The Psychiatric Dictionary* by Hinsie and Campbell (4th ed., 1970), mincinoşii patologici sunt frecvent în categoria “personalităților psihopate”.

Principala sursă a dificultăților, când survine un astfel de caz, este mai probabil să rezulte din reacțiile de minciună ale unui individ care minte, acestea fiind pierdute printre modelele de tulburări dezordonate şi fără legătură între ele, care survin de a lungul întregii înregistrări. Greutatea pe care această posibilitate o reprezintă pentru examinator este efortul pe care el trebuie să îl facă, în acest caz, de a elimina asemenea factori neesențiali, precum tacticile evazive, şi în cele din urmă să stabilească dacă instabilitatea emoțională este sau nu cauza naturii dezordonate a înregistrării.

Examinatorul trebuie să evite să întrebuințeze "procedeele de stimulare" anterior descrise şi recomandate ca parte a tehnicii, la cea mai mare parte a indivizilor, persoanelor care par a fi instabile din punct de vedere emoțional. În caz contrar, factorul interferent al instabilității, va fi accentuat şi mai mult.

Precauții cu privire la erorile datorate afecțiunilor fizice sau psihice

Examinatorul trebuie să fie foarte atent la posibilitatea apariției unei erori datorate unei afecțiuni fizice sau psihice ale unui individ, putându-se obține, aşa cum s-a descris anterior, modificări pe traseele respirației, tensiunii arteriale şi pulsului, înainte şi după părțile cu întrebări şi răspunsuri ale testului şi între însăşi diferitele teste. În această privință, testul cu cartonaşe este de asemenea de mare ajutor. Dacă un individ are realmente o afecțiune fizică sau psihică, ce a afectat înregistrările regulate ale testului, porțiunile traseelor sale în afara testului, precum şi înregistrarea testului cu cartonaşe trebuie, de asemenea, să conțină dovezi ale acestui fapt. Pe de altă parte, dacă ceea ce pare să fie o indicație a unei afecțiuni este în realitate o prefacere, sau falsificarea în altă manieră, porțiunile din afara testului cu cartonaşe nu vor conține de obicei o astfel de indicație.

De asemenea, cu privire la indivizi pe care examinatorul îi bănuieşte că sunt neresponsivi din cauza vreunei afecțiuni psihice –bănuială bazată poate pe nimic mai mult decât pe privirea "pătrunzătoare" din ochii săi şi declarațiile sale verbale excesiv de energice – examinatorul se poate baza pe o altă precauție în anumite situații. De exemplu, acolo unde un acuzator este disponibil pentru un examen la poligraf, el sau ea trebuie testat. Atunci dacă acuzatorul pare că spune adevărul, examinatorul poate să treacă la interogarea învinuitului "neresponsiv" plecând de la premisa că minte. Cu alte cuvinte, dacă examinarea altor persoane implicate în această cauză are drept

rezultat eliminarea lor din cercul bănuiților, atunci examinatorul trebuie să efectueze un interogator al individului "neresponsiv". În acest fel se pot rezolva un număr de cazuri, altfel ar fi rămas nesoluționate din punct de vedere al examinării la poligraf.

Testarea copiilor la poligraf

Pentru mai multe motive, copiii foarte mici nu sunt apți pentru testele la poligraf. În primul rând, jena pe care o produce manşonul pentru tensiunea arterială–puls atunci când este umflat poate să reprezinte mai mult decât poate să suporte un copil în timpul perioadei necesare pentru efectuarea testului, fără a-şi mişca brațul. În al doilea rând, din cauza imaturității lor mintale, copiii pot să conştientizeze complet deosebirea dintre adevăr şi minciună, sau se poate ca ei să nu-şi dea seama de obligația morală de a spune adevărul. În consecință, dacă pentru ei o minciună nu înseamnă nimic şi nu constituie nimic rău, ei vor resimți puțină, sau deloc, preocupare cu privire la o posibilă detectare. Totuşi nu numai vârsta este factorul determinant. Faptul că un tânăr este apt de a fi interogat la poligraf va depinde mai mult de inteligența sa şi de maturitatea sa cu privire la capacitatea sa de a rezista jenei produse de presiunea manşonului. Unii copii de 10 sau 11 ani pot să fie apți, pe când alții de 12 sau chiar 15 ani pot să nu fie. (Pentru înregistrările cazurilor a doi copii care au indicat efectiv minciuna sau sinceritatea lor, vezi fig. 252.)

1A

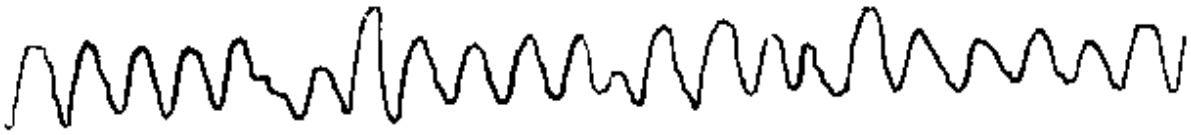

2-A

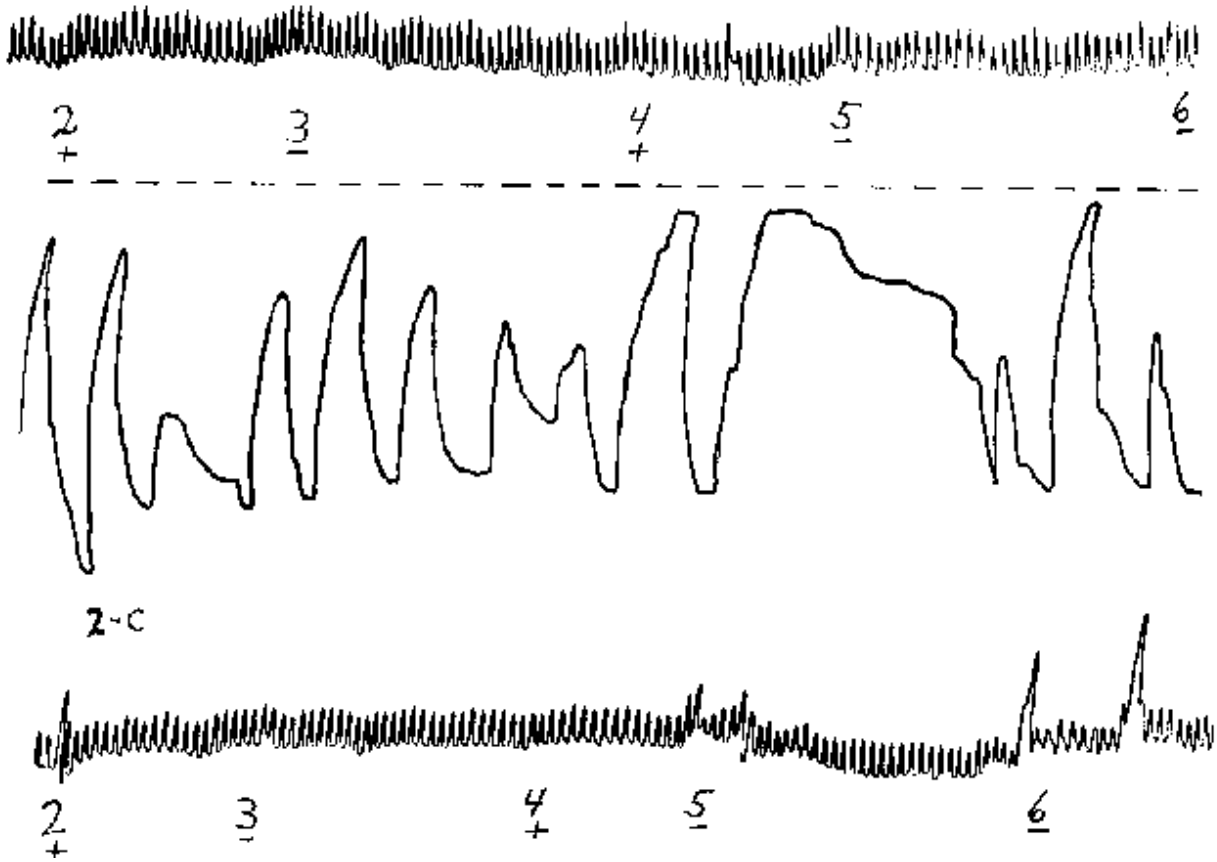

2-C

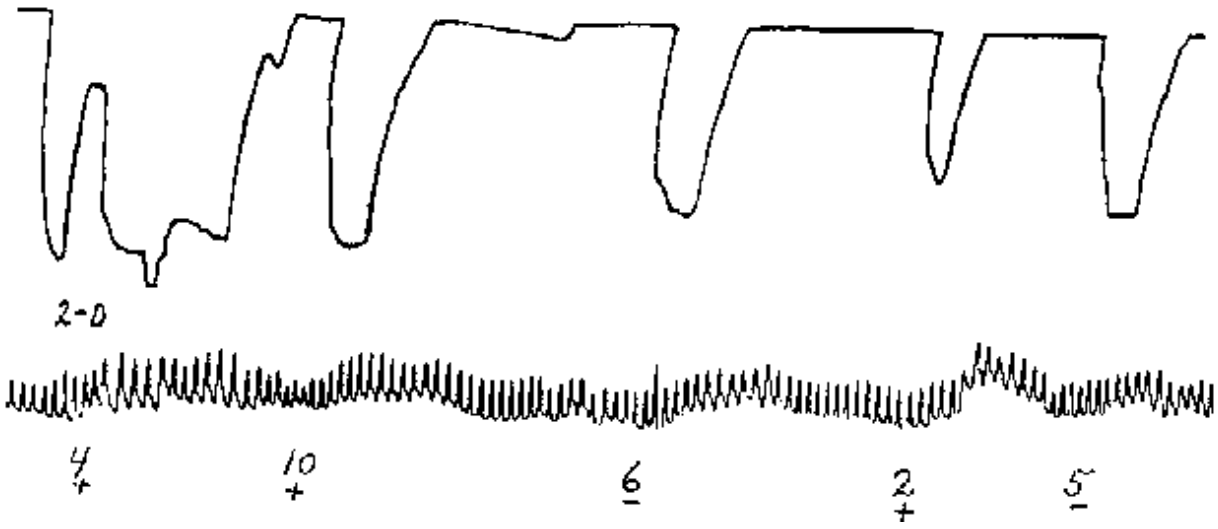

(continuare Fig. 252)

Fig. 252. *Cazul în care înregistrarea de mai sus la poligraf şi cele de pe pagina precedentă se referă la incendierea unei case. Un băiat de 10 ani a fost bănuit, iar la interogatoriul luat la poliție a declarat ca a văzut un băiat de 12 ani, menționându-i şi numele, fugind din biserică tocmai înainte de izbucnirea focului. Si alte persoane au spus că au văzut băiatul de 12 ani în preajma bisericii cam în aceeaşi perioadă de timp. În baza acestor informații bănuiala a căzut pe băiatul de 12 ani, care a fost supus unei examinări la poligraf. Înregistrările sale, din care nu prezentăm decât una 1-A, nu conțineau nici o indicație de minciună. Atunci atenția poliției s-a reîndreptat asupra primului suspect, băiatul de 10 ani. Reproducem aici trei din înregistrările sale. Ele indică clar minciuna. Prima înregistrare a băiatului de 10 ani 2-A conține uşoare indicații de minciună la întrebările relevante 3 şi 5. Dar observați la cel de al treilea test 2-C, care a urmat testului cu cartonaşe devierea evidentă a respirației şi de asemenea blocajul respirator pronunțat la întrebarea relevantă 5. La testul întrebărilor combinate 2-D devierea respirației a devenit şi mai evidentă. În urma examinării, băiatul de 10 ani a recunoscut că pusese foc bisericii şi a scos complet din cauză pe băiatul de 12 ani, pe care-l implicase inițial în scopul de a abate în altă parte bănuiala ce plana asupra sa. Amănuntele pe care le-a dat în privința incidentului nu au lăsat nici o îndoială asupra valabilității mărturisirii sale. (Un alt exemplu în care o persoană foarte tânără a încercat să scape de detectare prin mijloace asemănătoare este arătat în fig. 75.).*

Atunci când testează copii, examinatorul trebuie să fie conştient de faptul că răspunsurile lor specifice pot fi neglijabile, datorită imaturității lor. De aceea este necesar să se condiționeze copii pentru test, prin pantomime exagerate a unor desene din mână, arătând cum arată o minciună pe diagramă, şi cum înregistrarea merge în

linie dreaptă pe diagramă, dacă ei spun adevărul. Se recomandă chiar să se facă o schiță cu creionul pe hârtie pentru copii, astfel încât dacă mint ei vor vedea că răspunsurile apar aşa cum le-a exemplificat examinatorul.

Se mai recomandă ca în discuția pretest examinatorul să întrebe pe copii dacă ştiu care sunt consecințele unei minciuni, iar dacă au îndoieli în această privință, să-i informeze de pedepsele pentru minciuni, precum o mustrare oarecare. De asemenea este cât se poate de important ca acei copiii să realizeze că poligraful poate să detecteze o minciună, dacă ea este spusă.

Atunci când testăm copii este greu să precizăm cu siguranță minciuna, adică să identificăm un răspuns specific ca indicator de minciună, şi un alt răspuns ca nefiind o minciună. De aceea înregistrările la poligraf ale copiilor nu trebuie citite decât în termeni de minciună generală.

În plus, testele nu trebuie să depăşească mai mult de 7 întrebări, astfel încât să elimine factorul posibil al durerii şi să le ținem trează atenția. Un test mai lung poate uşor să distrugă valabilitatea întrebărilor adăugate, din cauza incapacităților copiilor de a sta liniştiți în cursul unei experiențe jenante. În plus, atenția copiilor nu poate fi reținută mai mult de câteva minute.

Este poate inutil să spunem că testările la poligraf ale copiilor trebuie rezervate numai pentru cazuri grave ca omuciderile şi incendierile, sau în cazurile în care ele sunt victimele care acuză sau martorii, ca în infracțiunile sexuale săvârşite împotriva lor, sau la care au fost martori. Totuşi atunci când este astfel folosită, şi cu limitările mai sus precizate, această tehnică poate fi de mare valoare în cursul cercetărilor[87].

Diverşi factori

În afară de diverşi factori anterior descrişi, care pot să afecteze rezultatele unei examinări la poligraf, mai sunt însă şi alte elemente care merită să fie menționate, deşi sunt rar întâlnite. De exemplu, o temperatură neconfortabilă a unei camere de examinare poate să împiedice o înregistrare satisfăcătoare a fenomenelor fiziologice necesare (Fig. 253). Încercarea unui individ, care cooperează, de a-şi înfrâna o tuse iminentă poate să creeze o gravă deviere a traseului respirației (Fig. 254). Chiar un lucru atât de simplu ca o mestecare neobservată a gumei de mestecat de către un individ poate să devieze suficient

[87] Abrams, S., *The validity of the Polygraph technique with children, J. Pol. Sci. & Adm.,* **3** (3): 310-311, 1975.

traseul respirator încât să împiedice un diagnostic adecvat (Fig. 255). Un contact strâns între manşonul de luat tensiunea arterială şi pieptul individului poate avea drept rezultat o deviere a traseului tensiunii arteriale-puls (Fig. 256).

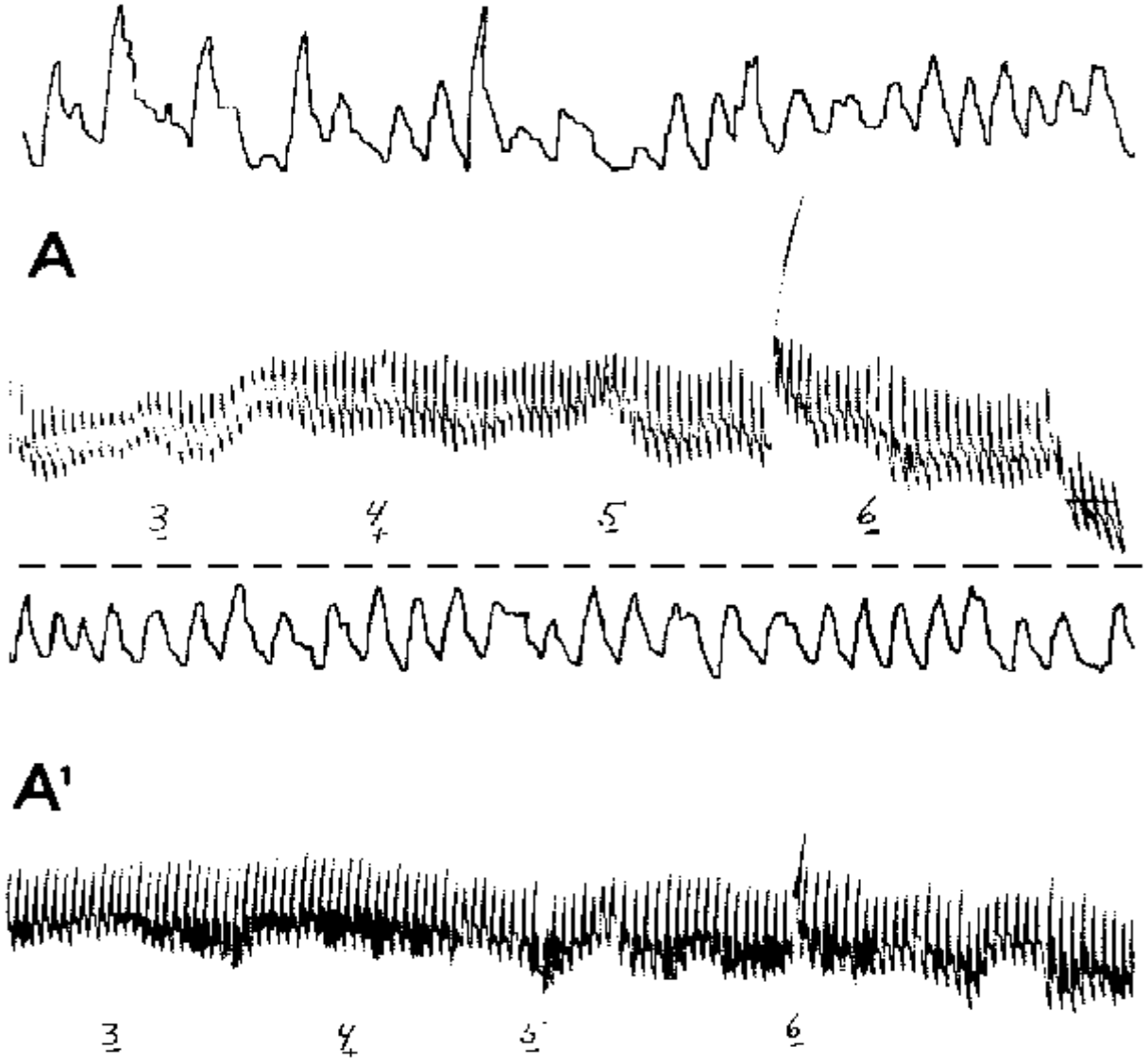

Fig. 253. *O exemplificare a efectului unei temperaturi inadecvate a camerei de examinare, în timpul unui test. Camera era rece din cauza unui defect temporar al sistemului de încălzire care furniza căldură camerei de examinare. După testul A, individul s-a plâns că-i est frig, deşi examinatorul, care avea paltonul pe el se simțea bine. (Temperatura în acel moment era de 60°F).*

A-1 este înregistrarea testului făcut într-o cameră cu temperatură adecvată. Deosebirea datorată diferenței de temperatură este evidentă atât pe traseul respirației cât şi pe cel al tensiunii arteriale-puls.

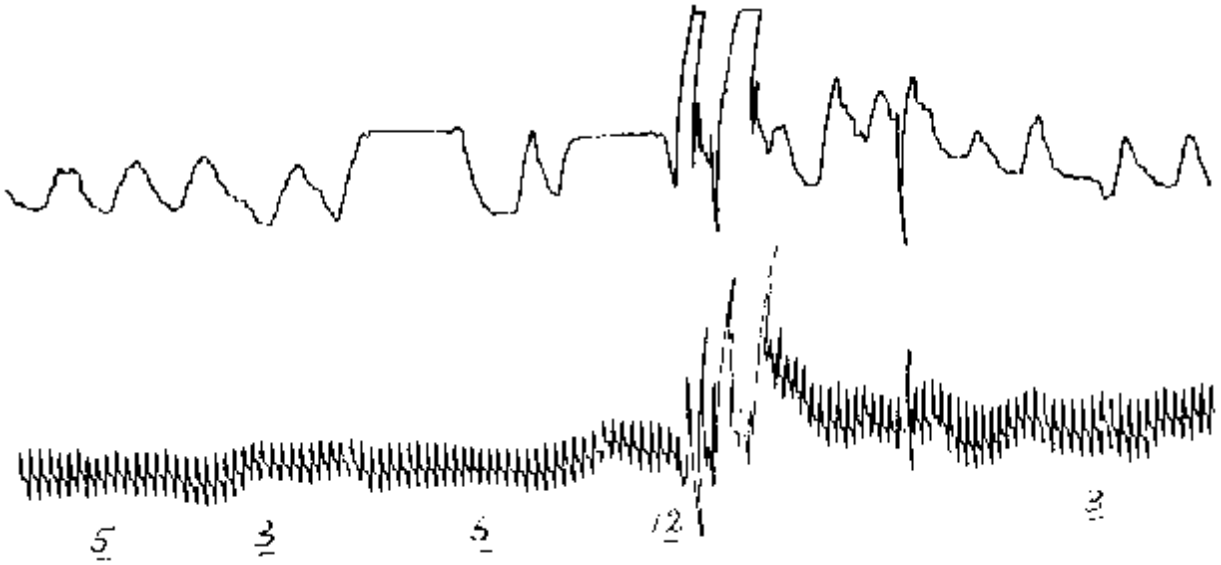

Fig. 254. *Exemplificarea unei situații în care individul care se reține de la o tuse iminentă. Observați la acest test cu cartonaşe blocajele respiratorii care preced tusa la 12. Unii indivizi caută atât de mult să coopereze încât fac mari eforturi pentru a evita o tuse sau un strănut, şi uneori eforturile lor sunt încununate de un succes total. De aceea ori de câte ori examinatorul observă pe diagramă o deviere de acest fel, el trebuie să se uite la individ, sau să-i vorbească mai târziu, în scopul de a se convinge dacă această deviere se datorează acestui factor.*

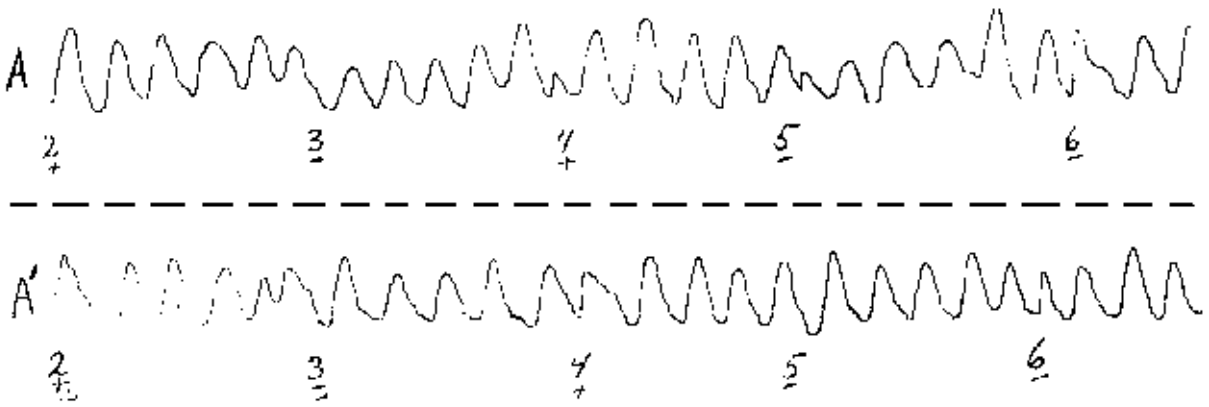

Fig. 255. *Un exemplu al efectului pe care îl are asupra traseului respirației mestecatul gumei în timpul testului. Traseul respirației A ar fi putut fi interpretat greşit ca indicând minciuna, dacă examinatorul nu ar fi observat că individul mesteca gumă. După aruncarea gumei, testul A-1 al testului următor nu a mai prezentat astfel de indicații de minciună. Individul spunea adevărul la ambele teste.*

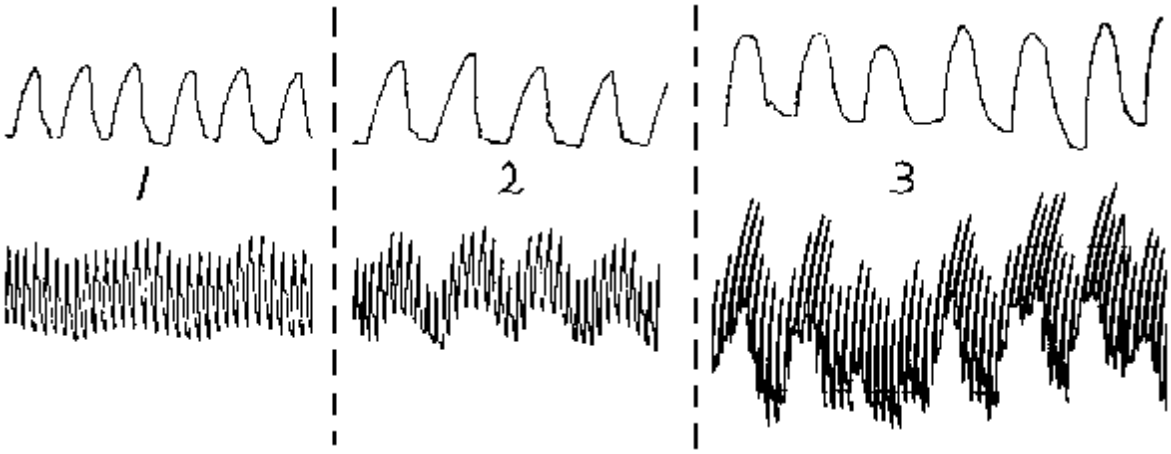

Fig. 256. *Porțiuni ale unor înregistrări experimentale ale unui individ care arată cum contactul dintre manşonul pentru tensiunea arterială şi pieptul individului poate să aibă drept rezultat un traseu deviat al tensiunii arteriale-puls. Secțiunea 1 conține traseele respirației şi ale tensiunii arteriale–puls, înregistrate când manşonul nu era în contact cu pieptul individului. Secțiunea 2 a fost obținută când manşonul era în contact moderat cu pieptul. Observați totuşi pe acest traseu modificările ciclice ale tensiunii arteriale-puls produse de mişcarea pieptului, în timpul când individul respira; cu alte cuvinte ori de câte ori individul inhala, expansiunea pieptului său exercita o presiune externă asupra manşonului şi producea o aparentă creştere a tensiunii arteriale. Secțiunea 3 a fost obținută când manşonul a fost fixat strâns la subsuoara individului. Acest traseu indică un model ciclic de tensiune arterială–puls, care este mai probabil să se producă în cazurile în care avem de a face cu indivizi obezi, şi în care examinatorul nu are grijă să țină manşonul în afara contactului cu pieptul.*

Uneori, un individ poate face ceva, fără să vrea, care va face examinarea dificilă pentru examinator. De exemplu, între teste şi în timpul absenței temporare a examinatorului din cameră, individul poate să reajusteze tubul pneumografului, ridicându-l sau coborându-l, şi prin aceasta să producă un tip diferit de respirație (de exemplu de amplitudine mai mică sau mai mare) pe înregistrările testelor ulterioare (Fig. 257). Sau un individ poate să ridice brațul pe care este manşonul pentru tensiunea arterială de pe spătarul pe care se sprijină brațul şi prin aceasta să producă o deviere a traseului. (Printre efectele pe care o astfel de ridicare poate să le producă, vezi fig. 258, deşi în acest caz ridicarea brațului a fost o încercare voită de a scăpa de detectare).

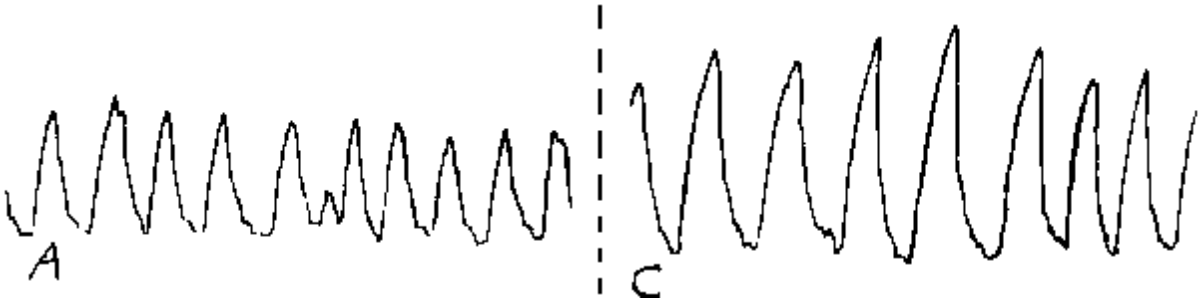

Fig. 257. *Exemplificarea efectului modificării ajustării pneumografului între teste. După testul A şi în timp ce examinatorul ieşise din camera de examinare, lanțul tubului pneumografului s-a desfăcut şi fără ca examinatorul să ştie, individul l-a pus la loc şi l-a strâns la loc, dar l-a strâns prea tare, ceea ce a avut drept rezultat o respirație mai grea în C, datorită strânsorii. Atunci când o astfel de diferență apare în înregistrările unui individ, examinatorul trebuie să verifice posibilitatea unei eventuale modificări apărute în poziția sau în gradul de strângere a tubului pneumografului. Desigur că astfel de modificări ale ciclului respirator şi a amplitudinii respirației sunt de obicei rezultatul unor încercări de a "bate maşina", dar examinatorul trebuie să țină seama şi de posibilitatea unui astfel de accident ca cel descris aici.*

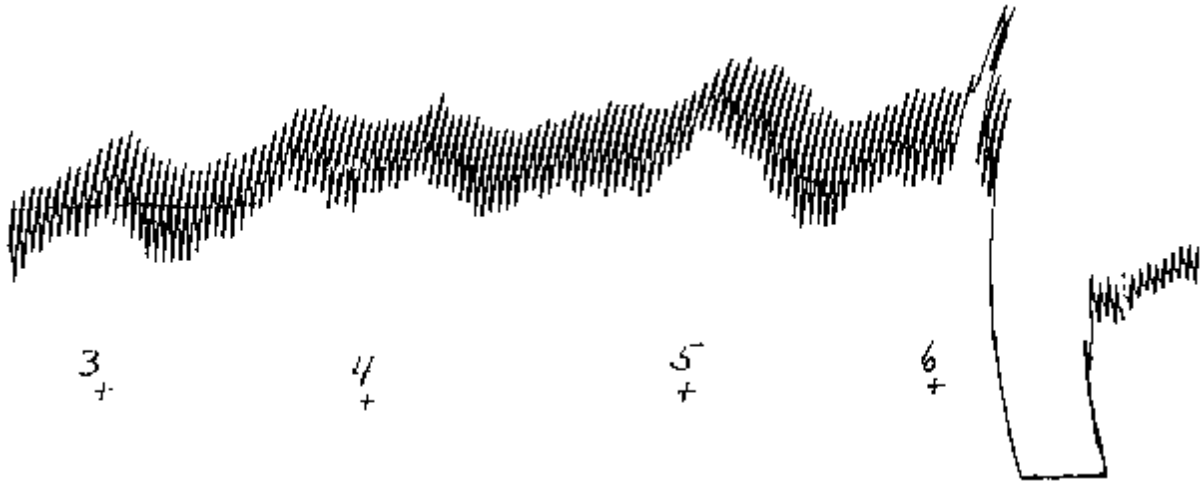

Fig. 258. *Înregistrarea unui suspect care îşi avea brațul cu manşonul pentru tensiunea arterială într-o poziție ridicată în timpul testului "da". La întrebarea 6 i s-a spus să pună brațul pe masa aparatului. El a pus brațul, dar imediat l-a ridicat din nou. Observați creşterea treptată a înălțimii traseului, datorată încordări musculare care a rezultat din ținerea brațului depărtat de spătar. În acest caz individul a recunoscut că a făcut aceasta în mod intenționat, pentru a încerca să scape de detectare, dar acelaşi fel de înregistrare ar putea să rezulte de la un individ sincer care îşi ține brațul într-o poziție ridicată, fără a avea intenția de a eluda testarea.*

Examinatorul trebuie întotdeauna că controleze posibilitatea ca un braț să fie ridicat, ori de câte ori întâlneşte un astfel de traseu.

În ceea ce priveşte defecțiunile mecanice ale aparatului, examinatorul trebuie să fie atent, chiar pentru astfel de factori în aparență nesemnificativi, cu ar fi un echilibru inadecvat al peniței de înregistrare (Fig. 259). În plus tubul prin care cerneala ajunge la peniță poate fi prea strâns, jenând prin aceasta mişcările peniței sau cauzând venirea a prea puțină cerneală la peniță.

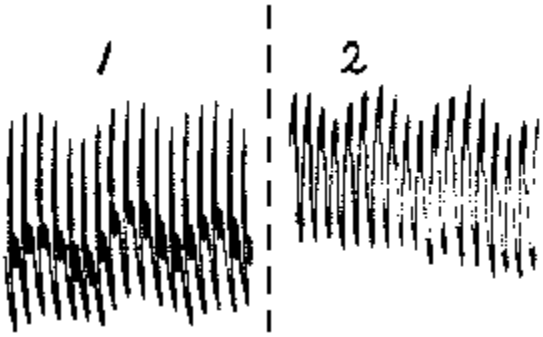

Fig. 259. *Exemplificarea efectului unui echilibrări improprii a peniței de înregistrare: înregistrarea 1 a fost făcută când penița era bine echilibrată; la înregistrarea 2 echilibrarea improprie a avut drept rezultat o frecare excesivă a peniței. Observați la 2 modificarea poziției crestăturii dicrotice. Efecte asemănătoare pot să rezulte de la o peniță defectă.*

Vârfurile peniței trebuie să se mişte liber pe hârtia diagramei, fără restricții; în caz contrar înregistrările testului vor fi efectiv afectate. Penița tensiunii arteriale–puls este cea mai sensibilă în această privință datorită caracterului delicat al traseelor obținute.

Examinatorul trebuie de asemenea să verifice că cerneala nu picură din peniță prin deschiderea aparatului, la axul pivotant al unității de înregistrare, fiindcă substanța cleioasă din cerneală reduce efectiv funcționarea aparatului.

Natura delicată a unității care înregistrează tensiunea arterială–puls poate fi efectiv afectată dacă axul pivotant al unității este ajustat fie prea strâns, fie prea larg. Dacă este ajustat prea strâns, mişcarea peniței este stânjenită şi aceasta poate să cauzeze tocirea rubinului rulmentului sau să cauzeze tocirea axului pivotant. Dacă rubinul este prea puțin strâns, va fi afectat caracterul fin al înregistrării, iar sinusoida înregistrării pulsului este neregulată sau inexistentă.

Dacă vreuna din conductele de aer dintre aparat şi piesele care sunt legate de individ sunt strâmtorate sau răsucite scurgerea de aer va fi redusă sau complet “obturată”. Bineînțeles că defecțiunea trebuie remediată înainte ca testul să poată continua. În plus, dacă survine o pierdere de aer în unitatea de luat tensiunea arterială,

se va observa o descreştere treptată a amplitudinii tensiunii arteriale. Este absolut necesar să se corecteze imediat pierderea de aer şi să se întrerupă testul până la remediere. O pierdere de aer datorată aparatului poate fi recunoscută printr-o amplitudine redusă sau printr-o inversație a modelului normal de respirație, cauzând prin aceasta o înclinare treptată a modelului inspirației şi un declin abrupt în momentul expirației. (Vezi fig. 260).

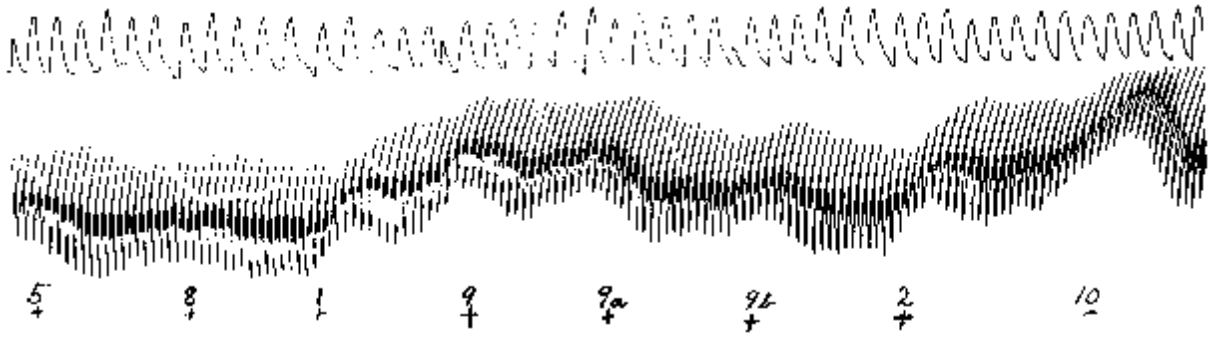

Fig. 260. *O exemplificare a efectului surpriză datorat punerii unor întrebări neutre individului înaintea testului. Aceasta este înregistrare unui individ învinuit a fi tatăl unui copil nelegitim. Înaintea examinării el a recunoscut examinatorului că a avut raporturi sexuale cu mama în perioada unei posibilei concepții. De aceea în testul său răspundea "da" la diversele întrebări relevante, care ştia că îi vor fi puse, dar nu i se spusese că i se vor pune şi întrebări neutre.*

Faptul că a fost luat prin surprindere când două astfel de întrebări i s-au pus la 1 şi 2, este dovedit prin modificările substanțiale ale tensiunii arteriale la fiecare întrebare. La 10, în scopuri experimentale, i s-a pus intenționat o altă întrebare surpriză: "M-ai mințit cu ceva anume?". Aşa cum am afirmat mai devreme în această carte, trebuie să evităm întrebările surpriză, şi aceasta pentru motivul atât de clar exemplificat mai sus.

Când înregistratorul reflexului galvanic al pielii funcționează prost, penița poate să se învârtească repede în sus şi în jos sau poate să realizeze un model tremurător sau în "dinți de ferestrău" sau poate să nu prezinte nici un fel de fluctuații. Această proastă funcționare trebuie remadiată fără întârziere.

Deşi am subliniat anterior importanța evitării unor întrebări relevante care să surprindă pe individ în cursul unui test, examinatorii trebuie să evite de asemenea orice întrebări surpriză neutre, fiindcă şi ele pot să aibă drept rezultat trasee nesigure. (fig. 260).

EFECTUL SI DETECTAREA UNOR GENERĂRI DE TENSIUNII MUSCULARE NEOBSERVATE

În afară de îndoirea musculară şi de mişcări, care de obicei sunt destul de uşor de detectat fie prin observație vizuală, fie prin devierea bruscă a peniței de înregistrare a tensiunii arteriale–puls, mai este posibilă o altă formă de activitate musculară, care poate da multă bătaie de cap, şi chiar să producă indicații eronate. Aceasta este tensiunea musculară exercitată fie asupra brațelor, fie asupra picioarelor, care produce restricție în curgerea normală a sângelui, şi o creştere în consecință a tensiunii arteriale. Această presiune poate fi astfel exercitată încât dovada survenirii sale nu poate fi observată vizual, şi nici nu poate fi uşor deosebită de tipul obişnuit de modificări neinduse ale tensiunii arteriale. Este de asemenea o formă de activitate care poate să rezulte fie dintr-un efort voit, fie dintr-unul neintenționat din partea individului.

Ignorarea de către un examinator a posibilității aparițiilor efectelor unor presiuni musculare neobservate, poate să-l determine să facă, ocazional, un diagnostic greşit de sinceritate, sau să presupună uneori că anumite neregularități sau ambiguități ale traseului tensiunii arteriale sunt rezultatul unor afecțiuni fiziologice. Ca rezultat al anumitor experiențe şi cercetări efectuate de către unul din autori (Reid) acum câțiva ani, aceste consecințe pot fi evitate în mare măsură[88].Pe baza acestor experiențe şi cercetări, se poate afirma: (1) că în multe cazuri în care un traseu al tensiunii arteriale pulsului se ridică mai mult sau mai puțin de o manieră dreaptă, treptată, spre porțiunea superioară a diagramei, factorul cauzal este o presiune musculară neobservată, aplicată fie intenționat, fie involuntar; (2) că în multe cazuri în care un traseu al tensiunii arteriale–puls ia o înclinare destul de dreaptă, treptată, spre partea de jos a diagramei, aceasta este datorată destinderii treptate, neobservate, a presiunii care era exercitată, fie intenționat fie involuntar, la începutul testului[89]; (3) că toate răspunsurile specifice de minciună de pe traseul tensiunii arteriale pot fi produse artificial prin presiune musculară neobservată, şi că prin acest mijloc un examinator neatent poate fi indus în eroare de înregistrarea astfel obținute; (4) că răspunsurile specifice simulate datorate unor presiuni musculare neobservate pot fi diferențiate de adevăratele răspunsuri specifice numai prin folosirea unei unități auxiliare pentru înregistrarea indicației unei

[88] Raportul acestui studiu a apărut în 1945 în Crim. L. & Criminol., **36** (1): 201-215, 1945.

[89] Desigur că această înclinare ar putea fi datorată unei scurgeri în sistem, posibilitate care trebuie întotdeauna verificată.

astfel de activități musculare; şi (5) că dovada înregistrată a presiunii musculare poate să servească ocazional ca şi criteriu de minciună.

O explicație adecvată a fenomenului presiunii musculare ca factor în tehnica poligrafului poate fi uşurată prin prezentare aici a unei expuneri a experiențelor şi cercetărilor din care au fost trase concluziile de mai sus.

Se ştia de câtva timp că modificările tensiunii arteriale puteau fi induse artificial prin contactarea şi relaxarea muşchilor[90]. În aparență necunoscută , chiar în cadrul profesiei medicale exista totuşi posibilitatea ca singura exercitare a presiunii musculare neobservată să poată produce un efect asemănător[91].

Presiunea musculară cât şi contracțiile musculare pot produce o înregistrare a modificărilor tensiunii arteriale care se aseamănă după toate aparențele cu înregistrările unor modificări normale, neprovocate. (Aceasta e ilustrată clar în Fig. 261). Prin acest mijloc se poate ca anumite persoane să înşele pe un examinator care nu utilizează decât poligraful convențional prin provocarea artificială a unor modificări a tensiunii arteriale la diverse momente ale examinării, încercând prin aceasta să mascheze orice răspuns specific ce ar putea apărea la întrebările relevante. Mai există

---

[90] Vezi Mulliner F. R. şi McKinzie R. T., *Anatomie şi fiziologie elementară*, Ed. 3, p. 328, 1931 în care se face următoarea afirmație: "Pe măsură ce sângele circulă prin "Arborele arterial" există mai multă rezistență la scurgerea sa mai departe, datorită îngustării rețelei. Aceasta este *rezistența periferică*, care este mărită sau micşorată prin contractarea muşchilor sau relaxarea acestora. Cu cât este rezistența mai mare, cu atât inima va pompa mai din greu pentru a trimite sângele la destinație, crescând totodată şi tensiunea arterială. Tensiunea arterială sau *presiunea sângelui* reprezintă presiunea exercitată de sângele pe laturile vaselor sanguine în mişcare".

De asemenea, vezi şi Howell, W. H., *Textbook of Physiology*, Ed. 10, p. 494, 1928; Crandall, L. A., *Introducere în fiziologia umană*, Ed. 3, p. 134, 1943; Abramson, D. E., Vascular Responses in the Extremities of Man in Health and Disease, p. 142, 1944; şi Jacobsen, E. *Relaxarea progresivă*, 1938.

[91] Până în 1945, data raportului inițial asupra acestui studiu, o cercetare amănunțită a literaturilor medicale nu a descoperit nici un comentariu direct referitor la modificările tensiunii arteriale datorate presiunii musculare de tipul de care ne preocupăm actualmente. În mod indirect, Barker, L. F. şi Jole N. B. au raportat în *Tensiunea arterială, cauză, efect şi remediu*, 1924, p. 37, că venele de la suprafața corpului sunt expuse presiunii musculare în timpul mişcărilor corpului, şi că "o asemenea presiune din exterior este uşor exercitată, întrucât venele au învelişuri musculare elastice subțiri şi sunt uşor aplatizabile, spre deosebire de artere care îşi mențin întotdeauna forma lor tubulară". Vezi de asemenea şi *Tensiunea arterială simplificată*, un manual publicat de Societatea de Instrumente Taylor, în care se descrie metoda Katzensteim pentru testarea funcționării inimii, şi care se bazează pe observația că atunci când ambele artere femurale sunt apăsate digital, tensiunea arterială se va ridica de la 10 la 20 mm coloană de mercur. De asemenea vezi Jansen W. H., Tams W. şi Achelis H. : Blutdruckstufdien I. Zur Dynsmik des Blutdrucks, Deutsch. Arch. Klin. Med., **144** (1), 1924 citat de Abramson: *Răspunsuri vasculare la extremitățile omului, în caz de boală şi de sănătate*, nota 47, p. 235, 1944), care afirmă "că legarea extremităților unor persoane normale cu bandaje elastice nu a cauzat decât o creştere nesemnificativă a tensiunii arteriale".

şi posibilitatea ca un individ să aplice în mod constant o presiune musculară, şi prin aceasta să-şi ridice tensiunea arterială la un nivel care ar putea să mascheze orice fel de răspunsuri specifice care dealtfel ar putea să apară pe un traseu normal (Vezi fig. 162). Un număr redus de indivizi pot chiar să simuleze unul sau altul din cele două tipuri principale de trasee ale tensiunii arteriale, care întotdeauna au cam pus în dificultate pe examinatori: (1) un traseu cu ridicări constante şi treptate spre partea de sus a diagramei, şi (2) un traseu care se îndreaptă constant spre partea de jos a diagramei. Primul traseu poate fi produs printr-o presiune musculară treptat mărită, iar cel de al doilea printr-o relaxare musculară treptată a presiunii musculare care a fost exercitată la începutul textului. (Vezi figurile 263 şi 264). În toate experiențele de acest fel sau ori de câte ori se face o încercare în acest sens pentru a înşela un examinator, presiunea musculară trebuie exercitată pe brațe, mâini, coapse sau picioare, fiindcă dacă se întrebuințează muşchii toracelui pentru acest scop, înregistrări deviate ale respirației vor evidenția eforturile de falsificare[92].

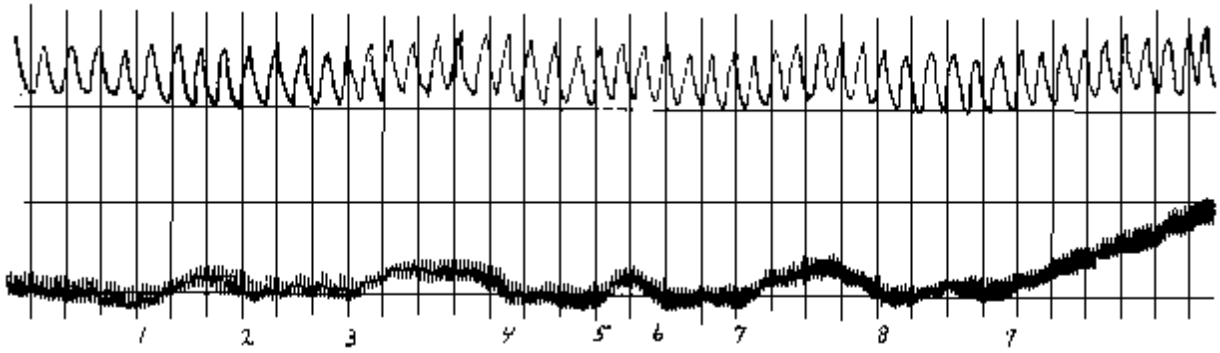

Fig. 261. *Înregistrarea experimentală ilustrând diverse răspunsuri specifice simulate ale tensiunii arteriale create de presiunea musculară şi de contracția musculară: La 1, uşoară contractare a muşchilor coapsei; la 2 relaxarea muşchilor coapsei; la 3 contractarea susținută a muşchilor coapsei ; la 4 relaxarea muşchilor coapsei; la 5 uşoară presiune exercitată asupra antebrațului drept; la 6 relaxare; la 7 presiune mare exercitată asupra antebrațului drept; la 8 scăderea presiunii; la 9 presiune treptată şi susținută exercitată asupra antebrațului drept fără relaxare.*

[92] S-au efectuat experienţe pentru a se stabili dacă răspunsurile specifice pe traseul tensiunii arteriale ce se pot obţine prin presiuni asupra antebraţului individului, sunt rezultatul comprimării muşchilor antebraţului, sau rezultatul contractării a diverşilor alţi muşchi folosiţi pentru a produce comprimarea. Antebraţul experimentatorului a fost plasat pe o masă într-o poziţie relaxată, şi în timp ce se făcea o înregistrare a tensiunii arteriale, un asistent a apăsat o compresă de lemn pe suprafaţa antebraţului. Aceasta a avut drept rezultat o variaţie a tensiunii arteriale comparabile cu acea obţinută când presiunea este autoexercitată, prin aceasta stabilindu-se faptul că cel puţin principala parte a acestor modificări este datorată în primul rând presiunii musculare şi nu contractării musculare.

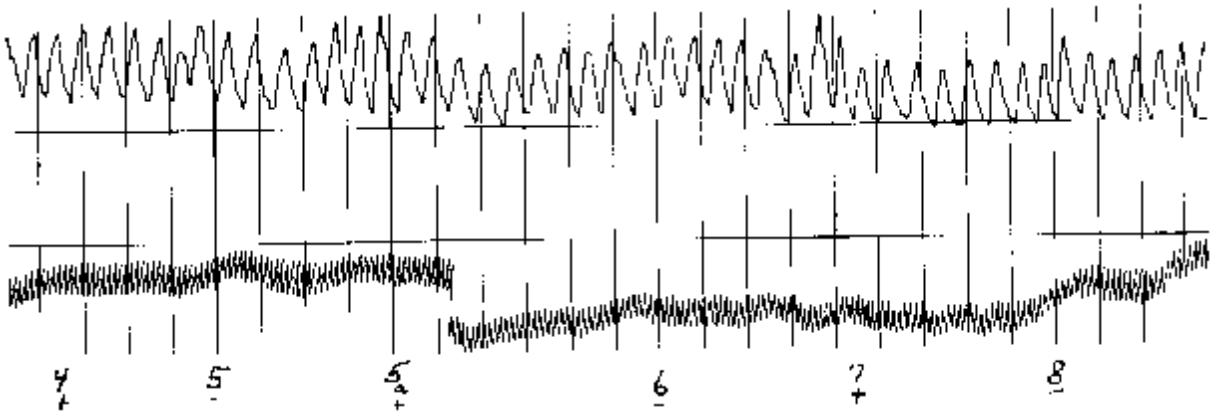

Fig. 262. *Notați uşorul răspuns specific pe traseul tensiunii arteriale la întrebarea 5, pe această înregistrare a unui infractor sexual, spre deosebire de răspunsul specific mult mai mare la 8, care a fost o repetare a aceleiaşi întrebări. Diferența dintre răspunsuri specifice poate să fi rezultată dintr-o relaxare a presiunii musculare după întrebarea neutră 5, aşa cum pare să rezulte din căderea bruscă a liniei de bază la acest punct.*

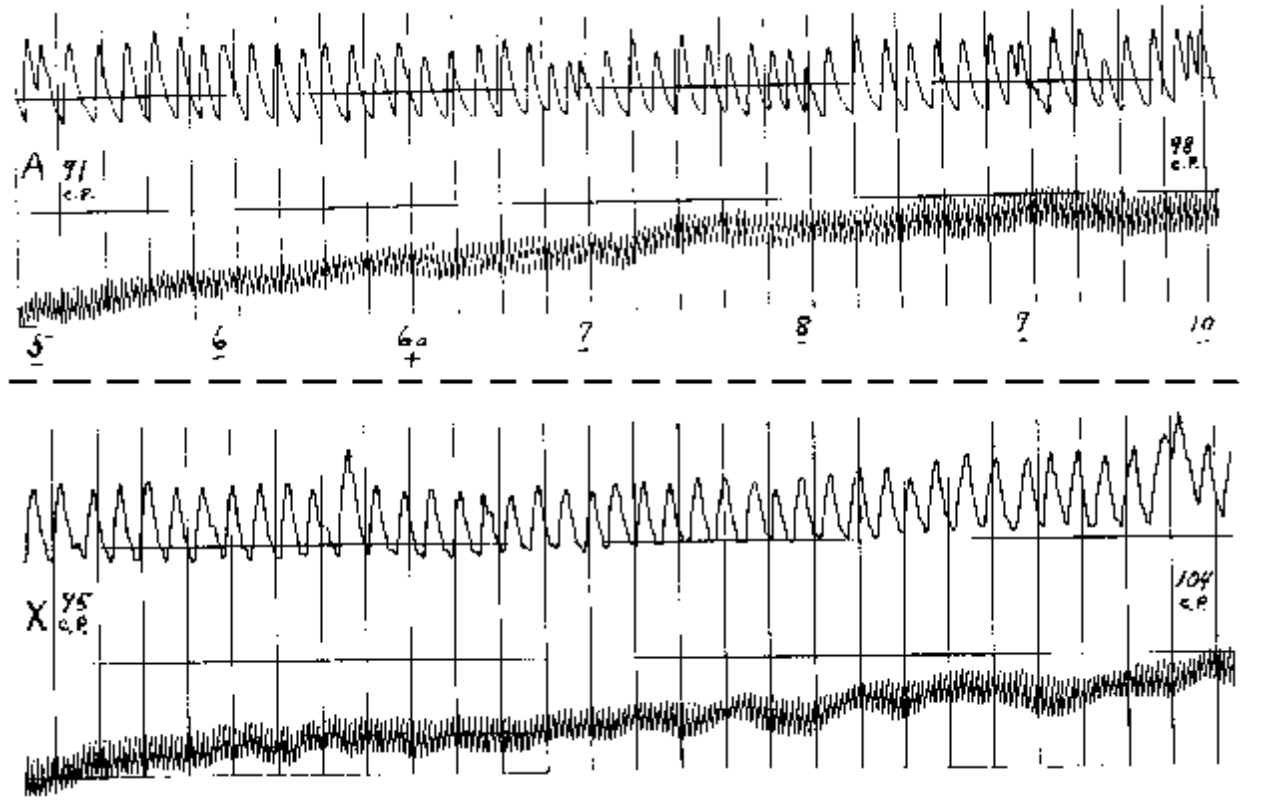

Fig. 263. *Aceste două înregistrări ilustrează rezultatul aplicării unei presiuni musculare constante. A este înregistrarea unui infractor sexual. Notați creşterea treptată a tensiunii arteriale de la 5 la 10, o creştere de 7 mm coloană de mercur. X este o înregistrare experimentală, în care un examinator a fost capabil să simuleze, în calitate de individ testat, traseul tensiunii arteriale din A. El a realizat aceasta prin*

exercitarea în mod constant a unei presiuni din ce în ce mai mare asupra antebrațului său. Notațiile C.P. pe înregistrări indică presiunea manşonului.

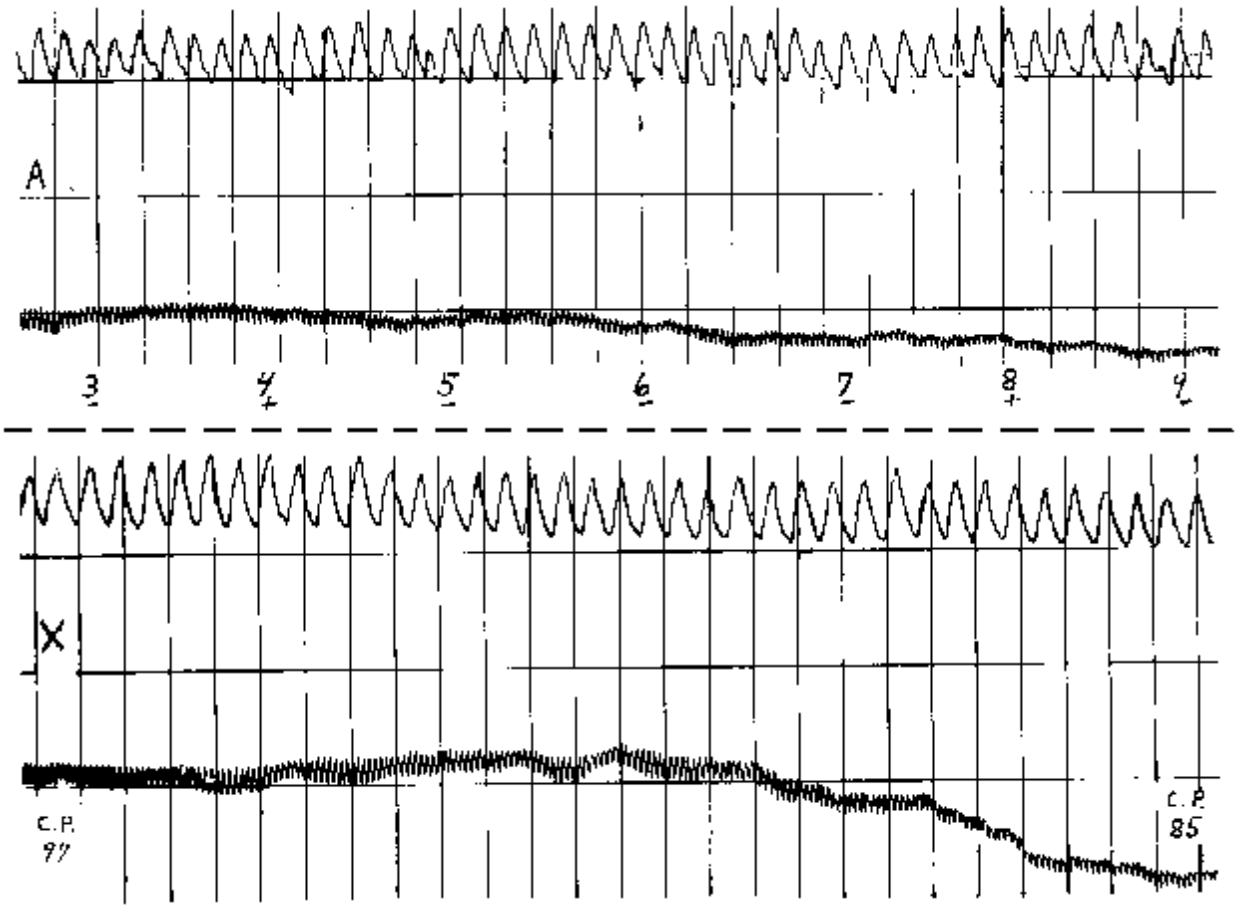

Fig. 264. *Pe A înregistrarea testului unui infractor sexual, observați coborârea liniei de bază a traseului tensiunii arteriale, şi de asemenea notați reducerea treptată a amplitudinii pulsului. Un traseu asemănător a fost obținut pe traseul experimental X de către un examinator pe post de individ testat, care a exercitat, la începutul testului, o presiune asupra brațului pe care se afla manşonul, şi apoi – cam la jumătatea traseului –a relaxat treptat brațul.*

Cititorul trebuie să cunoască faptul că în aceste experiențe, persoana testată îşi utiliza întreaga putere de concentrare pentru a simula reacții de vinovăție, fără a fi copleşit de sentimentele de culpabilitate ale unui criminal veritabil. Se crede că simularea cu succes a unor asemenea răspunsuri specifice pe tensiunii arteriale ar fi practic imposibilă pentru un individ neinstruit. Totuşi se crede că un individ neinstruit poate, în mod conştient sau inconştient, să influențeze reacțiile sale pe traseul tensiunii arteriale într-un aşa grad, încât cel puțin să introducă reacții ambigue, care pot să deruteze pe examinator. Cu alte cuvinte, în cazuri reale, reacțiile ambigue ale tensiunii arteriale, care nu concordă cu indicii de minciună, dar care sunt oarecum de formă

asemănătoare cu exemplificările simulate, pot să fie sau să nu fie executate în mod conştient. Cu ani în urmă, cauzele acestor răspunsuri inexplicabile pe traseul tensiunii arteriale erau de obicei atribuite unui aparat defect, sau unei stări fizice sau psihice anormale ale individului. Actualmente avem la dispoziție dovezi că multe din aceste înregistrări ambigue pot fi rezultatul unor presiuni musculare şi că în multe cazuri presiunile au fost create intenționat, în scopul de a scăpa de detectare[93].

Acolo unde încercarea de a devia traseul tensiunii arteriale const în mişcarea brațului pe care se afla manşonul, traseul rezultat era cu totul diferit ca formă de rezultatul unei devieri provocată de inițierea bruscă a unei presiuni sau de încetarea unei presiuni. În primul caz o mişcare amplă a brațului pe care se află manşonul produce o deviație bruscă în sus a traseului, care imediat se întoarce la linia de bază (Fig. 265 A). Totuşi, atunci când o deviere este produsă de aplicarea promptă a unei presiuni, traseul astfel deviat nu se va întoarce la linia de bază inițială decât după încetarea presiunii (Fig. 265 B), iar dacă devierea este produsă de încetarea imediată a unei presiuni, traseul nu se va întoarce la linia de bază anterioară decât dacă presiunea este aplicată din nou (Fig. 265 C).

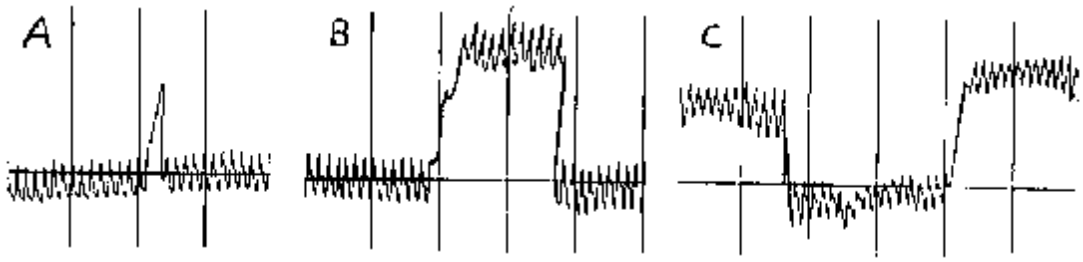

Fig. 265. Exemplificări ale modificărilor produse asupra unui traseu prin mişcări obişnuite ale brațului şi prin presiuni musculare bruşte. Devierea ascuțită *A* a fost produsă de o mişcare rapidă, nesusținută a mâinii pe care se afla manşonul. Devierea din *B* a rezultat din aplicarea bruscă a unei presiuni considerabile a antebrațului pe care era manşonul, asupra rezemătoarei scaunului. Presiunea a fost menținută timp de circa 8 secunde şi apoi a încetat brusc. Devierea din *C* a fost creată prin exercitarea unei

[93] Într-un caz, un tânăr care după testarea sa a mărturisit furtul unui automobil, a spus că "în timpul testelor şi-a ținut un braț destul de rigid". Înregistrările tensiunii arteriale ale acestui individ erau atât de neregulate încât o interpretare precisă a tensiunii arteriale a fost exclusă, deşi răspunsurile pe traseul respirației indicau cu claritate minciuna, pentru a-l semnala ca vinovat de acel furt. Într-un alt caz, un individ care mărturisise un viol a comunicat examinatorilor că citise o publicație referitoare la detectarea minciunilor, şi aflase că minciuna "încetineşte respirația", astfel încât se hotărâse ca în timpul testului să respire "repede". De asemenea, mai aflase că tensiunea arterială "se încetineşte şi merge repede" în timp ce spui o minciună, astfel încât "a apăsat în jos mâinile cu putere pentru a învinge această reacție". Într-un alt caz, un individ a recunoscut că în timpul testului şi-a încleştat degetele de extremitatea scaunului.

presiuni considerabile a brațului de la începutul testului şi apoi o încetare bruscă timp de circa 11 secunde, urmată de o reaplicare a tensiunii.

Ca rezultat al acestor experiențe şi a observațiilor efectuate în cazuri reale, a ceea ce păreau a fi efectele aplicării presiunii musculare, s-a construit o unitate auxiliară a poligrafului, în scopul de a înregistra astfel de activități musculare. Modelul original al acestei unități, aşa cum este arătat în fig. 266, constă în principal dintr-un scaun echipat cu un set de foale de metal pentru a înregistra mişcările şi presiunile din muşchii brațelor şi picioarelor. Tuburile de cauciuc principale şi mult mai sensibile din interiorul poligrafului fac legătura cu setul complet de penițe ce înregistrează modificările de presiune din acestea[94].

Fig. 266. Scaun portabil şi echipament pentru înregistrarea mişcărilor musculare cu poligraful "Reid". Rezemătoarele antebrațelor sunt aşezate la partea de sus a foalelor *A* şi *B*. Bazele foalelor sunt conectate la tije scobite având lungimea de 6 cm,

[94] Variatele tipuri de mişcări ale corpului au fost înregistrate de mai mulți fiziologi şi psihologi, cu toate că nici mecanismul şi nici metoda descrisă aici nu au fost folosite anterior. Vezi Jacobsen, E., *Relaxarea progresivă*, nota 46, şi Gaskill, H. V., *Obiectivul măsurării reacțiilor emoționale* Gen. Psychol. Monog., **14:** 177-280, 1933; Cason, H. V., şi Cason E. B., *Afectivitatea în relația dintre respirație şi mişcările corpului*. J. Gen. Psychol., **9:** 130-156, 1933; şi Burtt, A., *Motor concomitants in word association.* . J. Exp. Psychol., **19:** 51-64, 1936. Cei mai mulți au înregistrat reacții motorii, în special tremur, când se spune o minciună. Vezi Luria, A. V., *Conflictele naturii umane* (traducere din limba rusă şi editată de Horsley Gnatt, 1932), şi Runkel, J. E., *Luria's motor method and word association in the study of deception*. . J. Gen. Psychol., **15:** 23-27, 1936;). (Noul model de aparat pentru detectarea presiunii musculare este ilustrat în fig. 267.

care alunecă prin clame şi care pot fi ajustate în sus şi în jos, după brațul individului. Tubul de cauciuc care este ataşat la fiecare din tijele ascuțite trece pe sub tăblia scaunului, şi se împreună cu două extremități, ale unui fiting în formă de T, *C*. Un alt tub de cauciuc este conectat la o a treia extremitate a fitingului *C*. Prin această metodă, presiunea exercitată de unul sau de ambele brațe, va împinge aerul prin foalele tubului de cauciuc şi spre foalele aparatului, crescând prin urmare presiunea aerului şi acționând penița ce înregistrează modificările de presiune.

Foalele *D* şi *E* sunt ataşate de o scândură mobilă şi ajustabilă decupată din chiar şezutul scaunului. Baza fiecărei foale de pe scândura orizontală este ataşată de o pârghie aşezată sub şezut, care permite ajustarea acestei scânduri în sus sau jos în funcție de individ. Tubul de cauciuc este ataşat de o panglică metalică aşezată sub cele două foale. Tuburile de cauciuc pleacă spre fitingul în formă de T, F, din care pleacă un singur tub spre foalele sensibile ale aparatului, înregistrându-se astfel orice presiune sau mişcare cauzate de muşchii coapselor şi care sunt înregistrate de peniță.

Comunicarea aerului între foalele scaunului şi aparat lucrează ca un sistem pneumatic închis. Deplasarea aerului este determinată de presiunea exercitată de antebrațe sau de coapse. Înregistrările separate sunt, prin urmare, obținute de (1) presiunea muscular şi mişcările musculare într-unul sau ambele brațe, şi (2) presiunea musculară şi mişcarea muşchilor coapselor.

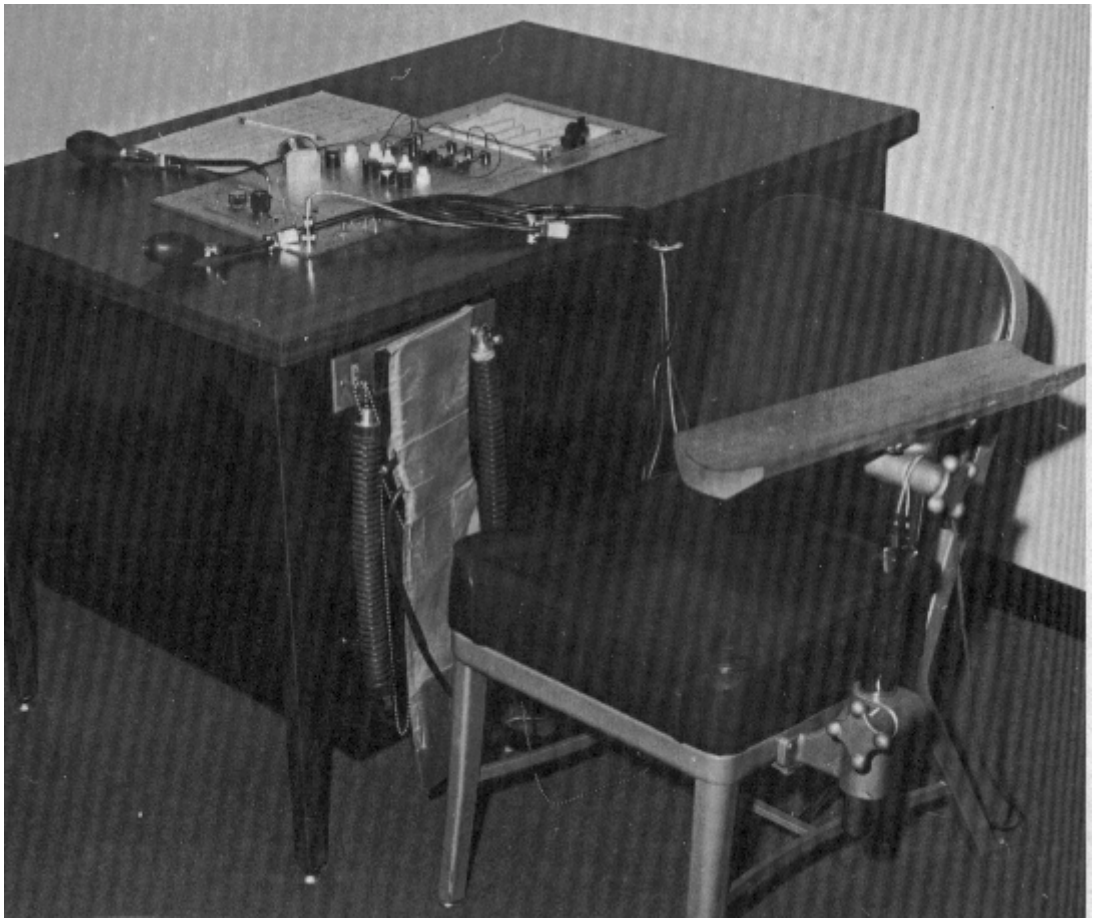

Fig. 267. Noul model de scaun portabil şi echipament pentru înregistrarea mişcărilor musculare cu Poligraful Reid. Senzorii manşonului de cauciuc sunt montați în interiorul aparatului şi conectați la unitatea de foale din interiorul aparatului printr-un tub de cauciuc cu un diametru foarte mic.

Tipul de traseu al tensiunii musculare ce se obține cu unitatea modelului original este clar ilustrată prin înregistrările experimentale indicate în fig. 268.

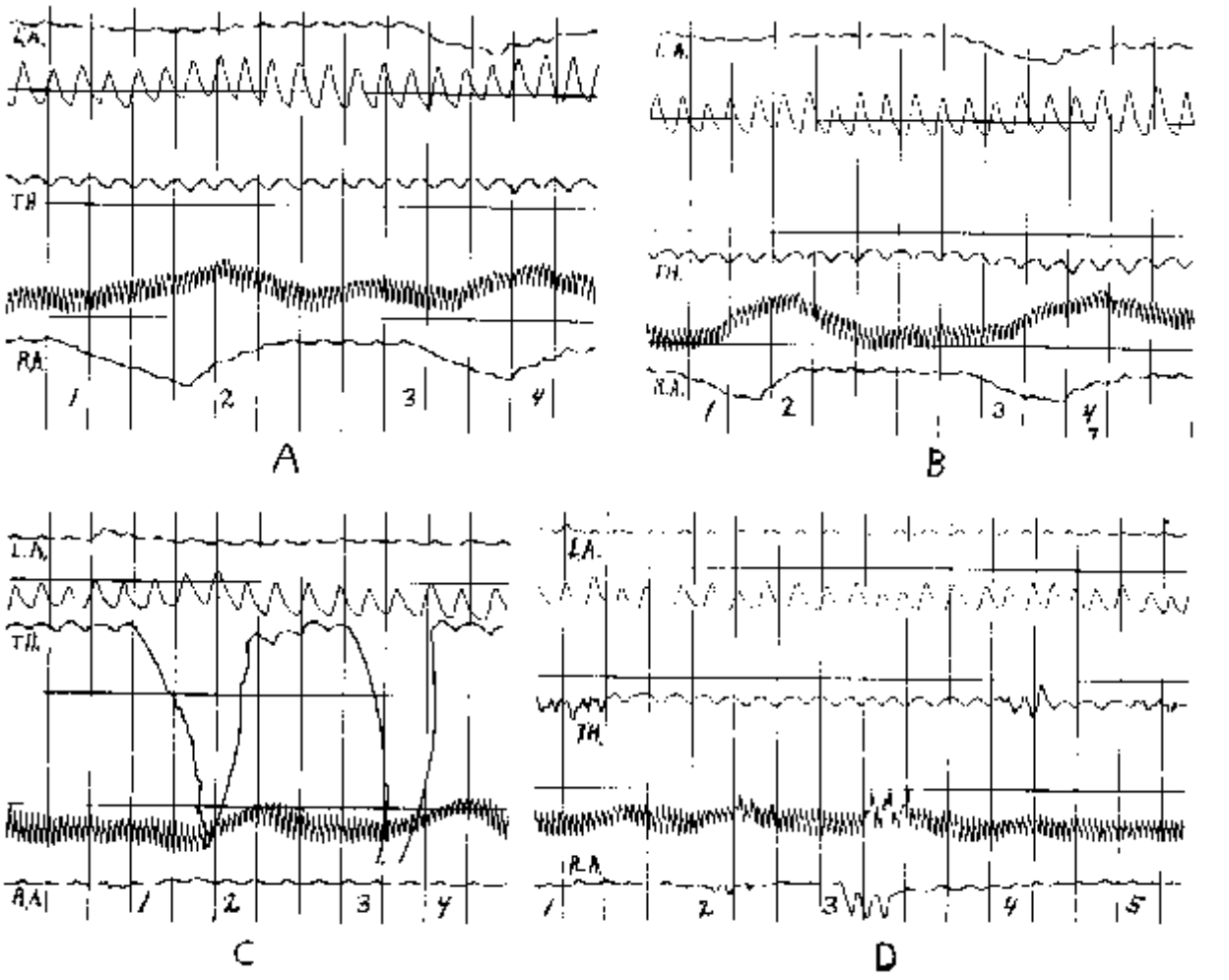

Fig. 268. Modelele de mişcări musculare în înregistrări experimentale cu *L.A.* reprezentând traseul mişcărilor braţului stâng; *TH.* reprezentând traseul mişcărilor coapsei şi *R.A.* reprezentând traseul mişcărilor braţului drept. Celelalte trasee sunt ale respiraţiei şi ale tensiunii.

A. La 1, presiunea treptată exercitată asupra antebraţului drept; la 2 slăbirea presiunii; la 3 presiunea treptată exercitată simultan pe ambele antebraţe; la 4 slăbirea presiunii. Notaţi devierea înregistrării *R.A.* la 1 ;iar la 3 ambele înregistrări ale lui *L.A.* şi *R.A.* au deviat. Fiecare exercitare de presiune este însoţită de o creştere a tensiunii arteriale.

B. La 1, contractare sau tensiune a muşchilor antebraţului drept şi a mâinii drepte; la 2 muşchii sunt relaxaţi; la 3 muşchii ambelor antebraţe şi ambelor mâini sunt contractaţi simultan; la 4 muşchii sunt relaxaţi. La 1 şi 3 tensiunea arterială creşte. De asemenea la 1 o deviere în jos a înregistrării *R.A.*; la 3 atât traseul *L.A.* cât şi cel *L.A.* sunt deviate.

C. La 1, presiunea exercitată de ambele picioare prin apăsarea lor în jos pe duşumea; la 2 încetarea presiunii; la 3 se contractează muşchii ambelor coapse; la 4 se

relaxează muşchii coapselor. La 1 şi la 3 apar creşteri ale tensiunii arteriale, însoțite de o deviere în jos a înregistrării *TH*.

D. La 1, genunchii s-au mişcat uşor; la 2 s-au mişcat degetele mâinii drepte; la 3 s-a mişcat mâna dreaptă; la 4 s-a mişcat piciorul drept pivotând pe călcâi; la 5 s-au mişcat degetele de la picioare. Notați devierea traseului coapsei le 1, 4 şi 5 cât şi devierea înregistrării *L.A.* la 2 şi 3.

În afară de înregistrarea mişcărilor musculare şi a presiunilor musculare neobservate, pentru a face deosebirea între modificările provocate, ale tensiunii arteriale, şi răspunsurile la poligraf determinate de minciună, traseele activității musculare mai pot furniza criterii de minciună independente. De fapt există cazuri când dovada presiunilor musculare în cursul unui test furnizează singura indicație de minciună. (A se vedea, pentru ilustrarea unor astfel de activități musculare care au fost obținute cu această unitate originală, figurile 269-274; şi în plus, înregistrările presiunii musculare obținute cu noul model, vezi figurile 275-281).

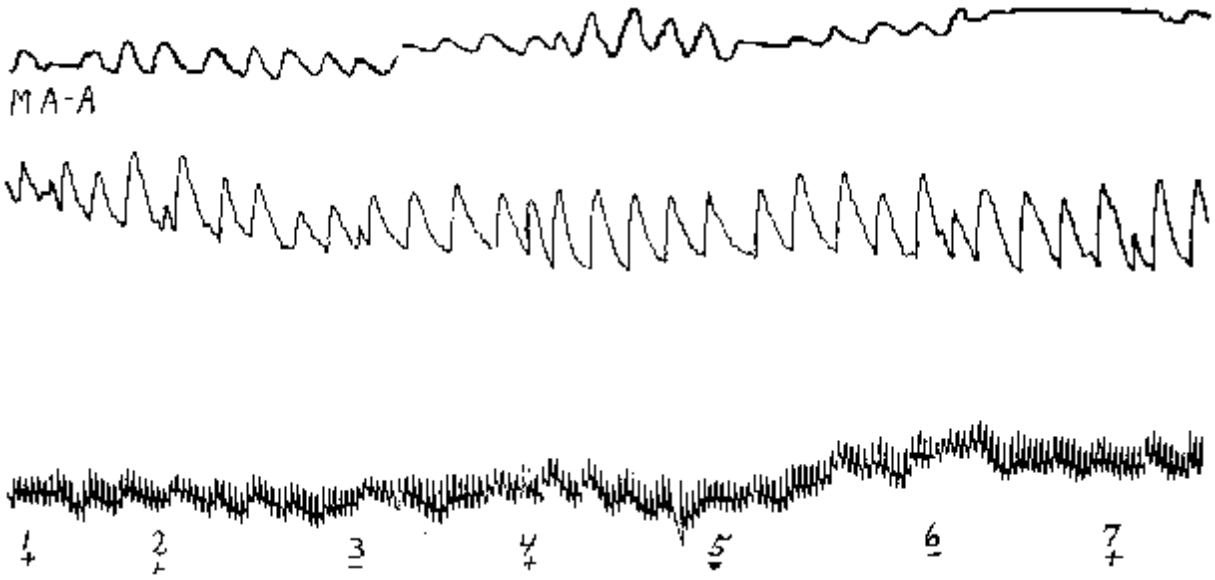

Fig. 269. Deşi modificarea liniei bazale a traseului respirației şi creşterea tensiunii arteriale la 5 sugerează că acest individ bănuit de furt minte, acel diagnostic fiind confirmat prin dovada activității musculare a brațului la MA-A, la întrebările relevante 3 şi 5. Observați că presiunea brațului aplicată la 5 a continuat până la limita de înregistrare a activității, ceea ce explică “tremurătura” traseului după întrebarea de control 6.

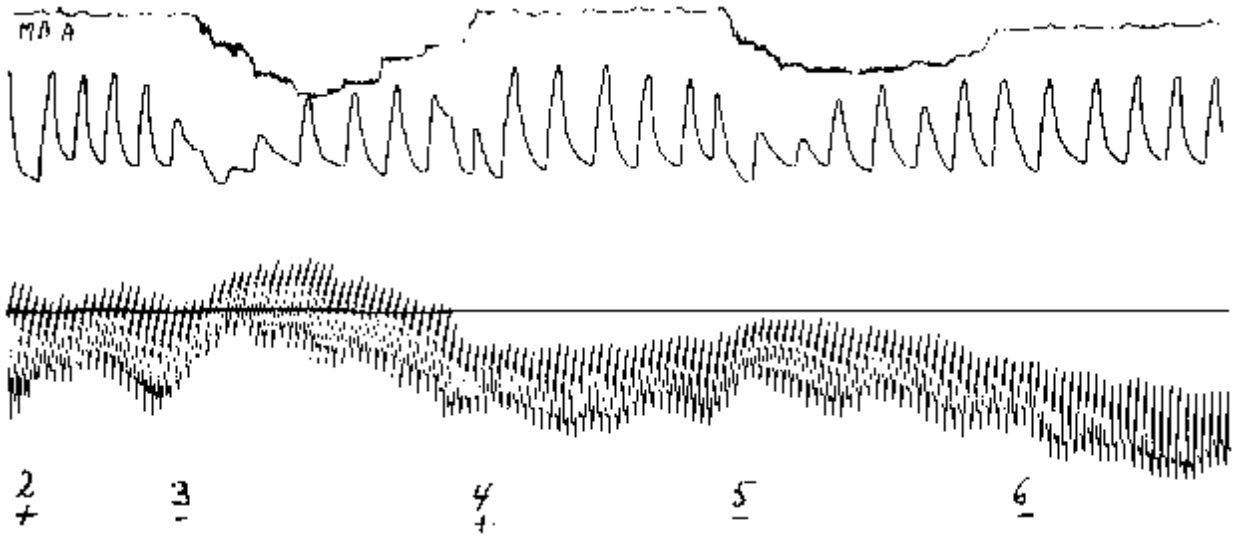

Fig. 270. Înregistrarea unui individ bănuit că a deteriorat o piatră de mormânt. Deşi răspunsurile respiratorii specifice, la întrebările relevante 3 şi 5, sunt prin ele însele puternic indicatoare de minciună, acest diagnostic este confirmat şi de dovada activității musculare a brațului, la MA-A, la aceleaşi întrebări relevante 3 şi 5.

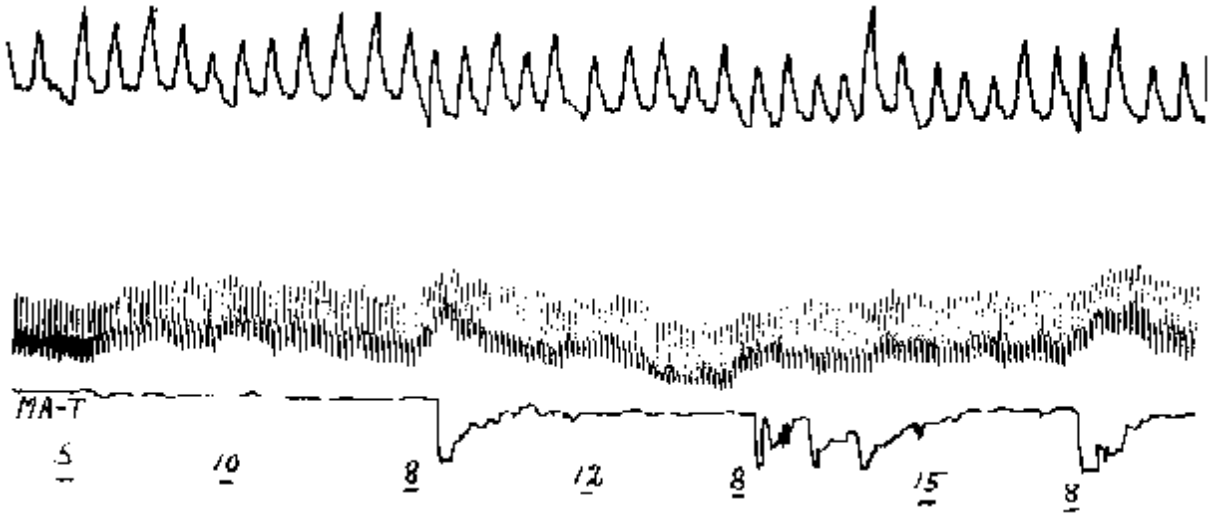

Fig. 271. Înregistrarea testului cu cartonaşe a unui individ bănuit de furt, care a încercat să scape de detectare prin exercitarea unei presiuni a muşchilor coapsei, ori de câte ori i se prezenta cartea pe care a ales-o, care avea nr. 8. Traseul activității musculare a coapsei MA-T, relevă clar eforturile de eludare.

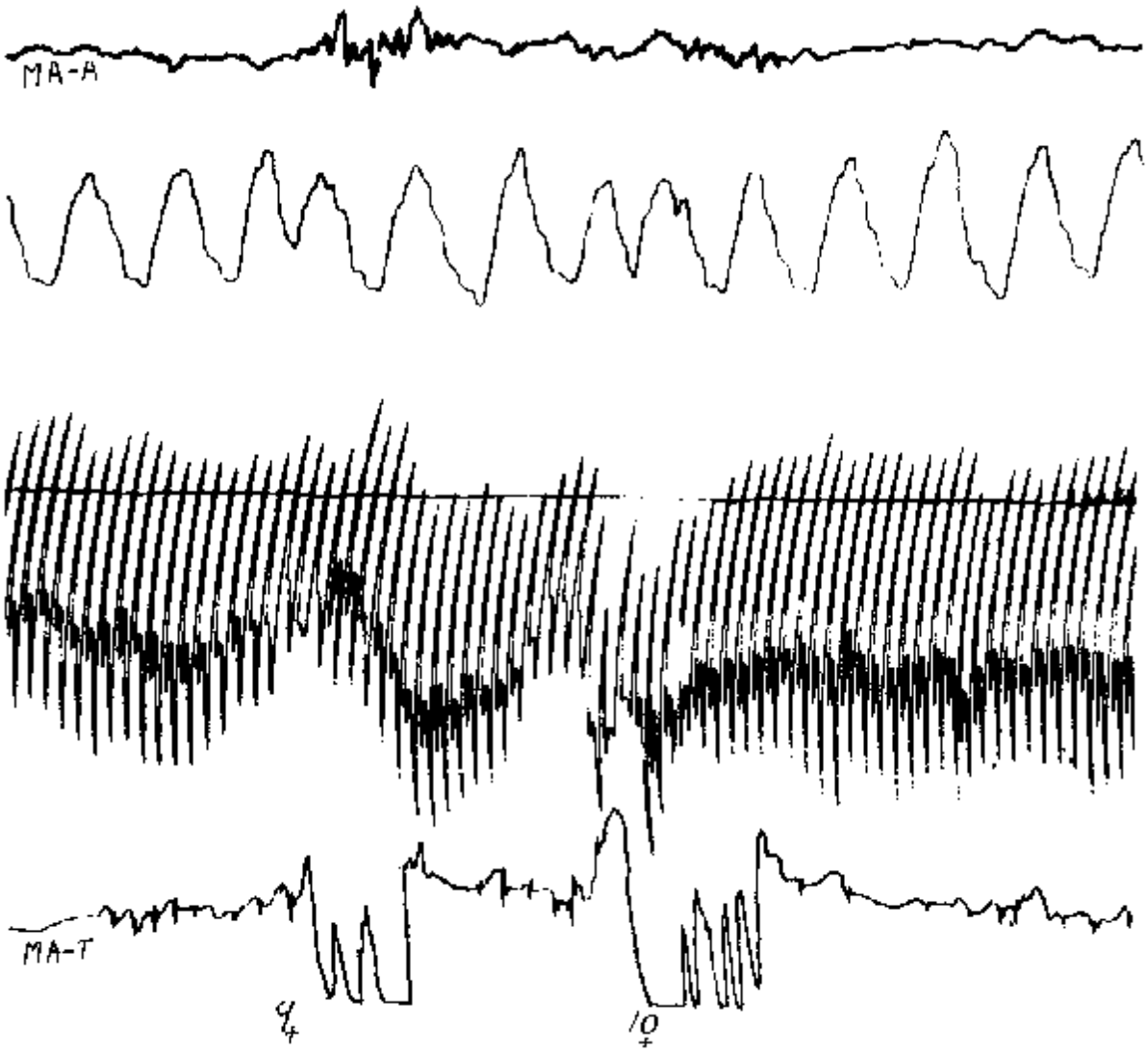

Fig. 272. Exemplificarea unui caz în care minciuna unui individ ar fi rămas nedetectată, dacă nu ar fi existat activitatea musculară, la testul său "da", în cursul unei reexaminări. Observați dovada activității musculare a brațului şi a coapsei la întrebările 9 şi 10 în ambele trasee, MA-A şi MA-T.

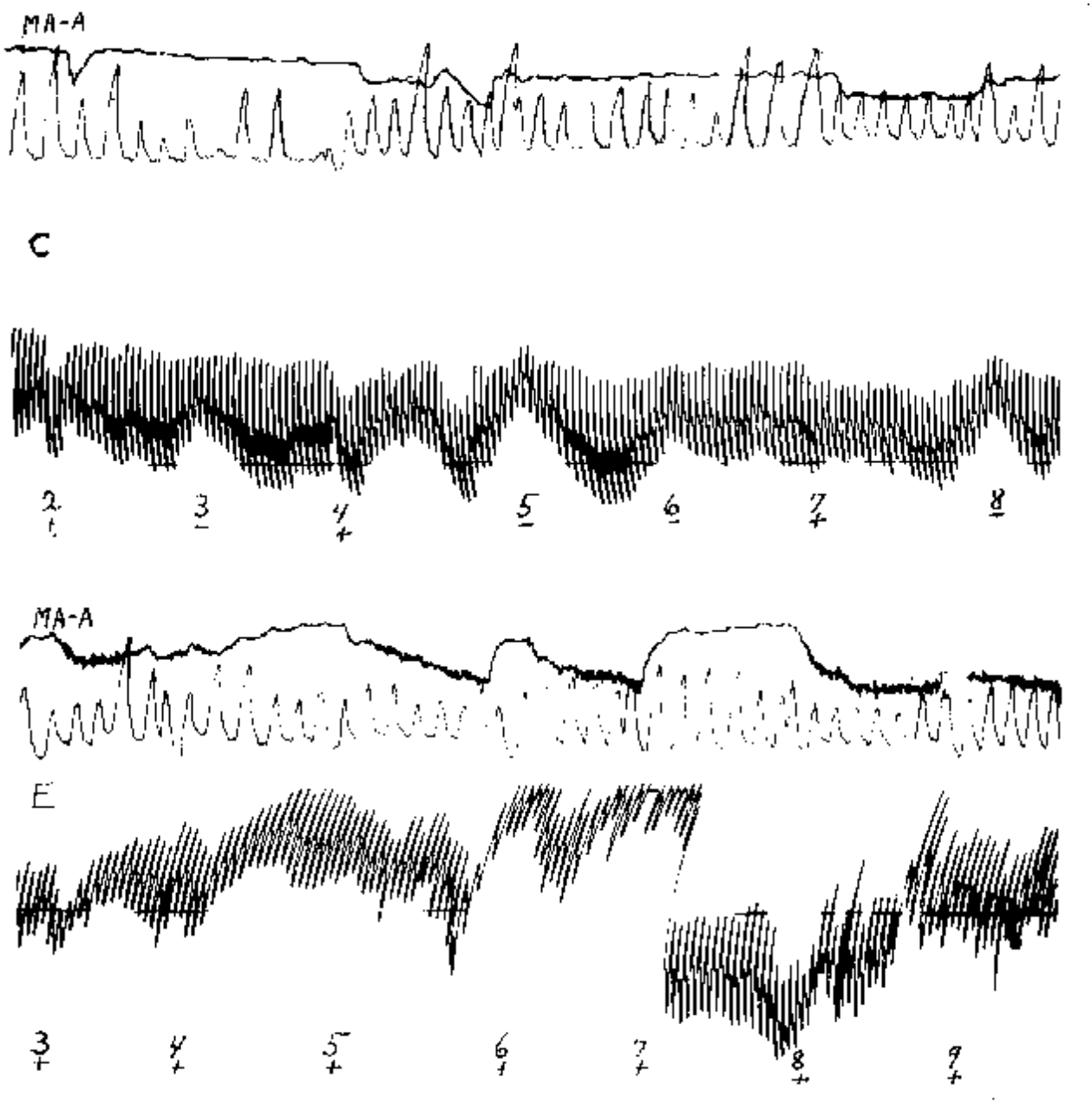

Fig. 273. Înregistrările unui individ bănuit că întrebuința serviciile poştale pentru a înşela. La cel de al treilea test, *C* observați, pe traseul activității musculare a brațului, MA-A, dovada presiunii musculare aplicată la întrebările neutre 2, 4 şi 7. La testul "da", *E*, observați aplicarea presiunii brațului exercitată ori de câte ori individul spune "da", la întrebările relevante 3, 5, 8 şi 9 ca şi atunci când a spus "da" la întrebarea de control 6. Încetarea acestei presiuni la întrebările neutre 4 şi 7 este indicată destul de dramatic de

ridicarea nivelului de bază traseului MA-A neînsoțită de uşoarele tremurături care sunt prezente în alte zone ale traseului atunci când s-a exercitat presiunea.

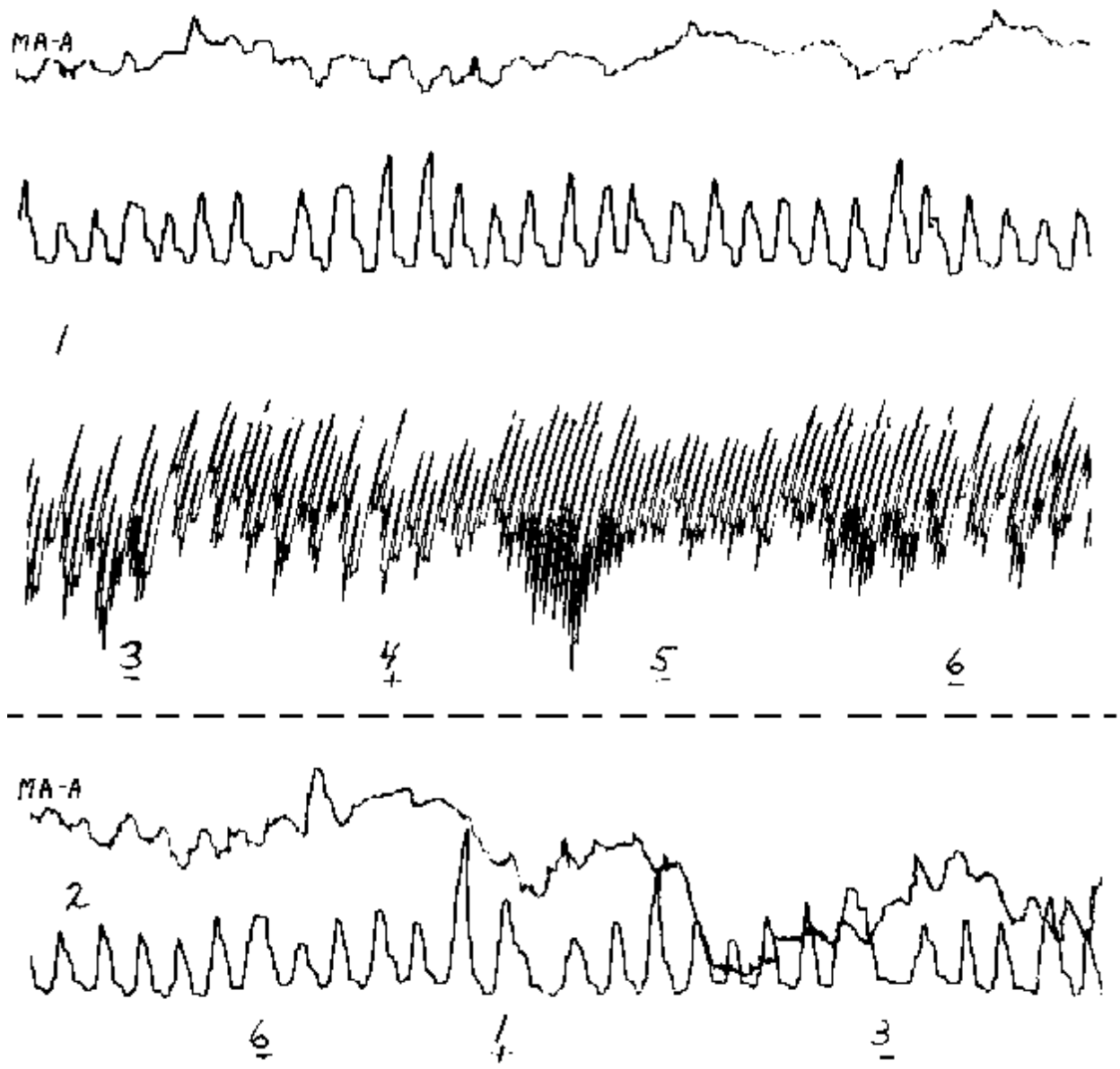

Fig. 274. O altă exemplificare a valorii de diagnostic a înregistrărilor activității musculare.

Atât înregistrarea Nr.1 cât şi Nr.2 sunt ale unui individ bănuit de furt. Înregistrarea Nr.2 a fost obținută fără a se umfla manşonul de tensiune, în scopul de a fi sigur că dovada activității musculare a brațului din MA-A nu este rezultatul jenei produse de presiunea manşonului. Dacă nu ar fi existat traseele activității musculare, mai ales pe traseul Nr.2, examinatorul nu ar fi fost capabil să pună un diagnostic din

cauza naturii particulare a traseului presiunii arteriale, ca şi a traseului respirator. Dovada activității musculare slabe, MA-A, a indicat minciuna.

Următoarele înregistrări de cazuri, de la figura 275 la 281, au fost obținute folosindu-se noul model de aparat pentru înregistrarea modificărilor în presiunea musculară

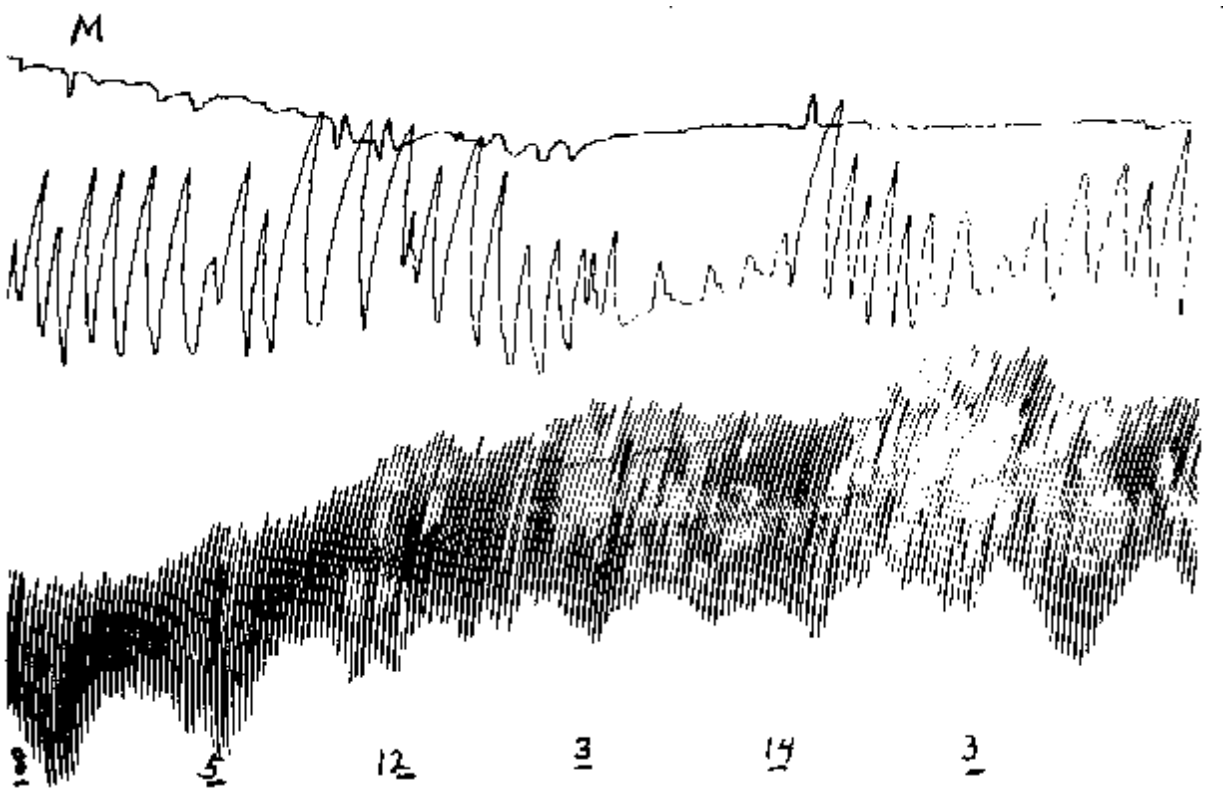

Fig. 275. *Înregistrarea testului cu cartonaşe al unui individ bănuit de a fi furat 500$ de la patronul său. Cartea pe care o alesese a fost 3. Observați ridicarea traseului tensiunii începând cu cartea 8 şi continuând până la prima întrebare ce făcea referire la cartea 3. Această ridicare a tensiunii a fost cauzată de o presiune musculară, aşa cum se arată de modelul treptat descendent al traseului mişcării musculare (M). Acest efort special de a eluda răspunsurile sale la testul cu cartonaşe, inclusiv răspunsurile respiratorii dramatice la cartea cu 3 de fiecare dată când era prezentată, aduce o bănuială puternică în privința sincerității individului referitor la actuala chestiune în curs de cercetare. Ulterior individul a mărturisit, confirmând aceste bănuieli.*

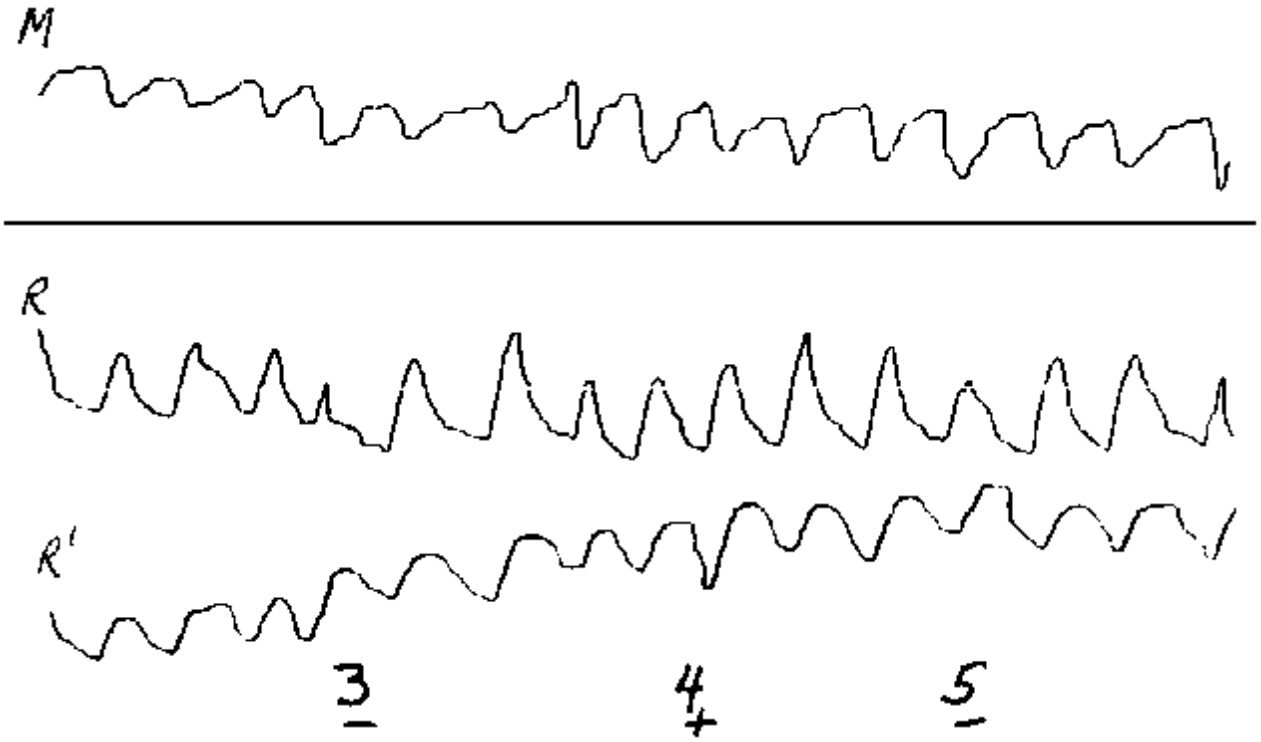

Fig. 276. *Această înregistrare a unui individ bănuit de un furt arată în continuare efectul pe care exercitarea unei presiuni musculare o are asupra celorlalți parametrii înregistrați. Presiunea musculară indicată în M a determinat ca linia de bază a traseului respirației toracice (R^1) să se ridice constant, în timp ce linia de bază a traseului respirației abdominale (R) s-a lăsat în jos treptat. Efortul individului de a-şi falsifica răspunsurile în timpul testului prin exercitarea presiunii musculare, sugerează cu certitudine că minte. Întrebările 3 şi 5 se referă la furt, iar întrebarea 4 este neutră.*

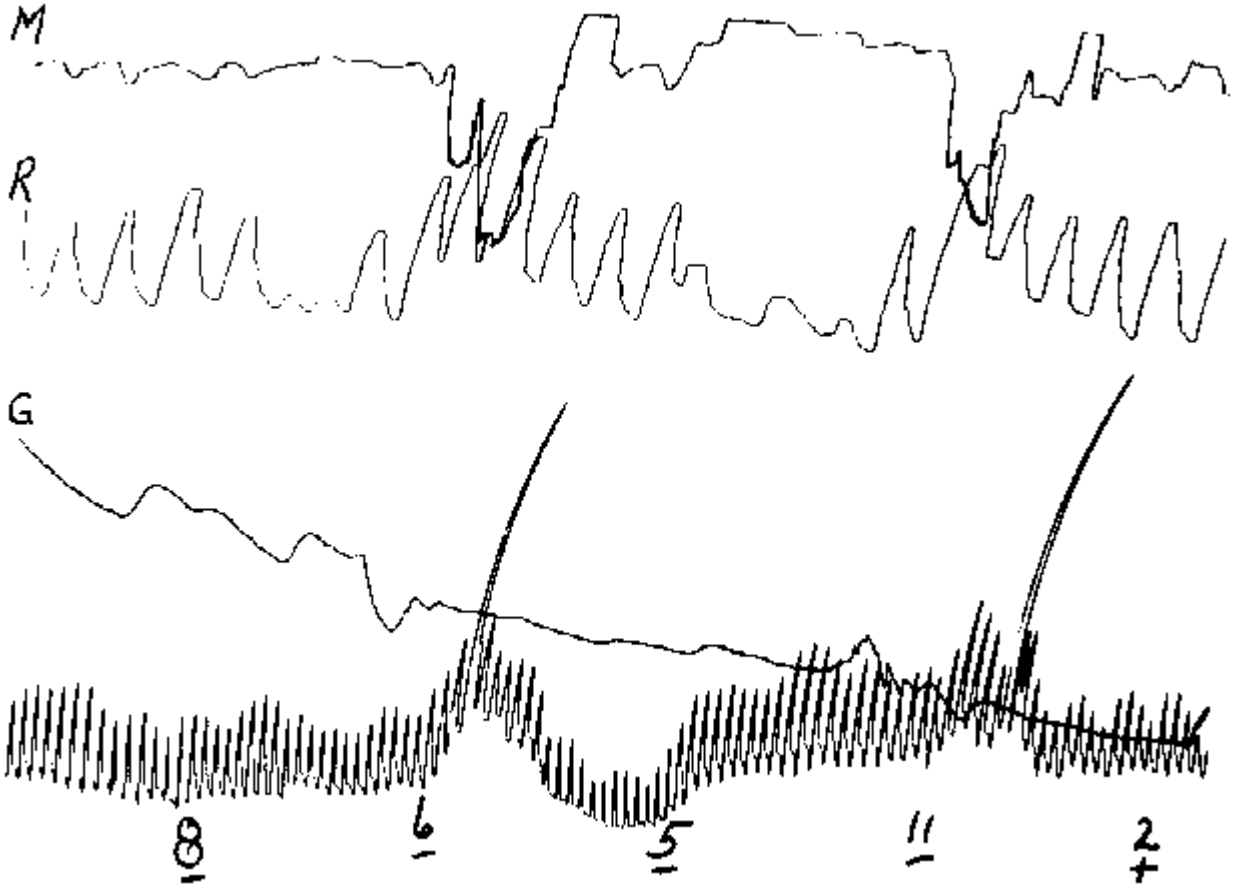

Fig. 277. *Această înregistrare a unui test cu întrebări combinate, a unui individ bănuit de a fi furat mărfuri de la patronul său, este ilustrativ pentru cazul unui individ care vrea să-şi deruteze examinatorul prin "crearea" unui răspuns specific la întrebările de control. Observați la întrebările relevante 5 şi 8, stopul respirator pe traseul respirației abdominale. Observați la întrebările de control 6 şi 11, încercările individului de a "crea" un răspuns, aşa cum este arat de către activitatea musculară pe traseul tensiunii. Observați la întrebările de control 6 şi 11, traseul deviat al respirației şi devierea în jos a peniței corespunzătoare senzorului de mişcare (M), care a fost rezultatul presiunii musculare exercitate de individ.*

Răspunsurile specifice la întrebările relevante şi încercările individului de a-şi falsifica răspunsurile la întrebările de control, au evidențiat cu certitudine că mințea. În acest caz, înregistrarea (G) a reflexului galvanic al pielii (GSR) nu a fost semnificativă.

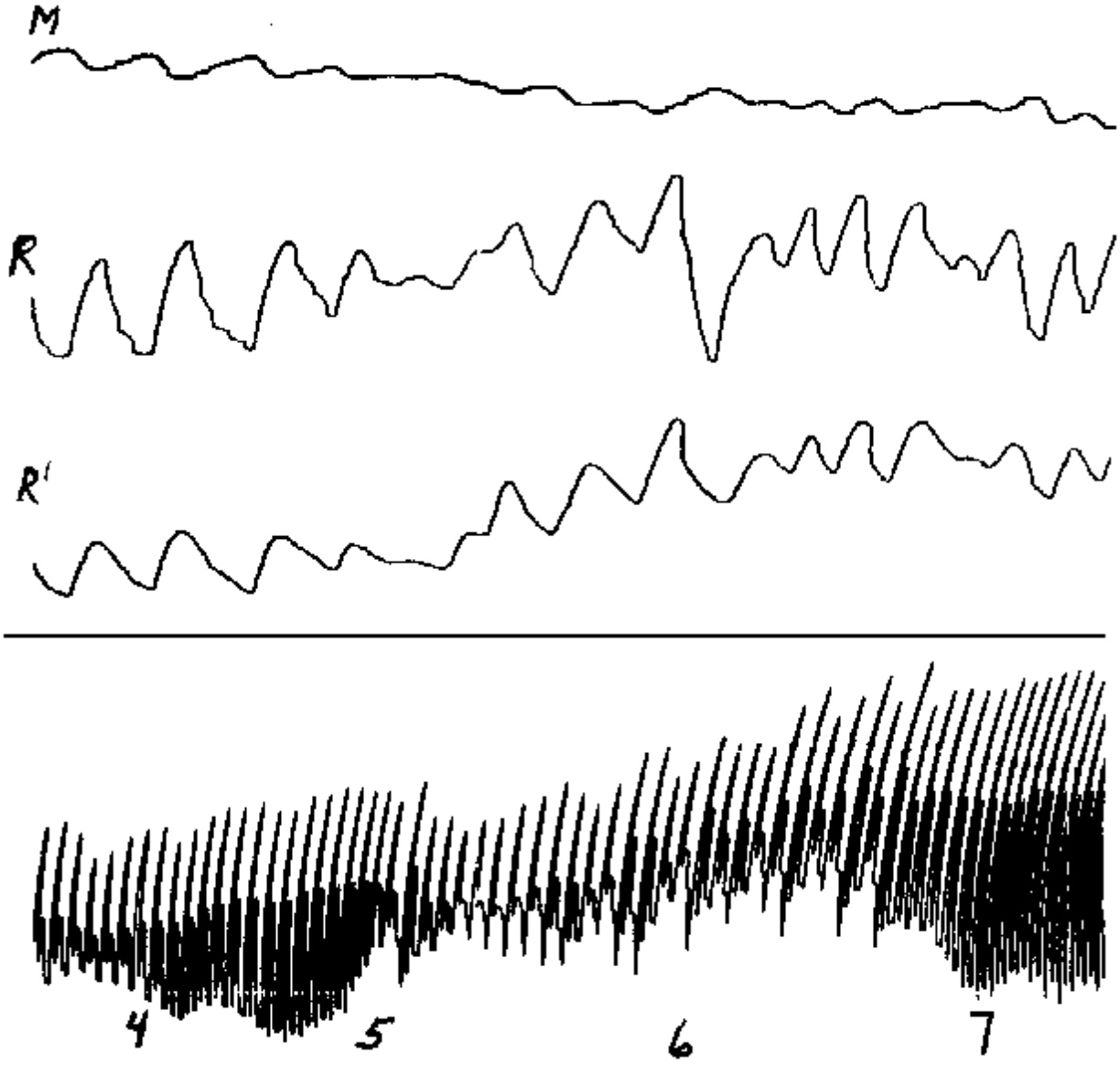

Fig. 278. *Porțiune din înregistrarea testului răspunsului tăcut, al unui individ bănuit de furt. Presiunea musculară exercitată de către individ asupra înregistratorului (M) al mişcărilor musculare a determinat ca traseul tensiunii arteriale şi ambele canale ale traseului respirației să se ridice constant cu începere de la întrebarea 5, care se referă la furt, şi reîntoarcerea lor la normal la întrebarea 6: "În afară de ce mi-ai povestit ai furat vreodată ceva în viața dumitale?". Această înregistrare ilustrează efectul, pe care o presiune musculară neobservată, îl poate avea asupra celorlalți parametri înregistrați.*

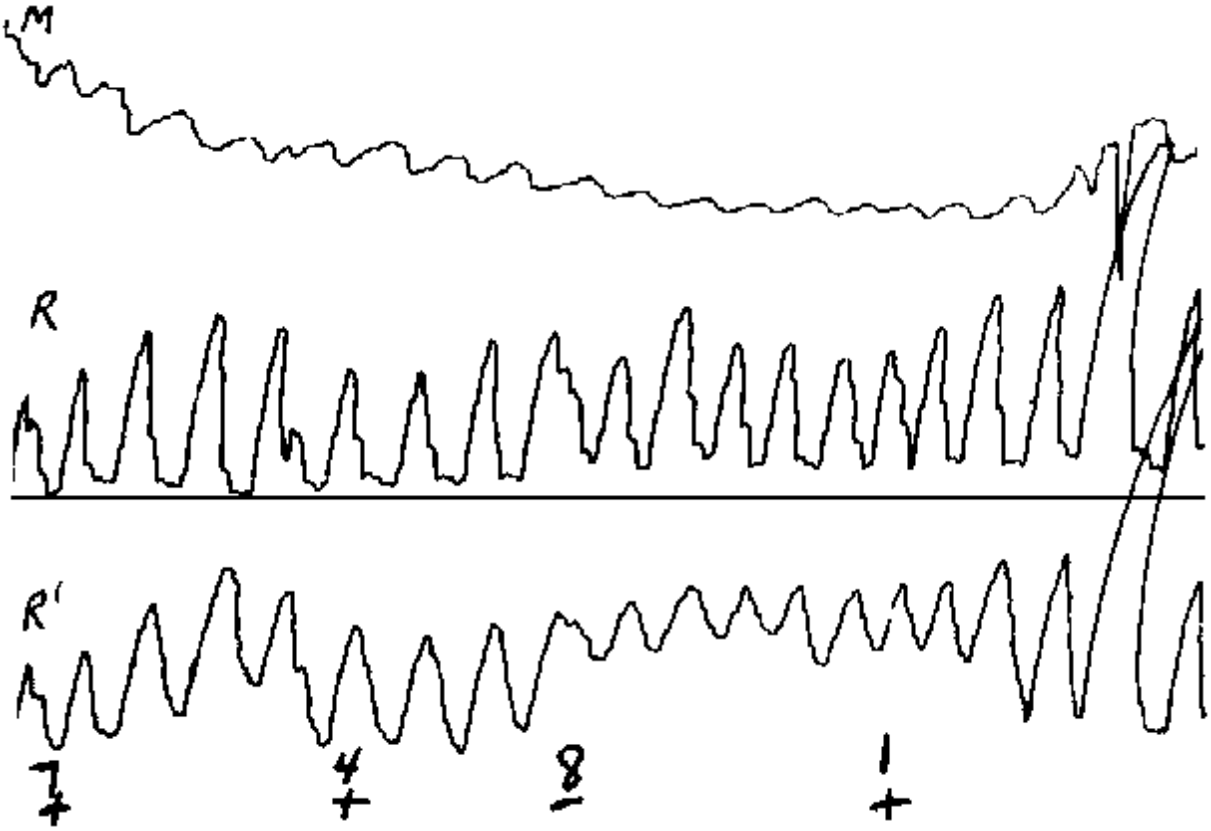

Fig. 279. *Înregistrarea unui individ bănuit de furt Întrebările 7, 4 şi 1 sunt neutre, iar întrebarea 8 se referă la furt. Faptul că individul minte, este evident pe răspunsul respirației toracice (R^1), la întrebarea 8 iar presiunea este exercitată aşa cum se arată în înregistratorul (M) al mişcărilor musculare. Totuşi nu există nici o indicație a vreunei schimbări oarecare a înregistrării respirației abdominale (R).*

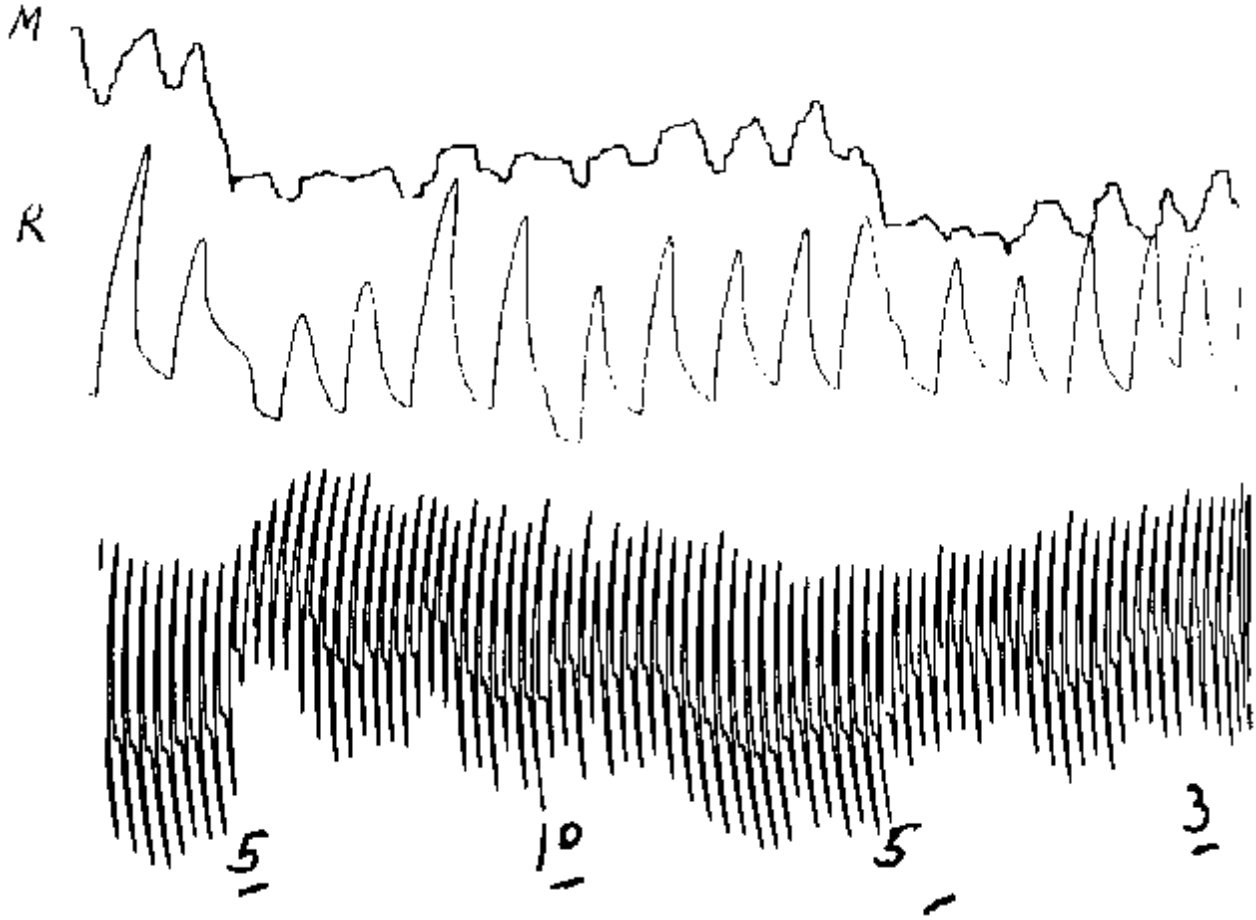

Fig. 280. *Înregistrarea unui test cu cartonaşe a unui individ acuzat de sperjur. Observați că ori de câte ori i se arată cartea aleasă, care era nr. 5, se produce o deviere în jos a traseului mişcării musculare (M), ceea ce indică faptul că individul în mod intenționat a exercitat o presiune asupra spătarului scaunului, încercând prin aceasta să falsifice răspunsurile în cursul acestui test. Observați de asemenea răspunsul întârziat al individului atunci când cartea cu nr. 5 a fost prezentată a doua oară, o practică obişnuită a indivizilor care se angajează în metode de eludare. În acest exemplu merită o atenție specială faptul că fără înregistratorul mişcărilor musculare, încercarea intenționată a individului de a-şi falsifica răspunsurile ar fi scăpat probabil nedetectată.*

Aplicarea presiunii musculare în acest caz a făcut ca traseul tensiunii arteriale să se ridice de fiecare dată când cartea nr. 5 era prezentată. Aplicând această presiune în cursul testului cu cartonaşe, individul încerca să-l determine pe examinator să creadă că acesta era tipul de a răspuns care se produce când el spunea o minciună. Individul nu a exercitat nici un fel de tensiune la întrebările relevante ale celorlalte teste, dar a făcut aceasta la testul "da".

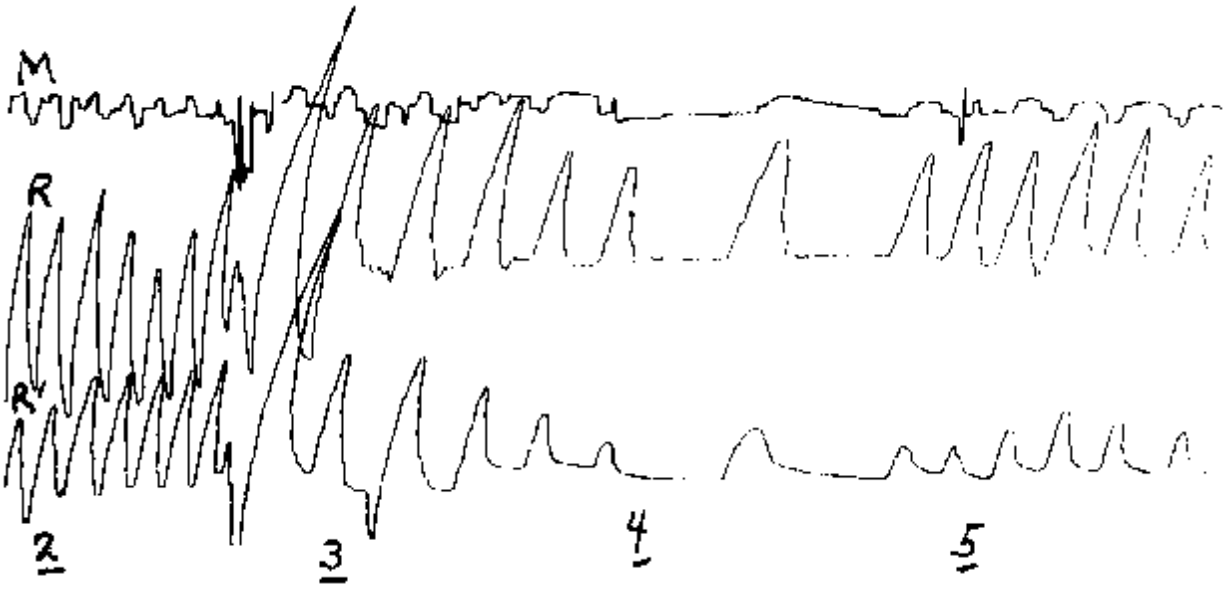

Fig. 281. *Pe această porțiune a unui test vârf de tensiune al unui individ bănuit de asasinat, observați apariția eforturilor de deviere pe traseul mişcărilor musculare, şi pe traseele respirației abdominale şi toracice. Toate aceste trei trasee sunt neregulate până la şi inclusiv întrebarea 4, întrebarea critică. Regularitatea traseelor este în special remarcabilă în ambele înregistrări ale respirației cu începere de la întrebarea 5 şi după aceea.*

Testul vârfului de tensiune a constat din întrebări referitoare la îmbrăcămintea pe care o purta victima în momentul morții sale. Întrebarea 4 a fost: "În momentul când Laura a fost înjunghiată, purta o bluză neagră şi pantaloni roşii?" (care era de fapt îmbrăcămintea reală). Celelalte întrebări au fost întrebarea 2: "Cu o haină de casă cu pătrățele ?"; întrebarea 3. “Pantaloni verzi şi un pulovăr galben ?"; şi întrebarea 5, “o rochie roz ?".

Individul a mărturisit că victima purta o bluză neagră şi pantaloni roşii în momentul când a înjunghiat-o confirmând indicațiile din test.

REFLEXUL GALVANIC AL PIELII (GSR)

În afară de traseul tensiunii şi respiraţiei se mai poate face înregistrarea a încă unui fenomen fiziologic - reflexul galvanic al pielii cunoscut şi ca răspunsul electrodermic GSR.

Instrumentele care înregistrează aceasta constau dintr-un dispozitiv electric pentru înregistrarea schimbărilor sau variaţiilor de conductanţă a unui curent extern între doi electrozi de metal aşezaţi pe degetele de la mâna stângă. Penița de înregistrare a GSR şi accesoriile sunt ilustrate în fig. 282, iar schiţa sistemului GSR poate fi văzută în fig. 283. Poligraful Reid, ca de altfel şi alte aparate poligraf conţin această unitate, înregistrarea GSR făcându-se simultan cu înregistrările tensiunii arteriale-puls şi ale respiraţiei.

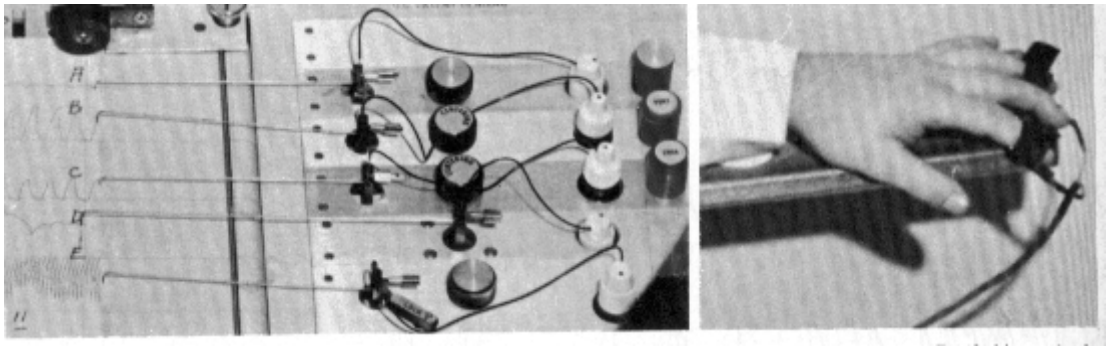

Fig. 282. *Prezentarea dispozitivului de înregistrare a GSR şi penița D a acestei unităţi (stânga) şi electrozii ataşaţi de degetele subiectului (dreapta).*

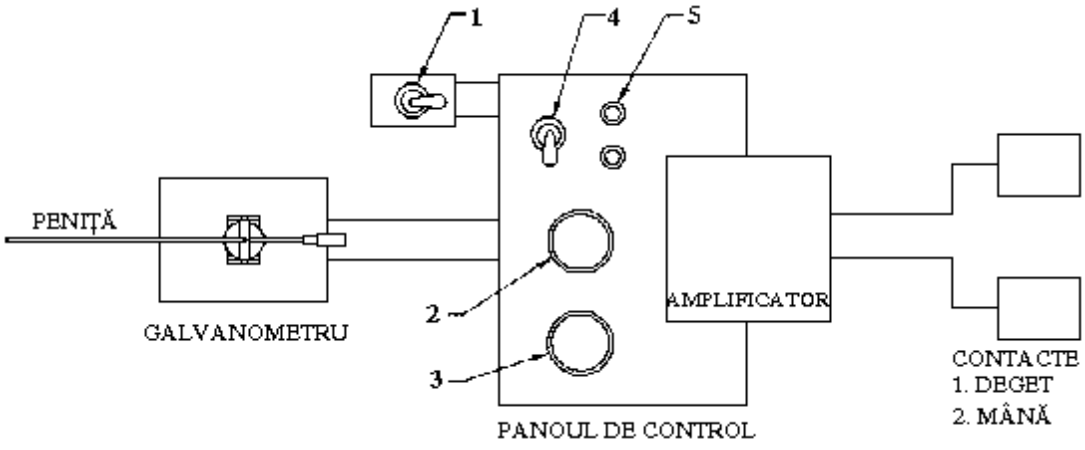

Fig. 283. *Schema unităţii galvanometrului pentru înregistrarea reflexului galvanic al pielii (GSR).*

Panoul de control constă din: (1) întrerupător on/off; (2) centrul de control; (3) sensibilitate; (4) manual/automatic; (5) calibrarea impulsului electric la 1K, 5K. Unitatea GSR ilustrată aici este echipată cu opţiunea de centrare automată sau automată

Centrarea automată a peniței se face când amplificatorul circuitului va întoarce penița la centrul diagramei după 5-7 secunde după ce penița a ajuns la limita cursei. Totuşi, dezavantajul acestei opțiuni este acela de a-l priva pe examinator de a obține răspunsuri semnificative, fiind nevoit să aştepte punerea întrebării până când centrarea automată este completă. În schimb, centrarea manuală conferă examinatorului posibilitatea de a efectua centrarea atunci când doreşte.

Odată ce unitatea GSR este pusă în funcțiune, atunci ea va fi plasată în centru. Sensibilitatea este atunci ajustată prin rotirea uşoară, a butonului de control al sensibilității, în sensul acelor de ceasornic, de la zero până la uşoara deviere de la 1 la ½ de la centrul de unde înregistrează penița. Penița va trebui atunci ajustată spre centru de la butonul pentru centrare. În acest moment, dacă traseul înregistrării este stabil, atunci ajustarea a fost completă. Totuşi, dacă penița se deplasează dincolo de nivelul de 1 ½ sau se abate de la centrul înregistrării, trebuie făcută o scădere a sensibilității. Dacă nu este obținută o amplitudine satisfăcătoare, sensibilitatea trebuie mărită până când a fost obținută amplitudinea dorită. Plasarea electrozilor convecşi de metal pe degetul arătător şi pe cel inelar, elimină “micile” efecte s-ar putea produce dacă ambii electrozi s-a atinge unul de celălalt. Degetul mijlociu acționează ca un izolator între cei doi electrozi. (Schița a fost oferită de C. H. Stoelting Company of Chicago.)

Din punct de vedere istoric, GSR-ul este probabil prima metodă cunoscută de înregistrare a legăturii dintre emoție şi minciună. Totuşi, au fost întâlnite multe limitări în metodologia înregistrării, şi în consecință, adepții utilizării acestui parametru au devenit mai realişti. Multe din limitările mai semnificative sau datorat bateriilor care în mod constant rămâneau fără energie chiar dacă erau folosiți sau nu. În plus, bureții scufundați în soluție de sare, de obicei, din neglijență erau fie prea uzi fie prea uscați. În final unitatea GSR a fost limitată la o capacitate a rezistenței de 350.000 ohm.

Din 1966, au fost făcute îmbunătățiri la unitatea GSR care au constat în creşterea potențialului său de înregistrare. Baterile au fost eliminate, iar alimentatorul a fost folosit după ce instrumentul a fost făcut compatibil cu curentul electric adecvat instrumentului. Acest lucru a crescut capacitatea aparatului la 500.000 ohmi. S-au făcut îmbunătățiri şi în ceea ce priveşte electrozii ei putând fi mai stabili şi egali proporționați şi răspunsurile au fost clar indicate.

Anterior acestor inovații mecanice, GSR-ul a atras din nou atenția, apărând noi tehnici aşa cum este testul răspunsului tăcut care preconiza obținerea unor indicații

sigure şi demne de încredere care pot fi folosite în diagnosticarea adevărului şi a minciunii.

Adevărata latură a GSR-ului nu este cunoscută în totalitate. Autoritățile în domeniu au opinii diferite chiar şi în explicațiile teoretice. Unii cred că se datorează unei schimbări a polarității țesuturilor corpului. Alții consideră că este rezultatul schimbării activității glandelor sudoripare (de exemplu, în schimbările cantitative a transpirației de pe suprafața pielii). ªi totuşi, alții îşi exprimă opinia că GSR-ul este o rezultatul constricției pielii şi modificărilor circulatorii. Recent, un cercetător a definit GSR-ul în următorii termeni: "ªirul mare al modificărilor electrice înregistrate de GSR sunt probabil de fapt o consecință a două fenomene suprapuse, unul la nivelele joase ale excitației ce implică rezistențe aparent mari şi schimbări ale rezistenței aparent mari pe suprafața pielii relativ neconductibilă şi altul la nivele înalte cu rezistențe aparent scăzute şi schimbări mici ale rezistenței, amândouă implicând depolarizarea membranelor glandei sudoripare şi a fluxului transpirației în tuburile conectate la electrozi"[95]. În prezent, interesul nostru nu este îndreptat spre explicația ştiințifică a acestui fenomen ci spre valoarea posibilă în examinările poligraf[96].

În prima ediție (1966) a acestei cărți noi ne-am exprimat opinia că deşi GSR-ul era foarte exact în detectarea minciunii, în cazurile experimentale ca şi în testul cartonaşelor (vezi fig. 124), era de o valoare mai puțin importantă în cazurile actuale, excepție făcând testele vârf de tensiune[97]. Totuşi, la ora actuală având în vedere

---

[95] Darrow, C. W. Raţiunea de tratare a modificării răspunsului galvanic al pielii ca o modificare a conductanţei, J. Psychophysiol. **1** (1): 31, 1964. Pentru articole mai recente ce tratează natura GSR-ului vezi Edelberg, R. & Wright, D. J., Două organe ce produc răspunsuri galvanice ale pielii şi caracteristicile lor, J. Psychophysiol. **1** (1): 39, 1964; Holmquest, D. & Edelberg, R., Probleme în analiza răspunsurilor galvanice endosomatice ale pielii, J. Psychophysiol. **1** (1): 48, 1964; Wilcott, R. C.. Impedanţa parţială a potenţialului pielii şi a rezistenţei pielii la transpiraţie, J. Psychophysiol. **1** (1): 55, 1964; McDonald, H. & Johnson, L. C., O reanaliză a condiţionării GSR-ului, J. Psychophysiol. **1** (3): 291, 1965. Pentru referinţa mai vechi vezi Trovillo, P. V., O istorie a detecţiei minciunii, J. Crim. L. Criminol. **30** (1): 104, 1939.

[96] Pentru un raport al unui instrument nou apărut de măsurare a GSR-ului, consultaţi Marco, McLennan, Correll, Un procedeu solid de măsurare a răspunsului galvanic al pielii, raport tehnic documentar Nr. AMRL-TDR 62-117 (Oct. 1962), Biomedical Laboratory 6570th Aerospace Medical Research Laboratories, Aerospace Medical Division, Air Force Systems Command, Wright-Patterson Air Force Base, Ohio.

[97] Se începea astfel: "Pe baza cunoştinţelor limitate cu privire la GSR putem doar să oferim o conjunctură ca şi în cazul motivelor ce determină diferenţe în rezultatele obţinute în cazurile experimentale, cazurile testelor obişnuite şi cazurile testului vârf de tensiune. Se pare, totuşi, că răspunsuri importante ale GSR-ului rezultă din factorul superficial al indiferenţei individului şi a atenţiei lui în ceea ce priveşte unele probleme în legătură cu care este cercetat. Într-un test experimental cu cartonaşe, de exemplu, principalul, dacă nu singurul factor implicat, este indiferenţa şi atenţia cerută pentru a minţi când este întrebat cu privire la cartea aleasă.

cercetările şi experiența care au survenit, trebuie arătat că (1) înregistrările GSR au o mare valoare când se foloseşte testul răspunsului tăcut (SAT) în cazurile reale, şi (2) există unele indicații care chiar în alte teste diferite de SAT importanța diagnosticului GSR-ului este mai mare decât cea a tensiunii arteriale-puls, dar mai mică decât cea a respirației[98].

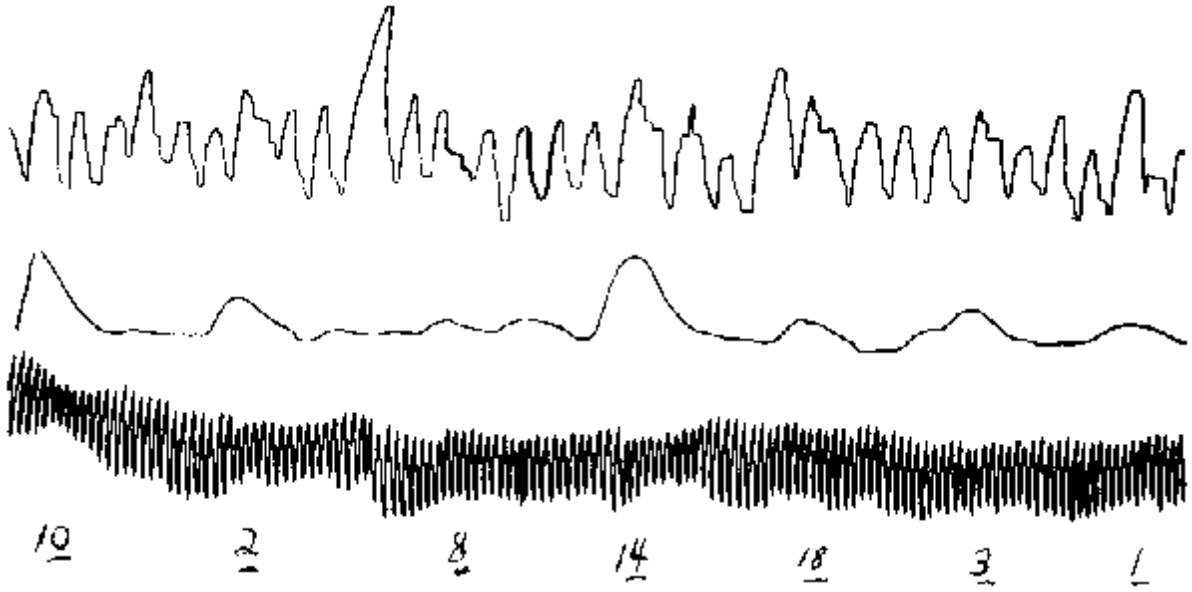

Fig. 284. *Înregistrarea unui test cu cartonaşe în care minciuna la cartea aleasă, 14, a fost relevată pe traseul GSR. Observați de asemenea răspunsul GSR la prima*

Subiectul priveşte acest test ca un joc. El nu are frica pe care o are o persoană ce încearcă să mintă despre o crimă sau despre un alt incident serios. Nimic altceva nu este mai important decât indiferența şi atenția sa. În cazul unei crime sau unei alte infracțiuni grave, se urmăreşte şi altceva în afară de indiferență şi atenție, subiectul nutreşte o frică instinctuală de a nu-i fi detectată minciuna şi a consecințelor de nu fi prins. Modificările emoționale rezultate fac ca atenția şi indiferența să fie niște factori lipsiți de importanță.".

[98] Slowik, S. M., şi Buckley, J. P., Acurateţea relativă a diagnosticării pe traseul respirației, tensiunii arteriale şi GSR-ului, . Pol. Sci. & Adm. **3** (3): pp. 305-309, 1975, a cărei copie este reprodusă în acest text ca o anexă. Totuşi, în contradicție cu această evaluare a GSR-ului în situațiile actuale, Summers, W. G. & MacNitt, R. D., au considerat că GSR-ul are o valoare mai mare decât presiunea arterială şi respirație. Totuşi, raporturile lor se bazează pe experiențe cu un număr mic de cazuri actuale.

Summers raportează 98-100% acurateţe pentru "patometrul" lui şi declară că "este aproape imposibil pentru cineva să-şi controleze emoțiile de şi să inducă în eroare pe examinator." Pentru mărturia sa în cazul Kenny se va nota că Summers a examinat doar 49 din suspecții cazului din cei 6000 subiecți exprimentali. Summers a concluzionat că instrumentul a operat cu o acurateţe de 100%. Pentru informații în această problemă vezi Summers, W. G., ªtiința poate obține mărturisirea, Fordham, L. Rev., **8**: 334, 1939.

Raportul lui MacNitt se baza pe 59 de cazuri de delapidare în care a folosit un model modificat Esterline-Angus cu un ampermetru A W, al cărui circuit l-a considerat mai satisfăcător decât obişnuitul aranjament Wheatstone Bridge. Vezi MacNitt, R. D., În sprijinul răspunsului electrodermic şi a amplitudinii cardiace ca măsuri ale minciuni. J. Crim. L. & Criminol., **33** (3): 266, 1942. Pe lângă răspunsul electrodermic, înregistrările MacNitt şi anume un stetoscop electric plasat în dreptul inimii, "amplitudinea şi rata cardiacă".

întrebare, 10, ceea ce este tipic pentru orice testare, probabil din cauza impactului emoțional implicat în simplul fapt al punerii primei întrebări.

Pentru ilustrarea valorii GSR în teste de vârf de tensiune (POT), în SAT şi de asemenea în testele cu întrebări de control, vezi figurile 285 – 302.

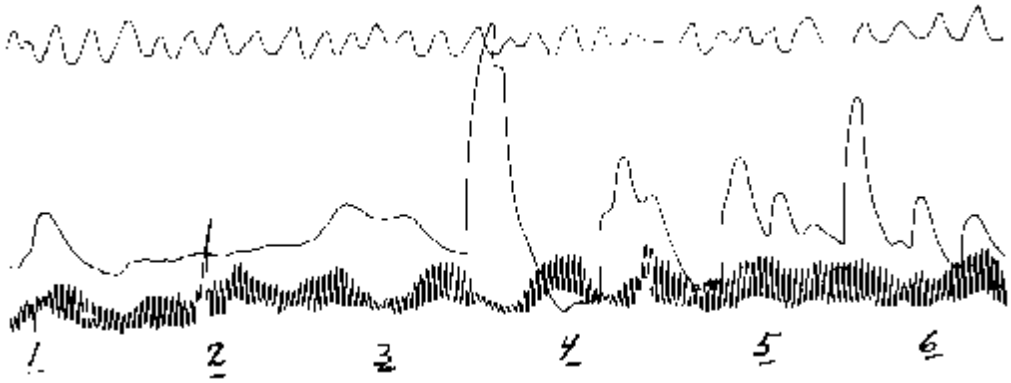

Fig. 285. *Aceasta este înregistrarea unei salariate care a fost prinsă furând marfă din magazinul unde era angajată. Fiind interogată de anchetatorul magazinului, dânsa a recunoscut că a furat bani şi mărfuri în valoare de 2000$. Mai târziu, după ce s-a consultat cu fratele ei, care era executor judecătoresc, a consimțit să plătească magazinului 1000$, pretinzând că suma de 2000$ pe care o recunoscuse anterior, era o exagerare. Pentru a stabili cuantumul total al furturilor sale, toate părțile au căzut de acord să se bazeze pe rezultatul unui test la poligraf. În testul de mai sus salariata a fost întrebată la diversele întrebări numerotate: "Ai furat mai mult decât ... din magazin?" la întrebarea 1, 1000$; la 2, 2000$; la 3, 3000$; la 4, 5000$; la 5, 7500$; şi la 6, 100000$. Observați modificarea clară a traseului GSR după întrebarea 3, dar înainte de întrebarea 4. După test şi fără a se spune altceva despre indicațiile testului decât că suma furată era mai mare decât cea pe care o recunoscuse, ea a declarat că în realitate furase 4000$.*

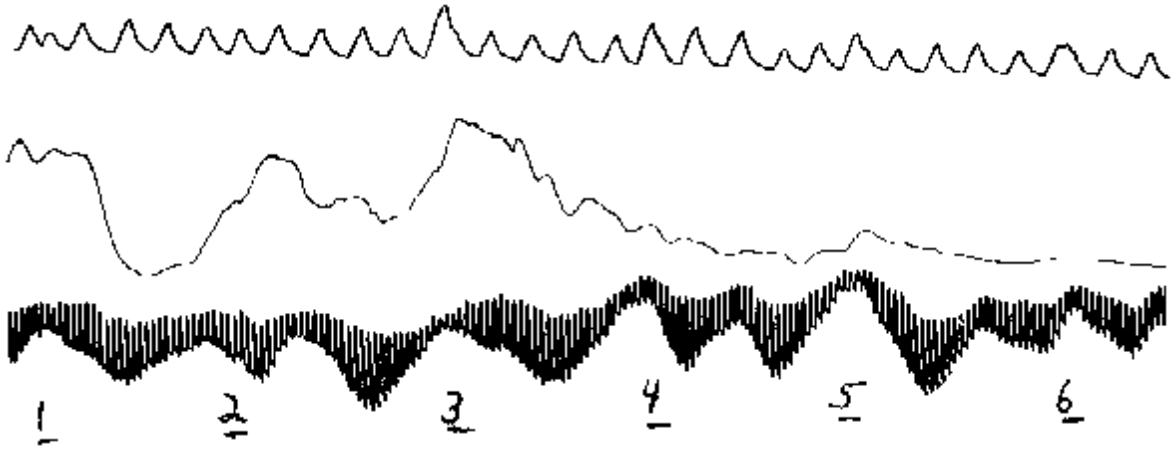

Fig. 286. *După ce un test obişnuit la poligraf a indicat că acest individ bănuit de delapidare mințea, el a recunoscut că a luat 500$. I s-a administrat atunci un test vârf de tensiune pentru cuantumuri cu următoarele întrebări: "Ai furat mai mult decât?". La întrebarea 1, 500$; la 2, 700$; la 3, 900$; la 4, 1100$; la 5, 1500$; la 6, 2000$. Comparați traseul răspunsului electrodermic de la 1 la 4, cu traseul de la 4 la 6. Se pare că întrebarea 3 a fost centrul atenției individului. După acest test, şi fără a se releva indicațiile testului, individul a recunoscut că a delapidat 1000$.*

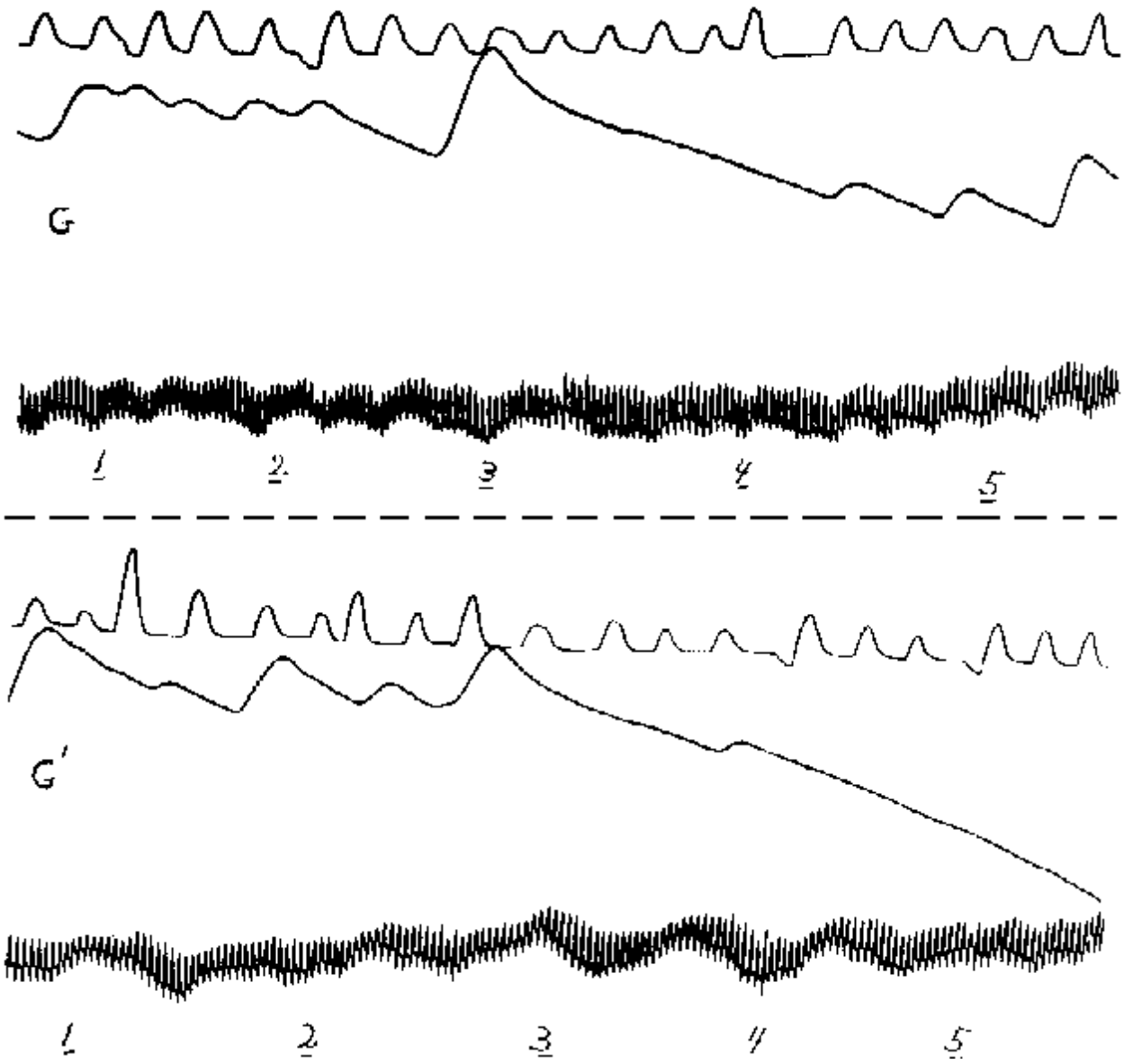

Fig. 287. *Înregistrările unui test vârf de tensiune într-un caz real de furt, în care traseul GSR s-a dovedit a fi de mare folos. În realitate, înregistrările testelor obişnuite al acestui individ erau lipsite de orice indicații de minciună, atât cu privire la întrebările relevante, cât şi la cele de control. Nu s-ar fi putut pune nici un diagnostic dacă examinatorul nu ar fi efectuat testele vârf de tensiune de mai sus folosind GSR.*

Persoana anchetată era o fată în casă la un medic căruia îi dispăruse un plic albastru care conținea o sumă importantă de bani. În testul de mai sus fata care pretindea că nu văzuse plicul şi că nu-i ştia culoarea, a fost întrebată următoarele: 1. Plicul care lipseşte era de culoare maro ?; 2. Plicul care lipseşte era de culoare roşie ?; 3. Plicul care lipseşte era de culoare albastră ?; 4. Plicul care lipseşte era de culoare galbenă ?; 5. Plicul care lipseşte era de culoare gri ?. Observați vârful de tensiune foarte pronunțat pe traseul GSR la întrebarea 3 din ambele teste. Confruntată cu o

expunere concretă a acestor înregistrări ea a recunoscut că a luat banii şi i-a restituit în acelaşi plic albastru.

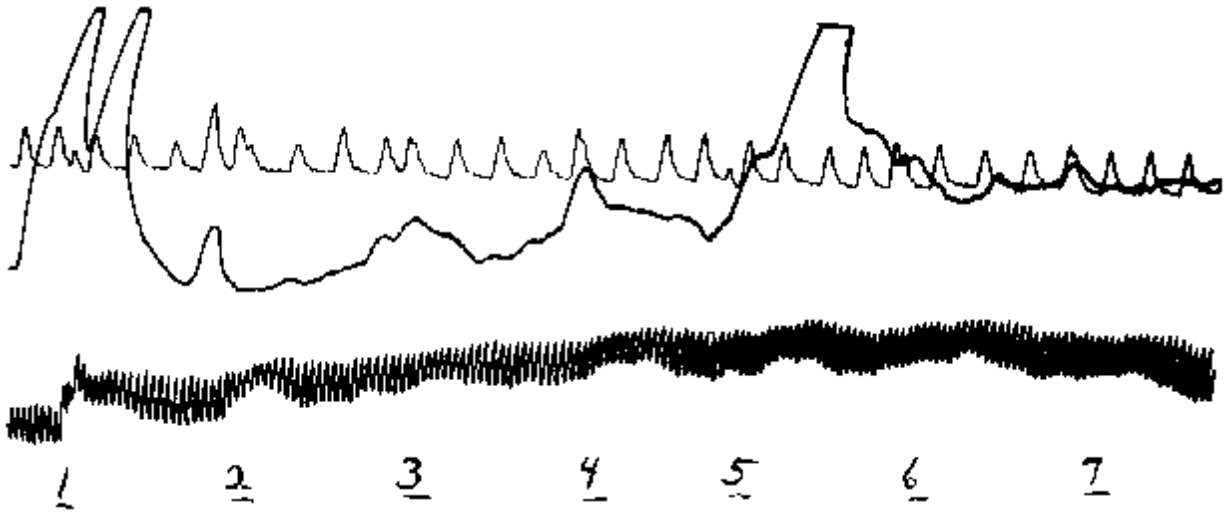

Fig. 288. *Înregistrarea testului vârf de tensiune a unui vânzător de magazin care recunoscuse că furase 600$ din magazin şi căruia i s-a administrat acest test pentru a stabili dacă furase mai mult.*

La întrebarea 1 a fost întrebat: "Ai furat mai mult de 650$?"; la 2, "mai mult de 700$?"" la 3, 850$; la 4, 1000$; la 5, 1200$; la 6, 1500$ şi la 7, 2000$. După test individul a recunoscut că furase circa 1200$, punct la care a atins vârful de tensiune pe traseul GSR. Observați de asemenea variația pronunțată a GSR-ului la întrebarea 1, fapt care nu este neobişnuit la prima întrebare pe un traseu GSR. Totuşi, o mişcare este indicată pe traseul tensiunii, care poate să fi contribuit la reacția evidentă de pe traseul GSR.

Aşa cum am arătat anterior în discuția noastră, în general asupra testelor cu vârf de tensiune, un test referitor la cuantumuri are de obicei valoare numai în acele cazuri ca cel de față în care individul a admis anterior că a luat ceva bani s-au obiecte de la persoana sau societatea care a suferit dauna. Nu este valabilă în acele cazuri în care nu s-a făcut nici o mărturisire.

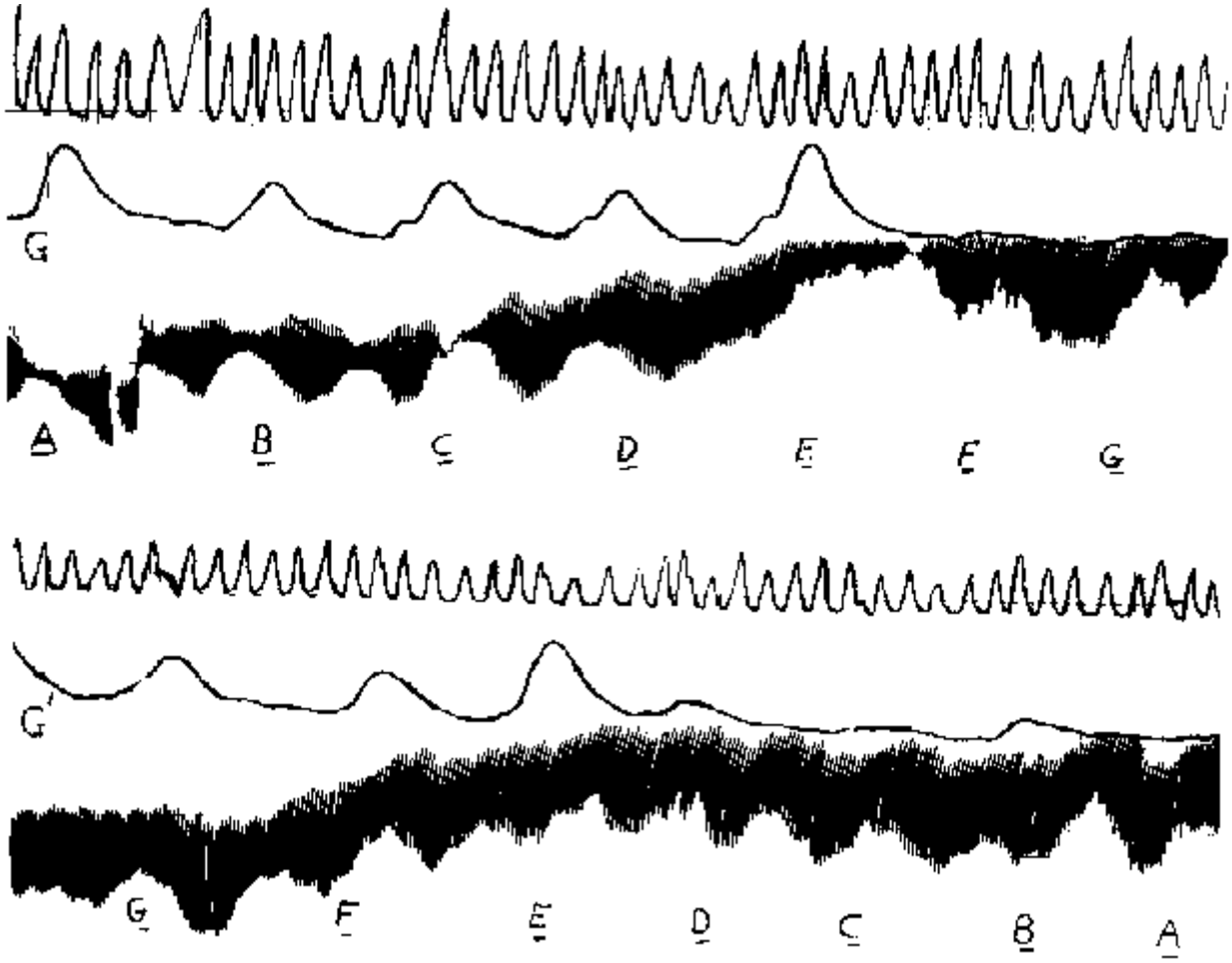

Fig. 289. *Înregistrările unui test vârf de tensiune al unui individ arestat într-un automobil furat, după ce a fost urmărit de poliție. Un alt individ care se afla în automobil, fugise după ce automobilul fusese oprit, iar poliția încerca cu ajutorul testelor vârf de tensiune să stabilească de la conducătorul arestat identitatea persoanei care fugise. În momentul efectuării testului, o persoană suspectă fusese deja arestată în altă parte a statului, dar atât aceasta cât şi persoana interogată aici negau că se cunosc. La punctele marcate A, B, C şi aşa mai departe pe diagrama testului de mai sus i s-au arătat individului diverse fotografii dintre care una era fotografia individului pe care poliția îl bănuia că se afla în automobilul furat. Fotografia a fost arătată la E, la care s-a atins vârful de tensiune al GSR-ului. Pe înregistrarea testului de jos, fotografiile au fost prezentate în ordine inversă şi de data aceasta vârful GSR-ului a fost atins tot la E.*

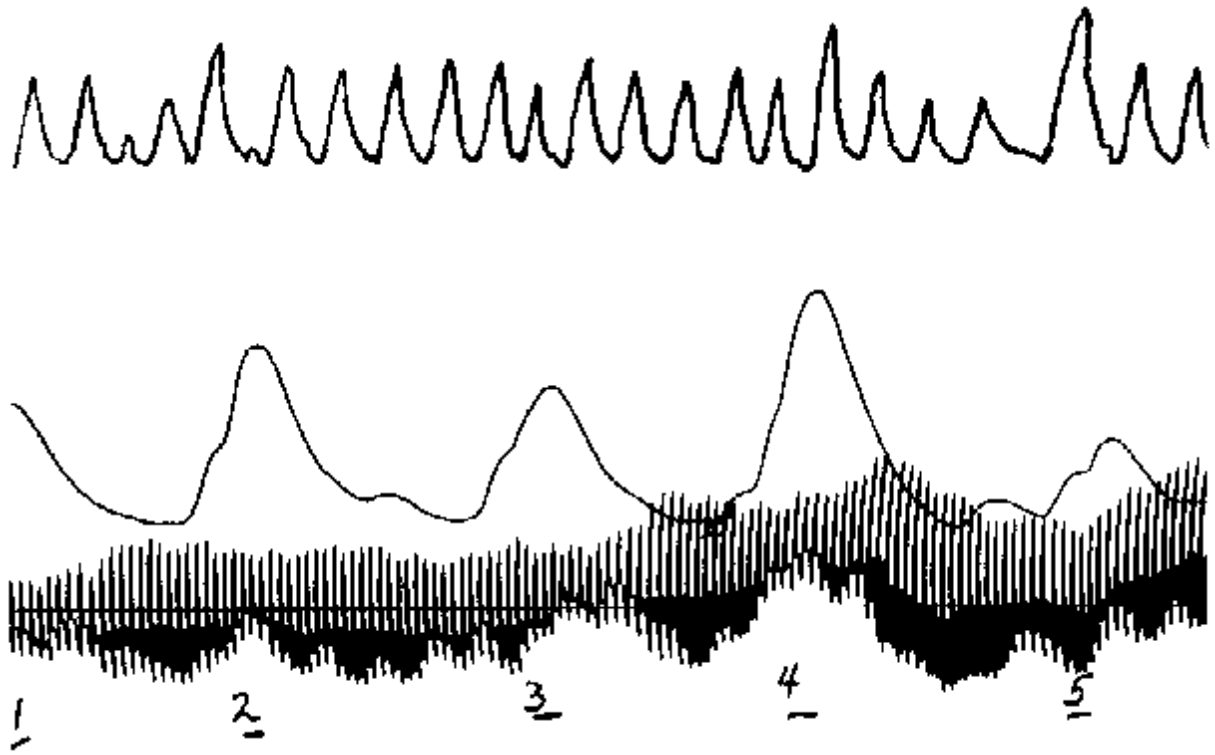

Fig. 290. *Înregistrarea unui test vârf de tensiune a unui individ, bănuit că este implicat în asasinarea unei femei, proprietara a unui magazin de antichități. În testele întrebărilor de control individul a răspuns semnificativ la întrebările relevante, dar din cauza faptului că avea antecedente psihice, examinatorul ezita să raporteze că minte. În acest stadiu s-a luat hotărârea să se administreze un test de vârf de tensiune, referitor la anumite amănunte ale crimei care nu-i fuseseră relevate de poliție. În acest test la 1 i s-a pus întrebarea: "Dacă persoana care a omorât pe Silvia a pus o cruce pe fruntea ei ?"; la 2, "Dacă persoana care a omorât pe Silvia a pus în jurul mâinilor o cravată bărbătească ?"; la 3, "Dacă persoana care a omorât pe Silvia a pus un tablou rupt pe umărul ei ?", la 4, "Dacă persoana care a omorât pe Silvia a pus pe gâtul ei un căpăstru de cal ?"; şi la 5, "Dacă persoana care a omorât pe Silvia a pus un lănțişor în jurul picioarelor sale ?".*

Observați vârful de tensiune pe traseul tensiunii arteriale, modificarea respirației şi răspunsul GSR specific, la întrebarea 4 care indică foarte clar că individul cunoştea faptul că victima fusese găsită cu un căpăstru de cal pe gâtul ei. După acest test s-au mai administrat individului alte două teste vârf de tensiune care se refereau la diferite amănunte ale acțiunilor ucigaşului la locul crimei. La fiecare test răspunsurile individului la întrebările critice, în special pe traseul GSR au servit la confirmarea faptului că mințea, aşa cum se indica în testele anterioare. Individul a mărturisit omorul iar mărturisirea a fost pe deplin coroborată prin verificarea faptelor care au fost folosite drept bază pentru testele de vârf de tensiune.

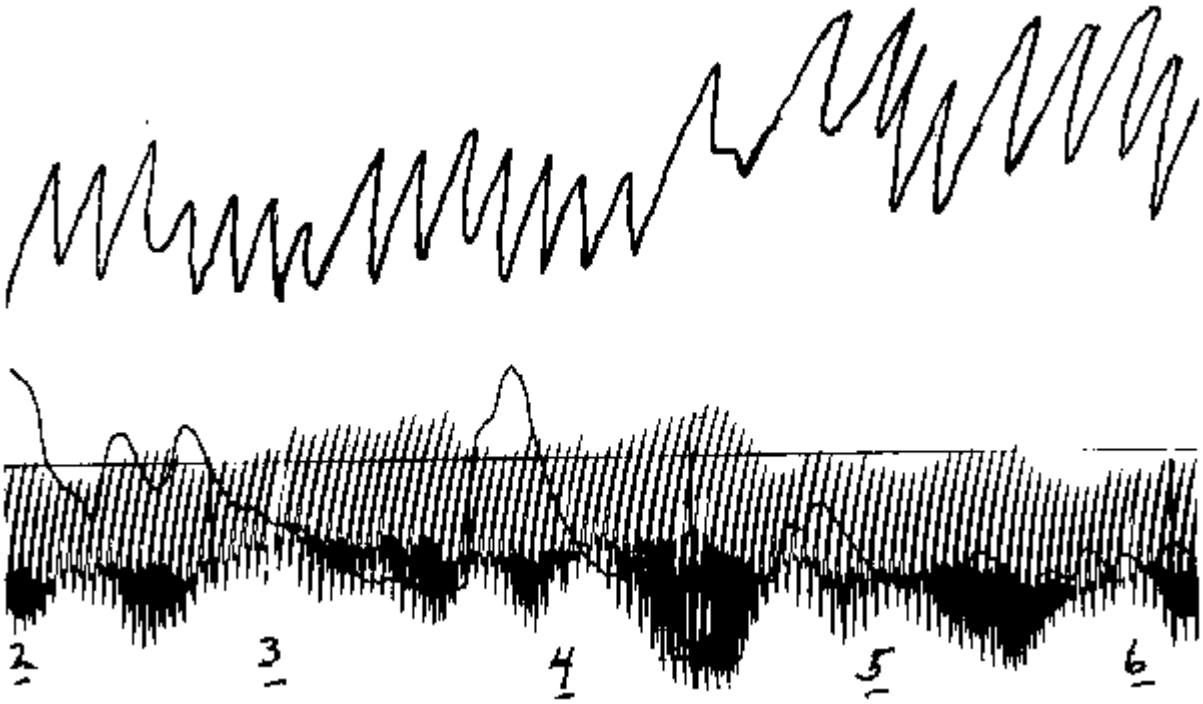

Fig. 291. *Aceasta este porțiunea înregistrării unui test vârf de tensiune a unui individ bănuit de crimă. Înaintea testului se spusese individului că ucigaşul săvârşise un anume lucru în baia victimei, după ce aceasta fusese înjunghiată. Apoi individul a fost întrebat dacă ştia sau nu, sau dacă i se spusese ce faptă specifică fusese făcută de ucigaş. Ca urmare a negării sale, i s-a spus să răspundă "nu" la toate întrebările testului. Apoi i s-au pus astfel de întrebări: la (2) "Dacă persoana care a înjunghiat pe Laura a spart termometrul [din baie] ?"; la (3), "a mânjit peretele cu ruj de buze?"; la (4), "a aruncat un muc de țigară în toaletă?"; la (5), "a vărsat pudră de talc pe podea?"; la (6) "a vărsat parfum în cadă?". Observați că punctul cel mai înalt atins în traseul tensiunii arteriale are loc la întrebarea 4 ce făcea referire la mucul de țigară din toaletă; şi notați de asemenea reacțiile GSR până la întrebarea 4 şi răspunsul specific la acest punct, fără nici un răspuns semnificativ după acesta. Notați de asemenea schimbarea dramatică a liniei de bază a respirației la întrebarea 4. După examen individul a mărturisit că a înjunghiat victima şi că a aruncat mucul de țigară în toaletă.*

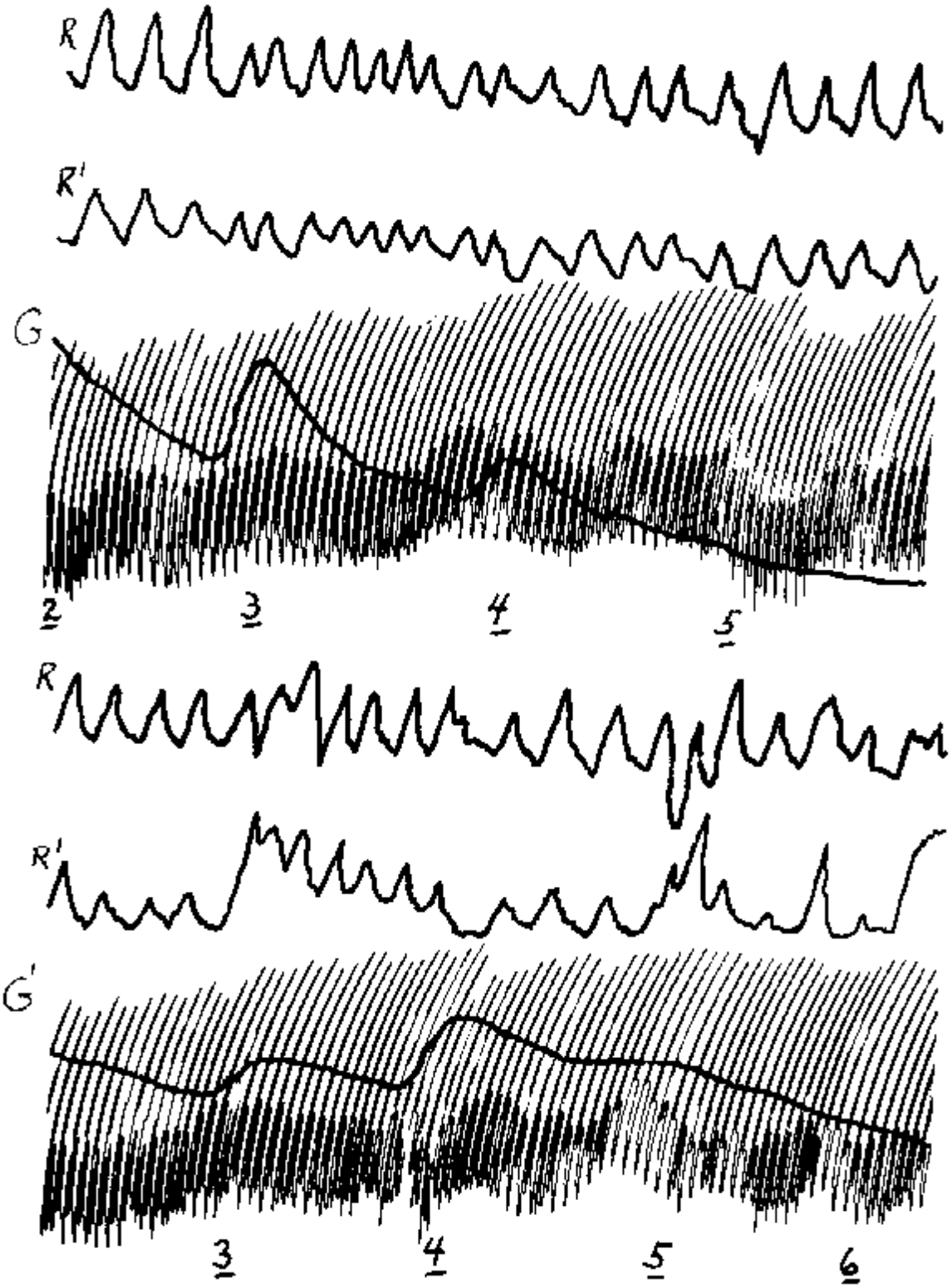

Fig. 292. *Înregistrările a două teste vârf de tensiune ale unui individ bănuit că a furat două ceasuri de mână scumpe de la patronul său. În cursul acestui examen poligraf, patronul individului a telefonat pentru a comunica că ceasurile au fost găsite ascunse în magazin. I s-a comunicat atunci individului că ceasurile au fost găsite şi a fost întrebat dacă ştia sau avea vreo bănuială în privința locului unde ceasurile furate au fost găsite. După ce a negat că ştia unde au fost găsite ceasurile, i s-a administrat testul vârf de tensiune G în cursul căruia a fost întrebat la 2, "Ceasurile se aflau în*

primul etaj al dulăpiorului care se încuia ?"; la 3, "în coşul de hârtii scrise ?"; la 4, "în spatele unei uşi de la etajul 12 ?"; la 5, "în camera în care se ținea vesela ?". Observați vârful de tensiune pe traseul tensiunii arteriale la întrebarea 4, cea critică, şi de asemenea, reținerea respirației. Notați de asemenea faptul că ultimul răspuns GSR are loc la 4. (Se întâmplă adesea într-un test vârf de tensiune, că după ce se pune întrebarea critică, GSR nu mai indică nici un alt răspuns în cazul unui individ care minte).

Pe G', testul repetat al lui G, încă odată avem un vârf de tensiune pe traseul tensiunii arteriale însoțit de răspunsul "final" pe traseul GSR, indicând clar vinovăția individului.

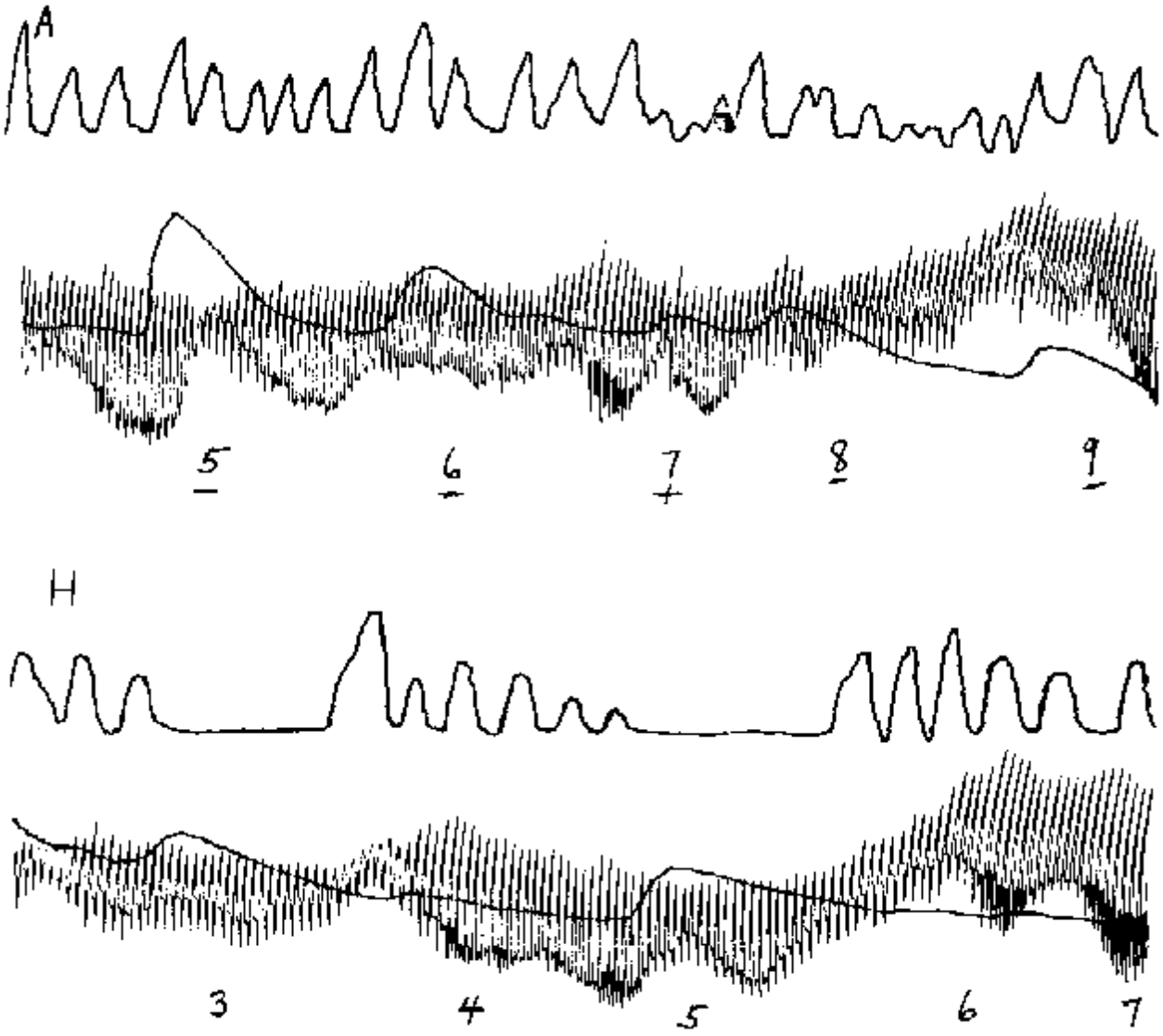

Fig. 293. *Înregistrările unui funcționar bănuit că a furat 30$ din poşeta unei colege. A este primul test al individului, iar H este testul cu răspunsului tăcut. Întrebările 5, 8 şi 9 din A se referă la furt, de asemenea 3 şi 5 din H. 4 şi 7 sunt neutre, iar 6 este de control. "În afară de prăjituri de casă ai mai furat şi altceva în viața dumitale ?".*

Observați la A răspunsurile respiratorii la 5 şi mai cu seamă la 8 în legătură cu proba: "Vinerea trecută te aflai cu mâna în poşeta de piele a lui Mary Dee ?". De asemenea notați răspunsul specific la întrebarea 8 pe traseul tensiunii arteriale certificând minciuna. La H, observați stopurile respiratorii şi creşterile semnificative ale tensiunii la întrebările relevante3 şi 5 care sunt indicații şi mai importante că individul minte.

De asemenea, notați răspunsurile specifice ale GSR la întrebările 3 şi 5 H şi nici un răspuns la întrebarea de control 6, în timp ce pe A răspunsurile GSR au avut loc la toate întrebările testului. În H o semnificație importantă o are faptul că răspunsurile pe traseul respirației la 3 şi 5 începeau înainte ca examinatorul să fi terminat citirea întrebării (aşa cum se arată prin amplasarea numărului întrebării).

În "SAT" s-a aflat prin convorbiri ulterioare testului că individul începuse să reacționeze de îndată ce a recunoscut importanța întrebării şi de aceea răspunsurile încep înainte ca examinatorul să fi terminat întrebare şi să plaseze numărul întrebării pe diagramă. De obicei când se dă un răspuns verbal, ,dacă este adevărat, la poligraf survine imediat sau o fracțiune de secundă înainte sau după ce individul răspunde oral întrebării.

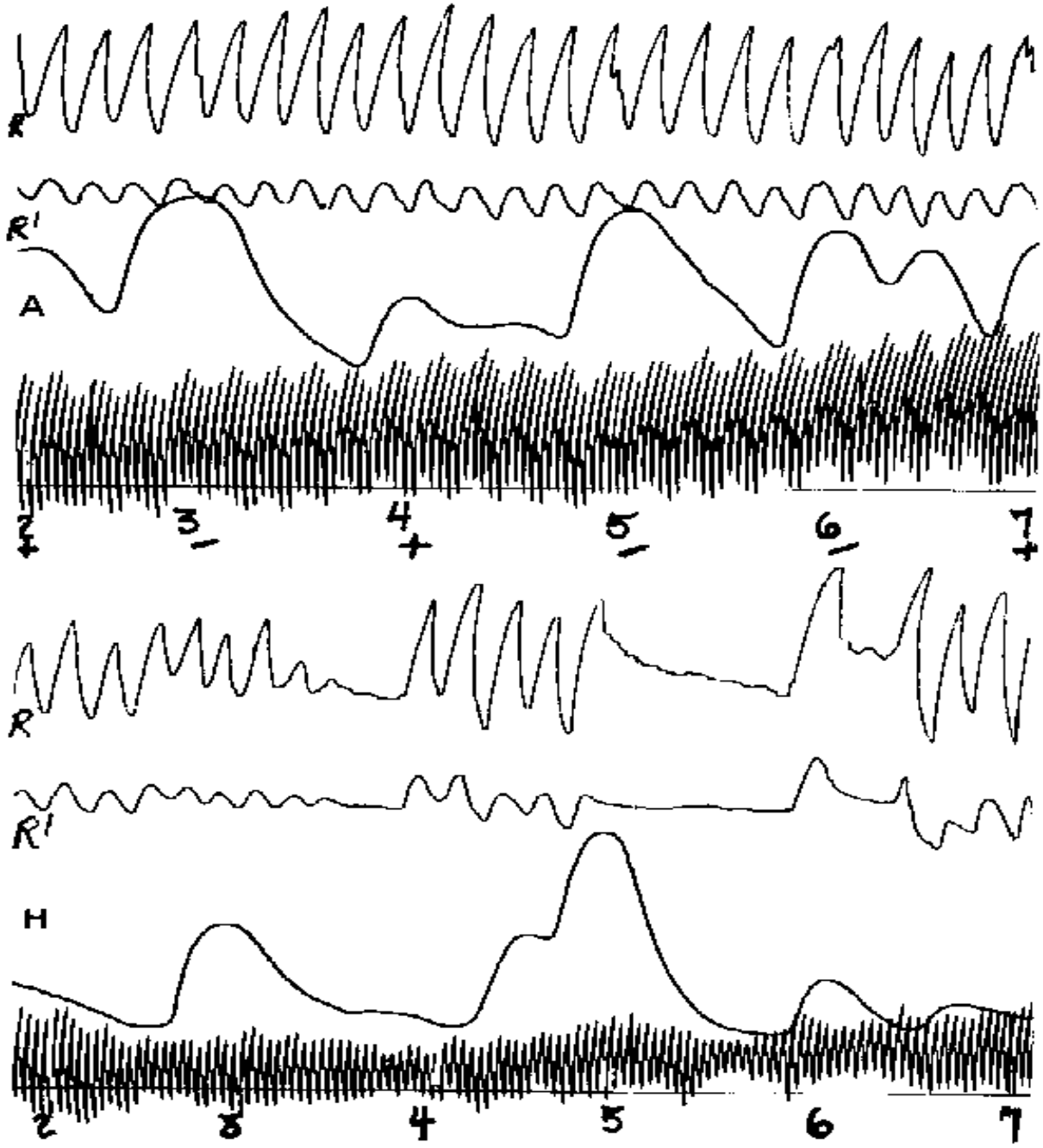

Fig. 294. *Înregistrări complete a porțiunii a două teste, incluzând traseele respiratorii împreună cu GSR şi tensiunea arterială. (În imaginile anterioare prezentate, unele înregistrări au fost şterse deoarece erau de o mică importanță). În acest caz individul era învinuit că a primit mită. În testul A, când a răspuns oral, nu a apărut nici un răspuns semnificativ nici pe traseul respirației nici pe traseul tensiunii, iar pe traseul GSR nu dădea nici o indicație utilă. În testul H, când individul a fost instruit să răspundă în gând (SAT) au apărut reacții foarte semnificative pe traseele respirației şi GSR-ului. Observați blocajele respiratorii la 3 şi 5 atât pe traseul respirației abdominale (R) cât şi pe traseul respirației toracice (R^1) şi de asemenea răspunsurile GSR la 3 şi 5. De asemenea observați răspunsurile mai mici pe traseul respirației şi GSR-lui la întrebarea de control 6.*

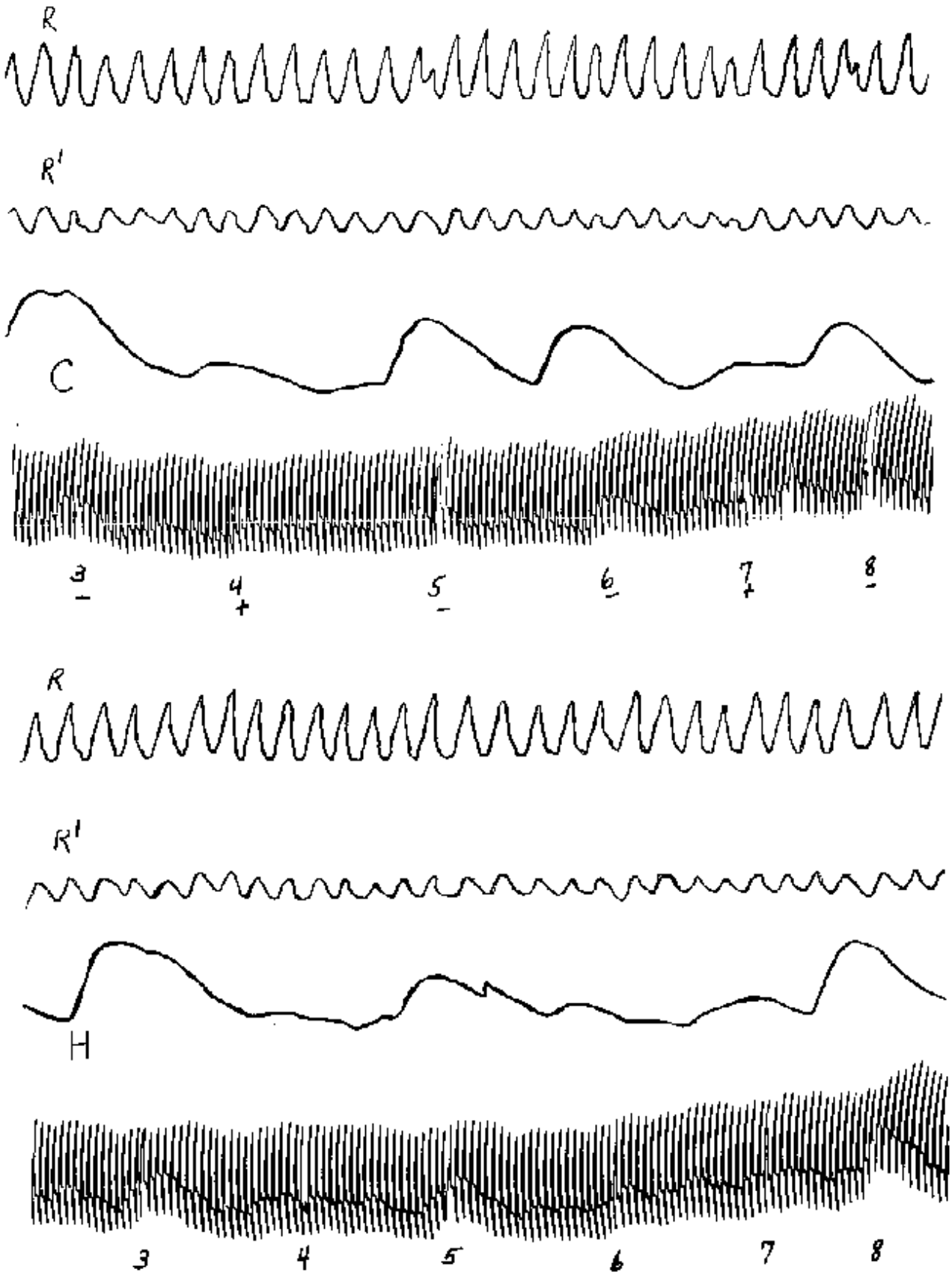

Fig. 295. *În acest caz individul era bănuit că a furat 700$ prin falsificarea semnăturii unui client pe un formular de retragere CEC. Pe testul C care a urmat testului cu cartonaşe, reflexul galvanic al pielii, GSR, este tot atât de sensibil la întrebările relevante (3, 5 şi 8) ca şi la întrebarea de control 6. Întrebările 4 şi 7 sunt neutre. Totuşi,*

pe testul traseul H (SAT) răspunsurile GSR-ului au avut loc numai la întrebările relevante şi indică foarte clar că individul minte.

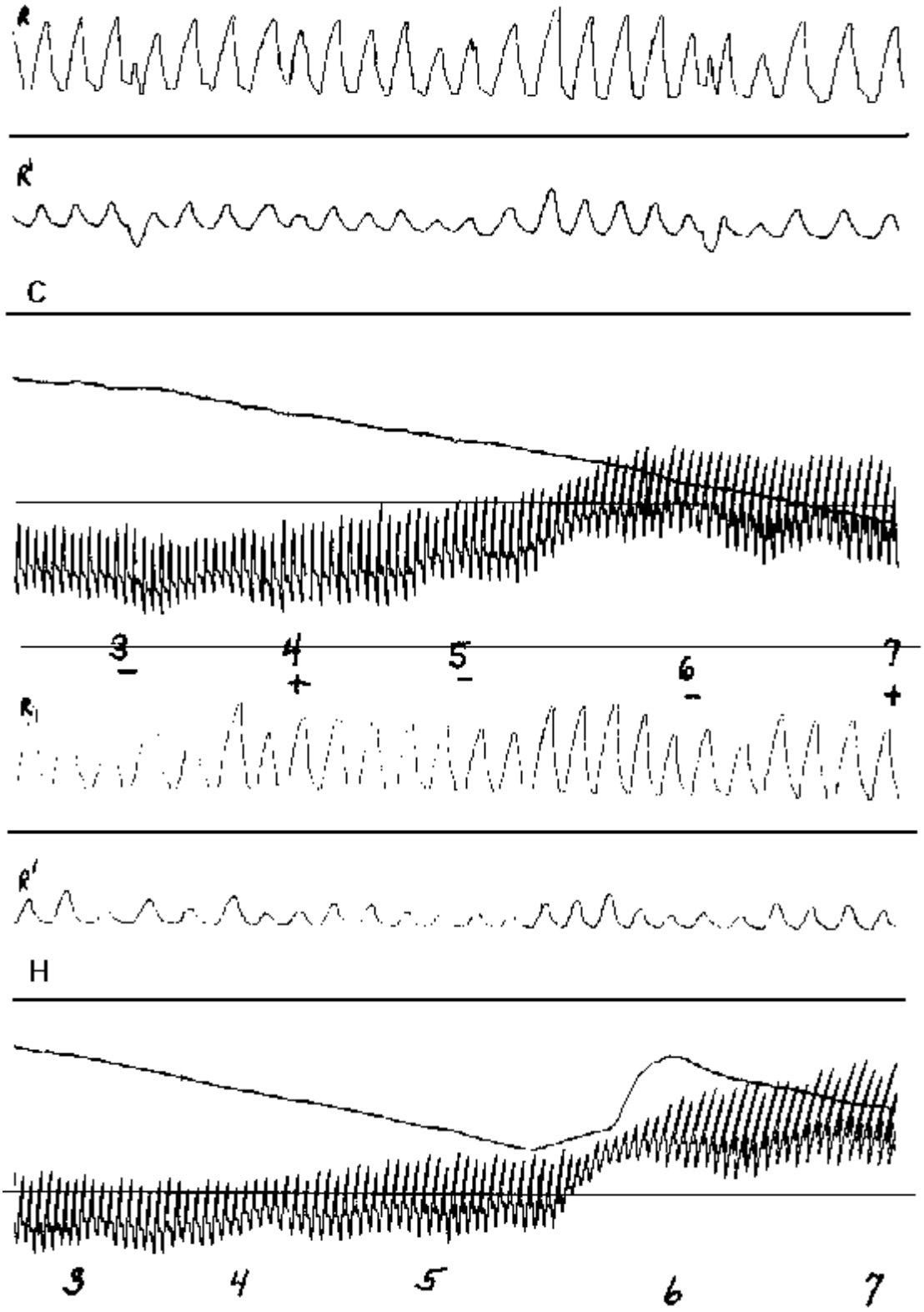

Fig. 296. *În acest caz individul era bănuit că a furat 6000$. C este testul următor celui cu cartonaşe. H este (SAT) şi următorul test este C.*

Observați la C lipsa oricărui răspuns specific pe traseul GSR, în timp ce pe H fără vreo ajustare a sensibilității există un răspuns semnificativ la întrebarea de control 6 care indică sinceritatea cu privire la furtul celor 6000$.

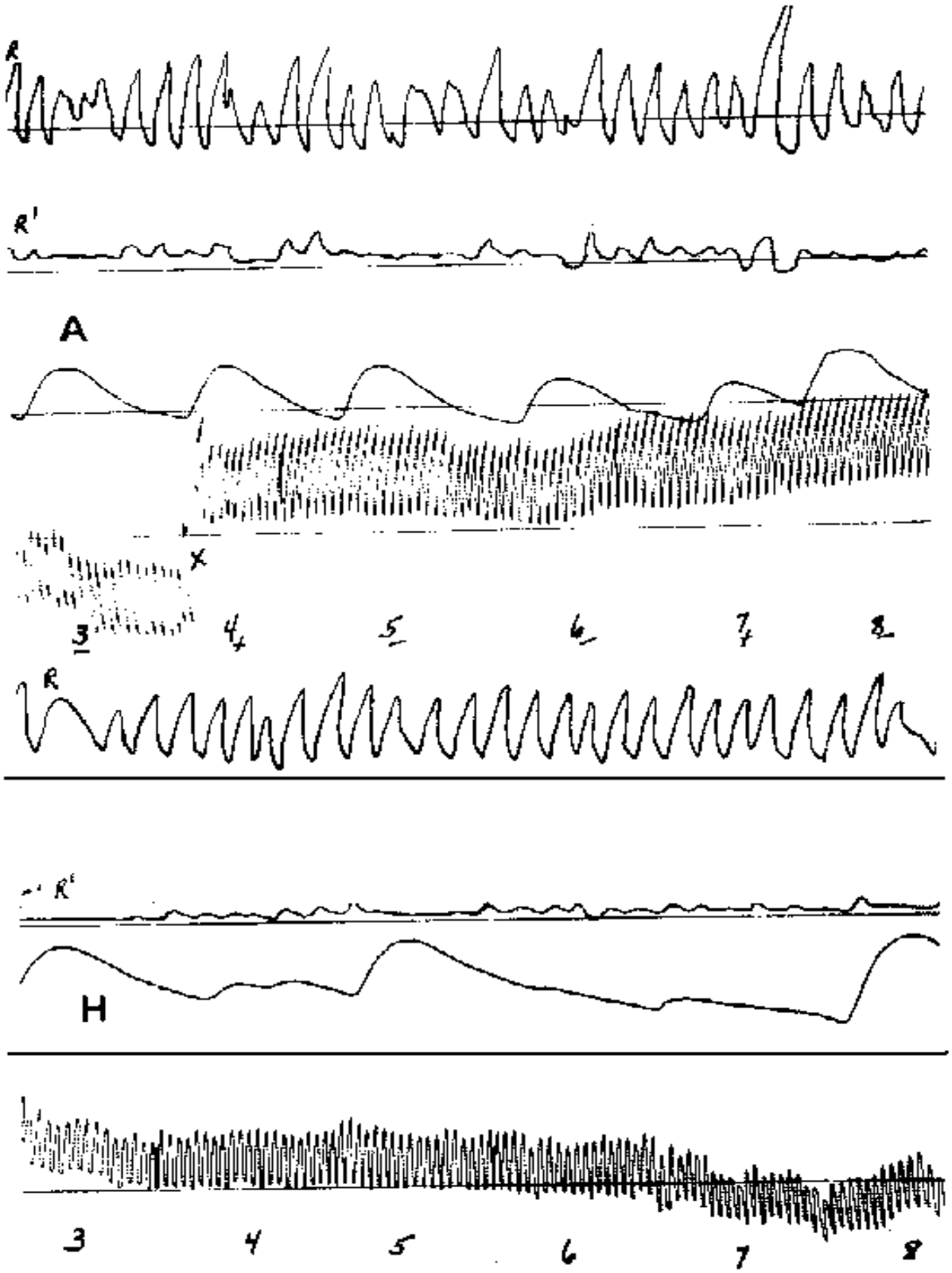

Fig. 297. *În acest caz individul era bănuit de a fi furat bani. 3, 5, şi 8 se referă la furt; 6 este întrebare de control; 4 şi 7 sunt întrebări neutre. Pe A, o porțiune a înregistrării primului test, răspunsurile GSR au fost cam aceleaşi pentru toate*

întrebările. Totuşi pe H, o porțiune a înregistrării testului (SAT), răspunsurile GSR au devenit mai specifice în privința indicațiilor prin aceea că au avut loc numai la întrebările relevante 3, 5, şi 8 demonstrând minciuna.

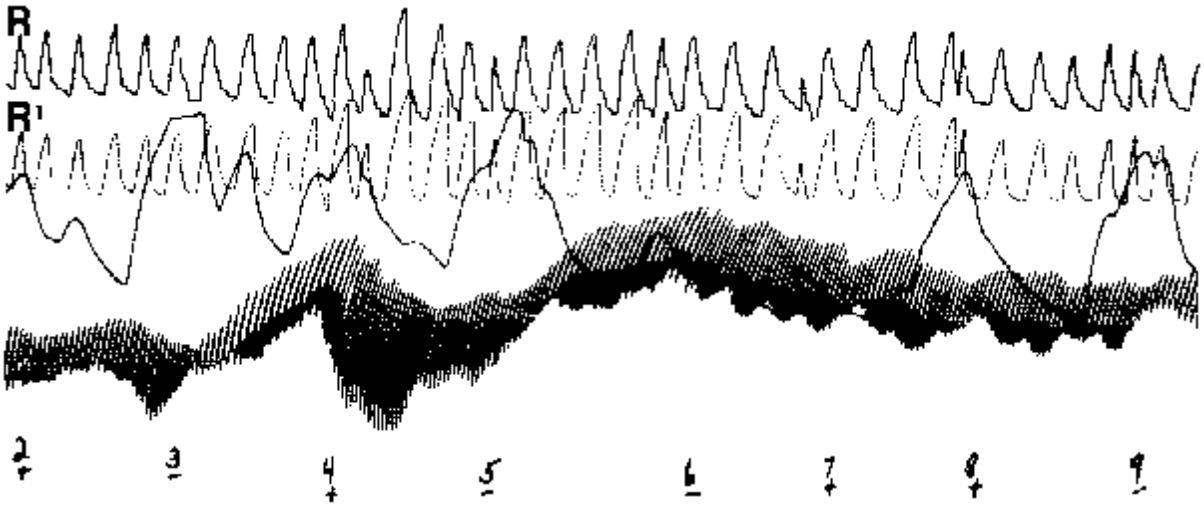

Fig. 298. *Porțiune din înregistrarea primului test a unui individ bănuit de viol. Răspunsurile pronunțate ale reflexului galvanic la întrebările relevante 3, 5, 8 şi 9 ca şi răspunsurile dramatice pe traseul tensiunii arteriale la întrebările 3 şi 5 arată clar că individul minte. Întrebarea 6 este de control; 4 şi 7 sunt neutre.*

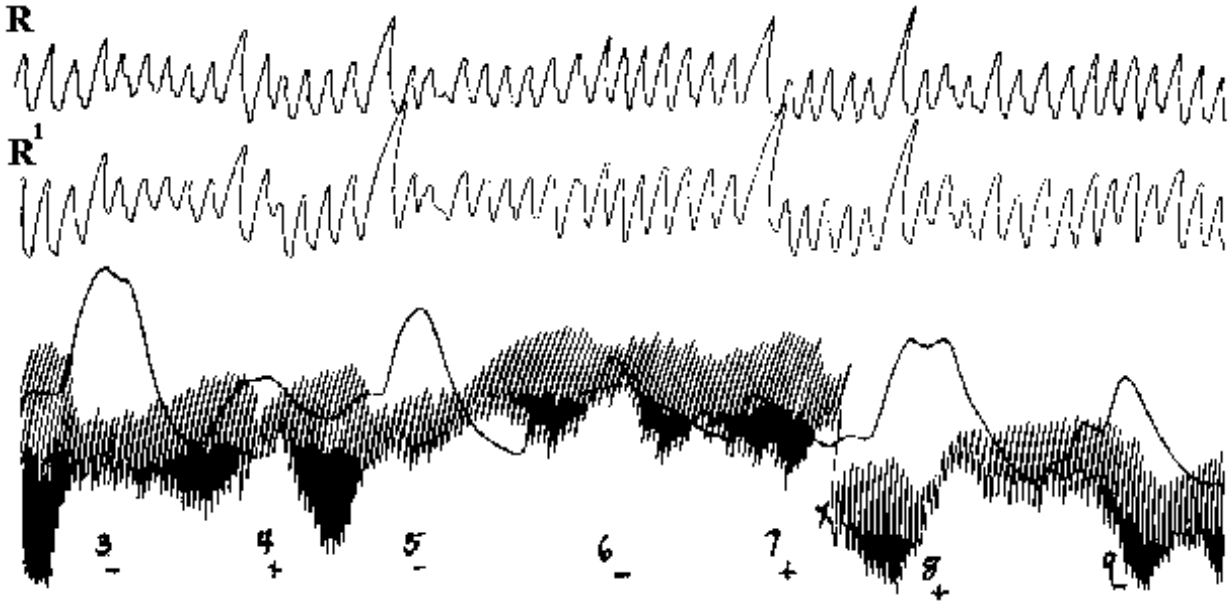

Fig. 299. *Porțiune din înregistrarea primului test al unui individ care era bănuit de furt şi care mințea. Observați răspunsurile semnificative ale GSR la întrebările relevante 3, 5, 8 şi 9 şi comparați cu răspunsul minor la întrebarea de control 6. Notația x după întrebarea 7 ajustarea de către examinator a înregistrării tensiunii arteriale.*

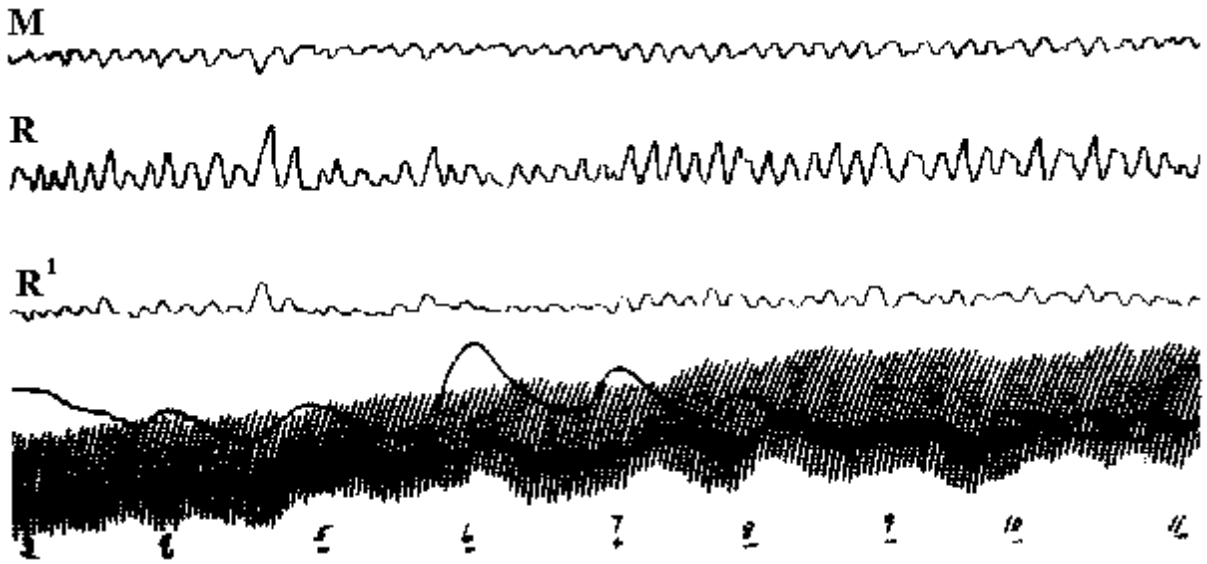

Fig. 300. *Porțiune dintr-un test care a urmat celui cu cartonaşe, al unui individ bănuit că a furat un ceas de mână. Răspunsurile cele mai semnificative ale GSR au loc la întrebările de control 6 şi 11 indicând sinceritatea individului. Întrebările 3, 5, 8, 9 şi 10 se referă la furtul ceasului, iar 4 şi 7 sunt neutre.*

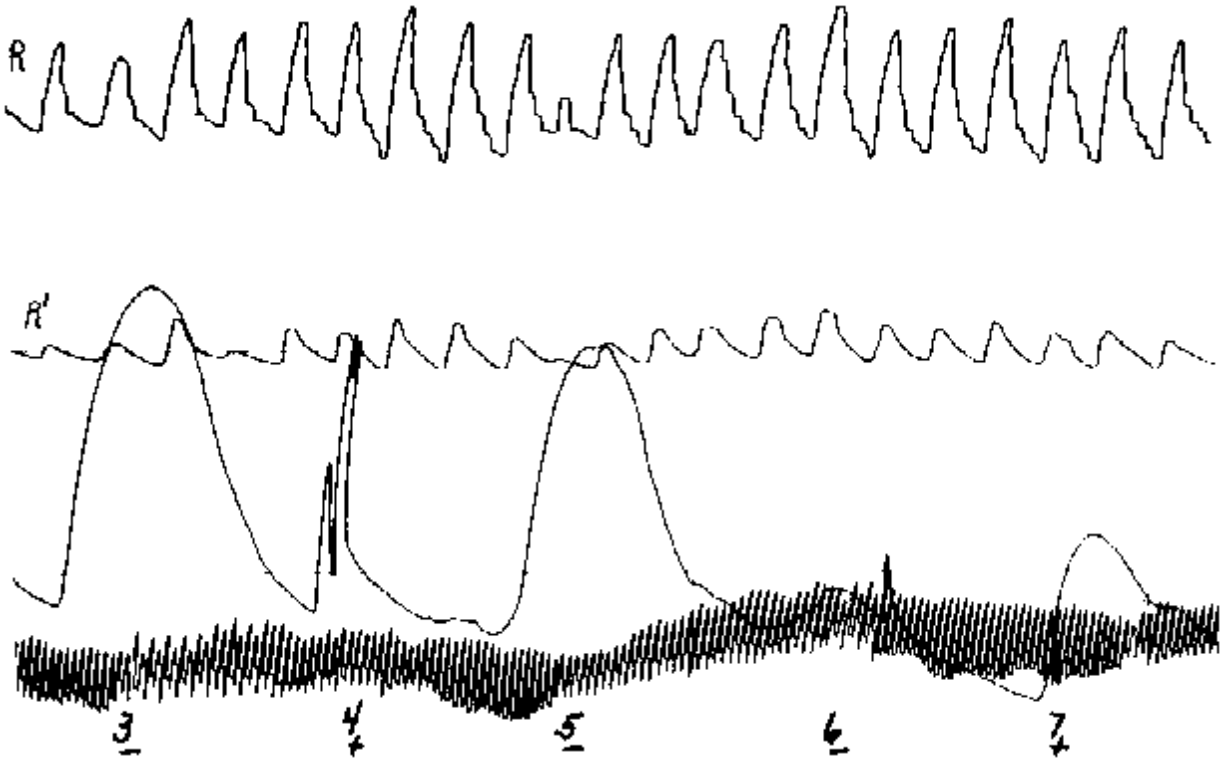

Fig. 301. *Porțiune din testul care a urmat celui cu cartonaşe al unui individ mincinos care era bănuit că a furat 250$. Observați la întrebările relevante 3 şi 5 răspunsurile pronunțate pe traseul GSR-ului şi lipsa de răspuns la întrebarea de control 6. (Căderea bruscă a traseului GSR la întrebarea neutră 4 se datorează mişcării degetelor de care erau ataşați electrozii). Observați, de asemenea, răspunsurile*

specifice pe traseul tensiunii arterial la întrebările 3 şi 5 odată cu modificarea frecvenței pulsului.

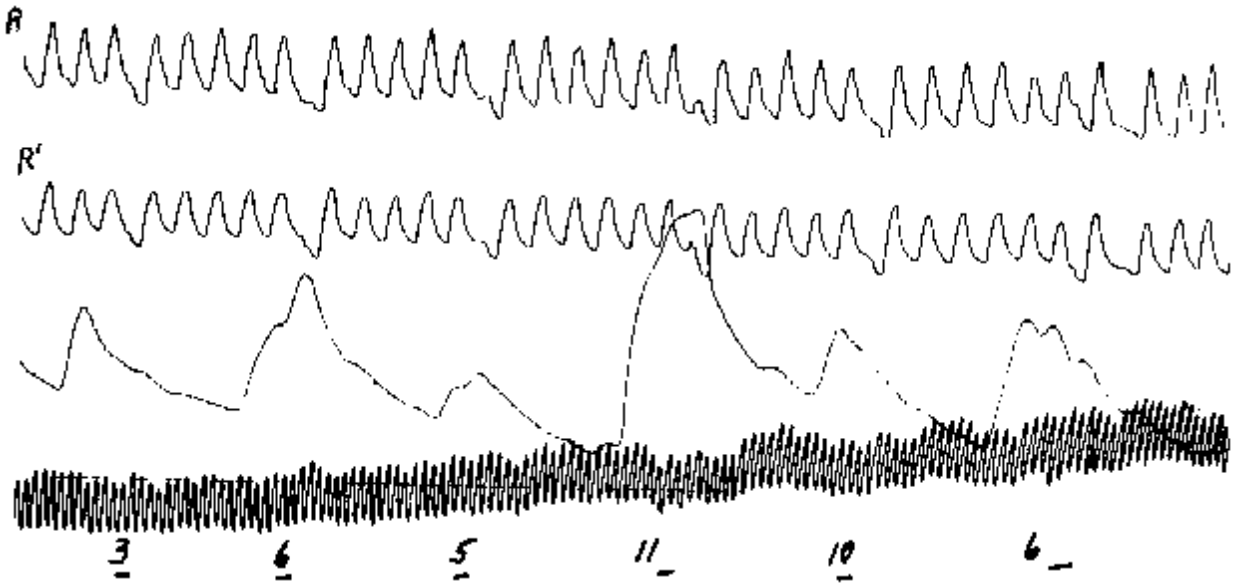

Fig. 302. *Porțiune din înregistrarea testului cu întrebări combinate, a unei salariate sincere bănuite de a fi furat 500$ de la patronul său. Observați răspunsurile specifice pe traseul GSR la întrebările de control 6 şi 11 în comparație cu răspunsurile minore la întrebările relevante 3, 5 şi 10.*

SIMPTOMELE DE COMPORTAMENT ALE INDIVIZILOR EXAMINAȚI LA POLIGRAF

În tot timpul expunerii noaste ne-am referit adesea la importanța pe care o are observarea comportamentul individului ce urmează a fi testat, adică afirmațiile sale, acțiunile sale şi atitudinea sa față de test. Desigur că aceasta nu trebuie să ne surprindă, deoarece medicii, psihiatrii, psihologii şi alți diagnosticieni au recunoscut întotdeauna importanța comportamentului unei persoane ca o indicație utilă pentru a ajunge la un diagnostic definitiv. Astăzi, un examinator competent va recunoaşte importanța comportamentului ca parte din tehnica sa de diagnosticare.

Pionierii din domeniul poligrafului acordau puțină importanță simptomelor de comportament. Trecând cu vederea importanța profesională şi valoarea potențială a unor asemenea caracteristici individuale, ei se bazau exclusiv pe înregistrările la poligraf ca indicații de adevăr şi de minciună. Erorile de diagnostic ce au rezultat şi proporția de rapoarte incerte nu erau considerate ca limitări ale aparatului ci erau atribuite în mod eronat lipsurilor examinatorului, care nu era în stare să interpreteze cu precizie înregistrările testului. Dovada unei diferențe de comportament între o persoană

sinceră şi una care minte, despre care se credea odinioară că are un trecut îndoielnic, nu era deloc luată în considerare în primele determinări ale adevărului şi minciunii, deşi cu siguranță unii examinatori, pe baza unei lungi experiențe în examinarea persoanelor suspecte, puseseră la punct o tehnică de diagnosticare a minciunii, fără a se baza numai pe înregistrările poligrafului.

În cele din urmă s-a ajuns la conştientizarea faptului că tehnica poligrafului ar putea fi îmbunătățită prin întrebuințarea în plus a simptomelor de comportament manifestate de indivizii examinați la poligraf înainte, în timpul sau după administrarea diverselor teste. În 1942, Reid s-a hotărât să înregistreze sistematic simptomele de comportament ale unor indivizi care erau examinați. Făcând o analiză completă a cazurilor verificate şi o analiză statistică a simptomelor de comportament observate în aceste cazuri, a avut surprzia să descopere că majoritatea indivizilor sinceri verificați au fost identificați ca atare de către examinatorul la poligraf în timpul discuției pretest, iar un număr considerabil de mincinoşi au fost calificați ca atare înainte de începerea testelor. Totuşi, s-a stabilit pe cale statistică, că indivizii sinceri erau mai uşor de recunoscut numai pe baza simptomelor de comportament şi că cei mincinoşi erau mult mai greu de identificat astfel.

Încurajat de rezultatele acestor statistici, s-a structurat un tip de discuție pretest, care consta dintr-o metodă sistematică de apune întrebări special pregătite care solicitau răspunsuri ce vor releva prin inadvertență indicii despre adevăr şi minciună.

Ulterior, în afară de structurarea discuției pretest, s-a pus la punct o catalogare mai vastă a tiputilor de comportament, care cuprindea atât indicii spontane cât şi verbale şi neverbale, şi observații generale a comportamentului general a individului, în timpul şi după aplicarea testelor.

În 1953, al 5-lea an de studiu a fost publicat tipurile de comportament şi reacțiile indivizilor ce erau supuşi testării la poligraf[99].

Simptomele de minciună

Aşa cum se poate presupune, un individ care minte, este departe de a se teme să se supună unui examen la poligraf. Nici unul din indivizii mincinoşi verificați şi examinați în cursul studiului nu ceruse să fie examinat la poligraf deşi în unele cazuri s-

[99] Următoarea dezbatere cu privire la simptomele de comportament a apărut în articolul lui John E. Reid şi Richard O. Arther, J. Crim. L., C., & P. S., **44:** 104-108, 1953). În acelaşi timp, simptomele de comportament şi afirmațiile indivizilor au fost îndeaproape observate şi înregistrate.

a încercat să se păcălească examinatorul făcându-l să creadă chiar că individul a fost acela care a sugerat examinarea.

S-a constat că indivizii care mințeau au încercat adesea să amâne data examinării propuse de examinator. Indivizii care mințeau ce nu se aflau în stare de arest dar care se aflau în cercetări, de asemenea au manifestat o tendință de a întârzia la examinare. De asemenea au manifestat o tendință de a nu se prezenta la data inițială fixată.

Odată aflați în camera de examinare, mincinoşii s-au arătat adesea a fi foarte îngrijorați şi foarte nervoşi. Nervozitatea a fost manifestată în diferite moduri, de exemplu, acționând agresiv, având o atitudine ofensată, părând a fi într-o stare de şoc, având blocaje mintale, fiind evaziv, având o gură extrem de uscată, suspinând sau căscând încontinuu, refuzând să se uite în ochii examinatorului şi instabil psihomotric. Câțiva au fost excesiv de prietenoşi sau de politicoşi.

Adesea indivizii care mint, se simțeau obligați să explice înaintea examinării de ce răspunsurile lor ar putea deruta pe examinator, făcându-l să creadă că minte. De aici vine plângerea lor că sunt nervoşi iar dacă aceasta nu pare a impresiona pe examinator, ei continuă să insiste asupra stărilor nervoase, sau să menționeze o deficiență fizică, pe care pot să o aibă sau nu în realitate. De asemenea ei se simt adesea obligați să asigure pe examinator că sunt foarte religioşi, sperând că examinatorul îi va considera sinceri din cauza pretinsei lor moralități.

Uneori indivizii care mint se plâng că aparatul le cauzează dureri fizice. Ei fac aceasta pentru că speră că examinatorul va deconecta instrumentul, va îndepărta legăturile, se va scuza pentru durerea pentru care a cauzat-o, iar apoi va raporta anchetatorilor că individul nu poate fi examinat din cauza sensibilității la durere. În al doilea rând, plângerea că îi doare, le furnizează scuza de a nu sta nemişcați, comportament care împiedică pe examinator să obțină o înregistrare valabilă. În al treilea rând, ei speră ca examinatorul, atunci când va interpreta răspunsurile, va decide în mod greşit că răspunsurile lor de minciună sunt răspunsuri provocate de durere, şi că astfel va redacta un raport în favoarea lor.

În timpul perioadei de cercetări de 5 ani s-a stabilit că aproximativ unul din cinci indivizi care mint, a încercat în mod intenționat să devieze înregistrările sale, astfel încât examinatorul să nu poată spune dacă este sincer sau dacă minte. Unele din metodele folosite în acest scop de mincinoşi sunt mişcarea degetelor de la picioare, aplicarea presiunii musculare, mişcarea brațelor, tuşitul, tragerea aerului pe nas, căscatul, modificarea vitezei respirației şi o conversație nesolicitată.

Întrucât întreaga situație în fața poligrafului este uşor de înțeles că este neplăcută celor mai mulți mincinoşi, de obicei ei doresc să părăsească camera de examinare cât mai curând posibil. Astfel încât ei se interesează după primul test, care este rezultatul, dacă examinarea nu este gata, se plâng că examinarea durează prea mult, caută să scape repede pretextând că au altă întâlnire, sau refuză să continue examinarea. Când pleacă ei strâng repede mâna examinatorului şi se grăbesc să părăsească laboratorul.

Simptomele de sinceritate

Întrucât fiecare persoană căreia i se administrează un test la poligraf, este bănuită de o infracțiune, persoanele sincere sunt de obicei foarte bucuroase că li se oferă posibilitatea să-şi dovedească nevinovăția. Ele însele, cer adesea să fie examinate, aşa încât să nu mai existe nici o bănuială împotriva lor. Din atitudinea lor a rezultat adesea această credință, pe care persoanele sincere o au în precizia tehnicii poligraf, şi că astfel vor scăpa de acuzație. Atitudinea lor este una de încredere completă atât în ceea ce priveşte aparatului cât şi examinatorul. Datorită acestei încrederi ei privesc examinarea ca pe o experiență pe care vor dori să o povestească familiei şi prietenilor.

Desigur că unii indivizi sinceri pot să se refere la nervozitatea lor, dar după ce examinatorul i-a asigurat că nervozitatea nu va provoca nici o diferență, de obicei s-au lăsat convinşi şi nu au mai făcut nici o referire la nervozitate. Indivizii nevinovați sunt foarte sinceri, iar onestitatea lor a ieşit la iveală în cursul discuției pretest.

Atitudinea indivizilor sinceri, s-a manifestat ulterior prin totala lor cooperare în cursul testului. Din cei 323 de indivizi sinceri verificați, nici unul din ei nu a încercat intenționat să-şi devieze înregistrările. Totuşi, deşi erau cooperanți şi sinceri, indivizii nevinovați nu erau excesiv de politicoşi sau de nelinişțiți.

Comportamentul comun al mincinoşilor şi sincerilor

Studiul a relevat că anumite tipuri de comportament erau întâlnite aproape în mod egal atât la sinceri cât şi la mincinoşi. Unul din acesta era supărarea. Totuşi, atunci când valoarea testului a fost convenabil explicată la începutul convorbirii, şi apoi demonstrată printr-un test cu cartonaşe, persoana sinceră devenea mult mai relaxată şi chiar jovială. Un individ mincinos însă devenea adesea abuziv şi arțăgos, uneori în aşa măsură încât refuza să se mai supună în continuare testării.

De asemenea, impertinența era manifestată de ambele grupe de indivizi, dar de obicei se limita la grupul de vârstă între 13 şi 19 ani. Ei manifestau acest simptom din cauza resentimentului împotriva autorității şi ca o sfidare. În consecință, i s-a acordat puțină semnificație ca adevăr sau minciună. Totuşi actele de impertinență ale unei femei care mințea au fost socotite a fi trucuri feminine, un mecanism de apărare creat de către situație şi de către prezența unui examinator bărbat. Această trăsătură a fost uneori manifestată de o femeie nevinovată care era supărată pe examinator fiindcă nu o crezuse când afirmase verbal că este sinceră. Pe de altă parte, un bărbat care mințea era obraznic fiindcă ştia că va fi prins şi că trebuie să arate sfidare şi că nu se teme.

Calmul era un alt simptom de comportament comun. Totuşi, individul calm care mințea încerca să asorteze acest calm cu mediul înconjurător şi să devină cât mai inofensiv posibil, încercând adesea să evite să vorbească pentru a nu se da de gol. Individul sincer era calm numai din cauză de temerii sau sfielii şi fiindcă aştepta ca interviul să înceapă. Când teama sa a fost eliminată după interviu el devenea de obicei mai responsiv şi începea să vorbească cât se poate de liber, în timp ce mincinosul arareori sau chiar niciodată nu ieşea din starea sa de mutenie.

Adesea, ambele categorii de indivizi, îşi manifestau interesul pentru poligraf. Ei se interesau despre tipurile de înregistrări, dacă vor primi un şoc electric, la ce serveau diversele legături, şi dacă examinatorul le putea spune dacă tensiunea lor arterială era ridicată. De asemenea ambii întrebau uneori dacă poligraful este într-adevăr eficace. Când li se spunea că da, cei sinceri erau de obicei satisfăcuți, pe când mincinoşii adesea făceau un comentariu caustic, cum ar fi "Dar instanțele sunt de altă părere".

Deşi nu ne putem baza pe nici un tip de comportament specific, indiferent cât poate fi de caracteristic fie pentru un mincinos, fie pentru un sincer, ca probă pentru una din cele două categorii, se poate totuşi obține un avantaj important din observarea şi clasificarea comportamentului individului. Adevărata valoare vine de la ajutorul pe care comportamentul unui individ îl dă examinatorului pentru a stabili care este

atitudinea unui anume individ față de întreaga situație. Când un individ, indiferent dacă minte sau nu, manifestă un anume tip de comportament, trebuie să i se acorde un tratament special. Dacă este o persoană foarte nervoasă el trebuie calmat. Dacă este supărat, el trebuie liniştit. Dacă aceste procedee şi altele similare sunt puse în aplicare şi unui mincinos el nu va obține nici o uşurare emoțională când se va trece la examinarea la poligraf. Totuşi, dacă este sincer, aceste procedee îl vor linişti.

Examinatorul trebuie să poată să recunoască diversele simptome de comportament ale fiecărui individ, şi apoi să fie în stare să determine procedeul adecvat de urmat. Dacă aceasta se execută convenabil vor rezulta mai puține erori şi va fi o reducere substanțială a rapoartelor de incertitudine.

De la publicarea studiului în 1953 s-au mai făcut observații cu privire la comportamentul unui individ care va fi examinat la poligraf. Una din cele mai importante observații a fost că răspunsul unui individ la o întrebare pusă înainte sau după test nu este de departe atât de importantă ca privirile sau faptele sale în timp ce răspunde întrebării. Sincerii sunt perfect calmi şi foarte clari în timp ce răspund întrebărilor, în timp ce mincinoşii sunt ca actorii “pe scenă”, în gardă şi circumspecți în timp ce răspund. Tensiunea de “a fi în gardă” , se arată pe trăsăturile feței sale în astfel de situații şi un mincinos este foarte conştient de contactul cu ochii săi de teamă că privirea din ochii săi să nu trădeze minciuna.

Eforturile unui mincinos de a-şi ascunde minciuna, poate să cauzeze adesea tulburări fiziologice, precum sunete în stomac, iar lipsa de somn datorată îngrijorării poate fi relevată prin ochi obosiți şi trăsături ca acelea ale unei măşti, toate acestea fiind rezultatul preocupării sale că minciuna sa va fi detectată.

Când i se pun întrebări probatorii, un mincinos poate să facă mişcări dezordonate inutile în timp ce răspunde, în scopul de a distrage observația directă a examinatorului şi a camufla un răspuns neadevărat.

Mintea unui individ mincinos, poate fi într-un zbucium constatat şi el poate să resimtă dificultăți în a răspunde unor întrebări probatorii sau unor acuzații directe că minte. El, fie că îşi atenuează răspunsul cu o jumătate de minciună ca "Nu-mi amintesc", sau el poate să fie incapabil să-şi completeze răspunsul cu astfel de cuvinte ca: "dacă tu crezi ... !", sau "Aş face orice pentru ... !", sau "Vedeți cât este de important ... !"

Dorim să subliniem încă o dată că în timp ce comportamentul unui individ poate fi de mare ajutor în diagnosticul global de minciună, există – aşa cum este cazul cu cele mai multe reguli generale – unele excepții cum ar fi un individ sincer care este distrat,

tocmai fiindcă este în curs de anchetare, sau un individ nevrotic, care deşi sincer, arată şi acționează ca un mincinos. În fine, un individ fricos poate de asemenea să manifeste simptome de comportament derutante. Totuşi procentul de indivizi sinceri în aceste grupuri este mic, şi problema pe care o reprezintă este relativ minoră. Totuşi, nu trebuie să ne bazăm numai pe simptomele de comportament, ele trebuind luate în considerare numai în contextul întregului examen psihologic la poligraf.

UTILITATEA SI ACURATEȚEA TEHNICII POLIGRAF

Utilitatea

Instituțiile de aplicare a legii

Exemple excelente cu privire la utilitatea şi încrederea pe care o merită tehnica poligrafului, pot fi găsite în cazurile în care acelaşi individ a fost examinat în diferite ocazii ca suspect în anchete, fără nici o legătură cu alta, şi în care în unele spunea adevărul, iar în altele mințea. Exemplificatoare sunt înregistrările din fig. 303, ale unui individ care a fost examinat ca fiind bănuit de asasinarea unui copil, iar apoi, cu altă ocazie, ca bănuit de o spargere. Deşi primul caz era cu mult mai grav, înregistrările sale nu prezentau reacții de nervozitate şi în acelaşi timp indicau clar sinceritatea individului. Totuşi, spre deosebire de primul, erau indicații clare de minciună în înregistrările obținute la examinarea cu privire la spargere. O exemplificare asemănătoare apare în fig. 304 care, de asemenea, conține înregistrările unui suspect în două infracțiuni diferite, fără legătură una cu alta, o tâlhărie şi un furt. Când a fost examinat în privința tâlhăriei, înregistrările bănuitului au indicat clar sinceritatea sa, în timp ce înregistrările sale pentru furt indicau precis minciuna.

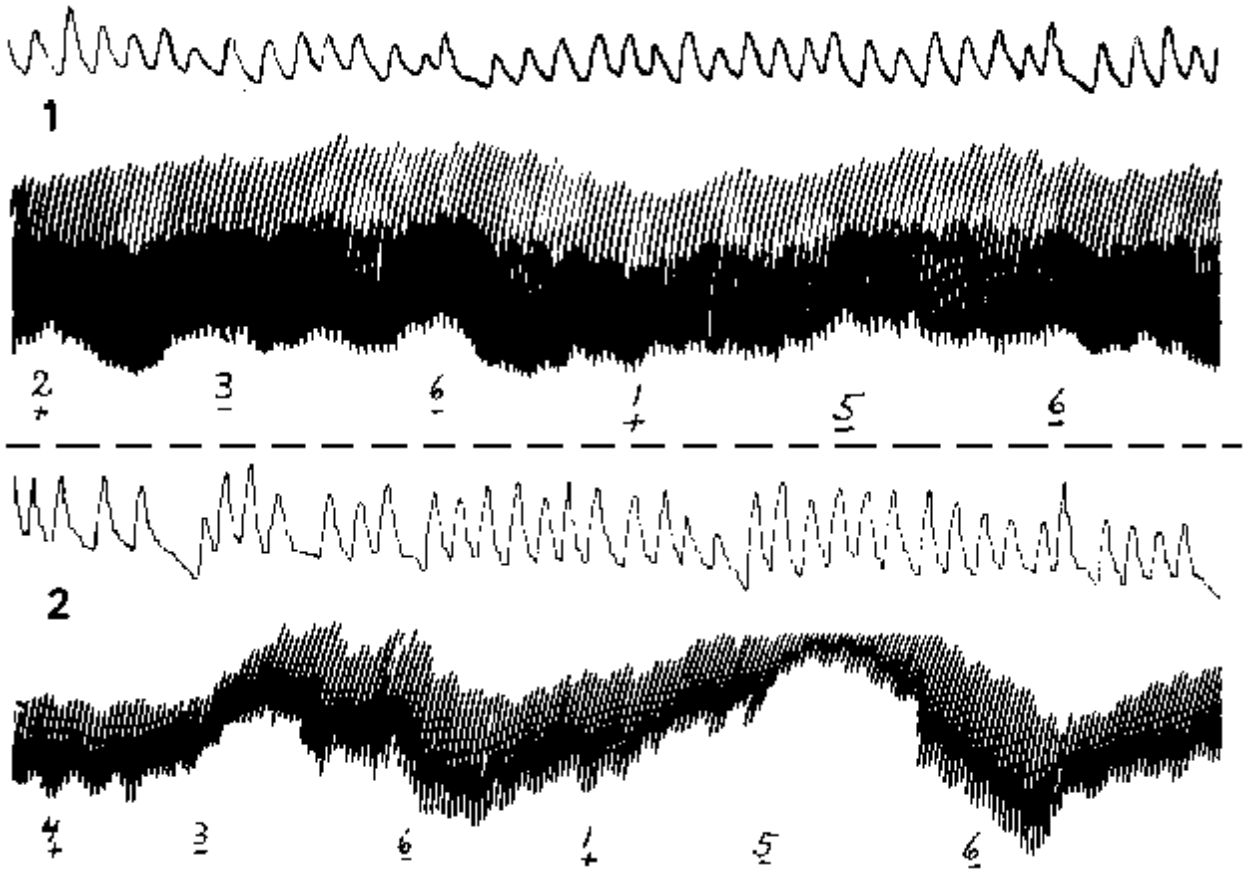

Fig. 303. *O ilustrare a valorii thnicii poligraf în stabilirea sincerității unei persoane nevinovată acuzată de crimă. Ambele înregistrări sunt ale aceluiaşi individ. Într-una, înregistrarea 1 a testului cu întrebări combinate, individul era acuzat de asasinarea unei tinere; cea de-a doua înregistrare, 2, a unui test cu întrebări combinate, individul era acuzat de comiterea unei tâlhării, cu câteva luni în urmă. În ciuda acuzației mult mai grave din prima examinare, pe traseul 1 nu au existat răspunsuri specifice de minciună. Contrar primei examinări, pe înregistrarea 2 au prezente răspunsuri specifice la întrebările relevante 3 şi 5 şi absența oricărui răspuns specific la întrebarea de control 6. Examinatorul l-a diagnosticat pe individ ca sincer la prima examinare cu privire le crimă (1) şi mincinos la a doua examinare cu privire la tâlhărie (2).*

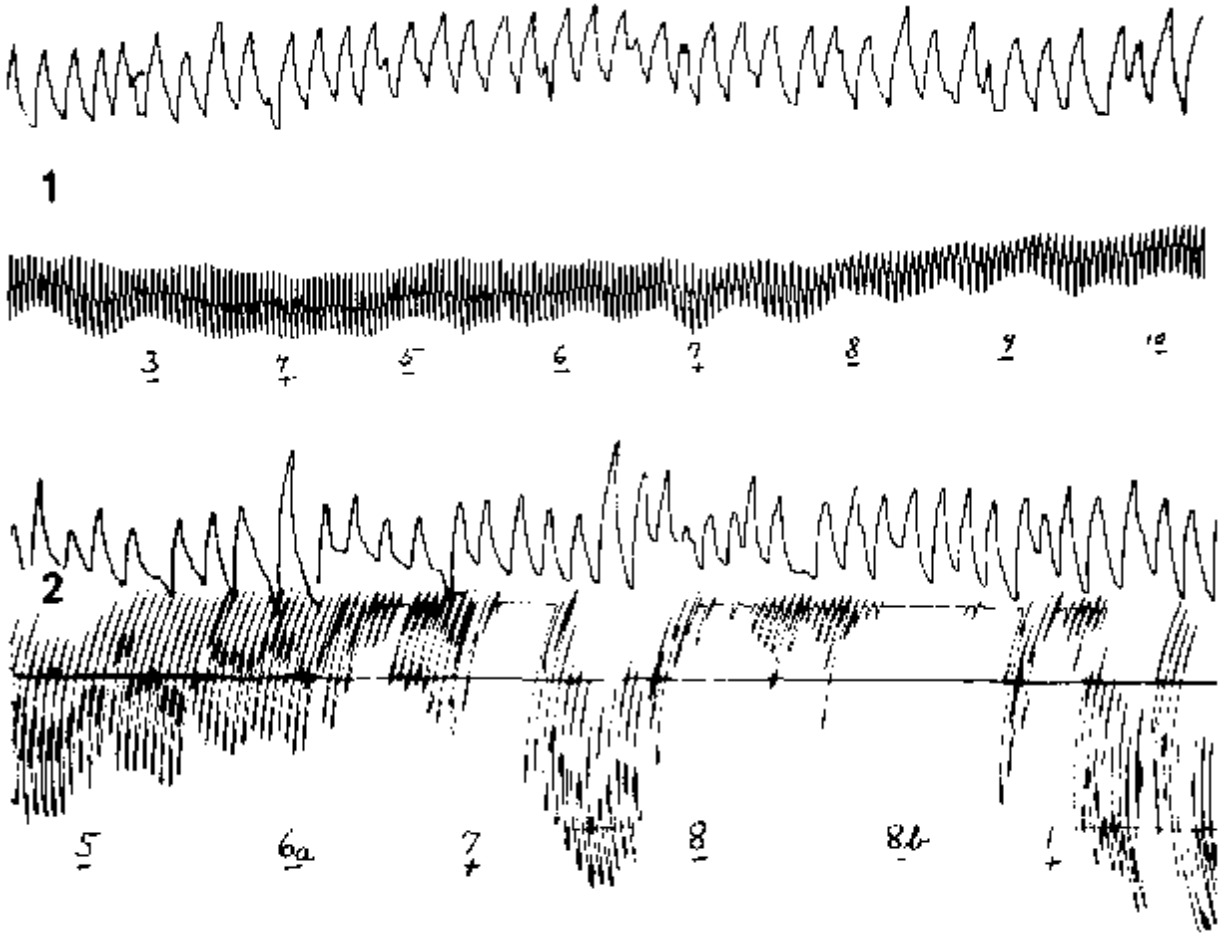

Fig. 304. *Înregistrările unui individ care era bănuit (la 1) de o tâlhărie pe care nu o săvârşise, şi (la 2) de un furt pe care l-a comis. Observați la 1 răspunsul specific pe traseul respirației ca şi vârful de tensiune la întrebarea de control 6, şi lipsa răspunsurilor specifice la întrebările relevante. Aceasta indică sinceritatea individului referitor la tâlhărie. Pe înregistrarea 2 acelaşi individ a fost testat după câteva luni ca bănuit de un furt a 2000$. De data aceasta eforturile sale de a evita detectarea şi de a ascunde minciuna sunt evidente, demonstrând că minte.*

Există, de asemenea, numeroase exemple în care tehnica nu numai că a indicat sinceritatea unor suspecți nevinovați, dar a şi relevat minciuna unor indivizi care erau răspunzători de infracțiunea sau incidentul în curs de cercetare. În această privință este impresionant cazul în care un individ complet nevinovat fusese prins într-un păienjeniş de probe întâmplătoare din care nu se putea descurca dacă nu ar fi fost examinarea la poligraf, efectuată în primul rând asupra sa şi apoi asupra altor suspecți posibili. O exemplificare dramatică a acestui caz apare în fig. 305. (Vezi de asemenea şi fig. 306). Mai sunt, de asemenea, multe cazuri în care tehnica nu numai că determină nevinovăția inculpatului, dar şi stabileşte falsitatea intenționată a acuzatorului. (Vezi fig.

307. care indică sinceritatea unui individ învinuit de o agresiune cu o armă şi falsitatea acuzației pretinsei victime.)

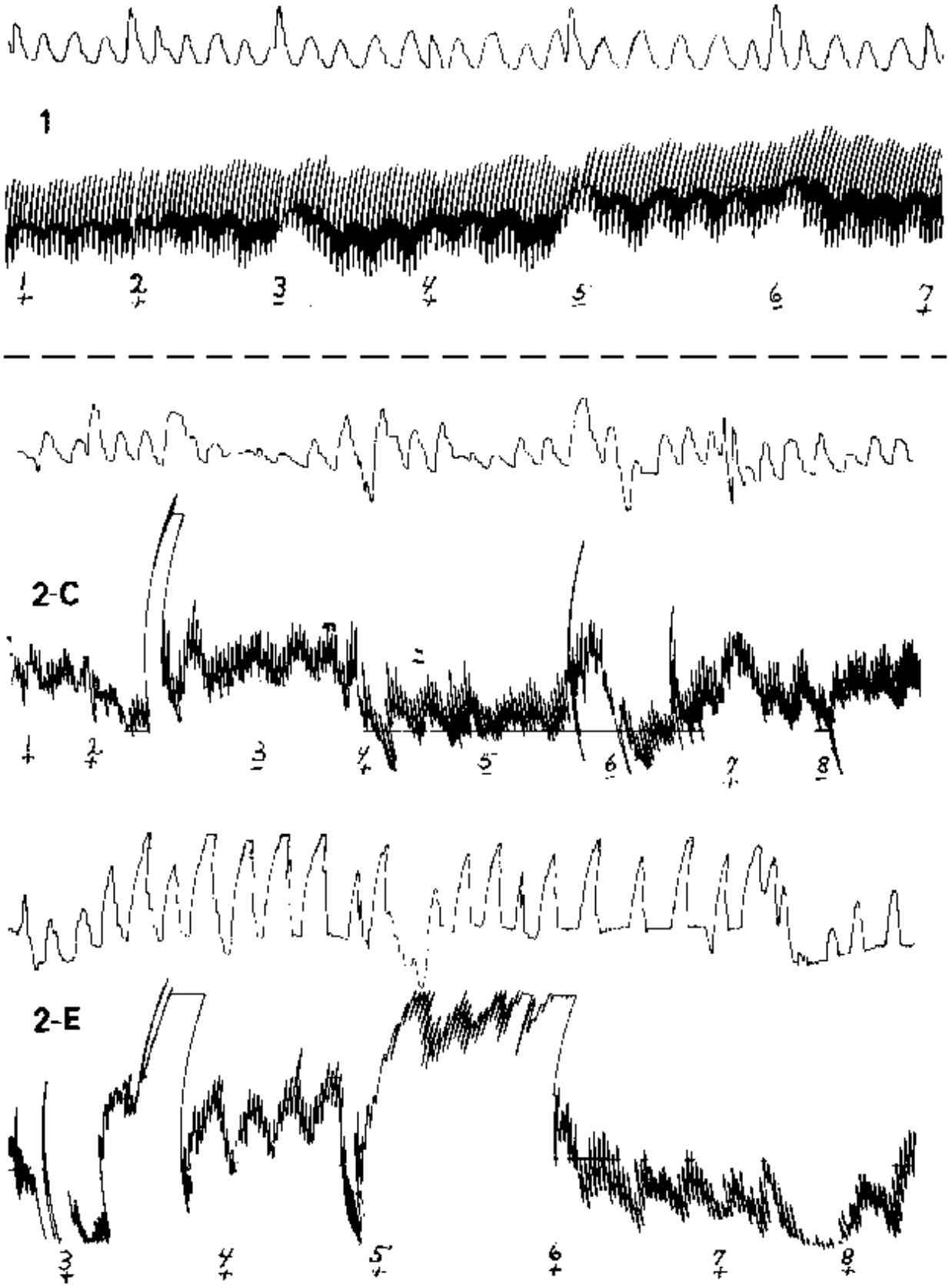

Fig. 305. *Înregistrările a doi indivizi care exemplifică (a) valoarea tehnicii poligraf pentru demonstrarea nevinovăției unui nevinovat ca şi detectarea vinovatului şi (b) că dovezi puternice întâmplătoare de vinovăție împotriva unei persoane nevinovate nu determină*

reacții "de minciună" , şi nici nu vor produce de obicei reacții nervoase în timpul examinării.

Individul Nr. 1 era un casier de bancă împotriva căruia existau puternice dovezi că delapidase banii băncii. Înregistrările textelor sale, din care nr. 1 este numai unul dintre ele, indică clar sinceritatea sa. Printre alte persoane testate, a fost şi revizorul băncii. Cel de al treilea test al său (Nr. 2 – C) şi testul său "da" (Nr. 2 – E) au indicat că el mințea când a fost întrebat dacă luase suma de bani lipsă. (Observați în special indicațiile eforturilor sale fizice de a evita detectarea).

În timpul discuției posttest, revizorul nu numai că a recunoscut că a luat banii pentru care casierul era atât de puternic bănuit, dar a recunoscu şi că luase bani pentru care alți casieri fuseseră concediați la diverse intervale de timp în trecut, din cauza puternicelor dovezi de vinovăția a lor.

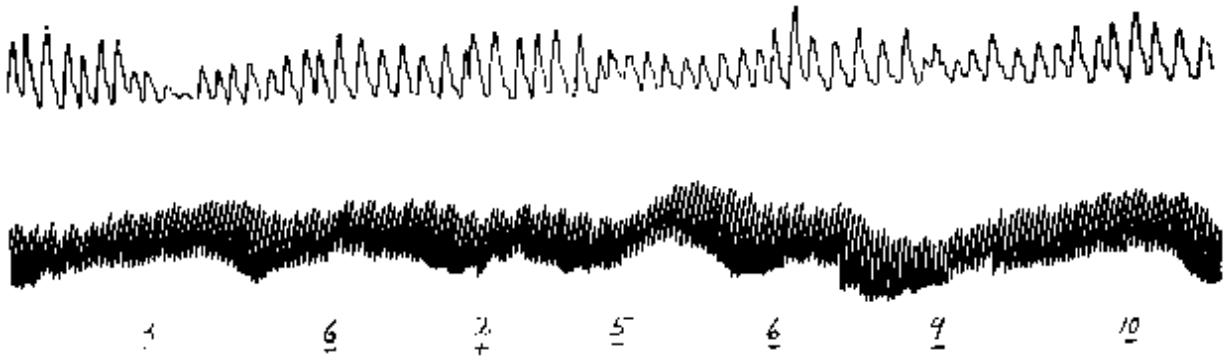

Fig. 306. *Înregistrarea unuia din mai mulți suspecți implicați în furtul a 16.000$ de la casieria unei administrații financiare. Toți principalii suspecți au avut înregistrări care indicau sinceritatea lor. În cele din urmă a fost examinat un agent de poliție delegat la administrația financiară, ca paznic. Deasupra se află una din înregistrările sale. Observați răspunsurile mincinoase, clare, la întrebările relevante 3, 5, şi 9. La discuția posttest el a recunoscut că a luat banii şi a condus pe anchetatori la locul unde îi ascunsese. S-a recuperat întreaga sumă.*

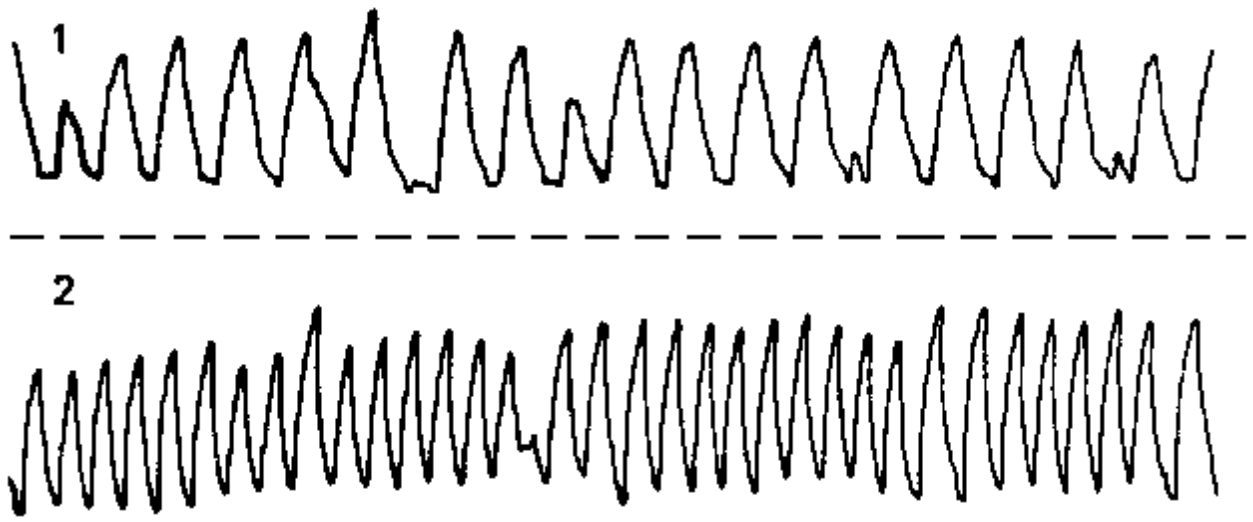

Fig. 307. *O altă ilustrare a valorii tehnicii poligraf în inocentarea unui sincer în cazul unor acuzații mincinoase. Înregistrarea nr. 1 este traseul respirator al unui individ învinuit că a agresat o femeie cu o armă. Nr. 2 este traseul respirator al acuzatoarei. Respirația anormal de rapidă a acuzatoarei în timpul testului – 37 cicluri pe minut - a fost una din indicațiile de minciună. Faceți deosebirea dintre traseului ei şi traseul respirației acuzatului (21 cicluri pe minut).*

În multe cazuri s-a stabilit că în cazul unei învinuiri discutabile împotriva unui individ este valabilă şi negarea falsității acesteia (fig. 308.).

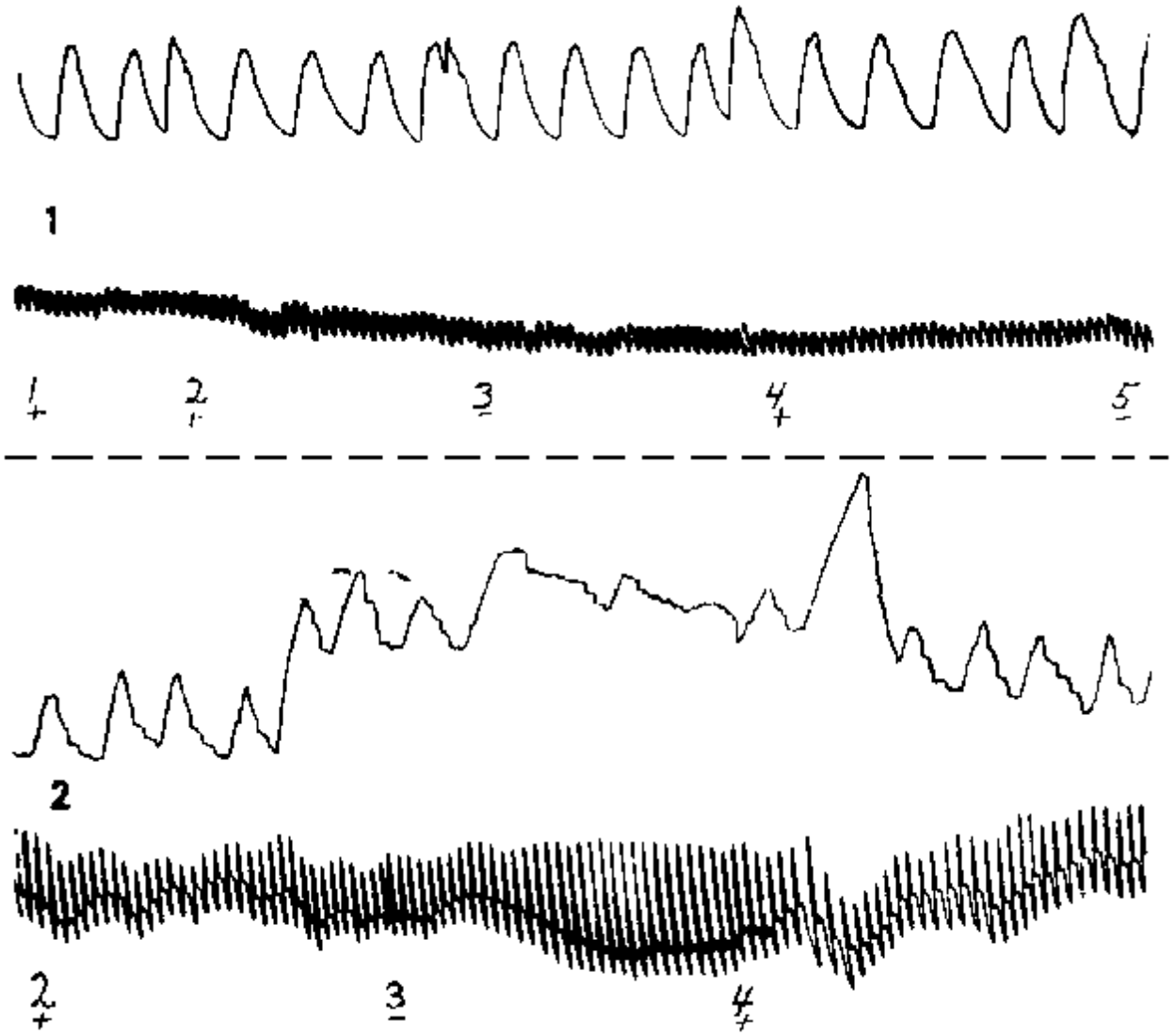

Fig. 308. *Înregistrarea victimei unei fraude împreună cu înregistrarea autorului fraudei, care exemplifică valoarea tehnicii poligrafului pentru stabilirea sincerității unei învinuiri destul de puțin credibile a unei persoane care altfel i-ar fi foarte greu să scape de acuzația de fraudă.*

În acest caz un om în vârstă semnase o obligație contractuală prin care se angajase să plătească o sumă de bani pentru pretinsa cumpărare de bijuterii, în timp ce el pretindea că documentul pe care îl semnase nu avea drept scop decât să fie o recipisă pentru cadoul unui portofel care i se spusese că i-a fost dat de către societatea pentru care lucra. Salariul omului în vârstă a fost oprit, dar conducătorii societății aveau destulă încredere în integritatea sa pentru a-i pune la dispoziție un avocat şi mijloacele de a se opune pretențiilor. Judecătorul speței a propus ca atât pretinsul vânzător cât şi pretinsul cumpărător să se supună unei examinări la poligraf. Faceți deosebire între înregistrarea nr. 1, a persoanei în vârstă, cu înregistrarea nr. 2 a pretinsului vânzător de bijuterii. Eforturile sale fizice pentru a evita detectarea sunt evidente în traseul respirator

la întrebarea relevantă 3. Dacă nu ar fi existat rezultatele acestor teste frauda ar fi rămas nedovedită.

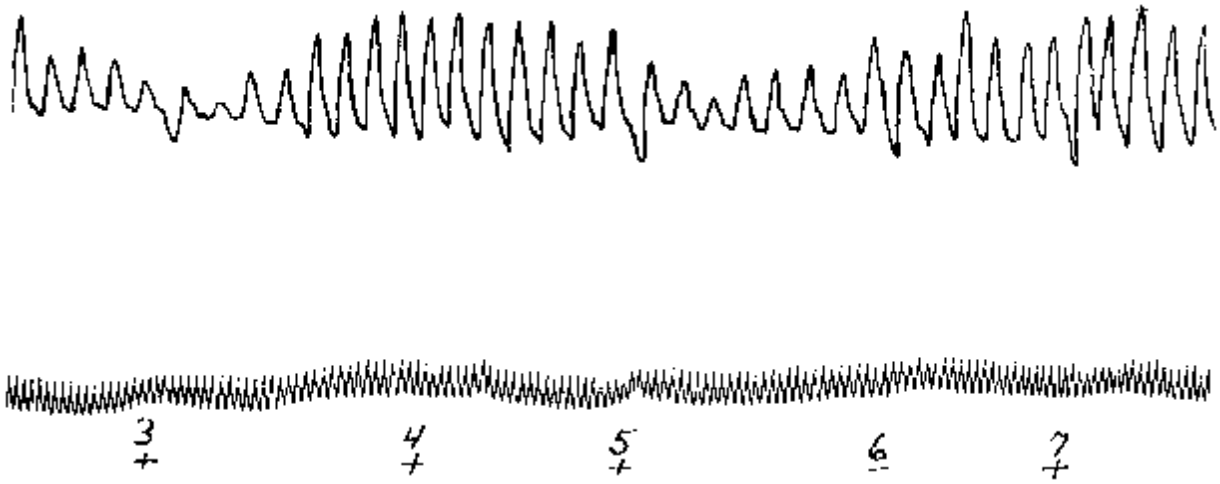

Fig. 309. *Înregistrarea unui individ care "mărturisise" asasinatele fără legătură între ele a trei femei din Chicago. Acest individ intrase într-o circumscripție de poliție din statul Ohio şi a spus că vrea să se predea ca fiind ucigaşul celor trei femei din Chicago. El a fost adus la Chicago şi a fost supus unui test la poligraf care a arătat că minte. Notați stopul respirator la întrebările relevante 3 şi 5 când a spus "da", la întrebările referitoare la unul din asasinate. Răspunsuri asemănătoare s-au produs şi pe celelalte înregistrări cu privire la omoruri. Ulterior individul s-a retras şi a negat că ar fi săvârşit vreunul din asasinate. Arestarea ulterioară a asasinului celor trei femei a întărit complet raportul examinatorului cu referire la individul respectiv.*

Individul nu era un mincinos patologic; el avea motive raționale pentru comportamentul său; drumul gratis până la Chicago şi fotografia sa în ziare. Dacă nu ar fi existat rezultatele examenului poligraf, poliția nu ar fi avut altă alternativă decât să accepte valabilitatea mărturisirii mai cu seamă că individul ştia şi povestea cu multe amănunte în legătură cu asasinatele, pe care le aflase din ziarele din Chicago.

Întreprinderile private şi agenţiile de securitate guvernamentale

Cu toate că instituțiile de aplicare a legii din Statele Unite folosesc foarte mult tehnica poligraf, a apărut totuşi, o reținerea în folosirea acestei tehnici în aplicarea ei pe angajați, reținere observată atât la instituțiile de stat cât şi private. De fapt, multe state a interzis aplicarea tehnicii în testarea angajaților sau a solicitanților de angajare[100].

[100] Vezi partea a doua a acestei cărţi.

Această opoziție a apărut în ciuda faptului că delapidările angajaților costă statul aproximativ 2 miliarde $ anual[101], şi falimentul unui număr substanțial de mici firme[102].

Aceste pierderi amețitoare justifică folosirea tehnicii poligraf în investigarea furtului angajaților. Si, pe lângă cele ilustrate, este foarte utilă în inocentarea angajaților sinceri acuzați fără nici un motiv.

Examinarea solicitanților de angajare cu tehnica poligraf este necesară prin chiar eliminarea acelor persoane care au săvârşit în trecut furturi importante sau au falimentat anumite firme. Următoarele cazuri sunt o bună ilustrare.

Tinerii bărbați care şi-au satisfăcut recent stagiul militar solicită o slujbă pe o maşină blindată unei firme de transport a banilor – firmă a cărei maşină blindată era solicitată de mai multe firme ce-şi transportau salariile angajaților, şi deci a cărui încărcătură nu era foarte mare. Acest tânăr a solicitat prima sa slujbă, deoarece s-a înrolat în armată imediat după terminarea liceului. După perioada stagiului militar el s-a eliberat şi a primit referințe favorabile. În timpul testării la poligraf, totuşi, individul a avut modificări specifice la întrebarea dacă a furat vreodată bani. Următoarele teste au evidențiat faptul că în perioada satisfacerii stagiului militar săvârşit patru spargeri. Evident că individul nu a fost prea inspirat când s-a hotărât să se angajeze la această agenție !

Cu privire la testarea solicitanților la angajare, noi dorim să punem accentul pe cazurile mai simple cu privire la faptul dacă angajații au furat bani sau bunuri la un moment dat fiind eliminați automat dintre cei care solicită angajarea. Această testare îl va descalifica, desigur, dacă purtarea lui este atât de rea ca în cazul anterior sau dacă furturile anterioare au fost făcute în anumite scopuri, ca de exemplu jocurile de noroc, şi cei care solicită angajarea îşi manifestă în continuare interesul față de jocurile de noroc în timp ce lucrează într-un post în care ar avea acces la bani numerar sau la bunuri de valoare uşor transportabile

Mai mult, un examinator corect va trata în mod confidențial, ceea ce i-a mărturisit cel ce solicită angajarea. Înțelegerea ce ar trebui să predomine între examinator şi angajat este aceea că va exista doar o recomandare de la examinator în sensul că

---

[101] În anul 1974 Departamentul de Comerț al S.U.A. a raportat în "The Cost of Crimes Against Business" că pierderile de 2,1 miliarde $ la inventarul firmelor de angro erau "în cea mai mare parte rezultatul delapidărilor angajaților, clienții şi străinii fiind excluşi din zona în care este depozitată marfa", şi că "pierderile anumitor firme au fost de peste 1 milion $". În acelaşi timp, în cadrul firmelor cu vânzare cu amănuntul, angajații au furat "aproximativ 20 – 25% din totalul mărfii".

[102] Peste 50% conform lui J. Kirk Barefoot, editorul lui *The Poligraph Technique* (1974) 2.

cererea de angajare va fi acceptată sau respinsă, recomandarea se va face având în vedere şi alți factori cunoscuți care sunt favorabili sau nu celui care solicită angajarea.

Folosirea tehnicii poligraf în selectarea solicitanților la angajare este considerată de către critici ca o încălcare grosieră a intimității individului, dar totodată, metoda poligraf încalcă mai puțin intimitatea decât verificările convenționale de angajare printre vecini, prieteni şi foştii colegi de serviciu.

Procese ale tribunalului

În afară de valoarea tehnicii poligrafului în anchetarea cazurilor cercetate de poliție şi în cazurile de investigații a personalului de către patroni sau instituții guvernamentale, există numeroase exemple în care tehnica poligrafului a fost foarte utilă unor judecători care se pot afla în fața unor spețe, în care trebuie să determine dacă acuzatorul sau acuzatul spune adevărul. Deşi legea nu obligă pe un împricinat să se supună unui test la poligraf, şi chiar dacă rezultatele testului sunt inadmisibile ca dovadă, în multe procese judecătorul a convins părțile să se supună examinării şi să consimtă ca rezultatele să fie luate în considerare în pronunțarea sentinței[103].

Spețele în care testele la poligraf sunt deosebit de utile, sunt acelea pentru recunoaşterea paternității copiilor nelegitimi, litigiile dintre părinții divorțați în privința încredințării copiilor. Cazurile în care nu există martori în care este formată baza pentru o acțiune judecătorească, pune judecătorul într-o situație extrem de dificilă. În multe instanțe, dacă este lăsat singur cu măsurile lui, un judecător poate doar să facă echivalentul unui determinări de genul “dat cu banul”. În cazurile de stabilire a paternității, de exemplu, un judecător se poate confrunta cu o misiune practic imposibilă de a determina care dintre părțile litigiului spune adevărul, excepție făcând cazul în care se efectuează testele de grupă de sânge ale mamei, copilului şi tatălui acuzat iar acestea îl exclud ca fiind tatăl. În astfel de cazuri, examinarea la poligraf a ambelor părți poate fi un ajutor neprețuit pentru judecător.

Ca o exemplificare a unui alt tip de speță în care tehnica poligrafului poate fi de mare valoare, dorim să atragem atenția asupra învinuirii federale împotriva lui Charles Del Monico în 1965, pentru jefuirea unei bănci naționale în Evansville, statul Indiana, care a avut loc în 1962. Baza acuzării era identificarea lui Del Monico de către opt funcționari ai băncii, după ce-i văzuseră fotografia într-un ziar local, în care se scria

[103] Acceptarea rezultatelor testului la poligraf este discutată pe larg mai târziu.

despre condamnarea sa din 1964 în California pentru estorcarea de bani. Printre cei opt angajați ai băncii care identificaseră pe Del Monico era şi preşedintele băncii, care fusese răpit de bandit.

Del Monico, nu numai că a pretins că era nevinovat de prădarea băncii dar a insistat că nici măcar nu fusese vreodată în statul Indiana, până la data în care a fost adus pentru a fi văzut şi identificat de către funcționarii băncii care făcuseră o identificare anterioară din fotografia ziarului.

Luând în considerare faptul identificării ferme de către preşedintele băncii şi de ceilalți funcționari, lipsa de martori pentru un alibi, şi faptul unei condamnări anterioare, care ar fi fost folosită pentru a-i contesta credibilitatea sa, dacă ar fi fost ascultat ca martor, este foarte probabil că Del Monico ar fi fost condamnat. Avocatul său Edward Bennet Williams a urmat singura cale posibilă în apărarea clientului său - o testare ştiințifică a sincerității negării vinovăției. S-a aranjat ca examinările la poligraf să fie executate de examinatori diferiți fiecare lucrând independent. De asemenea s-au oferit să supună clientul său la orice examinare asemănătoare pe care acuzarea ar dori să o efectueze. Rezultatele examinării au confirmat nevinovăția lui Del Monico, retrăgându-se acțiunea împotriva lui.

Am prezentat cazul Del Monico deoarece ilustrează faptul că există instanțe în care examinarea la poligraf este singura resursă capabilă să inocenteze o persoană care este înconjurată de circumstanțe sau evenimente care îl învinuiesc direct şi față de care el nu ar putea fi disculpat în nici un alt mod.

Acuratețea

O determinare statistică a acurateței tehnicii poligraf este practic imposibilă, aşa cum este cazul atâtor domenii care testează ființează umană. De exemplu, medicii cu greu pot realiza o statistică cu privire la numărul pacienților cărora au reuşit să aline durerea. Nu toate greşelile doctorilor sunt descoperite, şi există multe cazuri în care lipsa de corectitudine a diagnosticelor lor nu va fi cunoscută nici de ei. ªi totuşi, noi ştim că pe lângă marele număr de succese există şi un număr de eşecuri.

În multe cazuri ce implică folosirea tehnicii poligraf, adevărul sau falsitatea multor concluzii trase de examinator, nu vor fi niciodată confirmate de către evenimentele sau mărturisirile ulterioare. Dovada nu există de multe ori, de aceea se poate considera că examinatorul poate lua decizii greşite. Nici acuratețea tehnicii poligraf nu poate fi determinată într-un laborator psihologic sau prin folosirea unor simulări de examinări în

cazuri de crimă. Această limitare se datorează motivului că este practic imposibil să se simuleze condițiile comparabile cu acelea implicate în situațiile reale. Ideal ar fi să existe un examinator sau un grup de examinatori care să testeze un număr de persoane cu privire la o contravenienţă comisă de unul dintre ei, fără să se dezvăluie examinatorului că *toți* sunt nevinovați. Dar aceasta poate să determine doar acuratețea față de persoanele nevinovate.

Cazul nostru experimental de acum câțiva ani, a implicat în examinarea poligraf mai mult de 100.000 de persoane suspecte sau acuzate în cazuri de crimă sau implicate în investigații de personal inițiate de către angajații lor[104]. Pe baza acestei experiențe, suntem convinşi că tehnica, *când este aplicată corect de către un examinator competent şi experimentat*, este foarte corectă în indicațiile sale. Procentul erorilor cunoscute ale tehnicii folosite în laboratoare de John E. Reid şi Asociații este mai mic de 1%.

Câteva studii ştiințifice făcute din 1971, au relevat faptul că tehnica poligraf are o validitate ridicată când este folosită corect. Datorită importanței lor, aceste studii, deşi cunoscute în jurnalele vremii sunt reproduse ca subsoluri în paginile acestui test[105].

CALIFICAREA SI PREGĂTIREA EXAMINATORULUI

Pe baza celor spus e cu privire la utilitatea şi acuratețea tehnicii poligraf, este importantă pregătirea examinatorului.

Examinatorul trebuie să fie o persoană inteligentă cu o educație bună – preferabil absolvent de colegiu[106]. El ar trebui să fie atras de munca în sine, să fie un bun practician în înțelegerea naturii umane, şi să fie sociabil, ca trăsătură principală de personalitate capabil să “se înțeleagă bine” cu prietenii şi colegii. Nici o experiență nu va suplini lipsa acestor calități.

Multe persoane care lucrează ca examinatori poligraf nu au aceste calități de bază. Ele nu ar trebui să fie niciodată încurajate să îmbrățişeze o astfel de carieră. Din

---

[104] Unul dintre noi (Reid) s-a implicat de unul singur în efectuarea de testări poligraf timp de 35 de ani. Într-un an recent, el a testat sau a supervizat personal testările efectuate de către angajaţii săi (John E. Reid and Associates, Chicago) pe un număr de 6.950 persoane implicate în cazuri de crimă.

[105] Vezi Horvath, F. S., *The accuracy and reliability of police Polygrafic (“lie detector”) examiner’s judgments of truth and deception: The effect of selected variables,* Diss. Michigan State U., 1974.

[106] O astfel de diplomă este o cerinţă obligatorie în Israel şi Japonia conform lui H. Victor Cohen şi Minoru Takahashi în scrisorile trimise la adunarea din august 1976, New Orleans a Asociaţiei Americane Poligraf.

nefericire, câteodată, un număr de examinatori au condus de şcoli de pregătire şi au accepta ca studenți pe oricine care a vrut să învețe şi si-au plătit onorariul, sau care au fost selectați de către departamentul de poliție sau alte agenții guvernamentale sau de către o companie privată, să termine şcoala pe propria cheltuială.

O persoana fără o inteligență mai mare decât media cu o educație bună şi o bună practică în înțelegerea naturii umane va face în mod inevitabil mai multe greşeli decât un individ pregătit care are calitățile de bază necesare.

După părerea noastră, perioada necesară pentru pregătirea unui examinator este de 6 luni. El trebuie pregătit în mod individual de unul sau mai mulți examinatori competenți şi experimentați cu un volum suficient de cazuri actuale pentru a permite celui care se pregăteşte să facă observații frecvente în cadrul examinărilor poligraf şi să conducă el însuşi examinarea sub supravegherea personală a instructorului. Pe lângă acestea, desigur, cel ce se pregăteşte trebuie să citească şi să primească informații din domeniul medical şi psihologic, şi de aceea trebuie ca acesta să fie capabil să studieze un număr considerabil de înregistrări de cazuri actuale. El trebuie să primească, de asemenea, informații în ceea ce priveşte aspectele legale a examinărilor poligraf.

Un exemplu de perioadă de pregătire este oferit de Colegiul Reid de Detectare a Minciunii din Chicago, stabilit în 1971 de autorul mai în vârstă a acestei cărți. Programul de 6 luni este împărțit în mode egal între clasele de pregătire de tip internat.

De-a lungul primelor 3 luni, cel ce se pregăteşte primeşte informații de specialitate în ceea ce priveşte tehnica interviului; simptomele de comportament; formularea întrebărilor, procedurile de testare; folosirea aparatului; aspecte fiziologice, psihologice şi juridice ale tehnicii poligraf; tehnici şi tactici de realizare a discuției posttest.

În cea de-a doua perioadă de 3 luni, accentul se va pune pe modul cum să conducă o examinare de unul singur sub directa supraveghere a examinatorului specialist. Acest tip de pregătire de tip internat, permite profesorului să evalueze în mod individual progresul studentului şi să-l critice atunci când greşeşte în aplicarea tehnicii poligraf.

În 1973, Statul Illinois a autorizat Colegiul Reid să acorde rangul de Master în ştiința Detectării Minciunii, acelor studenți care au absolvit colegiul şi care au susținut o teză în domeniul tehnicii poligraf[107].

---

[107] Decanul colegiului este Ivan A. Wemhoff. Adresa colegiului este 215 North Dearbon Street, Chicago, Illinois, 60601.

Masterul în tehnica poligraf nu este uşor de obținut. El necesită mult timp şi efort. De fapt el necesită muncă îndelungată şi energie.

Cele mai multe păreri cu privire la tehnica poligraf afirmă faptul că, competența unui examinator se reflectă în succesul său în obținerea de mărturisiri de la cei vinovați, şi în eliminarea suspecților nevinovați pe baza informațiilor obținute în timpul discuțiilor pretest sau posttest. Competența poate fi stabilită, totuşi, după abilitatea de a *diagnostica* adevărul sau minciuna pe baza înregistrărilor testului, completate (dar numai completate) de simptomele care au fost descrise puțin mai devreme mai sus.

Abilitatea de a diagnostica adevărul şi minciuna cu tehnica poligraf este de o importanță majoră în multe situații, dar în particular, în acele instanțe unde avocatul apărării vrea să cunoască dacă clientul său spune adevărul sau minciuna, numai examinatorul la poligraf este cel care poate să stabilească adevărul şi minciuna pe baza înregistrărilor obținute.

În legislația unor state, s-a căutat să se statuteze profesia de examinator la poligraf, prescriind standardele minime de calificare şi pregătire.

TEHNICILE SI TACTICILE DE INTEROGARE

Ori de câte ori rezultatele unei examinări indică sinceritatea individului trebuie a se mulțumi la plecare, individului, pentru cooperarea sa. Pe de altă parte, dacă rezultatele indică minciuna şi în afară de cazul că înțelegerea dinaintea examinării s-au convenția prealabilă interzicea aceasta, examinatorul trebuie să treacă la interogarea individului, în scopul de a obține de la el o recunoaştere cu privire la minciuna referitoare la problema în curs de cercetare. Totuşi înaintea unui astfel de interogatoriu, examinatorul trebuie să înlăture toate legăturile aparatului de pe individ, minimalizând riscul unei acuzații ulterioare că recunoaşterea i-a fost smulsă prin constrângere.

(Pentru o exemplificare sugestivă a aranjamentului poziției pentru o discuție posttest vezi fig. 310.).

Fig. 310. *Sugestia poziționării examinatorului, în cadrul discuției posttest, în cazul unui individ care a mințit în impul testării poligraf. Individul este înfățişat de Daniel J. Reid, vicepreşedinte la Reid - Report Reid - Survey afiliat la John E. Reid and Associates. În postura de examinator este Fred E. Inbau.*

Observați că toate legăturile aparatului au fost înlăturate de pe corpul individului. Motivul acestui lucru este acela de a evita o posibilă afirmație a subiectului că acesta afost pus deliberat într-o poziție inconfortabilă pentru a i se obține confesiunea.

În momentul când începe o discuție posttest, trebuie să i se spună individului care minte: ”Detectorul de minciuni arată că nu spui adevărul", iar apoi, examinatorul trebuie să întrebe: "De ce, cum, când sau unde a avut loc incidentul ?". Tacticile şi tehnicile specifice de întrebuințat sunt descrise în manualul de specialitate, Criminal Interrogation and Confessions[108].

[108] Ediţia a doua a fost publicată în 1967 de Williams & Wilkins Company, Baltimore, publicată şi în această carte.